

महाराष्ट्र राज्य
सांख्यिकी गोषवारा

STATISTICAL ABSTRACT
OF
MAHARASHTRA STATE

सत्यमेव जयते

1984-85

1985-86

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

DIRECTORATE OF ECONOMICS & STATISTICS
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
BOMBAY

Government Press Nagpur
1990

[Price Rs. 90]

महाराष्ट्र राज्य
सांख्यिकी गोषवारा

STATISTICAL ABSTRACT

OF

MAHARASHTRA STATE

1984-85 & 1985-86

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

DIRECTORATE OF ECONOMICS AND STATISTICS
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
BOMBAY

प्रस्तावना

राज्य सांख्यिकी गोपवारा हे प्रकाशन १९८४-८५ आणि १९८५-८६ या वर्षाकरिता इंग्रजी आणि मराठी अशा दोन्ही भाषांतून तयार करण्यात आले असून हा या मालिकेतील एकविसावा अंक आहे. या प्रकाशनामध्ये महाराष्ट्र राज्यातील सामाजिक व आर्थिक बाबींवरील माहिती शक्यतो १९८४-८५ आणि १९८५-८६ या वर्षाकरिता दिलेली आहे. या प्रकाशनामध्ये (अ) घमनुसार लोकसंख्या, (ब) अनुसूचित जातीच्या व अनुसूचित जमातीच्या साक्षरतेचे दर, (क) उद्योग व व्यवसाय गटानुसार लोकसंख्येचे वर्गीकरण, (ड) १९९१ पर्यंतची अंदाजित लोकसंख्या व (इ) शासकीय कर्मचारी गणना १९८५ नुसार कर्मचाऱ्यांची संख्या यावरील तक्ते समाविष्ट केले आहेत. यापैकी अ, ब व क हे तक्ते १९८१ च्या जनगणनेवर आधारित असून प्रथमच समाविष्ट करण्यात आले आहेत.

२. १९८२-८३ व १९८३-८४ या एकत्रित अंकापासून ह्या प्रकाशनाचे स्वरूप केंद्रीय सांख्यिकी संघटना, नवी दिल्ली, यांच्या शिफारशीनुसार थोडे बदलण्यात आले आहे. पूर्वीच्या अंकातील तक्त्यांचा संवर्भ लक्षात घेता यासाठी तक्त्यांच्या नवीन क्रमांकापुढे त्या त्या तक्त्यांचे जुने क्रमांकाही देण्यात आले आहेत.

३. याशिवाय या प्रकाशनामध्ये महाराष्ट्र राज्याचा एक नकाशा आणि काही आलेख यांचाही समावेश करण्यात आला आहे.

४. महाराष्ट्र राज्य व त्यातील जिल्हांतील सामाजिक व आर्थिक बाबींचा अभ्यास करू इच्छिणाऱ्यांना हे प्रकाशन संवर्भ ग्रंथ म्हणून उपयुक्त होईल अशी आशा आहे.

५. राज्य शासन, केंद्र शासन, स्थानिक संस्था आणि इतर संस्थांची निरनिराळी खाती व कार्यालये यांनी आवश्यक ती माहिती प्रकाशनाच्या या एकविसाव्या अंकात समाविष्ट करण्यासाठी दिली त्यांचा या सहकार्याबद्दल मी आभारी आहे.

मुंबई :
दिनांक १ जुलै, १९८८.

वा. दि. महाजन,
अर्थ व सांख्यिकी संचालक, मुंबई.

P R E F A C E

The Statistical Abstract for the year 1984-85 and 1985-86 (both in Marathi and in English) is the twenty-first in the series. It gives data on socio economic characteristics of the State mostly for the years 1984-85 and 1985-86. This issue includes the tables on (a) religionwise population, (b) literacy rates for scheduled castes and scheduled tribes, (c) distribution of population according to industry and occupation, (d) estimates of population till 1991 and (e) number of employees according to 1985 census of Government employees. Of these, the tables at (a), (b) and (c) are based on 1981 population census and are included for the first time.

2. From the issue for 1982-83 and 1983-84 (combined) the form of the publication has been slightly changed on the lines of recommendations of the Central Statistical Organisation, New Delhi. In order to facilitate reference to the previous tables, their numbers have been given in the bracket after the new numbers of the tables.

3. A map of Maharashtra State and charts have also been included in this issue.

4. It is hoped that this publication will be found useful as a reference book by those interested in making socio economic studies of Maharashtra and its districts.

5. I am thankful to the different departments and offices of the State Government, Government of India, Local Bodies and other organisations for their co-operation in supplying requisite data for inclusion in this publication, which is the twenty-first in the series.

Bombay :
Dated 1st July 1988.

V. D. MAHAJAN,
Director of Economics and
Statistics, Bombay.

महाराष्ट्र राज्य सांख्यिकी गोषवारा

STATISTICAL ABSTRACT OF MAHARASHTRA STATE
1984-85 and 1985-86

अनुक्रमणिका

CONTENTS

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्र. Page No. (3)	Subject (2)
(i)	जिल्हाच्या पुनर्रचनेबाबतची टिप्पणी ..	(xii)	Note on reorganisation of districts in Maharashtra.
(ii)	प्रास्ताविक	(xiii)	Introductory
(iii)	दृष्टीनेपात महाराष्ट्र (सामान्य माहिती, भारताशी तुलना).	1	Maharashtra State at a glance (General information comparison with India).
(iv)	निवडक विषयांवरील सारांशाचे तक्ते ..	7	Summary tables on selected topics
(v)	निवडक निर्देशांक ..	25	Selected indicators
I. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या :			Area And Population :
1-1 (1-1)	१९८१ च्या जनगणनेनुसार क्षेत्रफळ व लोकसंख्या	53	Area and population according to 1981 population census
1-2 (1-7)	अनुसूचित जातीची लोकसंख्या	58	Scheduled Castes population
1-3 (1-7)	अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या	59	Scheduled Tribes population
1.3 A (—)	नवबौद्धांची लोकसंख्या	60	Neo Buddhist population
1-4 (1-2)	१९०१ पासूनचा लोकसंख्येतील दशवर्षीय चढउतार	61	Decadal variation in population since 1901
1-5 (1-1)	गावे व शहरांची संख्या	66	Number of Villages and Towns
1-6 (1-3)	वेष्ट्यांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण	68	Villages classified by population
1.6 A (1-4)	शहरे/शहर संकुलांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण	70	Towns/Urban agglomerations classified by population
1-7 (1-5)	शहरांची, नागरी भागांची आणि ग्रामीण भागांची लोकसंख्या.	72	Population of towns, urban areas and rural areas
1-8 (2-1)	ग्रामीण व नागरी भागांतील मुख्य काम करणारे, सीमांतिक कामगार व काम न करणारे.	80	Main workers, marginal workers and non-workers in rural and urban areas.
*1-9 (2-1)	काम करणारे व काम न करणारे स्त्री पुरुष	80	Workers and non-workers by sex
1-10 (2.1)	मुख्य काम करणाऱ्यांची औद्योगिक प्रकारांनुसार वर्गीकरण.	86	Classification of main workers by industrial category
1-11 (—)	लोकसंख्या व काम करणारे यांचे वयोगट व लिंगानुसार वर्गीकरण.	90	Distribution of population and workers by age group and sex.
1-12 (—)	धर्मानुसार लोकसंख्या.	91	Population by religion
1-13 (—)	राज्यवार लोकसंख्येची ठळक वैशिष्ट्ये	92	Salient features of population by States
1-14 (—)	जिल्हावार अंदाजित लोकसंख्या (१९८२-१९९१)	93	Districtwise projected population (1982—1991)
1-15 (1-6)	एकूण लोकसंख्येतील साक्षरतेचे दर	94	Literacy rates of total population
1-16 (—)	अनुसूचित जातीच्या लोकांतील साक्षरतेचे दर	95	Literacy rates of scheduled caste population.
1-17 (—)	अनुसूचित जमातीच्या लोकांतील साक्षरतेचे दर	96	Literacy rates of scheduled tribe population
1-18 (2-2)	विंगर श्रेणी व्यवसायातील कामगारांचे मुख्य व्यवसाय गटानुसार वर्गीकरण.	98	Occupational classification of persons at work other than cultivation into main divisions.
1-19 (2-3)	विंगर श्रेणी व्यवसायातील कामगारांचे व्यवसायानुसार वर्गीकरण (विभाग, गट वगैरे प्रमाणे).	101	Occupational classification of persons at work other than cultivation in the State (according to divisions groups, etc.)
1-20 (2-4)	औद्योगिक गटानुसार काम करणाऱ्यांचे (शेतीव्यतिरिक्त) वर्गीकरण.	106	Industrial classification of persons at work (other than cultivation) by divisions and major groups.
1-21 (2-5)	वस्तुनिर्माण, प्रक्रिया सेवा व दुरुस्ती या उद्योगधंद्यात काम करणाऱ्यांचे घरगुती उद्योगधंदे व विंगर घरगुती उद्योगधंदे यांनुसार वर्गीकरण.	116	Distribution of workers in manufacturing, processing, servicing and repairs by household industry and non-household industry.

(ii)

अनुक्रमणिका—चालू.

CONTENTS—contd.

तक्ता क्रमांक Table No.	विषय	पृष्ठ क्र. Page No.	Subject
(1)	(2)	(3)	(2)
1-22 (2.6)	बिगर घरगुती उद्योगधंदे, व्यापार, व्यवसाय किंवा सेवा हा प्रमुख व्यवसाय असणाऱ्यांचे लिंग व कामाच्या प्रकारानुसार व उद्योगधंद्यानुसार वर्गीकरण.	119	Industrial classification by sex and class of workers of persons at work in non-household industry, trade, business, profession or services as main activity.
1-23 (2.7)	काम करणाऱ्या व काम न करणाऱ्या स्त्रियांचे प्रमुख व्यवसाय व वयोगटानुसार वर्गीकरण.	122	Female workers and non-workers according to main activity classified by age groups.
1-24 (2.8)	काम करणाऱ्या व काम न करणाऱ्या स्त्रियांचे प्रमुख व्यवसाय व वैवाहिक स्थितीनुसार वर्गीकरण.	124	Female workers and non-workers according to main activity classified by marital status.
1-25 (2.9)	काम न करणाऱ्या व्यक्तीचे व्यवसाय प्रकार व लिंग यानुसार वर्गीकरण.	126	Persons not at work classified by type of activity and sex.
2. पर्यावरण सांख्यिकी :			Environment Statistics :
2.1 A(3.1)	महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या केंद्रातील तपमान, १९८४.	128	Temperature at different centres in Maharashtra, 1984.
2.1 B(3.1)	महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या केंद्रातील तपमान, १९८५.	129	Temperature at different centres in Maharashtra, 1985.
2.1 C(3.1)	महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या केंद्रानुसार सापेक्ष आर्द्रता, १९८४.	130	Relative humidity at different centres in Maharashtra, 1984.
2.1D (3.1)	महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या केंद्रानुसार सापेक्ष आर्द्रता, १९८५.	131	Relative humidity at different centres in Maharashtra, 1985.
2.2 (3.2)	सामान्यपणे पडणाऱ्या पावसाचे दिवस आणि पाऊस यांची मासिकवार आकडेवारी.	132	Monthwise normal number of rainy days and rainfall
2.3 A (3.3)	विविध केंद्रांचे ठिकाणी पडलेला पाऊस, १९८४	134	Rainfall at different centres, 1984
2.3 B (3.3)	विविध केंद्रांचे ठिकाणी पडलेला पाऊस, १९८५	134	Rainfall at different centres, 1985
3. जीवनविषयक माहिती :			Vital Statistics :
3.1 (15.1)	महाराष्ट्र राज्यातील जीवनविषयक महत्त्वाचे दर	176	Important vital rates in respect of Maharashtra State
3.2 (15.2)	जन्म दर, मृत्यू दर व बाल मृत्यू दर	177	Birth rates, death rates and infant mortality rates
3.3A (15.3)	प्रमुख कारणानुसार मृत्यूंची संख्या, १९८४-८५	179	Number of deaths by principal causes, 1984-85
3.3 B(15.3)	प्रमुख कारणानुसार मृत्यूंची संख्या, १९८५-८६	188	Number of deaths by principal causes, 1985-86
4. गृहनिर्माण :			Housing :
4.1 (25.1)	घरांची वापरानुसार केलेली वर्गीवारी	200	Number of census houses classified by use
4.2 (25.2)	स्त्रियांच्या संख्येनुसार कुटुंबांची संख्या	204	Households by number of rooms occupied
4.3 (—)	वापरातील निवासी घरे व प्रत्येक घरामागे व्यक्तींची संख्या.	207	Number of occupied residential houses and persons per house.
4.4 (—)	रहात अमलेल्या घरांच्या छप्पर व भितीसाठी	208	Distribution of households by predominant material of roof and wall of houses occupied by them.
4.5 (—)	वापरलेल्या सामानानुसार कुटुंबाची संख्या.		
4.6 (—)	बेघर व संस्थात रहाणारे लोक	210	Houseless and institutional population
5. शिक्षण :			Education :
5.1 (14.1)	शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संस्था व विद्यार्थी	212	Institutions and enrolment by type of education
5.2A(14.2)	पटावरील विद्यार्थी व शिक्षकांची संख्या (३० सप्टेंबर १९८४ रोजी).	232	Enrolment of students and number of teachers (As on 30th September 1984).
5.2B(14.2)	पटावरील विद्यार्थी व शिक्षकांची संख्या (३० सप्टेंबर १९८५ रोजी).	235	Enrolment of students and number of teachers (As on 30th September 1985).

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्र. Page No. (3)	Subject (2)
5.3A(14.3)	पूर्व-प्राथमिक, प्राथमिक व माध्यमिक शाळातील विद्यार्थ्यांची इयत्तावार संख्या. (३० सप्टेंबर १९८४ रोजी)	238	Number of students in pre-primary, primary and secondary schools by standards. (As on 30th September 1984)
5.3B(14.3)	पूर्व-प्राथमिक, प्राथमिक व माध्यमिक शाळातील विद्यार्थ्यांची इयत्तावार संख्या. (३० सप्टेंबर १९८५ रोजी)	240	Number of students in pre-primary, primary and secondary schools by standards. (As on 30th September 1985)
5.4A(14.4)	प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षण संस्थांतील विद्यार्थ्यांची शिक्षणाच्या माध्यमानुसार संख्या. (३१ मार्च १९८४ रोजी)	241	Number of pupils in primary and secondary institutions according to medium of instruction. (As on 31st March 1984)
5.4B(14.4)	प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षण संस्थांतील विद्यार्थ्यांची शिक्षणाच्या माध्यमानुसार संख्या. (३१ मार्च १९८५ रोजी)	241	Number of pupils in primary and secondary institutions according to medium of instructions. (As on 31st March 1985)
5.5A(14.5)	प्रमुख परीक्षांचे निकाल	246	Examination results (Major examinations).
5.5B(14.5)	प्रमुख परीक्षांचे निकाल	249	Examination results (Major examinations).
5.6 (14.6)	संस्थेच्या प्रकारानुसार तांत्रिक शिक्षण संस्था	252	Technical institutions by type of institutions.
5.7 (14.7)	तंत्र निकेतन संस्थांची त्यांचे वर्गवारीनुसार संख्या, प्रवेश क्षमता, नव नोंदविलेले, उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी आणि शिक्षकांची संख्या.	254 260	Number of technical institutions, intake capacity, enrolment, cutturn and number of teachers by category of institutions.
5.8 (14.8)	शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमधील मंजूर केलेल्या जागा, प्रवेश क्षमता व उत्तीर्ण झालेल्यांची संख्या.	255	Number of sanctioned seats, intake capacity and outturn of Government industrial training institutions.
5.9 (14.9)	अभियांत्रिकी, तंत्रशास्त्र व तंत्रनिकेतन अभियांत्रिकी महाविद्यालयांच्या अंतिम वर्षांच्या परिक्षेस यशलेल्या व उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या.	256	Number of students appeared and passed in final year examination of engineering, technological and polytechnic colleges during the calendar year.
6. जनता संर्क :			Mass Communication :
6.1 (24.1)	छापाखाने व निरनिराळ्या भाषातील नियतकालिके	258	Presses and periodicals in different languages.
6.2 (24.2)	प्रकाशित पुस्तके व नियतकालिके यांचि पची सांख्यिकी	264	Statistics of books and periodicals published.
6.3 (24.3)	पुस्तके व नियतकालिके यांचे भाषावार वर्गीकरण		Classification of books and periodicals according to languages.
6.4 (24.4)	प्रसिद्ध झालेली पुस्तके व नियतकालिके यांची विषयवार वर्गीकरणे.	265	Distribution of books and periodicals published according to subjects.
7. आरोग्य :			Health :
7.1 (15.4)	सार्वजनिक आणि सार्वजनिक सहाय्यित संस्थांकडून मिळालेल्या वैद्यकीय सुविधा.	268	Medical facilities available through public and public aided institutions.
8. कुटुंब कल्याण :			Family Welfare :
8.1A(15.5)	कुटुंब कल्याण केंद्रांची संख्या व त्यांचे कार्य (१९८४-८५).	270	Number of family welfare centres operating and work done (1984-85).
8.1B(15.5)	कुटुंब कल्याण केंद्रांची संख्या व त्यांचे कार्य (१९८५-८६).	271	Number of family welfare centres operating and work done. (1985-86)
9. सामाजिक संरक्षण आणि सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय) :			Social Security and Social Defence (Police, Crimes and Judicial) :
9.1 (23.1)	महाराष्ट्र राज्यातील पोलीसांवरील खर्च व पोलीसांची संख्या.	274	Cost and strength of police in Maharashtra.
9.2 (23.2)	महाराष्ट्र राज्यातील पोलीसांची संख्या व त्यावरील खर्च (रेल्वेचा समावेश करून व बृहन्मुंबई वगळून).	278	Strength and cost of police in the State of Maharashtra (including Railways but excluding Greater Bombay)

v)

अनुक्रमणिका—चालू.

CONTENTS—contd.

संख्या क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्र. Page No. (3)	Subject (2)
3 (23.3)	बृहन्मुंबईतील दखलपात्र गुन्हे—भाग-१ ..	280	Cognizable crimes in Greater Bombay—Part-I
4 (23.4)	बृहन्मुंबईतील दखलपात्र गुन्हे—भाग-२ ..	282	Cognizable crimes in Greater Bombay—Part-II
5 (23.5)	बृहन्मुंबईतील दखलपात्र नसलेले गुन्हे—भाग-१ ..	284	Non-cognizable crimes in Greater Bombay—Part-I
6 (23.6)	बृहन्मुंबईतील दखलपात्र नसलेले गुन्हे—भाग-२ ..	286	Non-cognizable crimes in Greater Bombay—Part-II
7 (23.7)	बृहन्मुंबईतील व महाराष्ट्र राज्यातील (बृहन्मुंबई वगळून) चोरीस गेलेली व परत मिळालेली मालमत्ता.	288	Property stolen and recovered in Greater Bombay and in Maharashtra State (excluding Greater Bombay).
8-A (23.8)	महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुन्हे (रेल्वे धरून परंतु बृहन्मुंबई वगळून)—भाग-१, १९८४	290	Cognizable crimes in Maharashtra State (including Railways but excluding Greater Bombay)—Part-I, 1984.
8-B (23.8)	महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुन्हे (रेल्वे धरून परंतु बृहन्मुंबई वगळून)—भाग-१, १९८५.	294	Cognizable crimes in Maharashtra State (including Railways but excluding Greater Bombay)—Part-I, 1985.
9 (23.9)	महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुन्हे (रेल्वे धरून व बृहन्मुंबई वगळून)—भाग-२.	298	Cognizable crimes in Maharashtra State (including Railways but excluding Greater Bombay)—Part-II.
10 (23.10)	महाराष्ट्र राज्यातील पोलीस ठाणी व पोलीसांची संख्या (रेल्वे धरून व बृहन्मुंबई वगळून).	300	Police stations and Police force in Maharashtra State (including Railways but excluding Greater Bombay).
11 (23.11)	इंडियन पिनल कोडखाली महाराष्ट्र राज्यात (बृहन्मुंबई धरून) झालेले दखलपात्र गुन्हे (गुन्ह्यांचे प्रयत्न धरून).	302	Cognizable offences (including attempts) under Indian Penal Code in Maharashtra State (including Greater Bombay).
12 (23.12)	अपील व मूळ अधिकारिता वापरणाऱ्या न्यायालयीन अधिकार्यांची संख्या.	304	Number of judicial officers exercising appellate and original jurisdiction in Maharashtra State.
13 (23.13)	महाराष्ट्र राज्यातील न्यायालयीन निर्णय दिलेली, नवीन आलेली व ज्यात दोषारोप केले आहेत अशी प्रकरणे (मुंबई उच्च न्यायालयाचे हद्दीतील).	305	Number of cases decided in and receipts and charges of the Courts in the State of Maharashtra. (Territory Subject to the High Court of Bombay)
14 (23.14)	महाराष्ट्र राज्यातील दिवाणी न्यायालयात दाखल केलेल्या दिवाणी दाव्यांची संख्या, वर्णन व मूल्य.	306	Number, description and value of Civil Suits instituted in the Civil Courts in the State of Maharashtra.
15 (23.15)	महाराष्ट्रातील मूळ शाखेच्या अधिकार क्षेत्रातील दिवाणी प्रकरणांच्या चौकशीचे सर्वसाधारण निकाल.	308	General results of the trial of civil cases of original jurisdiction in Maharashtra.
16 (23.16)	महाराष्ट्रातील विविध वर्गांच्या न्यायाधिकरणात चौकशी चालू असलेल्या फौजदारी प्रकरणांचे सर्वसाधारण निकाल.	310	General results of trials of criminal cases in the tribunals of various classes in Maharashtra.
17 (23.17)	महाराष्ट्र राज्यातील फौजदारी प्रकरणाबाबत अपिले व फेरतपासणीचे सर्वसाधारण निकाल.	312	General results of appeals and revisions in criminal cases in Maharashtra State.
18 (23.18)	महाराष्ट्र राज्यातील दिवाणी अपिल न्यायालयाचा कारभार.	314	Business of the Civil Appellate Courts in Maharashtra State.
19 (23.19)	महाराष्ट्र राज्यात नोंदलेले गुन्हे	315	Number of offences reported in Maharashtra State
20 (23.20)	फौजदारी गुन्ह्यांचे बाबतीत दिलेल्या शिक्षा ..	317	Punishments inflicted in criminal cases
21 (23.21)	कारागृहातील व दुय्यम कारागृहातील कैदी ..	318	Prisoners confined in jails and subsidiary jails
22-A (23.22)	वर्षात कारागृहात दाखल केलेल्या व वर्षाअखेर राहिलेल्या कैद्यांची स्त्री/पुरुष यानुसार संख्या व चालू वर्षात कैद केलेल्या कैद्यांची (न्यायिक कैद्यांची फक्त) स्त्री/पुरुष, वय, साक्षरता व पूर्वीच्या व्यवसायानुसार संख्या. (१९८४-८५)	319	Number of convicts admitted during the year and remained at the close of the year by sex and convicts imprisoned during the year by sex, age, literacy and previous occupation (for judicial convicts only). 1984-85
22-B (23.22)	वरील प्रमाणे (१९८५-८६)	320	Do. 1985-86

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्र. Page No. (3)	Subject (2)
9.23-B (23.23)	कारागृहात दाखल केलेल्या कैद्यांची लिंग, शिक्षेचे स्वरूप व शिक्षेची मुदत यानुसार संख्या (फक्त न्यायिक कैदी) १९८४-८५ व १९८५-८६.	321	Number of convicts admitted into Jails by sex, nature and length of sentences and convicts admitted into the Jails who had been previously convicted (for judicial convicts only) 1984-85 and 1985-86.
9.24-A (23.24)	तुरुंगातील कैद्यांवर पहारा करणे व त्यांची देखभाल करणे यावरील खर्च. १९८४-८५	322	Expenditure in guarding and maintaining the prisoners in Jail. 1984-85
9.24-B (23.24)	वरील प्रमाणे १९८५-८६	323	Do. 1985-86
10. राज्य उत्पन्न :			State Income :
10.1 (22.1)	औद्योगिक गटानुसार झालेले चालू किमतीनुसार राज्य उत्पन्न (सुधारित मालिका).	326	State income of Maharashtra by industrial origin at current prices (Revised Series).
10.2 (22.2)	औद्योगिक गटानुसार झालेल्या चालू किमतीनुसार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी.	328	Percentage distribution of State income by industrial origin at current prices.
10.3 (22.3)	औद्योगिक गटानुसार झालेले राज्य उत्पन्न (१९७०-७१) च्या किमतीनुसार (सुधारित मालिका).	330	State Income by industrial origin at constant (1970-71) prices. (Revised series)
10.4 (22.4)	औद्योगिक गटानुसार झालेल्या (१९७०-७१) च्या किमतीनुसार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी.	332	Percentage distribution of State income by industrial origin at constant (1970-71) prices.
10.5 (22.5)	औद्योगिक गटानुसार झालेल्या राज्य उत्पन्नाचे (१९७०-७१) च्या किमतीनुसार निर्देशांक.	334	Indices of State Income by industrial origin at constant (1970-71) prices.
11. शेती :			Agriculture:
11.1-A (4.1)	जमिनीचा वापर (१९८४-८५)	340	Land Utilization (1984-85)
11.1-B (4.1)	जमिनीचा वापर (१९८५-८६)	342	Land Utilization (1985-86)
11.2-A (4.2)	प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र आणि त्याचे उत्पादन (१९८४-८५)	344	Area and outturn of principal crops (1984-85)
11.2-B (4.2)	प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र आणि त्याचे उत्पादन (१९८५-८६)	348	Area and outturn of principal crops (1985-86)
11.3 (4.3)	जिल्हावार मुख्य पिकांखालील क्षेत्र	352	Area under major groups of crops in each district.
11.4 (4.7)	महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांखालील क्षेत्राचे निर्देशांक.	354	Index numbers of area of principal agricultural commodities in Maharashtra State.
11.5 (4.8)	महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांच्या उत्पादनांचे निर्देशांक.	356	Index numbers of production of principal crops-in Maharashtra State.
11.6 (4.9)	महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांच्या सरासरी उत्पादनांचे निर्देशांक.	358	Index numbers of average yield of principal crops in Maharashtra State.
11.7 (4.10)	जिल्हावार बांधबंदिस्ती केलेली जमीन	360	Area banded in each district
11.8 (4.11)	शेतीची यंत्रे आणि अवजारे	362	Agricultural machinery and implements
11.9 (4.12)	वहिलीची खाती आणि त्यांचे क्षेत्र	364	Number of operational holdings and area operated
11.10 (4.13)	वहिलीच्या खात्यांच्या आकार वर्गाप्रमाणे खात्यांची संख्या व त्यांचे एकूण क्षेत्र.	365	Number of operational holdings and area operated by size class of operational holdings.
12. जलसिंचन :			Irrigation :
12.1 (4.4)	सिंचनाच्या निरनिराळ्या साधनांनी भिजलेले क्षेत्र	368	Area irrigated by different sources of irrigation
12.2 (4.5)	विविध पिकांनुसार सिंचनाखालील क्षेत्र	370	Area irrigated under different crops
12.3 (4.6)	एकूण बागायती विहिरींची संख्या	376	Total Number of irrigation wells
12.4 (—)	निमित्त सिंचन क्षमता व प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र	377	Irrigation potential created and actual irrigated area

(vi)

अनुक्रमिका—बालू.

CONTENTS—contd.

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्र. Page No. (3)	Subject (2)
	13. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय :		Animal Husbandry & Dairy :
13.1 (5.1)	जिल्हावार पशुधनाची संख्या	382	Livestock in each district
13.2-A(5.2)	उपचार केलेल्या व खर्ची केलेल्या जनावरांची संख्या (१९८४-८५)	386	Animals treated and castrated (1984-85)
13.2-B(5.2)	उपचार केलेल्या व खर्ची केलेल्या जनावरांची संख्या (१९८५-८६)	390	Animals treated and castrated (1985-86)
13.3 (5.3)	पशुवैद्यकीय संस्थांची संख्या	394	Number of veterinary institutions
13.4 (5.4)	पशुसंवर्धनासंबंधीची संकीर्ण माहिती	395	Miscellaneous statistics relating to animal husbandry
	14. वनशास्त्र व लाकूडतोड :		Forestry and Logging :
14.1 (6.1)	निरनिराळ्या प्रकारच्या वनाखालील क्षेत्र ..	398	Area under different types of forests
14.2-A(6.2)	प्रमुख व गौण वनोत्पादित वस्तूंचे उत्पादन (१९८४-८५)	402	Production of major and minor forest produce (1984-85)
14.2-B(6.2)	८५) वरील प्रमाणे (१९८५-८६)	403	Do. Do. (1985-86)
	15. मत्स्यव्यवसाय :		Fisheries :
15.1 (7.1)	खारवण केंद्रात केलेली माशांची आयात, मिटाचे वाटप आणि खारवलेले मासे.	406	Quantity of fish brought for curing, salt issued and fish removed at different centres.
15.2 (7.2)	मत्स्यव्यवसायासंबंधीची संकीर्ण माहिती ..	407	Miscellaneous statistics relating to fisheries
15.3 (7.3)	सागरी मत्स्योत्पादन	408	Marine fish production
15.4 (7.4)	प्रकारानुसार सागरी मत्स्योत्पादन	410	Varietywise marine fish production
15.5 (7.5)	गणतंत्राच्या प्रमुख प्रकारच्या उत्पादनाचा एकूण मत्स्योत्पादनाच्या मध्यमतील हिस्सा (शेकडवारी)	412	Percentage share of prominent varieties in total valuation of fish production.
15.6 (7.6)	निरनिराळ्या प्रकारच्या सागरी माशांच्या सरासरी वार्षिक किमती (बोटासि).	413	Average annual wholesale (boatside) prices of different marine fishes.
	16. ग्रामविकास व सहकार :		Rural Development and Co-operation :
16.1 (16.1)	कृषि व विंगर कृषि पत शिखर आणि मध्यवर्ती संस्थांचे कार्य.	416	Operations of agricultural and non-agricultural credit apex and central institutions.
16.2 (16.2)	कृषि पत व बहुउद्देशीय संस्थांचे कार्य	420	Operations of agricultural credit and multipurpose societies.
16.3 (16.3)	विंगर कृषि पत संस्थांचे व्यवहार	422	Operations of non-agricultural credit societies
16.4 (16.4)	सहकारी पणन संस्थांचे कार्य	424	Operations of co-operative marketing societies
16.5 (16.5)	सहकारी उत्पादन संस्थांचे व्यवहार	428	Operations of co-operative productive enterprises
16.6 (16.6)	इतर सहकारी संस्थांचे कार्य	432	Operations of other co-operative societies
	17. खानो :		Mining And Quarrying :
17.1-A(8.4)	खनिज उत्पादन (१९८४)	438	Mineral production (1984)
17.1-B(8.4)	खनिज उत्पादन (१९८५)	440	Mineral production (1985)
	18. उत्पादन :		Manufacturing :
18.1-A(8.1)	बालू कारखान्यांचे कामगारांच्या संख्येनुसार वर्गीकरण (१९८४).	444	Distribution of working factories according to working strength (1984).
18.1-B(8.1)	बालू कारखान्यांचे कामगारांच्या संख्येनुसार वर्गीकरण (१९८५).	446	Distribution of working factories according to working strength (1985).
18.2-A(8.2)	३१ डिसेंबर १९८४ रोजी मंगळान्या वर्षातील बालू कारखान्यांची व त्यातील सरासरी दैनिक कामगारांची प्रमुख उद्योग गटानुसार संख्या.	448	Number of working factories and average daily employment in major groups of industries during the year ending 31st December 1984.

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्र. Page No. (3)	Subject (2)
18-2- B (8.2)	३१ डिसेंबर १९८५ रोजी संपणाऱ्या वर्षातील चालू कारखान्यांची व त्यातील सरासरी दैनिक कामगारांची प्रमुख उद्योग गटानुसार संख्या.	454	Number of working factories and average daily employment in major groups of industries during the year ending 31st December 1985.
18.3 (8.3)	महाराष्ट्रातील औद्योगिक उत्पादन	458	Industrial production in Maharashtra
18.4-A (8.5)	वार्षिक उद्योग पाहणी (गणना + विंगर गणना) १९८४-८५	459	Annual survey of industries (census + non-census) 1984-85.
18-4-B (8.5)	वार्षिक उद्योग पाहणी (गणना + विंगर गणना) १९८५-८६	460	Annual survey of industries (census + non-census) 1985-86.
19. वीज व ऊर्जा :			Electricity and Power :
19.1 (9.1)	महाराष्ट्रातील विजेचा पुरवठा व वापर	462	Supply and consumption of electricity in Maharashtra State
19.2 (9.2)	विजेचा पुरवठा झालेली महाराष्ट्रातील शहरे व खेडी (परवाने घेऊन).	463	Towns and villages electrified in Maharashtra State (including licences).
20. व्यापार :			Trade :
20.1 (12.1)	मुंबई बंदरात आयात झालेला माल	466	Imports into Bombay port
20.2 (12.2)	मुंबई बंदरातून निर्यात होणारा माल	469	Exports from Bombay port
20.3 (12.3)	लोहमार्गांने व जलमार्गांने निवडक वस्तूंची महाराष्ट्र राज्यातील आयात व निर्यात.	471	Imports into and exports from Maharashtra State of selected commodities by rail and river.
21. परिवहन :			Transport :
21.1 (13.1)	लोहमार्गाची लांबी	474	Railway length in operation
21.2 (13.2)	वर्गवारीनुसार रस्त्यांची लांबी	476	Road length according to different classes
21.3 (13.3)	पृष्ठभागाच्या प्रकारानुसार रस्त्यांची लांबी	478	Road length according to surface type
21.4 (—)	वाणिज्यिक वाहनांच्या दैनिक सरासरी वाहतूक सधनतेनुसार रस्ते लांबी (वर्गवार विभागणी)	480	Road length according to the average traffic intensity (tonnes) of commercial vehicles.
21.5 (13.4)	वापरात असलेली मोटार वाहने	482	Number of motor vehicles in operation
21.6-A (13.5)	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची काही माहिती (१९८४-८५).	488	Operations of Maharashtra State Road Transport Corporation (1984-85).
21.6-B (13.5)	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची काही माहिती (१९८५-८६).	489	Operations of Maharashtra State Road Transport Corporation (1985-86).
21.7 (13.6)	मुंबई गोदीत आलेल्या किंवा बंदरात नांगरलेल्या वाफेवरच्या आणि सुसज्ज (शासकीय किंवा व्यापारी) जहाजांची संख्या आणि त्यांनी चुकते केलेले शुल्क.	490	Number of steam and square rigged vessels (Government or merchant) which entered the Bombay docks or were berthed at the harbour walls and paid dues.
21.8 (13.7)	मुंबई येथील जहाजे दुरूस्त करण्याच्या गोदीत आलेल्या जहाजांची संख्या व वजन.	490	Number and tonnage of vessels docked in Merewether and Hughes dry docks in Bombay.
21.9 (13.8)	मुंबई बंदरातून येणाऱ्या व जाणाऱ्या प्रवाशांची वाहतूक (शिडाच्या जहाजातून आणि बंदरावरील नावेतून होणारी प्रवासी वाहतूक वगळून).	491	Number of passengers arrived and departed from Bombay port (exclusive of passengers carried by sailing vessels and harbour ferries).
21.10 (13.9)	महाराष्ट्र राज्यातील छोट्या बंदरातून येणाऱ्या आणि जाणाऱ्या प्रवाशांची वाहतूक.	493	Number of passengers embarked and disembarked at various minor ports of Maharashtra State.
21.11 (13.10)	महाराष्ट्र राज्याच्या गौण बंदरातून हाताळलेला (आयात व निर्यात) माल.	494	Cargo (imports and exports) handled at minor ports of Maharashtra State.
21.12 (13.11)	निरनिराळ्या विमानतळावरून होणारी प्रवासी व माल वाहतूक.	495	Passengers and freight traffic originating at various airports.

(viii)

अनुक्रमणिका—चालू.

CONTENTS—contd.

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्र. Page No. (3)	Subject (2)
	22. पणन व साठवणूक :		Marketing and Storage :
22.1 (—)	जिल्हावार नियंत्रित बाजारपेठांची संख्या	498	Number of regulated markets by districts
22.2 (—)	जिल्हावार अधिकृत शिधावाटप / रास्तभावांच्या दुकानांची संख्या.	499	Districtwise number of fair price shops/Authorisation shops.
22.3 (—)	शासनाजवळ असलेल्या गोदाम साठवणूक क्षमतेची माहिती.	500	Storage capacity with Government warehouses.
	23. संपर्क साधने :		Communications :
23.1 (13.13)	डाक व तार कार्यालयविषयक सांख्यिकी ..	502	Statistics regarding Posts and Telegraph Offices.
	24. पर्यटन व मुलकी हवाई वाहतूक :		Tourism and Civil Aviation :
24.1 (13.12)	मुंबईत उतरणारे परदेशी पर्यटक	504	Foreign Tourists disembarking at Bombay
	25. कामगार व सेवायोजन :		Labour and Employment :
25.1 (2.19)	जिल्हावार राज्य शासकीय स्त्री-पुरुष कर्मचारी	508	State Government employees by sex and districts
25.1-A (—)	जिल्हापरिषदातील जिल्हावार स्त्री-पुरुष कर्मचारी	509	Zilla Parishad employees by sex and districts
25.1-B (—)	नगरपरिषदातील जिल्हावार स्त्री-पुरुष कर्मचारी	510	Municipal Council employees by sex and districts
25.2 (2.17)	जिल्हावार व धर्मानुसार राज्य शासकीय कर्मचारी	511	State Government employees by religion and districts
25.2-A (—)	जिल्हावार व धर्मानुसार जिल्हापरिषदातील कर्मचारी.	512	Zilla Parishad employees by religion and districts
25.2-B (—)	जिल्हावार व धर्मानुसार नगरपरिषदातील कर्मचारी	513	Municipal Council employees by religion and districts
25.3 (2.13)	पदाचा वर्ग व एकूण वित्तलब्धीच्या गटानुसार राज्य शासकीय कर्मचारी.	514	State Government employees by class and total emolument ranges.
25.3-A (—)	पदाचा वर्ग व एकूण वित्तलब्धीच्या गटानुसार जिल्हापरिषदातील कर्मचारी.	515	Zilla Parishad employees by class and total emolument ranges.
25.3-B (—)	पदाचा वर्ग व एकूण वित्तलब्धीच्या गटानुसार नगरपरिषदातील कर्मचारी.	516	Municipal Council employees by class and total emolument ranges.
25.4 (2.20)	जिल्हावार व वयोगटानुसार राज्य शासकीय कर्मचारी.	517	State Government employees by different age groups and districts.
25.4-A (—)	जिल्हावार व वयोगटानुसार जिल्हापरिषदातील कर्मचारी.	518	Zilla Parishad employees by different age groups and districts.
25.4-B (—)	जिल्हावार व वयोगटानुसार नगरपरिषदातील कर्मचारी.	519	Municipal Council employees by different age groups and districts.
25.5 (2.15)	जिल्हावार व पदाच्या वर्गानुसार राज्य शासकीय कर्मचारी.	520	State Government employees by class and districts.
25.5-A (—)	जिल्हावार व पदाच्या वर्गानुसार जिल्हापरिषदातील कर्मचारी.	521	Zilla Parishad employees by class and districts
25.5-B (—)	जिल्हावार व पदाच्या वर्गानुसार नगरपरिषदातील कर्मचारी.	522	Municipal Council employees by class and districts
25.6 (2.12)	पदाचा वर्ग व मूळ वेतनाच्या गटानुसार राज्य शासकीय कर्मचारी.	523	State Government employees by class and basic pay ranges.
25.6-A (—)	पदाचा वर्ग व मूळ वेतनाच्या गटानुसार जिल्हापरिषदातील कर्मचारी.	524	Zilla Parishad employees by class and basic pay ranges.
25.6-B (—)	पदाचा वर्ग व मूळ वेतनाच्या गटानुसार नगरपरिषदातील कर्मचारी.	525	Municipal Council employees by class and basic pay ranges.

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्र. Page No. (3)	Subject (2)
25.7 (2.16)	जिल्हावार व जातीनुसार राज्य शासकीय कर्मचारी	526	State Government employees by caste and districts
25.7-A (—)	जिल्हावार व जातीनुसार जिल्हापरिषदांतील कर्मचारी.	527	Zilla Parishad employees by caste and districts
25.7-B (—)	जिल्हावार व जातीनुसार नगरपरिषदांतील कर्मचारी.	528	Municipal Council employees by caste and districts
25.8 (—)	प्रशासकीय विभागवार, कायम/तात्पुरते आणि पदाचा वर्ग यानुसार राज्य शासकीय कर्मचारी.	529	Permanent temporary State Government employees by administrative departments and class.
25.8-A (—)	जिल्हावार व पदाच्या वर्गानुसार जिल्हापरिषदांतील रिक्त पदे.	530	Districtwise and classwise vacancies in Zilla Parishads
25.8-B (—)	जिल्हावार व पदाच्या वर्गानुसार नगरपरिषदांतील रिक्त पदे.	531	Districtwise and classwise vacancies in Municipal Councils.
25.9 (—)	जिल्हावार व प्रशासकीय विभागवार राज्य शासकीय कर्मचारी.	532	State Government employees by administrative departments and districts.
25.10 (2.11)	प्रशासकीय विभाग व पदाचा वर्ग यानुसार राज्य शासकीय कर्मचारी.	534	State Government employees according to administrative departments and class.
25.11 (2.16)	पदाच्या वर्गानुसार व जातीनुसार राज्य शासकीय कर्मचारी.	535	State Government employees by class and caste
25.12 (2.21)	जिल्हावार व निवास्याच्या प्रकारानुसार राज्य शासकीय कर्मचारी.	536	State Government employees by type of residence and districts.
25.13 (2.22)	दुकाने व संस्था अधिनियम, १९४८ याखालील रोजगार.	537	Employment under Shops and Establishment Act, 1948.
25.14 (2.23)	रोजगारविषयक माहिती	538	Employment market information
25.15 (10.1)	मुती कापड उद्योग व यंत्रोत्पादन कारखान्यातील निवडक केंद्रातील गैरहजेरी.	539	Absenteeism in cotton textile and engineering industry at selected centres.
25.16 (10.2)	औद्योगिक तंटे	542	Industrial disputes
25.17 (10.3)	श्रमिक नुकसानभरपाई कायदा, १९२३ खालील प्रकरणे.	544	Cases decided under Workmen's Compensation Act, 1923.
25.18 (10.4)	सेवायोजनासंबंधीची सांख्यिकी	545	Employment exchange statistics
25.19 (10.5)	नोंदणीकृत कामगार संघटनांची संख्या, सभासद संख्या, उत्पन्न, खर्च व निधी.	546	Number, membership, income, expenditure and funds of registered trade unions.
25.20 (10.6)	अपघात झालेल्या कामगारांची संख्या व त्यांना भरपाईपोटी दिलेली रक्कम.	548	Number of workers who were involved in accidents and compensation paid to them.
26. बँका व विमा व्यवसाय :			Banking and Insurance :
26.1 (18.2)	लोकसंख्या गटानुसार बँक कार्यालयांची विभागणी	552	Distribution of banking offices by population ranges
26.2 (18.3)	वर्गीकृत, व अवर्गीकृत सहकारी बँकांच्या कार्यालयांची संख्या.	553	Number of offices of scheduled, non-scheduled and co-operative banks.
27. शासकीय अर्थव्यवस्था :			Public finance :
27.1 (20.1)	महाराष्ट्र राज्याची महसुली जमा	556	Revenue receipts of Maharashtra State
27.2 (20.2)	महाराष्ट्र राज्याचा महसुली खर्च	558	Revenue expenditure of Maharashtra State
27.3 (20.3)	महसुली व भांडवली लेख्यांवरील जमा व खर्च	561	Receipts and expenditure on revenue and capital accounts.
27.4.1 (20.4.1)	प्रशासकीय विभागांचे उत्पन्न व खर्च	562	Income and outlay account of Administrative Department.

(x)

अनुक्रमणिका—चालू.

CONTENTS—contd.

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्र. Page No. (3)	Subject (2)
27.4.2 (20.4.2)	शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा उत्पादन लेखा	564	Production account of departmental enterprises
27.4.3 (20.4.3)	सर्वसाधारण शासनाचा भांडवली वित्तीय लेखा	566	Capital finance account of General Government
27.4.3A(20.4.3A)	वस्तू, सेवा व हस्तांतरित रकमा यांचे व्यवहार : राज्य प्रशासनाचा व शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा.	568	Transactions in goods and services and transfers : Capital accounts of Government administration and departmental commercial undertakings.
27.4.3B(20.4.3B)	शासनाच्या वित्तीय संपत्तीतील बदल : राज्य प्रशासनाचा व शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा.	470	Changes in financial assets, capital account of Government administration and departmental commercial undertaking.
27.4.3C(20.4.3C)	शासनाच्या वित्तीय दायित्वातील बदल : राज्य प्रशासनाचा व शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा.	572	Changes in financial liabilities : Capital account of Government administration and departmental commercial undertakings.
27.4.3D(20.4.3D)	रोख रकमा व भांडवल यांचा ताळमेळ : राज्य प्रशासनाचा व शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रमांचा लेखा	572	Cash and capital reconciliation account of Government administration and departmental commercial undertakings.
28. किमती आणि निर्देशांक:			Prices and Indices :
28.1A (11.1)	महाराष्ट्र राज्यातील निवडक केंद्रातील महत्त्वाच्या शेती मालाच्या घाऊक किमती (१९८४-८५).	576	Wholesale prices of certain important agricultural commodities at selected centres in Maharashtra State (1984-85).
28.1B (11.1)	महाराष्ट्र राज्यातील निवडक केंद्रातील महत्त्वाच्या शेतीमालाच्या घाऊक किमती (१९८५-८६).	580	Wholesale prices of certain important agricultural commodities at selected centres in Maharashtra State (1985-86).
28.2A (11.2)	मुंबई बाजारातील काही शेती व इतर आवश्यक वस्तूंच्या घाऊक किमती.	584	Wholesale prices of certain agricultural and other essential commodities at Bombay market.
28.2B (11.2)	मुंबई बाजारातील काही शेती व इतर आवश्यक वस्तूंच्या घाऊक किमती.	588	Wholesale prices of certain agricultural and other essential commodities at Bombay market.
28.3 (11.3)	सोने व चांदी यांच्या मुंबई बाजारातील किमती	592	Prices of gold and silver in Bombay market.
28.4A (11.4)	वस्तूंच्या गट व उपगटवार अखिल भारतीय घाऊक किमतीचा निर्देशांक (नवीन मालिका) (१९८४-८५).	594	All India index numbers of wholesale prices by groups and sub-groups of commodities (New Series) (1984-85).
28.4B (11.4)	वस्तूंच्या गट व उपगटवार अखिल भारतीय घाऊक किमतीचा निर्देशांक (नवीन मालिका) (१९८५-८६).	596	All India index numbers of wholesale prices by groups and sub-groups of commodities (New Series) (1985-86).
28.5 (11.5)	मुंबई, जळगांव, पुणे, सोलापूर, औरंगाबाद, नांदेड, व नागपूर केंद्रांसाठी कामगारांकरिता ग्राहक किमतीचे निर्देशांक.	598	Consumer price index numbers of working classes in Bombay, Jalgaon, Pune, Solapur, Aurangabad, Nanded and Nagpur.
28.6 (11.6)	महाराष्ट्रातील शेतमजुरांकरिता ग्राहक किमतीचा निर्देशांक.	605	Consumer price index number for agricultural labourers in Maharashtra.
28.7 (11.7)	नागरी श्रमिकेतर कर्मचाऱ्यांसाठी ग्राहक किमतीचे निर्देशांक.	606	Consumer price index number for urban non-manual employees.
28.8 (11.8)	महाराष्ट्रातील नागरी विभागातील किरकोळ किमतीचा गटवार निर्देशांक.	607	Retail price index numbers for urban Maharashtra by groups of commodities.
28.9 (11.9)	महाराष्ट्रातील ग्रामीण विभागातील किरकोळ किमतीचा गटवार निर्देशांक.	608	Retail price index numbers in rural Maharashtra by groups of commodities.
29. पंचवार्षिक योजना:			Five-Year Plan :
29.1 (21.1)	राज्य योजना व केंद्र पुरस्कृत योजना	610	State plan and centrally sponsored programmes
29.2 (21.2)	महाराष्ट्र राज्याचा योजनांतर्गत खर्च	611	Plan expenditure of Maharashtra State.

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्र. Page No. (3)	Subject (2)
30. संयुक्त भांडवली संस्था :			Joint Stock Companies :
30.1 (18.4)	संयुक्त भांडवली संस्थांची संख्या	614	Number of joint stock companies.
31. स्थानिक संस्था :			Local Bodies :
31.1 (1.8)	महाराष्ट्र राज्यातील तालुके व पंचायत समित्या	617	Tahsils and Panchayat Samitis in Maharashtra State
31.2A(19.1)	ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न आणि खर्च (१९८४-८५).	620	Income and expenditure of Village Panchayat (1984-85).
31.2B(19.1)	ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न आणि खर्च (१९८५-८६).	622	Income and expenditure of Village Panchayat (1985-86).
31.3A(19.2)	नगरपरिषदा आणि महानगरपालिका यांचे उत्पन्न (१९८४-८५).	623	Income of Municipal Councils and Corporation (1984-85).
31.3B(19.2)	नगरपरिषदा आणि महानगरपालिका यांचे उत्पन्न (१९८५-८६).	630	Income of Municipal Councils and Corporation (1985-86).
31.4A(19.3)	नगरपरिषदा आणि महानगरपालिका यांचा खर्च (१९८४-८५).	638	Expenditure of Municipal Councils and Corporation (1984-85).
31.4B(19.3)	नगरपरिषदा आणि महानगरपालिका यांचा खर्च (१९८५-८६).	648	Expenditure of Municipal Councils and Corporation (1985-86).
31.5A(19.4)	जिल्हा परिषदांचे उत्पन्न व खर्च (१९८४-८५)	658	Receipts and Expenditure of Zilla Parishads (1984-85)
31.5B(19.4)	जिल्हा परिषदांचे उत्पन्न व खर्च (१९८५-८६)	660	Receipts and expenditure of Zilla Parishads (1985-8)
32. संकीर्ण :			Miscellaneous :
32.1 (2.24)	बिगर शेतकी आस्थापनांची संख्या व त्यातील रोजगार (आर्थिक गणना, १९८०).	664	Number of non-agricultural Establishments and Employment (Economic Census, 1980).
32.2 (17.1)	मुंबई सावकार नियंत्रण कायदा, १९४६ खाली दिलेल्या अनुज्ञप्तीची जिल्हावार संख्या.	665	Number of licences granted in each district under the Bombay Money Lenders, Act, 1946.
32.3 (17.2)	जिल्हावार अनुज्ञप्तीधारक सावकारांच्या व्यवहारांची माहिती.	666	Transactions of licensed money-lenders in each district.
32.4 (26.1)	भारतीय रिझर्व्ह बँकेसंबंधी आर्थिक आकडेवारी	668	Financial statistics relating to the Reserve Bank of India.
32.5 (26.2)	एकूण करपात्र उत्पन्नाच्या श्रेणीनुसार व करदात्यांच्या वर्गानुसार भरायद्याच्या आयकराचे वर्गीकरण.	670	Classification of the income-tax payable by assessee according to the range of total income assessed at classes of assesses.
32.6A(26.3)	नोंद केलेल्या दस्तऐवजांची संख्या व वर्णन व हस्तांतरित केलेल्या मितळकतीचे मूल्य (१९८४-८५)	672	Number and description of registered documents and value of property transferred (1984-85).
32.6B(26.3)	नोंद केलेल्या दस्तऐवजांची संख्या व वर्णन व हस्तांतरित केलेल्या मितळकतीचे मूल्य (१९८५-८६)	674	Number and description of registered documents and value of property transferred (1985-86).
32.7 (26.4)	महाराष्ट्र राज्यातील नोंदलेल्या विवाहांची संख्या	676	Number of marriages registered in the State Maharashtra.
32.8A(26.5)	सार्वजनिक निवडणुकांचे निकाल	676	Results of general elections
32.8B (26.5)	उमेदवारांचे पक्ष पाठिंब्यानुसार वर्गीकरण	677	Candidates according to party affiliations

(xii)

आलेख

अनुक्रमणिका

CONTENTS

अनुक्रमणिका Serial No. (1)	बाब (2)	आलेख (3)	Item (2)
	आलेख		GRAPHS
1	वयागटानुसार लोकसंख्येची टक्केवारी		Percentage of population according to age group
2	राज्य उत्पन्न		State Income
3	दरडोई उत्पन्न		Per Capita Income
4	अन्नधान्य उत्पादन		Foodgrains Production
5	कृषि उत्पादनांचे निर्देशांक		Index number of Agricultural Production
6	विजेचा वापर		Electricity consumption
7	कारखाने आणि त्यातील रोजगार		Factories and factory employment
8	कामगारांकरिता ग्राहक किमतीचे निर्देशांक		Consumer price index numbers for working class
9	सहकारी चळवळीची प्रगती		Growth of co-operation

टीप.—नवनिर्मित जिल्ह्यांची आकडेवारी उपलब्ध असल्यास वेगळी दाखविण्यात आलेली आहे.

Note.—The data for the newly created districts wherever available, is reported separately in this issue.

महाराष्ट्रातील जिल्ह्यांच्या पुनर्रचनेविषयी टिप्पणी

जिल्ह्यांच्या पुनर्रचनेमुळे आणि जिल्ह्यांच्या नावातील बदलामुळे खालील बदल झाले आहेत :—

- (१) कुलाबा जिल्हाचे नाव १ मे १९८१ पासून बदलून "रायगड" असे ठेवण्यात आले आहे.
 - (२) त्यावेळच्या रत्नागिरी, कोल्हापूर, औरंगाबाद व परभणी या जिल्ह्यांची पुनर्रचना करून "सिधुदुर्ग" व "जालना" हे दोन नवे जिल्हे दिनांक १ मे १९८१ पासून करण्यात आले आहेत.
 - (३) त्यावेळच्या उस्मानाबाद, सोलापूर, बीड व चंद्रपूर या जिल्ह्यांची पुनर्रचना करून "लातूर" व "गडचिरोली" हे नवे जिल्हे अनुक्रमे दिनांक १६ ऑगस्ट १९८२ व दिनांक २६ ऑगस्ट १९८२ पासून करण्यात आले आहेत.
- नवनिर्मित जिल्ह्यांची आकडेवारी मध्या उपलब्ध असल्यास ती या पुस्तिकेत वेगळी दाखविण्यात आलेली आहे.

Note on reorganisation of Districts in Maharashtra

The following changes have been effected on account of reorganisation of the districts and change in name of districts :—

- (1) The name of Kulaba district is changed to "Raigad" district with effect from 1st May 1981.
- (2) Two new districts "Sindhudurg" and "Jalna" have been created, with effect from 1st May 1981, by reorganising the existing districts of Ratnagiri, Kolhapur, Aurangabad and Parbhani.
- (3) Two new districts, "Latur" and "Gadchiroli" have been created, respectively with effect from 16th August 1982 and 26th August 1982, by reorganising the existing districts of Osmanabad, Solapur, Beed and Chandrapur.

The data for the newly created districts if readily available, is reported separately in this issue.

प्रास्ताविक

०.१. महाराष्ट्र राज्य १९६० मध्ये स्थापन झाल्यापासून "राज्य सांख्यिकी गोपवारा" हे प्रकाशन प्रकाशित करण्यात येते. त्या मालिकेतील हा एकविसावा अंक आहे. हा गोपवारा प्रसिद्ध करण्याचा हेतू हा की, त्यामुळे राज्यातील शक्य तितक्या जास्तीत जास्त मासिक व आर्थिक बाबींच्या पाश्चात्तमिवरील आकडेवारी उपलब्ध व्हावी आणि तसेच ह्या गोपवाराची उपयुक्तता फक्त संदर्भ पुस्तिका म्हणून नसून, संशोधनाकरिता, नियोजनाकरिता व राज्याच्या सामाजिक व आर्थिक बाबींच्या अभ्यास करण्याच्या दृष्टीनेही तो उपयुक्त ठरेल. यामध्ये देण्यात आलेली जास्तीत जास्त माहिती शक्यतो जिल्हानिहाय असून त्यामुळे जिल्हाजिल्हातील तुलना करणे शक्य होईल. तसेच ह्यात दिलेल्या काही सामाजिक व आर्थिक क्षेत्रातील निरनिराळ्या वर्षांच्या आकडेवारीच्या मालिके-वरून त्या त्या क्षेत्रातील झालेले बदल अभ्यासण्यास मदत होईल.

०.२. प्रकाशित होणारा हा अंक १९८४-८५ व १९८५-८६ वर्षांचा एकत्रित असून त्यातील अधिकांश माहिती शक्य तेवढी १९८४-८५ व १९८५-८६ वर्षांची आहे. १९८४-८५ किंवा १९८५-८६ ची माहिती उपलब्ध नसल्यास उपलब्ध असलेल्या अद्यावत वर्षांची माहिती देण्यात आलेली आहे. त्याचप्रमाणे १९८५-८६ वर्षापर्यंतच्या वर्षवार माहितीची मालिका सुद्धा ह्यात दिलेली आहे. ह्या गोपवारात प्रस्तुत केलेली माहिती मूलतः राज्य सरकार व केंद्र सरकारच्या विविध विभागात तसेच स्थानिक संस्थात संकलित करण्यात येते. हे विभाग अशी माहिती तयार करून अलिकडील वर्षासाठी, अस्थायी माहिती उपलब्ध करून देतात व नंतर ही अस्थायी माहिती अंतिम करण्यात येते. तेव्हा पूर्वी दिलेल्या माहितीपेक्षा ह्या अंतिम माहितीत थोडाफार फरक आढळतो. ह्याच कारणामुळे ह्या गोपवारात प्रकाशित झालेली माहिती संचालनालयाच्या इतर प्रकाशनातील (उदा. महाराष्ट्राची संक्षिप्त सांख्यिकी, महाराष्ट्राची आर्थिक पाहणी) किंवा ह्यापूर्वी प्रकाशित झालेले सांख्यिकी गोपवारांचे अंक ह्यात प्रकाशित झालेल्या माहितीशी जुळणार नाही.

दृष्टीक्षेपात महाराष्ट्र

०.३. ही माहिती दोन भागात विभागली आहे. पहिल्या भागात राज्याविषयी सर्वसाधारण माहिती दिली आहे. दुसऱ्या भागातमध्ये लोकसंख्या, कृषि इत्यादी विविध विषयांवरील निर्देशांक दिले असून याखरोबर देशातील गंभ्रित आकडेवारी देण्यात आली आहे. प्रत्येक बाबीसमोर महाराष्ट्र आणि भारत यांची आकडेवारी कोणत्या वर्षाची आहे हे नमूद करण्यात आले आहे. काही बाबतीत हा काळ एकच नसतो. त्यावेळी भारतासाठी अद्यावत उपलब्ध असलेल्या वर्षांची/काळाची आकडेवारी देण्यात येऊन तुलनात्मक अभ्यासासाठी महाराष्ट्राची त्याच वर्षांची/काळाची आकडेवारी देण्यात आली आहे. तसेच ह्या आकडेवारीने देशातील आकडेवारीत महाराष्ट्राचा किती हिस्सा आहे हेही दर्शविले आहे.

०.४. बाब क्रमांक ५.१ मध्ये दिलेल्या कारखाने आणि रोजगार-विषयक माहितीमध्ये संरक्षणविषयक कारखाने समाविष्ट आहेत. बाब क्रमांक ९.२ मध्ये दर १०० चौ. किलोमीटरमागे दिलेली रस्त्यांची लांबीविषयक माहिती भारत सरकारच्या वाहतूक आणि जहाज खात्याकडून प्राप्तिलेले आहे. बाब क्रमांक १० मध्ये दाखविण्यात आलेले अंदाजित राज्य उत्पन्न आणि राष्ट्रीय उत्पन्न मुधारित मालिके-नुसार दाखविले आहे. भारताकरिता अंदाजित राष्ट्रीय उत्पन्न आणि एकूण निव्वळ देशांतर्गत उत्पन्नमुद्धा दिलेले आहे.

INTRODUCTORY

0.1. This is the Twentyfirst issue of the Statistical Abstract of Maharashtra State which is being published since its formation in 1960. The purpose of publishing this Abstract is to present background statistical material on as many socio-economic characteristics of the State as is possible so that the Abstract may prove useful not only as a reference book but also for research, planning or further socio-economic studies about the State. The information is to the extent feasible, is presented districtwise for interdistrict comparison. Some social and economic statistics are presented over a series of years to study changes in these fields.

0.2. The present issue relates to the year 1984-85 and 1985-86 combined and the detailed data are published for the year 1984-85 and 1985-86 wherever such data were available. Wherever data for 1984-85 and 1985-86 were not available, the data for the latest available year are given. Also, yearly series up to the year 1985-86 are presented. The statistical data presented in this Abstract are initially compiled by various departments of the State Government, Government of India, Local Bodies, etc. These departments usually prepare and release provisional figures for recent years. These provisional figures are in the process of finalisation and ultimately when they are finalised, they are slightly different from the provisional figures released earlier. For this reason, the data published in the other publications of this Directorate, viz., "Hand-book of Basic Statistics of Maharashtra State" "Economic Survey of Maharashtra" or the earlier issue of the Statistical Abstract may not exactly tally with those published in this Abstract.

MAHARASHTRA AT A GLANCE

0.3. This table is divided into two parts. In the first part, some general particulars about the State are given. In the second part, the important indicators under various heads, such as population, agriculture, etc. are presented along with the corresponding figures relating to the country. In some cases where the period to which the figures concerning Maharashtra and India, respectively relate, is not identical, the data for latest available year for India is shown and comparison of Maharashtra with India is made with reference to this period. The statement also gives percentage share of Maharashtra with the figures relating to the country.

0.4. The information regarding factories and employment shown against item 5.1 is inclusive of defence factories. Road length per 100 Sq. km. of area shown against item 9.2 is quoted from the information supplied by the Ministry of Transport and Shipping. The estimates of State Income and National Income given against item No. 10 are according to revised series. For India, estimate of National Income and Net National Domestic Product, is shown.

(xiv)

सारांश तबते

०.५. सारांशविषयक तक्त्यात काही महत्वाच्या विषयावरील माहिती दिलेली आहे. ह्यातील माहिती १९६०-६१ ह्या वर्षासाठी व त्यानंतर संदर्भ वर्षापर्यंत दर पाच वर्षांच्या अंतराने देण्यात आली आहे.

निवडक निर्देशांक

०.६. आर्थिक आणि सामाजिक बाबीवरील १९८२-८३ व १९८३-८४ चे काही महत्वाचे निर्देशांक ह्या अंकात देण्यात आले आहेत. निर्देशांक काढताना संबंधित वर्षाची अंदाजित लोकसंख्या पायाभूत घेण्यात आलेली आहे. परंतु जेव्हा विशिष्ट बाबतीत (उदा. कामगार, शहरी लोकसंख्या) अशी अंदाजित लोकसंख्या उपलब्ध नसेल त्यावेळी त्याकरिता १९७१—१९८१ च्या संबंधित लोकसंख्येचा उपयोग करण्यात आला आहे.

०.७. यापुढे सांख्यिकीय माहितीचे विषयवार तबते दिले आहेत. या तक्त्यात जिल्हावार माहिती दिलेली आहे. केंद्रीय सांख्यिकीय संघटनेने सुचवल्याप्रमाणे विषयाची व त्याखालील तक्त्यांची मांडणी केली असल्यामुळे ही मांडणी या आधीच्या सांख्यिकी गोषवाऱ्यातील मांडणीपेक्षा भिन्न आहे त्यामुळे तक्त्यांचे क्रमांकही बदलेले आहेत. पूर्वीच्या गोषवाऱ्यातील तक्त्यांशी संदर्भ पाहणे सोयीचे जावे म्हणून तक्त्यांच्या नवीन क्रमांकांनंतर कसांत त्याच तक्त्यांचे जुने क्रमांक दिले आहेत.

SUMMARY TABLES

0.5. Summary tables of some important topics have been presented here. The data are presented in the form of series for 1960-61 and thereafter at an interval of five years till the year reference.

SELECTED INDICATORS

0.6. Districtwise selected economic and social indicators mainly for the years 1982-83 and 1983-84, have been presented in this issue. Base population is, in all cases, taken to be the estimated population for 1982-83 and 1983-84 except where the particular population estimate such as workers, urban population etc., was not available for the year. In such cases 1971—1981 population characteristic was used.

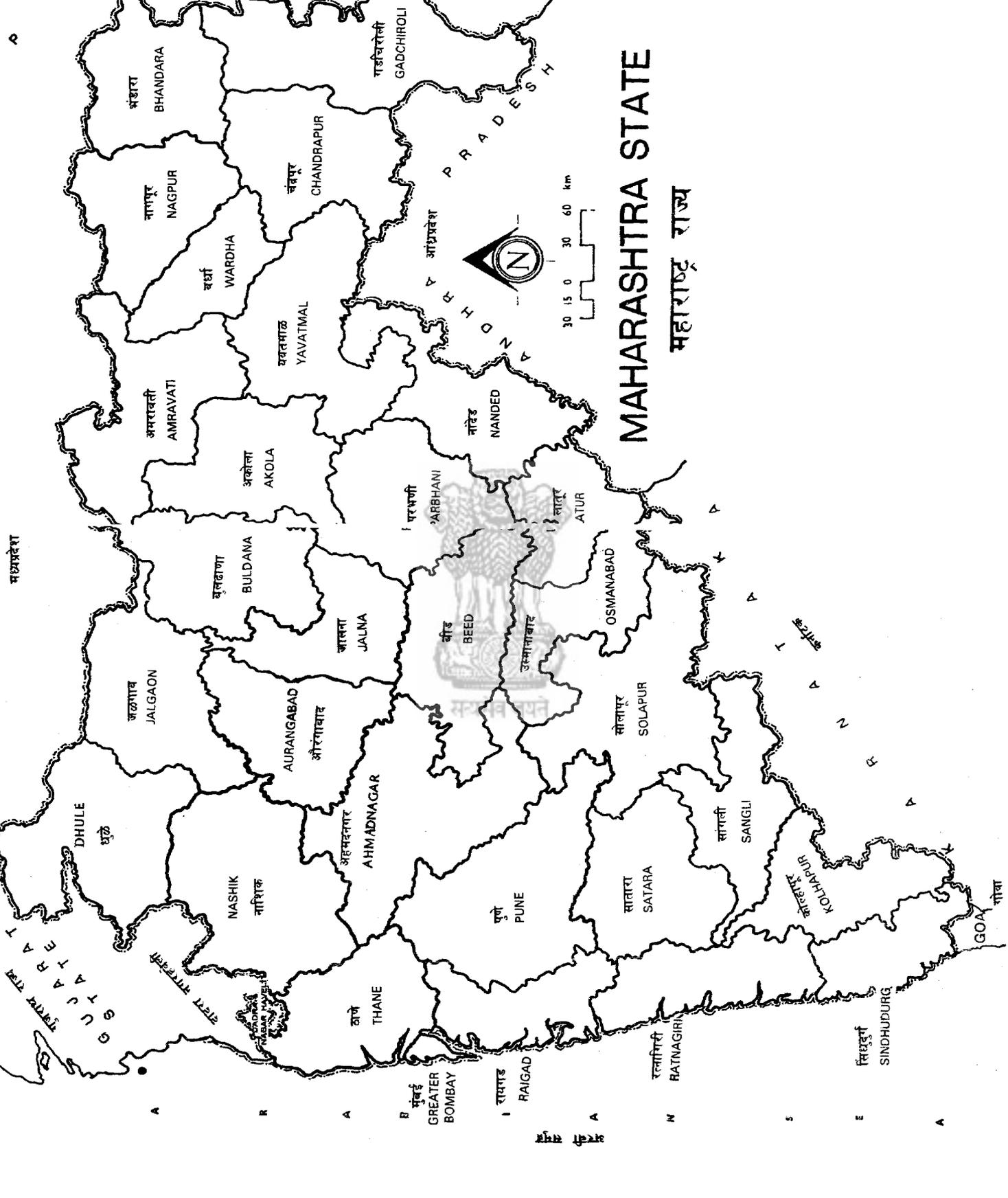
0.7. Statistical tables on various subjects are presented thereafter. Districtwise data are depicted in these tables. The tables are grouped under various subjects and are arranged as per recommendations made by the Central Statistical Organisation. The presentation of subjects is slightly different from that in earlier State Statistical Abstracts and hence table numbers are also changed. With a view to facilitating reference to tables in earlier Abstract, old table numbers are given in brackets after new table numbers.

राज्याची हद्द STATE BOUNDARY
जिल्हाच्या हद्द DISTRICT BOUNDARY

M A D H Y A

M A D H Y A

MAHARASHTRA STATE

महाराष्ट्र राज्य

अरबी समुद्र ARABIAN SEA

गुजरात GUJARAT

तमिळुनाडु TAMIL NADU

गोवा GOA

भारताशी तुलना/COMPARISON WITH INDIA

अनुक्रम.सं.क.	बाब	परिमाण	महाराष्ट्र	भारत	महाराष्ट्राची भारताशी तुलना (शेकडेवारी) Comparison of Maharashtra with India (Percentage)	Unit	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
1.	लोकसंख्या (१९८१ ची जनगणना) —						Population (1981-Census) —
1.1	(अ) ग्रामीण लोकसंख्या .. हजारान ..	हजारान ..	40,791	5,25,457*	7.8	Thousand	(a) Rural Population
	(ब) ग्रामीण लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण.	शेकडेवारी ..	65.0	76.7	..	Percentage	(b) Percentage of rural population to total population.
1.2	(अ) नागरी लोकसंख्या .. हजारान ..	हजारान ..	21,993	1,59,727*	13.8	Thousand	(a) Urban population
	(ब) नागरी लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण.	शेकडेवारी ..	35.0	23.3	..	Percentage	(b) Percentage of urban population to total population.
1.3	(अ) एकूण लोकसंख्या हजारान ..	हजारान ..	62,784	6,85,185*	9.2	Thousand	(a) Total population
	(१) पुरुष " ..	" ..	32,415	3,54,398*	9.4	Do. ..	(i) Male
	(२) स्त्रिया " ..	" ..	30,369	3,30,787*	9.5	Do. ..	(ii) Female
1.4	(अ) वर्गीकृत जाती व जमाती याची लोकसंख्या (१९८१).	" ..	10,252	1,56,383	6.6	Do. ..	(a) Population of scheduled Castes and Scheduled tribes.
	(ब) वरील लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण.	शेकडेवारी ..	16.3	22.8	..	Percentage	(b) Percentage of above population to total population.
1.5	(अ) एकूण मुख्यतः काम करणारे .. हजारान ..	हजारान ..	24,302	2,22,517 @	10.9	Thousand	(a) Total main workers.
	(ब) एकूण काम करणाऱ्यांचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण.	शेकडेवारी ..	38.7	35.5	..	Percentage	(b) Percentage of total main workers to total population.
1.6	(अ) सीमांतरीक काम करणारे .. हजारान ..	हजारान ..	2,416	22,088 @	10.9	Thousand	(a) Marginal workers.
	(ब) सीमांतरीक काम करणाऱ्यांचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण.	शेकडेवारी ..	3.9	3.3	..	Percentage	(b) Percentage of marginal workers to total population.
1.7	(अ) एकूण काम न करणारे .. हजारान ..	हजारान ..	36,066	42,068 @	8.6	Thousand	(a) Total non-workers.
	(ब) एकूण काम न करणाऱ्यांचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण.	शेकडेवारी ..	57.4	63.2	..	Percentage	(b) Percentage of total non-workers to total population.
1.8	लोकसंख्येची घनता दर चौरस किलोमीटर मागे लोकसंख्या.	दर चौरस किलोमीटर मागे लोकसंख्या.	204	216 ††	..	Persons per sq. km.	Density of population.
1.9	साक्षरतेचे प्रमाण—						Literacy percentage—
	(१) पुरुष शेकडेवारी ..	शेकडेवारी ..	58.79 †	45.89	..	Percentage	(i) Male
	(२) स्त्रिया शेकडेवारी ..	शेकडेवारी ..	34.79 †	24.82	..	Percentage	(ii) Female
	(३) एकूण शेकडेवारी ..	शेकडेवारी ..	47.18 †	36.23	..	Percentage	(iii) Persons
1.10	स्त्री-पुरुष प्रमाण दर १,००० पुरुषांमागे स्त्रियांची संख्या.	दर १,००० पुरुषांमागे स्त्रियांची संख्या.	937 †	934	..	Females per 1,000 males.	Sex ratio

* जनगणना घेणे शक्य नसल्यामुळे आसामची अंदाजित लोकसंख्या घेऊन व पाकिस्तान व चीन यांनी जम्मू व काश्मीर मधील अज्ञात क्षेत्रावरील लोकसंख्या वगळून.

* Includes projected population of Assam, where census could not be held but excludes population of areas in Jammu and Kashmir under unlawful occupation at Pakistan and China where census could not be taken.

@ अस्थायी व आसाम सोडून/Provisional and excluding Assam.

† सुधारित व अंतिम/Revised and final.

†† जम्मू व काश्मीर सोडून/Excluding Jammu and Kashmir.

भारताची तुलना/COMPARISON WITH INDIA

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
1.11	१९७१-८१ मध्ये प्रादेशी लोकसंख्ये- तील शेकडा वाढ.	शेकडेवारी ..	24.75	25.01	..	Percentage	Percentage growth of population during 1971-81.
2.	* शेती (१९८४-८५@)						Agriculture (1984-85)—
2.1	कसलेले क्षेत्र (निव्वळ) लाख हेक्टरांत	180	1,407	12.8	Lakh hectares	Net area sown.
2.2	कसलेल्या निव्वळ क्षेत्राची एकूण भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	शेकडेवारी	58.7	42.8	..	Percentage	Percentage of net area sown to geographical area.
2.3	योगवरील एकूण क्षेत्र	.. लाख हेक्टरांत	204	1,760	11.6	Lakh hectares	Gross cropped area.
2.4	सिंचनायोग्य एकूण क्षेत्र	.. लाख हेक्टरांत	27	541	5.0	Do. ..	Gross irrigated area.
2.5	सिंचनायोग्य एकूण क्षेत्राची योग्य वरील क्षेत्राशी टक्केवारी.	शेकडेवारी ..	13.1	30.7	..	Percentage	Percentage of gross irrigated area to gross cropped area.
	प्रमुख पिकायोग्य क्षेत्र (१९८३-८४ ते १९८५-८६ या वर्षांचे सरासरी)---						Area under principal crops (average for year 1983-84 to 1985-86)—
2.6	तांदूळ हजार हेक्टर	1,527	41,180	3.7	Thousand hectares	Rice
2.7	गहू	1,018	23,761	4.3	Do. ..	Wheat
2.8	ज्वारी	6,576	16,073	40.9	Do. ..	Jowar
2.9	बाजरी	1,759	11,063	15.9	Do. ..	Bajri
2.10	एकूण तृणधान्ये	11,379	1,05,054	10.8	Do. ..	All cereals
2.11	एकूण कडधान्ये	2,885	23,222	12.4	Do. ..	All pulses
2.12	एकूण अन्नधान्ये (तृणधान्ये व कडधान्ये)	14,263	1,28,277	11.1	Do. ..	All foodgrains (cereals and pulses).
2.13	ऊस	284	2,984	9.5	Do. ..	Sugarcane
2.14	वापूस हजार हेक्टर	2,707	7,564	35.8	Thousand hectares.	Cotton
2.15	भूईसूत	766	7,473	10.3	Do. ..	Groundnut
	प्रमुख पिकांचे उत्पादन (१९८३-८४ ते १९८५-८६ या वर्षांचे सरासरी)---						Outturn of principal crops (Average for year 1983-84 to 1985-86.)—
2.16	तांदूळ हजार टन ..	2,557	71,517	3.4	Thousand tonnes.	Rice
2.17	गहू	881	45,586	1.9	Do. ..	Wheat
2.18	ज्वारी	4,468	11,123	40.2	Do. ..	Jowar
2.19	बाजरी	831	5,850	14.2	Do. ..	Bajri
2.20	एकूण तृणधान्ये	8,644	1,36,863	6.3	Do. ..	All Cereals
2.21	एकूण कडधान्ये	1,179	12,816	9.2	Do. ..	All pulses.
2.22	एकूण अन्नधान्ये (तृणधान्ये व अन्नधान्ये).	9,822	1,49,679	6.6	Do. ..	All Foodgrains (cereals and pulses).
2.23	ऊस (गूळ)	25,541	1,76,708	14.5	Do. ..	Sugarcane (Gur)
2.24	वापूस (सरकी काढलेला)	2,420	7,853	32.1	Do. ..	Cotton (Lint)
2.25	भूईसूत	710	6,300	11.3	Do. ..	Groundnut
	पशुसंवर्धन (१९८२)---						Animal Husbandry (1982)
3.1	एकूण पशुधन हजारान ..	30,919	4,19,545	7.4	Thousand numbers.	Total livestock
3.2	एकूण गाई बैल	16,162	1,92,453	8.4	Do. ..	Total cattle
3.3	गाई-बैल---						Cattles—
	(१) तीन वर्षावरील बैल	8,560	94,305	9.1	Do. ..	(i) Males over 3 years.
	(२) तीन वर्षावरील गाई	7,110	86,081	8.3	Do. ..	(ii) Females over 3 years.

●अस्थायी/Provisional.

स्रोत/Source—अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, भारत सरकार.

Source—Directorate of Economics and Statistics, Government of India.

भारताची तुलना / COMPARISON WITH INDIA

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
3.4	एकूण म्हशी-रेडे	हजारात	9,723	69,784	5.7	Thousand numbers	Total buffaloes
3.9	म्हशी-रेडे—						Buffaloes -
	(१) तीन वर्षांवरील रेडे	"	760	16,242	4.7	Thousand numbers.	(i) Males over 3 years
	(२) तीन वर्षांवरील म्हशी	"	3,212	53,442	5.8	Do. ..	(ii) Females over 3 years
3.6	एकूण मेंढरे व शेळ्या	"	10,376	1,04,017	10.1	Do. ..	Total Sheep and goats
3.7	एकूण घोडे, शिगरे व गॅरे	"	49	899	5.5	Do. ..	Total horses and ponies.
3.8	इतर पशुधन	"	360	52,392	0.8	Do. ..	Other livestock
3.9	बोंबड्या, बदके व गॅरे	"	19,844	2,07,739	9.6	Do. ..	Total poultry
3.10	ट्रॅक्टर	"	22	519	4.2	Do. ..	Tractors
3.11	मिचिनाकरिता वापरलेली इंजिने व पंप	"	139	3,101	4.5	Do. ..	Oil engines with pumps for irrigation purposes.
3.12	मिचिनाकरिता वापरलेले विद्युत पंप	"	449	3,568	12.6	Do. ..	Electric pumps for irrigation.
4.	जंगले—						Forests -
4.1	एकूण जंगलव्याप्त क्षेत्र (१९७९-८०)	चौ. कि. मी.	64,078	7,36,685	8.7	Sq. Km. ..	Total forest area (1979-80)
5.	*उद्योग आणि खानकाम कारखाने—						Industry and Mining*
							Factories -
5.1	(अ) चालू कारखाने (१९८४)	संख्या	18,316	1,67,541	10.9	Number ..	(a) Working factories (1984).
	(ब) कामगारांची दैनिक सरासरी (१९८४)	हजारात	1,120	7,603	14.7	Thousand number.	(b) Average daily number of workers (1984).
5.2	उद्योगाची वार्षिक पाहणी (प्रगणना व प्रगणनेतर भाग मिळून) (१९८३-८४)						Annual Survey of Industries (Census plus Non-Census part) (1983-84).
	(अ) उत्पादक भांडवल	कोटी रुपये	10,469	67,110	15.6	Crore Rs.	(a) Productive capital
	(ब) एकूण उत्पादन	कोटी रुपये	19,232	93,537	20.6	Crore Rs.	(b) Gross output (ex-factory value).
	(क) उत्पादन मूल्यवृद्धी	कोटी रुपये	3,762	20,137	18.7	Crore Rs.	(c) Value added by manufacture.
5.3	चालू असलेल्या सुती कापड गिरण्या संख्या (१९८३ अखेर)**		99	822	12.	Number ..	Working cotton textile mills (end of 1983)**.
	(अ) या गिरण्यांतून कामगारांची हजारात सरासरी (१९८३ अखेर)**		134	794	18.1	Thousand numbers.	(a) Average number of workers employed in cotton textile mills (end of 1983).*
	(ब) कापडाचे सरासरी मासिक उत्पादन (१९८३ अखेर).	लाय मीटर	742.56	2,825.52	26.3	Lakh metre	(b) Average monthly production of cloth (end of 1983).
5.4	(अ) कोळसा (उत्पादन) १९८४-८५	हजार टन	9,915	1,44,513	6.9	Thousand tonnes	(a) Coal (Quantity) 1984
	१९८५-८६	"	10,792	1,49,211	7.2	"	1985
	(मूल्य) १९८४-८५	कोटी रुपये	170	2,967	5.7	Crore Rs.	(Value) 1984
	१९८५-८६	"	190	3,061	6.2	"	1985
	(ब) कच्चे लोखंड (उत्पादन) १९८४-८५	हजार टन	1,330	41,933	3.1	Thousand tonnes.	(b) Iron ore (Quantity) 1984
	१९८५-८६	"	1077	42,525	2.5	"	1985
	(मूल्य) १९८४-८५	कोटी रुपये	5	221	2.3	Crore Rs.	(Value) 1984
	१९८५-८६	"	4	234	1.7	"	1985
	(क) कच्चे मॅंगनीज (उत्पादन) १९८४-८५	हजार टन	221	1,130	19.6	Thousand tonnes.	(c) Manganese Ore (Quantity) 1984
	१९८५-८६	"	233	1,246	18.2	"	1985
	(मूल्य) १९८४-८५	कोटी रुपये	9	312	2.9	Crore Rs.	(Value) 1984
	१९८५-८६	"	11	348	3.2	"	1985
	(ड) बॉक्साईट (उत्पादन) १९८४-८५	हजार टन	478	2,036	23.5	Thousand tonnes.	(d) Bauxite (Quantity) 1984
	१९८५-८६	"	384	2,121	18.1	"	1985
	(मूल्य) १९८४-८५	कोटी रुपये	2	1	14.3	Crore Rs.	(Value) 1984
	१९८५-८६	"	2	16	12.5	"	1985
6.	वीज @—						Electricity @
6.1	विजेचे उत्पादन	दशलक्ष कि. वॅट ता.	24,097	1,56,973	15.4	Million Kwh.	Electricity generated
	१९८५-८६	"	26,440	1,70,302	15.5	Million kwh.	"
6.2	विजेचा वापर	दशलक्ष कि. वॅट ता.	19,108	1,13,897	16.8	Million kwh.	Electricity consumed
	१९८५-८६	"	20,953	1,23,209	17.0	Do	"

*जानेवारी ते मार्च १९८३ ची मुंबई शहराची आकडेवारी उपलब्ध नसल्यामुळे या आकडेवारीत समाविष्ट केल्या नाही.
The figures for January to March 1983 of Bombay City are excluded as they are not available.

@आधार—सेंट्रल इलेक्ट्रिसिटी अथॉरिटी, भारत सरकार.

Source.—Central Electricity Authority, Government of India.

भारतसो तुलना/COMPARISON WITH INDIA

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
6.3	(अ) उद्योगाकरिता (१९८४-८५) .. दशलक्ष कि.वॅ.ता. वापरलेली बीज (१९८५-८६) .. दशलक्ष कि.वॅ. ता.	10,037 11,134	63,343 66,718	15.9 16.7	Million kwh Million kwh	(a) Industrial consumption (1984-85) (1985-86).	
	(ब) या औद्योगिक वापराचे (१९८४-८५) शेकडेवारी ..	52.6	55.6	..	Percentage	(b) Percentage of (1984-85) (1985)-86	
	एकूण विजेच्या वापराशी प्रमाण (१९८५-८६).	53.1	54.2	..	Percentage	industrial consumption to total consumption	
7.	संयुक्त भांडवली संस्था आणि बँका :--					Joint Stock Companies and Banks—	
7.1	कंपन्यांची संख्या (३१ मार्च १९८५ रोजी) संख्या ..	26,192	1,07,369	24.4	Number ..	Number of companies (as on 31st March 1985)	
	(३१ मार्च १९८६ रोजी) संख्या ..	29,710	1,22,159	24.3	Number ..	(as on 31st March 1986)	
7.2	त्यांचे भरणा केलेले (३१ मार्च १९८५ रोजी) कोटी रुपये ..	3,035	27,331	11.1	Creore Rs.	Their paid up (31-3-1985)	
	भांडवल (३१ मार्च १९८६ रोजी) कोटी रुपये ..	3,228	31,943	10.1	Creore Rs.	capital (31-3-1986)	
7.3	बँक कार्यालये (वर्गीकृत व्यापारी)					Banking offices (Scheduled commercial)	
	(३१ डिसेंबर १९८४ रोजी) .. संख्या ..	4,613	48,079	9.6	Number	(As on 31st December 1984).	
	(३१ डिसेंबर १९८५ रोजी) .. संख्या ..	4,879	52,721	9.3	Number ..	(As on 31st December 1985).	
7.4	दर लाख लोकसंस्थेशी बँक कार्यालयांचे प्रमाण					Banking offices per lakh of population.	
	(३१ डिसेंबर १९८४) संख्या ..	7.0	6.6	..	Number ..	(As on 31st December 1984)	
	(३१ डिसेंबर १९८५) ..	7.1	7.0	..	Number ..	(As on 31st December 1985).	
7.5	बँक कार्यालय असलेल्या गावांची व गावांची संख्या (डिसेंबर, १९८२).	1,613	21,858	7.4	Number ..	Places having banking offices (December 1982).	
8.	सहकार (१९८०-८१)					Co-operation (1980-81)—	
8.1	सहकारी संस्था संख्या ..	60,747	3,26,273	18.6	Number ..	Co-operative societies	
8.2	सभासदांची संख्या हजारत ..	14,800	1,17,596	12.6	Thousand number.	Membership	
8.3	सर्व संस्थांचे खेळते भांडवल .. कोटी रुपये ..	5,210	25,082	20.8	Creore Rs. ..	Working capital of all co- operative societies.	
8.4	कृषि पत संस्थांनी दिलेले कर्ज .. कोटी रुपये ..	250	1,742	14.0	Creore Rs. ..	Advances by agricultural credit societies.	
9.	परिवहन आणि दळणवळण					Transport and Communi- cations.—	
9.1	(अ) रेल्वे मार्गांची लांबी (३१ मार्च १९८४ रोजी) किलोमीटर ..	5,297	61,460	8.6	Kilometres	(a) Total Railway length (as on 31st March 1984.)	
	(ब) रेल्वे मार्गांच्या लांबीचे दर शंभर चौ. कि. मी. मागे प्रमाण (३१ मार्च १९८४ रोजी). किलोमीटर ..	1.6	1.9	..	Kilometres	(b) Railway length per 100 square kilometres of area (as on 31st March 1984).	
9.2	१०० चौरस किलोमीटर क्षेत्रफळामागे असणारी रस्त्यांची लांबी (३१ मार्च १९८३ रोजी). किलोमीटर ..	60	47	..	Kilometres	Road length per 100 square kilometres of area (as on 31st March 1983).	
9.3	दर लाख लोकसंस्थेमागे असणारी मोटर वाहने (३१ मार्च १९८४ रोजी). संख्या ..	1,998	1,165	..	Number ..	Motor vehicles, per lakh of population (as on 31st March 1984)	
10.	*राज्य उत्पन्न					*State Income	
10.1	(अ) चालू किमतीनुसार (१९८४-८५) कोटी रुपये ..	21,547	1,83,051	12.7	Creore Rs.	(a) Income at (1984-85) current prices. (1985-86)	
	उत्पन्न (१९८५-८६) ..	24,554**	2,05,436***	12.1	..		
	(ब) चालू किमतीनुसार (१९८४-८५) रुपये ..	3,177	2,477	..	Rs.	(b) Per capita in- (1984-85) come at (1985-86)	
	दरडोई उत्पन्न (१९८५-८६) ..	3,549	2,721	current prices.	

*अस्थायी/Provisional.
**प्राथमिक अंदाज/Prejiminary,
***शीघ्र अंदाज/Quick estimates.

सत्यमेव जयते

निवडक विषयांवरील सारांशाचे तक्ते
SUMMARY TABLES ON SELECTED TOPICS

1. शेती/AGRICULTURE

1.1 जमिनीचा वापर/LAND UTILIZATION

(आकडे गांधार हेक्टरत/Figures in hundred hectares)

क्रमांक Serial No.	वर्ष	1960-61	1965-66	1970-71	1975-76	1980-81	1981-82	1982-83	1983-84	1984-85	1985-86	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	एकूण भौगोलिक क्षेत्र (गांव पत्रकांनुसार)	3,07,580	3,07,691	3,07,583	3,07,583	3,07,583	3,07,583	3,07,583	3,07,583	3,07,583	3,07,853	Total geographical area by village papers
2	जंगल	54,110	54,171	54,168	53,337	53,094	53,115	53,122	53,049	53,434	53,499	Forests.
3	कसलेले क्षेत्र (निव्वळ)	1,78,783	1,81,352	1,76,682	1,82,616	1,82,986	1,83,139	1,83,016	1,84,081	1,81,851	1,80,314	Net area sown
4	सांगवडीसालील एकूण क्षेत्र	1,88,229	1,89,724	1,87,369	1,96,639	2,01,330	2,03,859	2,02,614	2,07,875	2,04,701	2,02,614	Total gross cropped area

आधार - कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source:—Directorate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

1.2 विकानुसार सिंचनाखालील क्षेत्र/AREA IRRIGATED BY CROPS

(आकडे गांधार हेक्टरत/Figures in hundred hectares)

क्रमांक Serial No.	पिका	1960-61	1965-66	1970-71	1975-76	1978-79	1979-80	1980-81	Crop
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	तांदुळ	..	2,724	3,138	3,824	3,933	3,934	4,203	Rice
2	गहू	..	1,386	2,753	4,904	5,588	5,710	5,290	Wheat
3	ज्वारी	..	2,659	2,602	4,319	4,696	4,956	4,676	Jowar
4	बाजरी	..	327	594	634	664	526	541	Bajri
5	अन्नपिके	..	11,140	14,345	20,167	22,019	22,318	22,074	Food crops*
6	कापूस	..	360	726	670	911	1,040	1,182	Cotton
7	भुईसुग	..	130	312	273	408	377	558	Groundnut
8	तंबाखू	..	17	7	10	15	17	18	Tobacco
9	अन्नपिके†	..	1,058	1,358	1,540	2,026	1,997	2,284	Non-food crops†
10	एकूण	..	13,880	15,703	21,707	24,015	24,315	24,358	Total

* इतर अन्नपिके घटक /Includes other food crops.

† इतर अन्नपिके पिके घटक /Includes other non-food crops.

आधार - कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source:—Directorate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

1. जैती/AGRICULTURE

1.3 प्रमुख अन्नपिके व अन्नेतर पिकांखालील क्षेत्र व उत्पादन/AREA AND OUTTURN OF PRINCIPAL FOOD AND NON-FOOD CROPS

(क्षेत्र क्षेत्र हेक्टर)/Area in hundred hectares)
(उत्पादन क्षेत्र टन)/Outturn in hundred tonnes)

क्र.सं. Serial No.	वर्ष (1)	1960-61	1965-66	1970-71	1975-76	1980-81	1981-82	1982-83	1983-84	1984-85	1985-86	उत्पादन (2)
1	तांदुळ क्षेत्र उत्पादन	12,996 13,692	13,213 8,843	13,524 16,622	14,157 22,858	15,038 23,606	15,152 24,354	14,863 19,488	15,213 24,606	15,187 19,362	15,406 21,818	RICE— Area Outturn
2	गहू क्षेत्र उत्पादन	9,067 4,011	8,329 2,800	8,120 4,403	11,691 11,991	10,791 9,313	11,280 9,885	10,227 8,033	11,832 11,421	9,886 8,565	8,815 6,441	WHEAT— Area Outturn
3	ज्वारी क्षेत्र उत्पादन	62,842 42,235	60,568 22,948	57,030 15,574	60,642 34,662	64,379 44,275	65,779 48,913	66,470 46,425	65,405 46,784	65,618 48,124	66,236 39,227	JOHAR— Area Outturn
4	बाजरी क्षेत्र उत्पादन	16,352 4,886	18,277 3,698	20,387 8,241	18,077 5,600	17,092 7,599	17,437 7,786	13,895 4,449	18,125 9,080	17,613 5,662	17,928 5,138	BAJRI— Area Outturn
5	एकूण ज्वारी क्षेत्र उत्पादन	1,06,042 67,550	1,05,102 40,374	1,03,200 47,367	1,09,306 78,687	1,12,326 89,000	1,14,672 95,325	1,10,294 82,527	1,15,933 96,941	1,13,110 86,215	1,12,315 76,149	TOTAL CEREALS*— Area Outturn
6	एकूण चवधान्ये क्षेत्र उत्पादन	23,513 9,889	23,318 6,574	25,663 6,770	29,139 11,675	28,044 8,312	27,522 10,391	25,742 9,629	29,611 12,577	28,334 11,143	28,597 11,641	TOTAL PULSES— Area Outturn
7	एकूण अन्नधान्ये क्षेत्र उत्पादन	1,29,555 77,439	1,28,421 46,948	1,28,863 54,134	1,38,445 90,362	1,40,372 97,312	1,42,194 1,05,716	1,36,036 92,156	1,45,544 1,09,518	1,41,444 97,358	1,41,912 87,791	TOTAL FOODGRAINS— Area Outturn
8	कापूस क्षेत्र उत्पादन (सरकी काढलेले)	24,995 2,842	27,157 1,787	27,498 824	23,069 1,326	26,671 2,157	27,096 2,490	26,548 2,765	26,852 1,884	25,845 2,494	27,530 3,384	COTTON— Area Outturn (in lint)
9	तंबाखू क्षेत्र उत्पादन	253 123	132 64	116 52	111 49	119 68	120 73	122 71	101 79	71 49	99 77	TOBACCO— Area Outturn
10	भूईमूग क्षेत्र उत्पादन	10,828 7,599	11,173 4,731	9,040 5,863	8,544 6,925	7,118 4,407	8,238 6,944	4,368 1,479	4,949 2,118	6,272 1,574	6,261 472	GROUNDNUT— Area Outturn
11	जस क्षेत्र उत्पादन (गुळात)	1,555 11,562	1,712 11,197	2,039 16,408	2,678 22,186	3,168 28,939	3,663 31,515	3,896 33,264	3,593 28,377	3,544 28,168	3,191 25,450	SUGARCANE— Area Outturn (in terms of gur)

* इतर धान्ये प्रकृत/Inclusive of other cereals.

अध्यापक—कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Directorate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

2. पशुधन/LIVESTOCK

वर्ष/Year

क्रमांक Serial No.	नाव (1)	परिमाण (2)	वर्ष/Year						Unit (8)	Item (9)	
			1951 (4)	1956 (5)	1961 (6)	1966 (7)	1972 (8)	1978 (9)			1982 (10)
1	गाई बेल — तीन वर्षावरील गाई ..	हजारत ..	4,306	4,329	4,644	4,534	4,567	4,781	5,247	Thousand No.	Cattle— F. males over 3 years
2	म्हशी रेटे — तीन वर्षावरील म्हशी ..	हजारत ..	3,451	1,476	1,639	1,735	1,871	2,148	2,307	Do.	Buffaloes— Females over 3 years
3	बेटरे आणि गेंड्या ..	हजारत ..	5,822	6,576	7,274	7,326	8,039	10,199	10,376	Do.	Sheep and Goats
4	इतर जनावरे ..	हजारत ..	10,777	11,359	12,491	11,854	11,864	12,114	12,989	Do.	Other Livestock
5	एकूण पशुधन ..	हजारत ..	22,256	23,770	26,048	25,449	26,361	29,642	30,919	Do.	Total Livestock
6	कांबड्या, बंदके वगैरे ..	हजारत ..	6,300	8,883	10,578	9,902	12,217	13,751	19,844	Do.	Total Poultry

बाजार — पशुधन गणना.
Source.—Livestock census.

3. सहकार/CO-OPERATION

संक्रमांक Serial No.	प्रकार Type	1960-61	1965-66	1970-71	1975-76	1980-81	1981-82	1982-83	1983-84	1984-85	1985-86
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
I	गृहकारी संस्थांची संख्या—										
1	शिवार व मध्यवर्ती-कृषि व विंगर कृषि पत संस्था	39	29	29	30	30	30	30	32	34	35
2	कृषि पत संस्था	21,400	20,861	20,426	20,130	18,577	18,591	18,526	18,521	18,531	18,458
3	विंगर कृषि पत संस्था	1,630	2,255	2,964	3,863	5,474	5,818	6,062	6,359	6,690	7,112
4	पणत संस्था	344	419	410	400	423	443	478	501	581	655
5	उत्पादक संस्था	4,306	6,506	6,810	10,603	14,327	15,245	16,371	17,767	19,504	21,140
6	इतर	3,846	7,337	11,964	15,683	21,915	24,073	25,993	27,949	30,018	31,870
	एकूण	31,565	37,407	42,603	50,709	60,746	64,201	64,460	71,129	75,358	79,270
II	समाजवादी संस्था (हजारत) —										
1	शिवार व मध्यवर्ती-कृषि व विंगर कृषि पत संस्था	76	67	70	951	1,009	1,124	1,189	1,123	1,174	1,155
2	कृषि पत संस्था	2,170	3,360	3,794	4,447	5,416	5,612	5,757	5,935	6,157	6,287
3	विंगर कृषि पत संस्था	1,087	1,779	2,438	3,147	3,759	4,346	4,505	5,110	5,464	6,119
4	पणत संस्था	141	219	282	352	471	508	546	558	585	725
5	उत्पादक संस्था	323	622	959	1,586	2,152	2,314	2,444	2,765	2,859	3,035
6	इतर	394	739	1,038	1,341	2,049	2,298	2,459	2,666	2,814	2,945
	एकूण	4,191	6,786	8,581	11,297	14,669	16,202	16,900	18,157	19,053	20,266
III	सेटले भांडवल (लास रुपये) —										
1	शिवार व मध्यवर्ती कृषि व विंगर कृषि पत संस्था	11,907	29,331	61,317	1,10,409	1,83,052	2,18,449	2,60,397	2,99,832	3,47,470	3,98,260
2	कृषि पत संस्था	5,812	17,500	34,329	31,549	52,746	60,304	65,031	73,574	81,673	89,327
3	विंगर कृषि पत संस्था	4,593	8,031	16,806	34,405	1,20,881	1,47,017	1,70,608	2,04,531	2,52,372	3,15,984
4	पणत संस्था	592	2,683	3,910	13,550	18,822	20,360	20,675	20,350	22,057	26,176
5	उत्पादक संस्था	4,132	8,764	21,920	67,503	99,683	1,35,748	1,58,358	1,53,807	1,67,485	1,69,342
6	इतर	2,060	4,866	10,749	28,728	42,591	52,159	56,613	62,965	68,454	79,952
	एकूण	29,096	71,175	1,49,031	2,86,144	5,17,775	6,34,037	7,31,662	8,15,059	9,39,511	10,79,041

3. सहकार / CO-OPERATION—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
IV	दिलेले कर्ज (लाख रुपये) --											
1	शिल्लर व मध्यवर्ती कृषि व विंगर कृषि पत संस्था.	17,538	43,221	75,102	1,90,954	3,20,066	3,90,184	4,52,500	4,16,091	5,24,287	6,27,475	Advances (in Lakh Rs.) Agricultural and Non-agricultural Credit-apex and central.
2	कृषि पत संस्था.	4,256	9,130	13,296	17,009	24,999	30,214	31,300	34,075	35,892	42,492	Agricultural credit*
3	विंगर कृषि पत संस्था	4,703	8,550	20,443	35,557	1,12,948	1,15,011	1,58,768	1,81,242	2,22,526	3,47,417	Non-agricultural credit
4	पणन संस्था	347	753	327	510	345	399	420	815	651	585	Marketing
5	उत्पादक संस्था	71	249	328	459	1,101	779	889	1,104	706	1,062	Productive enterprises
6	इतर	84	263	375	444	1,218	3,533	1,972	3,012	2,375	5,288	Others
	एकूण	26,999	62,166	1,09,871	2,44,933	4,60,677	5,40,120	6,45,849	6,36,339	7,86,437	10,24,319	Total
V	येणे करून (लाख रुपये) --											
1	शिल्लर व मध्यवर्ती कृषि व विंगर कृषि पत संस्था.	8,714	19,351	47,803	71,563	1,13,676	1,53,530	1,84,779	1,74,378	2,00,789	2,47,693	Outstanding loans (in lakh Rs.) Agricultural and Non-agricultural Credit-apex and central.
2	कृषि पत संस्था*	4,788	11,618	28,410	22,977	38,369	44,136	46,751	53,252	58,498	64,417	Agricultural credit*
3	विंगर कृषि पत संस्था	3,185	5,479	10,506	19,478	73,089	90,766	1,04,538	1,21,907	1,09,693	1,85,412	Non-agricultural credit
4	पणन संस्था	80	225	182	293	387	1,175	1,225	965	544	499	Marketing
5	उत्पादक संस्था	57	296	608	1,789	2,145	3,086	3,391	4,359	4,346	3,598	Productive enterprises
6	इतर	218	12	785	1,370	2,523	4,415	6,100	7,183	8,600	10,870	Others
	एकूण	17,042	36,981	88,294	1,17,470	2,30,189	2,97,108	3,46,784	3,62,084	4,22,458	5,12,469	Total

*यात प्राथमिक कृषि पत संस्था, प्राथमिक मध्यवर्ती कृषि व विंगर कृषि पत संस्था आणि ग्राम्य बँका यांचा समावेश आहे.

• Includes primary agricultural credit societies, primary and development banks and grain banks.

आधार.—सहकार आयुक्त आणि निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

4 उद्योग/INDUSTRIES

कारखाने आणि कारखाने शिबी संख्या/NUMBER OF FACTORIES AND WORKERS

वर्ष	1961	1965	1970	1975	1980	1981	1982	1983	1984	1985	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(1)
कारखान्यांची संख्या	8,233	9,472	9,803	11,425	15,170	16,594	17,359	18,007	18,316	18,922	Number of working factories
कारखान्यांची दैनिक सरासरी (हजारत)	787	903	982	1,015	1,177	1,192	1,098	1,137	1,120	1,129	Average daily attendance of workers (Thousand No.)

आधार.—मुख्य निरीक्षक, कारखाने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.
Source.—Chief Inspector of Factories, Government of Maharashtra, Bombay.

5. वीज/ELECTRICITY

वर्ष	परिमाण	1960-61	1965-66	1970-71	1975-76	1980-81	1981-82	1982-83	1983-84	1984-85	1985-86	Unit	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)	(1)
I	विजेचे उत्पादन .. दशलक्ष किलोवॉट तास.	3,268	5,635	9,135	12,052	18,750	19,839	21,094	23,001	25,233	27,647	Million Kwh.	Electricity generated
II	विजेचा वापर .. दशलक्ष किलोवॉट तास.	2,720	4,717	7,650	9,490	14,034	15,026	15,442	16,934	19,108	20,979	Million Kwh.	Electricity consumed—
(i)	घरागुती— दशलक्ष किलोवॉट तास	260	448	732	1,049	1,779	1,958	2,197	2,374	2,711	2,975	Million Kwh.	Domestic
(ii)	वाणिज्यिक .. दशलक्ष किलोवॉट तास	198	363	547	745	949	1,104	7,126	1,192	1,306	1,410	Million Kwh.	Commercial
(iii)	औद्योगिक .. दशलक्ष किलोवॉट तास	1,853	3,297	5,312	5,935	8,130	8,618	8,225	9,284	10,037	11,124	Million Kwh.	Industrial
(iv)	वाहतूक बालविस्था- साठी. दशलक्ष किलोवॉट तास	339	414	421	658	766	730	743	695	785	853	Million Kwh.	Traction
(v)	इतर .. दशलक्ष किलोवॉट तास	70	195	638	1,103	2,310	2,616	3,151	3,389	4,269	4,617	Million Kwh.	Others

आधार.—केंद्रीय विद्युत प्राधिकरण, भारत सरकार, नवी दिल्ली.
Source.—Central Electricity Authority, Commercial Directorate, Government of India, New Delhi.

6. चालू संयुक्त भांडवली संस्था/

बाध	३१ मार्च १९६१ रोजी As on 31st March 1961		३१ मार्च १९६५ रोजी As on 31st March 1965		३१ मार्च १९७२ रोजी As on 31st March 1972		३१ मार्च १९७७ रोजी As on 31st March 1977	
	संस्था संख्या No. of companies	भरणा केलेले भांडवल (कोटी रुपये) Paid up capital (crore Rs.)	संस्था संख्या No. of companies	भरणा केलेले भांडवल (कोटी रुपये) Paid up capital (crore Rs.)	संस्था संख्या No. of companies	भरणा केलेले भांडवल (कोटी रुपये) Paid up capital (crore Rs.)	संस्था संख्या No. of companies	भरणा केलेले भांडवल (कोटी रुपये) Paid up capital (crore Rs.)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
कृषि आणि संलग्न	90	1.5	75	6.9	95	7.1	164	11.5
खाणकाम आणि दगड खाणकाम ..	77	3.3	76	5.6	95	7.4	111	7.9
प्रशिक्षण आणि वस्तु निर्माण ..	2,228	238.6	2,706	521.4	3,721	651.6	5,680	773.9
बांधकाम आणि उपभोगिता ..	165	32.7	167	36.7	204	45.0	331	72.3
वाणिज्य (व्यापार आणि वित्त) ..	1,781	90.3	1,754	112.8	2,100	126.8	2,915	186.9
परिवहन, दळणवळण आणि साठवण	109	22.7	103	42.5	164	49.5	282	54.0
सामूहिक आणि व्यावसायिक सेवा ..	104	2.8	107	2.2	190	4.1	434	22.6
व्यक्तिगत आणि इतर सेवा	274	5.0	253	5.7	343	8.6	508	10.1
एकूण ..	4,828	396.9	5,241	733.7	6,912	900.1	10,425	1,139.2

साधार.-कंपनी व्यवहार खाते, बिघी, न्याय आणि कंपनी व्यवहार मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली.

JOINT-STOCK COMPANIES AT WORK

३१ मार्च १९७९ रोजी As on 31st March 1979		३१ मार्च १९८० रोजी As on 31st March 1980		३१ मार्च १९८१ रोजी As on 31st March 1981		३१ मार्च १९८२ रोजी As on 31st March 1982		Item
संस्था संख्या No. of companies	भरणा केलेले भांडवल (कोटी रुपये) Paid up capital (crore Rs.)	संस्था संख्या No. of companies	भरणा केलेले भांडवल (कोटी रुपये) Paid up capital (crore Rs.)	संस्था संख्या No. of companies	भरणा केलेले भांडवल (कोटी रुपये) Paid up capital (crore Rs.)	संस्था संख्या No. of companies	भरणा केलेले भांडवल (कोटी रुपये) Paid up capital (crore Rs.)	
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	
139	16.9	166	18.2	284	21.8	314	23.1	Agriculture and allied activities.
111	14.5	112	29.6	110	33.0	113	33.0	Mining and quarrying.
6,916	1,159.1	7,702	1.2	9,049	1,607.0	10,295	1,683.0	Processing and manufacture.
436	79.1	501	79.5	738	74.8	983	75.1	Construction and utilities.
3,599	218.8	4,072	220.1	2,653	127.1	5,959	285.0	Commerce (trade and finance).
385	62.9	454	63.1	568	80.0	651	99.9	Transport, Communication and Storage.
636	35.6	734	36.7	900	46.5	1,086	50.2	Community and business services.
602	20.5	651	20.4	765	29.3	860	30.2	Personal and other services.
12,824	1,607.4	14,392	1,711.7	15,067	2,019.5	20,261	2,279.5	Total ..

Source.—Department of Company Affairs, Ministry of Law, Justice and Company Affairs, Government of India, New Delhi.

7. शिक्षण/EDUCATION

क्रमांक Serial No.	प्रकार (1)	परिमाण (2)	1960-61 (3)	1965-66 (4)	1970-71 (5)	1975-76 (6)	1980-81 (7)	1981-82 (8)	1982-83 (9)	1983-84 (10)	1984-85 (11)	1985-86 (12)	1986-87 (13)	Unit (3)	Type (2)
1	पूर्व प्राथमिक														
	संस्था	..	संस्था	527	448	704	827	654	660	653	688	701	760	No.	..
	विद्यार्थी	..	हजारत	34	32	51	63	64	66	73	76	78	81	No. in thousand	..
2	प्राथमिक														
	संस्था	..	संस्था	34,594	41,781	45,143	48,018	51,045	51,534	52,209	52,667	53,420	54,406	No.	..
	विद्यार्थी	..	हजारत	4,178	5,535	6,229	7,367	8,392	8,674	8,824	9,031	9,235	9,418	No. in thousand	..
3	दुय्यम														
	संस्था	..	संस्था	2,468	4,032	5,339	5,897	6,119	6,237	6,482	6,989	7,683	8,177	No.	..
	विद्यार्थी	..	हजारत	858	1,500	1,936	2,513	3,309	3,513	3,756	4,001	4,263	4,585	No. in thousand	..
4	उच्च														
	संस्था	..	संस्था	211	361	547	701	738	759	765	835	909	964	No.	..
	विद्यार्थी	..	हजारत	110	189	328	474	589	623	669	710	774	864	No. in thousand	..

† हात उच्च माध्यमिक वर्गाचा समावेश आहे. † This includes higher secondary classes.
बांधार. - शिक्षण संचालक, महाराष्ट्र शासन, पुणे. / Source. - Director of Education, Government of Maharashtra Pune.

8. महाराष्ट्रातील खनिज उत्पादन

8. महाराष्ट्रातील खनिज उत्पादन

अनुक्रमांक Serial No. (1)	खनिज (2)	उत्पादन/मूल्य (3)	1961 (4)	1965 (5)	1970 (6)	1975 (7)
1	क्रोमाईट ..	(i) उत्पादन .. (ii) मूल्य ..	1 108	2 139	3 313	@ N. A.
2	दगडी कोळसा ..	(i) उत्पादन .. (ii) मूल्य ..	856 18,643	1,226 32,209	1,771 62,637	3,590 1,72,160
3	कच्चे लोखंड ..	(i) उत्पादन .. (ii) मूल्य ..	362 5,099	222 3,707	446 5,010	1,015 15,766
4	बुनखडी ..	(i) उत्पादन .. (ii) मूल्य ..	55 230	98 524	377 2,924	497 6,605
5	कच्चे भंगनीज ..	(i) उत्पादन .. (ii) मूल्य ..	179 20,625	340 28,447	216 13,924	186 17,679
6	चायना क्ले ..	(i) उत्पादन .. (ii) मूल्य ..	2 13	5 41	4 53	5 41
7	बाँनसाइट ..	(i) उत्पादन .. (ii) मूल्य ..	27 199	9 107	123 1,058	241 6,070
8	मीठ	(i) उत्पादन ..	384	470	461	407
9	डोलोमाईट ..	(i) उत्पादन .. (ii) मूल्य ..	6 38	7 64	5 67	5 87
10	सिलिका सॅंड ..	(i) उत्पादन .. (ii) मूल्य ..	5 34	17 132	28 269	51 961
11	गेह	(i) उत्पादन .. (ii) मूल्य	1 13	1 13	1 10
12	कोरंडम ..	(i) उत्पादन .. (ii) मूल्य	• 8

*अस्थायी/Provisional

@आकडे ५०० टनांखालील आहेत/

1 आधार.-भारतीय खाने केन्द्र, नागपूर./

2 सहाय्यक मीठ आयुक्त, भारत सरकार, मुंबई (मीठा करिता)/

MINERAL PRODUCTION IN MAHARASHTRA

(उत्पादन हजार मे. टनात, मूल्य हजार रुपयात)
(Quantity in thousand tonnes, value in thousand Rs.)

1980	1981	1982	1983	1984	1985	Quantity/value	Mineral
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)	(2)
3 640	3 870	@ 84	Quantity Value	Chromite
5,300 6,05,360	6,630 8,13,207	7,593 10,26,683	8,563 12,27,675	9,915 17,39,490	10,792 19,00,975	Quantity Value	Coal
1,388 45,758	1,059 35,975	786 30,688	253 9,087	1,331 56,220	1,077 44,652	Quantity Value	Iron ore
665 13,170	751 17,646	871 24,584	973 29,457	1,904 64,865	1,755 59,918	Quantity Value	Limestone
223 49,788	222 51,362	237 71,958	237 86,754	221 88,694	238 1,56,178	Quantity Value	Manganese ore
6 123	6 134	8 150	4 68	6 155	12 295	Quantity Value	China clay
349 8,841	298 11,890	348 13,639	376 25,781	480 19,160	384 15,350	Quantity Value	Bauxite
495	540	437	419	464	446	Quantity	Salt
27 692	25 812	27 886	19 642	20 972	23 1,241	Quantity Value	Dolomite
80 2,110	105 2,785	102 2,698	115 3,411	164 6,746	186 6,610	Quantity Value	Silica sand
3 39	1 24	1 23	2 41	2 68	2 45	Quantity Value	Ochre
1 678	1 688	1 792	1 399	1 655	• 550	Quantity Value	Corundum

N. A.—उपलब्ध नाही/Not available.

Less than 500 tonnes.

Source.—Indian Bureau of Mines, Nagpur.

Assistant Salt Commissioner, Government of India, Bombay (for salt only).

१. वापरात असलेली मोटार वाहने/

अनुक्रमांक Serial No. (1)	वाहनांचा प्रकार (2)	1961 (3)	1966 (4)	1970 (5)	1975 (6)	1980 (7)
1.	मोटार सायकली	12,523	29,985	62,188	1,51,988	1,40,526
2.	स्कूटर्स	1,63,623
3.	मोपेड
4.	मोटार गाड्या	50,589	68,858	1,08,679	1,69,895	2,14,037
5.	टक्की बॅम्बू	6,086	8,802	15,554	21,576	29,243
6.	स्वयंचलित रिक्शा	379	922	2,238	7,768	23,047
7.	स्टेज करिजेस -					
	(i) डिझेल इंजिनवर चालणाऱ्या } ..	3,345	5,136	7,604	8,621	12,212
	(ii) पेट्रोल इंजिनवर चालणाऱ्या } ..	790	548	197	91	..
8.	कॉन्ट्रॅक्ट करिजेस -					
	(i) डिझेल इंजिनवर चालणाऱ्या }	1,259
	(ii) पेट्रोल इंजिनवर चालणाऱ्या }
9.	माल मोटारी -					
	A. खाजगी वाहने -					
	(i) डिझेल इंजिनवर चालणारी } ..	1,302	5,053	6,908	18,083	28,083
	(ii) पेट्रोल इंजिनवर चालणारी } ..	4,641	6,181	8,458	7,374	7,644
	B. सार्वजनिक वाहने -					
	(i) डिझेल इंजिनवर चालणारी } ..	6,486	14,064	19,977	37,594	58,756
	(ii) पेट्रोल इंजिनवर चालणारी } ..	10,691	12,037	12,038	9,951	10,079
10.	रुग्णवाहिका	119	278	400	590	839
11.	शाळेच्या बसेस	269	359	412	492	574
12.	खाजगी प्रवासी वाहने	177	370	697	1,322	2,059
13.	अनुयाय (ट्रॅलर)	1,554	4,021	5,238	10,366	19,630
14.	ट्रॅक्टर्स	899	3,543	6,163	11,116	20,691
15.	हस्तर	285	539	758	1,387	1,298
	एकूण	1,00,144	1,60,746	2,57,539	4,58,214	7,28,589

टीप .-(1) प्रत्येक वर्षाच्या १ जानेवारी रोजीचे आकडे.

*स्कूटर्स धरून.

(2) **माचं अखेरचे./

आधार.-परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई./

MOTOR VEHICLES IN OPERATION

1981	1982	1983**	1984**	1985**	1986**	Class of vehicles
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)
1,61,962	2,00,253	2,66,803	1,96,058	2,21,062	2,55,569	Motor Cycles
1,84,864	2,07,217	2,58,878	2,26,725	2,57,837	3,09,577	Scooters
..	2,04,484	2,66,294	3,29,569	Moped
2,24,752	2,37,845	2,55,711	2,69,308	2,90,386	3,15,911	Motor Cars
31,302	33,953	35,888	38,359	39,196	39,999	Taxi Cabs
29,474	36,327	47,984	59,403	69,048	77,488	Auto-rickshaw
				15,677	15,580	Stage carriages
13,789	15,139	16,540	17,205	N.A.	N.A.	{ Diesel engine
..	N.A.	N.A.	{ Petrol engine
				2,575	2,716	Contract carriages—
1,498	1,662	1,980	2,293	N.A.	N.A.	{ Diesel engine
..	N.A.	N.A.	{ Petrol engine.
						Lorries—
				35,456	36,576	Private carriers—
23,719	23,318	32,683	34,082	N.A.	N.A.	{ Diesel engine
7,755	7,731	N.A.	N.A.	{ Petrol engine.
				1,09,689	1,16,830	Public-carriers—
63,360	70,803	92,840	1,02,684	N.A.	N.A.	{ Diesel engine
10,252	10,358	N.A.	N.A.	{ Petrol engine.
925	999	1,203	1,358	1,446	1,543	Ambulances
594	621	729	760	772	802	School Buses.
2,171	2,344	2,663	2,822	2,943	3,368	Private Service vehicles.
23,173	27,788	32,541	35,651	38,109	41,083	Trailors.
24,079	27,880	33,189	36,217	38,269	41,395	Tractors.
1,319	1,581	1,994	2,722	2,882	2,945	Others.
8,04,986	9,05,819	10,81,626	12,30,131	13,91,641	15,90,951	Total

Note.—Figures are as on 1st January of each year. *Includes scooters also. ** As on 31st March.

Source.—Commissioner of Transport, Government of Maharashtra, Bombay.

10. चालू किमतीनुसार व स्थिर किमतीनुसार (१९७०-७१) महाराष्ट्र राज्याचे दरबोई उत्पन्न
STATE INCOME AND PER CAPITA INCOME OF MAHARASHTRA AT CURRENT AND AT CONSTANT (1970-71) PRICES

अनुक्रमांक Serial No.	वर्ष (1)	1970-71 (2)	1971-72 (3)	1972-73 (4)	1973-74 (5)	1974-75 (6)	1975-76 (7)	1976-77 (8)	1977-78 (9)	1978-79 (10)	1979-80 (11)	1980-81 (12)	1981-82 (13)	1982-83 (14)	1983-84 (15)	1984-85 (16)	1985-86 (17)	Items (18)
1	निव्वळ राज्य उत्पन्न (कोटी रुपयांत)																	Net State Domestic product (Rs. in crore).
(a)	चालू किमतीनुसार	3,875.5	4,094.4	4,342.2	5,757.9	7,359.3	7,676.6	13,968.8	15,638.1	17,058.6	19,751.9	21,554.5	24,505.2	24,505.2	24,505.2	24,505.2	24,505.2	At current prices
(b)	स्थिर किमतीनुसार (१९७०-७१)	3,875.5	3,982.2	3,776.0	4,229.2	4,627.6	4,859.3	5,959.6	6,250.3	6,508.6	6,808.1	6,854.4	7,210.4	7,210.4	7,210.4	7,210.4	7,210.4	At constant (1970-71) prices.
2	दरबोई राज्य उत्पन्न (रुपये)																	Per capita State Income (in Rs.).
(a)	चालू किमतीनुसार	783.1	807.7	838.1	1,087.4	1,359.8	1,387.8	2,243.5	2,459.7	2,625.5	2,974.2	3,177.7	3,542.2	3,542.2	3,542.2	3,542.2	3,542.2	At current prices.
(b)	स्थिर किमतीनुसार (१९७०-७१)	783.1	785.6	728.8	798.7	855.0	878.5	957.2	983.1	1,001.7	1,025.1	1,010.5	1,042.3	1,042.3	1,042.3	1,042.3	1,042.3	At constant (1970-71) prices.
3	राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक (१९७०-७१ = १००)																	Index number of State Income (Base : 1970-71- 100).
(a)	चालू किमतीनुसार	100.0	105.6	112.0	148.6	189.9	198.1	360.4	403.5	440.2	509.7	556.2	632.3	632.3	632.3	632.3	632.3	At current prices.
(b)	स्थिर किमतीनुसार (१९७०-७१)	100.0	102.8	97.4	109.1	119.4	125.4	153.8	161.3	167.9	175.7	176.9	186.1	186.1	186.1	186.1	186.1	At constant (1970-71) prices.
4	दरबोई उत्पन्नाचे निर्देशांक (१९७०-७१ = १००)																	Index number of per capita Income (Base : 1970-71- 100).
(a)	चालू किमतीनुसार	100.0	103.1	107.0	138.9	173.6	177.2	286.5	314.1	335.3	379.8	405.8	452.3	452.3	452.3	452.3	452.3	At current prices.
(b)	स्थिर किमतीनुसार (१९७०-७१)	100.0	100.3	93.1	102.0	109.2	112.2	122.2	125.5	127.9	130.9	129.0	133.1	133.1	133.1	133.1	133.1	At constant (1970-71) prices.

*अस्थायी. Provisional.

आधार.—अर्थ व सांख्यिकी सचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

सत्यमेव जयते

निवडक निर्देशांक

SELECTED INDICATORS 1984-85, 1985-86.

सत्यमेव जयते

अनुक्रममांक	जिल्हा	दर चौरस कि. मी भौगोलिक क्षेत्रामागे लोकसंख्येची घनता	श्री-पुरुष प्रमाण (हजार पुरुषांमागे स्त्रियांची संख्या)	नागरी लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेकड्या प्रमाण	अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी	अनुसूचित जमातीच्या लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी	बौद्धधर्मीय लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी	लोकसंख्येतील दशवर्षीय शेकड्या वाढीची टक्केवारी
Serial No.		Density of population per sq. Km. Geographical area (1981)	Sex ratio (Number of females per thousand males) (1981)	Percentage of urban population to total population (1981)	Percentage of scheduled castes population to total population (1981)	Percentage of scheduled tribes population to total population (1981)	Percentage of buddhist population to total population (1981)	Decadal growth rate of population during 1971-81 (Percentage)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	बुध्दमुंबई	13,644	772	100.00	4.84	1.02	5.7	38.07
2	ठाणे	349	883	44.34	2.50	21.76	3.7	46.89
3	रायगड	208	1,047	14.12	1.69	12.80	4.6	17.69
4	रत्नागिरी	167	1,258	8.73	1.09	1.94	6.0	6.06
5	सिंधुदुर्ग	148	1,204	6.54	4.04	0.86	*	*
6	नाशिक	192	938	31.02	6.21	23.45	3.4	26.28
7	धुळे	156	966	19.52	4.18	40.53	1.7	23.35
8	जळगाव	223	950	25.14	5.89	8.25	4.1	23.32
9	अहमदनगर	159	959	12.97	10.62	6.93	2.3	19.36
10	पुणे	266	938	47.33	7.54	3.88	5.2	31.04
11	सातारा	195	1,061	13.04	6.21	0.64	5.1	18.02
12	सांगली	213	967	21.52	11.16	0.85	2.3	18.92
13	सोलापूर	174	942	29.62	14.31	1.96	1.8	15.81
14	कोल्हापूर	323	963	25.22	12.23	1.04	1.0	22.38
15	बीरगाबाद	173	936	24.83	5.95	3.68	7.9	23.46
16	जालना	119	970	15.46	6.55	1.96	*	*
17	परभणी	149	967	19.87	5.77	4.60	11.9	21.41
18	बीड	133	965	16.28	11.17	0.87	3.7	15.54
19	नांदेड	166	960	18.74	11.30	10.19	9.8	25.15
20	उस्मानाबाद	137	958	12.64	14.07	1.88	4.3	17.61
21	लातूर	175	959	16.47	16.43	2.68	*	*
22	बुलढाणा	156	957	18.49	6.18	4.40	12.4	19.46
23	अकोला	173	949	24.89	5.51	6.28	16.2	21.68
24	अमरावती	152	937	29.25	6.06	12.98	11.8	20.78
25	यवतमाळ	128	959	15.04	4.95	21.30	8.0	22.04
26	वर्धा	147	948	24.98	3.93	15.35	13.9	18.86
27	नागपूर	260	925	56.75	7.05	13.65	13.3	33.26
28	भंडारा	199	997	13.10	9.75	16.22	9.0	15.89
29	चंद्रपूर	135	959	17.36	6.39	21.07	9.8	25.33
30	गडचिरोली	41	981	2.43	6.86	39.32	*	*
महाराष्ट्र राज्य		204	937	35.03	7.14	9.19	6.3	24.54

*पुनर्वित्त निर्देशांकी माहिती रत्नसंगणने उपलब्ध नाही

Selected Indicators, 1984-85

गावाची मरासरी लोकसंख्या (दर गावामार्गे ग्रामीण लोकसंख्या) Average village size (rural population per village (1981))	तालुक्यातील गावांची मरासरी संख्या Average number of villages per tahsil (1981)	तालुक्यातील मरासरी लोकसंख्या (हजारत) Average population per tahsil (Thousand) (1981)	मुख्यतः काम करणाऱ्यांची एकूण लोकसंख्येची टक्केवारी Percentage of main workers to total population (1981)	कृषीकामाव्यतिरिक्त इतर काम करणाऱ्यांची एकूण काम करणाऱ्यांची टक्केवारी Percentage of other than agriculture workers to total workers (1981)	मुख्यतः श्रमसांताक काम करणाऱ्या स्त्रियांच्या सहभागाचा दर Participation rate of main and marginal female workers ((1981)	महाराष्ट्राची टक्केवारी Percentage of literacy 1981			District
						पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
..	..	2,748	34.70	99.8	8.97	73.91	60.75	68.18	Greater Bombay
.068	134	258	37.83	58.9	23.23	59.64	40.15	50.50	Thane
699	131	106	37.65	33.8	33.30	57.42	34.27	45.59	Raigad
907	154	153	34.06	26.3	36.35	9.62	38.15	47.75	Ratnagiri
1,053	98	111	*	*	*	*	*	*	Sindhudurg
1,185	134	230	40.77	31.2	34.65	56.09	31.85	44.36	Nashik
1,088	152	205	38.01	22.0	33.52	48.61	26.01	37.51	Dhule
1,329	113	201	39.57	24.2	31.92	61.19	34.39	48.14	Jaigaon
1,568	116	208	41.55	24.2	37.69	56.51	29.24	43.16	Ahmadnagar
1,251	125	297	34.95	52.3	25.24	65.16	42.14	54.03	Pune
1,251	129	185	33.56	28.7	34.68	61.39	35.67	48.15	Satara
2,030	89	229	34.16	29.8	24.36	59.70	33.60	46.87	Sangli
1,664	100	236	37.66	36.0	29.02	53.61	26.96	40.68	Solapur
1,584	97	205	36.76	32.4	28.83	59.45	30.79	45.36	Kolhapur
953	157	199	41.22	22.9	35.98	50.80	19.96	35.80	Aurangabad
968	180	205	*	*	*	*	*	*	Jalna
926	203	235	44.32	20.3	39.91	44.67	15.53	30.33	Parbhani
975	173	202	40.36	21.1	36.26	45.82	17.27	31.79	Beed
998	178	219	40.60	22.9	41.26	43.32	15.67	29.78	Nanded
1,278	117	172	38.87	19.7	34.39	48.73	21.40	35.36	Osmanabad
1,276	175	259	*	*	*	*	*	*	Latur
966	98	116	46.97	16.2	43.92	58.68	29.97	44.64	Buldana
888	119	141	42.38	20.5	34.80	59.54	35.45	47.82	Akola
776	131	143	40.46	23.0	30.83	60.50	42.55	51.82	Amravati
843	125	124	46.04	16.3	41.76	51.21	26.86	39.29	Yavatmal
685	145	132	42.87	23.1	35.31	61.01	40.53	51.05	Wardha
675	118	185	35.59	52.9	25.07	63.74	44.62	54.56	Nagpur
983	125	141	49.93	27.6	46.39	58.31	29.49	43.92	Bhandara
860	147	141	49.13	23.0	43.22	46.73	22.22	34.69	Chandrapur
411	189	80	*	*	*	*	*	*	Gadchiroli
1,037	132	209	38.71	38.2	30.63	58.79	34.79	47.18	Maharashtra State

*The information of the reorganised districts is not separately available.

अनुक्रमांक	जिल्हा	साक्षरतेची टक्केवारी Percentage of literacy 1981		अपंग व्यक्तींची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी	नेहमीचा पाऊस (मिमीमीटरमध्ये)	दर लाख लोकसंख्येमागे हस्पतालाची संख्या	दर लाख लोकसंख्येमागे सार्वजनिक सहाय्यित वैद्य- कीय संस्थातील भाटांची संख्या †	दर लाख लोकसंख्येमागे मृत प्रकारच्या रोगांमुळे नोंदलेल्या मृतांची संख्या †	दर लाख लोकसंख्येमागे शैक्षणिक संस्थांची संख्या
		अनुमुचित जाती	अनुमुचित जमाती						
Serial No.		Scheduled castes	Scheduled tribes	Percentage of disabled persons to total population (1981)	Normal rainfall (in mm.)	Number of hospitals per lakh of population	Number of beds in public aided medical institutions per lakh of population †	Number of registered deaths by all diseases per lakh of population †	Number of educational institutions per lakh of population
(1)	(2)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)
1	बृहन्मंडई	50.56	49.07	0.04	1,805	3	353	798	36
2	ठाणे	43.70	14.41	0.07	2,259	2	174	372	84
3	रायगड	46.42	16.46	0.13	2,966	2	104	459	160
4	रत्नागिरी	38.65	10.20	0.12	3,306	2	117	557	171
5	सिंधुदुर्ग	•	•	•	•	1	91	703	179
6	नाशिक	41.86	16.74	0.14	1,022	2	117	644	101
7	पुळे	37.15	15.26	0.14	674	2	96	590	102
8	बळसाब	34.58	19.94	0.13	741	2	97	667	79
9	अहमदनगर	55.43	16.87	0.13	579	2	117	590	100
10	पुणे	41.71	27.80	0.11	1,150	2	325	577	91
11	सातारा	39.61	29.66	0.13	803	3	118	565	120
12	सांगली	37.52	40.19	0.14	625	3	204	603	88
13	सोलापूर	29.75	31.64	0.15	584	3	176	557	87
14	कोल्हापूर	35.01	34.36	0.11	1,932	2	112	596	93
15	बीरगाबाद	23.90	16.86	0.17	726	2	117	439	105
16	जालना	•	•	•	•	1	70	294	107
17	परभणी	18.99	16.78	0.19	821	1	54	317	99
18	बीड	21.19	17.69	0.20	668	1	93	405	128
19	नाशेड	20.00	20.53	0.18	901	1	90	419	110
20	उस्मानाबाद	24.13	23.21	0.20	810	1	61	414	88
21	लातूर	•	•	•	•	1	56	314	96
22	बुलडाणा	31.65	27.15	0.17	803	2	72	563	99
23	अकोला	34.37	33.56	0.17	847	2	126	414	104
24	अमरावती	41.45	25.68	0.13	877	3	206	516	103
25	यवतमाळ	33.75	24.35	0.18	992	2	83	422	117
26	वर्धा	42.69	34.77	0.15	1,090	3	214	556	119
27	नांदेड	46.28	42.63	0.10	1,175	2	247	561	91
28	अहमदनगर	48.32	33.13	0.18	1,446	1	73	698	96
29	चंद्रपूर	33.24	22.27	0.21	1,398	1	128	496	110
30	गडचिरोली	•	•	•	•	1	66	418	133
	महाराष्ट्र राज्य	35.55	22.29	0.13	..	2	168	554	94

* अनुसूचित जिल्हांची माहिती रवतत्रपणे उपलब्ध नाही.
† मृत्युची संपूर्ण नोंद न घ्याव्यामुळे नोंदलेल्या मृत्युची संख्या कमी आहे.

Selected indicators, 1984-85—contd.

दर लाख लोकसंख्येमागे पटावरील विद्यार्थ्यांची संख्या	दर हजार लोकसंख्येमागे प्राथमिक व माध्यमिक विद्यार्थ्यांची पटावरील संख्या	पूर्व-प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक शाळांतील एकूण शिक्षकांशी प्रतिशत शिक्षकांची टक्केवारी	प्राथमिक शाळांतील शिक्षक-विद्यार्थी प्रमाण	माध्यमिक शाळांतील शिक्षक-विद्यार्थी प्रमाण	दर लाख लोकसंख्येमागे छागलान्यांची संख्या	दर लाख लोकसंख्येमागे नियतकालिकांची संख्या	कसलेल्या निव्वळ क्षेत्राची एकूण भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	एकापेक्षा अधिक वेळा लागवट केलेल्या क्षेत्राची कसलेल्या निव्वळ क्षेत्राशी टक्केवारी	District
Number of student enrolment per lakh of population	Number of primary and secondary school students enrolment per 1000 population	Percentage of trained teachers to total No. of teachers (preprimary, primary and secondary)	Teacher-pupil ratio (Primary)	Teacher-pupil ratio (Secondary)	Number of printing presses per lakh of population	Number of periodicals per lakh of population	Percentage of net area sown to geographical area	Percentage of area sown more than once to net area sown	
(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(2)
21,819	193	97.2	35	31	33.3	11.9	16.3	10.0	Greater Bombay
21,309	202	87.8	42	32	7.2	5.7	28.8	4.0	Thane
21,477	219	89.8	36	29	5.9	4.0	26.9	15.9	Raigad
20,899	204	93.4	30	28	3.2	1.1	26.9	7.0	Ratnagiri
22,822	222	94.2	28	27	•	2.0	•	•	Sindhudurg
22,107	208	95.8	40	31	9.1	4.5	58.0	7.8	Nashik
18,483	188	95.0	38	30	6.0	2.1	51.4	6.5	Dhule
21,208	209	95.5	38	30	7.7	2.9	69.8	21.2	Jalgaon
21,711	206	95.5	36	32	8.8	1.5	70.5	12.4	Ahmadnagar
24,774	226	93.0	43	33	14.4	7.6	64.0	15.2	Pune
24,420	230	96.6	33	30	11.3	3.7	55.5	27.2	Satara
23,173	216	95.3	34	29	12.2	2.7	69.8	10.6	Sangli
20,277	190	96.1	38	30	10.0	1.8	75.4	8.3	Solapur
22,696	210	96.7	39	30	17.6	3.4	53.2	9.3	Kolhapur
20,297	184	89.8	41	30	14.3	5.0	74.7	7.4	Aurangabad
14,964	144	89.1	41	28	0.5	2.3	•	•	Jalna
16,128	154	86.1	43	32	2.2	1.3	79.5	30.2	Parbhani
19,787	187	89.7	43	29	2.6	2.7	72.4	10.6	Beed
18,458	173	93.4	45	33	4.5	0.8	71.0	10.8	Nanded
19,310	186	94.1	38	30	6.1	1.0	79.9	21.3	Osmanabad
21,314	201	93.1	42	29	0.1	1.6	•	•	Latur
19,251	186	97.3	41	31	5.2	2.2	71.2	11.2	Buldana
20,951	198	95.9	39	32	7.0	3.8	76.7	6.4	Akola
22,576	208	95.0	37	32	3.6	4.5	59.1	6.1	Amravati
20,156	193	93.4	41	31	3.3	3.3	63.9	2.7	Yavatmal
23,864	224	95.4	40	33	3.1	5.3	69.9	6.0	Wardha
23,157	205	96.6	41	32	13.6	4.9	56.3	10.4	Nagpur
20,234	195	90.9	42	32	1.9	2.1	38.1	44.0	Bhandara
20,822	197	90.0	43	34	5.9	2.5	44.4	10.2	Chandrapur
13,442	133	71.7	39	31	1.0	0.6	13.3	•	Gadchiroli
21,370	199	94.1	38	31	11.1	4.5	59.1	12.6	Maharashtra State

*The information of the reorganised district is not separately available.

†The registered deaths are low due to under registration of death.

अनुक्रमांक	जिल्हा	अन्नधान्य पिकांसाठी निष्पन्न क्षेत्राचे एकूण लागवडी साठी क्षेत्राची टक्केवारी Percentage of net area under food- grains to total gross cropped area	प्रमुख पिकांचे दर हेक्टरी Average yield per hectare of							
			तांदूळ	गेहू	ज्वारी	बाजरी	एकूण न्नधान्ये	तूर	हरभरा	एकूण कडधान्ये
Serial No.			Rice	Wheat	Jowar	Bajri	All cereals	Tur	Gram	All pulses
(1)	(2)	(36)	(37)	(38)	(39)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)
1	बुध्दगाव	7.4	1,400	1,400
2	ठाणे	75.1	1,788	1,637	400	406	295
3	रायगड	94.0	2,140	1,926	421	406	307
4	रत्नागिरी	66.9	2,105	1,635	250
5	सिंधुदुर्ग	..	1,764	1,666	421	..	267
6	नासिक	79.1	1,121	776	628	245	505	818	415	392
7	पुणे	72.3	912	1,032	826	564	772	800	493	461
8	अहमदाबाद	61.7	1,573	1,000	1,085	554	946	778	546	354
9	अहमदनगर	79.5	1,406	1,200	638	307	577	506	552	482
10	पुणे	81.3	1,367	1,164	584	330	639	657	541	425
11	सातारा	68.7	1,933	1,314	1,042	243	941	696	598	392
12	सांगली	71.0	1,957	734	773	154	679	683	387	398
13	सोलापूर	80.7	1,475	822	409	280	455	382	274	291
14	कोल्हापूर	53.0	2,281	1,084	2,010	176	1,786	784	470	504
15	औरंगाबाद	81.0	628	494	255	232	280	406	232	299
16	जालना	..	474	708	565	377	565	436	291	317
17	परभणी	61.2	536	881	779	303	770	698	312	362
18	बीड	74.0	677	686	638	381	566	398	291	320
19	नांदेड	62.3	606	732	1,099	300	997	516	300	354
20	उस्मानाबाद	72.3	638	809	760	313	737	474	396	380
21	लातूर	..	500	665	1,007	317	893	620	375	413
22	बुलढाणा	51.0	518	826	843	308	828	628	454	354
23	अकोला	58.2	438	846	916	310	891	682	396	385
24	अमरावती	48.4	436	933	1,155	310	1,052	886	427	490
25	यवतमाळ	42.9	392	862	1,149	311	1,076	808	426	539
26	बार्शी	47.1	495	1,015	1,098	333	1,043	1,195	353	838
27	नागपूर	65.7	769	897	533	400	646	658	384	505
28	बार्शी	77.8	679	491	357	..	638	656	527	401
29	चंद्रपूर	82.3	880	475	415	..	602	648	240	326
30	गडचिरोली	..	619	446	391	..	583	656	250	244
महाराष्ट्र राज्य		69.1	1,274	866	732	322	762	640	396	393

*पुनर्गठित जिल्ह्यांची माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नाही

Selected Indicators, 1984-85—contd.

उत्पादन (किलोग्रॅम) principal crops (kg.)		अन्नधान्याचे वरिष्ठ उत्पादन (किलोग्रॅम)					बहिर् धारण जमिनीचे सरासरी क्षेत्र (हेक्टरात)	बहिर् धारण जमिनीच्या आकार वर्गाप्रमाणे (हेक्टरात) धारण Percentage distribution of holdings				District
एकूण तृणधान्ये आणि कडधान्ये All cereals and pulses	कापूस Cotton	भूईपूग Groundnut	ऊस (गुळात) Sugar-cane (Gur)	तंबाखू Tobacco	Foodgrains Production per Capita (in kg.)	Average size of operational holdings in hectare (1980-81)	१ पर्यंत Upto 1	१-२	२-४	४-५		
(45)	(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)	(2)	
1,400	0.0	0.68	80.55	13.00	5.27	0.27	Greater Bombay	
1,434	..	1,000	81.8	2.31	46.96	20.76	16.81	4.12	Thane	
1,763	..	1,000	219.6	1.70	56.12	20.34	14.12	2.70	Raigad	
1,591	..	1,000	156.9	2.69	43.74	17.29	18.81	5.24	Ratnagiri	
1,600	..	1,050	176.1	2.26	56.72	14.61	14.04	3.50	Sindhudurg	
489	145	711	11,491	..	118.5	3.62	21.28	19.32	27.51	8.87	Nashik	
700	151	856	9,204	..	181.4	3.68	15.22	24.07	27.37	8.55	Dhule	
773	108	664	9,519	..	168.2	3.16	20.20	26.34	27.08	7.93	Raigad	
572	206	1,428	11,176	750	210.9	3.31	3.78	12.67	24.84	11.21	Ahmadnagar	
618	252	1,389	10,801	..	129.3	3.13	30.90	21.29	23.53	6.38	Pune	
866	264	1,845	10,191	500	201.8	1.99	47.15	22.31	18.47	3.94	Satara	
633	238	1,145	8,977	750	152.1	2.54	39.30	21.98	20.58	4.93	Sangli	
436	217	1,383	9,899	1,000	154.0	4.63	15.65	17.70	26.09	8.64	Kolapur	
1,614	122	1,627	9,662	841	165.2	1.55	56.90	20.24	14.85	2.77	Kolhapur	
284	134	362	9,628	500	114.6	3.74	15.56	21.18	30.26	8.70	Aurangabad	
487	154	704	10,000	..	210.6	4.16	12.26	20.92	28.88	9.20	Jalna	
628	109	897	4,608	..	248.4	3.80	12.60	21.74	30.47	9.70	Parbhani	
528	130	659	6,696	1,000	246.0	3.64	17.46	21.63	28.76	8.50	Beed	
835	123	638	5,211	1,000	226.2	3.38	17.97	23.30	29.75	8.54	Nanded	
638	..	758	5,082	600	293.4	4.71	11.94	19.49	25.47	9.43	Osmanabad	
754	120	614	5,250	..	256.9	4.40	10.14	20.66	28.69	9.41	Latur	
641	48	398	10,091	..	153.8	3.19	20.76	26.84	27.87	7.09	Buldana	
716	79	400	9,667	..	184.0	3.45	16.05	28.55	29.36	6.31	Akola	
872	76	550	10,000	1,000	161.9	2.99	21.64	30.29	26.81	6.16	Amravati	
912	86	352	9,769	..	186.5	4.14	6.72	24.38	33.31	9.55	Yavatmal	
989	80	859	10,000	..	216.6	4.04	9.81	28.18	29.77	8.70	Wardha	
616	92	480	10,000	1,000	88.7	3.52	15.38	26.04	28.86	8.50	Nagpur	
608	..	667	9,800	..	120.8	1.66	49.84	25.17	16.17	2.95	Bhandara	
547	102	800	10,000	667	156.3	2.99	28.58	22.05	24.77	7.19	Chandrapur	
540	148.4	2.40	30.54	27.53	25.60	5.49	Gadchiroli	
688	93	914	9,686	782	143.6	3.11	28.06	22.45	24.57	6.70	Maharashtra State	

*The information of the reorganised district is not separately available.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	जमिनीची टक्केवारी by size class (in hectare) of operational holdings (1980-81)				वहिन प्रारण जमिनीच्या विकाम बगाप्रमाणे Percentage distribution of operated area		
		5-10	10-20	20-50	५० आणि अधिक 50 and above	एकूण Total	१ पर्यंत Upto 1	1-2
		(56)	(57)	(58)	(59)	(60)	(61)	(62)
1	बुध्मबर्द	0.55	0.27	0.09	...	100.00	37.80	26.81
2	ठाणे	7.85	2.92	0.53	0.05	100.00	9.01	13.52
3	रायगड	4.96	1.42	0.30	0.04	100.00	14.71	17.15
4	रत्नागिरी	10.47	3.57	0.83	0.05	100.00	6.34	9.69
5	सिंधुदुर्ग	7.36	2.77	0.76	0.24	100.00	8.74	9.53
6	नाशिक	17.32	5.04	0.64	0.02	100.00	2.96	8.29
7	धळे	20.95	3.56	0.27	0.01	100.00	2.64	9.84
8	अळगांव	14.94	3.31	0.20	@	100.00	3.78	12.67
9	अहमदनगर	31.86	14.09	1.50	0.05	100.00	24.60	21.76
10	पुणे	12.49	4.54	0.81	0.06	100.00	4.85	9.79
11	सातारा	6.33	1.53	0.25	0.02	100.00	10.33	16.97
12	सांगली	9.51	3.16	0.53	0.01	100.00	7.17	12.68
13	सांगलीपूर	21.51	8.90	1.45	0.05	100.00	1.81	5.86
14	सांगलीपूर	4.15	0.91	0.15	0.03	100.00	15.92	19.05
15	औरंगाबाद	16.54	5.40	0.35	0.01	100.00	2.69	9.01
16	जालना	21.38	6.96	0.39	0.01	100.00	1.86	8.53
17	परभणी	20.67	4.47	0.34	0.01	100.00	2.19	8.90
18	बीड	17.88	5.24	0.51	0.02	100.00	2.74	8.85
19	नांदेड	16.75	3.47	0.22	@	100.00	3.30	10.38
20	उस्मानाबाद	23.25	9.29	1.09	0.04	100.00	1.53	6.83
21	लातूर	22.14	8.21	0.74	0.01	100.00	1.52	6.95
22	बुलडाणा	12.79	4.19	0.45	0.01	100.00	4.44	12.61
23	अकोला	14.12	5.17	0.48	0.01	100.00	3.16	13.09
24	अमरावती	11.27	3.49	0.33	0.01	100.00	5.00	15.49
25	यवतमाळ	18.81	6.56	0.66	0.01	100.00	1.27	9.10
26	वर्धा	17.92	5.12	0.48	0.02	100.00	1.92	10.73
27	नागपूर	16.27	4.44	0.49	0.02	100.00	2.72	11.07
28	भंडारा	4.77	0.98	0.11	0.01	100.00	14.40	22.10
29	चंद्रपूर	13.47	3.57	0.36	0.01	100.00	5.70	10.78
30	गडचिरोली	8.64	1.99	0.20	0.01	100.00	6.72	16.70
महाराष्ट्र राज्य		13.58	4.11	0.50	0.03	100.00	4.56	10.93

Selected Indicators, 1984-85—contd.

(हेक्टरात) धारण जमिनीच्या क्षेत्राची टक्केवारी
size class (hectare) in operational holdings (1980-81)

							District
2-4	4-5	5-10	10-20	20-50	५० आणि अधिक 50 and above	एकूण Total	
(63)	(64)	(65)	(66)	(67)	(68)	(69)	(2)
20.65	1.74	4.42	5.50	3.03	..	100.00	Greater Bombay
20.69	7.96	23.33	16.84	6.28	2.37	100.00	Thane
22.74	7.23	19.81	11.26	4.80	2.30	100.00	Raigad
20.35	8.53	26.75	18.30	8.51	1.53	100.00	Ratnagiri
17.36	6.90	22.52	16.71	9.54	8.70	100.00	Sindhudurg
22.23	11.06	32.71	17.81	4.33	0.61	100.00	Nashik
21.18	10.32	39.98	13.84	1.91	0.29	100.00	Dhule
24.84	11.21	31.86	14.09	1.50	0.05	100.00	Jalgaon
28.44	7.05	13.22	4.26	0.63	0.04	100.00	Ahmadnagar
21.41	9.03	27.52	18.82	6.82	1.76	100.00	Pune
26.27	8.84	21.93	10.66	3.31	1.69	100.00	Satara
23.00	8.54	25.66	16.97	5.35	0.63	100.00	Sangli
16.34	8.35	32.40	26.28	7.96	1.00	100.00	Solapur
26.64	8.00	17.95	7.68	2.55	2.21	100.00	Kolhapur
23.21	10.48	33.82	18.33	2.20	0.26	100.00	Aurangabad
20.63	10.01	35.37	21.36	2.19	0.05	100.00	Jalna
22.94	11.26	36.60	15.85	2.14	0.12	100.00	Parbhani
22.59	10.33	33.26	18.29	3.50	0.44	100.00	Beed
25.05	11.43	33.99	14.22	1.57	0.06	100.00	Nanded
16.45	8.84	34.03	25.79	5.94	0.59	100.00	Osmanabad
18.71	9.56	35.01	24.23	3.95	0.07	100.00	Latur
24.44	9.97	27.43	17.50	3.44	0.17	100.00	Buldana
23.86	8.28	28.50	19.51	3.31	0.26	100.00	Akola
25.83	9.25	26.13	15.19	2.81	0.30	100.00	Amravati
23.16	10.39	31.41	20.45	3.94	0.28	100.00	Yavatmal
22.45	10.36	33.17	17.69	3.19	0.49	100.00	Wardha
23.58	10.86	31.46	16.32	3.53	0.46	100.00	Nagpur
26.85	7.93	19.23	7.50	1.75	0.14	100.00	Bhandara
23.27	10.72	30.76	15.36	3.04	0.37	100.00	Chandrapur
28.94	10.11	24.22	10.71	2.17	0.43	100.00	Gadchiroli
22.55	9.62	29.93	17.42	4.10	0.89	100.00	Maharashtra State

(@) Less than 0.005

अनुक्रमांक	जिल्हा	शेतीविषयक काम करणाऱ्या दर व्यक्तीमागे कमलेले निव्वळ क्षेत्र (हेक्टरांत)	सिंचनाखालील निव्वळ क्षेत्राची कमलेल्या निव्वळ क्षेत्राशी टक्केवारी	सिंचनाखालील एकूण क्षेत्राची लागवडीखालील एकूण क्षेत्राशी टक्केवारी	प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्राची निमित्त सिंचन क्षमतेची टक्केवारी	दर १०० हेक्टर कमलेल्या निव्वळ क्षेत्रामागे लाकडी नागरांची संख्या	दर १०० हेक्टर कमलेल्या निव्वळ क्षेत्रामागे लोखंडी नागरांची संख्या	दर १०० हेक्टर कमलेल्या निव्वळ क्षेत्रामागे ट्रॅक्टरांची संख्या
Serial No.	District	Net area sown per agricultural worker (hectare) (1984-85)	Percentage of net area irrigated to net area sown (1979-80)	Percentage of gross irrigated area to gross cropped area (1979-80)	Percentage of actual irrigated area to irrigated potential created (000 hectare) (1979-80)	Number of wooden ploughs per 100 hectares of net area sown (1982)	Number of iron ploughs per 100 hectares of net area sown (1982)	Number of tractors per 100 hectares of net area sown (1982)
(1)	(2)	(70)	(71)	(72)	(73)	(74)	(75)	(76)
1	बुलढाणी	2.5	14.1	13.8	..	0.1
2	ठाणे	1.6	2.7	2.8	10.25	44.6	0.4	0.04
3	रायगड	2.3	4.7	4.2	33.87	40.4	..	0.01
4	रत्नागिरी	6.0	4.4	4.6	11.61	74.2	0.1	..
5	सिंधुदुर्ग	*	*	*	16.49	*	*	..
6	भाशिक	2.7	13.0	15.0	45.46	16.4	6.1	0.35
7	भुजरे	2.3	9.7	11.6	31.25	15.0	3.1	0.19
8	जळगांव	1.9	12.3	12.8	21.30	6.9	4.2	0.24
9	बहमदनगर	3.8	16.6	21.3	59.03	2.3	5.7	0.26
10	पुणे	5.0	16.0	18.0	41.00	7.7	4.7	0.10
11	सातारा	4.6	17.1	19.6	44.96	7.3	6.3	0.17
12	सांगली	4.3	11.4	15.7	28.22	3.7	6.0	0.19
13	सोलापूर	3.9	11.4	13.4	38.99	1.4	3.9	0.06
14	कोल्हापूर	3.0	14.1	15.7	50.27	23.4	4.2	0.56
15	औरंगाबाद	4.2	11.2	12.8	33.35	2.1	4.1	0.09
16	जालना	*	*	*	33.95	*	*	*
17	परभणी	2.7	6.5	7.1	24.52	5.8	2.1	0.03
18	बीड	4.3	12.4	13.2	29.18	0.5	4.1	0.03
19	नांदेड	2.8	5.2	6.0	30.06	12.1	0.6	0.02
20	उस्मानाबाद	3.4	12.5	13.0	50.31	3.0	3.1	0.04
21	लातूर	*	*	*	24.74	*	*	*
22	बुलढाणा	2.2	4.4	5.0	20.72	1.0	5.8	0.13
23	अकोला	2.0	2.5	2.9	18.51	3.1	4.1	0.08
24	अमरावती	1.8	4.5	5.3	15.95	5.5	2.9	0.09
25	यवतमाळ	2.0	2.8	3.2	19.68	11.6	2.4	0.02
26	वर्धा	2.3	7.3	7.8	19.90	8.2	2.2	0.01
27	नागपूर	2.3	9.6	10.9	25.59	12.9	0.8	0.01
28	भंडारा	1.5	35.8	30.5	80.22	42.2	2.1	0.10
29	चंद्रपूर	2.6	17.6	17.08	69.31	30.9	1.1	0.03
30	गडचिरोली	*	*	*	50.19	*	*	*
महाराष्ट्र राज्य		2.8	10.8	12.2	39.37	10.5	3.6	0.12

*पुनर्रचित जिल्हाची माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नाही/

Selected Indicators, 1984-85—contd.

दर १०० हेक्टर कामेथ्या निव्वळ क्षेत्रामागे कामामाठी वापरलेल्या गाई-बैलांची संख्या	दर १०० हेक्टर करलेल्या निव्वळ क्षेत्रामागे कामामाठी वापरलेल्या गाई-बैलांची संख्या	दर १,००० लोकसंख्येमागे दुभत्या गाई-म्हशींची संख्या	दर १०० लोकसंख्येमागे पशुधनाची संख्या	दर चौरस किलो मीटर भौगोलिक क्षेत्रामागे पशुधनाची (गो-जातीय) संख्या	वनक्षेत्राची मूळ भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	दर हेक्टर वनक्षेत्रामागे वनोत्पदानाचे मूल्य (रुपयात)	शिवर व मध्यवर्ती-कृषि व बिगर कृषि पतसंस्था Agricultural and non-agricultural credit apex and central institutions	प्रती संस्था सभासद संख्या	प्रती संस्था मालकीचे भांडवल	District
Number of working cattle per hundred hectares of net area sown (1982)	Number of working buffaloes per 100 hectares of net area sown (1982)	Number of cows and buffaloes in milk per 1000 human population (1982)	Strength of livestock per 100 human population (1982)	Livestock (bovine) per sq. km. of total land area (geographical area) (1982)	Percentage of forest area to total geographical area	Value of forest produce, per hectare of forest area (Rs.)	Number of members per institution ('00)	Owned capital per institution (In crore Rs.)		
(77)	(78)	(79)	(80)	(81)	(82)	(83)	(84)	(85)	(2)	
15	4.7	6	1	115	1,778	53.4	Greater Bombay	
91	13.3	33	24	70	37.4	186.6	334	5.5	Thane	
96	21.9	55	44	82	22.4	69.7	197	1.7	Raigad	
104	14.3	52	46	74	0.8	103.8	175	2.6	Ratnagiri	
*	*	48	44	62	7.6	129.9	202	1.8	Sindhudurg	
40	2.2	49	54	65	20.5	59.9	138	7.5	Nashik	
41	0.9	50	58	61	30.3	26.1	30	5.9	Dhule	
34	0.5	60	46	74	16.4	25.9	50	11.1	Jalgaon	
28	0.5	59	72	62	11.1	3.6	39	14.2	Ahmadnagar	
29	0.4	40	42	61	12.8	4.0	65	11.0	Pune	
29	0.8	72	58	63	15.1	9.0	509	7.8	Satara	
20	2.3	86	57	70	5.7	88.7	90	6.8	Sangli	
17	0.7	52	57	48	2.5	1.9	113	4.9	Solapur	
37	9.2	79	37	89	22.1	4.7	389	11.3	Kolhapur	
34	0.3	45	57	56	8.8	9.8	11	5.0	Aurangabad	
*	*	59	65	59	1.2	:	5	1.8	Jalna	
26	0.3	77	64	72	3.4	49.2	15	6.3	Parbhani	
34	0.2	78	83	68	2.0	8.9	23	4.0	Beed	
31	0.3	78	63	80	11.2	55.3	15	4.6	Nanded	
27	0.6	74	64	62	0.6	..	7	2.5	Osmanabad	
*	*	63	50	67	0.2	..	22	3-6	Latur	
34	0.6	74	67	72	16.1	29.8	50	4.5	Buldana	
29	0.2	61	53	68	8.2	86.5	23	4.0	Akola	
28	0.1	53	48	52	30.7	455.7	25	3.9	Amravati	
34	0.2	64	67	63	27.3	257.3	127	7.3	Yavatmal	
29	0.1	52	59	66	13.9	1176.7	7	2.6	Wardha	
38	0.2	34	38	72	27.8	380.8	19	4.3	Nagpur	
81	10.2	56	55	89	46.7	221.4	13	2.5	Bhandara	
68	6.2	62	70	73	44.3	271.8	16	2.5	Chandrapur	
*	*	100	112	36	85.8	144.2	*	*	Gadchiroli	
36	1.9	51	47	65	19.9	168.3	345	12.4	Maharashtra State	

*The information of the reorganised districts is not separately available.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	खिन्न व मध्यवर्ती-कृषि व बिगर कृषि पत संस्था- चालू Agricultural and non- agricultural credit apex and central institutions		कृषि पत व बहुउद्देशीय संस्था Agricultural credit and multipurpose society				बिगर-कृषि Non-agricultural	
		प्रती संस्था ठेवी (कोटी रुपये) Deposits per institution (In crore Rs.)	प्रती संस्था कर्ज (कोटी रुपये) Borrowings per institution (In crore Rs.)	प्रती संस्था सभामद संख्या संख्या Number of members per society	प्रती संस्था मालकीचे भांडवल (In '000' Rs.)	प्रती संस्था ठेवी (In '000' Rs.)	प्रती संस्था कर्ज (In '000' Rs.)	प्रती संस्था सभामद संस्था संख्या Number of members per society	प्रती संस्था मालकीचे भांडवल (In '000' Rs.)
(1)	(2)	(86)	(87)	(88)	(89)	(90)	(91)	(92)	(93)
1	बुलढुंबई	227.8	97.2	444	55.5	11.1	..	1,315	1,185.2
2	ठाणे	57.5	1.0	409	69.2	7.7	101.4	711	601.4
3	रायगड	22.2	0.1	281	35.6	..	60.0	696	462.6
4	रत्नागिरी	20.1	0.1	450	52.9	3.8	55.9	1,386	547.7
5	सिंधुदुर्ग	12.0	0.1	443	63.0	2.3	115.1	519	266.7
6	नाशिक	62.6	16.2	381	218.9	2.5	540.7	895	724.5
7	पुणे	28.8	12.4	435	156.5	2.2	504.2	662	499.3
8	जळगाव	77.5	21.7	273	183.3	0.9	395.1	1,137	719.4
9	अहमदनगर	101.3	14.3	366	233.0	19.8	459.7	843	808.9
10	पुणे	102.2	@	353	152.2	3.3	307.9	874	812.5
11	सातारा	69.4	4.0	358	111.8	1.3	256.0	679	758.8
12	सांगली	67.4	5.9	480	191.5	9.1	544.5	640	398.3
13	सोलापूर	25.4	4.9	288	102.5	3.6	286.6	646	382.4
14	कोल्हापूर	83.7	3.3	427	278.7	66.7	354.7	943	551.3
15	औरंगाबाद	21.4	12.6	273	64.9	2.9	327.7	261	201.4
16	जालना	12.1	3.8	271	48.9	0.7	268.4	500	258.8
17	परभणी	19.9	13.1	243	53.3	3.6	205.7	394	149.3
18	बीड	17.1	5.1	262	50.5	4.4	203.6	264	271.3
19	नांदेड	27.0	10.9	245	58.0	6.4	247.5	208	124.5
20	उस्मानाबाद	16.7	0.0	318	56.2	4.0	209.8	508	301.6
21	लातूर	17.0	6.1	243	48.9	1.0	233.7	703	189.8
22	बुलढुंबई	19.6	8.8	436	81.2	3.3	330.1	240	232.2
23	अकोला	23.9	11.2	295	57.8	2.9	263.9	284	156.7
24	अमरावती	22.1	6.1	360	73.4	8.8	304.2	219	174.8
25	यवतमाळ	30.1	13.2	483	137.6	9.7	746.6	160	104.7
26	वार्धा	13.7	1.2	270	57.2	1.1	248.6	275	158.0
27	नागपूर	22.6	1.3	264	55.5	2.5	473.4	643	222.1
28	भंडारा	12.0	1.7	300	46.2	4.5	136.1	352	233.3
29	चंद्रपूर	19.5	2.0	255	66.1	6.2	156.7	252	172.0
30	गडचिरोली	* f	* f	474	74.0	4.6	135.8	67	93.3
महाराष्ट्र राज्य		61.4	19.8	332	109.0	7.7	299.8	817	652.5

*पुनर्रचित जिल्हाची माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नाही

@५ लाख रुपयाहून कमी

Selected Indicators, 1984-85—contd.

पूण संस्था Credit Society		सहकारी पणन संस्था Co-operative Marketing Societies			सहकारी उत्पादन संस्था Co-operative productive enterprises			दर चालू कारखान्यांमार्फत	District
प्रती संस्था ठेकी प्रती संस्था कर्ज	प्रती संस्था कर्ज	प्रती संस्था सभासद संख्या	प्रती संस्था माजकीचे भांडवल	प्रती संस्था कर्ज	प्रती संस्था सभासद संख्या	प्रती संस्था माजकीचे भांडवल	प्रती संस्था कर्ज	कारखान्यांची संख्या Number of factory workers per working factory	
Deposit per society (In '000' Rs.)	Borrowing per society (In '000' Rs.)	Number of members per society	Owned capital per society (In '000' Rs.)	Borrowings per society (In '000' Rs.)	Number of members per society	Owned capital per society (In '000 Rs.)	Borrowings per society (In '000' Rs.)		
(94)	(95)	(96)	(97)	(98)	(99)	(100)	(101)	(102)	(2)
4,963.6	137.8	1,000	1,22,250.0	1,19,200.0	139	554.2	287.4	69	Greater Bombay
1,790.7	31.3	500	440.0	430.0	157	201.6	220.1	9	Thane
1,505.2	253.9	294	200.0	282.4	171	141.3	90.2	102	Raigad
2,243.2	..	355	627.3	160.0	207	120.1	134.9	42	Ratnagiri
922.2	51.9	667	455.6	55.6	48	204.6	135.1	31	Sindhudurg
2,165.1	295.2	1,313	1,159.3	677.8	178	589.5	406.0	68	Nashik
1,566.9	400.7	596	278.8	59.6	124	331.2	285.3	41	Dhule
3,171.0	216.1	670	467.8	204.3	130	272.5	163.8	60	Jalgaon
2,175.9	418.8	1,476	903.5	414.3	202	1,107.1	709.0	73	Ahmadnagar
3,204.4	248.8	714	491.4	194.3	209	267.5	128.9	69	Pune
2,409.6	163.6	1,727	1,127.3	681.8	148	349.6	197.6	52	Satara
2,558.4	116.4	1,077	1,138.5	653.8	193	602.3	415.3	37	Sangli
1,647.0	50.0	667	377.8	144.4	83	528.3	316.2	23	Solapur
2,536.1	201.5	4,800	3,375.0	345.0	286	889.2	458.7	43	Kolhapur
127.5	376.8	1,692	692.3	992.3	181	518.9	462.8	64	Aurangabad
894.1	423.5	1,500	450.0	450.0	132	425.4	398.5	35	Jalna
612.3	597.2	667	500.0	466.7	181	607.0	760.6	48	Parbhani
347.1	247.1	1,000	322.2	66.7	95	332.9	308.2	41	Beed
157.5	170.8	1,647	641.2	394.1	115	211.4	212.0	66	Nanded
924.6	229.5	250	175.0	112.5	152	301.0	302.7	67	Osmanabad
255.9	231.4	429	314.1	157.1	125	312.6	280.3	4	Latur
861.4	303.4	1,100	855.0	700.0	116	206.9	167.0	36	Buldana
579.9	252.2	1,684	873.7	331.6	127	111.9	57.4	45	Akola
392.7	67.5	826	582.0	305.7	117	208.6	56.2	32	Amravati
178.3	116.0	1,533	940.0	80.0	147	215.1	125.0	52	Yavatmal
482.6	153.6	421	647.4	142.1	104	157.4	47.0	95	Wardha
636.8	65.2	739	4,400.0	1,517.4	99	188.9	152.3	51	Nagpur
450.5	196.2	750	691.7	416.7	116	63.3	57.7	11	Bhandara
170.1	79.4	615	630.0	253.8	128	38.8	20.7	50	Chandrapur
33.3	66.7	571	314.3	100.0	100	20.6	12.4	17	Gadchiroli
2,534.4	179.5	1,003	1,249.1	753.5	147	404.2	266.1	61	Maharashtra State

*The information of the reorganised district is not separately available.

@ Less than Rs. Five Lakh.

अनुक्रममात्र	जिल्हा	दर लाख लोकसंख्येमागे कारखान्या-नांवा-कामगारांचो सख्या	कारखान्या-तील कामगारांची टक्केवारी	वस्तुनिर्माण उद्योगातील कामगारांचे प्रती कामगार वार्षिक उत्पन्न (रुपयांत)	बिजुनीकरण झालेल्या सहरें व गावांची एकूण सहरें व गावांशी टक्केवारी	घरगुती विजेचा दरडोई वापर (किलोवॅट तास)	उद्योग-घरामाटी विजेचा दरडोई वापर (किलोवॅट तास)	दर लाख लोकसंख्येमागे माटार वाहनांची सख्या	दर लाख लोकसंख्येमागे रस्त्यांची लांबी (कि. मी.)	दर १०० चौरस किलोमीटर भौगोलिक क्षेत्रामागे रस्त्यांची लांबी (कि. मी.)
Serial No.		Number of factory workers per lakh of population	Percentage of factory workers	per capita annual earnings of employees in manufacturing industries (in Rs.)	Percentage of towns and villages electrified to total number of towns and villages	Domestic consumption of electricity per capita (kwh)	Industrial consumption of electricity per capita (kwh)	Motor vehicles per lakh of population	Road length per lakh of population (km.)	Road length per 100 s. km of geographical area (KM.)
(1)	(2)	(103)	(104)	(105)	(106)	(107)	(108)	(109)	(110)	(111)
1	बृहन्मूर्बई ..	5,774	46.88	22,202	100.0	174.63	435.00	4,853	0.5	8.1
2	ठाणे ..	3,102	10.21	24,333	83.5	51.16	503.91	1,833	122.8	47.3
3	रायगड ..	888	1.28	26,371	85.6	24.83	325.84	802	285.6	64.5
4	गुलागिरी ..	246	0.34	10,057	68.87	15.78	28.43	780	283.8	53.1
5	सिधुदुर्ग ..	293	0.23	4,926	*	16.15	28.01	406	261.5	43.2
6	नाशिक ..	1,424	4.06	14,820	90.1	18.53	80.94	2,056	331.3	68.1
7	बुलढे ..	359	0.70	10,297	81.3	14.20	23.76	1,216	349.0	58.2
8	अहमदाबाद ..	974	2.43	9,314	96.5	18.87	48.72	1,484	240.5	57.1
9	अहमदनगर ..	725	1.88	10,437	85.8	13.87	42.37	1,831	465.1	79.3
10	पुणे ..	2,778	11.10	22,560	77.9	46.29	183.76	4,747	215.1	61.5
11	सातारा ..	586	1.17	13,177	78.1	18.48	27.05	1,246	362.9	76.3
12	सांगली ..	705	1.24	13,016	73.5	15.33	53.08	1,827	383.6	87.9
13	सांगलीपूर ..	949	2.37	7,905	85.4	12.54	59.29	1,326	328.0	61.7
14	कोल्हापूर ..	1,229	2.89	11,492	83.9	22.98	135.88	2,603	191.9	66.3
15	श्रीरगाबाद ..	1,369	2.07	12,832	98.0	15.96	95.50	2,558	223.7	37.3
16	जालना ..	353	0.35	5,773	*	8.80	27.81	576	231.6	33.4
17	परभणी ..	209	0.33	4,620	81.6	9.07	10.98	399	268.8	42.8
18	बीड ..	260	0.33	9,272	77.8	9.39	11.29	507	288.8	38.6
19	नांदेड ..	363	0.60	9,919	93.0	10.44	20.04	583	296.3	52.8
20	उस्मानाबाद ..	140	0.30	10,403	94.0	7.56	9.78	301	311.3	45.9
21	लातूर ..	*	*	5,930	*	10.14	18.43	398	230.1	43.8
22	बुलढाणा ..	397	0.57	5,783	94.9	12.01	20.38	693	199.5	33.6
23	अकोला ..	592	1.03	7,019	94.3	15.86	33.25	1,172	183.0	33.8
24	अभरावती ..	393	0.70	6,478	90.6	19.58	21.91	1,265	183.2	29.9
25	यवतमाळ ..	392	0.65	5,899	92.0	12.77	22.70	647	262.2	35.9
26	अंधा ..	816	0.73	10,365	92.9	19.24	42.05	1,083	211.3	33.6
27	नागपूर ..	1,703	4.25	9,527	92.4	34.94	144.59	3,297	123.7	34.8
28	अहमदाबाद ..	200	0.36	5,964	80.1	11.84	106.11	717	155.2	32.7
29	अहमदाबाद ..	664	0.90	10,567	52.3	5.72	288.88	922	270.9	39.0
30	गडचिरोली ..	91	0.05	6,165	*	11.05	28.05	*	387.6	17.0
महाराष्ट्र राज्य ..		1,651	100.00	19,018	84.2	45.12	148.64	2,035	223.7	49.3

*पुनरचित जिल्ह्यांचो माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नाहीं.

Selected Indicators, 1984-85—contd.

दर १०० चौरस किलोमीटर भौगोलिक क्षेत्रामार्गे लाहमार्गांची दळी (कि. मी.)	दर लाख लोकसंख्येमागे लाहमार्गांची (कि. मी.)	दर लाख लोकसंख्ये- मागे टपाल व कार्यालयांची संख्या	दर लाख लोकसंख्ये- मागे टपाल पेठ्यांची संख्या	दर लाख लोकसंख्ये- मागे टेलिफोनरी संख्या	दर लाख लोकसंख्ये- मागे व्यापारी बंदींची संख्या	दर लाख लोकसंख्ये- मागे महकारी धंद्यांची संख्या	दर लाख बिगर नागरी क्षेत्रातील लोकसंख्ये- मागे जिल्हा परिषदांचे खर्च (लाख रुपयात)	दर लाख बिगर नागरी क्षेत्रातील लोकसंख्ये- मागे जिल्हा परिषदांचे उत्पन्न (लाख रुपयात)	प्रति आस्थापना रोजगार (आर्थिक गणना)	दर लाख लोकसंख्ये- मागे आस्थापनांची संख्या (आर्थिक गणना)	District
Railway kilo- meterage per 100 sq. km of geo- graphical area(km.)	Railway kilo- meterage per lakh of popu- lation (km.)	Number of post and tele- graph offices per lakh of popu- lation	Number of letter boxes per lakh of popu- lation	Number of tele- phones per lakh of popu- lation	Number of commer- cial banks per lakh of popu- lation (Dec 1984)	Number of Co-opera- tive banks per lakh of popu- lation (1983)	Expen- diture of Zilla Parishads per lakh non- municipal population (lakh Rs.)	Receipt of Zilla Parishads per lakh non- municipal population	Employ- ment per establi- shment (Economic census 1980)	Number of establi- shments per lakh of popu- lation (Economic census 1980)	(2)
(112)	(113)	(114)	(115)	(116)	(117)	(118)	(119)	(120)	(121)	(122)	(2)
34.0	2.3	4	26	4,399	11.3	3.4	23	1,847	Greater Bombay
1.8	4.6	13	56	679	6.6	2.8	156	154	20	1,111	Thane
2.6	11.7	29	118	374	7.0	3.5	189	193	12	858	Raigad
..	..	43	115	202	6.4	4.7	227	223	8	9,117	Ratnagiri
..	..	44	151	171	7.7	1.4	272	272	*	*	Sindhudurg
1.7	8.4	24	69	348	5.8	5.9	168	174	16	773	Nashik
0.2	1.4	24	59	232	5.0	4.3	102	110	11	592	Dhule
4.4	18.3	25	55	300	5.2	6.4	194	194	13	617	Jalgaon
1.1	6.7	23	70	280	5.7	6.7	201	200	14	617	Ahmadnagar
2.0	7.0	19	66	1,057	8.8	5.2	237	238	19	905	Pune
1.3	6.0	31	108	236	5.8	5.7	225	226	12	672	Satara
2.0	8.6	26	60	349	8.3	7.4	205	203	13	723	Sangli
3.0	16.0	22	50	292	6.1	4.6	185	182	13	961	Solapur
0.5	1.0	22	57	434	8.6	6.9	205	205	14	963	Kolhapur
1.0	6.2	21	58	291	6.9	3.8	213	210	14	453	Aurangabad
1.2	8.0	16	68	161	5.2	*	147	149	*	*	Jalna
2.4	15.0	19	61	136	5.4	4.1	149	149	9	659	Parbhani
0.4	3.3	22	65	107	4.9	3.8	190	187	10	507	Beed
2.1	12.0	23	65	155	5.6	4.6	205	205	10	576	Nanded
0.9	6.3	30	73	73	5.4	3.8	95	94	9	550	Osmanabad
0.8	4.1	24	58	125	5.0	*	203	212	*	*	Latur
0.9	5.3	26	73	176	3.8	4.6	191	187	9	632	Buldana
3.1	16.8	27	78	244	5.9	4.1	181	178	11	616	Akola
1.4	8.9	27	67	268	6.3	3.7	211	209	11	673	Amravati
1.0	7.4	22	65	119	3.9	3.2	202	204	10	549	Yavatmal
2.4	15.0	22	85	212	6.0	3.4	186	190	13	695	Wardha
3.8	13.4	15	48	613	7.5	2.7	208	206	17	905	Nagpur
3.1	14.5	18	93	133	4.8	2.2	159	159	15	503	Bhandara
2.8	19.7	35	110	155	6.0	1.5	199	199	12	488	Chandrapur
0.1	2.4	*	*	*	4.3	*	166	174	*	*	Gadchiroli
1.7	7.9	21	64	890	6.8	4.0	187	187	16	877	Maharashtra State

*The information of the reorganised district is not separately available.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	दर लाख	दर लाख	दर लाख	दर लाख	दर लाख
		लोकसंख्येमागे हस्पतालाची संख्या*	लोकसंख्येमागे सार्वजनिक सहाय्यित वैद्यकीय संस्थांतील संस्थांची संख्या	लोकसंख्येमागे सर्व प्रकारच्या रोगांमुळे झालेल्या मृतांची संख्या †	लोकसंख्येमागे शैक्षणिक संस्थांची संख्या	लोकसंख्येमागे पटावरील विद्यार्थ्यांची संख्या
(1)	(2)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)
1	बृहन्मंबई	2	365	783	37	21,747
2	ठाणे	2	175	407	36	21,807
3	रायगड	2	110	455	159	22,633
4	रत्नागिरी	2	110	554	171	20,161
5	सिंधुदुर्ग	1	90	670	181	21,934
6	नाशिक	2	128	622	100	22,420
7	धुळे	3	99	662	101	20,359
8	जळगांव	2	92	708	79	22,382
9	अहमदनगर	2	132	506	101	21,772
10	पुणे	3	338	591	91	24,638
11	सातारा	3	125	540	120	23,797
12	सांगली	3	216	583	91	23,412
13	सोलापूर	3	182	570	86	20,356
14	कोल्हापूर	3	127	585	92	22,678
15	औरंगाबाद	2	125	473	105	21,207
16	जालना	2	102	406	107	15,972
17	परभणी	1	54	418	99	16,872
18	बीड	1	87	412	118	19,012
19	नांदेड	1	92	487	108	19,971
20	उस्मानाबाद	1	58	417	88	19,948
21	लातूर	2	90	371	96	22,310
22	बुलढाणा	2	73	637	98	19,731
23	अकोला	2	127	409	104	21,238
24	अमरावती	3	208	586	104	22,895
25	यवतभाळ	2	92	560	116	20,581
26	वर्धा	2	215	635	119	24,462
27	नागपूर	2	252	592	99	26,808
28	भंडारा	1	77	741	99	21,350
29	चंद्रपूर	1	122	587	111	21,506
30	गडचिरोली	1	68	530	143	14,862
महाराष्ट्र राज्य		2	176	583	95	21,774

*स्तंभ (१) ते (२२) मधील माहिती १९८४-८५ व १९८५-८६ करिता सारखीच (१९८१ च्या जनगणनेवर आधारित) अगत्यामुळे स्तंभ (१) ते (२२), १९८५-८६ साठी छापण्यात आलेले नाहीत.

†मृत्यूची संपूर्ण नोंद न झाल्यामुळे नोंदलेल्या मृत्यूंची संख्या कमी आहे.

Selected indicators (1985-86)

दर हजार लोकसंख्येमागे प्राथमिक व माध्यमिक विद्यार्थींची पटावरील संख्या	पूर्व-प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक शाळांतील एकूण शिक्षकांशी प्रतिशतित शिक्षकांची टक्केवारी	प्राथमिक शाळांतील शिक्षक-विद्यार्थी प्रमाण	माध्यमिक शाळांतील शिक्षक-विद्यार्थी प्रमाण	दर लाख लोकसंख्येमागे छापखान्यांची संख्या	दर लाख लोकसंख्येमागे नियतकां-लिकांची संख्या	District
Number of primary and secondary school students enrolment per 1000 population	Percentage of trained teachers to total No. of teachers (pre-primary, primary and secondary)	Teacher-Pupil ratio (Primary)	Teacher-pupil ratio (Secondary)	Number of printing presses per lakh of population	Number of periodicals per lakh of population	
(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(2)
191	97.1	35	31	32.4	11.9	Greater Bombay
206	87.2	41	33	7.2	3.4	Thane
220	89.9	36	32	5.9	4.1	Raigad
196	89.6	28	29	3.2	1.1	Ratnagiri
212	95.3	27	27	• } 2.7	2.7	Sindhudurg
210	94.7	40	31	9.4	4.1	Nashik
192	95.0	38	31	5.9	2.1	Dhule
210	95.4	39	32	7.7	3.2	Jalgaon
205	95.8	36	33	9.6	1.6	Ahmadnagar
224	93.5	41	32	14.1	7.6	Pune
223	96.9	34	31	11.9	3.4	Satara
218	95.7	35	30	12.7	2.5	Sangli
191	95.8	37	31	10.2	1.9	Solapur
208	96.1	39	30	18.2	3.2	Kolhapur
190	89.9	42	32	14.3	5.2	Aurangabad
154	90.0	45	29	0.5	1.8	Jalna
160	87.0	44	32	2.2	2.0	Parbhani
179	90.4	43	30	2.4	3.1	Beed
187	93.2	47	33	1.5	2.6	Nanded
191	94.6	39	30	6.1	1.4	Osmanabad
210	93.5	42	29	0.1	2.4	Latur
190	97.0	39	31	5.1	2.2	Buldana
200	95.8	39	32	6.9	3.3	Akola
210	95.1	38	33	3.5	4.0	Amravati
196	93.9	42	31	3.3	3.5	Yavatmal
228	94.6	39	34	3.0	5.1	Wardha
238	95.9	43	31	13.4	5.0	Nagpur
205	89.0	43	32	1.9	2.1	Bhandara
202	89.7	41	34	5.8	3.1	Chandrapur
147	61.8	39	33	1.4	1.1	Gadchiroli
202	94.3	38	31	11.1	4.5	Maharashtra State

* Information in cols.(1) to (22) is same for 1984-85 and 1985-86 (based on 1981 population census) hence cols. (1) to (22) are not printed for 1985-86.

† The registered deaths are low due to under registration of deaths.

अनुक्रमांक	जिल्हा	कसलेल्या निव्वळ क्षेत्राची एकूण भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	एकापेक्षा अधिक वेळा लागवड केलेल्या क्षेत्राची कमलेल्या निव्वळ क्षेत्राशी टक्केवारी	अन्नधान्य पिकां-खालील निव्वळ क्षेत्राची एकूण लागवडी खालील क्षेत्राशी टक्केवारी	प्रमुख पिकांचे Average			
					तांदूळ Rice	गहू Wheat	ज्वारी Jowar	बाजरी Bairi
Serial No.		Percentage of net area sown to geographical area	Percentage of area sown more than once to net area sown	Percentage of net area under foodgrains to total gross cropped area				
(1)	(2)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(40)
1	बृहन्मबई
2	टाणे	28.7	4.2	75.0	1,683
3	रायगड	26.7	15.4	92.6	1,730
4	रत्नागिरी	28.8	7.8	69.2	1,856
5	विभुद्रुंग	21.1	*	*	1,741
6	नाशिक	57.6	7.2	74.4	755	655	406	183
7	धुळे	51.4	5.9	74.0	360	726	506	195
8	जळगाव	69.9	20.2	62.3	507	769	796	421
9	अहमदनगर	68.2	12.8	78.1	955	1,111	300	131
10	पुणे	63.6	15.4	78.8	1,131	969	350	335
11	सातारा	53.9	25.9	73.0	1,784	836	804	166
12	सांगली	69.5	9.9	72.4	2,109	704	655	346
13	सांगलीपूर	74.9	8.4	78.2	314	778	243	119
14	सांगलीपूर	53.2	9.8	60.8	2,401	1,059	1,516	154
15	औरंगाबाद	73.3	6.7	81.6	353	368	223	335
16	जाळना	75.6	*	*	645	718	590	278
17	परभणी	76.4	30.6	63.0	678	671	601	283
18	बोड	72.7	9.3	77.6	538	539	391	345
19	नांदेड	70.9	11.1	62.9	696	660	768	222
20	उस्मानाबाद	77.5	21.0	74.1	423	502	423	218
21	दादर	81.3	*	*	363	678	698	185
22	वृळदाणा	70.9	11.0	52.0	370	631	1,150	337
23	अकोला	75.7	6.7	60.0	727	708	979	333
24	अमरावती	59.2	6.4	49.1	646	688	1,249	270
25	यवतमाळ	63.8	2.5	44.0	547	847	1,307	340
26	वर्धा	70.1	5.9	44.4	1,031	921	1,168	167
27	नागपूर	56.0	10.7	64.4	1,647	689	726	250
28	भंडारा	38.2	44.4	85.0	1,358	522	417	..
29	चंद्रपूर	44.7	10.6	81.7	1,172	559	685	..
30	गडचिरोली	13.4	*	*	1,277	563	437	..
महाराष्ट्र राज्य		58.6	12.4	69.5	1,416	731	592	247

*पुनर्रचित जिल्हांची माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नाही।

Selected indicators 1985-86

दर हेक्टरा उत्पादन (किलोग्रॅम)
yield per hectare of principal crops (k.g.)

एकूण तृणधान्ये	तूर	हरभरा	एकूण कडधान्ये	एकूण तृणधान्ये आणि कडधान्ये	कापूस	भूईसूग	ऊस (गुळात)	तंबाखू	District
All cereals	Tur	Gram	All pulses	All cereals and pulses	Cotton	Ground-nut	Sugarcane (Tur)	Tobacco	
(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)	(49)	(2)
..	Greater Bombay
1,565	581	273	349	1,407	..	1,000	Thane
1,585	526	273	329	1,493	..	1,000	Raigad
1,447	304	1,387	..	1,000	Ratnagiri
1,573	500	..	373	1,515	..	917	Sindhudurg
393	696	334	315	383	193	393	9,608	..	Nashik
409	624	315	351	395	101	237	8,022	..	Dhule
658	869	305	443	620	111	356	9,320	..	Jalgaon
307	377	388	331	308	310	575	10,754	667	Ahmadnagar
465	390	375	343	456	276	683	11,266	..	Pune
757	817	435	368	703	270	1,401	11,021	1,000	Satara
678	705	233	366	626	239	851	10,682	788	Sangli
288	159	169	178	279	160	868	10,009	1,000	Solapur
1,763	905	492	486	1,564	126	1,860	10,034	773	Kelhapur
277	118	293	217	265	133	152	9,266	500	Aurangabad
561	329	415	283	470	160	253	9,111	..	Jalna
607	735	363	447	553	151	812	4,774	..	Parbhani
395	363	286	318	381	125	425	7,213	500	Beed
745	639	289	463	671	122	361	5,377	1,000	Nanded
435	248	288	271	388	..	488	5,025	750	Osmanabad
617	421	345	352	555	108	373	4,369	..	Latur
1,088	799	411	625	908	109	333	5,100	..	Buldana
938	643	289	491	780	117	351	5,000	..	Akola
1,091	994	296	691	948	55	588	5,000	1,000	Amravati
1,217	773	426	590	1,012	110	535	5,091	..	Yavatmal
1,108	915	362	715	1,005	181	564	Wardha
834	508	324	431	749	153	647	..	1,000	Nagpur
1,215	477	348	313	1,065	..	1,000	Bhandara
..	401	313	320	766	140	800	..	750	Chandrapur
1,111	500	478	329	1,009	Gadchiroli
678	597	329	407	623	123	706	9,593	778	Maharashtra State

*The information of the reorganised districts is not separately available.

अनुक्रमांक	जिल्हा	अन्नधान्याचे दरडोई उत्पादन (किलोग्रॅम)	शेतीविषयक काम करण्या दर व्यक्तीमागे कसलेचे निव्वळ क्षेत्र (हेक्टरांत)	सिंचनाखालील निव्वळ क्षेत्राची कसलेच्या निव्वळ क्षेत्राशी टक्केवारी	सिंचनाखालील एकूण क्षेत्राची लागवडी खालील एकूण क्षेत्राशी टक्केवारी	प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्राची निर्मित सिंचन क्षमतेशी जिल्हावार टक्केवारी
Serial No.		Foodgrains production per capita (in Kg.)	Net area sown per agricultural worker (hectare) †	Percentage of net area irrigated to net area sown (1980-81)	Percentage of gross irrigated area to gross cropped area (1980-81)	Percentage of actual irrigated area to irrigated potential created (000 hectare) (1980-81)
(1)	(2)	(50)	(70)	(71)	(72)	(73)
1	बृहन्मुंबई	0.0	..	14.5	13.0	..
2	ठाणे	77.7	1.6	2.3	7.8	10.25
3	रायगड	177.6	2.3	5.3	5.0	33.87
4	रत्नागिरी	129.3	5.8	2.9	4.3	11.61
5	सिंधुदुर्ग	179.8	16.49
6	नाशिक	84.6	2.7	10.4	15.2	45.46
7	धुळे	102.3	2.3	9.7	12.0	31.25
8	जळगांव	132.7	1.9	12.2	14.0	21.30
9	अहमदनगर	106.4	3.6	15.6	21.0	59.03
10	पुणे	90.2	5.0	17.0	17.8	41.00
11	सातारा	163.7	4.5	18.1	20.4	44.96
12	सांगली	148.0	4.3	11.3	15.3	28.22
13	सोलापूर	93.1	3.9	10.8	14.6	38.99
14	कोल्हापूर	160.7	3.0	15.0	15.6	50.27
15	औरंगाबाद	106.2	4.2	9.0	12.9	33.35
16	जालना	193.3	33.95
17	परभणी	212.7	2.6	6.2	7.5	24.52
18	बीड	168.7	4.3	11.6	13.5	29.18
19	नांदेड	180.2	2.8	5.2	6.0	30.06
20	उस्मानाबाद	176.4	3.4	7.4	7.8	50.31
21	लातूर	189.6	24.74
22	बुलढाणा	216.4	2.2	4.2	5.1	20.72
23	अकोला	199.4	2.0	2.5	2.9	18.51
24	अमरावती	175.7	1.8	2.7	5.7	15.95
25	यवतमाळ	207.9	2.0	2.7	3.8	19.68
26	वर्धा	203.0	2.3	4.2	5.2	19.90
27	नागपूर	103.4	2.3	7.9	9.4	25.59
28	भंडारा	228.2	1.6	38.2	36.7	80.22
29	चंद्रपूर	213.7	2.6	17.8	17.6	69.31
30	गडचिरोली	277.0	50.19
महाराष्ट्र राज्य		126.7	2.8	90.9	12.1	39.37

†स्तंभ क्र. (५१) ते (६९) मधील माहिती १९८४-८५ व १९८५-८६ कृषि विभाग व असाधारण (१९८०-८१ च्या कृषि गणनेवर आधारित) स्तंभ क्र. (५१) ते (६९) १९८५-८६ साठी छापण्यात आलेले नाहीत.

Selected indicators 1985-86

दर १०० हेक्टर कसलेल्या निव्वळ क्षेत्रामागे याकडी नांगरांची संख्या	दर १०० हेक्टर कसलेल्या निव्वळ क्षेत्रामागे लोखंडी नांगरांची संख्या	दर १०० हेक्टर कसलेल्या निव्वळ क्षेत्रामागे ट्रॅक्टरांची संख्या	दर १०० हेक्टर कसलेल्या निव्वळ क्षेत्रामागे कामा- साठी वापरलेल्या गाई-बैलांची संख्या	दर १०० हेक्टर कसलेल्या निव्वळ क्षेत्रामागे कामासाठी वापरलेल्या म्हशी-रेड्यांची संख्या	District
Number of wooden ploughs per 100 hectares of net area sown (1982)	Number of iron ploughs per 100 hectares of net area sown (1982)	Number of tractors per 100 hectares of net area sown (1982)	Number of working cattle per 100 hectares of net area sown (1982)	Number of working buffaloes per 100 hectares of net area sown (1982)	(2)
(74)	(75)	(76)	(77)	(78)	
0.1	15	4.7	Greater Bombay
44.6	0.4	0.04	91	13.3	Thane
40.4	..	0.01	96	21.9	Raigad
74.2 } • }	0.1 } • }	..	104 } • }	14.3 } • }	Ratnagiri
		..			Sindhudurg
16.4	6.1	0.35	40	2.2	Nashik
15.0	3.1	0.19	41	0.9	Dhule
6.9	4.2	0.24	34	0.5	Jalgaon
2.3	5.7	0.26	28	0.5	Ahmednagar
7.7	4.7	0.10	29	0.4	Pune
7.3	6.3	0.17	29	0.8	Satara
3.7	6.0	0.19	20	2.3	Sangli
1.4	3.9	0.06	17	0.7	Solapur
23.4	4.2	0.56	37	9.2	Kolhapur
2.1 } • }	4.1 } • }	0.09 } • }	34 } • }	0.3 } • }	Aurangabad
					Jalna
5.8	2.1	0.03	26	0.3	Parbhani
0.5	4.1	0.03	34	0.2	Beed
12.1	0.6	0.02	31	0.3	Nanded
3.0 } • }	3.1 } • }	0.04 } • }	27 } • }	0.6 } • }	Osmanabad
					Latur
1.0	5.8	0.13	34	0.6	Buldana
3.1	4.1	0.08	29	0.2	Akola
5.5	2.9	0.09	28	0.1	Amravati
11.6	2.4	0.02	34	0.2	Yavatmal
8.2	2.2	0.01	29	0.1	Wardha
12.9	0.8	0.01	38	0.2	Nagpur
42.2	2.1	0.10	81	10.2	Bhandara
30.9 } • }	1.1 } • }	0.03 } • }	68 } • }	6.2 } • }	Chandrapur
					Gadchiroli
10.5	3.6	0.12	36	1.9	Maharashtra State

† Information in col. (51) to (69) is same for 1984-85 and 1985-86 (based on 1980-81 Agricultural Census) hence cols. (51) to (69) are not printed for 1985-86.

अनुक्रमांक Serial No	जिल्हा	दर १००० लोक- संख्येमागे दुभत्या गाई म्हशीची संख्या	दर १०० लोक- संख्येमागे पशु- घनाची संख्या	दर चौरस किलो मीटर भौगोलिक क्षेत्रामागे पशुघनाची (गो-जातीय) संख्या	वनक्षेत्राची एकूण भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	दर हेक्टर वनक्षेत्रामागे वनीत्यादनाचे मूल्य (रुपयात)	शिक्षण व मध्यवर्ती कृषि व बिगर Agricultural and non-agricultural credit apex	
		Number of cows and buffaloes in milk per 1000 human population (1982)	Strength of livestock per 100 human population (1982)	Livestock (bovine) per sq. km. of total land area (geogra- phical area) (1982)	Percentage of forest area to total geographical area	Value of forest produce per hectare of forest area (Rs.)	प्रति संस्था सभासद संख्या	प्रति संस्था मालकीचे (कोटी रुपये) भांडवल Owned capital per institution (In crore Rs.)
(1)	(2)	(79)	(80)	(81)	(82)	(83)	(84)	(85)
1	बृहन्मुंबई	46	1	115	1,808	59.0
2	ठाणे	33	24	70	35.2	191.0	54	6.4
3	रायगड	55	44	82	23.3	98.2	233	2.0
4	रत्नागिरी	52	46	74	0.7	118.9	235	3.0
5	सिंधुदुर्ग	48	44	62	7.9	110.1	212	2.1
6	नाशिक	49	54	65	20.3	184.9	171	8.5
7	छुळे	50	58	61	27.6	33.5	32	6.4
8	जळगांव	60	46	74	16.5	38.5	103	13.3
9	बहुमबनगर	59	72	62	11.1	2.5	40	15.0
10	पुणे	40	42	61	12.8	4.4	66	12.1
11	सातारा	72	58	63	15.0	11.1	562	8.1
12	सांगली	86	57	70	5.7	8.0	70	7.3
13	सोलापूर	52	57	48	2.5	1.3	119	5.3
14	कोल्हापूर	79	37	89	21.7	3.3	75	12.0
15	औरंगाबाद	45	57	56	8.8	15.4	11	5.8
16	जालना	59	65	59	1.2	..	6	2.1
17	परभणी	77	64	72	3.4	75.6	15	7.4
18	बीड	78	83	68	1.9	17.9	15	4.6
19	नांदेड	78	63	80	11.4	45.0	15	5.3
20	उस्मानाबाद	74	64	62	0.6	41.2	8	3.1
21	लातूर	63	50	67	0.2	..	30	4.0
22	बुलढाणा	74	67	72	16.1	34.5	68	5.2
23	अकोला	61	53	68	8.2	119.0	23	4.2
24	अमरावती	53	48	52	30.7	886.9	25	4.2
25	यवतमाळ	64	67	63	27.5	275.3	140	8.4
26	वर्धा	52	59	66	13.9	1,000.1	7	2.9
27	नागपूर	34	38	72	27.9	592.1	19	4.5
28	भंडारा	56	55	89	46.4	180.2	13	2.7
29	चंद्रपूर	62	70	73	42.6	125.9	14	2.2
30	गडचिरोली	100	112	36	88.8	137.1	3	0.6
महाराष्ट्र राज्य		51	47	65	19.9	195.9	330	13.4

* प्रदर्शित जिल्हांची माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नाही./

@ पाच लाखांहून कमी/

Selected indicators (1985-86)

कृषि व पत संस्था and Central Institutions		कृषि पत व बहुउद्देशीय संस्था Agricultural credit and multipurpose Society				बिगर-कृषि पत संस्था Non-agricultural credit Society				District
प्रति संस्था टैवी (कोटी रुपये) Deposits per society (In crore Rs.)	प्रति संस्था कर्ज (कोटी रुपये) Borrowings per society (In crore Rs.)	प्रति संस्था सभामद संस्था Number of members per society	प्रति संस्था मालकीचे भांडवल Owned capital per society (In '000' Rs.)	प्रति संस्था टैवी Deposits per society (In '000' Rs.)	प्रति संस्था कर्ज Borrowings per society (In '000' Rs.)	प्रति संस्था सभामद संस्था Number of members per society	प्रति संस्था मालकीचे भांडवल Owned capital per society (in '000' Rs.)	प्रति संस्था टैवी Deposits per society (In '000' Rs.)	प्रति संस्था कर्ज Borrowings per society (In '000' Rs.)	
(86)	(87)	(88)	(89)	(90)	(91)	(92)	(93)	(94)	(95)	(2)
254.9	103.3	375	62.5	12.5	..	1,340	740.8	16,009.4	198.3	Greater Bombay
69.9	3.1	493	88.0	10.6	132.8	734	446.5	2,639.6	36.8	Thane
26.2	0.3	284	37.7	0.2	63.1	767	374.2	1,740.0	226.7	Raigad
22.9	0.1	455	57.2	3.5	63.4	1,208	402.1	2,489.6	141.7	Ratnagiri
14.3	0.2	452	71.0	2.3	134.4	500	187.5	918.7	40.6	Sindhudurg
77.0	24.8	398	242.9	3.3	651.9	963	605.8	2,567.1	393.4	Nashik
33.9	14.3	449	171.6	2.0	480.5	673	394.9	1,720.5	519.2	Dhule
90.7	35.1	275	183.8	0.9	418.2	1,169	480.8	3,786.9	249.2	Jalgaon
118.1	33.9	368	271.1	20.6	604.7	920	568.5	2,620.5	507.5	Ahmadnagar
120.9	@	354	166.2	4.5	331.9	878	541.7	4,056.8	128.8	Pune
84.5	5.4	379	124.1	1.7	306.3	795	462.7	2,519.1	225.3	Satara
80.0	7.5	482	206.5	6.9	587.1	717	244.7	3,013.2	221.9	Sangli
30.2	3.4	295	126.6	4.0	301.4	633	226.6	2,026.0	70.0	Solapur
104.4	2.1	430	303.7	76.2	395.1	1,202	307.1	2,733.8	237.9	Kolhapur
25.8	17.7	286	71.7	3.3	358.0	247	158.4	174.1	350.0	Aurangabad
14.5	3.1	295	58.6	1.2	301.2	659	156.1	1,146.3	300.0	Jalna
29.0	11.9	251	55.8	3.6	186.1	405	284.8	826.6	1,144.3	Parbhani
19.3	7.5	282	50.4	4.6	204.5	292	251.7	482.0	310.1	Beed
33.5	13.0	248	63.7	6.2	279.2	265	113.7	194.0	170.9	Nanded
19.6	2.5	313	60.7	4.2	238.7	556	298.4	1,217.5	368.3	Osmanabad
20.2	6.8	257	58.2	1.6	281.1	220	199.2	328.5	265.8	Latur
21.9	9.0	385	91.1	4.0	411.5	253	157.3	1,070.0	345.3	Buldana
26.6	7.0	320	61.4	2.2	292.0	321	124.8	845.3	291.2	Akola
23.4	6.3	373	79.9	2.6	309.7	227	158.4	558.4	164.9	Amravati
37.6	9.0	500	151.3	12.5	772.2	198	108.5	217.0	130.2	Yavatmal
17.6	1.6	281	57.8	1.0	211.6	292	170.8	576.4	144.4	Wardha
26.3	1.5	273	58.0	2.8	199.3	653	194.3	788.0	70.5	Nagpur
16.3	1.2	293	51.0	4.7	134.3	381	251.4	498.1	262.9	Bhandara
16.2	1.2	268	70.8	7.2	145.7	270	150.0	64.3	173.2	Chandrapur
7.1	*	465	81.4	7.6	130.8	125	100.0	87.5	112.5	Gadchiroli
72.4	21.4	341	120.3	8.3	331.6	860	435.3	3,047.9	223.1	Maharashtra State

*The information of the reorganised districts is not separately available.

@Less than Rs. five lakh.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	सहकारी पणन संस्था Co-operative marketing societies			सहकारी उत्पादक संस्था Co-operative productive enterprises		
		प्रति संस्था सभासद संस्था Number of members per society	प्रति संस्था मालकीचे भांडवल Owned capital per society (In '000 Rs.)	प्रति संस्था कर्ज Borrowings per society (In '000 Rs.)	प्रति संस्था सभासद संस्था Number of members per society	प्रति संस्था मालकीचे भांडवल Owned capital per society (In '000 Rs.)	प्रति संस्था कर्ज Borrowings per society (In '000 Rs.)
(1)	(2)	(96)	(97)	(98)	(99)	(100)	(101)
1	बृहन्मंबई	1,500	1,30,050.0	78,300.0	112	424.2	164.2
2	ठाणे	455	645.5	254.5	152	183.1	219.9
3	रायगड	412	247.1	400.0	170	89.8	79.3
4	रत्नागिरी	294	464.7	47.1	226	114.0	121.0
5	मिचुगुणं	667	511.1	88.9	252	184.9	137.6
6	नाशिक	1,026	879.5	576.9	169	543.1	403.5
7	धुळे	529	221.4	38.6	126	321.5	276.3
8	जळगांव	549	427.1	175.7	128	263.3	180.3
9	अहमदनगर	1,064	690.3	287.1	185	963.3	593.3
10	पुणे	735	567.6	144.1	90	223.0	113.4
11	मानास	1,909	1,290.9	927.3	153	315.8	193.4
12	सांगली	1,076	1,207.7	653.8	226	530.8	377.8
13	सोलापूर	619	371.4	109.5	82	491.3	273.0
14	कोल्हापूर	5,300	3,740.0	275.0	258	783.5	412.1
15	औरंगाबाद	1,692	815.4	1,061.5	169	472.4	415.6
16	जालना	2,333	600.0	550.0	177	391.4	354.7
17	परभणी	667	455.6	388.9	176	561.8	681.8
18	वीड	875	412.5	50.0	81	292.5	263.8
19	नांदेड	1,667	633.3	416.7	109	196.2	198.1
20	उस्मानाबाद	222	144.4	122.2	139	273.7	31.9
21	लातूर	200	170.0	80.0	120	284.4	248.4
22	बुलढाणा	1,182	831.8	531.8	118	202.5	165.7
23	अकोला	1,778	994.4	350.0	132	104.0	60.8
24	अमरावती	870	582.6	126.1	121	204.7	56.4
25	यवतमाळ	1,643	1,071.4	250.0	156	216.4	127.5
26	वर्धा	600	953.3	240.0	101	153.7	39.0
27	नागपूर	640	4,244.0	1,768.0	93	179.0	119.3
28	भंडारा	833	716.7	333.3	120	45.5	47.8
29	चंद्रपूर	615	492.3	307.7	138	38.9	35.3
30	गडचिरोली	571	342.9	57.1	109	22.4	13.2
महाराष्ट्र राज्य		1,107	1,201.2	565.2	144	368.4	244.0

*स्वतंत्रपणे पुनर्रचित जिल्हांची माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नाही./

Selected indicators 1985-86

दर चालू कारखान्यांमार्गे कामगारांची संख्या	दर लाख लोकसंख्येमागे कारखाातील कामगारांची संख्या	कारखान्यातील कामगारांची टक्केवारी	वस्तुनिर्माण उद्योगातील कामगारांचे प्रति कामगार वार्षिक उत्पन्न (रुपयांत)	विद्युतीकरण झालेल्या शहरे व गावांची टक्केवारी	घरगुती विजेचा दरडोई वापर (किलोवॅट तास)	उद्योगवंधासाठी विजेचा दरडोई वापर (किलोवॅट तास)	दर लाख लोकसंख्येमागे मोटार वाहनांची संख्या	District
Number of factory workers per working factory	Number of factory workers per lakh of population	Percentage of factory workers	per capita annual earnings of employees in manufacturing industries (in Rs.)	Percentage of towns and villages electrified to total number of towns and villages	Domestic consumption of electricity per capita (kwh)	Industrial consumption of electricity per capita (kwh)	Motor vehicles per lakh of population	(2)
(102)	(103)	(104)	(105)	(106)	(107)	(108)	(109)	
69	5,514	45.63	23,222	100.0	183.04	451.06	5,139	Greater Bombay
91	3,109	10.43	28,069	89.1	57.06	713.78	1,980	Thane
117	873	1.28	25,134	89.3	29.04	43.87	946	Raigad
45	267	0.37	11,294	72.1	18.46	32.41	831	Ratnagiri
27	318	0.25	6,554	*	18.48	17.96	498	Sindhudurg
59	1,376	3.95	16,636	90.9	24.80	91.26	2,384	Nashik
40	367	0.73	10,088	83.3	15.94	25.63	1,359	Dhule
52	991	2.50	11,364	97.5	19.41	50.78	1,732	Jalgaon
72	809	2.12	11,467	86.4	15.85	44.92	2,134	Ahmadnagar
70	2,847	11.52	25,826	81.1	45.94	202.19	5,426	Pune
59	666	1.33	13,121	79.5	20.53	30.80	1,437	Satara
32	717	1.27	13,038	74.3	18.37	63.95	2,050	Sangli
22	953	2.42	9,138	86.1	14.29	67.14	1,538	Solapur
40	1,149	2.73	12,612	85.5	25.55	118.95	2,827	Kolhapur
74	1,546	2.36	14,503	98.0	19.88	111.09	2,933	Aurangabad
37	387	0.38	5,381	*	19.50	24.13	729	Jalna
39	188	0.30	5,541	82.2	9.69	15.08	455	Parbhani
48	267	0.37	11,892	78.3	13.06	9.73	559	Beed
73	440	0.74	9,955	93.7	12.09	22.48	718	Nanded
45	95	0.10	10,588	94.8	9.09	12.52	373	Osmanabad
67	122	0.15	7,792	*	8.98	16.68	490	Latur
36	358	0.53	5,887	96.8	13.04	22.53	781	Euldaaa
49	581	1.03	8,015	94.7	18.72	34.68	1,341	Akola
23	418	0.76	7,182	93.6	20.60	20.39	1,489	Amravati
55	406	0.68	6,734	93.7	14.51	28.63	743	Yavatmal
95	841	0.76	10,650	93.5	21.93	46.37	1,188	Wardha
49	1,671	4.23	10,203	95.3	37.47	159.90	3,873	Nagpur
10	204	0.37	5,810	83.4	13.72	120.14	802	Bhandara
35	491	0.67	13,283	56.0	12.53	280.69	1,055	Chandrapur
10	56	0.03	4,574	*	12.85	32.27	*	Gadchiroli
60	1,629	100.0	20,552	86.2	45.13	160.67	2,296	Maharashtra State

The information of the reorganised districts is not separately available.

अनक्र.मांक Sr. No.	जिल्हा	दर लाख लोकसंख्येमागे रस्त्याची लांबी (कि. मी.)	दर १०० चौरस किलोमिटर भौगोलिक क्षेत्रामागे रस्त्यांची लांबी (कि. मी.)	दर १०० चौरस किलोमिटर भौगोलिक क्षेत्रामागे लोहमार्गाची लांबी (कि. मी.)	दर लाख लोकसंख्ये- मागे लोहमार्गाची लांबी (कि. मी.)	दर लाख लोक- संख्येमागे टपाल व तार कार्यालयाची संख्या	दर लाख लोक- संख्येमागे टपाल पत्रांची संख्या
(1)	(2)	(110)	(111)	(112)	(113)	(114)	(115)
1	बृहन्मुंबई	0.5	8.1	34.0	2.2	4	26
2	ठाणे	120.7	47.8	1.8	4.8	12	55
3	रायगड	280.0	64.6	2.6	11.6	29	119
4	रत्नागिरी	276.8	53.5	43	112
5	सिंधुदुर्ग	254.3	43.4	42	148
6	नाशिक	325.2	68.1	1.7	8.2	23	67
7	धुळे	339.8	57.7	0.2	1.3	24	63
8	जळगाव	235.8	57.1	4.4	18.0	24	54
9	अहमदनगर	461.3	80.1	1.1	6.6	23	69
10	पुणे	209.9	61.3	2.0	6.9	19	65
11	सातारा	369.0	79.2	1.3	5.6	30	110
12	सांगली	375.8	87.8	2.0	8.4	25	59
13	सोलापूर	321.2	61.7	3.0	15.7	21	49
14	कोल्हापूर	189.3	66.7	0.5	1.4	22	56
15	ओरंगाबाद	210.5	35.8	1.7	10.0	21	58
16	जालना	224.1	33.8	1.2	7.9	16	67
17	परभणी	263.5	42.8	2.6	16.1	19	62
18	बीड	284.4	41.6	0.4	3.0	20	59
19	नांदेड	290.9	52.8	2.2	11.9	22	64
20	उस्मानाबाद	308.9	6.4	0.9	6.2	30	64
21	लातूर	240.7	46.7	0.8	4.0	25	50
22	बुलढाणा	195.4	33.6	0.9	5.2	25	71
23	अकोला	179.4	33.8	3.4	17.8	27	76
24	अमरावती	195.2	32.6	1.4	8.7	26	65
25	यवतमाळ	268.8	37.4	1.0	7.2	23	64
26	वर्धा	214.3	34.8	2.4	14.6	22	84
27	नागपूर	137.3	39.5	3.8	13.6	14	47
28	भंडारा	152.0	33.6	3.2	14.2	18	91
29	चंद्रपूर	265.5	39.0	3.2	21.7	24	80
30	गडचिरोली	380.0	17.0	0.1	2.3	26	72
	महाराष्ट्र राज्य	221.7	49.9	1.8	8.0	20	63

*पुनर्रचित जिल्ह्यांची माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नाही./

Selected indicators 1985-86

दर लाख लोक- संख्येमागे टेली- फोनची संख्या	दर लाख लोक- संख्येमागे व्यापारी बँकेची संख्या	दर लाख लोक- संख्येमागे सहकारी बँकेची संख्या	दर लाख विगर नागरी क्षेत्रातील लोकसंख्येमागे जिल्हा परिषदांचे खर्च (लाख रुपयात)	दर लाख विगर नागरी क्षेत्रातील लोकसंख्येमागे जिल्हा परिषदांचे उत्पन्न (लाख रुपयात)	प्रति आस्थापना रोजगार (आर्थिक गणना)	दर लाख लोक- संख्येमागे आस्थापनाची संख्या (आर्थिक गणना)	District
Number of telephones per lakh of population	Number of commercial banks per lakh of population (Dec. 1985)	Number of Co-operative banks per lakh of population (1983)	Expenditure of Zilla Parishads per lakh non- municipal population (1981) (lakh Rs.) (1985-86)	Receipts of Zilla Parishads per lakh non- municipal population (1981) (1985-86)	Employment per establishment (Economic census, 1980).	Number of establishments per lakh of population (Economic census, 1980)	(2)
(116)	(117)	(118)	(119)	(120)	(121)	(122)	
4,860	11.4	3.1	23	1,847	Greater Bombay
668	6.7	2.3	242	239	20	1,111	Thane
272	7.5	3.5	266	265	12	858	Raigad
213	6.9	4.7	337	335	8	9,117	Ratnagiri
188	7.8	1.4	379	359	*	*	Sindhudurg
301	6.1	5.9	265	263	16	773	Nashik
234	5.1	4.3	234	234	11	592	Dhule
307	5.7	6.4	278	278	13	617	Jalgaon
297	6.2	6.7	215	215	14	617	Ahmadnagar
1,151	9.0	5.2	408	401	19	905	Pune
237	5.8	5.7	333	328	12	672	Satara
366	8.0	7.4	286	288	13	723	Sangli
307	6.7	4.6	257	246	13	981	Solapur
454	6.6	6.9	245	246	14	963	Kolhapur
346	6.9	3.8	293	293	14	453	Aurangabad
165	5.6	*	235	228	*	*	Jalna
157	5.8	4.1	219	217	9	659	Parbhani
107	5.0	3.8	270	270	10	507	Beed
168	5.7	4.6	232	233	10	576	Nanded
79	5.5	3.3	272	280	9	550	Osmanabad
157	5.4	*	257	257	*	*	Latur
198	4.4	4.6	220	224	9	632	Buldhana
308	6.3	4.1	270	270	11	616	Akola
299	6.5	3.7	300	300	11	673	Amravati
156	4.9	3.2	275	280	10	549	Yavatmal
208	6.1	3.4	267	270	13	695	Wardha
627	7.5	2.7	303	307	17	905	Nagpur
143	5.5	2.2	236	231	15	503	Bhandara
182	6.1	1.5	245	242	12	488	Chandrapur
82	4.3	*	276	278	*	*	Gadchiroli
890	7.1	4.0	272	271	16	877	Maharashtra State

The information of the reorganised districts is not separately available.

सत्यमेव जयते

१. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या :

१.१. ह्या विभागात १९८१ च्या जनगणनेवर आधारित अंतिम माहितीचे तक्ते दिले आहेत. यामध्ये लोकसंख्या, दशवर्षीय चढ-उतार, शहरे व गावे, माझरता, अनुसूचित जाती व जमाती, काम करणारांचे व्यवसायानुसार वर्गीकरण इत्यादीविषयी माहिती दिली आहे.

१.२. १९८१ च्या जनगणनेमध्ये वापरलेल्या संकल्पना व व्याख्यानानुसार 'गाव' हे ठराविक सीमा असलेले व जमिनीचे स्वतंत्रपणे अभिलेख उपलब्ध असलेले महसुली गाव होय. वाड्या किंवा पाडे यास गावे मानण्यात आलेले नाही. फक्त ह्याम वनव्याप्त गावांचा अपवाद आहे. ही ठिकाणे म्हणजे राखीव जंगलातील लोकसंख्या असलेली ठिकाणे होत. त्यात मुख्यतः जंगल कामगार व त्यांच्या कुटुंबातील व्यक्तींचा समावेश आहे व त्यास गावे असे संबोधण्यात आले आहे. 'वस्ती असलेल्या गावात' 'वस्ती असलेल्या महसुली' व 'वस्ती असलेल्या वनव्याप्त' गावांचा समावेश आहे. "वस्ती नसलेल्या" गावांत कोणत्याही प्रकारची लोकवस्ती नसलेल्या महसुली गावांचा समावेश आहे. १९८१ च्या जनगणनेनुसार शहर किंवा नागरी विभागाची व्याख्या खालीलप्रमाणे करण्यात आली आहे :—

(१) ज्या ठिकाणी नगरपालिका, कटक मंडळ किंवा मुलकी वस्ती आहे असे किंवा

(२) ५,००० किंवा त्याहून अधिक लोकवस्ती असलेले व ज्यातील कमीतकमी तीन-चतुर्थांश पुरुष कामगार विंगर शैली व्यवसायात गुंतले आहेत असे ठिकाण.

१९८१ च्या जनगणनेनुसार महाराष्ट्रातील लोकसंख्याविषयक तक्ते भारत सरकारने प्रसिद्ध केलेल्या "भारतीय जनगणना, १९८१, मालिका १२, महाराष्ट्र पुरवणी प्रबंध १" मध्ये उपलब्ध आहेत.

१९८१ च्या जनगणनेनुसार खालीलप्रमाणे व्याख्या करण्यात आल्या आहेत :—

(१) काम :— "काम" ह्या शब्दाची व्याख्या कोणत्याही आर्थिक उत्पादक कार्यात सहभाग, अशी असून त्याचे स्वरूप बौद्धिक किंवा शारीरिक असे आहे. "काम" ह्यात फक्त प्रत्यक्ष केलेल्या कामाचा अंतर्भाव नसून प्रभावी देखरेख व कामाचे मार्गदर्शन याचाही समावेश आहे.

(२) काम करणारे :— संदर्भ वर्षात अगदी काहीवेळ काम केले असले तरी त्या व्यक्तीस काम करणारे असे समजण्यात आले :—

(अ) मुख्यतः काम करणारे :— एखाद्या व्यक्तीने गेल्या वर्षात ६ महिने किंवा जास्त किंवा १८३ दिवस किंवा त्याहून जास्त दिवस काम केले असल्यास त्या व्यक्तीस मुख्यतः काम करणारी व्यक्ती असे संबोधण्यात आले.

(ब) सीमांतिक कामगार :— एखाद्या व्यक्तीने गेल्या वर्षात महा महिन्यापेक्षा किंवा १८३ दिवसापेक्षा कमी दिवस काम केले असेल तर त्या व्यक्तीस सीमांतिक कामगार म्हणून संबोधण्यात आले.

(३) काम न करणारे :— जनगणनेच्या संदर्भ दिवसाचे आधी एक वर्षाच्या संदर्भकाळात एखाद्या व्यक्तीने अजिबात काम केले नसेल अशा व्यक्तीस काम न करणारी व्यक्ती असे संबोधण्यात आले. जी व्यक्ती मुख्यत्वे रानांच्या कुटुंबासाठी काम करणे वगैरे घरगुती कामामध्ये गुंतलेली असेल किंवा एखादा मुलगा किंवा मुलगी जी प्रामुख्याने एखाद्या संस्थेत शिकत असताना कुटुंबाला आर्थिक मदत करते परंतु जी पूर्णवेळ काम करीत नाही अशा व्यक्तीस "काम करणारी व्यक्ती" असे संबोधण्यात आले नाही. तसेच एखाद्या व्यक्तीस घरभाडे किंवा निवृत्ती वेतन अशा स्वरूपातच उत्पन्न मिळते व ज्यासाठी त्या व्यक्तीस कोणतेही काम करावे लागत नाही अशा व्यक्तीस "काम करणारी व्यक्ती" असे संबोधण्यात येत नाही.

1. Area and Population :

1.1. Final figures of 1981 Population Census are presented in this section. Data on population decadal variation, towns and villages, literacy, scheduled castes and tribes, classification of workers as per occupational classification etc. are given in various tables.

1.2. According to the definitions and concepts used for the 1981 census, a 'village' is a revenue village having a defined boundary and separate land records. Hamlets, wadies or padas have not been treated as separate villages. Forest villages make an exception. They are population centres situated within reserved forest areas. Their population centres mainly consists of forest labourers and their families. Such population centres within reserved forest areas are also treated as villages. Number of 'inhabited villages' denote number of 'inhabited revenue villages' and 'inhabited forest villages'. The 'uninhabited villages' are the revenue villages but did not have any residential population. For the purpose of 1981 Census a town or an urban area was defined as a place which has.—

(i) a municipal body, a contonment or civil lines or

(ii) a population of 5,000 or over and at least three-fourth or more of male workers engaged in non-agricultural pursuits.

The general population, 1981 tables concerning Maharashtra, are published by the Government of India, in "Census of India 1981, Series 12, Maharashtra Paper I Supplement."

Definitions as adopted in the 1981 census are reproduced below :—

(1) *Work* was defined as participation in economically productive activity, such participation may be mental or physical in nature. Work involves not only actual work but also effective supervision and direction of work.

(2) *Worker* was one who had engaged himself in work for at least sometime during the reference year.

(a) *Main worker* is a person who during last year put in work for six months or more or for 183 days or more was classified as main worker.

(b) *Marginal worker* is : person who did work during last year for less than six months (183 days) was classified as marginal worker.

(3) *Non-worker* was one who did not engage himself at all in work throughout the whole reference period of one year preceding the date of enumeration. A person who is engaged primarily in household duties such as working for one's own household or a boy or a girl who is primarily a student attending an institution, even if such a person helps the family's economic activity but not as full-time worker was not treated as worker. A person who merely receives income such as rent or pension and who does not have to work for receiving that income has not been treated as worker.

(४) घरगुती उद्योग:—कुटूंब प्रमुख किंवा प्रामुख्याने कुटूंबातील व्यक्तींनी शहरी भागात स्वतःच्या घराच्या परिसरात व ग्रामीण भागात खेड्यात चालविलेला उद्योग म्हणजे “घरगुती उद्योग” होय. घरगुती उद्योग हा नोंदणी झालेल्या कारखान्याप्रमाणे चालविण्यात येत नाही व त्यात उत्पादन, प्रक्रिया, सेवा, दुरुस्ती व विक्री यांचा संबंध असतो.

(५) शेतकरी:—यात स्वतःची जमीन कसणारे व दुसऱ्यांची जमीन कसणारे अशा दोन्हीचा अंतर्भाव होतो.

(६) शेतमजूर:—यात शेतावर मजुरीवर/वेतनावर काम करणारे परंतु ज्यांचा जमिनीवर कोणत्याही प्रकारचा मालकी हक्क नाही अशांचा समावेश होतो.

(७) व्यवसाय:—ज्यास उद्योग म्हणता येईल अशा आर्थिक उत्पादनांच्या कोणत्याही शाखेत जेव्हा एखादी व्यक्ती स्वतः काम करते त्यास तिचा व्यवसाय समजण्यात येते.

(८) उद्योग:—म्हणजे आर्थिक उत्पादन कार्यातील एखादी शाखा ज्यात कामगार काम करतो.

(९) मालक:—मोबदला देऊन एक किंवा जास्त व्यक्तीकडून काम करवून घेणाऱ्या व्यक्तीस मालक असे समजण्यात येते.

(१०) कामगार:—जी व्यक्ती नगद किंवा वस्तुरूपाने मोबदला घेऊन दुसऱ्यासाठी वेतनावर किंवा मजुरीवर काम करते ती कामगार व्यक्ती होय.

(११) एकटा कामगार:—जी व्यक्ती काही नैमित्तिक कारणां-व्यतिरिक्त मोबदला देऊन इतरांकडून काम करवून घेत नाही किंवा कुटूंबातील इतर व्यक्तींच्या मदतीने काम करत नाही किंवा कोणत्याही सहकारी संस्थेची सभासद म्हणून काम करीत नाही अशा व्यक्तीस ‘एकटा कामगार’ असे संबोधण्यात येते.

(१२) कौटुंबिक कामगार:—कुटूंबाच्या उद्योगात जी व्यक्ती नगद किंवा वस्तुरूपात वेतन किंवा मजुरी न घेता कुटूंबातील इतर व्यक्तींवर काम करते ती “कौटुंबिक कामगार” म्हणून समजण्यात येते.

(4) *Household Industry* :—is defined as an industry conducted by the head of the household himself or mainly by members of households at home or within the village in rural areas and only within the premises of the house where the household lives in urban areas. It should not be run on the scale of registered factory and relates to production, processing, servicing, repairing or making and selling of goods.

(5) *Cultivator* :—includes both owner cultivators and tenant cultivators.

(6) *Agricultural labourer* :—covers all other persons working on land as labourers on wages without holding any right upon the land.

(7) *Occupation* :—of a worker is the function which he personally performs by engaging himself in work in any branch of economic activity which is called his industry.

(8) *Industry* :—is defined as a sector of economic activity on which a worker is engaged.

(9) *Employer* :—is a person who hires one or more persons in his work.

(10) *Employee* :—is a person who works for others for wages or salary in cash or kind.

(11) *A single worker* :—is a person who is doing his work without employing others except casually and without the help of other members of his family except casually or a participation in work as a member of a co-operative.

(12) *A family worker* :—is a person who is doing his work in a family enterprise along with other members of the family without wages or salary in cash or kind.

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या/AREA AND POPULATION
तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.1

१९८१ च्या जनगणनेनुसार क्षेत्रफल व लोकसंख्या
Area and population according to 1981 Population Census

क्रमिक Serial No.	जिल्हा District	प्रमुख शामोण नामोरी	क्षेत्रफल चौ. कि. मी. मये		लोकसंख्या दर चौ. कि. मी. मये		खेडपांचो संख्या Number of villages			लोकसंख्या Population			District
			(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)
1	पुणे	००	६०३.०	१३,६७१	३	१	१६,२४,५३५	१	१६,२४,५३५	८२,४३,४०५	४६,५२,६४६	३५,९०,७५९	T R U
			६०३.०	१३,६७१	३	१	१६,२४,५३५	१	१६,२४,५३५	८२,४३,४०५	४६,५२,६४६	३५,९०,७५९	T R U
2	ठाणे	००	९,५५८.०	३५१	१३	१,७४६	६,५५,५१६	३४	३,५०,२८९	३३,५१,५६२	१७,७९,६४५	१५,७१,९१७	T R U
			९,३२५.६	२००	१३	१,७४६	३,५०,२८९	३४	३,५०,२८९	१८,६५,३४२	९,९५,४७२	८,९९,८७०	T R U
			२३२.४	६,३९५	१३	१,७४६	३,५०,२८९	३४	३,५०,२८९	१४,८६,२२०	८,१४,१७३	६,७२,०४७	T R U
3	रायगड	००	७,१४८.०	२०८	१४	१,८२७	२,९३,१४६	१६	२,९३,१४६	१४,८६,४५२	७,२६,५१२	७,५९,९४०	T R U
			७,०१४.७	१८२	१४	१,८२७	२,५०,७३६	१६	२,५०,७३६	१२,७६,५७६	६,१६,२८१	६,६०,२९५	T R U
			१३३.३	१,५७४	१४	१,८२७	२,९३,१४६	१६	२,९३,१४६	२,०९,८७६	१,१०,२३१	९९,६४५	T R U
4	रत्नागिरी	००	१३,०५४.०	१६२	१५	२,०३८	४,३१,३८६	१३	४,३१,३८६	२१,११,३११	९,४३,३९५	११,६७,९१६	T R U
			१२,९४०.१	१५०	१५	२,०३८	३,९७,५४०	१३	३,९७,५४०	१९,४०,३९४	८,५७,८९१	१०,८२,५०३	T R U
			११३.९	१,५०१	१५	२,०३८	३,९७,५४०	१३	३,९७,५४०	१,७०,९१७	८५,५०४	८५,४१३	T R U
5	नासिक	००	१५,५३०.०	१९३	१३	१,७४२	५,०९,६५४	१९	५,०९,६५४	२९,९१,७३९	१५,४४,५३२	१४,४७,२०७	T R U
			१५,१८५.६	१३६	१३	१,७४२	३,५०,६२२	१९	३,५०,६२२	२०,६३,५९४	१०,५३,१९४	१०,१०,४००	T R U
			३४४.४	२,६९५	१३	१,७४२	५,०९,६५४	१९	५,०९,६५४	९,२८,१४५	४,९१,३३८	४,३६,८०७	T R U
6	धुळे	००	१३,१५०.०	१५६	१०	१,५१६	३,५६,८३३	७	३,५६,८३३	२०,५०,२९४	१०,४३,१४०	१०,०७,१५४	T R U
			१३,०४८.१	१२६	१०	१,५१६	२,८९,५४२	७	२,८९,५४२	१६,५०,११३	८,३४,१९३	८,१५,९२०	T R U
			१०१.९	३,९२७	१०	१,५१६	३,५६,८३३	७	३,५६,८३३	४,००,१८१	२,०८,९४७	१,९१,२३४	T R U
7	जालगाव	००	११,७६५.०	२२३	१३	१,४७५	४,७८,४१५	१५	४,७८,४१५	२६,१८,२७४	१३,४२,९६३	१२,७५,३११	T R U
			११,४९४.७	१७१	१३	१,४७५	३,६४,१७०	१५	३,६४,१७०	१९,६०,०१७	१०,०१,६९४	९,५८,३२३	T R U
			२७०.३	२,४३५	१३	१,४७५	४,७८,४१५	१५	४,७८,४१५	६,५८,२५७	३,४१,२६९	३,१६,९८८	T R U
8	अहमदनगर	००	१७,०४८.०	१५९	१३	१,५०३	४,७७,५५७	८	४,७७,५५७	२७,०८,३०९	१३,८२,६३२	१३,२५,६७७	T R U
			१६,८७०.८	१४०	१३	१,५०३	४,१३,७९९	८	४,१३,७९९	२३,५६,९४१	११,९६,६६९	११,६०,२७२	T R U
			१७७.२	१,९८३	१३	१,५०३	४,७७,५५७	८	४,७७,५५७	३,५१,३६८	१,८५,९६३	१,६५,४०५	T R U
9	पुणे	००	१५,६४२.०	२६६	१४	१,७५३	७,६७,४९५	२६	७,६७,४९५	४१,६४,४७०	२१,५०,०८८	२०,१४,३८२	T R U
			१५,०२१.३	१४६	१४	१,७५३	३,८९,००७	२६	३,८९,००७	२१,९३,३८८	११,०३,२७७	१०,९०,१११	T R U
			६२०.७	३,१७६	१४	१,७५३	३,८९,००७	२६	३,८९,००७	१९,७१,०८२	१०,४६,८११	९,२४,२७१	T R U

संसाधन/TABLE No. 1.1(1.1)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)	(2)
10	सातारा	..	₹ 10,484.0 ₹ 10,130.0 ₹ 354.0	194 175 751	11	1,417	20	10	3,82,516 3,31,066 51,450	20,38,677 17,72,885 2,65,792	9,89,122 8,50,402 1,38,720	10,49,555 9,22,483 1,27,072	T R U	Satara
11	सांगली	..	₹ 8,572.0 ₹ 8,272.1 ₹ 299.9	214 174 1,314	8	708	2	8	3,30,677 2,57,435 73,242	18,31,212 14,37,123 3,94,089	9,31,187 7,25,872 2,05,315	9,00,025 7,11,251 1,88,774	T R U	Sangli
12	सोलापूर	..	₹ 15,017.0 ₹ 14,678.2 ₹ 338.8	174 126 2,265	11	1,104	6	10	4,62,910 3,26,369 1,36,541	26,10,144 18,42,678 7,67,466	13,44,147 9,46,125 3,97,422	12,65,997 8,95,953 3,70,044	T R U	Solapur
13	कोल्हापूर	..	₹ 8,047.0 ₹ 7,855.3 ₹ 191.7	311 240 3,245	12	1,200	18	12	4,47,786 3,32,581 1,15,205	25,06,330 18,84,308 6,22,022	12,73,881 9,45,621 3,28,260	12,32,449 9,38,687 2,93,762	T R U	Kolhapur
14	औरंगाबाद	..	₹ 16,305.0 ₹ 16,165.2 ₹ 139.8	149 117 3,845	12	1,959	80	10	4,39,124 3,43,975 95,149	24,33,420 18,95,885 5,37,535	12,49,632 9,65,377 2,84,255	11,83,788 9,30,508 2,53,280	T R U	Aurangabad
15	पारभणी	..	₹ 12,561.0 ₹ 12,339.5 ₹ 221.5	146 120 1,548	8	1,615	37	12	3,37,854 2,76,762 61,092	18,29,378 14,86,556 3,42,822	9,29,638 7,52,408 1,77,230	8,99,740 7,34,148 1,65,592	T R U	Parbhani
16	बीड	..	₹ 11,085.0 ₹ 10,850.1 ₹ 234.9	134 116 978	7	1,256	12	7	2,70,999 2,30,281 40,718	14,86,030 12,56,259 2,29,771	7,55,971 6,36,075 1,19,896	7,30,059 6,20,184 1,09,875	T R U	Beed
17	नांदेड	..	₹ 10,502.0 ₹ 10,290.9 ₹ 211.1	167 138 1,553	8	1,425	56	11	3,08,296 2,52,596 55,700	17,49,334 14,21,485 3,27,849	8,92,417 7,21,514 1,70,903	8,56,917 6,99,971 1,56,946	T R U	Nanded
18	उस्मानाबाद	..	₹ 14,210.0 ₹ 13,894.0 ₹ 316.0	157 130 1,086	11	1,527	27	13	3,85,912 3,26,205 59,707	22,30,620 18,87,383 3,43,237	11,34,197 9,59,644 1,79,553	10,91,423 9,27,739 1,63,684	T R U	Osmanabad
19	बुलढाणा	..	₹ 9,661.0 ₹ 9,602.5 ₹ 58.5	156 128 4,769	5	1,273	127	9	2,83,353 2,33,334 50,019	15,08,777 12,29,791 2,78,986	7,70,833 6,25,988 1,44,845	7,37,544 6,03,803 1,34,141	T R U	Buldhana

20 अकोला	ए	10,575-0	173	6	1,546	197	9	3,37,724	18,26,952	9,37,824	8,89,128	T	Akola
	भा	10,425-5	132	..	1,546	197	..	2,59,906	13,72,290	7,61,592	6,76,698	R	
	ना	149-5	3,041	9	77,818	4,54,662	2,36,232	2,18,430	U	
21 अमरावती	ए	12,212-0	152	6	1,698	301	12	3,50,796	18,61,410	9,61,504	8,99,846	T	Amravati
	भा	12,052-2	109	..	1,698	301	..	2,54,933	13,16,911	6,78,517	6,38,394	R	
	ना	159-8	3,407	12	95,863	5,44,499	2,83,047	2,61,452	U	
22 यवतमाळ	ए	13,584-0	128	5	1,751	254	8	3,30,557	17,37,423	8,87,236	8,50,187	T	Yavatma
	भा	13,516-5	109	..	1,751	254	..	2,82,664	14,75,288	7,50,301	7,24,987	R	
	ना	67-5	3,883	8	47,893	2,62,155	1,36,935	1,25,200	U	
23 वर्धा	ए	6,310-0	147	3	1,015	356	6	1,82,710	9,26,615	4,75,696	4,50,922	T	Wardha
	भा	6,280-2	111	..	1,015	356	..	1,39,378	6,95,108	3,55,774	3,39,334	R	
	ना	29-8	7,769	6	47,332	2,31,510	1,19,922	1,11,588	U	
24 नागपूर	ए	9,931-0	261	5	1,658	216	16	4,60,795	25,88,811	13,45,377	12,43,434	T	Nagpur
	भा	9,599-8	117	..	1,658	216	..	2,24,168	11,19,532	5,77,082	5,42,450	R	
	ना	331-2	4,436	16	2,66,625	14,69,279	7,68,295	7,06,984	U	
25 भंडारा	ए	9,213-0	199	3	1,624	150	7	3,53,719	18,37,577	9,20,159	9,17,418	T	Bhandara
	भा	9,139-9	175	..	1,624	150	..	3,08,375	15,96,823	7,97,396	7,99,427	R	
	ना	73-1	3,293	7	45,344	2,40,754	1,22,763	1,17,591	U	
26 चंद्रपूर	ए	25,923-0	79	6	2,978	476	8	4,00,892	20,55,642	10,45,692	10,09,950	T	Chandrapur
	भा	25,809-4	70	..	2,978	476	..	3,48,604	17,93,907	9,08,497	8,85,410	R	
	ना	113-6	2,304	8	52,288	2,61,735	1,37,195	1,24,540	U	
महाराष्ट्र राज्य	ए	3,07,690-0	204	235	39,354	2,479	307	1,15,90,955	6,27,84,171	3,24,15,126	3,03,69,945	T	Maharashtra State
	भा	3,01,802-2	135	..	39,354	2,479	..	75,34,337	4,07,90,577	2,05,27,456	2,02,63,121	R	
	ना	5,887-8	3,735	307	41,56,618	2,19,93,594	1,18,87,670	1,01,05,324	U	

आधार—भारताची जनगणना, १९८१, मालिका १२, महाराष्ट्र भाग दोन-ब.
Source.—Census of India, 1981, Series 12, Maharashtra, Part II-B.

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्र./TABLE No. 1.2 (1.7)

अनुसूचित जातींची लोकसंख्या/Scheduled Caste Population

जनगणना/Population Census, 1981

अ. क्र./Serial No.	जिल्हा	ग्रामीण Rural		नागरी Urban		एकूण Total		अनुसूचित जातींची एकूण लोकसंख्याची टक्केवारी Scheduled Castes as percentage total of population*				District		
		एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	बुधसबर्	3,99,076	2,16,081	1,82,995	3,99,076	2,16,081	1,82,995	4.84	4.64	5.10	Greater Bombay
2	ठाणे ..	29,539	15,321	14,218	54,286	29,177	25,109	83,825	44,498	39,327	2.50	2.50	2.50	Thane
3	रायगड ..	17,560	8,824	8,736	7,622	3,970	3,652	25,182	12,794	12,388	1.69	1.76	1.63	Raigad
4	रत्नागिरी	41,388	19,639	21,749	3,744	1,913	1,831	45,132	21,552	23,580	2.14	2.28	2.02	Ratnagiri
5	सिध्दपूर	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	{ Sindhudurg
6	नाशिक	1,17,090	59,523	57,567	68,769	35,845	32,924	1,85,859	95,368	90,491	6.21	6.17	6.25	Nashik
7	धळे ..	64,201	32,373	31,828	21,534	11,207	10,327	85,735	43,580	42,155	4.18	4.18	4.19	Dhule
8	जळगाव ..	1,17,700	59,734	57,966	36,527	18,832	17,695	1,54,227	78,566	75,661	5.89	5.85	5.93	Jalgaon
9	अहमदनगर	2,53,821	1,29,428	1,24,393	33,880	17,383	16,503	2,87,707	1,46,811	1,40,896	10.62	10.62	10.63	Ahmadnagar
10	पुणे ..	1,23,814	63,366	60,448	1,89,983	98,376	91,607	3,13,797	1,61,742	1,52,055	7.54	7.52	7.55	Pune
11	सातारा	1,04,598	51,929	52,669	22,032	11,306	10,720	1,26,630	63,235	63,395	6.21	6.39	6.04	Satara
12	सांगली	1,59,664	81,015	78,649	44,688	23,126	21,562	2,04,352	1,04,141	1,00,211	11.16	11.18	11.13	Sangli
13	सोलापूर	2,87,330	1,47,096	1,40,234	85,753	44,491	41,262	3,73,083	1,91,587	1,81,496	14.29	14.25	14.34	Solapur
14	कोल्हापूर	2,37,328	1,20,975	1,16,353	65,321	34,085	31,236	3,12,649	1,55,060	1,47,589	12.08	12.17	11.9%	Kolhapur
15	औरंगाबाद	1,21,636	61,769	59,867	28,800	15,333	13,467	1,50,436	77,102	73,334	6.18	6.17	6.19	{ Aurangabad
16	जालना	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	{ Jalna
17	परभणी	87,416	44,052	43,364	19,050	9,753	9,292	1,06,466	53,810	52,656	5.82	5.79	5.85	Parbhani
18	बीड	1,53,750	77,838	75,892	16,752	8,583	8,169	1,70,482	86,421	84,061	11.47	11.43	11.51	Beed
19	नांदेड	1,77,364	89,737	87,627	20,345	10,696	9,649	1,97,709	1,00,433	97,276	11.30	11.25	11.35	Nanded
20	उस्मानाबाद	3,04,350	1,54,524	1,49,826	38,111	91,951	18,160	3,42,461	1,74,475	1,67,986	15.35	15.32	15.39	{ Osmanabad
21	लातूर	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	{ Latur
22	बुलढाना	76,772	38,953	37,819	16,455	8,576	7,879	93,227	47,529	45,698	6.18	6.17	6.19	Buldhana
23	अकोला	75,920	38,438	37,482	24,696	12,633	12,063	1,00,616	51,071	49,545	5.51	5.45	5.57	Akola
24	अमरावती	75,776	38,977	36,799	36,978	19,103	17,875	1,12,754	58,080	54,674	6.06	6.04	6.08	Amravati
25	यवतमाळ	69,064	34,921	34,143	16,921	8,736	8,185	85,985	43,657	42,328	4.95	4.92	4.98	Yavatmal
26	वर्धा ..	23,974	12,396	11,578	12,438	6,387	6,051	36,412	18,783	17,629	3.93	3.95	3.91	Wardha
27	नागपूर	84,191	43,537	40,654	98,204	50,957	47,247	1,82,395	94,494	87,901	7.05	7.02	7.07	Nagpur
28	भंडारा	1,49,181	74,439	74,742	31,063	15,108	14,955	1,79,244	89,547	89,697	9.75	9.73	9.78	Bhandara
29	चंद्रपूर	1,12,531	57,325	55,206	21,791	11,356	10,435	1,34,322	68,681	65,641	6.53	6.57	6.50	{ Chandrapur
30	गडचिरोली	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	{ Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		30,65,938	15,56,129	15,09,809	14,13,825	7,42,969	6,70,856	44,79,763	22,99,098	21,80,665	7.14	7.09	7.18	Maharashtra State

* वेगळी उपलब्ध नाही. / No available seperately.

आधार:-भारताची जनगणना १९८१, मालिका १२, महाराष्ट्र भाग दोन व

Source:-Census of India, 1981, Series 12, Maharashtra Part II B.

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या/AREA AND POPULATION
तबला क्र./TABLE No. 1.3 (1.7)

अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या/Scheduled Tribes Population

जनगणना/Population Census, 1981

अनु- क्रमिक Serial No.	जिल्हा (2)	ग्रामीण Rural		नागरी Urban		एकूण Total (5)	एकूण Total (9)	पुरुष Males (14)	स्त्रिया Females (11)	अनुसूचित जमातीची एकूण लोकसंख्या Scheduled Tribes as percentage total of population		एकूण Total (12)	पुरुष Males (13)	स्त्रिया Females (14)	District (2)
		एकूण Total (3)	पुरुष Males (4)	स्त्रिया Females (5)	एकूण Total (6)					पुरुष Males (7)	स्त्रिया Females (8)				
1	बृहन्मंबई	84,073	84,073	46,140	37,933	1.02	0.99	1.06	0.99	1.06	Greater Bombay
2	रायगड	6,92,722	3,49,590	3,43,132	19,354	36,702	7,29,424	3,68,944	3,60,480	21.76	20.73	22.93	20.73	22.93	Thane
3	रायगड	1,74,377	88,360	86,017	8,101	15,833	1,90,210	96,461	93,749	12.80	13.28	12.34	13.28	12.34	Raigad
4	रत्नागिरी	415	31,746	16,223	15,523	1.50	1.72	1.33	1.72	1.33	{ Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	{ Sindhadurg
6	नाशिक	6,57,951	3,32,012	3,25,939	22,491	43,696	7,01,647	3,54,503	3,47,144	23.45	22.95	23.99	22.95	23.99	Nashik
7	धुळे	7,98,543	3,99,844	3,98,699	16,956	32,521	8,31,064	4,16,800	4,14,264	40.53	39.96	41.13	39.96	41.13	Dhule
8	जळगाव	1,95,921	99,430	96,491	20,222	20,088	2,16,009	1,09,652	1,06,357	8.25	8.16	8.34	8.16	8.34	Jalgaon
9	अहमदनगर	1,82,046	91,493	90,553	2,911	5,610	1,87,656	94,404	93,252	6.93	6.83	7.03	6.83	7.03	Ahmednagar
10	पुणे	1,40,655	71,384	69,271	9,860	18,050	1,58,705	81,244	77,461	3.81	3.78	3.85	3.78	3.85	Pune
11	सातारा	11,784	5,878	5,906	689	1,276	13,060	6,567	6,493	0.64	0.66	0.62	0.66	0.62	Satara
12	सांगली	13,199	6,776	6,423	1,228	3,336	15,535	8,004	7,531	0.85	0.86	0.84	0.86	0.84	Sangli
13	सोलापूर	37,542	19,397	18,145	7,311	14,035	51,577	26,708	24,869	1.98	1.99	1.96	1.99	1.96	Solapur
14	कोल्हापूर	24,523	12,509	12,014	1,455	2,788	27,311	13,964	13,347	1.09	1.10	1.08	1.10	1.08	Kolhapur
15	औरंगाबाद	71,164	35,960	35,204	2,421	4,499	75,663	38,381	37,282	3.11	3.07	3.15	3.07	3.15	{ Aurangabad
16	जालना	{ Jalna
17	परभणी	74,723	37,878	36,845	2,014	3,854	78,577	39,892	38,685	4.30	4.29	4.30	4.29	4.30	Parbhani
18	बीड	12,423	6,353	6,070	514	982	13,405	6,867	6,538	0.90	0.91	0.90	0.91	0.90	Beed
19	नांदेड	1,61,250	81,618	79,632	8,703	16,988	1,78,238	90,321	87,917	10.19	10.12	10.26	10.12	10.26	Nanded
20	उस्मानाबाद	47,462	24,097	23,365	2,385	4,551	52,013	26,482	25,531	2.33	2.32	2.34	2.32	2.34	{ Osmanabad
21	लातूर	{ Latur
22	बुलढाणा	62,755	32,067	31,688	1,969	3,702	66,457	34,036	32,421	4.41	4.42	4.30	4.42	4.30	Buldhana
23	अकोला	1,04,383	52,938	51,445	5,461	10,376	1,14,759	58,399	56,360	6.28	6.23	6.34	6.23	6.34	Akola
24	अमरावती	2,16,757	1,10,695	1,06,062	24,947	24,947	2,41,704	1,23,665	1,18,039	12.98	12.86	13.12	12.86	13.12	Amravati
25	यवतमाळ	3,51,061	1,77,095	1,73,966	10,046	19,055	3,70,116	1,87,141	1,82,975	21.30	21.09	21.52	21.09	21.52	Yavatmal
26	वार्धा	1,21,806	62,050	59,756	20,438	20,438	1,42,244	72,579	69,665	15.35	15.26	15.45	15.26	15.45	Wardha
27	नागपूर	1,84,911	95,025	89,886	86,862	1,68,392	3,53,303	1,81,887	1,71,416	13.65	13.52	13.79	13.52	13.79	Nagpur
28	भंडारा	2,74,995	1,36,454	1,38,541	11,580	23,044	2,98,039	1,48,034	1,50,005	16.22	16.09	16.35	16.09	16.35	Bhandara
29	चंद्रपूर	5,25,812	2,64,401	2,61,411	12,256	23,691	5,49,503	2,76,657	2,72,846	26.73	26.46	27.02	26.46	27.02	{ Chandrapur
30	गडचिरोली	{ Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	51,70,096	26,09,322	25,60,774	6,01,942	3,14,633	2,87,309	29,23,955	28,48,083	9.19	9.02	9.38	9.02	9.38	Maharashtra State

* वेगळे उपलब्ध नाही. / Not available separately.

आधार :- भारताची जनगणना, १९८१, मालिका १२ महाराष्ट्र भाग दोन ब.

Source.—Census of India, 1981, series, 12 Maharashtra Part II B.

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तबला नं./TABLE No. 1.3 A (-)

नव बौद्धों की लोकसंख्या/Neo Buddhist Population

जनगणना/Population Census, 1981

क्र.सं./Serial No.	जिल्हा/District	ग्रामीण Rural		नगरी Urban		एकूण Total		नव बौद्धों की लोकसंख्या/Neo Buddhist Population		District	
		पुरुष Males	स्त्रियाँ Females	पुरुष Males	स्त्रियाँ Females	पुरुष Males	स्त्रियाँ Females	पुरुष Males	स्त्रियाँ Females		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	बुधसंबई	336	2,339	1,997	4,336	2,339	1,997	0.05
2	ठाणे ..	3,452	1,766	1,686	1,195	640	555	4,647	2,406	2,241	0.14
3	रायगड ..	7,516	3,389	4,127	156	81	75	7,672	3,470	4,202	0.52
4	रत्नागिरी ..	16,061	6,955	9,106	1,115	536	580	17,177	7,471	9,686	0.82
5	सिंधुदुर्ग	*
6	नाशिक ..	6,945	3,516	3,429	3,093	1,583	1,510	10,038	5,099	4,939	0.34
7	घुठे ..	1,522	767	755	800	411	389	2,322	1,173	1,144	0.11
8	जळगाव ..	2,519	1,281	1,738	201	93	103	2,720	1,374	1,346	0.10
9	अहमदनगर ..	6,321	3,131	3,190	100	52	48	6,421	3,183	3,238	0.24
10	पुणे ..	12,641	6,264	6,377	8,233	4,192	4,041	20,874	10,456	10,418	0.50
11	सातारा ..	22,067	10,267	11,809	2,215	1,137	1,078	24,282	11,404	12,878	1.19
12	सांगली ..	3,522	1,652	1,870	828	445	383	4,350	2,097	2,253	0.24
13	सोलापूर ..	3,491	1,776	1,715	1,558	809	749	5,049	2,585	2,464	0.19
14	कोल्हापूर ..	3,022	1,365	1,657	101	54	47	3,123	1,419	1,704	0.12
15	औरंगाबाद ..	14,406	7,227	7,179	890	445	445	15,296	7,672	7,624	0.63
16	जालना	*
17	परभणी ..	6,076	3,022	3,054	304	148	156	6,380	3,170	3,210	0.35
18	बीड ..	4,320	2,185	2,135	1,668	840	828	5,988	3,025	2,963	0.40
19	नांदेड ..	4,231	2,102	2,129	654	327	327	4,885	2,429	2,456	0.28
20	उस्मानाबाद ..	4,229	2,175	2,054	305	154	151	4,534	2,329	2,205	0.20
21	लातूर	*
22	बुलढाणा ..	1,076	516	510	362	185	177	1,388	701	687	0.09
23	अकोला ..	2,648	1,296	1,352	585	314	271	3,233	1,610	1,623	0.18
24	अमरावती ..	19,329	9,828	9,501	1,334	689	645	20,663	10,517	10,146	5.89
25	यवतमाळ ..	4,691	2,348	2,343	113	54	59	4,804	2,402	2,402	0.28
26	वर्धा ..	9,887	5,062	4,825	22	12	10	9,909	5,074	4,835	1.07
27	नागपूर ..	3,067	1,541	1,526	378	191	187	3,445	1,732	1,713	0.13
28	भंडारा ..	6,918	3,433	3,485	511	271	240	7,429	3,704	3,725	0.40
29	चंद्रपूर ..	1,383	686	697	727	333	394	2,110	1,019	1,091	0.05
30	गडचिरोली	*
	महाराष्ट्र राज्य	1,71,290	83,550	87,740	31,785	16,335	15,450	2,03,075	99,875	1,03,190	0.32
	महाराष्ट्र राज्य

*वेगळी उपलब्ध नाही. Not available separately.

स्रोत-भारताची जनगणना १९८१, मालिका १२, महाराष्ट्र १९८४ चा पन्ना १.

Source.-Census of India 1981, Series-12, Maharashtra, Paper 1 of 1984.

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.4 (1.2)

१९०१ पासूनचा लोकसंख्येतील दशवर्षीय चढउतार
Decadal variation in population since 1901

(जनगणना/Population census)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	वर्ष Year	एकूण व्यक्ती Persons	दशवर्षीय चढउतार Decadal variation	दशवर्षीय चढउतार (शेकडा प्रमाण) Percentage decadal variation	पुरुष Males	स्त्रिया Females	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(८)
1	बृहन्मुंबई	1901	927,994	561,825	366,169	Greater Bombay
		1911	1,148,757	+220,763	+23.79	731,634	417,123	
		1921	1,380,448	+231,691	+20.17	884,301	496,147	
		1931	1,397,812	+17,364	+1.26	878,102	519,710	
		1941	1,801,356	+403,544	+24.87	1,114,983	686,373	
		1951	2,994,444	+1,193,088	+66.23	1,868,335	1,125,109	
		1961	4,152,056	+1,157,612	+38.66	2,496,176	1,655,880	
		1971	5,970,575	+1,818,519	+43.80	3,478,378	2,492,197	
		1981	8,243,405	+2,272,830	+38.07	4,652,646	3,590,759	
2	ठाणे	1901	665,326	343,216	322,110	Thane
		1911	721,323	+55,997	+8.42	370,437	350,886	
		1921	713,228	-8,095	-1.12	368,305	344,923	
		1931	787,664	+74,436	+10.44	407,045	380,619	
		1941	882,321	+94,657	+12.02	454,693	427,628	
		1951	1,282,572	+400,251	+45.36	668,138	614,434	
		1961	1,652,678	+370,106	+28.86	861,117	791,561	
		1971	2,281,664	+628,986	+38.06	1,204,855	1,076,809	
		1981	3,351,562	+1,069,898	+46.89	1,779,645	1,571,917	
3	रायगड	1901	721,083	360,493	360,590	Raigad
		1911	714,371	-6,712	-0.93	353,180	361,191	
		1921	677,586	-36,785	-5.15	334,184	343,402	
		1931	756,315	+78,729	+11.62	376,398	379,917	
		1941	805,157	+48,842	+6.46	395,368	409,789	
		1951	909,083	+103,926	+12.91	445,580	463,503	
		1961	1,088,855	+149,772	+16.48	514,534	544,321	
		1971	1,263,003	+204,148	+19.28	614,278	648,725	
		1981	1,486,452	+223,449	17.69	726,512	759,940	
4	रत्नागिरी	1901	1,387,074	654,497	732,577	Ratnagiri
		1911	1,422,199	+35,125	+2.53	657,120	765,079	
		1921	1,361,884	-60,315	-4.24	622,786	739,098	
		1931	1,534,540	+172,656	+12.68	720,873	813,667	
		1941	1,627,225	+92,685	+6.04	753,908	873,317	
		1951	1,711,964	+84,739	+5.21	769,635	942,329	
		1961	1,827,203	+115,239	+6.73	816,804	1,010,399	
		1971	1,990,583	+163,380	+8.94	886,995	1,103,588	
		1981	2,111,311	+120,728	+6.06	943,395	1,167,916	
5	नाशिक	1901	823,080	417,000	406,080	Nashik
		1911	915,698	+92,618	+11.25	461,573	454,125	
		1921	845,783	-69,915	-7.67	431,568	414,215	
		1931	1,009,583	+163,800	+19.37	514,322	495,261	
		1941	1,127,597	+118,014	+11.69	577,293	550,304	
		1951	1,429,916	+3,023,319	+26.81	730,927	698,989	
		1961	1,855,246	+425,330	+29.75	953,531	901,715	
		1971	2,369,221	+513,975	+27.70	1,221,419	1,147,802	
		1981	2,991,739	+622,518	+26.28	1,544,532	1,447,207	

तबला क्रमांक/TABLE No. 1.4(1.2)--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	
6	धुळे	1901 ..	448,432	226,497	221,935	Dhule
			1911 ..	559,519	+111,087	+24.77	282,839	276,680	
			1921 ..	594,191	+34,672	+6.20	300,717	293,474	
			1931 ..	714,998	+120,807	+20.33	363,073	351,925	
			1941 ..	845,766	+130,768	+18.29	429,560	416,206	
			1951 ..	1,060,278	+214,512	+25.36	538,226	522,052	
			1961 ..	1,351,236	+290,958	+27.44	686,942	664,294	
			1971 ..	1,662,181	+310,945	+23.01	849,601	812,580	
			1981 ..	2,050,294	+388,113	+23.35	1,043,140	1,007,154	
7	जळगांव	1901 ..	954,077	483,030	471,047	Jalgaon
			1911 ..	1,028,126	+474,049	+7.76	518,558	509,568	
			1921 ..	1,069,656	+41,530	+4.04	542,676	526,980	
			1931 ..	1,198,260	+128,604	+12.02	608,733	589,527	
			1941 ..	1,320,074	+121,814	+10.17	669,953	650,121	
			1951 ..	1,471,351	+151,277	+11.46	746,452	724,899	
			1961 ..	1,765,047	+293,696	+19.06	902,001	863,046	
			1971 ..	2,123,121	+358,074	+20.28	1,089,840	1,033,281	
			1981 ..	2,618,274	+495,153	+23.32	1,342,963	1,275,311	
8	अहमदनगर	1901 ..	820,346	409,125	411,221	Ahmadnagar
			1911 ..	925,876	+105,530	+12.86	466,812	459,664	
			1921 ..	719,137	+206,739	+22.33	363,494	355,643	
			1931 ..	969,209	+250,072	+34.77	491,683	477,526	
			1941 ..	1,123,040	+153,831	+15.87	570,300	552,740	
			1951 ..	1,410,873	+287,833	+25.63	716,763	695,110	
			1961 ..	1,775,969	+365,096	+25.88	905,313	870,656	
			1971 ..	2,269,117	+493,142	+27.77	1,160,205	1,108,912	
			1981 ..	2,708,309	+439,192	+19.36	1,382,632	1,325,677	
9	पुणे	1901 ..	1,095,858	553,661	542,197	Pune
			1911 ..	1,177,238	+81,380	+7.43	598,481	581,757	
			1921 ..	1,105,014	-72,224	-6.14	564,751	540,263	
			1931 ..	1,275,882	+170,868	+15.46	653,480	622,402	
			1941 ..	1,472,972	+197,090	+15.45	755,979	716,993	
			1951 ..	1,950,976	+478,004	+32.45	1,006,201	944,775	
			1961 ..	2,466,880	+515,904	+26.44	1,268,710	1,198,170	
			1971 ..	3,178,029	+711,149	+28.83	1,643,864	1,534,165	
			1981 ..	4,164,470	+986,441	+31.04	2,150,088	2,014,382	
10	सातारा	1901 ..	849,672	418,418	431,254	Satara
			1911 ..	835,337	-14,335	-1.69	412,412	422,925	
			1921 ..	786,436	-48,901	-5.85	387,434	399,602	
			1931 ..	895,014	+108,578	+13.81	446,189	448,825	
			1941 ..	1,013,212	+118,198	+13.21	497,993	515,219	
			1951 ..	1,177,016	+163,804	+16.17	573,800	603,216	
			1961 ..	1,450,105	+273,089	+21.50	698,555	731,550	
			1971 ..	1,727,376	+297,271	+20.79	848,692	879,284	
			1981 ..	2,030,677	+311,301	+18.02	982,122	1,049,555	
11	सांगली	1901 ..	644,556	323,900	319,656	Sangli
			1911 ..	612,518	-32,038	-4.97	313,874	298,644	
			1921 ..	596,199	-16,319	-2.66	307,061	289,138	
			1931 ..	707,479	+111,280	+18.66	362,861	344,618	
			1941 ..	812,865	+105,386	+14.90	416,007	396,858	
			1951 ..	998,434	+185,569	+22.83	507,407	491,027	
			1961 ..	1,230,716	+232,282	+23.26	628,754	661,962	
			1971 ..	1,539,820	+309,104	+25.12	790,165	749,655	
			1981 ..	1,831,212	+291,392	+18.92	931,187	900,025	

सूचकांक/TABLE No. 1.4 (1.2)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	
12	सोलापूर	1901	884,101	445,384	438,717	Solapur
			1911	956,207	+72,106	+8.16	486,125	470,082	
			1921	909,248	-46,959	-4.91	467,971	441,277	
			1931	1,069,524	+160,276	+17.63	552,909	516,615	
			1941	1,228,085	+158,561	+14.83	263,393	595,692	
			1951	1,505,316	+227,231	+22.57	773,809	731,507	
			1961	1,860,119	+354,803	+23.57	960,655	899,464	
			1971	2,253,840	+393,840	+21.17	1,165,927	1,087,913	
			1981	2,610,144	+356,304	+15.81	1,344,147	1,265,997	
13	कोल्हापूर	1901	900,570	456,057	444,513	Kolhapur
			1911	817,976	-82,594	-9.17	415,871	402,105	
			1921	820,032	+2,056	+0.25	421,482	398,550	
			1931	937,303	+117,271	+14.30	480,272	457,031	
			1941	1,072,444	+135,141	+14.42	544,862	527,582	
			1951	1,308,060	+235,616	+21.97	663,937	644,123	
			1961	1,596,493	+288,433	+22.05	811,693	784,800	
			1971	2,048,049	+451,556	+28.28	1,045,474	1,002,575	
			1981	2,506,330	+458,281	+22.38	1,273,881	1,232,449	
14	औरंगाबाद	1901	733,291	366,951	366,340	Aurangabad
			1911	879,847	+146,556	+19.99	442,487	437,360	
			1921	720,699	-159,148	-18.09	361,938	358,761	
			1931	956,598	+235,898	+32.73	486,339	470,259	
			1941	1,082,729	+126,131	+13.19	553,401	529,328	
			1951	1,179,404	+96,675	+8.93	597,406	581,998	
			1961	1,532,341	+352,937	+29.93	781,635	750,706	
			1971	1,971,006	+438,665	+28.63	1,014,481	956,525	
			1981	2,433,420	+462,414	+23.46	1,249,632	1,183,788	
15	परभणी	1901	648,546	324,977	323,569	Parbhani
			1911	781,754	+132,929	+20.50	392,208	389,267	
			1921	767,741	-13,734	-1.76	388,167	379,574	
			1931	856,023	+78,282	+11.50	435,986	420,037	
			1941	914,447	+58,424	+6.83	466,581	447,866	
			1951	1,010,864	+96,417	+10.54	510,567	503,297	
			1961	1,206,236	+195,372	+19.33	611,787	594,449	
			1971	1,506,771	+300,535	+24.92	768,662	738,109	
			1981	1,829,378	+322,607	+21.41	929,638	899,740	
16	बीड	1901	506,349	255,135	251,214	Beed
			1911	637,861	+131,512	+25.97	322,137	315,724	
			1921	477,623	-160,238	-25.12	243,362	234,261	
			1931	648,986	+171,363	+35.88	332,966	316,020	
			1941	728,201	+79,215	+12.21	375,187	353,014	
			1951	826,046	+97,845	+13.44	422,069	403,977	
			1961	1,001,466	+175,420	+21.24	508,827	492,639	
			1971	1,286,121	+284,655	+28.42	658,204	627,917	
			1981	1,486,030	+199,909	+15.54	755,971	730,059	
17	नांदेड	1901	550,261	271,628	275,633	Nanded
			1911	671,066	+120,805	+21.95	336,431	334,635	
			1921	649,825	-21,241	-3.17	328,083	321,742	
			1931	706,773	+56,948	+8.76	351,522	347,251	
			1941	784,289	+77,516	+10.97	399,103	385,186	
			1951	883,531	+99,242	+12.65	445,558	437,973	
			1961	1,079,674	+196,143	+22.20	547,974	531,700	
			1971	1,398,762	+317,088	+29.46	714,820	682,942	
			1981	1,749,334	+351,572	+25.15	892,417	856,917	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.4 (1.2)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	
18	उस्मानाबाद	1901 ..	777,929	392,889	385,040	Osmanabad
			1911 ..	927,095	+149,166	+19.17	471,947	455,148	
			1921 ..	890,291	-36,804	-3.97	459,238	431,053	
			1931 ..	991,367	+101,076	+11.35	510,440	480,927	
			1941 ..	1,101,515	+110,148	+11.11	567,353	534,162	
			1951 ..	1,210,041	+108,526	+9.85	621,541	588,500	
			1961 ..	1,477,656	+267,615	+22.12	758,235	719,421	
			1971 ..	1,896,687	+419,031	+28.36	975,484	921,203	
			1981 ..	2,230,620	+333,933	+17.61	1,139,197	1,091,423	
19	बुलढाणा	1901 ..	617,990	310,300	307,690	Buldana
			1911 ..	673,698	+55,708	+9.01	339,459	334,239	
			1921 ..	703,643	+29,945	+4.44	355,604	348,039	
			1931 ..	766,584	+62,941	+8.95	388,966	377,618	
			1941 ..	820,862	+54,278	+7.08	416,314	404,548	
			1951 ..	870,168	+49,306	+6.01	439,270	430,898	
			1961 ..	1,059,698	+189,530	+21.78	541,026	518,672	
			1971 ..	1,262,978	+203,280	+19.18	646,303	616,675	
			1981 ..	1,508,777	+245,799	+19.46	770,833	737,944	
20	अकोला	1901 ..	752,066	382,070	369,996	Akola
			1911 ..	786,042	+33,976	+4.52	399,504	386,538	
			1921 ..	794,847	+8,805	+1.12	405,923	388,924	
			1931 ..	876,362	+81,515	+10.26	448,896	427,466	
			1941 ..	907,742	+31,380	+3.58	463,948	443,794	
			1951 ..	950,994	+43,252	+4.76	485,119	465,875	
			1961 ..	1,189,354	+238,360	+25.06	613,832	575,522	
			1971 ..	1,501,478	+312,124	+26.24	773,569	727,909	
			1981 ..	1,826,952	+325,474	+21.68	937,824	889,128	
21	अमरावती	1901 ..	806,859	411,663	395,196	Amravati
			1911 ..	873,012	+66,153	+8.20	445,739	427,273	
			1921 ..	827,867	+43,145	+5.17	423,802	404,065	
			1931 ..	941,604	+113,737	+13.74	485,593	456,011	
			1941 ..	988,524	+46,920	+4.98	507,920	480,604	
			1951 ..	1,031,160	+42,636	+4.31	526,593	504,567	
			1961 ..	1,232,780	+201,620	+19.55	637,861	594,919	
			1971 ..	1,541,209	+308,429	+25.02	798,073	743,136	
			1981 ..	1,861,410	+320,201	+20.78	961,564	899,846	
22	यवतमाळ	1901 ..	577,101	290,267	286,834	Yavatmal
			1911 ..	724,410	+147,309	+25.53	365,912	358,498	
			1921 ..	748,959	+24,549	+3.39	380,545	368,414	
			1931 ..	857,288	+108,329	+14.46	436,124	421,164	
			1941 ..	887,738	+30,450	+3.55	448,724	439,014	
			1951 ..	931,982	+44,244	+4.98	468,522	463,460	
			1961 ..	1,098,470	+166,488	+17.86	557,010	541,460	
			1971 ..	1,423,677	+325,207	+29.61	726,072	697,605	
			1981 ..	1,737,423	+313,746	+22.04	887,236	850,187	
23	वर्धा	1901 ..	386,012	194,258	191,754	Wardha
			1911 ..	460,775	+74,763	+19.37	232,351	228,424	
			1921 ..	463,696	+2,921	+0.63	235,074	228,622	
			1931 ..	516,266	+52,570	+11.34	261,394	254,872	
			1941 ..	519,330	+3,064	+0.59	262,617	256,713	
			1951 ..	538,903	+19,573	+3.77	271,751	267,152	
			1961 ..	634,277	+95,374	+17.70	322,894	311,383	
			1971 ..	779,562	+145,285	+22.91	400,040	379,522	
			1981 ..	926,618	+147,056	+18.86	475,696	450,922	

तबला क्रमांक/TABLE No. 1.4 (1.2)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	
24	नागपूर	1901 ..	748,489	375,940	372,549	Nagpur
			1911 ..	806,287	+57,798	+7.72	407,033	399,254	
			1921 ..	789,940	-16,347	-2.03	401,557	388,383	
			1931 ..	936,987	+147,047	+18.61	479,678	457,309	
			1941 ..	1,056,537	+119,550	+12.76	540,366	516,171	
			1951 ..	1,230,535	+173,998	+16.47	629,185	601,350	
			1961 ..	1,508,455	+277,920	+22.59	781,969	726,486	
			1971 ..	1,942,688	+434,233	+28.79	1,010,911	931,777	
			1981 ..	2,588,811	+646,123	+33.26	1,345,377	1,243,434	
25	भंडारा	1901 ..	590,258	285,052	305,206	Bhandara
			1911 ..	688,463	+98,205	+16.64	337,754	350,709	
			1921 ..	720,328	+31,865	+4.63	355,821	364,507	
			1931 ..	827,558	+107,230	+14.89	410,367	417,191	
			1941 ..	966,677	+139,119	+16.81	480,982	485,695	
			1951 ..	1,075,678	+109,001	+11.28	536,603	539,075	
			1961 ..	1,272,638	+196,960	+18.31	637,366	635,272	
			1971 ..	1,585,580	+312,942	+24.59	798,072	787,508	
			1981 ..	1,837,577	+251,997	+15.89	920,159	917,418	
26	चंद्रपूर	1901 ..	574,323	283,896	290,427	Chandrapur
			1911 ..	729,347	+155,024	+26.99	363,793	365,554	
			1921 ..	715,365	-13,982	-1.92	357,021	358,344	
			1931 ..	823,321	+107,956	+15.09	413,747	409,574	
			1941 ..	942,053	+118,732	+14.42	473,672	468,381	
			1951 ..	1,052,975	+110,922	+11.77	527,645	525,330	
			1961 ..	1,238,070	+185,095	+17.58	623,681	614,389	
			1971 ..	1,640,137	+402,067	+32.48	832,567	807,570	
			1981 ..	2,055,642	+415,505	+25.33	1,045,692	1,009,950	
	महाराष्ट्र राज्य	1901 ..	19,391,643	9,802,129	9,589,514	Maharashtra State
			1911 ..	21,474,523	+2,082,880	+10.74	10,922,671	10,551,852	
			1921 ..	20,849,666	-624,857	-2.91	10,692,865	10,156,801	
			1931 ..	23,959,300	+3,109,634	+14.91	12,305,958	11,653,342	
			1941 ..	26,832,758	+2,873,458	+11.99	13,769,460	13,063,298	
			1951 ..	32,002,564	+5,169,806	+19.27	16,490,039	15,512,525	
			1961 ..	39,553,718	+7,551,154	+23.60	20,428,882	19,124,836	
			1971 ..	50,412,235	+10,858,517	+27.45	26,116,351	24,295,884	
			1981 ..	62,784,171	+12,371,936	+24.54	32,415,126	30,369,045	

आधार.—भारतीय जनगणना १९८१, मालिका १२, महाराष्ट्र भाग दोन-ब.

Source.—Census of India 1981, Series 12, Maharashtra Part II-B.

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

संख्या क्रमांक/TABLE No. 1.5 (1.1)

गावे व शहरांची संख्या/Number of Villages and Towns

जनगणना/Population Census

अनु- क्रमिक Serial No.	जिल्हा	गावे/Villages						शहर/Towns		District		
		1971			1981			1971	1981			
		वस्ती वासलेली Inhabited	वस्ती नसलेली Un- inhabited	एकूण Total	वस्ती वासलेली Inhabited	वस्ती नसलेली Un- inhabited	एकूण Total	(9)	(10)			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)		
1	मुहम्बई	1	1	Greater Bombay	
2	ठाणे	1,588	34	1,622	1,746	27	1,773	24	34	Thane
3	रायगड	1,699	67	1,766	1,827	58	1,885	14	16	Raigad
4	रत्नागिरी	1,514	5	1,519	2,038	5	2,043	15	13	Ratnagiri
5	नाशिक	1,628	4	1,632	1,742	4	1,746	20	19	Nashik
6	धुळे	1,379	23	1,402	1,516	16	1,532	7	7	Dhule
7	जळगाव	1,423	28	1,451	1,475	27	1,502	15	15	Jalgaon
8	अहमदनगर	1,312	5	1,317	1,503	2	1,505	6	8	Ahmadnagar
9	पुणे	1,481	17	1,498	1,753	15	1,768	22	26	Pune
10	सातारा	1,142	25	1,167	1,417	20	1,437	14	10	Satara
11	सांगली	539	4	543	708	2	710	7	8	Sangli
12	सोलापूर	948	5	953	1,104	6	1,110	10	10	Solapur
13	कोल्हापूर	1,083	10	1,093	1,200	8	1,208	11	12	Kolhapur
14	औरंगाबाद	1,866	109	1,975	1,959	80	2,039	10	10	Aurangabad
15	परभणी	1,565	72	1,577	1,615	37	1,652	12	12	Parbhani
16	बीड	1,028	14	1,042	1,256	12	1,268	7	7	Beed
17	नांदेड	1,324	64	1,388	1,425	56	1,481	11	11	Nanded
18	उस्मानाबाद	1,387	24	1,411	1,527	27	1,554	13	13	Osmanabad
19	बुलढाणा	1,232	165	1,397	1,273	127	1,400	9	9	Buldhana
20	अकोला	1,489	219	1,708	1,546	197	1,743	9	9	Akola
21	अमरावती	1,637	341	1,978	1,698	301	1,999	13	12	Amravati
22	यवतमाळ	1,647	284	1,931	1,751	254	2,005	8	8	Yavatmal
23	वर्धा	962	414	1,376	1,015	356	1,371	6	6	Wardha
24	नागपूर	1,625	258	1,883	1,658	216	1,874	13	16	Nagpur
25	भंडारा	1,500	159	1,659	1,624	150	1,774	5	7	Bhandara
26	चंद्रपूर	2,840	533	3,373	2,978	476	3,454	7	8	Chandrapur
महाराष्ट्र राज्य		35,778	2,883	38,661	39,354	2,479	41,833	289	307	Maharashtra State

आधार.—(१) भारताची जनगणना, १९८१, मालिका १२, महाराष्ट्र, भाग दोन-अ

(२) भारताची जनगणना, १९७१, मालिका ११, महाराष्ट्र, भाग दोन-अ

Source.—(1) Census of India, 1981, Series 12, Maharashtra, Part II-A.

(2) Census of India, 1971, Series 11, Maharashtra, Part II-A.

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या
AREA AND POPULATION
TABLE No. 1-6 (1-3)

सत्यमेव जयते

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या /

तक्ता क्रमांक /

खेड्याचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण /

जनगणना /

अनुक्रमांक Serial No	जिल्हा	बसलेल्या एकूण खेड्यांची संख्या Total No. of inhabited villages	एकूण ग्रामीण लोकसंख्या Total rural population	लोकसंख्येचा गट/Population range						
				पेक्षा कमी/Less than 200		200—499		500—999		
				खेडी Villages	लोकसंख्या Persons	खेडी Villages	लोकसंख्या Persons	खेडी Villages	लोकसंख्या Persons	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	
1	बुध्मुबई
2	ठाणे	..	1,746	18,65,342	142	17,690	434	1,52,522	607	4,31,944
3	रायगड	..	1,827	12,76,576	236	29,735	634	2,23,032	641	4,48,292
4	रत्नागिरी	..	2,038	19,40,394	85	10,108	465	1,69,040	788	5,72,154
5	साशिक	..	1,742	20,63,594	87	11,782	346	1,21,626	581	4,19,151
6	द्युळे	..	1,516	16,50,113	151	18,412	341	1,19,052	480	3,40,566
7	जळगाव	..	1,475	19,60,017	91	10,729	314	1,11,580	468	3,41,306
8	अहमदनगर	..	1,503	23,56,941	26	2,908	196	73,659	494	3,58,050
9	पुणे	..	1,753	21,93,388	138	17,541	379	1,33,456	528	3,89,860
10	सातारा	..	1,417	17,72,885	116	13,400	294	1,05,534	387	2,77,940
11	सांगली	..	708	14,37,123	13	1,579	71	26,772	176	1,31,406
12	मोहापूर	..	1,104	18,42,678	16	1,612	116	43,651	305	2,27,867
13	कोल्हापूर	..	1,200	18,84,308	35	4,384	201	73,346	337	2,64,837
14	ओरंगाबाद	..	1,959	18,95,885	183	20,745	428	1,54,447	724	5,27,943
15	परभणी	..	1,615	14,86,556	132	13,832	409	1,48,217	566	4,10,186
16	धीर	..	1,256	12,56,259	44	5,971	328	1,21,713	444	3,19,810
17	नांदेड	..	1,425	14,21,485	94	10,696	320	1,17,363	502	3,64,785
18	उस्मानाबाद	..	1,527	18,87,383	52	6,510	274	1,01,563	500	3,65,955
19	मुलदाणा	..	1,273	12,29,791	194	17,405	268	95,018	410	3,00,603
20	अकोला	..	1,546	13,72,290	236	21,297	399	1,37,912	507	3,66,372
21	अमरावती	..	1,698	13,16,911	427	39,359	498	1,70,455	402	2,83,654
22	यवतमाळ	..	1,751	14,75,288	233	21,097	466	1,64,436	573	4,09,312
23	वर्धा	..	1,015	6,95,108	250	15,764	293	1,00,357	256	1,76,665
24	नागपूर	..	1,658	11,19,532	384	35,439	556	1,89,781	457	3,15,878
25	भंडारा	..	1,624	15,96,823	191	20,204	321	1,16,042	545	3,96,605
26	भंडार	..	2,978	17,93,907	967	91,925	897	2,97,513	657	4,74,167
महाराष्ट्र राज्य		..	39,354	4,07,90,577	4,523	4,60,124	9,248	32,68,093	12,330	88,91,308

आधार—भारताची जनगणना, १९८१, मालिका १२, महाराष्ट्र, भाग दोन-अ.

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.6 (1.3)

Villages Classified by Population

Population Census, 1981

लोकसंख्याचा गट/Population range								
1,000 - 1,999		2,000 - 4,999		5,000 - 9,999		१०,००० आणि त्याहून अधिक 10,000 and above		District
बेडी Villages	लोकसंख्या Persons	बेडी Villages	लोकसंख्या Persons	बेडी Villages	लोकसंख्या Persons	बेडी Villages	लोकसंख्या Persons	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
..	Greater Bombay
375	5,11,792	151	4,50,089	31	2,05,591	6	95,714	Thane
230	3,04,604	79	2,22,036	7	48,877	Raigad
560	7,79,480	134	3,66,414	6	48,198	Ratnagiri
497	6,82,901	196	5,66,695	30	1,96,475	5	64,964	Nashik
355	4,93,299	158	4,53,844	29	1,97,067	2	27,873	Dhule
361	5,00,385	193	5,75,182	41	2,52,901	12	1,67,428	Jalgaon
456	6,38,317	274	8,04,711	42	2,79,718	15	1,99,578	Ahmadnagar
429	6,04,150	227	6,54,738	43	2,79,939	9	1,13,704	Pune
371	5,16,852	217	6,31,098	29	1,90,426	3	37,635	Satara
231	3,36,665	159	4,90,007	46	3,06,770	12	1,43,924	Sangli
383	5,37,734	241	6,92,532	37	2,50,658	6	88,624	Solapur
352	4,93,745	222	6,59,970	44	2,88,338	9	1,17,688	Kolhapur
460	6,29,123	141	4,09,446	22	1,38,034	1	16,147	Aurangabad
396	5,36,453	99	2,92,194	13	85,674	Parbhani
334	4,59,577	93	2,56,136	11	69,980	2	23,072	Beed
383	5,16,266	116	3,32,442	8	56,143	2	23,790	Nanded
484	6,77,580	195	5,71,467	18	1,19,251	4	45,057	Osmanabad
281	3,88,634	101	2,91,077	18	1,25,568	1	11,486	Buldana
280	3,82,330	105	3,06,734	12	76,196	7	87,449	Akola
264	3,62,745	78	2,33,739	24	1,70,618	5	56,341	Amravati
367	4,98,179	97	2,67,942	12	78,320	3	36,002	Yavatmal
160	2,08,383	47	1,33,034	9	60,905	Wardha
189	2,56,757	50	1,57,009	18	1,16,474	4	48,194	Nagpur
409	5,76,570	144	3,94,802	14	92,600	Bhandara
347	4,64,026	87	2,57,822	15	1,07,335	१	1,01,119	Chandrapur
8,954	1,23,57,047	3,604	1,04,71,160	579	38,37,056	116	15,05,789	Maharashtra State

Source:- Census of India, 1981, Series 12, Maharashtra, Part II-A.

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.6A (1.4)

शहरे/शहरे संकुलचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण/

Towns/Urban Agglomerations classified by population

जनगणना/Population Census, 1981

श्रुतक्रमांक Serial No.	जिल्हा	सर्व वर्ग/All Classes		वर्ग/Class I (लोकसंख्या/ Population अणि त्याहून अधिक 1,00,000 and above)		वर्ग/Class II (लोकसंख्या/ Population 50,000 to 99,999)		वर्ग/Class III (लोकसंख्या/ Population 20,000 to 49,999)		वर्ग/Class IV (लोकसंख्या/ Population 10,000 to 19,999)		वर्ग/Class V (लोकसंख्या/ Population 5,000 to 9,999)		वर्ग/Class VI (लोकसंख्या/ Population ५,००० हून कमी Less than 5,000)		District
		शहरे/ No. of Towns/ UA	लोकसंख्या Popula- tion	शहरे/ No. of Towns/ UA	लोकसंख्या Popula- tion	शहरे/ No. of Towns/ UA	लोकसंख्या Popula- tion	शहरे/ No. of Towns/ UA	लोकसंख्या Popula- tion	शहरे/ No. of Towns/ UA	लोकसंख्या Popula- tion	शहरे/ No. of Towns/ UA	लोकसंख्या Popula- tion	शहरे/ No. of Towns/ UA	लोकसंख्या Popula- tion	
1	बुधसंबई	..	82,43,405	1	82,43,405	1	52,398	Greater Bombay
2	ठाणे	..	14,86,220	3	11,53,770	1	..	5	1,26,907	6	84,428	7	60,764	2	7,953	Thane
3	रायगड	..	2,09,876	2	69,175	7	95,943	5	37,187	2	7,571	Raigad
4	रत्नागिरी	..	1,70,917	2	74,286	4	58,541	3	23,079	4	15,011	Ratnagiri
5	नासिक	..	9,28,145	2	6,74,917	1	51,439	5	1,31,456	3	41,339	3	25,343	1	3,651	Nashik
6	धुळे	..	4,00,181	1	2,10,759	1	65,394	4	1,04,913	1	19,115	Dhule
7	जळगाव	..	6,58,257	2	2,77,477	2	1,26,858	8	2,20,304	2	33,618	Jalgaon
8	अहमदनगर	..	3,51,368	1	1,81,210	1	55,491	3	1,00,695	1	10,259	1	3,713	Ahmadnagar
9	पुणे	..	19,71,082	1	16,86,109	5	1,63,923	7	91,929	4	29,121	Pune
10	सातारा	..	2,65,792	2	1,37,700	2	58,520	4	51,876	2	17,696	Satara
11	सांगली	..	3,94,089	1	2,68,988	5	1,25,101	Sangli
12	सेलापूर	..	7,67,466	1	5,14,860	2	1,36,917	1	28,371	5	79,018	1	8,300	Selapur
13	कोल्हापूर	..	6,22,022	2	4,85,143	2	54,287	4	66,594	1	8,613	2	7,385	Kolhapur
14	औरंगाबाद	..	5,37,535	2	4,38,697	2	41,783	3	39,059	2	17,996	Aurangabad
15	परभणी	..	3,42,822	1	1,09,364	6	1,61,043	4	64,498	1	7,917	Parbhani
16	बीड	..	2,29,771	1	80,287	3	1,13,803	2	28,331	1	7,290	Beed
17	नांदेड	..	3,27,849	1	1,91,269	1	27,625	6	84,689	3	24,266	Nanded
18	उस्मानाबाद	..	3,43,237	1	1,11,986	1	39,068	9	1,31,954	1	9,665	Osmanabad
19	बुलढाना	..	2,78,986	1	61,992	6	1,85,005	2	31,989	Buldana
20	अकोला	..	4,54,662	1	2,25,412	1	51,936	4	1,33,966	3	43,348	Akola

21 अमरावती	12	5,44,499	1	2,61,404	1	81,186	5	1,38,123	4	61,166	1	2,620	Amravati
22 यवतमाळ	8	2,62,135	1	89,071	4	1,23,076	3	49,988	Yavatmal
23 वर्धा	6	2,31,510	2	1,47,570	2	62,477	1	11,566	1	9,897	Wardha
24 नागपूर	14	14,69,279	1	13,02,066	2	57,943	5	72,935	4	31,381	2	4,954	Nagpur
25 भंडारा	7	2,40,754	1	1,00,423	1	56,025	1	34,840	2	37,151	2	12,315	Bhandara
26 चंद्रपूर	8	2,61,735	1	1,15,777	1	61,398	1	34,187	3	41,286	1	7,193	1	1,854	Chandrapur
महाराष्ट्र राज्य			276	2,19,93,594	25	1,65,53,036	20	13,06,226	82	24,10,937	91	13,30,620	42	3,38,023	16	54,752	Maharashtra State

U.A.—शहर संकुले/Urban Agglomeration.

आधार — भारतीय जनगणना, १९८१, मालिका १२, महाराष्ट्र, भाग दंत-अ.

Source.—Census of India, 1981, Series 12, Maharashtra, Part-II-A.

1. क्षेत्रकळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION
तपता क्रमांक/TABLE No. 1.7 (1.5)

शहरांची, नागरी भागांची आणि ग्रामीण भागांची लोकसंख्या
Population of towns, urban areas and rural areas
जनगणना/Population Census, 1981

जिल्हा/शहरे/शहर संकुले		एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	District/Town/U.A. (1)	
(1)		(2)	(3)	(4)	(1)	
महाराष्ट्र राज्य		एकूण/Total	6,27,84,171	3,24,15,126	3,03,69,045	Maharashtra State.
		ग्रामीण/Rural	4,07,90,577	2,05,27,456	2,02,63,121	
		नागरी/Urban	2,19,93,594	1,18,87,670	1,01,05,924	
बृहस्पुंबई		एकूण/Total	82,43,405	46,52,646	35,90,759	Gr. Bombay
		ग्रामीण/Rural	82,43,405	46,52,646	35,90,759	
		नागरी/Urban	82,43,405	46,52,646	35,90,759	
2. ठाणे		एकूण/Total	33,51,562	17,79,645	15,71,917	Thane
		ग्रामीण/Rural	18,65,342	9,65,472	8,99,870	
		नागरी/Urban	14,86,220	8,14,173	6,72,047	
I.	उल्हासनगर शहर संकुल	6,48,671	3,45,657	3,03,014	Ulhasnagar Urban Agglo.	
II.	ठाणे शहर संकुल	3,89,801	2,15,703	1,74,098	Thane Urban Agglo.	
III.	दरभाई	25,646	13,777	11,869	Bhayandar	
IV.	मुंब्रा	22,657	12,050	10,607	Mumbra	
V.	बाळकुम	9,019	5,116	3,903	Balkum	
VI.	कोळशेत	10,190	6,008	4,182	Kolshet	
VII.	घनसोळी	8,062	4,480	3,582	Ghansoli	
VIII.	वसई शहर संकुल	52,398	27,062	25,336	Vasai Urban Agglo.	
IX.	विरार	23,303	12,605	10,698	Virar	
X.	सोपारा	4,337	2,250	2,087	So para	
XI.	शिरगांव	3,616	1,836	1,780	Shirgaon	
XII.	पालघर	12,481	6,526	5,955	Palghar	
XIII.	डहाणू शहर संकुल	15,666	8,361	7,305	Dahanu Urban Agglo.	
XIV.	जव्हार	7,055	3,674	3,381	Jawhar	
XV.	वाडा	9,384	4,928	4,456	Vada	
XVI.	भिवंडी (न.प.)	1,15,298	69,350	45,948	Bhiwandi City (M)	
XVII.	नारपोली	25,788	16,927	8,861	Narpoli	
XVIII.	नागाव	29,513	18,303	11,210	Nagaon	
XIX.	शाहापूर	8,824	4,581	4,243	Shahapur	
XX.	चिकनघर	9,976	5,428	4,548	Chikanghar	
XXI.	चोले	8,444	4,642	3,802	Chole	
XXII.	गजबंदन पाथर्ली	13,474	7,405	6,069	Gajabandhan Patharli.	
XXIII.	आयरे	19,320	10,414	8,906	Ayare	
XXIV.	कुळगाव	13,297	7,090	6,207	Kulgaon	
3. रायगड		एकूण/Total	14,86,452	7,26,512	7,59,940	Raigad
		ग्रामीण/Rural	12,76,576	6,16,281	6,60,295	
		नागरी/Urban	2,09,876	1,10,231	99,645	
I.	अलिबाग (न.प.)	14,051	7,258	6,793	Alibag (M)	
II.	रेवदंडा	7,246	3,638	3,608	Revdanda	
III.	उरण (न.प.)	15,168	7,951	7,217	Uran (M)	
IV.	केगाव	6,635	3,784	2,851	Kegaon	
A.	पनवेल (न.प.)	37,073	19,550	17,523	Panvel (M)	
VI.	रासायनी	3,651	1,978	1,673	Rasayani	
VII.	नेरळ	9,523	5,012	4,511	Neral	
VIII.	करजत	7,970	4,238	3,732	Karjat	
IX.	माथेरान (न.प.)	3,920	2,255	1,665	Matheran (M)	
X.	खोपोली (न.प.)	32,102	17,523	14,579	Khopoli (M)	
XI.	पेण (न.प.)	14,772	7,606	7,166	Pen (M)	
XII.	रोहा अष्टमी (न.प.)	11,781	6,393	5,388	Roha Ashtami (M)	
XIII.	गोरेगाव	5,813	2,882	2,931	Goregaon	
XIV.	महाड (न.प.)	15,196	7,919	7,277	Mahad (M)	
XV.	श्रीवर्धन (न.प.)	13,740	6,840	6,900	Shrivardhan (M)	
XVI.	मुरुड (न.प.)	11,235	5,404	5,831	Murud (M)	

*UA—Urban Agglomeration.

तबता क्रमांक / TABLE No. 1.7 (1.5)—cont'd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
4. रत्नागिरी	एकूण/Total ग्रामीण/Rural नागरी/Urban	21,11,311 19,40,394 1,70,917	9,43,395 8,57,891 85,504	11,67,916 10,82,503 85,413	Ratnagiri
I. रत्नागिरी (न.प.)		47,036	24,374	22,662	Ratnagiri (M)
II. हर्णै		4,703	2,303	2,400	Harnai
III. दापोली कॅम्प		7,832	4,146	3,686	Dapoli Camp
IV. दाभोळ		6,363	2,952	3,411	Dabhol
V. क्षेड (न.प.)		10,203	5,165	5,038	Khed (M)
VI. चिपळूण (न.प.)		27,250	13,437	13,813	Chiplun (M)
VII. पोफळी		4,817	2,425	2,392	Pophali
VIII. अलोरे		3,288	1,654	1,634	Alore
IX. राजापूर (न.प.)		8,884	4,363	4,521	Rajapur (M)
X. कनकावली		2,203	1,050	1,153	Kankavali
XI. सावतवाडी (न.प.)		18,671	9,397	9,274	Sawantwadi (M)
XII. वेंगुर्ला (न.प.)		12,339	6,089	6,250	Vengurla (M)
XIII. मालवण (न.प.)		17,328	8,149	9,179	Malvan (M)
5. नाशिक	एकूण/Total ग्रामीण/Rural नागरी/Urban	29,91,739 20,63,594 9,28,145	15,44,532 10,53,194 4,91,338	14,47,207 10,10,400 4,36,807	Nashik
I. नाशिक शहर संकुल		4,29,034	2,33,508	1,95,526	Nashik Urban Agglo.
II. वडनेर		3,651	1,897	1,754	Vadner
III. त्रिंबक (न.प.)		6,759	3,588	3,171	Trimbak (M)
IV. एकलहरे		10,318	5,703	4,615	Eklahare
V. सटाणा (न.प.)		20,821	11,003	9,818	Satana (M)
VI. मालेगांव (न.प.)		2,45,883	1,26,326	1,19,557	Malegaon City (M)
VII. रावळगांव		13,253	6,766	6,487	Ravalgaoon
VIII. चांदवड		9,946	5,435	4,511	Chandvad
IX. मनमाड (न.प.)		51,439	26,424	25,015	Manmad (M)
X. नांदगांव (न.प.)		17,768	9,240	8,528	Nandgaon (M)
XI. येवला (न.प.)		28,343	14,561	13,782	Yevla (M)
XII. ओसर		39,905	20,495	19,410	Ozar
XIII. लासलगांव		8,638	4,514	4,124	Lasalgaon
XIV. सिन्नर (न.प.)		21,926	11,137	10,789	Sinnar (M)
XV. इगतपुरी (न.प.)		20,461	10,741	9,720	Igatpur (M)
6. धुळे	एकूण/Total ग्रामीण/Rural नागरी/Urban	20,50,294 16,50,113 4,00,181	10,43,140 8,34,193 2,08,947	10,07,154 8,15,920 1,91,234	Dhule
I. धुळे (न.प.)		2,10,759	1,10,869	99,890	Dhule City (M)
II. नवापूर		19,115	9,918	9,197	Nawapur
III. नंदुरवार (न.प.)		65,394	34,012	31,382	Nandurbar (M)
IV. तळोदे (न.प.)		20,055	10,281	9,774	Talode (M)
V. शहाडे (न.प.)		24,955	12,899	12,056	Shahade (M)
VI. शिरपूर (न.प.)		34,013	17,547	16,466	Shirpur (M)
VII. दोंडाइचा (न.प.)		25,890	13,421	12,469	Donaicha (M)
7. जळगांव	एकूण/Total ग्रामीण/Rural नागरी/Urban	26,18,274 19,60,017 6,58,257	13,42,963 10,01,694 3,41,269	12,75,311 9,58,323 3,16,988	Jalgaon
I. जळगांव (न.प.)		1,45,335	76,258	69,077	Jalgaon City (M)
II. चोपडा (न.प.)		40,931	20,741	20,190	Chopda (M)
III. यावल (न.प.)		25,049	12,949	12,100	Yawal (M)
IV. फांजपूर (न.प.)		17,629	9,067	8,562	Faizpur (M)
V. रावेर (न.प.)		20,346	10,491	9,855	Raver (M)
VI. सावडा (न.प.)		15,989	8,105	7,824	Savda (M)
VII. भुसावळ शहर संकुल		1,32,142	68,934	63,208	Bhusaval Urban Agglo.
VIII. वरणगांव		26,553	13,832	12,721	Varangaon
IX. पाचोरा (न.प.)		31,564	16,301	15,263	Pachora (M)
X. चाळीसगांव (न.प.)		59,342	30,981	28,361	Chalisgaon (M)
XI. परोळा (न.प.)		24,328	12,480	11,848	Parola (M)
XII. धरणागांव (न.प.)		28,736	14,416	14,320	Dharangaon (M)
XIII. एरंडोल (न.प.)		22,797	11,684	11,113	Erandol (M)
XIV. अमळनेर (न.प.)		67,516	34,970	32,546	Amalner (M)

सचता क्रमांक/TABLE No. 1.7 (1.5)-contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)		
8.	अहमदनगर	एकूण/Total ग्रामीण/Rural नगरी/Urban	27,08,309 23,56,941 3,51,368	13,82,632 11,96,669 1,85,963	13,25,677 11,60,272 1,65,405	Ahmadnagar
I.	अहमदनगर शहर संकुल		1,81,210	98,105	83,105	Ahmadnagar Urban Agglo.
II.	राहुरी (न.प.)		23,781	12,152	11,569	Rahuri (M)
III.	वरवंदी		3,713	1,859	1,854	Warwandi
IV.	श्रीरामपूर (न.प.)		55,491	28,511	26,980	Shriampur (M)
V.	संगमनेर (न.प.)		40,088	20,753	19,335	Sangamner (M)
VI.	कोपरगाव (न.प.)		36,886	19,176	17,710	Kopergaon (M)
VII.	वारी		10,259	5,407	4,852	Wari.
9.	पुणे	एकूण/Total ग्रामीण/Rural नगरी/Urban	41,64,470 21,93,388 19,71,082	42,50,088 11,03,277 10,46,811	20,14,382 10,90,111 9,24,271	Pune
I.	पुणे शहर संकुल		16,86,109	8,96,875	7,89,234	Pune Urban Agglo.
II.	सांगवी हवेली		11,969	6,316	5,653	Sangvi Haveli
III.	वडगाव शेरी		13,050	7,037	6,013	Vadgaon Sheri
IV.	कळस		11,058	5,901	5,157	Kalas
V.	आळंदी (न.प.)		7,523	4,158	3,365	Alanai (M)
VI.	जुन्नर (न.प.)		18,311	9,620	8,691	Junnar (M)
VII.	शिरपूर (न.प.)		12,181	6,206	5,975	Shirpur (M)
VIII.	दांड शहर संकुल		44,893	23,542	21,351	Daund Urban Agglo.
IX.	कळंब		23,129	12,001	11,128	Kalamb
X.	इंदमपूर (न.प.)		9,418	4,882	4,536	Indapur (M)
XI.	बारामती (न.प.)		37,121	19,244	17,877	Baramati (M)
XII.	सासवड (न.प.)		12,526	6,555	5,971	Sasvad (M)
XIII.	शिवतकार (नीरा)		7,054	3,648	3,406	Shivatkar (Nira)
XIV.	जेजुरी (न.प.)		5,126	2,613	2,513	Jejuri (M)
XV.	भोर (न.प.)		12,834	6,642	6,192	Bhor (M)
XVI.	लोणावळा (न.प.)		36,260	19,628	16,632	Lonavala (M)
XVII.	तळेगाव दाभाडे (न.प.)		22,520	11,943	10,577	Talegaon Dabhade (M)
10.	सातारा	एकूण/Total ग्रामीण/Rural नगरी/Urban	20,38,677 17,72,885 2,65,792	9,89,122 8,50,402 1,38,720	10,49,555 9,22,483 1,27,072	Satara
I.	सातारा (न.प.)		83,336	43,972	39,364	Satara (M)
II.	वाई (न.प.)		24,661	12,470	12,191	Wai (M)
III.	कोरेगाव		14,594	7,491	7,103	Koregaon
IV.	सातारा रोड		10,867	5,530	5,337	Satara Road
V.	रहमतपूर (न.प.)		11,666	5,674	5,992	Rahimatpur (M)
VI.	फलटण (न.प.)		33,859	17,685	16,174	Phaltan (M)
VII.	महसवड (न.प.)		14,749	7,330	7,419	Mhasvad (M)
VIII.	कराड (न.प.)		54,364	29,040	25,324	Karad (M)
IX.	महाबलेश्वर (न.प.)		9,061	4,981	4,080	Mahabaleshwar (M)
X.	पांचगणी (न.प.)		8,635	4,547	4,088	Panchgani (M)
11.	सांगली	एकूण/Total ग्रामीण/Rural नगरी/Urban	18,31,212 14,37,123 3,94,089	9,31,187 7,25,872 2,05,315	9,00,025 7,11,251 1,88,774	Sangli
I.	सांगली शहर संकुल		2,68,988	1,40,496	1,28,492	Sangli Urban Agglo.
II.	तासगाव (न.प.)		26,159	13,550	12,609	Tasgaon (M)
III.	किर्लोस्करवाडी		20,512	10,733	9,779	Kirloskarwadi
IV.	विटा (न.प.)		24,081	12,521	11,560	Vita (M)
V.	उरण इस्लामपूर (न.प.)		33,016	17,101	15,915	Uran Islampur (M)
VI.	आष्टा (न.प.)		21,333	10,914	10,419	Astha (M)

तबता कर्मांक/TABLE No. 1-7 (1-5)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
12. सोलापूर	एकूण/Total ..	26,10,144	13,44,147	12,65,997	Solapur
	ग्रामीण/Rural ..	18,42,678	9,46,725	8,95,953	
	नागरी/Urban ..	7,67,466	3,97,422	3,70,044	
I.	सोलापूर शहर संकुल ..	5,14,860	2,66,344	2,48,516	Solapur Urban Agglo
II.	बाशी (न.प.) ..	72,537	38,099	34,438	Barshi (M)
III.	अक्कलकोट (न.प.) ..	28,371	14,570	13,801	Akkalkot (M)
IV.	मैदगी (न.प.) ..	11,079	5,485	5,594	Maindargi (M)
V.	दुधनी (न.प.) ..	8,300	4,217	4,083	Dudhani (M)
VI.	मंगळवेढे (न.प.) ..	16,802	8,710	8,092	Mangalvedhe (M)
VII.	पंढरपूर (न.प.) ..	64,380	33,427	30,953	Pandharpur (M)
VIII.	सांगोला (न.प.) ..	14,854	7,667	7,187	Sangola (M)
IX.	करमाळा (न.प.) ..	16,729	8,802	7,927	Karmala (M)
X.	कुर्डुवाडी (न.प.) ..	19,554	10,101	9,453	Kurduwadi (M)
13. कोल्हापूर	एकूण/Total ..	25,06,330	12,73,881	12,32,449	Kolhapur
	ग्रामीण/Rural ..	18,84,308	9,45,621	9,38,687	
	नागरी/Urban ..	6,22,022	3,28,260	2,93,762	
I.	कोल्हापूर शहर संकुल ..	3,51,392	1,84,874	1,66,518	Kolhapur Urban Agglo.
II.	पन्हाळा (न.प.) ..	2,540	1,373	1,167	Panhala (M)
III.	इचलकरंजी (न.प.) ..	1,33,751	72,250	61,501	Ichalkaranji city (M)
IV.	काबनूर ..	30,275	16,230	14,045	Kabnur
V.	वडगाव कसबा (न.प.) ..	14,430	7,471	6,959	Vadgaon Kasba (M)
VI.	जयसिंगपूर (न.प.) ..	24,012	12,383	11,629	Jaysingpur (M)
VII.	कुंरुंदवड (न.प.) ..	17,084	8,686	8,398	Kurundvad (M)
VIII.	कागल (न.प.) ..	16,545	8,554	7,991	Kagal (M)
IX.	मुरगड (न.प.) ..	8,613	4,415	4,198	Murgud (M)
X.	गढीहिंगलज (न.प.) ..	18,535	9,555	8,980	Gadhinglaj (M)
XI.	मलकापूर (न.प.) ..	4,845	2,469	2,376	Malkapur (M)
14. औरंगाबाद	एकूण/Total ..	24,33,420	12,49,632	11,83,788	Aurangabad
	ग्रामीण/Rural ..	18,95,885	9,65,377	9,30,508	
	नागरी/Urban ..	5,37,535	2,84,255	2,53,280	
I.	औरंगाबाद शहर संकुल ..	3,16,421	1,70,347	1,46,074	Aurangabad Urban Agglo.
II.	खुलदाबाद (न.प.) ..	8,315	4,272	4,043	Khuldabad (M)
III.	कन्नड (न.प.) ..	16,391	8,572	7,819	Kannad (M)
IV.	भोकारदन (न.प.) ..	9,681	4,949	4,732	Bhokardan (M)
V.	जालना (न.प.) ..	1,22,276	62,828	59,448	Jalna City (M)
VI.	अंबड (न.प.) ..	11,200	5,793	5,407	Ambad (M)
VII.	पैठण (न.प.) ..	21,126	10,740	10,386	Paithan (M)
VIII.	गंगापूर (न.प.) ..	11,468	6,032	5,436	Gangapur (M)
IX.	वैजापूर (न.प.) ..	20,657	10,722	9,935	Vaijapur (M)
15. परभणी	एकूण/Total ..	18,29,378	9,29,638	8,99,740	Parbhani
	ग्रामीण/Rural ..	14,86,556	7,52,408	7,34,148	
	नागरी/Urban ..	3,42,822	1,77,230	1,65,592	
I.	परभणी (न.प.) ..	1,09,364	57,326	52,038	Parbhani City (M)
II.	पूर्णा (न.प.) ..	22,697	11,762	10,935	Purna (M)
III.	जिंतूर (न.प.) ..	20,251	10,378	9,873	Jintur (M)
IV.	हिंगोली (न.प.) ..	41,568	21,492	20,076	Hingoli (M)
V.	कळमनुरी (न.प.) ..	11,845	6,123	5,722	Kalamnuri (M)
VI.	बसमत (न.प.) ..	29,918	15,402	14,516	Basmath (M)
VII.	गंगाखेड (न.प.) ..	19,739	10,101	9,638	Gangakhed (M)
VIII.	सोनपेठ (न.प.) ..	7,917	4,004	3,913	Sonpeth (M)
IX.	सैलू (न.प.) ..	24,779	12,723	12,056	Sailu (M)
X.	मानवत (न.प.) ..	21,830	11,101	10,729	Manwath (M)
XI.	पाथरी (न.प.) ..	16,480	8,439	8,041	Pathari (M)
XII.	परतूर (न.प.) ..	16,434	8,379	8,505	Partur (M)

तबला क्रमांक/TABLE No. 1-7 (1-5)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)		
16.	बीड	एकूण/Total ग्रामीण/Rural नगरी/Urban	14,86,030 12,56,259 2,29,771	7,55,971 6,36,075 1,19,896	7,30,059 6,20,184 1,09,875	Beed
I.	बीड (न.प.)	80,287	42,064	38,223	Beed (M)
II.	गेवराई (न.प.)	15,495	8,037	7,458	Gevrai (M)
III.	मांजलेगाव (न.प.)	22,555	11,499	11,056	Manjlegaon (M)
IV.	परळी (न.प.)	48,946	25,532	23,364	Parli (M)
V.	अंबेजोगाई (न.प.)	42,362	22,434	19,928	Ambajogai (M)
VI.	धारुर (न.प.)	12,836	6,522	6,314	Dharur (M)
VII.	आष्टी	7,290	3,758	3,532	Asthi
17.	नांदेड	एकूण/Total ग्रामीण/Rural नगरी/Urban	17,49,334 14,21,485 3,27,849	8,92,417 7,21,514 1,70,903	8,56,917 6,99,971 1,56,946	Nanded
I.	नांदेड (न.प.)	1,91,269	1,00,333	90,936	Nanded City (M)
II.	मुदखेड (न.प.)	9,865	5,023	4,842	Mudkhed (M)
III.	हादगाव (न.प.)	11,127	5,812	5,315	Hadgaon (M)
IV.	किनवट (न.प.)	16,476	8,516	7,960	Kinwat (M)
V.	पेठ उमरी (न.प.)	6,625	3,577	3,048	Peth Umri (M)
VI.	धर्माबाद (न.प.)	19,146	9,895	9,251	Dharmabad (M)
VII.	कुंडलवाडी (न.प.)	11,617	5,834	5,783	Kundalvadi (M)
VIII.	बिलोली (न.प.)	7,776	3,947	3,829	Biloli (M)
IX.	देगलूर (न.प.)	27,625	14,290	13,335	Degloor (M)
X.	मुखेड (न.प.)	14,006	7,236	6,770	Mukhed (M)
XI.	कंधार (न.प.)	12,317	6,440	5,877	Khandhar (M)
18.	उस्मानाबाद	एकूण/Total ग्रामीण/Rural नगरी/Urban	22,30,620 18,87,383 3,43,237	11,39,197 9,59,644 1,79,553	10,91,423 9,27,739 1,63,684	Osmanabad
I.	नलदुर्ग (न.प.)	9,665	4,932	4,733	Naldurg (M)
II.	उस्मानाबाद (न.प.)	39,068	20,391	18,677	Osmanabad (M)
III.	कळंब (न.प.)	13,788	7,153	6,635	Kalamb (M)
IV.	लातूर (न.प.)	1,11,986	59,279	52,707	Latour City (M)
V.	अहमदपूर (न.प.)	16,537	8,599	7,938	Ahmadpur (M)
VI.	उदगीर (न.प.)	50,564	26,845	23,719	Udgir (M)
VII.	निलंगा (न.प.)	17,201	8,807	8,394	Nilanga (M)
VIII.	ओसा (न.प.)	16,761	8,676	8,085	Ausa (M)
IX.	मुरुम (न.प.)	13,451	6,803	6,648	Murum (M)
X.	उमरगा (न.प.)	16,087	8,368	7,719	Umarga (M)
XI.	तुळजापूर (न.प.)	16,941	8,736	8,205	Tuljapur (M)
XII.	परांडा (न.प.)	10,894	5,623	5,271	Paranda (M)
XIII.	भूम (न.प.)	10,294	5,341	4,953	Bhum (M)
19.	बुलढाणा	एकूण/Total ग्रामीण/Rural नगरी/Urban	15,08,777 12,29,791 2,78,986	7,70,833 6,25,988 1,44,845	7,37,944 6,03,803 1,34,141	Buldana
I.	बुलढाणा (न.प.)	35,914	19,024	16,890	Buldana (M)
II.	चिखली (न.प.)	27,606	14,413	13,193	Chikhli (M)
III.	देऊळगांव राजा (न.प.)	14,088	7,286	6,802	Deulgaon Raja (M)
IV.	मलकापूर (न.प.)	43,121	22,220	20,901	Malkapur (M)
V.	नांदूरा (न.प.)	24,402	12,577	11,825	Nandura (M)
VI.	जळगाव (न.प.)	17,901	9,152	8,749	Jalgaon (M)
VII.	खामगाव (न.प.)	61,992	32,399	29,593	Khamgaon (M)
VIII.	शेगाव (न.प.)	31,580	16,193	15,387	Shegaon (M)
IX.	मेहकर (न.प.)	22,382	11,581	10,801	Mehkar (M)

तबता क्रमांक/TABLE No. 1-7 (1-5)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
20. अकोला	एकूण/Total ग्रामीण/Rural नागरी/Urban	18,26,952 13,72,290 4,54,662	9,37,824 7,01,592 2,36,232	8,89,128 6,70,698 2,18,430	Akola
I. अकोला (न.प.)	2,25,412	1,17,945	1,07,467	Akola City (M)
II. अकोट (न.प.)	51,936	26,694	25,242	Akot (M)
III. तेलहारा (न.प.)	11,204	5,821	5,383	Telhara (M)
IV. कारंजा (न.प.)	39,749	20,361	19,388	Karanja (M)
V. मुरतिजापूर (न.प.)	28,991	14,878	14,113	Murtijapur (M)
VI. मंगळपूर (न.प.)	17,875	9,345	8,530	Mangrulpir (M)
VII. वाशिम (न.प.)	39,804	20,504	19,300	Washim (M)
VIII. बाळापूर (न.प.)	25,422	13,223	12,199	Balapur (M)
IX. पातूर (न.प.)	14,269	7,461	6,808	Patur (M)
21. अमरावती	एकूण/Total ग्रामीण/Rural नागरी/Urban	18,61,410 13,16,911 5,44,499	9,61,645 6,78,517 2,83,047	8,99,846 6,38,394 2,61,452	Amravati
I. अमरावती (न.प.)	2,61,404	1,36,514	1,24,890	Amravati City (M)
II. बडनेरा (न.प.)	32,351	16,673	15,678	Badnera (M)
III. अचलपूर (न.प.)	81,186	41,868	39,318	Achalpur (M)
IV. चांदुरबाजार (न.प.)	11,923	6,163	5,760	Chandurbazar (M)
V. वरुड (न.प.)	25,761	13,507	12,254	Warud (M)
VI. मोरशी (न.प.)	20,524	10,620	9,904	Morshi (M)
VII. संजुजना (न.प.)	17,282	8,999	8,283	Sanjujana (M)
VIII. दत्तापूर धामणगाव (न.प.)	18,349	9,438	8,911	Dattapur Dhaman- gaon (M)
IX. चांदूर (न.प.)	13,612	6,968	6,644	Chandur (M)
X. अंजनगाव (न.प.)	33,583	17,410	16,167	Anjangaon (M)
XI. दयापूर बनोसा (न.प.)	25,904	13,405	12,499	Dayapur Banosa (M)
XII. चिखलदरा (न.प.)	2,620	1,476	1,144	Chikhaldara (M)
22. यवतमाळ	एकूण/Total ग्रामीण/Rural नागरी/Urban	17,37,423 14,75,288 2,62,135	8,87,236 7,50,301 1,36,935	8,50,187 7,24,987 1,25,200	Yavatmal
I. यवतमाळ (न.प.)	89,071	46,472	42,599	Yavatmal (M)
II. पांढरकवडा (न.प.)	17,588	9,159	8,429	Panbharkhoda (M)
III. घाटंजी (न.प.)	12,628	6,808	5,820	Ghatanji (M)
IV. वणी (न.प.)	31,773	16,580	15,193	Wani (M)
V. पुसद (न.प.)	41,484	21,832	19,652	Pusad (M)
VI. उमरखेड (न.प.)	23,316	12,160	11,156	Umarkhed (M)
VII. दिग्रस (न.प.)	26,503	13,757	12,746	Digras (M)
VIII. दारव्हा (न.प.)	19,772	10,167	9,605	Darvha (M)
23. वर्धा	एकूण/Total ग्रामीण/Rural नागरी/Urban	9,26,618 6,95,108 2,31,510	4,75,696 3,55,774 1,19,922	4,50,922 3,39,334 1,11,588	Wardha
I. वर्धा (न.प.)	88,495	46,056	42,439	Wardha (M)
II. पुलगाव (न.प.)	31,358	16,208	15,150	Pulgaon (M)
III. देवळी (न.प.)	11,566	5,946	5,620	Deoli (M)
IV. सिंदी (न.प.)	9,897	5,142	4,755	Sindi (M)
V. अर्वी (न.प.)	31,119	15,951	15,168	Arvi (M)
VI. हिंगणघाट (न.प.)	59,075	30,619	28,456	Hinganghat (M)

संख्या क्रमांक/TABLE No. 1-7 (1-5) — contd.

	(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
24.	नागपुर	एकूण/Total ग्रामीण/Rural नगरी/Urban	25,88,811 11,19,532 14,69,279	13,45,377 5,77,082 7,68,295	12,43,434 5,42,450 7,00,984	Nagpur
I.	नागपुर शहर संकुल		13,02,066	6,81,671	6,20,395	Nagpur Urban Agglo.
II.	डवलामेटी		1,771	917	854	Davlameti
III.	काटोल (न.प.)		24,033	12,503	11,530	Katol (M)
IV.	नरखेड (न.प.)		15,878	8,211	7,667	Narkhed (M)
V.	मोवाड (न.प.)		6,971	3,564	3,407	Mowad (M)
VI.	सावनेर (न.प.)		15,541	8,077	7,464	Savner (M)
VII.	कळमेश्वर (न.प.)		9,439	4,927	4,512	Kalmeshwar (M)
VIII.	खापा (न.प.)		12,722	6,445	6,277	Khapa (M)
IX.	मोहपा (न.प.)		6,430	3,371	3,059	Mohpa (M)
X.	चिचोली		8,541	4,507	4,034	Chicholi.
XI.	बीना		3,183	1,671	1,512	Bina
XII.	रामटेक (न.प.)		16,734	8,662	8,072	Ramtek (M)
XIII.	कन्हान पिमरी		12,060	6,317	5,743	Kanhan Pimpri
XIV.	उमरेड (न.प.)		33,910	17,452	16,458	Umred (M)
25.	भंडारा	एकूण/Total ग्रामीण/Rural नगरी/Urban	18,37,577 15,96,823 2,40,754	9,20,159 7,97,396 1,22,763	9,17,418 7,99,427 1,17,991	Bhandara
I.	भंडारा (न.प.)		56,025	28,822	27,203	Bhandara (M)
II.	तुमसर (न.प.)		34,840	17,645	17,195	Tumsar (M)
III.	पवनी (न.प.)		18,699	9,452	9,247	Pauni (M)
IV.	मोहाडी		7,026	3,547	3,479	Mohadi
V.	वरठी		5,289	2,670	2,619	Warthi
VI.	गोंदिया (न.प.)		1,00,423	51,395	49,028	Gondia City (M)
VII.	तिरोरा (न.प.)		18,452	9,232	9,220	Tirora (M)
26.	चंद्रपूर	एकूण/Total ग्रामीण/Rural नगरी/Urban	20,55,642 17,93,907 2,61,735	10,45,692 9,08,497 1,37,195	10,09,950 8,85,410 1,24,540	Chandrapur
I.	चंद्रपूर (न.प.)		1,15,777	60,749	55,028	Chandrapur City (M)
II.	बल्लारपूर (न.प.)		61,398	32,408	28,990	Ballarpur (M)
III.	घुगुम		15,214	7,974	7,240	Ghugus
IV.	वरोडा (न.प.)		34,187	18,149	16,038	Waroda (M)
V.	माजरी		1,894	1,009	885	Majari
VI.	देसाईगंज (न.प.)		15,503	7,691	7,812	Desaiganj (M)
VII.	राजुरा (न.प.)		10,569	5,564	5,005	Rajura (M)
VIII.	साष्टी		7,193	3,651	3,542	Sasti

टीप/Note.—न. प.—नगरपरिषद./M—Municipality. U. A. शहर संकुल / Urban Agglomeration.

साधार.—भारतीय जनगणना, १९८१, मालिका १२, महाराष्ट्र, भाग दोन-अ.

Source:—Census of India, 1981, Series 12, Maharashtra, Part II-A.

तबता क्रमांक
TABLE No 1-8

सत्यमेव जयते

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 103 and 109 (2-1)

ग्रामीण व नागरी भागातील मुख्यतः काम करणारे, सीमांतिक कामगार व काम न करणारे
Main Workers, marginal workers and non-workers in rural and urban areas

(जनगणना/Population Census, 1981)

क्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	एकूण ग्रामीण नागरी (3)	एकूण लोकसंख्या (संस्थामधील व गैरसंस्थित व घराची धूलू) Total population (including institutional and houseless population)			मुख्यतः काम करणारे/Main workers			एकूण मुख्यतः काम करणारे Total Main workers (I-IX)			Total Rural Urban			District (2)
			व्यक्ति Persons (4)	पुरुष Males (5)	स्त्रिया Females (6)	व्यक्ति Persons (7)	पुरुष Males (8)	स्त्रिया Females (9)	T	R	U	T	R	U	
1	बुलढुंबई	..	82,43,405	46,52,646	35,90,759	28,60,054	25,52,548	3,07,506	Greater Bombay	T	R	U	T	R	U
		..	82,43,405	46,52,646	35,90,759	28,60,054	25,52,548	3,07,506							
2	ठाणे	..	33,51,562	17,79,645	15,71,917	12,67,771	9,67,380	3,00,391	Thane	T	R	U	T	R	U
		..	18,65,342	9,65,472	8,99,876	7,77,895	5,29,523	2,48,372							
		..	14,86,220	8,14,173	6,72,047	4,89,876	4,37,857	52,019							
3	रायगड	..	14,86,452	7,26,512	7,59,940	5,55,728	3,55,362	2,00,366	Raigad	T	R	U	T	R	U
		..	12,76,576	6,16,281	6,60,295	4,88,497	2,98,937	1,89,560							
		..	2,09,876	1,10,231	99,645	67,231	56,425	10,806							
4	रत्नागिरी	..	21,11,311	9,43,395	11,67,916	7,19,150	4,05,745	3,13,405	Ratnagiri	T	R	U	T	R	U
		..	19,40,394	8,57,891	10,82,503	6,73,435	3,67,782	3,05,653							
		..	1,70,917	85,504	85,413	45,715	37,963	7,752							
5	नाशिक	..	29,91,739	15,44,532	14,47,207	12,19,868	7,99,670	4,20,198	Nashik	T	R	U	T	R	U
		..	20,63,594	10,53,194	10,10,400	9,42,072	5,64,204	3,77,868							
		..	9,28,145	4,91,338	4,36,807	2,77,796	2,35,466	42,330							
6	डुळे	..	20,50,294	10,43,140	10,07,154	7,79,326	5,42,749	2,36,577	Dhule	T	R	U	T	R	U
		..	16,50,113	8,34,193	8,15,920	6,72,310	4,52,036	2,20,274							
		..	4,00,181	2,08,947	1,91,234	1,07,016	90,713	16,303							
7	जळगांव	..	26,18,274	13,42,963	12,75,311	10,35,988	6,86,828	3,49,160	Jalgaon	T	R	U	T	R	U
		..	19,60,017	10,01,694	9,58,323	8,55,151	5,32,720	3,22,431							
		..	6,58,257	3,41,269	3,16,988	1,80,837	1,54,108	26,729							
8	अहमदनगर	..	27,08,309	13,82,632	13,25,677	11,25,377	7,21,673	4,03,704	Ahmadnagar	T	R	U	T	R	U
		..	23,56,941	11,96,669	11,60,272	10,16,276	6,30,859	3,85,417							
		..	3,51,368	1,85,963	1,65,405	1,09,101	90,814	18,287							

9	पुणे	२१,५०,०८८	२०,१४,३८२	१४,५५,४६०	१०,७०,५१६	३,८४,९४४	पुणे
		ए	४१,६४,४७०	२१,५०,०८८	२०,१४,३८२	१४,५५,४६०	१०,७०,५१६	३,८४,९४४		T
		आ	२१,९३,३८८	११,०३,२७७	१०,९६,१११	८,६१,८७५	५,६३,७५४	२,९८,१२१		R
		ना	१९,७१,०८२	१०,४६,८११	९,२४,२७१	५,९३,५८५	५,०६,७६२	८६,८२३		U
10	सातारा	९,८९,१२२	१०,४९,५५५	६,८४,१७२	४,६५,७८४	२,१८,३८८	सातारा
		ए	२०,३८,६७७	९,८९,१२२	१०,४९,५५५	६,८४,१७२	४,६५,७८४	२,१८,३८८		T
		आ	१७,७२,८८५	८,५०,४०२	९,२२,४८३	६,०९,५१३	४,०३,३७०	२,०६,१४३		R
		ना	२,६५,७९२	१,३८,७२०	१,२७,०७२	७४,६५९	६२,४१४	१२,२४५		U
11	सांगली	९,३१,१८७	९,००,०२५	६,२५,४७९	४,८२,४६५	१,४३,०१४	सांगली
		ए	१८,३१,२१२	९,३१,१८७	९,००,०२५	६,२५,४७९	४,८२,४६५	१,४३,०१४		T
		आ	१४,३७,१२३	७,२५,८७२	७,११,२५१	५,१०,१४१	३,८४,१५१	१,२५,९९०		R
		ना	३,९४,०८९	२,०५,३१५	१,८८,७७४	१,१५,३३८	९८,३१४	१७,०२४		U
12	सोलापूर	१३,४४,१४७	१२,६५,९९७	९,८३,०२२	७,०५,८०४	२,७७,२१८	सोलापूर
		ए	२६,१०,१४४	१३,४४,१४७	१२,६५,९९७	९,८३,०२२	७,०५,८०४	२,७७,२१८		T
		आ	१८,४२,६७८	९,४६,७२५	८,९५,९५३	७,५१,८६३	५,२३,५२३	२,२८,३४०		R
		ना	७,६७,४६६	३,९७,४२२	३,७०,०४४	२,३१,१५९	१,८२,२८१	४८,८७८		U
13	कोल्हापूर	१२,७३,६८१	१२,३२,४४९	९,२१,३०४	६,६८,८५०	२,५२,४५४	कोल्हापूर
		ए	२५,०६,३३०	१२,७३,६८१	१२,३२,४४९	९,२१,३०४	६,६८,८५०	२,५२,४५४		T
		आ	१८,८४,३०८	९,४५,६२१	९,३८,६८७	७,३७,७३१	५,०५,३१४	२,३२,४१७		R
		ना	६,२२,०२२	३,२८,२६०	२,९३,७६२	१,८३,५७३	१,५३,५३६	२,०३७		U
14	बीरंगावाड	१२,४९,६३२	११,८३,७८८	१०,०३,१५९	६,६४,१३०	३,३९,०२९	आरंगाबाद
		ए	२४,३३,४२०	१२,४९,६३२	११,८३,७८८	१०,०३,१५९	६,६४,१३०	३,३९,०२९		T
		आ	१८,९५,८८५	९,६५,३७७	९,३०,५०८	८,५५,५२७	५,३८,२४०	३,१७,२८७		R
		ना	५,३७,५३५	२,८४,२५५	२,५३,२८०	१,४७,६३२	१,२५,८९०	२१,७४२		U
15	परभणी	९,२९,६३८	८,९९,७४०	८,१०,८३०	५,३२,२१३	२,७८,६१३	परभणी
		ए	१८,२९,३७८	९,२९,६३८	८,९९,७४०	८,१०,८३०	५,३२,२१३	२,७८,६१३		T
		आ	१४,८६,५५६	७,५२,४०८	७,३४,१४८	७,०७,१५८	४,६७,४६३	२,५९,६९५		R
		ना	३,४२,८२२	१,७७,२३०	१,६५,५९२	१,०३,६७२	८४,७५०	१८,९२२		U
16	बीड	७,५५,९७१	७,३०,०५९	५,९९,७६४	४,०८,५४८	१,९१,२१६	बीड
		ए	१४,८६,०३०	७,५५,९७१	७,३०,०५९	५,९९,७६४	४,०८,५४८	१,९१,२१६		T
		आ	१२,५६,२५९	६,३६,०७५	६,२०,१८४	५,३६,५२६	३,५४,९४२	१,८१,६८४		R
		ना	२,२९,७७१	१,१९,८९६	१,०९,८७५	६३,१३८	५३,६०६	९,५३२		U
17	नांदेड	८,९२,४१७	८,५६,९२७	७,१०,१७४	४,८७,८३९	२,२२,३३५	नांदेड
		ए	१७,४९,३३४	८,९२,४१७	८,५६,९२७	७,१०,१७४	४,८७,८३९	२,२२,३३५		T
		आ	१४,२१,४८५	७,२१,५१४	६,९९,९७१	६,२०,५६७	४,१२,५८८	२,०७,९७९		R
		ना	३,२७,८४९	१,७०,९०३	१,५६,९४६	८९,६०७	७५,२५१	१४,३५६		U
18	उस्मानाबाद	११,३९,१९७	१०,९१,४२३	८,६६,९८१	६,११,५०५	२,५५,४७६	उस्मानाबाद
		ए	२२,३०,६२०	११,३९,१९७	१०,९१,४२३	८,६६,९८१	६,११,५०५	२,५५,४७६		T
		आ	१८,८७,३८३	९,५९,६११	९,२७,७३९	७,७२,३२०	५,३१,९७३	२,४०,३४७		R
		ना	३,४३,२३७	१,७९,५५३	१,६३,६८४	९४,६६१	७९,५३२	१५,१२९		U
19	बुलढाणा	७,७०,८३३	७,३७,९४४	७,०८,६५३	४,२४,१०२	२,८४,१०२	बुलढाणा
		ए	१५,०८,७७७	७,७०,८३३	७,३७,९४४	७,०८,६५३	४,२४,१०२	२,८४,१०२		T
		आ	१२,२९,७९१	६,२५,९८८	६,०३,८६३	६,२३,८७१	३,५६,५६९	२,६७,३०२		R
		ना	२,७८,९८६	१,४४,८४५	१,३४,१४१	८४,७८२	६७,९८२	१६,८००		U
20	अकोला	९,३७,८२४	८,८९,१२८	७,७८,५०२	४,९९,८९३	२,७८,६०९	अकोला
		ए	१८,२६,९५२	९,३७,८२४	८,८९,१२८	७,७८,५०२	४,९९,८९३	२,७८,६०९		T
		आ	३,७२,२९०	७,०१,५९२	६,७०,६९८	६,५०,६१७	३,९१,६२८	२,५८,९६९		R
		ना	४,५४,६६२	२,३६,२३२	२,१८,४३०	१,२७,८८५	१,०८,२६५	१९,६३०		U

तस्य तालिका/TABLE No. 1.8 and 1.9 (2.1) - contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
21	भयवती	••	१८,६१,४१० १३,१६,९११ ५,४४,४९९	९,६१,५६४ ६,७८,५१७ २,८३,०४७	८,९९,८४६ ६,३८,३९४ २,६१,४५२	७,५३,२८१ ५,९६,५४५ १,५६,७३६	५,०८,७२९ ३,७८,१९८ १,३०,५३१	२,४४,५५२ २,१८,३४७ २६,२०५	T R U	Amravati
22	यवतमाळ	••	१७,३७,४३३ १४,७५,२८८ २,६२,१४५	८,८७,२३६ ७,५०,३०१ १,३६,९३५	८,५०,१८७ ७,२६,९८७ १,२३,२००	७,९९,९१४ ७,२६,८२८ ७३,०८६	४,८७,८६३ ४,२७,२४८ ६०,६१५	३,१२,०५१ २,९९,५८० १२,४७१	T R U	Yavatmal
23	वर्धा	••	९,२६,६१८ ६,९५,१०८ २,३१,५१०	४,७५,६९६ ३,५५,७७४ १,१९,९२२	४,५०,९२२ ३,३९,३३४ १,११,५८८	३,९७,२८२ ३,३५,३८६ ६१,८९६	२,५४,२७९ २,०२,१५१ ५२,१२८	१,४३,००३ १,३३,२३५ ९,७६८	T R U	Wardha
24	नागपूर	••	२५,८८,८११ ११,१९,५३२ १४,६९,२७९	१३,४५,३७७ ५,७७,०८२ ७,६८,२९५	१२,४३,४३४ ५,४२,४५० ७,००,९८४	९,२१,३१६ ५,१८,७५२ ४,०२,५६४	६,६०,८३२ ३,१९,९६४ ३,४०,८६८	२,६०,४८४ १,९८,७८८ ६१,६९६	T R U	Nagpur
25	भंडारा	••	१८,३७,५७७ १५,९६,८२३ २,४०,७५४	९,२०,१५९ ७,९७,३९६ १,२२,७६३	९,१७,४१८ ७,९९,४२७ १,१७,९९१	८,३९,४८९ ७,६६,८४३ ७२,०४६	४,८२,९८७ ४,२९,२१२ ५३,७७५	३,५६,५०२ ३,३७,६३१ १८,८७१	T R U	Bhandara
26	चंद्रपूर	••	२०,५५,६४२ १७,९३,९०७ २,६१,७३५	१०,४५,६९२ ९,०८,४९७ १,३७,१९५	१०,०९,९५० ८,८५,४१० १,२४,५४०	८,७९,७४९ ८,०८,७३८ ७१,०११	५,७०,८५५ ५,०८,७६१ ६२,०९४	३,०८,८९४ २,९९,९७७ ८,९१७	T R U	Chandrapur
	महाराष्ट्र राज्य	••	६,२७,८४,१७१ ४,०७,९०,५७७ २,१९,९३,५९४	३,२४,१५,१२६ २,०५,२७,४५६ १,१८,८७,६७०	३,०३,६९,०४५ २,०२,६३,१२१ १,०१,०५,९२४	२,४३,०१,७९३ १,७४,१६,५३७ ६८,८५,२५६	१,७०,१९,५९८ १,१०,५५,११० ५९,६४,४८८	७२,८२,१९५ ६३,६१,४२७ ९,२०,७६८	T R U	Maharashtra State

तत्कालीन/Serial No. 1-8 and 1-9 (2.1) - contd.

क्रमिक Serial No.	जिल्हा	एकूण सामाजिक संगणक	सीमांतिक कामगार/Marginal workers			काम न करणारे/Non-workers			Total Rural Urban			District
			व्यक्ति Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	व्यक्ति Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	T	R	U	
(1)	(2)	(3)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(3)	(3)	(2)	
1	दहशुबंद	..	42,145	27,430	14,715	53,41,206	20,72,668	32,68,538	T	Greater Bombay		
		R			
		..	42,145	27,430	14,715	53,41,206	20,72,668	32,68,538	U			
2	ठाणे	..	81,979	17,252	64,727	20,01,812	7,95,013	12,06,799	T	Thane		
		..	70,534	13,679	57,455	10,16,913	4,22,870	5,94,043	R			
		..	11,445	4,173	7,272	9,84,899	3,72,143	6,12,756	U			
3	रायगड	..	64,888	12,229	52,659	8,65,836	3,58,921	5,06,915	T	Raigad		
		..	61,689	11,301	50,388	7,26,390	3,06,043	4,20,347	R			
		..	3,199	928	2,271	1,39,446	52,878	86,568	U			
4	रत्नागिरी	..	1,36,928	25,790	1,11,138	12,55,233	5,11,860	7,43,373	T	Ratnagiri		
		..	1,33,973	24,605	1,09,368	11,32,986	4,65,504	6,67,482	R			
		..	2,955	1,185	1,770	1,22,247	46,356	75,891	U			
5	नाशिक	..	94,440	13,139	81,301	16,77,431	7,31,723	9,45,708	T	Nashik		
		..	87,518	10,930	76,588	10,34,004	4,78,060	5,55,944	R			
		..	6,922	2,209	4,713	6,43,427	2,53,663	3,89,764	U			
6	पुणे	..	1,15,201	14,233	1,00,968	11,55,767	4,86,158	6,69,609	T	Dhule		
		..	1,10,286	12,303	97,983	8,67,517	3,69,854	4,97,663	R			
		..	4,915	1,930	2,985	2,88,250	1,16,304	1,71,946	U			
7	जळगांव	..	71,068	13,222	57,846	15,11,218	6,42,913	8,68,305	T	Jaigaon		
		..	64,998	11,265	53,733	10,39,868	4,57,709	5,82,159	R			
		..	6,070	1,957	4,113	4,71,350	1,85,204	2,86,146	U			
8	अहमदनगर	..	1,11,767	15,739	96,028	14,71,165	6,45,220	8,25,945	T	Ahmadnagar		
		..	1,08,870	14,657	94,213	12,31,795	5,51,153	6,80,642	R			
		..	2,897	1,082	1,815	2,39,370	94,067	1,45,303	U			
9	पुणे	..	1,48,705	25,226	1,23,479	25,60,305	10,54,346	15,05,959	T	Pune		
		..	1,31,321	17,214	1,14,107	12,00,192	5,22,509	6,77,883	R			
		..	17,384	8,012	9,372	13,60,113	5,32,037	8,28,076	U			

21	अमरावती	ए	47,174	14,292	32,882	10,60,955	4,38,543	6,22,412	Amravati
		श	39,738	11,316	28,422	6,80,628	2,89,003	3,91,625	R
		न	7,436	2,976	4,460	3,80,327	1,49,540	2,30,787	U
22	यवतमाळ	ए	50,220	7,201	43,019	8,87,289	3,92,172	4,95,117	Yavatmal
		श	47,446	6,166	41,280	7,01,014	3,16,887	3,84,127	R
		न	2,774	1,035	1,739	1,86,275	75,285	1,10,990	U
23	वार्धा	ए	21,732	5,494	16,238	5,07,604	2,15,923	2,91,681	Wardha
		श	18,859	4,240	14,619	3,40,863	1,49,383	1,91,480	K
		न	2,873	1,254	1,619	1,66,741	66,540	1,00,201	U
24	नागपूर	ए	66,731	15,459	51,272	16,00,764	6,69,086	9,31,678	Nagpur
		श	49,529	8,423	41,106	5,51,251	2,48,695	3,02,556	R
		न	17,202	7,036	10,166	10,49,513	4,20,391	6,29,122	U
25	भंडारा	ए	88,515	19,457	69,058	9,09,573	4,17,715	4,91,858	Bhandara
		श	84,603	18,116	66,487	7,45,377	3,50,068	3,95,309	R
		न	3,912	1,341	2,571	1,64,196	67,647	96,549	U
26	चंद्रपूर	ए	1,48,672	21,100	1,27,572	10,27,221	4,53,737	5,73,484	Chandrapur
		श	1,45,089	19,501	1,25,588	8,40,080	3,80,235	4,59,845	R
		न	3,583	1,599	1,984	1,87,141	73,502	1,13,639	U
महाराष्ट्र राज्य	ए	24,16,437	3,95,747	20,20,690	3,60,65,941	1,49,99,781	2,10,66,160	Maharashtra State	
	श	22,30,000	3,13,433	19,16,567	2,11,44,040	91,58,913	1,19,85,127	R	
	न	1,86,437	82,314	1,04,123	1,49,21,901	59,40,868	90,81,033	U	

भारत—भारतीय जनगणना, १९८१, सारिका १२, महाराष्ट्र, भाग दोन-ब.
Source.—Census of India 1981 Series 12, Maharashtra, Part II-B.

1. लोकसंख्या आणि क्षेत्र/AREA AND POPULATION

तथ्या क्रमांक/TABLE No. 1.10 (2.1)

मुख्यतः काम करणाऱ्यांची औद्योगिक प्रकारानुसार वर्गीकरी
Classification of main workers by industrial categories

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	शेतकरी Cultivators			शेतमजूर Agricultural labourers			पशुसंवर्धन, उगळ काम, मच्छीमारी, शिकार, मंडे फळभाज्या आणि अनुषंगिक व्यवसाय Livestock, forestry, fishing, hunting and Plantations, orchards and allied activities			जिल्हा District
		एकूण Total	पुरुष Male	स्त्रिया Female	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Female	एकूण Total	पुरुष Male	स्त्रिया Female	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	बृहमंडई	3,177	2,777	400	2,467	1,984	483	30,601	27,913	2,688	Greater Bombay
2	ठाणे	3,57,689	2,15,372	1,42,317	1,63,985	88,792	75,193	32,980	28,093	4,887	Thane
3	रायगड	2,88,853	1,55,531	1,33,322	78,943	41,237	37,706	19,788	16,659	3,129	Raigad
4	स्वामिरी	4,71,298	2,21,199	2,56,099	58,836	27,924	30,912	30,807	24,457	6,350	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Sindhudurg
6	नाशिक	5,14,625	3,28,158	1,86,467	3,24,439	1,41,652	1,82,787	15,716	13,577	2,139	Nashik
7	धळे	2,86,293	2,32,595	53,698	3,21,761	1,59,116	1,62,645	14,553	12,177	2,176	Dhule
8	जळगाव	3,51,817	2,42,093	1,09,724	4,33,627	2,16,656	2,16,971	16,369	14,426	1,943	Jalgaon
9	अहमदनगर	5,33,712	3,37,639	1,96,073	3,18,827	1,54,626	1,64,201	19,970	17,146	2,824	Ahmadnagar
10	पुणे	4,96,165	3,20,375	1,75,790	1,98,095	91,655	1,06,440	29,828	25,133	4,695	Pune
11	सातारा	3,61,934	2,38,043	1,23,891	1,25,866	58,499	67,367	12,184	10,260	1,924	Satara
12	सांगली	2,99,316	2,36,083	63,233	1,39,913	80,050	59,863	12,005	10,378	1,627	Sangli
13	सोलापूर	3,38,787	2,67,275	71,512	2,90,375	1,48,805	1,41,570	29,317	25,069	4,248	Solapur
14	कोल्हापूर	4,84,894	3,20,939	1,63,955	1,37,857	75,983	61,874	11,301	10,121	1,180	Kolhapur
15	औरंगाबाद	4,58,927	3,14,557	1,44,370	3,14,604	1,46,326	1,68,278	14,944	13,324	1,620	Aurangabad
16	जालना	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Jalna
17	परभणी	3,20,972	2,27,029	93,943	3,24,997	1,59,414	1,65,583	26,710	24,704	2,006	Parbhani
18	बीड	2,85,996	2,06,638	79,358	1,87,127	89,996	97,131	18,859	16,595	2,264	Beed
19	नांदेड	2,85,029	2,12,979	72,051	2,62,245	1,29,157	1,33,088	22,299	21,332	967	Nanded
20	उस्मानाबाद	3,65,684	2,85,736	79,948	3,30,558	1,70,384	1,60,174	22,741	21,095	1,646	Osmanabad
21	लातूर	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Latur
22	बुलढाणा	2,82,653	1,74,299	1,08,354	3,11,146	1,46,582	1,64,564	7,586	6,690	896	Buldana
23	अकोला	2,23,522	1,59,672	63,850	3,95,731	1,95,215	2,00,516	7,166	6,444	722	Akola
24	अमरावती	1,83,931	1,47,904	36,027	3,96,270	2,05,053	1,91,271	13,556	11,599	1,955	Amravati
25	यवतमाळ	2,42,114	1,72,225	69,889	4,27,742	2,00,472	2,27,270	9,192	8,108	1,084	Yavatmal
26	वर्धा	1,15,011	83,988	31,023	1,90,643	88,461	1,02,182	6,479	6,041	438	Wardha
27	नागपूर	1,91,699	1,35,431	56,268	2,41,801	1,07,195	1,34,606	20,543	1,89,250	2,213	Nagpur
28	भंडारा	3,80,499	2,17,406	1,63,033	2,27,220	1,06,311	1,20,909	15,813	14,327	1,486	Bhandara
29	चंद्रपूर	4,11,313	2,77,622	1,33,691	2,65,726	1,18,243	1,47,483	27,553	24,074	3,479	Chandrapur
30	गडचिरोली	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	85,35,910	57,33,565	28,02,345	64,70,855	31,49,788	33,21,067	4,88,658	4,27,992	60,666	Maharashtra State

*वेगळी उपलब्ध नाही / Not available Separately.

संख्या क्रमांक/TABLE No. 1.10 (2.1) -Cont.

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	खणकाम व दगडकास Mining and Quarrying						घरगृती उद्योग Household Industry						इतर घरगृती उद्योग Other than Household Industry						जिल्हा District (2)
		एकूण Total		पुरुष Male		स्त्रिया Female		एकूण Total		पुरुष Male		स्त्रिया Female		एकूण Total		पुरुष Male		स्त्रिया Female		
		(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)										
1	मुहामबई	3,095	2,706	389	71,245	61,840	9,405	11,12,902	10,49,324	63,478	Greater Bombay									
2	ठाणे	2,689	2,274	415	34,309	25,296	9,013	3,12,212	2,92,846	19,366	Thane									
3	रायगड	5,910	4,416	1,494	10,771	6,943	3,828	42,453	38,358	4,095	Raigad									
4	रत्नागिरी	4,796	4,534	262	12,258	8,683	3,575	23,900	21,612	2,288	Ratnagiri									
5	सिंधुदुर्ग	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Sindhudurg									
6	नाशिक	199	155	44	23,599	17,347	6,252	1,33,270	1,14,559	18,711	Nashik									
7	पुणे	201	170	31	17,326	13,409	3,917	33,063	29,504	3,559	Dhule									
8	जळगाव	282	277	5	21,557	16,694	4,863	50,788	47,856	2,927	Jalgaon									
9	अहमदनगर	775	664	111	22,762	16,166	6,596	79,625	64,086	15,539	Ahmednagar									
10	पुणे	1,135	917	218	31,764	23,387	8,377	7,43,702	6,26,814	16,888	Pune									
11	सातारा	1,766	1,365	401	18,714	14,225	4,489	36,013	33,163	2,850	Satara									
12	सांगली	512	456	56	16,363	12,405	3,958	45,449	42,797	2,652	Sangli									
13	सोलापूर	1,265	1,061	204	30,292	19,257	11,035	1,17,661	93,223	24,438	Solapur									
14	कोल्हापूर	2,096	1,618	478	25,923	20,844	5,079	1,04,012	99,402	4,610	Kolhapur									
15	औरंगाबाद	303	255	45	17,237	13,258	3,979	54,810	49,906	4,904	Aurangabad									
16	जालना	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Jalna									
17	परभणी	349	292	57	13,167	10,069	3,098	22,839	29,385	2,454	Parbhani									
18	बीड	647	430	217	10,504	8,210	2,294	18,267	16,702	1,565	Beed									
19	नांदेड	131	109	22	14,822	10,967	3,855	29,392	26,297	3,095	Nanded									
20	उस्मानाबाद	1,016	989	27	14,661	11,880	2,781	28,550	25,854	2,696	Osmanabad									
21	लातूर	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Latour									
22	बुलढाणा	26	26	..	10,900	8,264	2,636	19,238	17,640	1,598	Buldana									
23	अकोला	737	438	299	9,587	7,695	1,892	30,752	28,219	2,533	Akola									
24	अमरावती	40	40	..	11,699	9,279	2,420	30,265	28,073	2,192	Amravati									
25	यवतमाळ	2,209	1,508	701	11,237	9,457	1,780	22,568	20,250	2,318	Yavatmal									
26	वर्धा	209	128	81	7,677	6,257	1,420	19,703	17,620	2,083	Wardha									
27	नागपूर	19,125	17,358	1,767	49,942	36,999	12,943	1,00,876	89,876	11,000	Nagpur									
28	भंडारा	2,540	1,683	857	89,657	39,334	50,333	31,888	24,478	7,410	Bhandara									
29	चंद्रपूर	13,022	12,452	570	22,523	17,189	5,334	32,636	29,607	3,029	Chandrapur									
30	गडचिरोली	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Gadchiroli									
	महाराष्ट्र राज्य	65,072	56,321	8,751	6,20,504	4,45,354	1,75,150	27,76,829	25,48,537	2,28,278	Maharashtra State									

* वेगळी उपलब्ध नाही. / Not available separately.

तस्ता तालिका/TABLE No. 1.10 (2.1)—Cont.

अ. क्रमांक Serial No.	जिल्हा	बांधकाम Construction		व्यापार आणि वाणिज्य Trade and Commerce		परिवहन, साठवण व दूरधर्माचार्य Transport, Storage and Communications		District			
		एकूण Total	पुरुष Male	स्त्रिया Female	एकूण Total	पुरुष Male	स्त्रिया Female		एकूण Total	पुरुष Male	स्त्रिया Female
(1)	(2)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	
1	बुलढाणा	95,763	85,131	10,637	6,23,615	5,75,318	48,297	2,87,274	2,72,016	15,258	Greater Bombay
2	दादर	22,842	19,619	3,223	1,02,313	93,291	9,022	68,346	64,087	4,259	Thane
3	रायगड	19,657	15,179	4,478	28,116	23,813	4,303	15,337	14,709	628	Raigad
4	रत्नागिरी	16,047	12,302	3,745	32,219	26,578	5,641	14,971	14,334	637	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Sindhudurg
6	नाशिक	21,472	17,785	3,687	66,716	60,783	5,933	32,602	31,716	886	Nashik
7	धुळे	11,032	8,822	2,210	38,477	35,579	2,898	12,973	12,581	392	Dhule
8	जळगाव	11,726	10,881	845	54,254	50,826	3,428	28,605	28,164	441	Jalgaon
9	अहमदनगर	16,858	13,286	3,572	43,908	45,135	3,773	16,473	16,091	382	Ahmadnagar
10	पुणे	43,635	39,669	8,966	1,20,676	1,08,176	12,500	71,082	68,290	2,792	Pune
11	सातारा	20,708	15,639	5,069	34,319	30,860	3,459	15,832	15,503	329	Satara
12	सांगली	10,653	9,916	737	35,241	31,691	3,550	16,189	15,921	268	Sangli
13	सोलापूर	25,994	18,474	7,520	60,638	55,721	4,917	24,125	23,497	628	Solapur
14	कोल्हापूर	14,590	13,053	1,537	50,546	46,983	3,563	18,652	18,249	403	Kolhapur
15	औरंगाबाद	14,130	15,189	3,941	43,083	40,860	2,223	15,062	14,749	313	Aurangabad
16	जालना	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Jalna
17	परभणी	16,818	12,678	4,140	33,968	31,947	2,021	8,585	8,441	144	Parbhani
18	बीड	14,009	11,133	2,876	21,938	20,641	1,297	6,280	6,169	111	Beed
19	नांदेड	10,985	8,597	2,388	34,764	32,989	1,775	8,716	8,632	84	Nanded
20	उस्मानाबाद	8,222	7,326	896	37,442	35,314	2,128	9,522	9,401	121	Osmanabad
21	लातूर	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Latour
22	बुलढाणा	6,717	5,376	1,341	27,964	26,742	1,222	7,612	7,519	93	Buldana
23	अकोला	8,450	7,243	1,207	36,839	35,584	1,255	18,721	18,504	217	Akola
24	अमरावती	9,507	8,126	1,381	37,081	35,769	1,312	15,533	15,344	189	Amravati
25	यवतमाळ	11,173	8,862	2,311	26,791	25,593	1,198	7,455	7,312	121	Yavatmal
26	वर्धा	4,816	3,741	1,075	16,677	15,800	877	7,002	6,911	91	Wardha
27	नागपूर	34,909	26,257	8,652	82,597	75,958	6,639	52,940	50,815	2,125	Nagpur
28	भंडारा	13,204	8,923	4,281	25,687	23,345	2,342	10,203	9,819	384	Bhandara
29	चंद्रपूर	15,255	10,795	4,460	24,376	22,419	1,957	11,534	10,390	644	Chandrapur
30	गडचिरोली	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		5,09,177	4,14,002	95,175	17,45,245	16,07,715	1,37,530	8,01,604	7,69,664	31,940	Maharashtra State

संख्या क्रमांक/TABLE No. 1.10 (2.1)—Cont.

अनु- क्रमिक Serial No.	जिल्हा	इतर सेवा Other Service			मुख्यतः काम करणारे Main Workers			District
		एकूण Total	पुरुष Male	स्त्रिया Female	एकूण Total	पुरुष Male	स्त्रिया Female	
(1)	(2)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(2)
1	दहसंबई	29,912	4,73,440	1,56,472	28,60,054	25,52,548	3,07,506	Greater Bombay
2	ठाणे	1,70,406	1,37,709	32,697	12,67,771	9,67,380	3,00,391	Thane
3	रायगड	45,899	38,516	7,383	5,55,728	3,55,362	2,00,366	Raigad
4	रत्नागिरी	54,019	44,123	9,896	7,19,150	4,05,745	3,13,405	{ Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	*	*	*	*	*	*	{ Sindhudurg
6	नाशिक	87,261	73,969	13,292	12,19,868	7,99,670	4,20,198	Nashik
7	मुळे	43,847	38,796	5,051	7,79,326	5,42,749	2,36,577	Dhule
8	जळगाव	66,968	58,954	8,014	10,35,988	6,86,828	3,49,160	Jalgaon
9	अहमदनगर	67,469	56,836	10,633	11,25,377	7,21,673	4,03,704	Ahmadnagar
10	पुणे	2,14,377	1,66,100	48,277	14,55,460	10,70,516	3,84,944	Pune
11	सातारा	56,836	48,227	8,609	6,84,172	4,65,784	2,18,388	Satara
12	सांगली	50,839	42,769	8,070	6,25,479	4,82,465	1,43,014	Sangli
13	सोलापूर	64,537	53,421	11,136	9,83,022	7,05,804	2,77,218	Solapur
14	कोल्हापूर	71,431	61,657	9,774	9,21,304	6,68,850	2,52,454	Kolhapur
15	औरंगाबाद	65,063	55,707	9,356	10,03,159	6,64,130	3,39,029	{ Aurangabad
16	जालना	*	*	*	*	*	*	{ Jalna
17	परभणी	42,424	37,254	5,170	8,10,830	5,32,213	2,78,617	Parbhani
18	बीड	36,137	32,034	4,103	5,99,764	4,08,548	1,91,216	Beed
19	नांदेड	41,791	36,780	5,011	7,10,174	4,87,839	2,22,335	Nanded
20	उस्मानाबाद	48,584	43,526	5,058	8,66,981	6,11,505	2,55,476	{ Osmanabad
21	लातूर	*	*	*	*	*	*	{ Latur
22	बुलढाणा	34,812	31,414	3,398	7,08,653	4,24,551	2,84,102	Buldana
23	अकोला	46,996	40,878	6,118	7,78,502	4,99,893	2,78,609	Akola
24	अमरावती	55,347	47,542	7,805	7,53,281	5,08,729	2,44,552	Amravati
25	यवतमाळ	39,456	34,076	5,380	7,99,914	4,87,863	3,12,051	Yavatmal
26	वर्धा	29,065	25,332	3,733	3,97,282	2,54,279	1,43,003	Wardha
27	नागपूर	1,26,883	1,02,692	24,191	9,21,316	6,60,832	2,60,484	Nagpur
28	भंडारा	42,768	37,362	5,406	8,39,489	4,92,987	3,56,502	Bhandara
29	चंद्रपूर	54,809	46,564	8,245	8,79,749	5,70,855	3,08,894	{ Chandrapur
30	गडचिरोली	*	*	*	*	*	*	{ Gadchiroli
	सहाराष्ट्र राज्य	22,87,956	18,65,678	4,22,278	2,43,01,793	1,70,19,598	72,82,195	Maharashtra State

बाधक — भारतची जनगणना, १९८१, मालिका १२, भाग चौदा, ए व बी (एक)
Source.—Census of India, 1981, Series 12, Part III, A & B (i).

टीप :—*वेळी उपलब्ध नाही. / Not available separately.

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तबला क्रमांक/TABLE No. 1.11 (-)

लोकसंख्या व काम करणारे यांचे वयोगट व लिंग यानुसार वर्गीकरण

Distribution of Population and Workers by age groups and sex

जनगणना/Population Census, 1981

(हजारत/In thousand)

एकूण/ग्रामीण/ नागरी Total Rural/ Urban	वय-गट Age-group	एकूण लोकसंख्या/ Total Population			काम करणारे (एकूण+शेमांतिक) Workers (Main+Marginal)		
		पुरुष/ Males	स्त्रिया/ Females	एकूण/ Total	पुरुष/ Males	स्त्रिया/ Females	एकूण/ Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
एकूण Total	0-14	12,320	11,747	24,067	765	793	1,558
	15-19	3,166	2,699	5,865	1,624	1,064	2,688
	20-24	2,860	2,652	5,512	2,291	1,191	3,482
	25-29	2,524	2,414	4,938	2,369	1,149	3,518
	30-34	2,110	2,013	4,123	2,048	1,070	3,118
	35-39	1,975	1,883	3,858	1,932	1,051	2,983
	40-49	3,273	2,959	6,232	3,188	1,669	4,857
	50-59	2,172	1,918	4,090	2,003	889	2,892
	60+	1,967	2,042	4,009	1,174	418	1,592
	*एकूण/Total		32,415	30,369	62,784	17,415	9,303
ग्रामीण Rural	0-14	8,316	7,974	16,290	689	759	1,448
	15-19	1,951	1,696	3,647	1,250	984	2,234
	20-24	1,549	1,629	3,178	1,390	1,051	2,441
	25-29	1,395	1,480	2,875	1,351	990	2,341
	30-34	1,197	1,306	2,503	1,177	929	2,106
	35-39	1,182	1,258	2,440	1,166	917	2,083
	40-49	2,062	2,052	4,114	2,029	1,473	3,502
	50-59	1,444	1,360	2,804	1,373	792	2,165
	60+	1,406	1,484	2,890	928	374	1,302
	*एकूण/Total		20,527	20,263	40,790	11,369	8,278
नागरी Urban	0-14	4,005	3,773	7,778	76	34	110
	15-19	1,215	1,003	2,218	374	80	454
	20-24	1,312	1,024	2,336	900	141	1,041
	25-29	1,129	934	2,063	1,018	159	1,177
	30-34	913	707	1,620	871	141	1,012
	35-39	794	625	1,419	766	133	899
	40-49	1,211	907	2,118	1,159	196	1,355
	50-59	728	558	1,286	630	97	727
	60+	561	558	1,119	247	93	340
	*एकूण/Total		11,888	10,106	21,994	6,047	1,025

टीप- *वयाची माहिती उपलब्ध नसल्यास, आकड्यांना 'एकूण' मध्ये समावेश आहे.

Figures of 'Age not stated' are included in Total.

आधार-भारताची जनगणना, १९८१, मालिका १२, भाग तीन-ए आणि बी (एक).

Source.—Census of India, 1981, Series 12, Part III-A and B (i).

1. क्षेत्रकड आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.12 (-)

धर्मानुसार लोकसंख्या/Population by religion

जनगणना/Population Census, 1981

क्र. सं. / Sr. No.	जिल्हा / District	बुद्ध / Buddhists	ख्रिस्ती / Christians	हिंदू / Hindus	जैन / Jains	मुस्लिम / Muslims	शैव / Sikhs	इतर धर्म व धर्म मते / Other religions and persuasions	धर्म न सांगितले / Religion not stated	एकूण / Total	जिल्हा / District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	बुलढानंदी	4,67,716	3,94,687	57,12,443	3,41,980	12,19,930	51,808	54,017	824	82,43,405	Greater Bombay
2	ठाणे	1,22,743	1,10,070	27,82,926	45,609	2,80,701	7,379	1,799	335	33,51,562	Thane
3	रायगड	67,787	4,957	12,91,930	9,514	1,10,949	545	621	149	14,86,452	Raigad
4	रत्नागिरी	1,26,805	18,098	18,06,687	7,027	1,52,290	73	119	212	21,11,311	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	1,00,670	16,182	25,51,027	28,792	2,89,339	4,507	923	299	29,91,739	Sindhudurg
6	नाशिक	35,702	10,255	18,45,543	17,073	1,40,389	415	712	205	20,50,294	Dhule
7	छत्रपती	1,07,854	6,149	21,93,587	24,589	2,83,632	1,281	920	262	26,18,274	Jalgaon
8	अहमदनगर	61,493	37,584	23,98,841	33,565	1,73,810	2,321	423	272	27,08,309	Ahmadnagar
9	पुणे	2,15,132	75,824	35,41,145	65,907	2,49,914	11,863	4,269	416	41,64,470	Pune
10	सातारा	1,02,969	2,951	18,34,321	11,293	86,496	204	239	204	20,38,677	Satara
11	सांगली	41,350	8,765	15,78,146	67,304	1,35,046	272	145	184	18,31,212	Sangli
12	सोलापूर	46,808	7,757	22,83,412	24,141	2,47,371	163	230	262	26,10,144	Solapur
13	कोल्हापूर	25,408	15,338	21,87,752	1,21,722	1,55,244	536	79	251	25,06,330	Kolhapur
14	अ. त. याबाद	1,92,049	23,972	18,02,004	23,323	3,88,646	2,640	543	243	24,33,420	Aurangabad
15	जालना	2,17,988	2,157	13,80,396	11,100	2,16,640	751	163	183	18,29,378	Jalna
16	परभणी	54,982	2,310	12,56,005	9,758	1,62,401	230	195	149	14,86,030	Parbhani
17	बीड	1,72,111	2,443	13,55,509	4,942	2,08,283	5,764	107	175	17,49,334	Beed
18	नांदेड	94,738	2,219	18,74,288	11,113	2,47,779	136	124	223	22,30,620	Nanded
19	उस्मानाबाद	1,86,752	1,710	11,42,343	11,168	1,65,926	533	195	150	15,08,777	Osmanabad
20	लातूर	2,96,116	2,876	12,69,970	16,720	2,39,765	1,013	309	183	18,26,952	Latur
21	बुलढाना	2,19,123	4,824	14,22,423	10,447	2,03,024	873	510	186	18,61,410	Buldhana
22	अकोला	1,49,939	3,040	14,41,251	11,124	1,30,550	643	702	174	17,37,423	Akola
23	अमरावती	1,29,021	1,368	7,52,392	5,482	37,368	563	331	93	9,26,618	Amravati
24	यवतमाळ	3,43,213	28,319	20,13,397	16,853	1,76,384	9,085	1,301	259	45,88,814	Yavatmal
25	वर्धा	1,65,473	3,120	16,17,649	3,919	43,839	1,310	2,083	184	18,37,571	Wardha
26	नागपूर	2,02,207	8,489	17,74,070	4,927	60,069	2,347	3,327	206	20,55,642	Nagpur
27	महारा	39,46,149	7,95,464	5,11,09,457	9,39,392	58,05,785	1,07,255	74,386	6,283	6,27,84,171	Bhandara
28	चंद्रपूर	39,46,149	7,95,464	5,11,09,457	9,39,392	58,05,785	1,07,255	74,386	6,283	6,27,84,171	Chandrapur
29	गडचिरोली	39,46,149	7,95,464	5,11,09,457	9,39,392	58,05,785	1,07,255	74,386	6,283	6,27,84,171	Gadchiroli
30	महाराष्ट्र राज्य	39,46,149	7,95,464	5,11,09,457	9,39,392	58,05,785	1,07,255	74,386	6,283	6,27,84,171	Maharashtra State

टीप : - * वेगळी उपलब्ध नाही / Not available separately.

आधारे : - भारतीय जनगणना, १९८१, मालिका १२, महाराष्ट्र १९८४ भा प्रवे

Source : - Census of India, 1981, Series 12, Maharashtra Paper 1 of 1984.

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या / AREA AND POPULATION
तस्ता कसार्क / TABLE No. 1.13 (—)
राज्यवार लोकसंख्येची ठळक वैशिष्ट्ये / Salient Features of Population by States
जनगणना / Population Census, 1981

अनुक्रमिक Serial No.	राज्य/किराणित प्रदेश	क्षेत्रफळ Area (Sq. Kms.)	लोकसंख्या Population	लोकसंख्येतील बदल Variation Population 1971-1981	शेकडा बदल Percentage Variation 1971-1981	दर हजार पुरुषांमधील स्त्रियां Female per 1,000 males 1981	दरचौरस कि.मी. नागरी लोकसंख्येचे गुणवत्ता प्रतिशत Population per Sq. Km. of urban population 1981	साक्षरतेचे प्रमाण Literacy percentage 1981	अनुसूचित जाती/जमातीचे एवढे लोकसंख्येची शेकडा प्रमाण Percentage of SC/ST to Total population (12)	State/Union Territories	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	आंध्रप्रदेश	2,75,068.0	5,35,49,673	4,35,02,708	+23.10	975	195	29.94	20.80	29.94	Andhra Pradesh
2	आसाम	N.A.	1,98,96,843	52,71,691	+36.05	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Assam
3	अरुणाचल प्रदेश	83,743.0	6,31,839	4,67,511	+35.15	862	8	20.79	70.28	20.79	Arunachal Pradesh
4	बिहार	1,73,877.0	6,99,14,734	5,63,53,369	+24.06	946	402	26.20	22.82	26.20	Bihar
5	गुजरात	1,96,024.0	3,40,85,799	2,66,97,475	+27.67	942	174	43.70	21.38	43.70	Gujarat
6	गोवा, दमन आणि दिव	3,814.0	10,86,730	8,57,771	+26.69	981	285	56.66	3.14	56.66	Goa, Daman and Diu
7	हरियाणा	44,212.0	1,29,22,618	1,00,36,808	+28.75	870	292	36.14	19.07	36.14	Haryana
8	हिमाचल प्रदेश	55,673.0	42,89,818	34,60,434	+23.71	973	77	42.48	29.23	42.48	Himachal Pradesh
9	जम्मू व काश्मीर	2,22,236.0	59,87,389	46,16,632	+29.69	892	59	26.67	8.31	26.67	Jammu & Kashmir
10	कर्नाटक	1,91,791.0	3,71,35,714	2,92,99,014	+26.75	963	194	38.46	19.98	38.46	Karnataka
11	केरळ	38,863.0	2,54,53,680	2,13,47,375	+19.24	1,032	655	70.42	11.04	70.42	Kerala
12	मध्य प्रदेश	4,43,446.0	5,21,78,844	4,16,54,119	+25.27	941	118	27.87	37.08	27.87	Madhya Pradesh
13	महाराष्ट्र	3,07,690.0	6,27,84,171	5,04,12,235	+24.54	937	204	47.18	16.33	47.18	Maharashtra
14	मणिपूर	22,327.0	14,20,953	10,72,753	+32.46	971	64	41.35	28.55	41.35	Manipur
15	मेघालय	22,429.0	13,35,819	10,11,699	+32.04	954	60	34.08	80.99	34.08	Meghalaya
16	मिझोरम	21,081.0	4,93,757	3,32,390	+48.55	919	23	59.88	93.58	59.88	Mizoram
17	नागालँड	16,579.0	7,74,930	5,16,449	+50.05	863	47	42.57	83.99	42.57	Nagaland
18	ओरिसा	1,55,707.0	2,63,70,271	2,19,44,615	+20.17	981	169	34.23	37.09	34.23	Orissa
19	पंजाब	50,362.0	1,67,88,915	1,35,51,060	+23.89	879	333	40.86	26.87	40.86	Punjab
20	राजस्थान	3,42,239.0	3,42,61,862	2,57,65,806	+32.97	919	100	24.38	29.25	24.38	Rajasthan
21	सिक्कीम	7,096.0	3,16,385	2,09,843	+50.77	835	45	34.05	29.05	34.05	Sikkim
22	तामिळनाडू	1,30,058.0	4,84,08,077	4,11,99,168	+17.50	977	372	46.76	19.42	46.76	Tamil Nadu
23	त्रिपुरा	10,486.0	20,53,058	15,56,342	+31.92	946	196	42.12	43.56	42.12	Tripura
24	उत्तर प्रदेश	2,94,411.0	11,08,62,013	8,83,41,144	+25.49	885	377	27.16	21.37	27.16	Uttar Pradesh
25	पश्चिम बंगाल	88,752.0	5,45,80,647	4,43,12,011	+23.17	911	655	40.94	27.61	40.94	West Bengal
26	अनंदांमन व निकोबार आयलँड.	8,249.0	1,88,741	1,15,133	+63.93	760	23	51.56	11.85	51.56	Andaman & Nicobar Island.
27	चंडीगड	114.0	4,51,610	2,57,251	+75.53	769	3,961	64.79	14.09	64.79	Chandigarh
28	दादरा व नगर हवेली	491.0	1,03,676	74,170	+39.78	974	211	26.67	80.79	26.67	Daadra & Nagar Haveli
29	दिल्ली	1,483.0	62,20,406	40,65,698	+53.00	808	4,194	61.54	18.03	61.54	Delhi
30	लक्षद्वीप	32.0	40,249	31,810	+26.53	975	1,258	55.07	93.82	55.07	Lakshadweep
31	पडिचेरी	492.0	6,04,471	4,71,707	+28.15	985	1,229	55.85	15.99	55.85	Pondicherry
	भारत	32,08,825.0	68,51,84,692	54,81,59,652	+25.00	934	216	36.23	22.82	36.23	India

N. A.—उपलब्ध नाही / Not Available.
 अद्यार —भारताची जनगणना, १९८१, मालिका देत ब, भाग (एक) / Source.—Census of India, 1981, Series II B, Part (i).

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.14 (-)

जिल्हावार अंदाजित लोकसंख्या
Districtwise projected population

1982-1991

(अंकडे हजारत) (figures in thousand)

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	लोकसंख्या Popula- tion 1981 जनगणना/Census (3)	1982 (4)	1983 (5)	1984 (6)	1985 (7)	1986 (8)	1987 (9)	1988 (10)	1989 (11)	1990 (12)	1991 (13)	District (2)
1	बृहस्पति	8,243	8,478	8,725	8,966	9,212	9,473	9,733	10,008	10,275	10,556	10,853	Gr. Bombay
2	ठाणे	3,352	3,446	3,543	3,634	3,736	3,840	3,939	4,049	4,153	4,261	4,379	Thane
3	रायगड	1,487	1,521	1,555	1,596	1,631	1,667	1,712	1,750	1,789	1,828	1,877	Raigad
4	रत्नागिरी	2,111	2,182	2,250	2,327	2,399	2,480	2,557	2,643	2,731	2,815	2,901	Ratnagiri
5	नाशिक	2,992	3,042	3,096	3,158	3,222	3,279	3,345	3,404	3,465	3,542	3,605	Nashik
6	धुळे	2,050	2,092	2,125	2,173	2,214	2,256	2,299	2,343	2,387	2,433	2,486	Dhule
7	जळगाव	2,618	2,663	2,723	2,769	2,817	2,880	2,929	2,994	3,046	3,106	3,167	Jalgaon
8	अहमदनगर	2,708	2,760	2,814	2,877	2,934	2,985	3,051	3,111	3,180	3,243	3,307	Ahmadnagar
9	पुणे	4,165	4,255	4,343	4,426	4,524	4,617	4,713	4,810	4,909	5,010	5,114	Pune
10	सातारा	2,039	2,086	2,125	2,179	2,228	2,270	2,320	2,379	2,432	2,486	2,533	Satara
11	सांगली	1,831	1,868	1,909	1,945	1,981	2,025	2,070	2,108	2,155	2,195	2,244	Sangli
12	सोलापूर	2,610	2,676	2,729	2,790	2,845	2,915	2,979	3,038	3,113	3,175	3,245	Solapur
13	कोल्हापूर	2,506	2,548	2,604	2,649	2,701	2,754	2,800	2,855	2,911	2,968	3,026	Kolhapur
14	औरंगाबाद	2,433	2,484	2,526	2,568	2,618	2,669	2,722	2,775	2,821	2,876	2,924	Aurangabad
15	परभणी	1,829	1,861	1,903	1,938	1,974	2,018	2,056	2,101	2,140	2,188	2,236	Parbhani
16	बीड	1,486	1,521	1,555	1,583	1,618	1,653	1,690	1,728	1,766	1,805	1,845	Beed
17	नांदेड	1,749	1,784	1,817	1,851	1,892	1,920	1,955	1,991	2,028	2,065	2,103	Nanded
18	उस्मानाबाद	2,231	2,279	2,322	2,374	2,420	2,473	2,528	2,577	2,634	2,693	2,737	Osmanabad
19	बुलढाणा	1,509	1,540	1,574	1,609	1,645	1,682	1,719	1,750	1,789	1,828	1,827	Buldana
20	अकोला	1,827	1,861	1,903	1,931	1,974	2,011	2,056	2,094	2,140	2,180	2,221	Akola
21	अमरावती	1,861	1,900	1,935	1,978	2,015	2,060	2,098	2,145	2,193	2,234	2,283	Amravati
22	यवतमाळ	1,737	1,771	1,804	1,844	1,878	1,906	1,948	1,977	2,021	2,058	2,096	Yavatmal
23	वर्धा	927	943	971	992	1,014	1,037	1,053	1,084	1,100	1,132	1,149	Wardha
24	नागपूर	2,589	2,644	2,703	2,763	2,824	2,887	2,951	3,009	3,076	3,144	3,214	Nagpur
25	भंडारा	1,838	1,880	1,922	1,971	2,015	2,053	2,106	2,152	2,200	2,249	2,291	Bhandara
26	चंद्रपूर	2,056	2,092	2,125	2,166	2,214	2,256	2,292	2,335	2,380	2,425	2,479	Chandrapur
	महाराष्ट्र राज्य	62,784	64,177	65,601	67,057	68,545	70,066	71,621	73,210	74,834	76,495	78,192	Maharashtra State

आधार:- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source:- Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तबला क्रमांक/TABLE No. 1.15 (1.6)

एकूण लोकसंख्येतील साक्षरतेचे दर/Literacy rate of total population

जनगणना/Population Census, 1981

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा	ग्रामीण/Rural						नगरी/Urban						एकूण/Total				साक्षर लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येची टक्केवारी Literate population as percentage to total				District
		एकूण Persons	पुरुष Male	स्त्रिया Female	एकूण Persons	पुरुष Male	स्त्रिया Female	एकूण Persons	पुरुष Male	स्त्रिया Female												
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)								
1	बृहमपूर	7,19,629	4,76,548	2,43,081	56,20,316	34,38,967	21,81,349	56,20,316	34,38,967	21,81,349	68.18	73.19	60.75	Greater Bombay								
2	ठाणे	5,39,093	3,36,626	2,02,467	9,72,831	5,84,843	3,87,988	16,92,460	10,61,391	6,31,069	50.50	59.64	46.15	Thane								
3	रायगड	8,89,314	4,96,462	3,92,852	1,18,758	65,997	52,761	10,08,072	5,62,459	4,45,613	47.75	59.62	38.15	Raigad								
4	रत्नागिरी	7,56,102	5,18,623	2,37,479	5,71,073	3,47,639	2,23,434	13,27,175	8,66,262	4,60,913	44.36	56.09	31.85	{ Ratnagiri								
5	सिध्दुर्गा	5,34,316	3,64,646	1,69,670	2,34,726	1,42,470	92,256	7,69,042	5,07,116	2,61,926	37.51	48.61	26.01	{ Sindhadurg								
6	नासिक	8,69,618	5,83,473	2,86,145	3,90,787	2,38,309	1,52,471	12,60,398	8,21,782	4,38,616	48.14	61.19	34.39	Nashik								
7	मुळे	9,45,638	6,45,043	3,00,595	2,23,288	1,36,270	87,018	11,68,926	7,81,313	3,87,613	43.16	56.51	29.24	Dhule								
8	जळगाव	9,36,759	6,21,634	3,15,125	13,13,155	7,79,419	5,33,736	22,49,914	14,01,053	8,48,861	54.03	65.16	42.14	Jalgaon								
9	अहमदनगर	8,05,087	5,02,793	3,02,294	1,76,513	1,04,422	72,091	9,81,600	6,07,215	3,74,385	48.15	61.39	35.67	Ahmednagar								
10	पुणे	6,19,822	4,16,618	2,09,204	2,38,536	1,45,299	93,237	8,58,358	5,55,917	3,02,441	46.87	59.70	33.60	Pune								
11	सातारा	6,43,306	4,54,914	1,88,392	4,18,628	2,65,658	1,52,970	10,61,934	7,20,572	3,41,362	40.68	53.61	30.79	Satara								
12	सांगली	7,49,599	5,21,433	2,28,166	3,87,271	2,35,942	1,51,329	11,36,870	7,57,375	3,79,495	45.36	59.45	36.96	Sangli								
13	सोलापूर	5,72,848	4,46,091	1,26,758	2,98,235	1,88,711	1,09,524	8,71,083	6,34,801	2,36,282	35.80	50.80	19.96	Solapur								
14	कोल्हापूर	3,89,966	3,08,706	81,260	1,64,956	1,06,530	58,426	5,54,922	4,15,236	1,39,686	30.33	44.67	15.53	{ Kolhapur								
15	औरंगाबाद	3,54,102	2,69,561	84,541	1,18,340	76,796	41,544	4,72,442	3,46,357	1,26,085	31.79	45.82	17.27	{ Aurangabad								
16	जालना	3,60,578	2,82,514	78,064	1,60,304	1,04,110	56,197	5,20,882	3,86,674	1,34,258	29.78	43.32	15.67	{ Jalna								
17	परभणी	6,10,908	4,39,508	1,71,400	1,77,797	1,15,592	62,205	7,88,705	5,55,100	2,33,605	35.36	48.73	21.40	Parbhani								
18	बीड	5,05,128	3,49,510	1,55,618	1,68,357	1,02,804	65,553	6,73,485	4,52,314	2,21,171	30.33	44.67	15.53	Beed								
19	नांदेड	6,06,890	4,01,877	2,05,013	2,66,697	1,56,535	1,10,162	8,73,587	5,58,412	3,15,175	47.82	59.54	35.45	Nanded								
20	उस्मानाबाद	6,28,268	3,86,925	2,41,343	3,36,400	1,94,847	1,41,553	9,64,668	5,81,772	3,82,896	51.82	60.50	42.55	{ Osmanabad								
21	लातूर	5,23,927	3,58,502	1,65,425	1,58,776	95,814	62,962	6,82,703	4,54,316	2,28,387	39.29	51.21	26.86	{ Latur								
22	बुलढाणा	3,21,594	2,01,910	1,19,684	1,51,406	88,315	63,091	4,73,000	2,90,225	1,82,775	51.05	61.01	40.53	Buldana								
23	अकोला	4,63,211	3,01,120	1,62,091	9,49,177	5,56,429	3,92,748	14,12,388	8,57,549	5,54,839	54.56	63.74	44.62	Akola								
24	अमरावती	6,55,884	4,46,022	2,09,862	1,51,262	90,532	60,730	8,07,146	5,36,554	2,70,592	43.92	58.31	29.49	Amravati								
25	यवतमाळ	5,61,134	3,95,840	1,65,294	1,51,972	92,815	59,157	7,13,106	4,88,655	2,24,451	34.69	46.73	27.22	Yavatmal								
26	वर्धा	Wardha								
27	नागपूर	Nagpur								
28	भंडारा	Bhandara								
29	चंद्रपूर	{ Chandrapur								
30	गडचिरोली	{ Gadchiroli								
महाराष्ट्र राज्य		1,55,62,721	1,05,20,898	50,41,823	1,40,58,085	85,35,605	55,22,480	2,96,20,806	1,90,56,503	1,05,64,303	47.18	58.74	34.79	Maharashtra State								

*वेगळी उपलब्ध नाही. आधार :- भारतीय जनगणना, १९८१, मालिका-१३, भाग २ (ब).

Not available separately.

Source :- Census of India, 1981, series 12, part II (B).

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तद्वत्ता क्रमांक/TABLE No. 1.16 (—)

अनुसूचित जातीच्या लोकांतील साक्षरतेचे प्रमाण/Literacy rate of Scheduled Castics

जनगणना/Population Census, 1981

अनु- क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	शासण/Rural						नगर/Urban						एकूण/Total (10)	साक्षर लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येचा प्रमाण Literacy population as percentage of total population (12)	District (2)
		एकूण Persons (3)	पुरुष Male (4)	स्त्रिया Female (5)	एकूण Persons (6)	पुरुष Male (7)	स्त्रिया Female (8)	एकूण Persons (9)	पुरुष Male (10)	स्त्रिया Female (11)						
1	बुधमर्च	2,01,787	1,31,485	70,302	2,01,787	1,31,485	70,302	1,31,485	70,302	50.56	Greater Bombay		
2	ठाणे	13,493	8,916	4,577	23,142	15,148	7,994	36,635	24,064	12,571	24,064	12,571	43.70	Thane		
3	रायगड	7,609	4,858	2,751	4,081	2,538	1,543	11,690	7,396	4,294	7,396	4,294	46.42	Raigad		
4	रत्नागिरी	15,356	9,758	5,598	2,088	1,323	765	17,444	11,081	6,363	11,081	6,363	38.65	Ratnagiri		
5	सिंधुदुर्ग	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Sindhudurg		
6	नाशिक	42,267	30,482	11,785	35,533	22,971	12,562	77,800	53,453	24,347	53,453	24,347	41.86	Nashik		
7	धुळे	21,835	16,459	5,376	10,014	6,713	3,301	31,849	23,172	8,677	23,172	8,677	37.15	Dhule		
8	जळगाव	37,300	28,769	8,531	16,025	10,931	5,094	53,325	39,700	13,625	39,700	13,625	34.58	Jalgaon		
9	अहमदनगर	87,341	63,724	23,617	14,593	9,585	5,008	1,01,934	73,309	28,625	73,309	28,625	35.43	Ahmadnagar		
10	पुणे	44,318	31,764	12,554	86,558	56,564	29,994	1,30,876	88,328	42,548	88,328	42,548	41.71	Pune		
11	सातारा	38,481	26,915	11,566	11,682	7,501	4,181	50,163	34,416	15,747	34,416	15,747	39.61	Satara		
12	सांगली	55,704	40,090	15,614	20,962	14,017	6,945	76,666	54,107	22,559	54,107	22,559	37.52	Sangli		
13	सोलापूर	74,261	58,063	16,198	36,746	25,430	11,316	1,11,007	83,493	27,514	83,493	27,514	29.75	Solapur		
14	कोल्हापूर	76,783	58,354	18,429	29,186	19,797	9,389	1,05,969	78,151	27,818	78,151	27,818	35.01	Kolhapur		
15	औरंगाबाद	25,153	21,197	3,956	10,807	8,091	2,716	35,960	29,288	6,672	29,288	6,672	23.90	Aurangabad		
16	जालना	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Jalna		
17	परभणी	13,958	11,815	2,143	6,258	4,568	1,690	20,216	16,383	3,833	16,383	3,833	18.99	Parbhani		
18	बीड	30,246	24,723	5,523	5,882	4,257	1,625	36,128	28,980	7,148	28,980	7,148	21.19	Beed		
19	नांदेड	31,907	26,408	5,499	7,630	5,568	2,062	39,537	31,976	7,561	31,976	7,561	20.00	Nanded		
20	उस्मानाबाद	66,861	52,334	14,527	15,762	11,052	4,710	82,623	63,386	19,237	63,386	19,237	24.13	Osmanabad		
21	लातूर	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Latur		
22	बुलढाणा	22,022	17,142	4,880	7,487	5,234	2,253	29,509	22,376	7,133	22,376	7,133	31.65	Buldana		
23	अकोला	24,858	18,173	6,685	9,721	6,516	3,205	34,579	24,689	9,890	24,689	9,890	34.37	Akola		
24	अमरावती	29,810	20,301	9,509	16,923	10,964	5,959	46,733	31,265	15,468	31,265	15,468	41.45	Amravati		
25	यवतमाळ	21,249	15,414	5,835	7,769	5,090	2,679	29,018	20,504	8,514	20,504	8,514	33.75	Yavatmal		
26	वर्धा	9,227	6,251	2,976	6,316	3,972	2,344	15,543	10,223	5,320	10,223	5,320	42.69	Wardha		
27	नागपूर	31,615	21,225	10,390	52,797	32,531	20,266	84,412	53,756	30,656	53,756	30,656	46.28	Nagpur		
28	भंडारा	69,339	46,154	23,185	17,274	10,568	6,706	86,613	56,722	29,891	56,722	29,891	48.32	Bhandara		
29	चंद्रपूर	35,322	25,369	9,953	9,322	6,119	3,203	44,644	31,488	13,156	31,488	13,156	33.24	Chandrapur		
30	गडचिरोली	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Gadchiroli		
महाराष्ट्र राज्य		9,26,315	6,84,658	2,41,657	6,66,345	4,38,533	2,27,812	15,92,660	11,23,191	4,69,469	11,23,191	4,69,469	35.55	Maharashtra State		

* वेगळी उपलब्ध नाही./Not available separately.

आधार.—भारताची जनगणना, १९८१, मालिका १२, महाराष्ट्र १९८२ चा प्रबंध-२/Sources.—Census of India, 1981, Series 12, Maharashtra Paper-2 of 1982.

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या/AREA AND POPULATION
 तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.17 (-)
 अनुसूचित जमातीच्या लोकातील साक्षरतेचे प्रमाण/Literacy rate of Scheduled Tribes
 जनगणना/Population Census, 1981

अनु- क्रमांक Sr. No.	जिल्हा (2)	ग्रामीण Rural		नागरी Urban		एकूण Persons (6)	स्त्रिया Female (5)	एकूण Persons (9)	एकूण Total (10)	स्त्रिया Female (11)	साक्षर लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Literacy population as percentage of total population (12)	District (2)
		एकूण Persons (3)	पुरुष Male (4)	स्त्रिया Female (5)	एकूण Persons (6)							
1	बुलढांडई	41,258	13,941	41,258	27,317	13,941	49.07	Greater Bombay
2	ठाणे	91,766	73,409	18,357	..	13,328	4,321	1,05,094	9,007	22,678	14.40	Thane
3	रायगड	26,327	19,092	7,235	..	4,979	1,543	31,306	3,436	8,778	16.46	Raigad
4	रत्नागिरी	3,136	2,108	1,028	..	122	38	3,258	84	1,066	10.26	{ Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	*	*	*	..	*	*	*	*	*	*	{ Sindhadurg
6	नाशिक	1,03,171	79,644	23,527	..	14,264	4,417	1,17,435	9,847	27,944	16.74	Nashik
7	धुळे	1,16,110	91,470	24,640	..	10,699	3,206	1,26,809	7,493	27,846	15.26	Dhule
8	जळगाव	35,173	28,275	6,898	..	7,912	2,648	43,085	5,264	9,546	19.95	Jalgaon
9	अहमदनगर	29,448	23,515	5,933	..	2,205	698	31,653	1,507	6,631	16.87	Ahmednagar
10	पुणे	33,925	26,071	7,854	..	10,199	3,598	44,124	6,601	11,452	27.80	Pune
11	सातारा	3,407	2,306	1,101	..	466	145	3,873	321	1,246	29.66	Satara
12	सांगली	5,039	3,553	1,486	..	1,205	402	6,244	803	1,888	40.19	Sangli
13	सोलापूर	10,016	7,646	2,370	..	6,305	2,029	16,321	4,276	4,399	31.64	Solapur
14	कोल्हापूर	8,110	5,866	2,244	..	1,275	433	9,385	842	2,677	34.36	Kolhapur
15	औरंगाबाद	10,509	9,082	1,426	..	2,252	750	12,761	1,502	2,176	16.87	{ Aurangabad
16	जालना	*	*	*	..	*	*	*	*	*	*	{ Jalna
17	परभणी	11,618	10,151	1,467	..	1,565	493	13,183	1,072	1,960	16.78	Parbhani
18	बीड	1,906	1,493	413	..	465	135	2,371	330	548	17.69	Beed
19	नांदेड	31,343	26,219	5,124	..	5,249	1,399	36,592	3,850	6,523	20.53	Nanded
20	उस्मानाबाद	10,201	8,024	2,177	..	1,873	550	12,074	1,323	2,727	23.21	{ Osmanabad
21	लातूर	*	*	*	..	*	*	*	*	*	*	{ Latur
22	बुलढाणा	15,994	12,406	3,588	..	2,050	716	18,044	1,334	4,304	27.15	Buldana
23	बकोला	32,426	23,333	9,093	..	6,093	2,353	38,519	3,740	11,446	33.57	Akola
24	अमरावती	48,619	34,242	14,377	..	13,464	5,206	62,083	8,258	19,583	25.69	Amravati
25	यवतमाळ	80,646	60,210	20,436	..	9,494	3,281	90,140	6,213	23,717	24.35	Yavatmal
26	वर्धा	38,268	25,863	12,405	..	11,189	4,268	49,457	6,921	16,673	34.77	Wardha
27	नागपूर	57,041	39,827	17,214	..	93,563	35,280	1,50,604	58,283	52,494	42.63	Nagpur
28	भंडारा	86,155	63,851	22,304	..	12,582	4,684	98,737	7,898	26,988	33.13	Bhandara
29	चंद्रपूर	1,10,190	83,765	26,425	..	12,165	4,362	1,22,355	7,803	30,787	22.27	{ Chandrapur
30	गडचिरोली	*	*	*	..	*	*	*	*	*	*	{ Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		10,00,544	7,61,422	2,39,122	..	2,86,221	1,00,896	12,86,765	1,85,325	3,40,018	22.29	Maharashtra State

*देवाळी उपलब्ध नाही/Not available separately,

आधार.—भारताचा जनगणना, १९८१, माहिती १२, महाराष्ट्र १९८२ पृष्ठ-१२/Source.—Census of India, 1981, Series 12, Maharashtra Part-2 of 1982.

तबता क्रमांक/TABLE No. 1.18

सत्यमेव जयते

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या | AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.18 (2-2)

बिगरसेती व्यवसायातील कामगारांचे मुख्य व्यवसायगटानुसार वर्गीकरण
Occupational classification of persons at work other than cultivation into main divisions

जनगणना/Population Census, 1981

क्रमांक Serial No.	जिल्हा	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)	98	
																	शामील नागरी एकूण
1	बृहन्मुंबई	R	Greater Bombay		
		U			
		T			
2	ठाणे	R	Thane		
		U			
		T			
3	रायगड	R	Raigad		
		U			
		T			
4	रत्नागिरी	R	Ratnagiri		
		U			
		T			
5	नाशिक	R	Nashik		
		U			
		T			
6	पुणे	R	Dhule		
		U			
		T			

7	जळगांव	१५,८६३	२,३६४	११,५७९	१५,९५०	८,३३०	११,८३६	४६,३८७	५,९०४	१,८१,२१२	R	जळगांव
				११,११०	४,६६६	१५,०८९	२३,६६८	१२,१४१	२,३५२	५७,४७३	४,९०५	१,३२,३३२	U	
				२६,९७३	७,०३०	२७,५६८	३९,६१८	२०,४७१	१४,२१८	१,०५,८६०	१०,८०९	२,५०,५४४	T	
8	अहमदनगर	२०,३४९	३,४०८	१६,१०१	१७,७०३	१३,३७८	१४,७६५	८२,०४८	८,३४५	१,७६,१८७	R	अहमदनगर
				१०,३३५	८,३०२	१२,८७९	१२,७७६	१०,१९६	१,४०२	३७,८६४	२,८९५	९६,६५१	U	
				३०,६८४	११,७१०	२८,९८०	३०,५६९	२३,५७४	१६,१६७	१,१९,९१२	११,२४०	२,७२,८३८	T	
9	पुणे	१८,६२०	३,६८१	१७,१८५	१५,८७५	१३,५९५	१८,२२०	९०,३१२	११,३०१	१,८८,७९०	R	पुणे
				५७,९९७	३७,०९७	७९,३९०	५४,७५३	५६,२२५	७,८३९	२,६१,४४९	१७,६५९	५,७२,४०९	U	
				७६,६१७	४०,७७८	९६,५७५	७०,६२८	६९,८२०	२६,०५९	३,५१,७६१	२८,९६०	७,६१,१९९	T	
10	सातारा	१८,७७९	२,८८२	१४,९६८	१२,७०६	८,७१८	९,७४६	५९,२३४	६,६०१	१,३३,६९१	R	सातारा
				८,६११	३,१८५	९,२८६	१०,१६१	६,८४८	१,३१३	२२,४०४	८७३	६२,६८१	U	
				२७,३९०	६,०६७	२४,२५४	२२,९२७	१५,५६६	११,०५९	८१,६३८	७,४७४	१,९६,३७२	T	
11	सांगली	१५,२०१	२,५९०	११,९९३	८,९८८	५,८४०	९,६१३	४१,९१०	३,८०३	९९,९३९	R	सांगली
				९,७७०	४,७५२	१४,६९५	१३,००४	७,५८८	१,२५२	३७,९६५	२,२८५	८६,३१२	U	
				२४,९७१	५,३४२	२३,६८८	२१,९९२	१३,४२८	१०,८६५	७९,८७५	६,०८८	१,८६,२५०	T	
12	सोलापूर	१२,८८५	२,८००	९,७०९	१३,७८४	९,४२४	२५,७६७	६२,६७६	४,९७८	१,४२,०२२	R	सोलापूर
				१५,७१७	५,४९६	१९,४१७	२८,८९२	१६,१७४	२,४०९	१,१९,३११	४,४२१	२,११,८३८	U	
				२८,६०२	८,२९६	२९,१२६	४२,६७६	२५,५९८	२८,१७६	१,८१,९८७	९,३९९	३,५३,८६०	T	
13	कोल्हापूर	१४,७९०	३,३३६	१५,८६८	१०,७०६	८,३३६	७,७९१	६९,८८०	६,६८४	१,३७,२९०	R	कोल्हापूर
				१३,१४४	७,९२२	२०,०९७	२१,८५१	१३,२७३	१,८०८	७९,९४३	३,२२५	१,६१,२६३	U	
				२७,९३४	११,१५८	३५,९६५	३२,५५७	२१,६०९	९,५०९	१,४९,८२३	९,९०९	२,९८,५५३	T	
14	औरंगाबाद	११,०४८	१,९३२	८,९७९	१२,६२३	८,१५४	९,९२५	४२,२५६	४,३०९	९९,२२७	R	औरंगाबाद
				१४,२७१	७,२७२	१९,६७५	१४,३२७	१३,३२१	२,४२४	५५,७०९	३,४००	१,३०,४०१	U	
				२५,३१९	९,२०४	२८,६५४	२६,९५०	२१,४७५	१२,३४९	९७,९६५	७,७०९	२,२९,६२८	T	
15	परभणी	७,४५७	१,०९१	५,१३५	९,७६८	६,४३८	२१,२७५	३७,१२८	२,०१८	९०,३०९	R	परभणी
				७,८०२	३,९७२	१०,३७०	१३,५१५	८,२४७	२,३७०	२६,७२४	१,५५३	७४,५५५	U	
				१५,२५९	५,०६३	१५,५०५	२३,२८३	१४,६८५	२३,६४५	६३,८५२	३,५७१	१,६४,८६४	T	
16	बीड	७,७५७	१,२४९	६,०५५	७,९५२	५,८४०	१६,४६५	३०,७४९	२,३२२	७८,३८८	R	बीड
				६,४२४	३,७१२	७,२११	५,५९६	५,३८१	१,०१६	१८,२१०	७०५	४८,२५३	U	
				१४,१८१	४,९६१	१३,२६६	१३,५४८	११,२२१	१७,४८१	४८,९५९	३,०२७	१,२६,६४१	T	
17	नांदेड	८,२८५	२,५१२	७,४२४	१०,४३१	७,५४०	१९,६१३	३५,६७३	२,६८९	९४,१६७	R	नांदेड
				७,६३८	४,२१६	९,८२६	१०,३७७	७,३२६	१,६१८	२६,१४५	१,५८४	६८,७३३	U	
				१५,९२३	६,७२८	१७,२५०	२०,८०८	१४,८६६	२१,२३१	६१,८१८	४,२७३	१,६२,९००	T	
18	उस्मानाबाद	१३,४१९	२,५२९	८,७५३	१२,५२४	७,९३५	१९,९३४	३६,६४४	३,३६०	१,०५,१०१	R	उस्मानाबाद
				८,५९७	२,५४१	९,३७१	११,११८	८,४६३	१,५२८	२२,९३७	१,०८२	६५,६३८	U	
				२२,०१६	५,०७०	१८,१२४	२३,६४२	१६,३९८	२१,४६२	५९,५८१	४,४४२	१,७०,७३९	T	
19	बुलढाणा	८,५२७	१,१७६	५,५४६	९,५३६	४,१६३	४,७३१	२५,८९५	१,२१६	६०,७८८	R	बुलढाणा
				६,१५०	३,२७८	८,३१८	९,८९९	६,६७८	१,२०८	१७,८७६	१,६५८	५४,०६६	U	
				१४,६७७	४,४५४	१३,८६४	१९,४३५	१०,८४१	५,९३९	४३,७७१	१,८७४	१,१४,८५४	T	

संसाधन आयोग/ TABLE No. 1.18 (2.2) - contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
20	अकोला	..	10,543 7,948 18,491	1,096 3,982 5,078	7,352 11,750 19,102	9,158 16,154 25,312	5,947 11,334 17,281	4,229 1,625 5,854	29,677 35,844 65,521	1,682 928 2,610	69,685 89,564 1,59,249	R U T	Akola
21	अमरावती	..	10,140 11,286 21,426	1,438 3,785 5,223	7,339 14,046 21,385	7,594 18,552 26,146	4,564 11,683 16,247	9,294 2,923 12,217	23,108 42,789 65,897	2,226 2,258 4,484	65,703 1,07,322 1,73,025	R U T	Amravati
22	यवतमाळ	..	9,438 6,341 15,779	371 934 1,305	7,228 8,187 15,415	10,488 10,143 20,631	5,453 6,036 11,489	6,630 1,107 7,737	33,614 19,364 52,978	3,218 1,508 4,726	76,440 53,618 1,30,058	R U T	Yavatmal
23	वर्धा	..	5,803 4,895 10,698	725 2,044 2,769	4,328 7,195 11,523	4,500 7,507 11,787	2,738 4,362 7,100	4,903 607 5,510	18,730 19,920 38,650	2,686 904 3,590	44,213 47,415 91,628	R U T	Wardha
24	नागपूर	..	7,828 34,566 42,394	1,256 10,593 11,849	7,020 51,378 58,398	6,181 51,493 57,674	6,610 32,587 39,197	12,894 5,874 18,768	72,140 1,74,865 2,47,005	3,403 9,127 12,530	1,17,332 3,70,484 4,87,816	R U T	Nagpur
25	भंडारा	..	11,022 5,612 16,634	2,074 891 2,965	9,301 7,606 16,907	10,131 9,434 19,565	7,672 4,906 12,578	12,761 908 13,669	1,12,164 30,777 1,42,941	5,595 916 6,511	1,70,720 61,050 2,31,770	R U T	Bhandara
26	चंद्रपूर	..	12,360 6,018 18,378	4,373 859 5,232	11,137 8,269 19,406	10,714 7,380 18,094	10,040 5,300 15,340	23,247 1,649 24,896	62,337 33,122 95,459	4,629 1,079 5,708	1,38,833 63,875 2,02,708	R U T	Chandrapur
	महाराष्ट्र राज्य	..	3,10,358 5,54,678 8,65,036	56,529 2,88,630 3,45,159	2,55,923 8,61,944 11,17,868	2,85,154 8,65,636 11,50,790	1,96,572 6,05,899 8,02,470	3,57,839 87,312 4,45,151	13,72,024 28,61,111 42,33,134	1,25,608 2,09,810 3,35,418	29,60,007 63,35,020 92,95,027	R U T	Maharashtra State

आधार : भारतीय जनगणना, १९८१, मासिका १२, भाग दोसरा (दोन).

Source : Census of India, 1981, Series 12, Part-II-B (ii).

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तबला क्रमांक/TABLE No. 1.19 (2.3)

विगरोतो व्यवसायातील कामगारांचे व्यवसायानुसार वर्गीकरण (विभाग, गट वर्गरे प्रमाणे)
Occupational classification of persons at work other than cultivation (according to divisions, groups etc.)
जनगणना/Population Census 1981

विभाग, गट, (राष्ट्रीय उद्योग वर्गीकरण)	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	Division, group, (National Classification of Occupation)
(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
D-0-1-व्यावसायिक तांत्रिक व संबंधी कामगार	8,65,036	3,10,358	5,54,678	Professional, technical and related workers
00-भौतिक शास्त्रज्ञ	10,451	1,176	9,275	Physical Scientists
01-भौतिक शास्त्र तंत्रज्ञ	3,137	652	2,485	Physical Science technicians
02-वास्तु शास्त्रज्ञ, अभियंता, तंत्रशास्त्रज्ञ व सर्वेक्षक	66,658	9,102	57,556	Architects, engineers, technologists and surveyors.
03-अभियांत्रिकी तंत्रज्ञ	47,030	7,823	39,207	Engineering technicians
04-विमान व जहाजावरील अधिकारी	3,295	57	3,238	Air crafts and ships officers
05-जीव शास्त्रज्ञ	6,809	2,073	4,736	Life scientists
06-जीवशास्त्र तंत्रज्ञ	7,905	3,727	4,178	Life science technicians
07-भ्रिगक व शल्य चिकित्सक (दंत वैद्यकीय व पशुवैद्यकीय शल्य चिकित्सकधरून)	61,932	19,078	42,854	Physicians and surgeons (including dental and veterinary surgeons).
08-शुश्रूषा व इतर वैद्यकीय तंत्रज्ञ	75,327	25,304	50,023	Nursing and other medical health technicians.
09-शास्त्रीय, वैद्यकीय व तांत्रिक व्यक्ती	7,023	635	6,388	Scientific, medical and technical persons
10-गणितज्ञ, आकडे शास्त्रज्ञ व संबंधी कामगार	1,709	103	1,606	Mathematicians, statisticians and related workers.
11-अर्थशास्त्रज्ञ व संबंधी कामगार	193	15	178	Economists and related workers
12-लेखापाल, लेखापरिक्षक व संबंधी कामगार	62,105	3,099	59,006	Accountants, auditors and related workers
13-समाज शास्त्रज्ञ व संबंधी कामगार	17,236	8,914	8,322	Social scientists and related workers
14-कायदा शास्त्रज्ञ	17,341	1,692	15,649	Jurists
15-शिक्षक	4,05,997	2,08,097	1,97,900	Teachers
16-कवि, लेखक, पत्रकार व संबंधी कामगार	4,692	211	4,481	Poets, authors, journalists and related workers.
17-शिल्पकार, रंगारी, छायाचित्रकार व सवधी निर्माती कलाकार.	16,854	1,456	15,398	Sculptors, painters, photographers and related creative artists.
18-स्वरशिल्पी व प्रयोग करणारे कलावंत	20,552	6,006	14,546.	Composers and performing artists
19-अवर्गीकृत व्यावसायिक कामगार	28,787	11,136	17,651	Professional workers n. e. c.
D-2-प्रशासकीय, कार्यकारी व व्यवस्थापकीय कामगार	3,45,159	56,529	2,88,630	Administrative, executive and managerial workers.
20-निवडून आलेले व विधिमंडळीय पदाधिकारी	5,554	3,860	1,694	Elected and legislative officials
21-शासकीय व स्थानिक सत्याचे प्रशासनिक व कार्यकारी पदाधिकारी	52,463	17,905	34,558	Administrative and executive officials Government and local bodies.
22-संचालक व व्यवस्थापक, पाऊक व किरकोळ व्यापार	88,423	14,791	73,632	Working proprietors, directors and managers, wholesale and retail trade
23-संचालक व व्यवस्थापक, आर्थिक संस्था	18,145	2,746	15,399	Directors and managers, financial institutions.
24-मालक, संचालक व व्यवस्थापक, खणकाम, बांधकाम वस्तुनिर्माण व तत्सम उद्योग	1,15,278	8,110	1,07,168	Working proprietors, directors and managers mining, construction, manufacturing and related concerns.
25-मालक, संचालक, व्यवस्थापक व संबंधित कार्यकारी अधिकारी, परिवहन, साठवण व दळणवळण	16,255	1,625	14,630	Working proprietors, directors, managers and related executives, transport, storage and communications.
26-मालक, संचालक व व्यवस्थापक-इतर सेवा	39,649	6,316	33,333	Working proprietors, directors and managers, other services.
29-इतर न उल्लेखिलेले प्रशासकीय कार्यकारी व इतर व्यवस्थापकीय कामगार.	9,389	1,173	8,216	Administrative, executive and managerial workers n. e. c.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
D-3—लिपिक व संबंधी कामगार	11,17,867	2,55,923	8,61,944	Clerical and related workers.
30—लिपिक व इतर पर्यवेक्षक	1,23,688	18,132	1,05,556	Clerical and other supervisors
31—ग्राम अधिकारी	53,292	44,849	8,443	Village officials
32—लघुलेखक, टंकक, छिद्रांक टंकक	63,311	3,381	59,930	Stenographers, typists and card and type punching operators.
33—लेखाकार, रोखपाल व संबंधी कामगार	1,19,215	15,606	1,03,609	Book keepers, cashiers and related workers
34—गणक यंत्र चालक	2,754	361	2,393	Computing machine operators
35—लिपिक व संबंधी कामगार	6,48,423	1,39,226	5,09,197	Clerical and related workers
36—परिवहन व दळणवळण पर्यवेक्षक	22,663	6,934	15,729	Transport and communication supervisors
37—परिवहन, वाहक व रक्षक	34,926	11,713	23,213	Transport, conductors and guards
38—डाक वितरक व संबंधी कामगार	26,421	12,914	13,507	Mail distributors and related workers
39—दूरध्वनी व तार चालक	23,173	2,807	20,366	Telephone and telegraph operators
D-4—विक्रेते	11,50,790	2,85,154	8,65,636	Sales workers
40—घाऊक व फिरकोळ व्यापारी व दूकानदार	6,15,260	1,98,328	4,16,932	Merchants and shopkeepers, wholesale and retail trade.
41—वस्तुनिर्माण प्रतिनिधी	17,895	3,526	14,369	Manufacture agents
42—तांत्रिक विक्रेते व वार्ताग्यिक प्रवासी	4,686	286	4,400	Technical salesmen and commercial travellers.
43—विक्रेते, मदतनीस व संबंधी कामगार	4,48,739	76,436	3,72,303	Salesmen, shop assistants and related workers.
44—विमा, स्यावर मालमत्ता, ठेवी व व्यवसाय सेवा-विक्रेते व लिलावदार	47,682	2,789	44,793	Insurance, real estate, securities and business service salesmen and auctioneers.
45—सावकार व तारण व्यवसायी	3,172	361	2,811	Money lenders and pawn brokers
49—इतर अवर्गीकृत विक्री कामगार	13,457	8,430	10,027	Sales workers n. e. c.
D-5—सेवा कामगार	8,02,471	1,96,572	6,05,899	Service workers
50—उपहार गृह व खानावळ चालक	57,952	23,703	34,249	Hotel and restaurant keepers
51—गृहमालक, अधीक्षिका व उपस्थापक (घरगुती व संस्थांचे).	2,641	461	2,180	House keepers, matrons and stewards (Domestic and institutional).
52—स्वयंपाकी, वाढपी, कलाल व इतर तत्समधी कामगार (घरगुती व संस्थांचे).	1,48,319	23,352	1,24,967	Cooks, waiters, bartenders and related workers (domestic and institutional).
53—इतरत्र न उल्लेखिलेले, घरकाम करणारे व घर व्यवस्था पहाणारे	1,26,679	11,982	1,14,697	Maids and other house keeping service workers n. e. c.
54—इमांगत राखणदार, सफाईगीर, स्वच्छक आणि तत्सम कामगार	1,16,019	19,439	96,580	Building care takers, sweepers, cleaners and related workers
55—धुलाई कामगार व हस्ती करणारे	40,450	11,582	28,868	Laundries, dry cleaners and pressers
56—केणमाधनकार, न्हावी, प्रसाधनकार व इतर	77,884	47,928	29,956	Hair dressers, barbers, beauticians and related workers.
57—रक्षा सेवा कामगार	2,14,844	54,277	1,60,567	Protective service workers
59—इतर अवर्गीकृत सेवा कामगार	17,681	3,847	13,836	Service workers n. e. c.
D-6—शेतकरी, मच्छिमार, फासेपारधी, लाकूडतोडे आणि तत्सम कामगार.	4,45,151	3,57,839	87,312	Farmers, fishermen, hunters, loggers and related workers.
60—शेतमळे, दुग्धव्यवसाय व इतर व्यवस्थापक आणि पर्यवेक्षक	9,472	5,390	4,082	Farm plantation, dairy and other managers and supervisors.
61—शेतकरी	1,575	1,143	432	Cultivators
62—शेतकऱ्यांव्यतिरिक्त इतर शेती कामगार	61,214	49,331	11,883	Farmers, other than cultivators
63—शेतमजूर	Agricultural labourers
64—मळे मजूर आणि तत्सम कामगार	7,595	6,684	911	Plantation labourers and related workers
65—इतर शेती कामगार	2,26,216	1,85,836	40,380	Other farm workers
66—जंगल कामगार	59,386	48,926	10,460	Forestry workers
67—शिकारी आणि तत्सम कामगार	3,035	2,815	220	Hunters and related workers
68—मच्छिमार आणि तत्सम कामगार	76,660	57,714	18,946	Fishermen and related workers
D-7-8-9—उत्पादन व तत्सम क्षेत्रातील आणि परिवहन साधने चालक आणि मजूर.	42,33,135	13,72,024	28,61,111	Production and related workers, transport equipment operators and labourers.
71—खाण कामगार, दगड खाण कामगार, विहिरी खोदणारे आणि तत्सम कामगार	36,215	26,076	10,139	Miners, quarrymen, well drillers and related workers.
72—धातुधर प्रक्रिया करणारे	63,041	18,861	44,180	Metal processors
73—लाकूडकाम करणारे	14,967	4,489	10,478	Wood preparation workers
74—रासायनिक प्रक्रिया करणारे व इतर	84,207	16,092	68,115	Chemical processors and related workers

तत्त्वा क्रमांक/TABLE No. 1.19 (2.3)—contd.

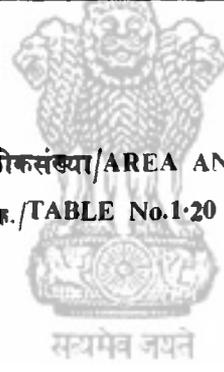
(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
75-कर्ता, रंगार, विणकर, रंगारी आणि तत्सम कामगार	6,11,144	1,04,261	5,06,883	Spinners, weavers, knitters, dyers and related workers.
76-कातडी कामगार, डोंगर खरेदी करणारे, केसाळ कातडी कामगार.	3,883	1,597	2,286	Tanners, fellmongers and pelt dressers
77-अन्न व पेये करणारे कामगार	1,66,914	84,572	82,342	Food and beverage processors
78-तंबाखू व संबद्ध पदार्थ करणारे	1,38,693	77,920	60,773	Tobacco preparers and tobacco product makers.
79-शिपी, पोशाख शिवणारे शिकारी कामगार व सज्जक	2,67,533	1,02,314	1,65,219	Tailors, dress makers, sewers, upholsterers
80-शूधाराण कार्यागार आणि भामड्याच्या वस्तू बनविणारे	74,616	36,486	38,130	Shoemakers and leather goods makers
81-सुतार, लाकडाची कापटे व लाकडाचे तत्सम काम करणारे	2,07,621	95,385	1,12,236	Carpenters, cabinet and related wood workers.
82-रांगडफाडे व कारागार	47,049	33,796	13,253	Stone cutters and carvers
83-लाहार, अवजार बनविणारे व यांत्रिक अवजारे चालक	2,16,316	57,600	1,58,716	Blacksmiths, tool makers and machine tool operators.
84-यंत्र जोडणारे, यंत्र उभारणारे आणि अचूक अवजारे तयार करणारे	3,27,860	56,327	2,71,533	Machinery fitters, machine assemblers and precision instrument makers (except electrical).
85-बीज जोडारी व संबंधित यंत्र व इलेक्ट्रॉनिक कामगार	1,86,614	55,774	1,30,840	Electrical fitters and related electrical and electronic workers.
86-प्रक्षेपण केंद्र व ध्वनी उपकरणे चालक आणि चर्करांचे प्रक्षेपक.	4,101	843	3,258	Broadcasting station and sound equipment operators and cinema projectionists.
87-नळ कारागार, संधाणा, धातुचे यंत्रे व बांधकामासाठी यंत्रे तयार करणारे व उभारणारे.	63,213	11,734	51,479	Plumbers, welders, sheet metal and structural metal preparers and erectors.
88-जव्वहार व मौल्यवान धातुचे काम करणारे धातु कोरक (उगार व्यतिरिक्त)	60,335	16,665	43,670	Jewellery and precious metal workers and metal engravers (except printing).
89-काच कारागार, कुंभार व तत्सम कामगार	1,05,736	68,447	37,289	Glass formers, potters and related workers
90-रबर, प्लॅस्टिकच्या वस्तू करणारे	41,409	6,620	34,789	Rubber and plastic product makers
91-कागद व पृष्ठ्याच्या वस्तू बनविणारे	11,369	2,853	8,516	Paper and paper board product makers
92-मुद्रण व तत्सम व्यवसायातील कामगार	65,178	6,466	58,712	Printing and related workers
93-रंगारी	41,438	4,788	36,650	Painters
94-उत्पादन उद्योगातील तत्सम इतर न उल्लेखिलेले कामगार	1,04,071	59,521	44,550	Production and related workers n. e. c.
95-चिटा रचणारे व इतर बांधकाम कामगार	3,05,655	1,63,062	1,42,593	Brick layers and other construction workers
96-स्थिर इंजिने व तत्सम उपकरण चालक व वॉगणकार	39,670	13,164	26,506	Stationary engines and related equipment operators, oilers and greasers.
97-अवजड सामान हाताळणारे व तत्सम यंत्रांचे चालक, माद चविणारे व उतरविणारे.	2,37,864	48,368	1,89,496	Material handling and related equipment operator, loaders and unloaders.
98-परिवहन उपकरण चालक	3,72,771	84,762	2,88,009	Transport equipment operators
99-इतर अवर्गीकृत कामगार	3,33,652	1,13,181	2,20,471	Labourers n. e. c.
D-X-व्यावसायिक वर्गीकरण न केलेले कामगार	3,35,418	1,25,608	2,09,810	Workers not classified by occupations
X-0-काम शोधणारे नवीन कामगार	New workers seeking employment
XI-वर्गीकरण करता न येणाऱ्या किंवा अपुऱ्या वर्गीनाचे व्यवसाय मागणारे.	2,08,042	81,193	1,26,849	Workers reporting occupations unidentifiable or inadequately described.
X9-जोडणारे: अधिमूर्चित व्यवसाय न करणारे कामगार	1,27,375	44,415	82,960	Workers not reporting any occupations.

आधर : भारतीय जनगणना, १९८१, मालिका १२, भाग तीन ए-आणि बी (दोम)
Source: Census of India 1981, Series 12, Part-III A & B (ii).

सत्यमेव जयते

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION
तक्ता क्र./TABLE No.1-20 (2.4)

सत्यमेव जयते

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या/

तक्ता क्रमांक/

औद्योगिक गटातुसार काम करणाऱ्यांचे

Industrial classification of persons at work other than cultivation

जनगणना/

शेती, शिकार, जंगलउद्योग आणि मत्स्यव्यवसाय Agriculture, hunting, forestry and fishing									
अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	कृषी उत्पादन Agricultural production	मळे Plantations	पशुधन उत्पादन Live-stock production	कृषी सेवा Agricultural services	शिकार, सांपळ्यात पकडणे, जेळांचा प्रसार Hunting, trapping and game propagation	जंगल संवर्धन आणि लाकूडतोड Forestry and logging	मत्स्यव्यवसाय Fishing	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	बुधनसुंदर	294	344	19,440	598	51	401	9,471	30,599
2	ठाणे	399	6,073	4,639	2,117	21	2,951	16,782	32,982
3	रायगड	612	1,353	1,971	972	21	3,791	11,068	19,738
4	रत्नागिरी	275	2,095	2,047	1,268	16	13,670	11,432	30,809
5	नाशिक	533	644	5,634	4,533	61	3,121	1,189	15,715
6	पुणे	367	616	7,002	3,451	..	2,340	577	14,353
7	जळगाव	971	1,139	5,563	4,136	476	1,874	2,209	16,368
8	अहमदनगर	1,450	552	7,838	8,277	20	824	1,008	19,969
9	पुणे	686	450	14,929	8,752	81	2,241	2,690	29,829
10	सातारा	590	266	4,931	3,133	30	1,950	1,284	12,184
11	सांगली	197	624	6,659	3,965	48	302	210	12,005
12	सोलापूर	891	350	21,513	4,718	45	614	1,187	29,318
13	कोल्हापूर	428	213	6,581	2,908	36	547	590	11,303
14	औरंगाबाद	754	373	5,684	6,052	29	1,395	654	14,943
15	परभणी	442	243	13,474	10,645	135	795	976	26,710
16	बीड	156	125	9,471	8,232	176	275	413	18,858
17	नांदेड	741	1,071	13,056	6,039	138	543	713	22,301
18	उस्मानाबाद	595	261	15,941	5,562	15	340	88	22,742
19	बुलढाणा	106	112	2,977	2,667	109	744	751	7,586
20	अकोला	238	444	2,133	2,743	220	520	868	7,166
21	अमरावती	129	821	3,832	5,874	326	1,894	679	13,555
22	यवतमाळ	67	98	2,077	3,219	537	1,113	2,080	9,171
23	बार्शी	99	107	1,935	3,040	207	459	632	6,479
24	नागपूर	253	3,340	3,589	6,947	249	2,851	3,306	20,542
25	भंडारा	179	108	1,742	4,758	11	4,485	4,530	15,813
26	चंद्रपूर	305	677	3,373	8,023	5	9,369	5,802	27,554
महाराष्ट्र राज्य		11,825	22,437	1,88,029	1,22,629	3,123	59,426	81,189	4,88,657

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.20 (2.4)

(शेतीव्यतिरिक्त) वर्गीकरण
by divisions and major groups

Population census 1981

खानकाम व दगडकाम Mining and quarrying				वस्तुनिर्माण आणि दुरुस्ती Manufacturing and repairs			District
काळसा खान Coal mining	कूड पेट्रोलियम आणि नैसर्गिक गॅस Crude petroleum and natural gas	कच्चा धातु खानकाम Metal ore mining	इतर खानकाम Other mining	एकूण Total	अन्न पदार्थांचे उत्पादन Manufacture of food products	पेये, तंबाखू व तंबाखूचे पदार्थांचे उत्पादन Manufacture of beverages, tobacco and tobacco products	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
46	1,442	56	1,540	3,095	44,080	10,684	Greater Bombay
35	67	20	2,667	2,689	14,549	1,465	Thane
5	26	5	5,874	5,910	5,790	868	Raigad
59	43	3,657	1,634	4,736	4,898	877	Ratnagiri
..	193	199	13,693	8,686	Nashik
10	136	201	7,127	504	Dhule
11	5	..	266	282	9,784	691	Jalgaon
..	775	775	24,656	16,158	Ahmednagar
27	22	..	1,086	1,135	16,476	3,283	Pune
47	5	..	1,714	1,766	8,893	426	Satara
26	6	10	476	512	9,556	974	Sangli
5	5	..	1,255	1,265	13,021	22,149	Solapur
19	19	92	1,983	2,096	18,671	1,015	Kolhapur
..	5	..	295	300	13,837	2,351	Aurangabad
5	341	349	5,219	165	Parbhani
..	647	647	5,172	147	Beed
26	5	..	103	131	5,831	1,070	Nanded
..	5	..	1,011	1,016	7,697	95	Osmanabad
..	5	..	21	26	4,452	171	Buldana
10	5	56	666	737	4,739	98	Akola
..	35	40	5,181	136	Amravati
24	..	10	1,474	2,209	3,742	225	Yavatmal
5	10	..	194	209	1,740	88	Wardha
14,039	17	2,482	2,529	19,125	7,686	4,003	Nagpur
136	6	1,277	1,138	2,540	5,404	75,650	Bhandara
12,122	11	53	834	13,022	2,941	418	Chandrapur
27,356	1,738	7,748	28,230	65,075	2,64,718	1,52,491	Maharashtra State

वस्तुनिर्माण आणि दुरुस्ती/
Manufacturing and repairs

अनुक्रमांक	जिल्हा	सुती कापडाचे उत्पादन	नोकर, रेकीम व कृत्रिम तंतूच्या कापडाचे उत्पादन	कापडाच्या, सागाच्या व अंबाडीच्या वस्तूचे उत्पादन	कापडाच्या वस्तूंचे उत्पादन (पादत्राणे सोडून सर्व वाप- रावयाच्या वस्तू)	लाकूड आणि लाकडाच्या वस्तू, फर्निचर वगैरे यांचे उत्पादन	कागद, कागदाच्या वस्तू, मुद्रण, प्रका- शन आणि तत्सम उद्योग	कातडी कामाच्या आणि केसाळ कातडीच्या वस्तूंचे उत्पादन (दुरुस्ती सोडून)	रबर, प्लॅस्टिक, पेट्रोलियम व दगडी कोळसा यांच्या पदार्थांचे उत्पादन
Serial No.		Manufacture of cotton textiles	Manufacture of wool, silk and synthetic fibre textiles	Manufacture of jute, hemp and waste textiles	Manufacture of textile products (including wearing apparel other than footwear)	Manufacture of wood and wood products, furniture and fixture	Manufacture of paper and paper products and printing, publishing and allied industries	Manufacture of leather, leather and fur products (except repairs)	Manufacture of rubber, plastic, petroleum and coal products
(1)	(2)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)
1	बुध्नुबर्द	2,74,921	21,167	504	86,747	49,596	50,245	19,377	54,807
2	ठाणे	89,941	14,120	100	19,795	10,933	7,732	1,296	9,987
3	रायगड	963	182	5	3,914	4,246	2,256	185	986
4	रत्नागिरी	1,513	122	37	3,913	11,383	911	575	255
5	नासिक	43,178	926	66	12,747	10,088	13,560	1,475	2,691
6	धुळे	8,894	606	33	7,577	6,237	526	868	176
7	कठगव	10,352	364	25	9,258	9,136	809	1,025	225
8	महामदनगर	3,996	985	27	10,801	7,151	1,185	1,973	221
9	पुणे	7,469	1,928	31	21,883	16,092	9,585	2,763	5,012
10	सातारा	2,569	333	35	9,865	5,954	1,204	1,342	332
11	सांगली	10,180	174	64	7,840	5,967	849	3,269	246
12	सोलापूर	46,689	1,249	44	26,632	8,039	1,168	1,453	265
13	कोल्हापूर	41,665	743	71	10,842	11,137	1,649	4,054	471
14	बीरगावा	5,153	551	175	7,891	8,228	3,648	2,298	601
15	परभणी	1,917	47	52	5,826	7,916	268	1,529	47
16	बीड	1,297	197	59	5,109	6,113	166	2,060	40
17	नांदेड	6,709	252	34	6,369	7,015	567	1,536	72
18	उस्मानाबाद	2,047	117	39	7,530	8,299	353	2,821	71
19	बुलडाणा	1,411	21	705	6,418	6,055	390	1,261	20
20	अकोला	7,148	21	29	6,939	5,883	561	677	45
21	अमरावती	7,523	25	229	7,429	5,361	693	810	93
22	यवतमाळ	4,051	40	22	6,843	5,986	276	841	35
23	वर्धा	8,140	41	20	4,655	3,733	305	520	..
24	नाशपूर	48,059	422	207	13,914	15,410	5,400	2,107	1,439
25	अंधारा	4,328	77	50	5,247	10,088	776	1,027	142
26	अंधारपूर	927	666	21	6,856	11,130	8,198	2,512	50
व्हाटाराचे राज्य		6,41,038	45,374	2,688	3,22,839	2,57,176	1,13,283	59,653	78,332

TABLE No. 1.20 (2.4)—contd.

वस्तुनिर्माण आणि दुरुस्ती/ Manufacturing and repairs							
रसायने, रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन (पेट्रोलियम व दगडी कोळसा बांचे पदार्थ सोडून)	अधातू खनिज पदार्थांचे उत्पादन	मूलभूत धातू व मिश्रण यांचे उत्पादन	धातूच्या वस्तु व भाग यांचे उत्पादन (यंत्रे व परिवहन सामुग्री सोडून)	यंत्रसामुग्री, यांत्रिक हत्यारे आणि भाग यांचे उत्पादन (विद्युत यंत्र सामुग्री सोडून)	विद्युत यंत्र, सामुग्री साधने, उपकरणे व पुरवठा व सुटे भाग	परिवहन सामुग्री व सुटे भाग यांचे उत्पादन	District
Manufacture of chemicals and chemical products (except products of petroleum and coal)	Manufacture of non-metallic mineral products	Basic metal and alloys industries	Manufacture of metal products and parts (except machinery and transport equipments)	Manufacture of machinery, machine tools and parts (except electrical machinery)	Manufacture of electrical machinery, apparatus, appliances and supplies and parts	Manufacture of transport equipments and parts	
(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(2)
95,242	20,783	30,429	68,241	81,119	62,365	55,567	Greater Bombay
42,765	20,284	12,611	16,054	21,373	14,173	11,559	Thane
8,646	6,620	5,194	2,645	2,198	801	1,168	Raigad
531	1,982	385	1,906	928	218	339	Ratnagiri
1,974	5,750	381	4,001	5,755	2,058	13,070	Nashik
371	4,492	57	2,075	472	129	470	Dhule
6,247	4,418	182	3,272	575	296	3,935	Jalgaon
1,220	6,652	731	3,070	4,845	523	1,121	Ahmadnagar
23,836	15,873	4,893	14,685	45,800	14,012	32,510	Pune
551	4,343	723	2,343	4,021	278	649	Satara
428	2,859	985	2,546	4,462	327	285	Sangli
624	4,084	752	4,110	1,353	140	1,097	Solapur
846	6,263	1,865	3,821	6,483	457	1,136	Kolhapur
1,473	3,903	670	3,499	5,252	655	1,616	Aurangabad
50	5,372	46	2,547	163	5	15	Parbhani
45	2,798	49	1,388	381	95	5	Beed
166	7,263	91	1,778	254	10	11	Nanded
168	4,616	56	2,148	298	43	54	Osmanabad
78	2,208	94	1,764	231	31	10	Buldana
840	4,709	55	1,974	308	88	20	Akola
489	2,834	105	2,069	264	25	25	Amravati
63	4,479	47	1,884	183	20	21	Yavatmal
102	2,811	10	1,192	168	39	35	Wardha
2,662	13,294	3,591	6,869	2,162	868	1,114	Nagpur
288	3,387	2,030	3,846	274	26	80	Bhandara
362	7,714	2,166	3,335	258	39	121	Chandrapur
1,90,067	1,69,790	68,197	1,63,064	1,89,580	97,721	1,26,030	Maharashtra State

बस्तु निर्माण आनि दुस्ती/ Manufacturing and repairs				वीज, गैस आनि पाणी/ Electricity, gas and water			बांधकाम/ Construction		
क्रमक्रमांक Serial No.	जिल्हा District	इतर उत्पादक कारखाने Other manufacturing industries	दुस्ती Repairs	एकूण Total	वीज Electricity	गैस आनि वायु Gas and steam	जल योजना आनि पुरवठा Water works and supply	एकूण Total	बांधकाम Construction
(1)	(2)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(40)
1	बृहन्मुंबई	75,618	82,657	11,84,147	8,709	1,967	2,840	13,516	83,274
2	ठाणे	10,920	26,862	3,46,521	6,513	341	2,253	9,108	21,062
3	रायगड	2,051	4,507	53,224	5,070	353	748	6,171	19,360
4	रत्नागिरी	1,672	3,711	36,158	3,545	57	379	3,982	15,593
5	नाशिक	3,43	13,281	1,56,839	7,338	43	1,188	8,570	20,857
6	पुणे	1,694	8,081	50,389	2,396	..	382	2,778	10,879
7	जळगाव	1,720	10,021	72,340	7,264	42	968	8,273	11,536
8	अहमदनगर	2,272	14,804	1,02,387	3,471	50	494	4,015	16,501
9	पुणे	8,954	30,383	2,75,466	8,068	435	2,624	11,128	16,808
10	सातारा	1,682	9,184	54,727	4,296	35	903	5,234	20,424
11	सांगली	2,560	8,239	61,812	2,843	31	647	3,520	10,303
12	सोलापूर	2,485	12,601	1,47,953	2,943	45	781	3,769	25,575
13	कोल्हापूर	8,328	10,409	1,29,935	4,337	15	1,559	5,912	14,207
14	औरंगाबाद	2,008	8,268	72,047	3,853	37	397	4,287	18,756
15	परभणी	1,090	3,732	36,006	2,390	..	538	2,928	16,758
16	बीड	671	2,978	28,771	5,188	5	204	4,397	13,907
17	नांदेड	1,349	3,837	44,214	2,160	5	456	2,621	10,842
18	उस्मानाबाद	1,304	5,546	43,211	2,858	10	447	3,313	8,102
19	दुमबाणा	928	3,889	30,138	2,000	..	267	2,267	6,659
20	अकोला	1,318	4,887	40,339	3,369	..	599	3,967	8,254
21	अमरावती	1,650	6,923	41,964	3,785	20	477	4,283	9,208
22	पवतमाळ	842	4,207	33,805	2,229	26	292	2,527	11,001
23	वर्धा	693	3,089	27,380	2,095	10	118	2,223	4,721
24	नागपूर	6,323	15,287	1,50,818	10,472	509	651	11,632	33,722
25	महारा	1,779	7,055	1,21,555	1,600	11	221	1,832	13,004
26	चंद्रपूर	1,409	6,035	55,159	2,964	16	240	3,221	15,102
महाराष्ट्र राज्य		1,44,782	3,10,483	33,97,307	1,11,756	4,064	20,674	1,36,493	4,86,412

TABLE No. 1.20 (2.4)—contd.

Construction		घाऊक व किरकोळ व्यापार, खानावळ आणि उपहारगृहे Wholesale and retail trade and restaurants and hotels					
बांधकामाची सलग्न कामे	एकूण Total	अन्न, कापड, पाळीय प्राणी, पेये आणि मादक पेये, यांचा घाऊक व्यापार Wholesale trade in food, textiles, live animals, beverages, and intoxicants	इंधन व दिवा- बत्ती, रसायने, अत्तरे, चिनी माती व काच घाऊक व्यापार Wholesale trade in fuel, lights, chemicals, perfumery, ceramics, glass	लाकूड, कागद, दुतर कापड, कातडी व अस्त्राद्य तेलाचा घाऊक व्यापार Wholesale trade in wood, paper, other fabrics, hide and skin and inedible oils	सर्व प्रकारची यंत्रे, उपकरणे, दळपवळण व विद्युत उप- करणे यांचा घाऊक व्यापार Wholesale trade in all types of machinery, equipment, including transport and electrical equipment	अन्न आणि संकीर्ण उत्पादन यांचा घाऊक व्यापार Wholesale trade in food and miscellaneous manufacturing	District
(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(2)
12,494	95,768	22,764	4,114	3,217	2,507	18,556	Greater Bombay
1,781	22,842	2,723	317	1,051	214	2,941	Thane
296	19,657	768	252	219	57	550	Raigad
454	16,047	1,203	370	744	83	389	Ratnagiri
615	21,472	3,472	414	345	208	1,200	Nashik
153	11,032	1,912	119	126	87	427	Dhule
190	11,726	2,269	192	369	139	780	Jalgaon
356	16,858	1,527	116	344	143	470	Ahmadnagar
1,827	48,635	4,155	424	906	568	2,593	Pune
284	20,708	1,169	183	266	66	453	Satara
350	10,653	1,510	99	391	72	548	Sangli
418	25,994	3,184	139	611	130	811	Solapur
383	14,590	3,897	249	620	263	1,212	Kolhapur
374	19,130	1,861	74	300	128	827	Aurangabad
61	16,818	949	39	462	56	378	Parbhani
103	14,009	951	20	123	20	114	Beed
143	10,985	703	66	104	46	272	Nanded
120	8,222	1,001	65	206	65	348	Osmanabad
59	6,717	916	35	103	25	529	Buldana
196	8,450	1,475	60	210	70	365	Akola
299	9,507	1,478	154	259	184	527	Amravati
173	11,173	733	51	156	21	194	Yavatmal
94	4,816	408	29	50	25	88	Wardha
1,188	34,909	3,660	383	626	184	1,338	Nagpur
200	13,204	1,227	51	307	65	114	Bhandara
153	15,255	751	173	417	22	221	Chandrapur
22,763	5,09,195	66,665	8,190	12,564	5,450	36,248	Maharashtra State

घाऊक, किरकोळ व्यापार, खानावळ आणि उपहारगृहे Wholesale and retail trade and restaurants, hotels							परिवहन Transport		
अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	अन्न आणि अन्न पदार्थ, पेये, तंबाखू आणि मादक पेये यांचा किरकोळ व्यापार	कपड्यांचा किरकोळ व्यापार	इंधन व इतर घरगुती वापराच्या वस्तू व टिकाऊ वस्तूंचा किरकोळ व्यापार	इतर वस्तूंचा किरकोळ व्यापार	खानावळ आणि उपहारगृहे Restaurants and hotels	एकूण Total	जमिनीवरील वहानूक Land transport	जलापनयन Water transport
		Retail trade in food and food articles, beverages, tobacco and intoxicants	Retail trade in textiles	Retail trade in fuel and other household utilities and durables	Retail trade in others				
(1)	(2)	(48)	(49)	(50)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)
1	बुधनपुर्व	1,34,632	58,148	39,820	1,22,932	73,316	4,85,007	1,65,190	50,754
2	ठाणे	35,155	9,229	6,575	13,377	11,788	83,370	53,286	3,413
3	रायगड	12,586	1,139	3,198	3,026	3,935	25,730	12,256	1,338
4	रत्नागिरी	14,646	1,222	2,789	3,438	4,586	29,471	8,827	3,126
5	नाशिक	25,619	5,481	5,471	8,186	7,926	58,322	27,749	17
6	धळे	18,076	2,609	2,636	4,719	4,173	34,883	11,507	15
7	जळगाव	24,089	4,716	4,188	6,837	6,317	49,894	25,357	20
8	अहमदनगर	18,373	3,436	3,256	6,646	6,619	40,930	13,718	40
9	पुणे	36,588	7,617	8,333	20,759	16,032	97,976	59,840	367
10	सातारा	12,343	2,715	2,912	3,302	5,191	28,599	12,769	391
11	सांगली	11,675	2,416	2,766	4,682	3,973	28,133	13,878	122
12	सोलापूर	22,717	7,623	4,964	7,142	7,600	54,951	21,019	150
13	कोल्हापूर	16,176	4,081	3,554	6,513	6,354	42,921	15,552	82
14	औरंगाबाद	16,563	3,238	2,482	5,277	5,878	36,630	12,762	..
15	परभणी	16,522	2,867	2,257	3,633	3,587	30,749	7,436	10
16	बोंड	8,955	1,620	1,697	2,294	3,083	18,877	5,261	35
17	नांदेड	14,860	3,411	2,634	3,686	4,904	30,686	7,659	5
18	उस्मानाबाद	15,567	3,221	2,648	3,364	4,923	31,409	7,828	16
19	बुलढाणा	11,852	2,291	2,269	3,688	3,282	24,989	6,495	5
20	अकोला	15,723	3,085	2,923	4,295	4,073	32,278	16,719	15
21	अमरावती	14,875	2,860	3,199	4,438	4,480	32,453	13,512	44
22	यवतमाळ	12,431	2,019	2,030	2,621	3,458	23,714	6,236	..
23	वर्धा	7,419	1,395	1,309	2,004	1,891	14,648	5,953	..
24	नागपूर	29,109	6,375	6,081	11,576	8,954	68,285	45,559	36
25	भंडारा	11,677	1,803	2,050	2,685	3,219	23,197	9,162	11
26	चंद्रपूर	10,976	1,867	1,708	2,413	3,000	21,548	9,788	64
महाराष्ट्र राज्य		5,69,201	1,96,485	1,23,777	2,63,533	2,17,539	14,49,652	5,95,357	60,077

TABLE No. 1.20 (2.4)—contd.

साठवण व दळणवळण Storage and communications					वित्त विमा, स्थावर आणि व्यावसायिक सेवा Financing insurance, real estate and business service		
हवाई वाहतूक Air transport	वाहतुकीस संलग्न सेवा Services incidental to transport	खसार व साठवण गृहे Storage and warehousing	दळणवळण Communica- tions	एकूण Total	बँक आणि तत्सम वित्त संस्था Banking and similar type of financial institutions	भविष्य निर्वाह आणि विमा Providents and insurance	District
(56)	(57)	(58)	(59)	(60)	(61)	(62)	(2)
20,529	9,499	5,276	36,026	2,87,274	72,436	16,678	Greater Bombay
1,178	691	1,174	8,603	68,346	13,119	1,468	Thane
36	67	78	1,561	15,337	1,784	130	Raigad
21	63	86	2,846	14,971	2,082	230	Ratnagiri
242	196	854	3,545	32,602	5,081	1,132	Nashik
..	42	67	1,342	12,973	2,416	182	Dhule
22	62	86	3,060	28,605	3,044	206	Jalgaon
10	113	191	2,399	16,473	4,240	298	Ahmadnagar
644	654	726	8,842	71,082	13,579	2,052	Pune
30	61	132	2,449	15,832	3,657	629	Satara
16	84	87	2,002	16,189	4,201	263	Sangli
25	130	191	2,610	24,125	3,598	285	Solapur
30	158	102	2,728	18,652	5,417	426	Kolhapur
96	196	105	1,904	15,062	3,351	242	Aurangabad
5	35	52	1,047	8,585	1,546	95	Parbhani
5	15	60	899	6,280	1,259	42	Beed
..	20	11	1,021	8,716	2,040	145	Nanded
..	20	83	1,576	9,522	2,494	99	Osmanabad
..	15	85	1,060	7,612	1,718	68	Buldana
..	55	166	1,767	18,721	2,051	114	Akola
5	124	95	1,754	15,533	2,433	195	Amravati
16	..	117	1,064	7,433	1,787	56	Yavatmal
..	10	45	995	7,002	1,278	44	Wardha
951	164	498	5,692	52,940	7,494	1,492	Nagpur
6	16	106	904	10,203	1,371	124	Bhandara
6	11	51	1,616	11,534	1,731	96	Chandrapur
23,874	12,516	10,470	99,318	8,01,606	1,65,203	26,793	Maharashtra State

वित्त विभा, मालमत्तास्वावर व व्यावसायिक सेवा Financing insurance, real estate and business services					सामूहिक, सामाजिक Community, social and			
बनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	स्वावर मालमत्ता आणि व्याव- सायिक सेवा Real estate and business services	कायदेविषयक सेवा Legal services	एकूण Total	सार्वजनिक प्रशासन आणि संरक्षण सेवा Public administra- tion and defence services	सफाई सेवा Sanitary services	शिक्षण शास्त्र आणि संशो- धन सेवा Education, scientific and research services	वैद्यकीय आणि आरोग्य सेवा Medical and health services
(1)	(2)	(63)	(64)	(65)	(66)	(67)	(68)	(69)
1	बुध्मबर्द	44,115	5,379	1,38,608	1,50,316	22,603	90,141	54,700
2	ठाणे	3,443	912	18,942	40,167	2,730	28,104	9,228
3	रायगड	296	178	2,387	13,174	435	11,480	2,437
4	रत्नागिरी	235	201	2,747	13,441	380	18,910	4,002
5	नाशिक	1,472	708	8,394	23,888	1,254	24,630	5,805
6	पुणे	602	395	3,593	13,792	974	13,678	3,247
7	जळगाव	584	525	4,358	16,106	1,096	19,270	4,664
8	अहमदनगर	2,716	724	7,973	20,128	304	21,852	4,614
9	पुणे	5,317	1,751	22,701	74,866	1,930	44,630	15,112
10	सातारा	803	620	5,719	14,098	624	20,966	4,100
11	सांगली	1,299	346	6,109	12,731	341	18,665	5,142
12	सोलापूर	1,158	646	5,688	15,650	2,259	18,552	6,078
13	कोल्हापूर	1,274	508	7,625	18,813	1,621	18,499	5,378
14	धीरंगाबाद	2,178	681	6,453	21,747	290	16,881	4,884
15	परभणी	1,145	433	3,219	13,966	152	9,820	2,197
16	बीड	1,443	316	3,061	9,011	104	9,097	2,106
17	नांदेड	1,484	408	4,078	14,095	158	10,366	2,587
18	उस्मानाबाद	2,556	885	6,033	13,932	222	16,674	2,760
19	बुलढाणा	790	398	2,974	10,762	580	10,169	2,840
20	अकोला	1,882	514	4,561	14,420	66	13,980	4,017
21	अमरावती	1,498	503	4,628	14,335	303	15,791	4,837
22	यवतमाळ	956	277	3,077	12,188	72	10,780	2,907
23	दर्भ	514	185	2,030	10,024	20	7,542	2,578
24	नागपूर	4,161	1,164	14,312	45,102	240	26,730	9,082
25	भंडारा	826	168	2,489	15,906	47	11,680	3,289
26	चंद्रपूर	778	223	2,329	20,685	54	12,364	3,572
महाराष्ट्र राज्य		83,536	19,060	2,94,592	6,43,110	38,864	5,21,246	1,72,165

आधार :- भारताची जनगणना, १९८१, मालिका १२,
Source.—Census of India, 1981, Series 12.

TABLE No. 1.20 (2.4) — contd.

आणि व्यक्तिगत सेवा
personal services

सामुहिक सेवा Community services	मनोरंजनाच्या व सांस्कृतिक सेवा Recreational and cultural services	व्यक्तिगत सेवा Personal services	आंतरराष्ट्रीय व इतर अतिरिक्त प्रादेशिक संस्थांच्या सेवा International and other extra territorial bodies services	इतर अवर्गीकृत सेवा Services not elsewhere classified	एकूण Total	एकूण Total	District
(70)	(71)	(72)	(73)	(74)	(75)	(76)	(2)
18,585	24,838	1,32,007	445	1,22,759	6,16,396	28,54,410	Greater Bombay
3,340	2,505	14,398	31	60,298	1,61,299	7,46,099	Thane
1,246	701	5,005	..	5,199	39,728	1,87,932	Raigad
1,651	547	6,285	5	4,777	50,037	1,89,018	Ratnagiri
3,877	1,245	7,957	6	10,021	78,698	3,80,806	Nashik
2,092	864	4,636	5	2,031	41,069	1,71,271	Dhule
2,647	1,555	6,635	..	6,724	58,694	2,50,540	Jalgaon
1,697	1,323	7,727	5	5,803	63,454	2,72,839	Ahmadnagar
5,421	4,551	31,041	17	25,683	2,03,249	7,61,201	Pune
2,009	1,115	6,066	..	2,624	51,602	1,96,371	Satara
1,349	1,170	5,230	..	2,692	47,319	1,86,252	Sangli
2,599	1,748	9,861	..	4,051	60,798	3,53,861	Solapur
2,856	1,373	7,774	..	9,256	65,520	2,98,554	Kolhapur
1,459	1,031	7,370	4	7,114	63,776	2,29,628	Aurangabad
1,914	1,251	7,753	..	2,442	39,495	1,64,859	Parbhani
745	1,120	5,678	..	2,881	30,741	1,26,641	Beed
1,368	570	7,203	..	2,810	39,170	1,62,902	Nanded
1,550	1,359	7,176	..	1,599	45,271	1,70,739	Osmanabad
1,128	1,012	4,595	..	1,459	32,544	1,14,853	Buldana
1,162	1,281	6,824	..	1,280	43,028	1,59,247	Akola
2,070	1,597	8,741	15	3,375	51,065	1,73,028	Amravati
1,343	1,126	4,957	5	3,536	36,909	1,30,058	Yavatmal
700	416	3,245	..	2,314	26,841	91,628	Wardha
2,819	3,112	16,577	21	11,569	1,15,251	4,87,814	Nagpur
847	1,211	5,604	..	2,352	40,936	2,31,769	Bhandara
1,030	564	7,835	..	6,482	52,587	2,02,709	Chandrapur
68,000	59,181	3,38,141	565	3,11,130	21,52,473	92,95,027	Maharashtra State

सामान्य आर्थिक तक्ते भाग तीन, ए व बी (दोन)
General Economic Tables, Part III A & B (ii)

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.21(2-5)

वस्तुनिर्माण, प्रक्रिया, सेवा व दुरुस्ती या उद्योगांसाठी काम करणाऱ्यांचे घरागृही व बिगर घरागृही उद्योगांचे यानुसार वर्गीकरण
Distribution of workers in manufacturing, processing, servicing and repairs by household industry and non-household industry

जनगणना/Population Census, 1981

क्र.सं. Serial No.	विभाग Division	ग्रामीण नागरी एकूण (3)	काम करणाऱ्यांची एकूण संख्या Total number of workers at work			घरागृही उद्योगांसाठी काम करणारे Workers in household industry			बिगर घरागृही उद्योगांसाठी काम करणारे Workers in non-household industry			Rural Urban Total (3)	Division (2)
			एकूण Total (4)	पुरुष Male (5)	स्त्रिया Female (6)	एकूण Total (7)	पुरुष Male (8)	स्त्रिया Female (9)	एकूण Total (10)	पुरुष Male (11)	स्त्रिया Female (12)		
1	सह्यद्रीचा जिल्हा	...	1,41,619	1,28,684	12,935	18,200	13,838	4,362	1,23,419	1,14,846	8,573	R	Manufacture of food products.
			1,23,099	1,12,187	10,912	11,157	8,723	2,434	1,11,942	1,03,464	8,478	U	
			2,64,718	2,40,871	23,847	29,357	22,561	6,796	2,35,361	2,18,310	17,051	T	
2	पंजाब, हरियाणा व राजस्थान प्रदेश	...	81,597	30,939	50,658	54,643	18,321	36,322	26,954	12,617	14,337	R	Manufacture of beverages, tobacco and tobacco products.
			70,894	23,147	47,747	22,522	4,542	17,980	48,372	18,605	29,767	U	
			1,52,491	54,086	98,405	77,165	22,863	54,302	75,326	31,222	44,104	T	
3	गुजरात	...	81,039	74,247	6,792	12,447	8,420	4,027	68,591	65,826	2,765	R	Manufacture of cotton textiles.
			5,59,999	5,17,124	42,875	30,510	21,556	8,954	5,29,490	4,95,569	33,921	U	
			6,41,038	5,91,371	49,667	42,957	29,976	12,981	5,98,081	5,61,395	36,686	T	
4	महाराष्ट्र, पंजाब व हरियाणा प्रदेश	...	8,388	6,212	2,176	4,143	2,293	1,850	4,244	3,918	326	R	Manufacture of wool, silk and synthetic fibre textiles.
			36,986	35,018	1,968	380	293	87	36,606	34,725	1,881	U	
			45,374	41,230	4,144	4,523	2,586	1,937	40,850	38,643	2,207	T	
5	गुजरात, महाराष्ट्र व राजस्थान प्रदेश	...	1,403	1,015	388	654	502	152	749	513	236	R	Manufacture of Jute, hemp and mesta textiles.
			1,285	1,039	246	273	157	116	1,012	882	130	U	
			2,688	2,054	634	927	659	268	1,761	1,395	366	T	
6	महाराष्ट्र प्रदेश (महाराष्ट्र सोडून सर्व बांधकाम क्षेत्राच्या वस्तू)	...	1,29,605	1,03,895	25,710	54,611	38,776	15,835	74,994	65,120	9,874	R	Manufacture of textile products (Including wearing apparel other than footwear)
			1,93,234	1,71,298	21,936	30,892	23,186	7,706	1,62,343	1,48,112	14,231	U	
			3,22,839	2,75,193	47,646	85,503	61,962	23,541	2,37,337	2,13,232	24,105	T	
7	महाराष्ट्र आणि राजस्थान प्रदेश	...	1,40,516	1,17,550	22,986	86,397	67,043	19,354	54,139	50,507	3,632	R	Manufacture of wood and wood products.
			4,16,640	1,09,508	7,132	22,067	17,179	4,888	94,573	92,329	2,244	U	
			2,57,176	2,27,038	30,118	1,08,464	84,222	24,242	1,48,712	1,42,836	5,876	T	

8	कागद, कागदाच्या वस्तू, मुद्रण, प्रकाशन आणि तत्सम उद्योग.	भा ना ए	15,096 98,187 1,13,283	14,760 93,242 1,08,002	336 4,945 5,281	201 2,377 2,578	178 2,015 2,193	23 362 385	14,895 95,812 1,10,707	14,582 91,228 1,05,810	313 4,584 4,897	R U T	Manufacture of paper and paper products and printing, publishing & allied industries.
9	कातडी, कातडीच्या आणि केसाळ कातडीच्या वस्तूंचे उत्पादन (दुरुस्ती सोडून).	भा ना ए	26,072 33,581 59,653	24,861 31,382 56,243	1,211 2,199 3,410	16,598 9,990 26,588	15,681 8,997 24,678	917 993 1,910	9,473 23,591 33,064	9,179 22,385 31,564	294 1,206 1,500	R U T	Manufacture of leather and leather and fur products (except repair).
10	रबर, प्लॅस्टिक, पेट्रोलियम व दगडी कोळसा यांच्या पदार्थांचे उत्पादन.	भा ना ए	8,622 69,710 78,332	6,719 63,568 70,287	1,903 6,142 8,045	147 1,363 1,510	136 1,187 1,323	11 176 187	8,474 68,348 76,822	6,582 62,382 68,964	1,892 5,966 7,858	R U T	Manufacture of rubber, plastic, petroleum and coal products.
11	रसायने, रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन (पेट्रोलियम व दगडी कोळसा यांचे उत्पादन सोडून).	भा ना ए	27,462 1,62,605 1,90,067	26,703 1,46,624 1,73,397	759 15,211 16,670	231 1,841 2,072	189 1,302 1,491	42 539 581	27,232 1,60,763 1,87,995	26,514 1,45,392 1,71,906	718 15,371 16,089	R U T	Manufacture of chemicals and chemical products (except products of petroleum and coal).
12	यंत्रातून बनविलेले पदार्थांचे उत्पादन.	भा ना ए	1,02,639 67,151 1,69,790	70,235 53,113 1,23,348	32,404 14,038 46,442	37,491 6,140 43,631	24,234 4,202 28,436	13,257 1,938 15,195	65,149 61,011 1,26,160	46,002 48,911 94,913	19,147 12,100 31,247	R U T	Manufacture of non-metallic mineral products.
13	मूलभूत धातू व मिश्रधातू यांचे उत्पादन.	भा ना ए	17,073 51,124 68,197	15,688 49,597 65,285	1,385 1,527 2,912	219 321 540	195 309 504	24 12 36	16,854 50,804 67,658	15,493 49,288 64,781	1,361 1,516 2,877	R U T	Basic metal and alloy industries.
14	धातूंच्या वस्तू व सुटे भाग यांचे उत्पादन (यंत्र व परिवहन साधने सोडून).	भा ना ए	48,493 1,14,571 1,63,064	45,056 1,10,640 1,55,696	3,437 3,931 7,368	20,815 6,859 27,674	18,822 6,213 25,035	1,993 646 2,639	27,677 1,07,712 1,35,389	26,234 1,04,427 1,30,661	1,443 3,285 4,728	R U T	Manufacture of metal products and parts except machinery and transport equipment.
15	यंत्र साधने, यांत्रिक यंत्रांचे आणि सुटे भाग यांचे उत्पादन (विद्युत यंत्र साधने सोडून).	भा ना ए	26,400 1,63,180 1,89,580	25,954 1,57,306 1,83,265	441 5,874 6,315	1,880 904 2,784	1,751 869 2,620	129 35 164	24,521 1,62,275 1,86,797	24,209 1,56,436 1,80,645	312 5,859 6,151	R U T	Manufacture of machinery, machine tools and parts except electrical machinery.
16	विद्युत यंत्र साधने, साधने, उपकरणे, पुरवठा व सुटे भाग.	भा ना ए	7,876 89,845 97,721	7,457 80,496 87,953	419 9,349 9,768	93 343 436	93 320 413	.. 23 23	7,784 89,502 97,286	7,364 80,176 87,540	420 9,326 9,746	R U T	Manufacture of electrical machinery, apparatus, appliances and supplies and parts.
17	परिवहन साधने व सुटे भाग यांचे उत्पादन.	भा ना ए	12,525 1,13,505 1,26,030	12,461 1,11,272 1,23,733	64 2,233 2,297	448 308 756	248 294 742	.. 14 14	12,077 1,13,197 1,25,274	12,013 1,10,978 1,22,991	64 2,219 2,283	R U T	Manufacture of transport equipment and parts.

तस्मात् संश्लेषणम् | TABLE No. 1.21 (2.5) - contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
18	इतर संश्लेषणक कारखाने	श	27,296	24,523	2,773	9,615	7,816	1,799	17,679	16,706	973	R	Other manufacturing industries.
		न	1,17,486	1,08,710	8,776	12,356	10,839	1,517	1,05,131	97,872	7,259	U	
		ए	1,44,782	1,33,233	11,549	21,971	18,655	3,316	1,22,810	1,14,578	8,232	T	
19	कुस्ती	श	1,00,699	84,430	16,269	67,079	51,397	15,682	33,620	33,033	587	R	Repairs
		न	2,09,784	1,97,141	12,643	73,992	63,038	10,954	1,35,792	1,34,103	1,689	U	
		ए	3,10,483	2,81,571	28,912	1,41,071	1,14,435	26,636	1,69,412	1,67,136	2,276	T	
एकूण	श	10,04,440	8,21,393	1,83,047	3,85,912	2,70,134	1,15,779	6,18,525	5,51,258	67,267	R	Total	
	न	23,92,867	21,72,483	2,20,384	2,34,595	1,75,220	59,374	21,58,276	19,97,264	1,61,012	U		
	ए	33,97,307	29,93,876	4,03,431	6,20,507	4,45,354	1,75,153	27,76,801	25,48,522	2,28,279	T		

संश्लेषण : भारतीय जनगणना, १९८१, मालिका १२, भाग तीन ए आणि बी (दोम).
Source : Census of India, 1981, Series 12, Part III-A & B (ii).

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1-22 (2.6)

बिगर घरगुती उद्योगधंदे, व्यापार, व्यवसाय किंवा सेवा हा प्रमुख व्यवसाय असणाऱ्यांचे लिंग व कामाच्या प्रकारानुसार व उद्योगधंद्यानुसार वर्गीकरण
 Industrial classification by sex and class of workers of persons at work in non-household industry, trade, business, profession or services as main activity (1981)

क्र.सं./Serial No.	जिल्हा/District	ग्रामीण/नागरी Rural/Urban	काम करणाऱ्यांचा वर्ग/Class of workers												जिल्हा/District	
			एकूण/Total		मालक/Employer		कामगार/Employee		एकटा काम करणारा/Single worker		कुटुंबिक कामगार/Family worker		ग्रामीण/नागरी Rural/Urban			
			पुरुष/Male	स्त्रिया/Female	पुरुष/Male	स्त्रिया/Female	पुरुष/Male	स्त्रिया/Female	पुरुष/Male	स्त्रिया/Female	पुरुष/Male	स्त्रिया/Female	पुरुष/Male	स्त्रिया/Female		पुरुष/Male
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)
1	बृहन्मुंबई	शा ना ए	.. 24,85,947 24,85,947	.. 2,97,218 2,97,218	.. 1,37,060 1,37,060	.. 4,739 4,739	.. 19,52,940 19,52,940	.. 2,56,799 2,56,799	.. 2,98,465 2,98,465	.. 28,443 28,443	.. 97,482 97,482	.. 7,237 7,237	R U T	Greater Bombay		
2	राणे	शा ना ए	2,18,937 4,18,983 6,37,920	27,838 46,030 73,868	7,525 26,678 34,203	324 683 1,007	1,84,268 3,41,587 5,25,855	21,796 40,273 62,069	19,218 39,397 58,615	3,455 4,115 7,570	7,926 11,321 19,247	2,262 959 3,221	R U T	Thane		
3	रायगड	शा ना ए	1,00,364 51,287 1,51,651	17,184 8,326 25,510	4,127 4,115 8,242	251 188 439	78,030 37,073 1,15,103	11,276 5,559 16,835	14,123 7,305 21,428	4,167 1,914 6,081	4,084 2,794 6,878	1,490 665 2,155	R U T	Raigad		
4	रत्नागिरी	शा ना ए	1,13,713 34,226 1,47,939	23,049 5,770 28,819	6,757 2,766 9,523	271 103 374	79,853 22,772 1,02,625	15,809 4,160 19,969	19,487 6,744 26,231	3,952 1,221 5,173	7,617 1,943 9,560	3,017 286 3,303	R U T	Ratnagiri		
5	नाशिक	शा ना ए	99,391 2,13,122 3,12,513	15,267 29,425 44,692	4,872 16,572 21,444	365 739 1,104	68,436 1,53,818 2,22,254	10,197 23,127 33,324	18,582 34,705 53,287	2,780 4,108 6,888	7,502 8,026 15,528	1,926 1,451 3,377	R U T	Nashik		
6	भुळे	शा ना ए	62,744 74,885 1,37,629	7,972 8,345 16,317	2,647 6,647 9,294	144 229 373	33,915 43,323 77,238	3,421 4,544 7,965	19,520 19,709 39,229	2,647 2,306 4,953	6,662 5,206 11,868	1,762 1,265 3,027	R U T	Dhule		
7	जळगाव	शा ना ए	94,025 1,17,360 2,11,385	9,159 8,443 17,602	5,980 9,059 15,039	162 202 364	54,300 75,520 1,29,820	4,281 5,763 10,044	26,430 26,868 53,298	3,146 1,783 4,929	7,316 5,912 13,228	1,572 694 2,266	R U T	Jalgaon		
8	अहमदनगर	शा ना ए	1,33,956 79,286 2,13,242	23,918 12,916 36,834	6,531 8,078 14,609	533 331 864	86,639 53,592 1,40,231	13,995 9,719 23,714	37,455 16,144 53,599	8,658 2,640 11,298	3,331 1,472 4,803	733 225 958	R U T	Ahmadnagar		

तत्त्वा क्रमांक/TABLE No. 1-22 (2.6)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)	(2)
9	पुणे	श्री ना ए	1,52,383 4,82,716 6,35,099	19,166 75,171 94,337	5,275 29,000 34,275	290 1,677 1,967	1,10,819 3,76,350 4,87,169	11,951 59,195 71,146	32,235 72,750 1,04,985	5,808 13,701 19,509	4,055 4,616 8,671	1,117 598 1,715	R U T	Pune
10	सातारा	श्री ना ए	1,03,134 51,883 1,55,017	15,021 7,620 22,641	4,460 3,742 8,202	395 130 525	69,329 31,734 1,01,063	9,007 4,907 13,914	21,725 12,619 34,344	3,502 1,993 5,495	7,627 3,780 11,407	2,117 590 2,707	R U T	Satara
11	सांगली	श्री ना ए	79,943 73,984 1,53,927	8,108 7,852 15,960	4,103 6,360 10,463	215 262 477	52,702 48,369 1,01,071	4,520 5,287 9,807	16,619 15,732 32,351	1,557 4,859 3,456	6,518 3,524 10,142	1,816 404 2,220	R U T	Sangli
12	सोलापूर	श्री ना ए	1,09,836 1,60,631 2,70,467	16,901 36,200 53,101	3,407 12,793 16,200	270 636 906	63,520 1,15,431 1,78,951	9,655 28,231 37,886	30,305 26,097 56,402	3,980 6,100 10,080	12,604 6,310 18,914	2,995 1,233 4,428	R U T	Solapur
13	कोल्हापूर	श्री ना ए	1,09,618 1,41,466 2,51,084	8,639 12,907 21,546	6,176 14,665 20,841	327 392 719	78,539 97,218 1,75,757	4,963 5,301 14,264	19,442 24,535 45,977	2,110 2,714 4,824	5,461 5,048 10,509	1,239 500 1,739	R U T	Kolhapur
14	औरंगाबाद	श्री ना ए	78,379 1,11,610 1,89,989	7,836 14,566 22,402	3,612 6,470 10,082	188 190 378	44,109 77,614 1,21,723	4,142 10,113 14,255	24,799 24,169 48,968	2,442 3,710 6,152	5,659 3,357 9,216	1,065 552 1,617	R U T	Aurangabad
15	परभणी	श्री ना ए	70,834 64,867 1,35,701	8,747 7,246 15,993	2,526 4,793 7,319	189 147 336	31,051 35,503 66,554	4,484 4,254 8,738	29,303 19,249 48,552	2,952 2,095 5,047	7,955 5,322 13,277	1,122 750 1,872	R U T	Parbhani
16	बीड	श्री ना ए	61,475 42,229 1,03,704	7,956 4,477 12,433	2,022 3,965 5,987	132 167 299	29,336 23,394 52,730	3,710 1,959 5,669	27,508 14,197 41,705	3,393 2,294 5,687	2,609 673 3,282	722 57 779	R U T	Beed
17	नांदेड	श्री ना ए	74,286 60,450 1,34,736	7,968 5,374 13,342	2,962 5,532 8,494	143 134 277	34,357 38,343 72,700	3,128 3,300 6,428	28,894 12,898 41,792	3,050 1,295 4,345	8,073 3,677 11,750	1,647 645 2,292	R U T	Nanded
18	उस्मानाबाद	श्री ना ए	85,293 58,212 1,43,505	5,499 7,074 12,573	3,369 3,709 7,078	94 90 184	40,342 34,035 74,377	1,671 3,273 4,944	33,395 15,904 49,299	3,314 1,387 4,701	8,187 4,563 12,750	1,996 749 2,745	R U T	Osmanabad
19	बुलढाणा	श्री ना ए	47,048 48,358 95,406	4,620 3,928 8,548	1,134 2,998 4,132	39 40 79	22,285 25,797 48,082	2,180 2,354 4,534	19,350 16,176 35,526	1,117 1,192 2,309	4,279 3,387 7,666	1,284 342 1,626	R U T	Buldana

1. क्षेत्रकळ आणि लोकसंख्या/

तपता क्रमांक/

काम करणाऱ्या व काम न करणाऱ्या स्त्रियांचे प्रमुख व्यवसाय व वयोगटानुसार वर्गीकरण/

जनगणना/

वयोगट Age-group	ग्रामीण नागरी एकूण	एकूण लोकसंख्या Total population	एकूण मुख्यतः काम करणारे Total Main workers	शेतकरी Cultivators	शेतमजूर Agricultural labourers	काम करणाऱ्यांचा वर्ग/	
						पशुसंवर्धन, जंगलकाम, मच्छीमारी, शिकार, मळे, फळवागा आणि अनुषंगिक व्यवसाय Livestock, forestry, fishing, hunt- ing and plantations, orchards and allied activities	साणकाम आणि दगडसाणकाम Mining and quarrying
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
0—14	भा	79,73,716	5,47,000	1,70,193	3,41,029	13,986	473
	ना	37,73,308	28,692	834	9,458	483	51
	ए	1,17,47,024	5,75,693	1,71,026	3,50,487	14,470	524
15—19	भा	16,95,667	7,53,737	3,04,846	4,03,072	5,621	730
	ना	10,03,215	68,419	2,047	16,310	796	146
	ए	26,98,882	8,22,156	3,06,894	4,19,382	6,418	877
20—24	भा	16,28,510	8,06,058	3,49,561	4,00,155	5,481	974
	ना	10,23,968	1,26,315	2,916	16,413	1,025	278
	ए	26,52,478	9,32,373	3,52,477	4,16,568	6,506	1,252
25—29	भा	14,80,136	7,65,042	3,33,032	3,72,121	4,871	1,128
	ना	9,34,172	1,44,585	3,204	16,929	1,113	311
	ए	24,14,309	9,09,627	3,36,236	3,89,050	5,984	1,439
30—34	भा	13,06,181	7,23,968	3,17,201	3,50,575	5,402	1,061
	ना	7,06,962	1,27,921	3,284	17,317	1,133	234
	ए	20,13,144	8,51,888	3,20,485	3,67,892	6,535	1,294
35—39	भा	12,57,760	7,17,918	3,26,573	3,41,167	4,639	907
	ना	6,25,260	1,20,631	4,268	18,925	1,120	263
	ए	18,83,020	8,38,549	3,30,841	3,60,092	5,759	1,169
40—49	भा	20,51,499	11,54,861	5,43,274	5,39,927	6,976	1,293
	ना	9,07,212	1,76,663	7,843	32,520	1,746	333
	ए	29,58,711	13,31,524	5,51,117	5,72,447	8,722	1,626
50—59	भा	13,60,437	6,09,141	2,94,232	2,81,092	3,386	322
	ना	5,57,566	87,696	5,213	18,303	811	93
	ए	19,18,003	6,96,837	2,99,445	2,99,395	4,197	416
60+	भा	14,84,496	2,76,763	1,27,716	1,33,190	1,509	93
	ना	5,57,599	38,684	3,436	8,907	446	48
	ए	20,42,094	3,15,447	1,31,152	1,42,097	1,955	141
एकूण/Total ..	भा	2,02,63,121	63,61,427	27,69,274	31,65,815	51,980	6,995
	ना	1,01,05,924	9,20,768	33,071	1,55,252	8,685	1,757
	ए	3,03,69,045	72,82,195	28,02,345	33,21,067	60,665	8,751

टीप.—वयाची माहिती उपलब्ध नसलेल्या आकड्यांचा एकूणमध्ये समावेश आहे./
 स्रोत—भारतीय जनगणना, १९८१, मालिका १२, भाग तीन-ए व दो (दोन)./

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1-23 (2-7)

Female workers and non-workers according to main activity classified by age-groups

Population Census, 1981

Class of workers									
नस्तु निर्माण प्रक्रिया, सेवा व दुहस्तीचे उद्योग घडे Manufacturing, processing, servicing and repairs		बांधकाम	व्यापार व वाणिज्य	वाहतूक, साठवण, भाणि वळणवळण Transport, storage and communications	इतर कामे	सीमांतिक कामगार	काम न करणारे	Rural Urban Total	
(a) घरगुती उद्योगघडे Household industry	(b) घरगुती उद्योगघड्या-व्यतिरिक्त इतर उद्योगघडे Other than household industry	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)	
6,582	4,769	6,023	932	149	2,865	2,11,619	72,15,097	R	
2,033	4,807	1,652	1,199	167	8,009	5,187	37,39,429	U	
8,615	9,576	7,675	2,131	315	10,874	2,16,805	1,09,54,526	T	
12,759	9,116	9,839	2,508	379	4,865	2,30,482	7,11,448	R	
5,717	16,926	3,893	3,840	764	17,978	11,117	9,23,679	U	
18,476	26,041	15,733	6,348	1,144	22,843	2,41,599	16,35,127	T	
15,474	10,364	9,598	3,699	724	10,028	2,44,744	5,77,708	R	
7,231	29,361	5,287	14,804	5,418	43,585	13,922	8,83,751	U	
22,704	39,725	14,884	18,503	6,142	53,613	2,58,666	14,61,439	T	
15,352	10,424	8,621	4,470	618	14,403	2,25,033	4,90,061	R	
8,067	27,098	5,445	17,806	6,432	58,182	14,458	7,75,129	U	
23,419	37,522	14,066	22,276	7,050	72,585	2,39,491	12,65,190	T	
13,829	8,915	7,498	4,524	448	14,516	2,05,022	3,77,191	R	
7,554	21,989	4,937	14,282	4,391	52,800	12,905	5,66,136	U	
21,382	30,904	12,435	18,805	4,839	67,317	2,17,928	9,43,327	T	
13,208	7,675	6,345	5,124	418	11,862	1,99,362	3,40,480	R	
7,908	19,316	4,306	12,578	4,195	47,752	13,027	4,91,604	U	
21,117	26,991	10,651	17,702	4,613	59,614	2,12,387	8,32,084	T	
21,564	10,212	8,446	8,042	454	14,672	3,17,936	5,78,702	R	
11,471	25,645	5,663	18,708	4,926	67,807	19,199	7,11,350	U	
33,036	35,857	14,109	26,750	5,381	82,479	3,37,135	12,90,052	T	
11,181	3,978	3,334	4,594	223	6,799	1,83,025	5,68,276	R	
5,971	11,544	2,227	10,090	1,670	31,774	9,374	4,60,496	U	
17,152	15,522	5,560	14,684	1,893	38,573	1,92,394	10,28,771	T	
5,641	1,670	1,134	2,955	62	2,794	97,261	11,10,472	R	
3,328	4,145	803	6,169	442	10,960	4,840	5,14,075	U	
8,969	5,815	1,937	9,124	504	13,754	1,02,102	16,24,545	T	
1,15,779	67,267	60,926	36,906	3,485	82,999	19,16,567	1,19,85,127	R	
59,373	1,61,011	34,250	99,625	28,455	3,39,288	1,04,123	90,81,033	U	
1,75,152	2,28,279	95,176	1,36,531	31,941	4,22,287	20,20,690	2,10,66,160	T	

Note.—Figures of age not stated are included in total.

Source : Census of India, 1981, Series 12, Part III-A and B (ii).

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या/

तक्ता क्रमांक/

मुख्यतः काम करणाऱ्या स्त्रियांचे प्रमुख व्यवसाय व वैवाहिक स्थितीनुसार वर्गीकरण/

जनगणना/

वैवाहिक स्थिती	ग्रामीण नागरी एकूण	एकूण लोकसंख्या Total population	एकूण मुख्यतः काम करणारे Total main workers	शेतकरी Cultiva- tors	शेतमजूर Agricul- tural la- bourers	पशुसंवर्धन, जंगलकाम, मच्छिमारी, शिकार, मळे, फळबागा वगैरे Livestock, forestry, fishing, hunting and planta- tions orchards and allied activities	खाणकाम आणि दगड खाणकाम Mining and quarrying	काम करणाऱ्यांचा वर्ग/		
								वस्तू निर्माण, प्रक्रिया, सेवा व दुरुस्तीचे उद्योगधंदे Manufacturing, processing, servicing and repairs		
								(a) घरगुती उद्योगधंदे Household industry	(b) घरगुती उद्योगधंद्या- व्यतिरिक्त इतर उद्योगधंदे Other than house- holds Industry	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	
1. अविवाहित	ग्रा	89,21,244	9,04,768	3,14,601	5,18,607	17,759	896	14,444	4,186	
	ना	48,95,500	1,80,808	2,201	19,095	1,614	229	7,781	41,058	
	ए	1,38,16,744	10,85,576	3,16,622	5,37,300	19,374	1,125	2,22,251	25,064	
2. विवाहित	ग्रा	93,42,901	47,77,122	1,293,570	12,79,154	30,159	5,582	88,032	49,677	
	ना	44,08,777	5,84,436	23,918	1,05,916	5,589	1,305	41,728	97,418	
	ए	1,37,51,678	53,61,558	22,17,488	23,85,070	35,747	6,883	1,29,760	1,47,095	
3. विधवा	ग्रा	18,79,172	6,05,258	2,43,785	3,17,671	3,505	460	11,725	5,464	
	ना	7,63,517	1,41,111	6,838	26,807	1,362	206	9,100	20,049	
	ए	26,42,689	7,46,369	2,50,673	3,44,478	4,868	666	20,825	25,513	
4. घटस्फोटिता किंवा अलग रहाणाऱ्या	ग्रा	1,16,860	73,398	16,936	50,019	526	56	1,572	1,111	
	ना	36,053	14,156	289	3,414	115	16	764	2,402	
	ए	1,52,913	87,554	17,225	53,433	641	72	2,336	3,513	
एकूण ..	ग्रा	2,02,63,121	63,61,427	27,69,274	31,65,815	51,980	6,995	1,15,779	67,267	
	ना	1,01,05,924	9,20,768	33,071	1,55,252	8,685	1,757	59,373	1,61,011	
	ए	3,03,69,045	72,82,195	28,02,345	33,21,067	60,665	8,751	1,75,152	2,28,279	

टीप.- वर्गीकरण न झालेल्या वैवाहिक दर्जाच्या आकडेवारीचा एकूण मध्ये समावेश आढे/
 आधार.—भारतीय जनगणना, १९८१, मालिका १२, भाग-तीन-ए व बी (दोन्ही)

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1-24 (2.8)

Female main workers according to main activity classified by marital status

Population Census, 1981

Class of workers

श्रेणी Construction	व्यापार आणि वाणिज्य Trade and commerce	वाहतूक, साठवण आणि दळणवळण Transport, storage and communications	इतर कामे Other services	Rural Urban Total	Marital status
(11)	(12)	(13)	(14)	(2)	(1)
10,812	3,347	592	12,706	Rural	Never married
3,799	19,845	6,910	78,454	Urban	
14,611	23,192	7,502	91,160	Total	
44,887	25,227	2,486	58,347	Rural	Married
25,924	59,953	17,902	2,04,782	Urban	
70,811	85,180	20,388	2,63,129	Total	
4,253	7,554	364	10,525	Rural	Widowed
4,011	18,414	3,494	70,831	Urban	
8,264	25,968	3,858	61,356	Total	
949	773	44	1,412	Rural	Divorced or separated
506	1,538	140	3,121	Urban	
1,456	2,161	183	6,533	Total	
60,926	36,906	34,851	82,999	Rural	Total
34,250	99,625	28,455	3,39,288	Urban	
95,176	1,36,531	31,941	4,22,287	Total	

Note--Figures of unclassified marital status are included in total.

Source.—Census of India, 1981, Series 12, Part III-A and B (ii).

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.25 (2.9)

काम न करणाऱ्या व्यक्तींचे व्यवसाय प्रकारानुसार वर्गीकरण
Classification of persons not at work by type of activity

1981 गणना/Census

(हजारत/ in thousand)

व्यवसाय प्रकार (१)	ग्रामीण/Rural			नगरी/Urban			एकूण/Total			Type of activity (1)
	पुरुष Males	स्त्री Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्री Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्री Females	एकूण Total	
१. पूर्णवेळ विद्यार्थी	4,103	2,308	6,411	3,012	2,267	5,279	7,116	4,575	11,691	Full time Students
२. घटकाम करणारे ..	131	4,196	4,327	252	4,500	4,567	209	8,695	8,904	Household duties
३. अवलंबून असणारे व बालके ..	4,738	5,423	10,161	2,189	2,216	4,405	6,926	7,638	14,564	Dependents and infant
४. सेवानिवृत्ती व्याजावर भाड्या- वर उपजिविका करणारे व स्वतंत्र उत्पन्न असणारे.	54	20	74	235	28	263	290	49	339	Retired, rentiers and persons of independent means.
५. भिकारी	19	10	29	24	14	38	44	24	68	Beggars, Vagrants etc.
६. शिक्षा भोगणारे मानसिक आजारान्या व धर्मार्थ संस्थां- मध्ये राहणाऱ्या श्रवणी.	5	3	8	20	6	26	24	9	33	Inmates of penal, mental and charitable institutions.
७. इतर	109	25	134	283	51	334	391	76	467	Others
एकूण	9,159	11,985	21,144	5,841	9,081	14,922	15,000	21,066	36,066	Total

साधर.—भारताची जनगणना १९८१, भाग ३-क आणि ख (४).

Source.—Census of India, 1981, Part III-A and B (IV).

2. पर्यावरण सांख्यिकी

२.१ निरनिराळ्या केन्द्रातील तममान, सापेक्ष आर्द्रता आणि सरासरी पावसाचे दिवस व पाऊस आणि विविध केन्द्रात प्रत्येक पडलेला पाऊस याबाबत माहिती पुढील तक्त्यात दिली आहे.

२.२ ज्या केंद्रांकरिता माहिती देण्यात आली आहे ती केंद्रे सर्वसाधारण जिल्हातील ताबुक्याची किंवा जिल्हा मुख्यालयाची ठिकाणे आहेत. सरासरी किंवा सर्वसाधारण पावसाची आकडेवारी ही कमीतकमी पाच वर्षे किंवा जास्तीत जास्त ऐंशी वर्षांच्या प्रत्यक्ष पडलेल्या पावसाच्या आकडेवारीवरून काढली आहे. जेव्हा एखाद्या दिवसाच्या चोवीस तासात पर्जन्य मापक यंत्रावर पडलेल्या पावसाची नोंद कमीतकमी २.५ मि. मि. झाली असेल तर तो दिवस पावसाचा दिवस समजण्यात येतो.

2. ENVIRONMENT STATISTICS

2.1 Data on temperature and relative humidity at various centres and normal number of rainy days and rainfall and actual rainfall in different centres are presented in the following tables.

2.2 The Centres for which data is presented are generally the tahsil or district headquarters in the districts. The figures of average rainfall are worked out on the basis of actual figures for the periods ranging from a minimum of five years to a maximum of eighty years. A day was treated as a rainy day if during the twenty-four hours, the rain gauge recorded a minimum of 2.5 mm. of rainfall.

2. पर्यावरण सांख्यिकी/ENVIRONMENT STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.1-A (3.1)

महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या केंद्रातील तपमान
Temperature at different centres in Maharashtra State

(1984)

(सेल्सिअस डिग्रीमध्ये/In degree celcius)

अनुक्रमांक Serial No.	केंद्र	कमाल तपमान Maximum temperature	महिना Month	किमान तपमान Minimum temperature	महिना Month	Centre
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	कुलाबा (बृहन्मुंबई)	39.6	एप्रिल/April	15.1	जानेवारी/January	Colaba (Greater Bombay)
2	सांताक्रुझ (बृहन्मुंबई)	40.8	एप्रिल/April	12.1	जानेवारी/January	Santacruz (Greater Bombay)
3	डहानू (ठाणे)	39.7	मार्च/March	11.3	डिसेंबर/December	Dahanu (Thane)
4	अलिबाग (रायगड)	35.7	एप्रिल/April	12.8	जानेवारी/January	Alibag (Raigad)
5	भिरा (रायगड)	42.9	एप्रिल/April	10.5	डिसेंबर/December	Bhira (Raigad)
6	वेंगुर्ला (सिंधुदुर्ग)	38.8	मार्च/March	13.1	नोव्हेंबर/November	Vengurla (Sindhudurg)
7	हर्ण (रत्नागिरी)	35.3	फेब्रुवारी/February	18.1	फेब्रुवारी/February	Harnai (Ratnagiri)
8	रत्नागिरी	38.0	मार्च/March	14.0	जानेवारी/January	Ratnagiri
9	देवगड (रत्नागिरी)	37.3	मार्च/March	16.2	डिसेंबर/December	Devgad (Ratnagiri)
10	मालेगाव (नाशिक)	44.2	मे/May	5.8	जानेवारी/January	Malegaon (Nashik)
11	ओझर (नाशिक)	40.5	एप्रिल/April	4.0	जानेवारी/January	Ozar (Nashik)
12	नंदुरबार (धुळे)	N.A.		10.3	जानेवारी/January	Nandurbar (Dhule)
13	जळगाव	46.7	मे/May	6.1	जानेवारी/January	Jalgaon
14	अहमदनगर	41.6	एप्रिल/April	7.0	जानेवारी/January	Ahmadnagar
15	पुणे	41.3	मे/May	5.1	जानेवारी/January	Pune
16	लोहागाव (पुणे)	N.A.		N.A.		Lohgaon (Pune)
17	वानोरी (अएफएमसी, पुणे)	41.8	मे/May	8.4	जानेवारी/January	Wanori (AFMC, Pune)
18	बारामती (पुणे)	41.8	मे/May	8.8	जानेवारी/January	Baramati (Pune)
19	महाबळेश्वर (सातारा)	34.8	मे/May	8.5	जानेवारी/January	Mahabaleshwar (Satara)
20	सांगली	41.3	मे/May	7.0	जानेवारी/January	Sangli
21	जेऊर (सोलापूर)	44.4	मे/May	6.7	डिसेंबर/December	Jeur (Solapur)
22	सातारा	37.2	एप्रिल/April	7.3	जानेवारी/January	Satara
23	सोलापूर	44.2	मे/May	11.4	डिसेंबर/December	Solapur
24	कोल्हापूर	42.2	मे/May	10.0	जानेवारी/January	Kolhapur
25	औरंगाबाद	43.6	मे/May	8.6	जानेवारी/January	Aurangabad
26	चिखलठाणा (औरंगाबाद)	42.5	मे/May	7.7	नोव्हेंबर/November	Chikhalthana (Aurangabad)
27	उस्मानाबाद	39.8	एप्रिल/April	10.4	डिसेंबर/December	Osmanabad
28	परभणी	45.3	मे/May	10.2	डिसेंबर/December	Parbhani
29	बीद	44.2	मे/May	7.9	जानेवारी/January	Beed
30	नांदेड	45.5	मे/May	5.9	जानेवारी/January	Nanded
31	बुलढाणा	41.5	मे/May	5.9	फेब्रुवारी/February	Buldana
32	अकोला (विमानतळ)	45.2	मे/May	8.0	जानेवारी/January	Akola (Airport)
33	अकोला (शहर)	45.6	मे/May	9.0	जानेवारी/January	Akola (City)
34	अमरावती	45.5	मे/May	10.1	जानेवारी/January	Amravati
35	यवतमाळ	46.1	मे/May	11.0	जानेवारी/January	Yavatmal
36	पुसद (यवतमाळ)	46.0	मे/May	6.0	जानेवारी/January	Pusad (Yavatmal)
37	वर्धा	46.8	मे/May	8.8	जानेवारी/January	Wardha
38	नागपूर (विमानतळ)	46.0	मे/May	8.2	जानेवारी/January	Nagpur (Airport)
39	नागपूर (शहर)	45.3	मे/May	10.5	जानेवारी/January	Nagpur (City)
40	गोंदिया (भंडारा)	46.2	मे/May	10.0	जानेवारी/January	Gondia (Bhandara)
41	चंद्रपूर	47.3	मे/May	3.2	नोव्हेंबर/November	Chandrapur
42	ब्रह्मपुरी (चंद्रपूर)	46.2	मे/May	5.5	डिसेंबर/December	Brahmapuri (Chandrapur)
43	सिरोंचा (चंद्रपूर)	46.6	मे/May	4.5	नोव्हेंबर/November	Sironcha (Chandrapur)

N. A.—उपलब्ध नाही/Not available.

टीप.—कंसातील नावे केंद्र ज्या जिल्ह्यात आहे त्या जिल्ह्यांचे आहेत.

Note.—The names in the brackets indicate the district in which the Centre is located.

आधार.—विभागीय हवामान शास्त्र कार्यालय, नागपूर आणि मुंबई.

Source.—Regional Meteorological Centres, Nagpur and Bombay.

2. पर्यावरण सांख्यिकी/ENVIRONMENT STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.1-B (3-1)

महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या केंद्रांतील तपमान
Temperature at different centres in Maharashtra State
(1985)

(सेल्सियस द्विधामध्ये/In degrees celsius)

अनुक्रमांक Serial No.	केंद्र	कमाल तपमान Maximum temper- ature	महिना Month	किमान तपमान Minimum tempe- rature	महिना Month	केंद्र Centre
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	कुलाबा (बृहन्मुंबई)	39.8	मार्च/March	15.5	जानेवारी/January	Colaba (Greater Bombay)
2	सातारा (बृहन्मुंबई)	41.1	मार्च/March	13.4	जानेवारी/January	Santacruz (Greater Bombay).
3	डहानू (ठाणे)	38.4	एप्रिल/April	13.9	जानेवारी/January	Dahanu (Thane)
4	अलिबाग (रायगड)	40.0	मार्च/March	13.4	जानेवारी/January	Alibag (Raigad)
5	भोरा (रायगड)	42.0	मे/May	10.4	फेब्रुवारी/February	Bhira (Raigad)
6	हर्णै (रत्नागिरी)	34.8	मार्च/March	12.5	ऑगस्ट/August	Harnai (Ratnagiri)
7	रत्नागिरी	37.5	मार्च/March	15.8	जानेवारी/January	Ratnagiri
8	देवगड (रत्नागिरी)	37.6	मार्च/March	17.0	नोव्हेंबर/November	Devgad (Ratnagiri)
9	वेंगुर्ला (सिंधुदुर्ग)	35.2	मार्च/March	15.0	जानेवारी/January	Vengurla (Sindhudurg)
10	मालेगाव (नाशिक)	43.5	मे/May	8.2	फेब्रुवारी/February	Malegaon (Nashik)
11	ओझर (नाशिक)	41.3	एप्रिल/April	6.8	फेब्रुवारी/February	Ozar (Nashik)
12	नंदुरबार (धुळे)	N.A.	..	N.A.	..	Nandurbar (Dhule)
13	जालगाव	46.6	मे/May	8.2	डिसेंबर/December	Jalgaon
14	अहमदनगर	N.A.	..	8.7	डिसेंबर/December	Ahmadnagar
15	पुणे	41.9	मे/May	5.5	फेब्रुवारी/February	Pune
16	वानोरी (अ.एफ.एम.सी., पुणे)	42.3	मे/May	10.0	जानेवारी/January	Wanori (AFMC, Pune)
17	बारामती (पुणे)	42.2	मे/May	10.0	डिसेंबर/December	Baramati (Pune)
18	सातारा	37.0	मे/May	11.1	डिसेंबर/December	Satara
19	महाबलेश्वर (सातारा)	35.0	मे/May	10.5	जानेवारी/January	Mahabaleshwar (Satara)
20	सांगली	N.A.	..	N.A.	..	Sangli
21	जेऊर (सोलापूर)	44.2	मे/May	9.0	फेब्रुवारी/February	Jeur (Solapur)
22	सोलापूर	42.7	एप्रिल/April	13.3	डिसेंबर/December	Solapur
23	कोल्हापूर	40.6	एप्रिल/April	13.1	डिसेंबर/December	Kolhapur
24	चिखलठाणा (औरंगाबाद)	42.6	मे/May	8.5	डिसेंबर/December	Chikhalthana (Aurangabad).
25	ओस्मानाबाद	41.4	मे/May	11.4	डिसेंबर/December	Osmanabad
26	परभणी	43.6	एप्रिल/April	11.0	डिसेंबर/December	Parbhani
27	बीड	43.0	मे/May	9.0	डिसेंबर/December	Beed
28	नांदेड	43.9	एप्रिल/April	8.9	डिसेंबर/December	Nanded
29	बुलढाणा	45.6	एप्रिल/April	12.6	डिसेंबर/December	Buldana
30	अकोला (विमानतळ)	46.2	मे/May	9.0	फेब्रुवारी/February	Akola Airport
31	अकोला (शहर)	46.0	मे/May	10.2	फेब्रुवारी/February	Akola City
32	अमरावती	44.5	मे/May	12.2	फेब्रुवारी/February	Amravati
33	यवतमाळ	45.0	मे/May	8.5	डिसेंबर/December	Yavatmal
34	पुसाद (यवतमाळ)	44.5	मे/May	12.0	डिसेंबर/December	Pusad (Yavatmal)
35	वार्धा	45.4	मे/May	9.2	डिसेंबर/December	Wardha
36	नागपूर (विमानतळ)	44.8	मे/May	10.0	डिसेंबर/December	Nagpur (Airport)
37	नागपूर (शहर)	45.5	मे/May	13.1	फेब्रुवारी/February	Nagpur City
38	गोंदिया (भंडारा)	41.6	मे/May	10.8	डिसेंबर/December	Gondiya (Bhandara)
39	चंद्रपूर	45.4	मे/May	8.5	डिसेंबर/December	Chandrapur
40	ब्रह्मपुरी (चंद्रपूर)	44.3	मे/May	6.5	फेब्रुवारी/February	Brahmapuri (Chandrapur)
41	सिरोंचा (चंद्रपूर)	N.A.	..	7.1	फेब्रुवारी/February	Sironchana (Chandrapur)

N. A.—उपलब्ध नाही/Not available.

टीप.—कंसातील नावे केंद्र ज्या जिल्ह्यात आहे त्या जिल्ह्याची आहेत.

Note.—The names in the brackets indicate the district in which the Centre is located.

स्रोत.—विभागीय हवामान शास्त्र कार्यालय, नागपूर आणि मुंबई.

Source.—Regional Meteorological Centres, Nagpur and Bombay.

2. पर्यावरण सांख्यिकी/ENVIRONMENT STATISTICS

तबला क्रमांक/TABLE No. 2.1 C (3.1)

निरनिराळ्या केंद्रानुसार सापेक्ष आर्द्रता

Relative humidity at different Centres in Maharashtra State
(1984)(शेकडेंवारी)
(Percentage)

अनु- क्रमांक	केंद्र	सापेक्ष आर्द्रता/Relative humidity				Centre
		कमाल Highest	महिना Month	किमान Lowest	महिना Month	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	कुलाबा	100	जून/June	14	एप्रिल/April	Colaba
2	सांताक्रुझ	98	सप्टेंबर/September	09	मार्च/March	Santacruz
3	दहाणू	100	जानेवारी, फेब्रुवारी/January, February जून, जुलै/June, July	01	एप्रिल/April	Dahanu
4	अलीबाग	98	सप्टेंबर/September	23	एप्रिल/April	Alibag
5	रत्नागिरी	99	मार्च, ऑगस्ट, डिसेंबर/ Mar., Aug., Dec.	10	फेब्रुवारी, मार्च/Feb., Mar.	Ratnagiri
6	ओसर (नाशिक)	100	ऑक्टोबर/October	07	जाने., फेब्रु./Jan., Feb.	Ozar (Nashik)
7	पुणे	100	फेब्रुवारी, जुलै/February, July	01	एप्रिल/April	Pune
8	महाबळेश्वर (सातारा)	100	जून, जुलै/June, July, ऑगस्ट, सप्टेंबर/Aug., September	10	जाने./January	Mahabaleshwar (Satara)
9	सोलापूर	100	जून, जुलै, सप्टेंबर / June, July, September	03	फेब्रुवारी/Feb.	Solapur
10	चिखलठाणा (औरंगाबाद)	100	जुलै/July	08	एप्रिल, जाने./April, Jan.	Chikhalthana (Aurangabad)
11	बुलढाणा		एप्रिल, ऑगस्ट/April, August ऑक्टोबर, /October,	08	एप्रिल, मे/April, May	Buldana
12	अकोला (विमानतळ)		जानेवारी/January	03	मार्च/March	Akola (Airport)
13	अकोला (शहर)		फेब्रुवारी, ऑक्टोबर/February, October	06	मार्च/March	Akola City
14	अमरावती		ऑगस्ट, नोव्हेंबर/August, November	08	फेब्रुवारी, एप्रिल/February, April	Amravati
15	यवतमाळ		फेब्रुवारी/February	03	एप्रिल, मे/April, May	Yavatmal
16	पुसद (यवतमाळ)		ऑगस्ट/August	09	मे/May	Pusad (Yavatmal)
17	वर्धा		जून, ऑक्टोबर/June, October	07	मे/May	Wardha
18	नागपूर (विमानतळ)		जानेवारी, जुलै/January, July	05	मे/May	Nagpur (Airport)
19	गोंदिया (भंडारा)		जानेवारी, ऑगस्ट/January, August, सप्टेंबर/September	06	मे/May	Gondia (Bhandara)
20	चंद्रपूर		जून/June	07	मे/May	Chandrapur
21	ब्रह्मपूरी (चंद्रपूर)		फेब्रुवारी, ऑगस्ट/February, August	08	मार्च, एप्रिल/March, April	Brahmapuri (Chandrapur)
22	मिर्जा (चंद्रपूर)		जून, जुलै/June, July	11	फेब्रुवारी/February	Sironcha (Chandrapur)

बाधार्.—विभागीय हवामान शाखा कार्यालय, नागपूर व मुंबई.
Source.—Regional Meteorological Centres, Nagpur and Bombay.

2. पर्यावरण सांख्यिकी/ENVIRONMENT STATISTICS

तबता क्रमांक/TABLE No. 2.1 D (3.1)

निरनिराळ्या केंद्रानुसार सापेक्ष आर्द्रता

Relative humidity at different centres in Maharashtra State

(1985)

(शेकडेवारी/Percentage)

अनु- क्रमांक Sr. No.	केंद्र (2)	सापेक्ष आर्द्रता/Relative humidity				Centre (2)
		कमाल Highest (3)	महिना Month (4)	किमान Lowest (5)	महिना Month (6)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	कुलाबा (बृहन्मुंबई)	97	ऑगस्ट, ऑक्टोबर/August, October	16	फेब्रुवारी/February	Colaba (Gr. Bombay)
2	सांतानुस (बृहन्मुंबई)	100	ऑगस्ट/August	10	फेब्रुवारी, मार्च/February, March	Santacruz (Gr. Bombay)
3	बहाणू (ठाणे)	100	मार्च, एप्रिल, ऑगस्ट/ March, April, August	01	डिसेंबर, मार्च/December, March	Dahanu (Thane)
4	अलिबाग (रायगड)	99	फेब्रुवारी, सप्टेंबर/February, September	30	नोव्हेंबर/November	Alibag (Raigad)
5	रत्नागिरी	100	जून/June	11	फेब्रुवारी/February	Ratnagiri
6	ओझर (नाशिक)	100	ऑक्टोबर/October	04	एप्रिल/April	Ozar (Nashik)
7	पुणे	99	ऑक्टोबर/October	10	फेब्रुवारी/February	Pune
8	महाबळेश्वर (सातारा)	100	जून/June	01	मे/May	Mahableshwar (Satara)
9	सोलापूर	100	जानेवारी, मार्च ते/January, March to जून, ऑक्टोबर/June, October	01	फेब्रुवारी, मार्च/February, March	Solapur
10	चिखलेठाणा (औरंगाबाद)	100	जुलै, डिसेंबर/July, December	04	एप्रिल/April	Chikalthana (Aurangabad)
11	बुलढाणा	97	जुलै, ऑगस्ट/July, August	07	एप्रिल/April	Buldana
12	अकोला (विमानतळ)	98	सप्टेंबर/September	02	फेब्रुवारी/February	Akola (Airport)
13	अकोला (शहर)	100	जून, ऑगस्ट/June, August	04	एप्रिल/April	Akola (City)
14	अमरावती	100	ऑक्टोबर/October	01	एप्रिल/April	Amravati
15	यवतमाळ	98	फेब्रुवारी/February	01	मार्च/March	Yavatmal
16	पुसद (यवतमाळ)	100	मे/May	07	मार्च/March	Pusad (Yavatmal)
17	वर्धा	100	ऑक्टोबर, डिसेंबर/October, December	04	फेब्रुवारी/February	Wardha
18	नागपूर (विमानतळ)	99	ऑक्टोबर/October	05	एप्रिल/April	Nagpur (Airport)
19	गोंदिया (भंडारा)	100	जून, ऑगस्ट/June, August	07	मे/May	Gondia (Bhandara)
20	चंद्रपूर	100	जुलै/July	35	एप्रिल/April	Chandrapur
21	ब्राम्हपुरी (चंद्रपूर)	100	ऑगस्ट/August	05	एप्रिल/April	Brahmapuri (Chandrapur)
22	सिरोचा (चंद्रपूर)	100	ऑगस्ट/August	07	एप्रिल/April	Sironcha (Chandrapur)

आधार.—विभागीय हवामान शाखा कार्यालय, नागपूर व मुंबई.

Source.—Regional Meteorological Centres, Nagpur and Bombay.

2. पर्यावरण सांख्यिकी/

तक्ता क्रमांक/

सामान्यपणे पडणाऱ्या पावसाचे दिवस आणि पाऊस यांची मासिकवार आकडेवारी/

क्रममांक Serial No.	जिल्हा	जानेवारी January		फेब्रुवारी February		मार्च March		एप्रिल April		मे May		जून June		
		पावसाचे दिवस Number of rainy days	पाऊस Rainfall											
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	
1	बृहन्मुंबई -													
	(i) मुंबई	**	0.3	4.1	0.1	2.0	0.1	1.5	0.1	1.5	0.8	18.3	14.2	464.8
	(ii) मुंबई उपनगर	**	0.2	3.1	0.2	1.3	Nil	0.8	0.1	2.5	0.8	17.3	14.7	476.6
2	ठाणे	**	0.2	3.1	0.1	1.0	1.0	0.1	0.9	0.2	0.7	15.6	13.5	413.3
3	रायगड	**	0.3	2.1	0.1	0.9	0.1	1.1	0.3	3.3	1.1	19.1	16.8	579.9
4	रत्नागिरी	**	0.2	3.0	Nil	0.5	0.1	2.1	0.5	8.5	2.3	43.7	20.4	778.1
5	नाशिक	**	0.3	4.1	0.2	1.9	0.1	1.6	0.5	5.5	1.2	19.2	8.0	154.1
6	मुळे	**	0.4	6.1	0.2	2.0	0.2	1.9	0.2	2.2	0.7	8.5	6.3	120.4
7	जळगाव	**	0.5	7.6	0.4	3.5	0.4	3.7	0.3	0.2	0.9	12.1	7.2	132.1
8	अहमदनगर	**	0.4	6.0	0.2	2.0	0.3	2.3	0.7	8.0	1.3	17.0	6.4	111.6
9	पुणे	**	0.3	2.9	0.1	1.3	0.2	2.1	0.8	10.3	1.6	22.7	8.4	117.0
10	सातारा	**	0.3	4.9	0.1	1.0	0.4	3.2	1.2	16.4	1.2	31.5	7.2	116.3
11	सांगली	**	0.2	4.1	0.1	0.8	0.5	4.6	1.7	22.3	2.9	43.3	6.5	83.9
12	सोलापूर	**	0.4	6.4	0.3	2.8	0.4	4.0	1.1	12.3	1.7	19.6	6.3	97.7
13	कोल्हापूर	**	0.3	3.3	0.1	0.8	0.6	8.3	2.0	27.8	3.4	51.8	11.9	316.3
14	श्रीरंगवाड	**	0.6	7.4	0.4	4.3	0.5	4.1	0.6	5.8	1.2	16.8	7.7	134.1
15	परभणी	**	0.5	5.7	0.7	7.3	0.5	8.7	0.9	9.8	1.1	16.7	8.0	154.4
16	बीड	**	0.4	3.9	0.3	3.2	0.7	6.6	0.5	4.2	1.3	13.6	7.7	111.5
17	नांदेड	**	0.7	8.9	0.9	12.7	0.7	8.4	0.9	7.6	1.4	12.9	8.2	153.7
18	उस्मानाबाद	**	0.3	4.3	0.3	3.6	0.7	7.4	1.6	16.8	1.8	21.6	8.6	148.2
19	कुलडाणा	**	0.8	9.7	0.7	9.3	0.6	6.6	0.6	6.8	1.0	11.6	7.7	150.0
20	अकोला	**	0.3	10.5	0.9	12.9	0.7	8.4	0.7	1.0	1.0	11.2	8.0	147.9
21	अमरावती	**	1.0	12.6	1.1	15.9	0.9	8.6	0.6	6.5	1.2	12.2	8.1	150.1
22	यवतमाळ	**	0.7	10.5	1.2	16.7	1.0	11.8	1.1	13.1	1.4	15.1	8.8	168.3
23	वर्धा	**	0.9	12.5	1.3	18.5	1.1	11.0	1.1	12.0	1.4	14.6	9.0	187.6
24	नागपूर	**	1.1	15.5	1.7	24.0	1.6	16.3	1.1	13.5	1.4	15.0	9.1	189.3
25	भंडारा	**	1.4	17.7	2.0	28.5	1.3	13.5	1.0	13.6	1.0	8.9	9.3	203.0
26	चंद्रपूर	**	0.7	10.6	1.4	22.9	1.2	14.2	1.4	15.8	1.2	13.0	9.2	200.0

टीप.--जिल्हातील सर्व पर्जन्यमापक केंद्रात नोंदलेल्या पावसाची १९०१ ते १९५० ची सरासरी काढून ती प्रत्येक जिल्हासमोर दर्शविली आहे./

आधार--कृषि संचालक, महाराष्ट्र शासन, पुणे./

ENVIRONMENT STATISTICS

TABLE No. 2.2 (3-2)

Montbwise normal number of rainy days and rainfall

(पाऊस मिलीमिटर मध्ये)
(Rainfall in millimetres)

जुलै July		ऑगस्ट August		सप्टेंबर September		ऑक्टोबर October		नोव्हेंबर November		डिसेंबर December		एकूण वार्षिक Total for year		District
पावसाचे दिवस Number of rainy days	पाऊस Rainfall													
(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
														Greater Bombay—
22.2	613.4	18.2	323.9	12.6	286.0	3.0	64.5	0.8	17.5	0.3	2.3	72.7	1,804.8	(i) Bombay
25.4	725.9	21.5	414.8	14.4	295.7	3.0	75.7	0.7	15.7	0.2	0.8	80.3	2,029.6	(ii) Bombay Suburban
25.4	903.1	22.7	512.3	14.6	303.0	3.3	78.9	0.8	21.7	0.2	1.8	81.8	2,258.6	Thane
26.9	1,113.9	24.7	706.7	16.6	396.2	4.6	107.1	1.2	23.5	0.3	2.5	92.9	2,966.3	Raigad
27.8	1,205.6	24.8	687.9	17.3	412.9	6.1	119.8	1.9	38.1	0.3	3.2	107.7	3,305.7	Ratnagiri
14.5	539.9	11.5	221.4	9.4	180.0	3.4	60.9	1.4	28.8	0.4	4.6	50.9	1,022.0	Nashik;
13.3	211.2	10.1	133.3	7.3	131.1	2.0	34.7	1.0	17.3	0.4	5.5	42.1	674.0	Dhule
12.8	209.9	10.0	149.4	8.0	151.3	12.1	38.9	1.3	23.0	0.5	7.0	44.5	740.7	Jalgaon
7.2	98.3	5.4	72.7	7.9	161.3	3.4	58.8	1.7	34.0	0.5	6.3	35.5	578.8	Ahmadnagar
14.3	390.3	11.5	240.9	9.2	188.5	4.5	77.6	1.7	31.7	0.4	5.0	53.3	1,150.3	Pune
12.6	243.3	9.5	133.4	7.5	126.4	4.9	79.4	2.1	39.0	0.5	6.4	48.6	803.2	Satara
10.6	129.9	8.2	90.4	7.0	114.9	5.5	88.5	2.1	35.3	0.5	6.7	45.6	624.8	Sangli
6.4	81.9	5.5	83.0	8.4	168.5	4.1	67.1	1.9	33.4	0.5	7.6	37.0	584.3	Solapur
20.8	731.2	17.5	427.5	10.9	198.2	6.9	119.1	2.5	40.3	0.5	6.9	77.3	1,931.5	Kolhapur
11.7	173.5	8.9	122.7	8.9	170.2	3.0	47.0	1.6	31.0	0.5	8.9	45.9	725.8	Aurangabad
11.7	208.3	8.9	152.9	8.1	173.5	2.7	44.5	1.4	30.5	0.4	8.7	44.9	821.0	Parbhani
7.9	113.5	6.5	103.7	9.5	214.5	3.2	52.7	2.0	33.0	0.4	8.0	40.5	668.4	Beed
12.7	215.4	11.0	195.3	9.6	215.1	2.8	42.9	1.4	21.6	0.5	6.6	50.8	901.1	Nanded
11.3	160.8	10.2	149.3	10.7	210.8	3.7	54.4	1.3	23.9	0.6	8.4	51.1	809.9	Osmanabad
13.0	219.1	9.7	147.6	7.0	157.1	2.5	44.3	1.5	27.8	0.8	11.7	46.8	802.8	Buldana
13.3	247.5	10.1	169.1	8.2	157.7	2.4	39.0	1.4	26.1	0.7	9.6	48.2	846.5	Akola
13.3	253.3	10.2	182.0	8.5	157.0	2.4	43.1	1.2	22.6	0.8	8.4	49.3	877.3	Amravati
4.8	295.7	11.5	206.7	8.9	179.6	2.6	45.0	1.3	21.7	0.6	7.4	53.9	991.6	Yavatmal
15.1	341.2	11.7	227.9	9.7	186.7	2.6	49.5	1.1	19.9	0.7	8.9	55.6	1,090.3	Wardha
16.1	362.0	13.2	276.9	9.8	186.9	2.8	52.0	1.0	18.1	0.5	6.5	59.4	1,175.0	Nagpur
18.1	477.7	15.7	399.4	10.7	209.1	2.7	49.9	1.4	18.8	0.6	5.5	65.2	1,446.4	Bhandara
18.0	470.4	15.4	366.0	10.5	205.7	2.9	58.2	1.0	16.2	0.3	4.6	63.2	1,397.6	Chandrapur

Note.— The figures shown against each district are simple averages of the rainfall recorded from all the rain-gauge stations of the district and are based on 50 years data of 1901 to 1950.

Source.— Director of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

2. पर्यावरण सांख्यिकी/ENVIRONMENT STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.3A (3.3)

विविध केंद्रांचे ठिकाणी पडलेला पाऊस
Rainfall at different Centres

(1984)

(पाऊस मिलिमिटरमध्ये/Rainfall in Millimetres)

अ. क्रमांक Serial No.	केंद्र (2)	जानेवारी January		फेब्रुवारी February		मार्च March		एप्रिल April		मे May		जून June		जुलै July	
		पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)
I. बृहस्पुंबई जिल्हा—															
1	मवई (कुलाबा)	3-2	1	578-6	15	1,110-0	22
2	सातापुळ (वे.)	3-7	1	556-3	13	980-8	24
3	अंधेरी	488-0	9	738-5	17
II. ठाणे जिल्हा—															
1	ठाणे	506-1	15	994-5	28
2	कर्याण	537-8	13	1,127-4	27
3	सुरबाड	420-0	14	794-0	25
4	निवडो	619-5	14	1,263-7	23
5	वाडा	562-1	15	1,090-0	26
6	महापूर	345-6	15	1,098-8	28
7	इहाणू	434-9	12	426-3	18
8	माहिम (पालघर)	414-2	16	612-0	22
9	जव्हार	556-6	17	811-4	27
10	मीखाडा	415-5	14	839-5	30
11	इहाणू (वे.)	434-9	12	416-5	18
12	उल्हासनगर	422-0	13	1,176-0	24
13	तळासरी	363-0	13	724-0	26
III. रायगड जिल्हा—															
1	मल्लिबाग	630-8	18	974-0	23
2	पनवेल	715-2	17	1,421-8	29
3	खलपूर	537-0	18	1,766-0	29
4	माथेरान	1,011-0	23	2,189-6	29

I. Gr. Bombay District.

सत्यमेव जयते

II. Thane District.

III. Raigad District.

(1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9) (10) (11) (12) (13) (14) (15) (16) (2)

VI. नाशिक जिल्हा—

VI. Nashik District

7	चंद्र	30.2	1	23.0	3	130.0	14	Chandur
8	कोलाव माल	उपलब्ध नाही/Not available	Kolegaonmal
9	नांदगाव	..	1	1.0	56.0	4	165.0	8	Nandgaon
10	मालगाव (त)	2.0	54.2	5	104.3	8	Malegaon (T)
11	दिंडोरी	42.0	3	184.3	15	Dindori
12	सुरगणा	288.6	10	636.9	24	Surgana
13	बोल्यान	54.4	2	201.6	10	Bolhan
14	कळवण	135.0	5	136.4	8	Kalvan
15	सटाणा (बायलगाव)	16.2	4	102.8	11	Satana (Baglan)
16	ओझर (वे)	29.9	3	135.0	12	Ozhar (O)
17	झालपुरी	456.5	17	121.4	30	Jalpur
18	सिनार	46.3	4	73.0	12	Sinnar
19	पेठ	211.6	15	696.1	26	Peeth

VII. धुळे जिल्हा—

VII. Dhule District

1	धुळे (वे)	12.4	85.0	5	200.5	11	Dhule (O)
2	सांभो	1	41.6	3	113.6	5	Sakri
3	पिंपळनेर	34.4	2	88.9	11	Pimpalner
4	नंदुरवार (त)	84.5	4	177.3	14	Nandurbar (T)
5	नवापूर	109.2	3	310.4	13	Nawapur
6	तळोदा	50.2	6	164.0	12	Taloda
7	शहादा	34.0	3	115.0	10	Shahada
8	शिरपुर	..	1	57.0	3	197.0	8	Shirpur
9	सिंदखेडा	6.0	50.0	4	78.0	7	Sindheda
10	अकलकुवा	56.0	4	194.0	14	Akkalkuwa
11	नंदुरवार (वे)	उपलब्ध नाही/Not available	Nandurbar (O)

VIII. जालगाव जिल्हा—

VIII. Jalgaon District

1	जळगाव (वे)	..	2.6	9.0	2	66.4	5	203.2	7	Jalgaon (O)
2	चाळीसगाव	..	12.0	10.1	1	72.0	4	434.0	13	Chalisgaon
3	पाचोरा	16.0	2	143.0	10	Pachora
4	भडगाव	31.9	3	194.9	12	Bhadgaon
5	चोपडा	10.0	1	22.0	4	117.0	5	Chopda
6	अमळनेर	..	16.5	11.0	1	115.2	4	125.9	6	Amalner
7	पारोळा	9.1	1	191.0	5	317.0	10	Parola
8	जामनेर	..	8.1	10.1	1	81.1	4	179.9	7	Jamner
9	भुसावळ	112.6	1	78.7	4	Bhusawal
10	एरलाबाद	..	2.5	14.8	3	31.2	3	57.7	5	Erলাबाद

संख्या क्रमांक/TABLE No. 2.3-A (3.3)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
XI. सातारा जिल्हा--																
1	सातारा (बे)	35.7	1	150.5	12	300.4	17	Satara (O)
2	कोरेगाव	36.0	2	72.5	6	203.0	9	Koregaon
3	वाई	19.2	1	16.4	1	46.2	3	132.2	4	230.7	16	Wai
4	पंचगणी	3.8	1	35.1	1	20.6	2	485.0	16	705.1	26	Panchgani
5	मेढा (जावळी)	18.8	1	478.6	19	493.3	21	Medha (Jaoli)
6	महाबळेश्वर	1.8	..	3.6	1	10.3	1	1,110.0	22	2,536.7	30	Maha Baleswar (O)
7	पाटण	52.0	1	349.2	17	581.3	22	Patan
8	कराड	46.0	3	25.5	2	15.7	1	73.8	6	238.3	12	Karad
9	दहिवडी (माण)	13.7	2	156.0	6	Dahivadi (Man)
10	वडुव	20.2	2	14.0	2	49.7	5	Vaduj
11	खंडाळा	2.0	..	18.2	1	6.0	1	76.5	8	90.4	8	Khandala
12	फळटण	24.0	1	2.3	50.0	6	97.0	7	Phaltan
13	जोध (बटाव)	Aundh(Khatav)
14	सातारा (त)	11.2	1	27.1	3	150.2	13	403.4	16	Satara (T)
XII. सांगली जिल्हा--																
1	मीरज	29.0	1	40.0	1	6.0	1	107.8	7	Miraj
2	जत	14.0	1	14.0	1	123.0	8	Jath
3	इस्लामपूर	20.0	1	21.0	2	17.0	2	4.0	1	34.0	3	123.0	10	Islampur
4	कवठे महाकाळ	7.5	1	4.9	1	13.0	1	22.5	2	93.7	6	Kawathe
5	वीटा (सातारापूर)	35.0	3	19.0	1	65.8	4	95.8	9	Vita(Khanapur)
6	तामनाव	21.0	2	16.0	1	4.0	1	44.0	5	110.0	10	Tasgaon
7	शिराला	6.0	1	41.0	2	5.0	1	4.0	1	81.0	8	284.0	15	Shirala
8	आटपाडी	34.5	2	49.5	4	Atpadi
9	सांगली	40.4	2	25.8	2	70.6	1	4.4	1	20.0	2	Sangli
XIII. सोलापूर जिल्हा--																
1	सोलापूर (बे)	20.1	3	6.3	1	1.8	..	4.0	1	18.0	2	254.0	8	Solapur (O)
2	बाशी	43.1	3	142.1	9	Barshi
3	अक्कलकोट	17.0	1	3.0	1	213.0	15	Akkalkot
4	जेऊर (बे)	26.8	1	10.0	1	0.3	18.0	4	123.4	6	Jeur (O)
5	मोरोळ	34.2	3	127.2	5	Mohol
6	माटा	34.0	2	21.3	4	61.2	4	Madha
7	करमाळा	25.0	1	14.0	1	91.0	2	150.0	7	Karmala
8	पंढरपूर	29.5	1	0.2	..	1.0	55.3	5	179.0	11	Pandharpur
9	सांगोला	15.2	1	2.6	1	6.4	1	176.4	9	Sangola
10	माळशिरस	14.5	2	31.0	2	51.7	5	Malshiras
11	माळवेढा	45.6	3	7.6	2	173.3	12	Mangalwedha
12	अकलुज	Akluj

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
XVIII. Beed District.																
1	चौमाळा	22.6	1	77.1	5	Chowsala
2	बीड कलेक्टर	23.2	4	158.4	10	Beed Collector
3	मोफिनबाद	29.4	3	94.2	7	Mominabad
4	मंवरपूर	2	81.9	5	202.3	9	Gevrai
5	पाटोडा	..	उपलब्ध नाही/Not available..	Patoda
6	मोजकण	17.6	3	150.2	9	Manjegaon
7	रोटी	35.0	1	29.0	2	131.0	7	Roti
8	भाटो	15.0	2	18.0	2	136.2	9	Ashti
9	बीड	25.6	1	23.2	4	155.6	10	Beed
10	कैज	23.2	2	40.5	4	209.2	13	Kaj
XIX. Nanded District.																
1	भोकर	67.2	5	134.0	13	Bhokar
2	हदगाव	उपलब्ध नाही/Not available	Hadgaon
3	नांदेड (वे)	..	1	3.7	35.6	6	111.9	10	Nanded (O)
4	सुखट	..	1	60.5	4	153.6	11	Mukhad
5	बिलोली	..	1	5.5	1	110.4	8	558.8	11	Biloli
6	किनवट	..	2	17.0	3	5.0	1	137.0	8	253.0	15	Kinwat
7	कवठ	..	1	9.6	1	43.1	5	108.9	9	Kandhar
8	देगार	96.2	6	192.0	10	Deogar
9	नांदेड (न)	..	1	28.7	3	10.0	1	28.0	4	203.2	12	Nanded (T)
XX. Osmanabad District.																
1	भूम	Bhoom
2	उस्मानाबाद (वे)	उपलब्ध नाही/Not available	Osmanabad (O)
3	परांडा	11.0	2	117.4	5	67.6	6	Paranda
4	कळंब	9.4	1	36.0	3	147.9	5	Kalam
5	तुळजापूर	not available	Tuljapur
6	उमरगा	19.0	1	54.3	5	252.9	13	Umarga
7	उस्मानाबाद (न)	31.2	2	51.0	4	77.3	6	Osmanabad (T)
XXI. Latur District.																
1	औसा	6.4	1	41.8	3	192.6	11	Ausa
2	अहमदपूर	5.2	1	5.4	1	130.5	4	192.7	14	Ahmedpur
3	उदगीर	169.1	5	197.3	13	Udgir
4	लातूर	35.0	3	149.4	8	Latur
5	निळगा	48.5	6	181.7	11	Nilanga

XXII. दुलहाणा जिल्हा—

1	दुलहाणा	..	32-4	1	166-9	8	95-0	8	XXII. Guldhana District.
2	दुलहाणा	69-1	5	115-7	9	Bukara
3	दुलहाणा	Dehri
4	दुलहाणा	Dehri
5	दुलहाणा	Dehri
6	दुलहाणा	54-0	4	32-0	5	Dehri
7	दुलहाणा	117-0	6	62-0	4	Dehri
8	दुलहाणा	..	36-6	1	95-2	6	95-2	6	Dehri
9	दुलहाणा	141-0	6	184-0	10	Dehri

XXIII. अकोला जिल्हा—

1	अकोला सिटी (वि)	6-0	32-0	1	93-6	1	101-4	5	XXIII. Akola District.
2	अकोला	..	38-1	2	78-9	6	9-2	1	XXIII. Akola District.
3	अकोला	XXIII. Akola District.
4	अकोला	..	10-3	1	228-5	6	219-9	9	XXIII. Akola District.
5	अकोला	77-4	6	130-2	7	XXIII. Akola District.
6	अकोला	..	26-0	1	197-0	5	97-0	8	XXIII. Akola District.
7	अकोला विमानतळ	23-5	34-0	1	87-7	7	128-8	5	XXIII. Akola District.
8	अकोला	103-9	6	103-2	5	XXIII. Akola District.
9	अकोला	61-3	5	95-8	7	XXIII. Akola District.
10	अकोला	226-5	9	143-1	10	XXIII. Akola District.
11	अकोला	119-8	9	127-1	8	XXIII. Akola District.

XXIV. अमरावती जिल्हा—

1	अमरावती (त)	66-4	9-6	4	53-6	2	173-0	10	XXIV. Amravati District.
2	अमरावती	XXIV. Amravati District.
3	अमरावती	..	16-1	1	89-3	7	261-4	11	XXIV. Amravati District.
4	अमरावती	..	39-4	2	111-3	5	308-2	12	XXIV. Amravati District.
5	अमरावती	29-1	3	204-9	12	XXIV. Amravati District.
6	अमरावती	84-4	6	362-2	11	XXIV. Amravati District.
7	अमरावती	100-0	3	XXIV. Amravati District.
8	अमरावती	..	18-6	2	48-7	5	295-0	11	XXIV. Amravati District.
9	अमरावती	..	18-8	2	65-7	6	97-9	11	XXIV. Amravati District.
10	अमरावती सुरजी	9-4	7-5	2	53-2	4	244-1	10	XXIV. Amravati District.
11	अमरावती	..	16-1	2	112-0	5	238-7	13	XXIV. Amravati District.
12	अमरावती	..	46-4	2	164-2	6	383-3	17	XXIV. Amravati District.
13	अमरावती	XXIV. Amravati District.

XXV. परतमाल जिल्हा—

1	परतमाल (त)	19-8	32-0	3	109-3	8	348-1	13	XXV. Paratmal District.
2	परतमाल	40-4	4	457-8	14	XXV. Paratmal District.
3	परतमाल	XXV. Paratmal District.

स-सहरील. T-Tahsil

वे-वेधशाळा. O-Observatory.

संसार विभाग, TABLE No. 20 (A) (3.3) contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
यवतमाल विभाग—बरेली																
4	पुलद	25.0	1	4.5	97.0	11	166.5	7	Posad
5	उमरखेड	139.3	9	218.0	13	Umarkhed
6	पांडरखवाडा	194.5	7	234.3	12	Pandharkawada
7	दिरम	Digra
8	नेर	54.0	1	129.3	7	179.2	6	Net
XXVI. बर्धा विभाग—																
1	बर्धा (न)	9.8	2	37.0	2	62.3	5	325.6	14	Wardha (T)
2	दिवणघाट	20.4	2	25.0	3	1.0	..	34.0	6	306.6	13	Hinganghat
3	अरवी	45.3	5	82.3	5	290.7	13	Arvi
XXVII. नागपुर विभाग—																
1	नागपुर विमानतळ (वे)	53.3	4	29.3	4	1.8	..	82.9	5	345.3	18	Nagpur Airport (O)
2	नागपुर फार्म	55.7	5	114.3	4	599.2	15	Nagpur Farm
3	नागपुर (न)	24.4	5	61.6	4	0.3	..	1.5	..	31.2	5	533.5	15	Nagpur (O)
4	उमरखेड	23.3	3	51.1	3	177.9	7	363.9	14	Umrer
5	काटवल	66.8	3	19.4	3	9.0	1	69.2	7	314.4	11	Katol
6	गावनेर	88.8	3	18.4	3	196.3	7	254.8	12	Saoner
7	विडणी	83.6	5	50.0	4	119.4	7	208.8	16	Khindshi
8	घारमा	72.4	4	58.9	5	0.2	..	0.3	..	36.9	7	227.4	15	Tharsa
9	सामटेक	57.6	5	13.6	2	181.3	6	171.0	14	Ramtek
10	पाणोवनी	117.3	6	210.5	12	Parseoni
11	देवलापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Deolapur
XXVIII. भंडारा विभाग—																
1	भंडारा	67.8	5	58.4	4	19.0	3	52.1	5	338.0	12	Bhandara
2	साकोली	74.0	4	50.4	5	17.2	3	19.4	..	61.2	8	344.0	16	Sakoli
3	गोंदिया (वे)	23.5	8	52.0	3	25.6	2	3.6	..	68.1	7	276.6	16	Gondia (O)
4	खानवुड	91.0	5	68.0	4	1.0	28.3	3	279.0	18	Khambud
5	चांदपुर	109.8	4	91.0	5	50.4	4	226.0	14	Chandpur
6	दोडलकसा	70.0	4	58.0	5	75.3	9	269.0	15	Bedalkasa
7	चान्दमसा	37.8	5	39.0	3	6.6	..	62.4	3	360.2	11	Chandamra
8	पांशी	15.0	1	10.0	1	21.9	3	218.0	15	Panshi
9	पुवनी	23.6	3	35.1	2	11.4	1	131.1	9	393.3	16	Pooni
10	देवरी	25.6	2	40.2	2	7.8	1	507.1	7	214.2	12	Deori
11	गोंदिया (न)	82.7	5	52.9	3	66.9	7	278.4	16	Gondia (T)
XXIX. चंद्रपुर विभाग—																
1	चंद्रपुर (न)	9.5	1	1.2	34.3	3	10.6	1	79.2	6	307.4	17	Chandrapur (T)
2	बरांग	50.6	2	30.3	1	12.6	1	126.3	6	328.8	13	Barang
3	आरमोरी	49.8	2	10.8	1	150.1	9	654.0	17	Armore

तबला क्रमिक/TABLE No. 23A-(33)-contd.

क्र. क्रमांक Serial No.	केंद्र	ऑगस्ट August		सप्टेंबर September		ऑक्टोबर October		नोव्हेंबर November		डिसेंबर December		एकूण Total for 1983		एकूण Total for 1984		(31)	(2)
		पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days		
(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(2)
I. दुरगमुंबई जिल्हा—																	
I. Gr. Konbay District.																	
1	मुंबई (कुलाबा)	154.5	21	362.7	9	14.0	2	2,223.0	70	3,417.3	87	1,805	Bombay (Colaba)
2	सुभाश (वे.)	247.7	19	334.3	9	14.8	3	2,137.6	69	3,107.7	94	2,812	Santacruz (O)
3	अंधोरी	103.2	8	196.5	6	1,526.2	40	2,574.8	85	N. A.	Andheri
4	दोमकची	4,023.0	88
II. ठाणे जिल्हा—																	
II. Thane District																	
1	ठाणे	212.3	25	240.6	11	10.4	1	1,953.9	80	3,106.9	101	2,478	Thane
2	कल्याण	347.8	21	161.6	9	76.0	3	2,250.6	73	2,988.0	95	2,355	Kalyan
3	मुळशी	307.0	18	87.0	9	81.0	4	1,683.0	70	2,174.0	76	2,534	Murad
4	भिवंडी	326.1	22	181.6	8	65.4	3	2,456.3	70	3,263.8	80	2,578	Bhivandi
5	व. र.	3,203.0	90	1,912	Banesh
6	व. र.	855.0	28	147.0	10	85.0	6	2,701.1	83	2,787.0	93	2,535	Wada
7	हवेलूर	373.0	28	130.7	13	65.4	4	2,013.5	88	3,063.0	91	2,589	Shahapur
8	व. र.	343.9	22	71.1	8	35.4	2	1,311.6	62	2,935.2	78	1,759	Dahanu
9	मुळशी (पाळघर)	358.0	22	70.0	8	66.0	3	1,520.2	71	2,710.8	84	1,751	Mulshi (Palghar)
10	व. र.	904.6	28	244.3	12	31.8	2	2,548.7	86	3,015.2	93	3,597	Javhe
11	व. र.	623.0	26	229.0	11	128.0	5	4.0	1	2,254.0	87	2,547.0	91	2,467	M. L. da
12	व. र.	347.4	23	68.1	7	35.4	2	1,302.3	62	2,955.0	78	1,909	Dahanu (O)
13	व. र.	561.0	22	102.0	6	19.0	2	2,230.0	67	2,717.0	105	..	Umsawar
14	व. र.	483.0	28	85.0	7	61.0	2	1,718.0	76	3,097.0	85	..	Talpada
III. पालघाट जिल्हा—																	
III. Palghat District																	
1	जामना	190.7	23	401.9	6	6.2	1	2,205.6	71	4,062.5	87	1,960	Al. J. C.
2	पारनेर	382.2	28	250.8	10	101.6	4	2,871.6	88	3,668.2	94	2,741	Parner
3	काशीर	613.0	28	304.0	14	37.0	2	3,257.0	91	4,271.0	110	3,812	Kashir
4	मडगाव	859.0	29	456.1	17	191.4	6	4,707.1	104	5,368.0	101	5,168	M. D. Gan
5	व. र.	270.4	20	306.3	6	12.5	1	2,278.9	61	3,298.5	90	2,072	Uran
6	व. र.	766.0	23	208.0	6	57.0	3	3,331.0	68	2,131.0	50	N. A.	Bhira (G)

वे.—वेधशाला, O.—Observatory

त.—तहसील, T.—Tahsil

III. Raigad—cont.
District

7	पेण	..	514.8	27	488.9	10	85.5	4	3,038.1	84	4,451.2	93	2,866
8	महाड	..	509.0	27	138.5	5	2,915.4	82	3,982.0	101	3,190
9	माणगाव	..	350.8	26	282.3	14	20.3	3	3,104.3	89	468.0	99	3,088
10	रोहा	..	403.0	29	298.0	12	151.0	5	3,299.0	92	4,498.0	97	3,118
11	पोलदपूर	..	534.0	28	177.0	9	66.0	6	3,149.0	92	4,064.0	101	4,032
12	मुरुड	..	178.0	23	368.0	6	12.0	1	1,953.0	72	3,248.0	89	2,784
13	श्रावर्धन	..	263.9	20	306.6	6	21.4	1	2,119.7	71	3,230.8	88	3,255
14	शुभाळा	..	530.0	29	350.0	11	20.0	2	2,925.0	88	3,801.0	104	3,756
15	कजत	..	537.4	27	326.4	19	61.2	3	3,057.2	92	3,891.6	104	3,279
16	मुसागाड वाली	..	552.0	28	284.0	7	172.0	4	3,830.0	89	5,171.2	109	4,152

IV. रत्नागिरी जिल्हा—

V. Ratnagiri
District

1	रत्नागिरी (त)	..	458.8	26	250.3	11	64.4	5	0.8	2,530.7	89	3,922.8	95	3,306
2	महापाड	..	593.0	30	170.0	10	91.0	7	3,186.0	97	4,307.0	91	3,848
3	दापोली	..	440.0	29	206.0	8	71.0	5	3,048.0	94	4,673.4	93	3,287
4	बेड	..	503.0	27	185.0	10	125.0	4	3,137.0	91	4,422.0	103	3,372
5	त्रिपळण	..	500.0	29	449.0	15	84.0	3	3,184.0	94	5,130.0	109	3,497
6	गुहागर	..	252.0	26	315.0	10	35.0	5	2,020.0	87	3,463.0	83	2,557
7	रत्नागिरी (बे)	..	458.8	26	220.0	11	64.4	5	0.7	2,502.0	89	3,922.8	99	..
8	राजापूर	..	797.0	31	248.0	15	364.0	9	4,135.0	107	5,248.0	106	3,213
9	लांबा	..	511.0	31	182.0	14	153.0	11	6.0	1	..	3,100.0	107	4,156.7	104	3,754
10	देवदस	..	658.5	27	357.0	18	259.0	13	3,534.0	107	3,557.6	95	..

V. सिंधुदुर्ग जिल्हा—

V. Sindhujurg District

1	देवगड	..	293.0	18	159.0	8	90.0	4	1,746.0	72	3,223.0	84	2,246
2	देवगड (बिहाळा)	..	197.4	21	78.1	4	10.6	1	1,541.5	64	2,477.5	76	..
3	हर्ण	..	431.9	28	185.0	10	149.0	8	21.0	2	..	3,149.0	99	5,029.0	109	2,472
4	कणकवली	..	648.0	29	232.0	11	156.0	9	2.0	3,222.0	103	4,927.0	98	3,616
5	कुडाळ	..	192.7	16	223.1	13	92.8	7	1,339.0	80	2,887.0	94	3,082
6	मालवण	..	382.0	26	161.0	13	128.0	5	1.0	10.0	..	2,413.0	95	2,761
7	वेगुर्ला (त)	..	386.0	27	161.0	13	126.0	5	1.0	1.0	..	2,416.0	96	4,992.5	102	..
8	वेगुर्ला (बे)	..	643.6	30	385.0	15	222.5	8	2.1	2,874.5	106	4,929.6	108	..
9	मावतवाडी	3,758

VI. नाशिक जिल्हा—

VI. Nashik District

1	नाशिक (बे)	..	81.5	6	112.5	7	57.2	4	498.0	37	758.1	50	698
2	निफाड	..	44.9	7	112.6	3	108.0	4	359.4	23	598.1	37	549
3	पिंपळगाव बसवत	..	131.3	11	234.4	4	143.6	5	637.7	32	779.5	30	630
4	नाशिक (त)	..	81.7	6	112.5	7	57.2	4	523.0	39	742.9	49	..
5	रेवले	..	31.4	3	184.4	6	22.4	3	445.5	22	531.7	33	555
6	सोमयाना	..	4.0	..	134.0	3	59.0	281.0	12	344.0	20	486
7	चंद्र	..	70.4	8	166.0	12	10.0	2	429.6	40
8	कोळगाव माल	उपलब्ध नाही/N. A.	433.7	23	645

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(2)
VI. नाशिक जिल्हा.—चांद्र																	
9	नांदगाव	..	26.0	..	4	95.0	405.0	27	601.0	40	585	Nandgaon
10	मालगाव (बे)	..	27.2	..	5	108.3	1	452.3	26	560.7	35	..	Malegaon (O)
11	दिंडोरी	..	179.1	..	11	133.1	572.5	51	811.9	55	753	Diindori
12	सुरगाणा	..	482.1	..	26	197.0	1,727.6	78	3,219.0	95	1,862	Surgana
13	पु.थ	..	647.0	..	30	234.0	1	1,865.0	91	Puth
14	बोल्थान	..	19.4	..	2	184.4	543.0	24	676.8	43	686	Bolthan
15	कळवण	..	88.9	..	8	176.0	680.3	30	992.3	50	692	Kalvan
16	मटाणा (बागाडण)	..	46.0	..	9	96.0	321.0	36	833.3	42	477	Satana (Baglan)
17	ओझर (बे)	..	100.8	..	11	204.6	1	577.4	41	568.1	36	633	Ozar (O)
18	इगापुरी	..	935.6	..	28	302.2	2,965.7	95	Igatpuri
19	सिन्नर	..	58.0	..	8	74.0	374.7	35	500.4	37	..	Sinnar

VII. धुळे जिल्हा—

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(2)
VII. Dhule District																	
1	धुळे (बे)	..	58.5	..	5	111.0	584.0	28	743.8	42	609	Dhule (O)
2	मांजरे	..	63.6	..	6	104.3	1	493.9	27	556.1	35	493	Sakri
3	पिपळनेर	..	94.7	..	11	102.6	386.6	34	828.9	37	586	Pimpalner
4	नंदुरवार (न)	..	243.6	..	16	130.8	666.7	43	703.3	47	643	Nandurbar (T)
5	नवापूर	..	356.6	..	18	51.5	871.3	39	1,303.8	63	1,097	Nawapur
6	नांदेडा	..	301.9	..	20	197.7	743.2	47	971.7	65	790	Taloda
7	गहादा	..	390.0	..	18	107.0	650.0	36	1,123.1	57	659	Shahada
8	जिजूर	..	250.0	..	15	103.0	658.0	32	1,073.0	56	616	Shirpur
9	सिंदखेड	..	129.5	..	8	56.5	363.0	25	598.0	36	573	Sindkheda
10	अकलकुवा	..	392.0	..	20	123.0	770.0	44	1,244.0	73	1,179	Akkalkuwa
11	नंदुरवार (बे)	703.3	47	..	Nandurbar (O)

VIII. जळगाव जिल्हा—

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(2)
VIII. Jalgaon District																	
1	जळगाव (न)	..	172.4	..	13	25.2	526.6	35	860.2	50	787	Jalgaon (T)
2	चाळीसगाव	..	66.0	..	6	112.0	1	759.0	34	822.0	62	712	Chalisgaon
3	पाचगा	..	113.0	..	9	71.2	380.7	26	921.0	47	793	Pachora
4	भटगाव	..	137.3	..	10	93.5	494.2	30	925.5	49	720	Bhadgaon
5	चोपडा	..	144.0	..	9	98.0	426.0	26	515.1	45	732	Chopda
6	अमलनेर	..	175.9	..	12	124.9	751.3	33	881.4	47	675	Amalner
7	परोळा	..	223.0	..	11	190.0	1,003.0	37	1,264.1	60	687	Parola
8	जामनेर	..	139.8	..	12	109.2	589.4	33	806.3	50	502	Jamner
9	भुसावळ	..	128.7	..	11	46.2	430.2	24	591.5	45	788	Bhusawal

VIII. Jalgaon District—cont.

अहमदाबाद जिल्हा—वाळू

10 एस्लाबाद	166.2	10	24.0	3	117.0	3	413.4	27	400.8	44	737	Edalabad
11 यावळ	157.6	12	54.7	3	38.8	3	478.5	28	512.0	47	768	Yawal
12 रावेर	153.5	10	53.5	3	96.0	3	424.0	24	901.1	40	728	Raver
13 परळबल	107.7	12	69.3	2	79.7	3	530.5	25	Erandval

IX. अहमदाबाद जिल्हा—

IX. Ahmadnagar District.

1 अहमदाबाद (त)	128.0	5	154.0	7	6.1	1	525.9	27	787.0	43	622	Ahmadnagar (T)
2 पातनेर	8.0	1	242.0	7	103.7	5	638.9	30	539.2	27	574	Parner
3 श्रीगोंदे	130.0	4	121.0	6	492.0	24	701.5	45	516	Shrigonde
4 कर्जत	2.0	..	152.0	6	156.5	7	10.0	1	558.1	25	779.0	37	557	Karjat
5 जामखेड	17.0	3	155.0	6	256.0	8	9.0	..	730.6	31	1,341.6	43	652	Jamkhed
6 शेवगाव	2.0	..	133.5	5	55.7	3	309.2	17	562.4	32	633	Shevgaon
7 पाथडी	7.0	1	256.0	8	83.5	5	8.0	1	537.5	25	981.9	41	669	Pathardi
8 नवास	27.5	4	123.5	7	63.0	4	34.5	2	405.5	27	700.7	30	589	Newase
9 राहुरी	98.0	6	67.0	6	437.0	23	664.2	81	520	Rahuri
10 संमनर	3.0	1	31.0	2	28.0	4	15.0	1	143.6	16	363.0	25	497	Sangamner
11 अकोला	46.0	8	61.0	4	130.0	6	373.5	31	444.7	29	597	Akola
12 कोपरगाव	12.2	2	102.8	7	74.8	4	306.8	25	529.8	29	512	Kopergaon
13 श्रीरामपूर	179.0	8	56.5	5	349.0	20	667.8	33	541	Shrirampur
14 निरजगाव	81.0	5	143.0	5	33.0	2	441.0	18	Nirjgaon

X. पुणे जिल्हा—

X. Pune District

1 लेहगाव विमानतळ (वे)	39.4	6	156.4	8	145.5	6	686.9	41	586.7	39	684	Lohgaon Aerodrome (O).
2 पुणे (वे)	50.2	5	176.9	7	197.4	7	1.4	..	891.9	44	760.1	39	661	Pune (O)
3 वडगाव मावळ	161.5	24	110.0	10	84.0	4	1,023.6	69	1,115.3	63	1,124	Vadgaon Mawal
4 पौढ मुळशी	256.0	25	150.8	8	135.8	7	16.0	1	1,482.4	82	1,537.8	76	1,519	Poud Mulshi
5 जुन्नर	71.0	10	130.4	5	100.8	8	70.2	2	720.4	50	744.0	49	N. R.	Junnar
6 वानवडी (वे)	47.0	6	216.9	10	147.7	6	882.2	44	612.5	42	..	Wanwadi (O)
7 भोर	192.0	24	149.6	7	114.8	6	909.0	70	1,019.0	61	655	Bhor
8 बोडा	107.7	14	348.6	9	400.7	10	92.4	2	1,611.4	59	1,014.6	42	..	Ghoda
9 जेजुरी	13.5	2	88.0	7	111.5	5	385.0	27	390.7	26	487	Jejuri
10 लोणावळा	1,050.0	29	280.0	15	118.0	4	4,617.0	100	4,304	Lonawala
11 वेड	47.0	7	184.0	9	91.2	8	623.2	45	727.2	39	673	Khed
12 गिन्नर	1.0	..	137.5	8	96.0	6	18.0	1	466.0	29	461.5	29	510	Shirur
13 बारामती	2.4	..	186.6	7	98.8	6	11.6	1	449.2	31	583.0	31	..	Baramati
14 बारामती (वे)	5.7	..	182.1	7	108.3	3	2.6	1	459.2	27	595.6	33	465	Baramati (O)
15 इंदापूर	3.7	1	90.9	5	169.2	7	427.1	25	568.9	34	503	Indapur
16 दौंड	100.3	4	79.6	4	34.4	1	410.3	21	505.0	28	463	Daund
17 सासवड (पुरंदर)	75.2	9	273.8	8	167.4	6	770.6	40	542.8	37	543	Saswad (Purandar)
18 आळंदी	52.0	7	170.2	9	127.2	7	788.8	46	616.4	40	..	Alandi
19 वेरुळे	670.0	28	190.0	10	125.0	4	2,598.0	85	2,827.0	97	..	Welhe
20 खंदाला (वे)	उत्पल्लव नाही/N. A.	4,699.0	102	..	Khandala (O)
21 तुळगाव	19.0	3	23.9	10	130.0	5	303.5	36	Talgaon

त—वहरील, T—Talsil.

वे—वेसगाळा, O—Observatory

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(2)	
XI. सातारा जिल्हा—																		
XI. Satara District																		
1	सातारा (वे)	152-5	18	136-6	9	138-8	7	1-0	..	915.4	64	798-6	59	..	Satara (O)	
2	कोरेगाव	71-0	10	165-6	9	57-3	8	10-4	2	10-4	1	626-2	47	683-5	56	706	Koregaon	
3	बाई	45-6	6	197-9	9	214-4	7	1-0	..	903-0	47	696-6	53	710	Wai	
4	पावगणी	509-2	28	316-7	12	210-3	8	7-1	1	2,292-9	95	2,304-8	37	1,865	Panchgani	
5	भेडा (जावळी)	354-8	26	153-1	11	90-8	5	4-0	1,593-4	83	1,400-4	69	1,723	Medha (Jaoli)	
6	महाबळेश्वर	1,455-4	31	248-3	19	65-4	8	13-2	1	9-5	1	5,454-2	114	5,484-7	115	6,226	Mahabaleshwar(O)	
7	पाटण	324-4	27	140-2	8	60-6	3	1,507-7	78	1,553-7	69	1,832	Patan	
8	कराड	86-7	13	108-7	8	92-9	7	74-0	2	3-0	1	764-6	55	677-9	50	713	Karad	
9	दहिवारी (माण)	10-3	1	252-3	7	136-1	4	4-0	1	568-4	20	535-8	34	463	Dahiwadi (Man)	
10	वडून	7-0	1	198-3	7	92-0	5	385-2	23	354-2	31	512	Vaduj	
11	म्हाम्बड	N.A.	Mhaswad
12	खंडाळा	4-8	..	119-0	8	108-2	7	7-6	1	434-7	34	379-3	31	504	Khandala	
13	फळटण	7-4	..	206-8	8	225-8	11	1-0	..	614-3	33	424-6	38	478	Phaltan	
14	ओड (बटाव)	Aundh (Khatav)
15	सातारा (त)	160-7	18	155-2	10	160-5	8	18-6	1	1-1	..	1,088-0	70	814-6	58	1,025	Satara (T)	

XII. सांगली जिल्हा—

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(2)
XII. Sangli District																	
1	मीरज	30-0	3	71-3	5	105-8	5	389-9	23	415-6	32	N. A.	Miraj
2	जत	40-0	4	170-0	7	133-0	6	494-0	27	258-5	29	528	Jath
3	इस्लामपूर	48-0	7	77-0	7	94-0	4	5-0	1	441-0	38	575-0	44	639	Islampur
4	कवठे महाकाळ	23-0	3	79-4	6	59-0	4	303-0	24	256-5	28	..	Kavathe Mahaankal
5	भेडा (बाजपूर)	40-7	6	158-0	6	57-6	6	5-0	1	476-9	36	417-9	54	542	Vita (Khanapur)
6	तामगाव	39-0	4	77-0	7	149-0	6	460-0	36	483-0	43	599	Tasgaon
7	शिराळा	141-0	21	86-0	11	106-0	6	16-0	2	770-0	68	1,048-0	64	862	Shirala
8	आटपाडी	14-2	1	49-1	6	97-0	7	3-0	1	247-3	21	380-4	27	..	Atpadi
9	सांगली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	471-1	43	N. R.	Sangli.

XIII. सोलापूर जिल्हा—

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(2)
XIII. Solapur District																	
1	सोलापूर (त)	41-6	3	130-7	5	185-2	5	0-4	..	662-1	28	869-8	53	678	Solapur (T)
2	बांशी	39-3	4	84-1	8	252-6	9	2-0	563-2	33	829-9	42	657	Barshi
3	अक्कलकोट	79-0	4	112-0	5	119-0	8	543-0	34	818-0	49	689	Akkalkot
4	जेकर (वे)	11-4	1	135-2	6	160-0	8	7-4	1	492-5	28	812-4	46	596	Jeur (O)
5	मोहोळ	32-0	2	91-2	5	164-4	5	25-5	1	474-5	21	750-0	42	657	Mohol
6	माढा	17-0	1	189-2	5	155-3	6	6-0	1	3-0	1	487-0	24	Madha
7	करमाळा	5-4	1	77-7	4	237-0	7	6-6	1	606-7	24	1,139-0	50	541	Karmaia
8	पडपूर	33-0	4	107-5	6	474-5	7	0-5	..	880-5	34	1,059-5	48	611	Panchapur
9	सांगोळा	22-0	2	121-8	5	201-9	7	3-4	1	12-1	..	561-8	27	500-2	31	538	Sangola
10	माळशिरस	7-3	1	152-6	9	190-8	6	6-0	1	453-9	26	490-9	31	515	Malshiras
11	मण्डवेरा	22-6	2	130-0	7	201-8	6	580-3	32	675-5	30	569	Mangalwedha
12	अकलुज	उत्पन्न नाही/N.A.	547-0	30	..	Akluj

XIV. कोल्हापूर जिल्हा—

XIV. Kolhapur District

1	कोल्हापूर (न)	115.8	19	130.5	11	143.3	8	9.8	1	2.2	930.7	73	976.5	62	1,070	कोल्हापूर (T)
2	ताम्रगणिक	72.3	11	89.7	9	111.1	5	616.5	44	591.3	41	734	हाकनांगल
3	मिर्जा	31.0	3	32.0	8	107.0	5	432.0	30	514.0	12	555	सुते
4	गामनावडा	1,285.2	31	331.0	21	254.0	10	4,892.1	120	7,227.0	115	6,212	गुगंबावाडा
5	सहबाडी	31.0	30	133.0	14	23.0	2	1,397.0	89	1,816.0	87	1,961	शहावादी
6	गारगाडी	239.0	22	133.0	9	88.0	7	1,323.0	72	1,983.9	76	1,542	गंगुवी
7	गढावाडी	263.9	24	98.3	14	65.4	7	10.6	2	...	1,151.4	88	1,388.8	82	765	पावना
8	कागा	98.9	14	71.0	6	170.0	7	853.3	52	842.8	44	952	काग
9	महोदयवाडी	123.0	12	74.5	7	70.0	4	1.0	883.5	53	1,212.0	62	965	गुडिंगल
10	गामनागरी	931.0	31	199.0	16	44.0	5	3,326.2	99	4,012.0	97	3,818	काधानागरी
11	काजना	421.0	25	83.0	11	81.0	6	1,817.0	86	2,290.0	91	2,250	अजरा
12	चन्द्रगड	493.5	27	144.6	12	103.8	7	4.0	1	...	2,540.1	106	3,125.5	84	2,696	चुन्दगड

XV. औरंगाबाद जिल्हा—

XV. Aurangabad District

1	औरंगाबाद (न)	48.6	4	70.0	4	92.4	4	468.9	35	831.7	48	726	औरंगाबाद (T)
2	बदलापार	10.6	1	129.0	6	41.8	4	5.8	1	...	329.1	22	533.3	54	932	खुलुडबाद
3	कैलाश	176.9	19	48.8	4	52.5	5	9.8	1	...	798.4	41	922.9	34	542	वाजापूर
4	सांगम	34.2	5	105.8	4	55.6	5	382.5	31	925.3	57	860	सुगाण
5	निवळठणा	40.8	3	18.7	2	130.8	4	53.1	1	...	469.3	23	673.4	46	692	चिक्कलथाना
6	मिर्जा	13.8	3	109.7	6	65.4	4	15.1	1	...	413.4	22	841.0	43	768	सिंद
7	गुलपूर	39.6	4	58.8	6	34.6	3	13.0	1	...	305.8	25	232.1	35	682	गंगसूर
8	करड	22.5	1	185.3	6	80.8	5	3.4	1	...	474.7	22	849.5	22	808	कानना
9	पट्टण	35	...	पाटण

XVI. जालना जिल्हा—

XVI. Jalna District

1	जालना	48.0	4	140.0	8	163.5	8	603.5	38	959.3	53	688	जालना
2	जामनागर	30.1	5	61.7	3	141.4	6	556.3	33	833.7	42	818	जांभूरबाद
3	भोकरदन	15.0	4	26.0	3	41.0	4	8.0	1	...	275.3	26	552.7	45	708	भोकरदान
4	अष्ट	9.9	2	179.2	5	137.0	9	13.4	1	...	557.5	35	1,030.2	53	769	अम्बाद
5	पुण्य	55.7	6	93.2	5	144.7	7	580.9	33	1,082.7	58	784	पारतूर

XVII. परभणी जिल्हा—

XVII. Parbhani District

1	परभणी (न)	110.2	5	145.6	5	134.6	5	0.1	803.9	37	1,391.8	55	854	परभणी (T)
2	बुधवार	151.2	4	119.0	6	78.0	5	616.0	32	1,435.2	59	1,023	कलामुनी
3	मिर्जा	118.6	4	140.9	5	110.2	5	688.9	34	1,448.1	68	788	हिंगोली
4	जिजरा	63.1	3	76.7	6	133.1	6	651.7	37	228.8	7	N. A.	जिजरा
5	रायरी	51.7	5	244.0	8	173.2	5	10.0	1	...	861.9	35	570.4	30	850	पाठरी
6	मिर्जावर कॅम्प	100.6	5	42.4	3	100.4	6	...	4.6	...	514.3	34	सिद्धेश्वर कॅम्प
7	गंगार	68.0	5	114.9	6	59.0	1	632.0	33	1,341.0	51	N. A.	गंगकहद
8	बामण	95.7	4	87.1	4	88.6	5	555.9	33	1,822.8	71	...	बासना

XVIII. बीड जिल्हा—

XVIII. Beed District

1	बीड	48.5	4	73.0	3	192.1	7	2.6	1	...	415.9	21	995.4	74	652	चोवसला
2	बीड कलेक्शन	21.1	3	147.4	6	213.4	6	14.6	1	...	578.1	30	N.A.	N.A.	N.A.	बीड कलेक्शन
3	बीड	12.4	3	174.2	8	213.4	6	15.2	1	...	619.6	33	942.9	53	786	बीड

तबला क्रमांक/TABLE No. 2.3 (A) (3.3)—contd.

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(2)
XXVI. वर्धा जिल्हा—																	
1	वर्धा (त)	224.3	11	26.4	3	58.0	6	744.4	43	1,072.6	62	N. A.	XXVI. Wardha District.
2	हिंगणघाट	135.2	7	12.4	1	51.1	3	586.3	35	1,032.6	63	1,142	Wardha (O)
3	आर्वी	275.9	13	63.1	5	80.6	3	837.9	44	998.9	66	994	Hinganghat Arvi
XXVII. नागपूर जिल्हा—																	
1	नागपूर विमानतळ (त)	237.0	12	38.9	5	24.9	3	814.0	51	1,265.3	61	..	XXVII. Nagpur District.
2	नागपूर कामं	276.0	14	24.4	2	70.8	2	1,140.9	42	1,092.0	57	..	Nagpur Airport (O)
3	नागपूर (वे)	318.5	12	49.0	3	1,040.0	44	330.7	19	..	Nagpur Farm
4	उमरहे	185.6	8	29.0	4	43.1	2	873.9	41	1,159.4	55	1,242	Nagpur (O)
5	काटोल	223.2	13	16.0	1	102.0	5	820.0	44	1,181.8	57	1,279	Umrer
6	सावनर	453.4	14	43.4	3	57.6	4	1,113.2	46	1,142.0	68	1,011	Kafol
7	खिडकी	530.4	13	23.2	3	53.4	2	1,068.8	50	781.8	36	1,075	Saoner
8	धारसा	420.0	11	86.2	4	47.2	4	949.5	50	1,311.9	59	1,193	Khindsi
9	रामटेक	423.0	13	28.0	3	56.0	2	931.0	45	1,217.9	46	1,283	Tharsa
10	पारसोवनी	442.9	16	22.7	3	148.5	2	941.6	39	1,131.9	66	1,105	Ramtek
11	देवलापार	N.A.	N.A.	28.6	4	42.0	2	N.A.	N.A.	1,743.9	61	1,183	Parseoni
XXVIII. भंडारा जिल्हा—																	
1	भंडारा (ए.एम.ओ.)	371.1	15	69.4	4	54.4	2	1,030.6	50	941.1	39	1,388	XXVIII. Bhandara District.
2	साफोली	414.4	16	27.1	4	26.0	3	1,033.7	60	1,493.7	61	1,572	Bhandara (A.M.O.)
3	गोंदिया (वे)	444.0	20	78.4	3	18.9	1	990.7	61	1,574.3	66	1,471	Gondia (O)
4	खारबुद	456.0	19	49.0	3	14.0	2	986.6	54	2,133.0	66	1,475	Kharbund
5	चांदपूर	345.2	15	39.0	5	20.8	2	872.2	49	1,213.4	61	1,313	Chandpur
6	बोडकन्या	315.0	14	55.0	4	15.0	2	857.0	58	1,796.0	57	1,379	Bodaknasa
7	चोरवापगा	409.8	19	85.6	3	44.4	3	1,065.8	48	1,439.4	61	1,466	Chorkbangra
8	पांशी	303.0	16	41.0	4	8.0	3	616.0	41	1,196.8	48	1,555	Pangree
9	ववनी	339.4	13	32.6	4	60.4	3	1,026.9	51	Paoni
10	देवरी	467.9	17	107.8	5	33.6	2	40	1	1,068.2	49	1,452.8	68	1,445	Deori
11	गोंदिया (त)	443.5	20	75.8	3	18.3	2	1,018.6	56	1,494.5	66	1,579	Gondia (T)
XXIX. चंद्रपूर जिल्हा—																	
1	चंद्रपूर (वे)	210.7	10	65.6	6	60.2	4	779.2	47	1,229.7	62	1,267	XXIX. Chandrapur District.
2	बरोरा	77.0	8	84.4	5	59.9	2	769.9	38	1,104.4	63	1,185	Chandrapur (O)
3	आरसोरी	376.0	14	25.7	4	116.2	4	1,382.6	51	1,669.3	68	..	Warora
4	चिमुर	130.0	9	40.0	4	47.0	3	430.0	36	719.4	64	1,268	Armorei
5	गडचिरोली	392.4	11	37.8	4	82.0	6	1,050.9	47	1,597.0	78	1,552	Chimur
6	बसोला	314.6	15	37.0	5	66.4	3	628.4	43	1,517.3	69	..	Gadchiroli
7	घोरगवरी	377.0	12	72.6	4	827.8	34	1,342.8	57	1,359	Asola Ghoragheri

2. पर्यावरण सांख्यिकी/ENVIRONMENT STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.3 (B) (3-3)

विविध केंद्रांचे ठिकाणी पडलेला पाऊस/Rainfall at different centres

(1985)

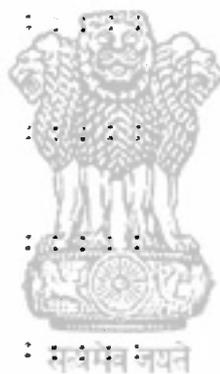
(पाऊस मिलीमिटरमध्ये/Rainfall in millimetres)

अ.क्र.सं./Serial No.	केंद्र (2)	जानेवारी January		फेब्रुवारी February		मार्च March		एप्रिल April		मे May		जून June		जुलै July		केंद्र Centre
		पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
I. महसुदई जिल्हा—																
1	मुंबई (कोलाबा)	1.4	..	1,280.2	16	592.6	20	Bombay (Colaba)
2	मानाकुर (वे.)	4.1	1	1,026.4	18	701.1	22	Santacruz (O)
3	अंधेरी	816.3	13	502.7	11	Andheri
II. ठाणे जिल्हा—																
1	ठाणे	353.4	12	632.5	24	Thane
2	कल्याण	330.0	16	766.0	24	Kalyan
3	मुंबाई	0.2	..	258.2	16	508.5	20	Mumbai
4	भिवंडी	397.4	11	842.0	20	Bhivandi
5	बसई	588.0	13	842.0	24	Bassein
6	वाडा	329.0	21	1,227.0	25	Wada
7	शहापूर	280.3	13	730.6	26	Shahapur
8	डहाणू	7.6	2	317.7	14	569.6	17	Dahanu
9	माहिम (पाळघर)	262.0	10	563.0	21	Mahim (Paigbar)
10	जवहार	265.0	14	1,053.2	27	Jawhar
11	मोखाडा	265.0	16	1,126.6	28	Mokhada
12	डहाणू (वे.)	7.6	2	317.7	14	569.6	18	Dahanu (O)
13	उल्हासनगर	533.0	16	882.0	25	Ulhasnagar
14	ताळीसरी	160.0	10	975.0	26	Talassary
III. रायगड जिल्हा—																
1	अलिबाग	11.4	1	1,283.9	19	668.4	20	Alibag
2	पनवेल	673.6	21	1,007.4	26	Panvel
3	खालापूर	609.0	14	1,055.5	29	Khalapur
4	माथेरान	25.0	1	939.6	23	1,628.6	30	Matberan
5	उरण	723.0	16	880.0	25	Uran
6	भिरा (वे)	1,194.0	24	1,845.0	29	Bhira (O)

तबता कर्मांक/TABLE No. 2.3 (B) (3.3)—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)	
7	पाटण	58.2	2	17.3	2	251.1	13	403.1	24	Patan	
8	कराड	40.2	1	18.2	2	68.6	5	129.4	12	Karad	
9	दहिवडी (माण)	14.0	1	99.4	2	36.0	5	86.0	50	Dahivadi (Man)	
10	वडुज	10.0	1	45.8	4	86.1	10	Vaduj	
11	खंडाळा	84.4	6	94.8	7	Khandala	
12	फळटण	8.6	1	2.8	..	83.6	7	39.7	5	Phaltan	
13	औष (खटाव)	उ. मा./N. A.	Aundh (Khatav)
14	सातारा (त)	6.5	1	68.7	7	198.3	16	Satara (T)	
15	म्हसवड	3.0	1	2.6	1	21.6	3	10.8	2	Mhaswad	
XII. सांगली जिल्हा—																	
XII. Sangli District.																	
1	मीराज	40.0	1	37.0	2	55.0	2	90.0	6	98.5	7	Miraj	
2	जत	63.6	6	25.4	7	Jatb	
3	इस्लामपूर	18.2	2	64.5	4	95.0	4	94.0	8	Islampur	
4	कावठ महाकाळ	16.3	2	6.0	1	22.0	4	53.6	5	Kawathe	
5	वीटा (खानपूर)	10.0	1	15.2	2	65.7	10	76.5	16	Vita (Khanapur)	
6	तासगाव	35.0	2	12.0	2	42.0	5	74.0	10	Tasgaon	
7	शिराला	9.0	1	20.0	2	190.0	9	180.0	12	Shirala	
8	आटपाही	6.0	1	34.0	2	19.0	3	35.0	4	67.0	5	Atpadi	
9	सांगली	उ. मा./N. A.	Sangli
XIII. सोलापूर जिल्हा—																	
XIII. Solapur District.																	
1	सोलापूर (वे)	17.0	1	0.8	..	14.2	2	42.2	1	93.6	9	71.6	4	Solapur (O)	
2	बाशी	4.6	1	11.0	1	32.0	3	8.6	1	65.2	6	51.8	7	Barshi	
3	अकलकोट	23.0	1	18.0	2	14.0	1	159.0	7	43.0	6	Akkalkot	
4	जेऊर (वे)	1.2	..	60.4	6	86.6	7	Jeur (O)	
5	माहोळ	10.4	1	64.0	2	6.8	1	10.0	1	71.8	7	60.3	5	Mohol	
6	माढा	30.2	3	73.6	7	55.2	5	Madha	
7	करमाळा	8.0	1	4.0	1	37.0	3	109.0	6	Karmala	
8	पंढरपूर	41.0	3	1.0	..	96.0	3	56.0	3	141.5	8	93.0	6	Pandharpur	
9	सांगली	38.2	3	51.3	2	22.6	3	159.1	4	60.0	4	Sangola	
10	माळशिरस	1.0	..	5.0	1	110.4	4	47.9	6	Malshiras	
11	माळशेठा	37.4	3	42.0	1	105.1	5	55.9	6	Malshetha	
12	अकलुज	उ. मा./N. A.	Akluj
XIV. कोल्हापूर जिल्हा—																	
XIV. Kolhapur District.																	
1	कोल्हापूर (वे)	2.2	..	16.8	2	52.6	3	189.3	9	263.0	17	Kolhapur (O)	
2	हातकणगे	93.5	3	130.5	5	210.1	16	Hatkanangale	
3	शिरोळ	2.0	21.5	2	77.0	5	117.0	8	Shiroli	
4	गगतबावडा	33.0	4	1,536.0	29	1,806.1	30	Gaganbavada	

5	भादवाडी	21.0	3	395.0	15	497.6	26	Shahuwadi
6	गारोटी	286.0	14	344.0	21	Gargoti
7	पह्लाळा	३ ना./N. A.	Panhala
8	कागळ	74.0	3	124.0	6	267.0	18	Kagal
9	गढहियलज	1.0	3.0	39.0	2	166.0	7	181.0	15	Gadhinglaj
10	राधानगरी	51.0	4	804.0	22	1,022.0	29	Radhanagari
11	आजरा	31.0	4	517.0	19	410.0	29	Ajara
12	चान्दगड	..	23.4	1	15.4	48.1	5	578.9	22	578.4	30	Chandgad
XV. Aurangabad जिल्हा—												
XV. Aurangabad District.												
1	औरंगाबाद (न)	109.6	7	219.0	8	Khuldabad
2	खुल्दाबाद	11.4	1	37.2	2	160.1	7	Vajapur
3	वैजापूर	..	0.1	104.8	5	93.6	5	Soegaon
4	सोयगांव	6.2	1	127.2	7	266.6	11	Chikalthana
5	चिक्कलठाणा	64.0	2	123.4	9	Silod
6	सिल्लोड	107.0	4	94.7	5	Gangapur
7	गंगापूर	..	1.8	..	1.0	3	..	20.4	4	76.1	5	Kannad
8	कन्नड
XVI. Jalna जिल्हा—												
XVI. Jalna District.												
1	जालना	12.0	136.0	9	169.0	11	Jalna
2	जाफराबाद	121.4	6	190.4	12	Jafferabad
3	भोकरदन	95.0	6	64.8	7	Bhokardan
4	अंबड	156.7	7	181.6	8	Ambad
5	परतुर	Partur
XVII. Parbhani जिल्हा—												
XVII. Parbhani District.												
1	परभणी	8.8	9.5	1	9.8	6.3	1	179.4	10	191.0	9	Parbhani
2	कळमनुरी	..	11.3	1	0.3	11.2	1	258.2	9	122.9	10	Kalamnuri
3	हिंगोली	329.2	12	178.7	12	Hingoli
4	जिंतूर	10.2	24.2	1	2.2	251.1	11	176.9	11	Jintur
5	पाथरी	..	13.0	1	31.0	244.7	10	178.6	10	Pathri
6	सिद्धेश्वर कॅम्प	4.6	53.0	1	13.0	245.5	9	167.4	9	Siddheshwar
7	गंगाकडे	123.5	10	126.0	6	Gangakhed
8	बसमथ	209.0	10	141.1	11	Basmath
XVIII. Beed जिल्हा—												
XVIII. Beed District.												
1	चोसाला	३ ना./N. A.	107.4	6	111.2	8	Beed
2	रीढ	..	8.4	1	8.0	42.4	2	140.0	8	117.4	8	Mominabad
3	मोमिनाबाद	202.9	7	80.7	4	Geyrai
4	गेवराई	326.8	6	208.6	9	Patoda
5	पादोडा	207.0	10	165.0	7	Manglegaon
6	माजळगाव	..	35.2	1	50.0	111.0	4	58.0	4	Roti
7	रोटी	155.1	4	99.1	7	Asihi
8	आपटी	144.2	8	44.8	8	Kaj
9	कैज	17.0	4.0	1

तपसा क्रमांक/TABLE No. 2.3 (B) (3.3)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)
XIX. नांदेड जिल्हा—																
1	भोकर	37.0	1	18.0	1	18.5	2	24.5	5	233.0	11	151.5	11	XIX. Nanded District.
2	हरदावा	उ. ना./N. A.	Bhoka:
3	नांदेड (बे)	11.5	1	4.5	1	20.6	4	42.4	2	171.0	11	Hadgaon
4	मुसह	15.0	1	5.6	1	21.0	1	28.4	2	207.1	11	185.7	15	Nanded (O)
5	बिलोली	70.0	2	64.0	2	11.0	1	321.4	12	270.2	15	Mukhed
6	किनवट	10.0	1	188.0	6	340.0	14	Biloli
7	कंधार	19.2	1	22.5	..	8.8	2	186.6	12	132.8	12	Kinwat
8	देग्लुर	280.6	15	296.0	16	Kandhar
9	नांदेड (न)	6.3	1	15.2	2	28.5	3	154.4	9	134.2	7	Deglur
XX. उस्मानाबाद जिल्हा—																
1	भूम	उ. ना./N. A.	XX. Osmanabad District.
2	उस्मानाबाद (बे)	उ. ना./N. A.	Bhoom
3	पारुंदा	15.6	1	11.0	2	13.8	1	58.4	4	102.2	7	Osmanabad (O)
4	कळंब	218.4	7	93.3	8	Parunda
5	तुळजापूर	उ. ना./N. A.	Kalam
6	उमरगा	18.4	1	29.4	1	20.0	1	145.3	14	146.0	12	Tuljapur
7	उस्मानाबाद (न)	40.4	3	22.4	1	9.0	1	102.4	6	161.8	11	Omerga
XXI. बुलढाना जिल्हा—																
1	बुलढाना	3.3	1	28.3	2	4.2	1	150.4	7	139.6	9	XXI. Buldana District.
2	मलकापूर	84.0	4	218.2	8	Buldana
3	मेहेकर	Melkapur
4	चंदुरा	Mehkar
5	डोलेगाव	उ. ना./N. A.	Nandura
6	जळगाव	Donegaon
7	खामगाव	167.0	6	201.0	7	Jalgaon
8	शेगाव	180.4	6	231.2	10	Khangaon
9	चिखली	39.0	1	96.0	7	298.0	17	Shegaon
10	घासगाव	46.0	2	11.8	1	Chikali
XXII. अकोला जिल्हा																
1	अकोला मिटो (बे)	32.7	2	10.0	1	287.9	8	230.0	10	XXII. Akola District.
2	बाळापूर	21.0	1	24.9	1	125.2	4	175.0	10	Akola City (O)
3	आकोट	उ. ना./N. A.	Balapur
4	वाशिम	Akot
5	मंगळदुर्ग	5.4	1	1.4	..	15.0	2	4.6	..	588.4	9	145.0	11	Washim
6	मुक्तिपूर	28.0	2	24.0	1	2.0	..	226.4	8	154.4	13	Mangrulpur
												278.0	8	177.0	11	Murtizapur

7	अकोला विमानतळ (वे).	32.7	2	6.5	1	5.7	1	259.2	7	166.8	9	अकोला एरोड्रोम (O).
8	तेहारा	15.2	1	146.0	5	124.7	6	तेहारा
9	पतुर	12.0	1	22.0	2	3.0	1	185.0	8	417.0	14	पतुर
10	करजा	2.5	1	14.0	..	250.3	8	256.6	10	करजा
11	रिसोड	299.2	9	129.8	8	रिसोड
12	मनोरा	342.6	10	140.4	13	मनोरा

XXIII. लातूर जिल्हा

1	लातूर	21.0	2	96.0	9	144.3	8	लातूर
2	औसा	2.4	43.0	1	94.9	9	94.2	8	औसा
3	अहमदनगर	23.2	2	2.0	3	22.1	1	248.2	10	149.4	10	अहमदनगर
4	उदगीर	20.0	2	16.0	1	164.0	11	266.5	12	उदगीर
5	नीलगा	0	..	45.0	1	112.0	11	65.0	7	नीलगा

XXIV. अमरावती जिल्हा

1	अमरावती (त)	26.6	2	1	7.4	1	192.6	8	111.8	10	अमरावती (T)
2	बदना	11	बदना
3	मोर्शी	27.0	1	38.0	2	194.0	6	383.4	11	मोर्शी
4	चंद्र रेल्वे	234.2	9	153.1	9	चंद्र रेल्वे
5	खालापूर	34.7	2	1	166.3	6	149.1	8	खालापूर
6	वरद	67.9	4	185.3	11	वरद
7	ताळेगाव	ताळेगाव
8	बंजळपूर	3.2	1	1	7.5	1	273.4	7	299.3	12	बंजळपूर
9	दर्यापूर	दर्यापूर
10	अंजंगाव सुर्जी	5.6	1	1	103.4	7	104.2	7	अंजंगाव सुर्जी
11	चंद्र बजार	चंद्र बजार
12	चिक्कहाडा	चिक्कहाडा
13	धर्मा	12.2	1	21.2	3	191.7	6	292.7	15	धर्मा

XXV. यवतमाळ जिल्हा—

1	यवतमाळ (त)	8.5	1	0.8	2	10.5	1	396.6	10	123.1	12	यवतमाळ (T)
2	वणी	238.0	7	204.0	10	वणी
3	दारुळा	27.0	2	23.2	11	17.3	9	दारुळा
4	पुसद	30.0	4	2	28.0	3	256.0	8	119.5	10	पुसद
5	उमरकट	उमरकट
6	पंढरकवडा	301.2	10	218.4	14	पंढरकवडा
7	दिवास	167.3	9	174.7	12	दिवास
8	नेर	नेर

XXVI. वर्धा जिल्हा—

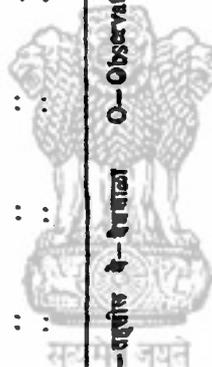
1	वर्धा (त)	87.0	4	1	6.4	2	239.9	10	261.0	16	वर्धा (T)
2	हिंगणघाट	28.2	3	1.8	..	1.0	2	20.8	3	228.2	13	162.8	11	हिंगणघाट
3	आर्वा	1	40.0	2	111.8	6	178.8	11	आर्वा

संसाधन विभाग/TABLE No. 2.3-B (3.3)-contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
XXVII. नागपुर जिला—																
1	नागपुर विमानतल (के.)	12.6	3	5.2	1	0.2	..	11.9	1	19.2	1	191.8	12	371.7	14	XXVII. Nagpur District. Nagpur Airport (O)
2	नागपुर कामें	37.6	3	4.2	1	6.6	1	13.2	1	228.3	11	425.4	14	Nagpur Farm
3	नागपुर (त)	80.9	4	8.6	1	2.6	Nagpur (T)
4	उमरेंड	42.7	3	1.6	182.0	9	385.4	15	Umrer
5	काटोल	65.0	3	20.2	1	5.4	1	129.0	9	314.5	14	Katol
6	सावनेर	65.4	3	6.6	1	5.2	1	17.2	1	96.8	10	271.7	14	Saoner
7	खिचशी	29.0	2	134.6	6	414.2	13	Khindsi
8	यास्ता	69.7	6	4.2	1	4.0	1	8.5	2	101.1	10	282.5	11	Tharsa
9	रामटेक	58.8	4	137.5	7	582.8	14	Ramtek
10	पारकोबनी	151.5	9	488.5	12	Parseoni
11	देवलापुर	111.0	3	120.6	4	416.6	13	Deolapur
XXVIII. Bhandara District.																
1	भंदारा	60.8	3	5.0	1	158.8	9	444.4	15	Bhandara
2	साकोली	53.2	4	12.6	2	8.6	1	11.4	1	130.2	9	395.9	16	Sakoli
3	गोदिया (के)	93.2	4	9.9	1	17.2	2	78.5	7	478.7	18	Gondia (O)
4	कांबुद	8.0	1	93.0	5	432.0	17	Kharbund
5	बादपूर	164.6	6	165.2	7	440.4	13	Chandpur
6	बोडलकसा	97.0	4	11.9	1	145.0	8	274.0	12	Bodalkasa
7	चोरकामा	74.0	2	20.6	1	222.4	8	307.4	15	Chorkhamra
8	पासी	15.0	1	66.0	6	232.0	12	Pangree
9	पवनी	Paoni
10	देवरी	10.0	2	207.8	11	276.0	14	Deori
11	गोदिया (त)	93.2	4	3.9	1	9.0	1	78.5	7	477.9	18	Gondia (T)
XXIX. Chandrapur District.																
1	चंद्रपुर (त)	3.0	30.9	2	5.2	2	220.2	7	251.0	12	Chandrapur (T)
2	बरोरा	20.5	1	10.8	2	11.3	1	310.0	10	167.1	12	Warora
3	राजुरा	7.0	1	5.0	1	204.0	10	323.0	14	Rajura
4	चिपुर	7.0	1	100.0	7	343.5	15	Chimur
5	मल	245.3	9	526.9	9	Mul
6	मसोल	3.0	1	166.5	12	364.9	13	Asola
7	घोरघेरी	7.6	1	7.6	1	169.2	9	409.6	17	Ghoragheri
8	खैरी	15.6	1	162.2	10	371.6	12	Khairce
9	बसपुरी (त)	14.2	1	8.5	1	1.3	..	196.1	11	407.4	15	Brahmapuri (T)
10	नेलसर	10.2	1	167.2	9	418.2	12	Nelsar
11	गढमोशी	6.2	2	2.2	1	7.4	1	266.0	14	364.3	17	Gadmoushi
12	खिचशी	6.2	1	2.2	..	7.4	1	266.8	12	364.3	13	Sindhewahi
13	बसपुरी (के)	14.2	1	8.5	1	1.3	..	202.7	12	534.7	17	Brahmapuri (O)

XXX. सर्दियरोली जिल्हा—		XXX. Gadchiroli District—			
1 सिरोंचा (व)	..	232.0	9	244.1	14 सिरोंचा (T)
2 सिरोंचा (वे)	..	243.3	10	213.2	13 सिरोंचा (O)
3 मारसोरी	..	213.4	9	458.6	17 आर्मोरी
4 गढबिरोली	..	308.6	9	613.8	13 गढबिरोली
5 कुन्हेरी	2.3	217.7	11	447.8	16 कुन्हेरी
6 बालोप	9.4	248.7	11	440.9	14 धानोरा
7 बंधेरी	..	200.3	9	482.3	18 आबेरी
8 बामोको	..	243.0	9	440.6	13 चामोरशी
9 कुप्लेडा	..	46.4	7	495.8	16 कुर्कबेडा

स-सर्दियरोली वे-सिरोंचा O- Observatory.

तबला कसारा/TABLE No. 2.3-B (3.3)—contd.

अनुक्रमिक Serial No.	केन्द्र	ऑगस्ट August		सप्टेंबर September		ऑक्टोबर October		नोव्हेंबर November		डिसेंबर December		एप्रिल Total for 1983		एप्रिल Total for 1984		Centre	
		पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days		
(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(2)
I. बृहन्मंडई जिल्हा—																	
1	मुंबई (कुलाबा)	..	293.8	17	113.3	8	142.4	5	2,423.7	66	2,223.0	70	1,805	Bombay (Colaba)
2	सांताक्रुझ (भ.)	..	436.5	20	150.1	8	198.3	6	2,506.5	75	2,137.6	69	2,812	Santacruz (O)
3	अंधेरी	..	245.0	13	122.0	7	96.0	4	1,782.0	48	1,526.2	40	N.A.	Andheri
II. ठाणे जिल्हा—																	
1	ठाणे	..	377.3	22	224.9	9	134.5	5	1,722.6	72	1,963.9	80	2,478	Thane
2	कल्याण	..	468.0	24	159.0	8	163.0	6	1,886.2	78	2,250.6	73	2,355	Kalyan
3	मुंबाड	..	89.6	10	116.0	6	80.0	5	1,052.3	57	1,683.0	70	2,534	Murbad
4	भिवंडी	..	454.2	21	160.2	7	209.0	5	2,062.8	64	2,456.3	70	2,578	Bhivandi
5	वसई	..	248.0	20	155.0	10	32.0	4	1,865.0	71	1,912	Bassein
6	वाडा	..	1,142.0	29	291.0	12	205.0	6	3,194.0	93	2,740.1	85	2,535	Wada
7	गहापूर	..	561.5	25	120.4	8	77.4	5	1,770.2	77	2,013.5	88	2,589	Shahapur
8	डहाणू	..	574.8	23	95.2	9	128.2	5	1,693.1	70	1,311.6	62	1,759	Dahanu
9	माहिम (पालघर)	..	526.0	27	56.0	4	117.0	6	1,524.0	68	1,520.2	71	1,731	Mahim (Palghar)
10	जव्हार	..	664.0	27	82.7	7	82.1	4	2,147.0	79	2,548.7	86	3,547	Jawhar
11	मोसादा	..	642.2	27	169.2	9	144.0	6	2,351.0	86	2,254.0	87	2,467	Mokhada
12	डहाणू (भ.)	..	574.8	23	95.3	9	128.2	6	1,693.2	72	1,302.3	62	1,909	Dahanu (O)
13	उल्हासनगर	..	457.0	24	99.0	5	197.0	5	2,168.0	75	2,280.0	67	..	Ulhasnagar
14	तालासरी	..	460.0	23	54.0	15	67.0	5	1,756.0	79	1,718.0	76	..	Talasary
III. रायगड जिल्हा—																	
1	अलिबाग	..	322.1	22	175.1	8	93.7	5	2,554.6	75	2,205.6	71	1,960	Alibag
2	पारनेर	..	546.0	26	365.0	12	139.0	5	2,731.0	90	2,871.6	88	2,741	Parner
3	बालापूर	..	669.0	27	274.0	13	148.0	6	2,755.5	89	3,257.0	91	3,812	Khalapur
4	माथेरान	..	984.3	28	396.5	14	265.0	6	4,239.0	102	4,707.1	104	5,168	Matberan
5	उरण	..	471.0	24	147.0	7	79.0	5	2,300.0	77	2,278.9	61	2,072	Uran
6	भिरा (वे)	..	135.0	30	302.0	16	175.0	6	3,651.0	105	3,381.0	68	N.A.	Bhira (O)
7	पेण	..	541.6	24	168.9	10	161.0	5	2,712.1	83	3,038.1	84	2,866	Pen
8	महाड	..	942.0	28	250.0	14	91.0	8	3,093.0	104	2,915.4	82	3,190	Mahad
9	माणगाव	..	977.9	30	248.8	12	158.0	7	36.0	3,567.1	96	3,104.3	89	3,088	Mangaoan
10	रोहा	..	558.0	28	327.0	11	95.0	5	2,718.0	82	3,299.0	92	3,118	Roha
11	पोलादपूर	..	938.0	29	210.0	13	182.0	8	3,556.0	103	3,149.0	92	4,032	Poladpur

12	सुरह	..	337.5	12	108.4	3	141.1	4	2,260.0	52	1,953.0	72	2,784	Murud
13	श्रीवर्धन	..	673.8	23	170.6	11	191.0	7	3,046.2	82	2,119.7	71	3,255	श्रीवर्धन
14	म्हसाळा	..	657.0	30	177.0	9	171.0	6	3,316.0	98	2,925.0	88	3,756	म्हसाळा
15	काजत	..	895.4	28	470.2	12	148.6	5	3,066.9	90	3,057.2	92	3,279	काजत
16	सुभागाड नाही	..	703.0	30	221.0	15	115.0	5	2,927.0	100	3,830.0	89	4,152	सुभागाड नाही

IV. रत्नागिरी जिल्हा—

IV. Ratnagiri District—

1	रत्नागिरी (त)	..	838.6	30	143.8	8	158.9	8	3,211.2	95	2,530.7	89	3,306	Ratnagiri (T)
2	मरणगड	..	810.0	27	202.0	11	150.0	8	30.0	1	..	3,480.0	103	3,186.0	97	3,848	Mandangad
3	दापोली	..	1,465.0	29	136.0	12	221.0	8	5,452.0	106	3,048.0	94	3,287	Daipoli
4	वेड	..	892.0	30	181.0	11	228.0	10	3,804.0	100	3,137.0	Khed
5	चिपळूण	..	1,073.0	30	170.0	9	224.0	8	3,798.0	107	3,184.0	94	3,497	Chiplun
6	गुहाशार	..	880.0	29	120.0	12	179.0	9	3,124.0	99	2,020.0	87	2,557	Guhagar
7	रत्नागिरी (वे)	..	838.6	30	144.3	8	159.2	8	3,365.4	101	2,502.0	89	..	Ratnagiri (O)
8	राजपुर	..	1,383.0	29	215.0	10	490.0	7	5,300.0	106	4,135.0	107	3,213	Rajapur
9	काजत	..	856.0	29	130.2	7	224.0	11	3,672.0	108	3,100.0	107	3,754	Lanja
10	देवगड	..	931.0	30	122.0	8	290.0	13	28.0	1	..	3,668.0	109	3,534.0	107	..	Devrukhd

V. सिंधुदुर्ग जिल्हा—

V. Sindhudurg District—

1	देवगड (बीडीओ)	..	555.0	18	73.0	6	194.0	6	0	..	0	3,149.0	78	1,74,06	72	..	Deogad (BDO)
2	देवगड (वे)	..	566.0	22	67.0	7	213.0	6	0	3,357.0	82	2,246	Deogad (O)
3	टण	..	678.9	26	99.9	7	143.7	7	0	..	0	3,432.5	86	1,541.5	64	2,472	Harnai
4	काकवली	..	873.0	26	172.0	10	318.0	11	13.0	1	0	3,573.0	110	..	99	3,616	Kankavali
5	कुडाळ	103	3,082	Kudal
6	मालवण	..	267.4	14	52.9	5	206.9	7	2.0	..	0	2,418.8	..	1,339.0	80	2,761	Malwan
7	वेंगुर्ला (त)	..	618.0	23	95.0	11	387.0	9	0	..	0	3,765.0	96	2,413.0	95	..	Vengurla (T)
8	वेंगुर्ला (वे)	..	623.0	23	85.0	11	387.0	9	0	..	0	Vengurla (O)
9	सावंतवाडी	..	986.8	30	136.1	13	252.8	10	6	..	0	Sawantwadi

VI. नाशिक जिल्हा—

VI. Nashik District—

1	नाशिक (वे)	..	107.1	10	73.0	5	89.0	6	404.7	34	498.0	37	698	Nashik (O)
2	निफाड	..	84.5	8	63.0	2	86.4	5	375.0	27	339.4	23	549	Niphad
3	पिंपळगांव वसवंत	..	105.7	9	136.4	4	404.6	22	637.7	32	630	Pimpalgaon Vaswant.
4	नाशिक (त)	..	109.9	11	73.0	5	89.0	6	404.6	34	523.0	39	..	Nashik (T)
5	येवले	..	38.0	4	19.0	3	95.0	3	326.0	22	445.4	22	555	Yeole
6	सोमयाना	N.A.	281.0	12	486	Somihana
7	चहूर	..	69.6	16	64.4	4	152.3	6	468.8	47	429.6	40	..	Chandur
8	कालगांव माल	Kolegaon mal
9	नांदगाव	..	18.0	3	25.0	3	93.0	5	6.0	1	..	290.0	24	405.0	27	585	Nandgaon
10	सांजगांव (वे)	..	26.3	4	67.7	5	26.2	5	442.7	33	452.3	25	..	Malegaon (O)
11	दिंडोरी	..	146.8	13	22.8	2	171.2	6	542.6	35	572.5	51	753	Dindori
12	सुरगाणा	..	568.0	23	67.0	6	93.0	4	1,506.0	62	1,727.6	78	1,862	Surgana
13	पेठ	..	601.2	28	113.1	11	94.0	5	1,600.4	78	1,865.0	91	..	Peth
14	बोल्यान	..	38.0	3	64.0	3	123.0	6	393.0	22	543.0	24	686	Bolhan

वे_वेधशाळा O—Observatory.

तद्वता क्रमांक/TABLE No. 2-3-B (3-3)—contd.

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(2)
VI. नासिक जिल्हा—वाळू																	
15	कळवण	उपलब्ध नाही	N. A.	680.0	30	692	Kalvan
16	मराणा (बागलाण)	38.0	4	64.0	3	123.0	6	393.0	34	321.0	36	477	Satana (Baglan)
17	ओसर (वे)	94.6	9	25.9	2	95.1	5	363.8	28	577.4	41	633	Ozar (O)
18	भानपुरी	1,079.0	29	226.2	8	126.6	5	2,517.4	86	2,965.7	95	..	Igatpur
19	सिन्नर	68.4	8	31.0	2	141.0	4	321.2	21	374.7	35	..	Sinbar
VII. धुळे जिल्हा—																	
1	धुळे (वे)	..	4	30.5	3	103.0	4	367.5	22	584.0	28	609	Dhule (O)
2	साको	उपलब्ध नाही	N. A.	493.9	27	493	Sakri
3	पिपळनेर	28.4	4	4.8	1	99.4	4	307.9	21	386.6	34	586	Pimpalner
4	नंदुरबार (न)	114.7	9	12.8	2	55.4	5	383.2	31	666.7	43	643	Nandurbar (T)
5	नवापूर	293.0	15	22.4	2	62.8	6	808.3	42	871.3	39	1,097	Nawapur
6	तळोदा	140.9	11	24.4	1	60.4	5	485.1	32	743.2	47	790	Taloda
7	भाद्रदा	57.0	8	25.0	2	45.0	4	352.0	25	650.0	36	659	Shahada
8	बिरपूर	274.0	16	29.0	2	147.0	6	873.0	33	653.0	32	616	Shirpur
9	निदंबेड	87.8	4	6.0	1	88.6	4	272.6	16	363.0	25	573	Sindkheda
10	अकलखुवा	212.0	15	24.0	1	50.0	6	666.0	41	770.0	44	1,179	Akkalkuwa
11	नंदुरबार (वे)	उपलब्ध नाही	N. A.	Nandurbar (O)
12	क्रिवाडी	Visawadi
VIII. जळगाव जिल्हा—																	
1	जळगाव (वे)	84.1	7	6.9	1	79.4	5	459.4	29	526.6	35	787	Jalgaon (O)
2	चांडोनागाव	73.0	7	44.5	5	120.5	5	2.0	612.0	29	759.0	34	712	Chalisgaon
3	पाचोरा	113.2	15	7.2	1	112.4	4	436.4	37	380.7	26	793	Pachora
4	भडगाव	119.0	12	53.9	5	143.1	6	541.7	38	494.2	30	720	Bhadgaon
5	चोवडा	138.0	6	18.0	3	150.0	5	640.0	29	426.0	26	732	Chopda
6	अम्बनेर	201.4	9	6.0	2	57.3	4	555.8	29	751.3	33	675	Amalner
7	पारोळा	68.2	6	8.8	2	138.0	5	635.4	35	1,003.0	37	687	Parola
8	जामनेर	126.0	8	6.3	1	89.6	2	557.5	26	589.4	33	502	Jamner
9	धुमावळ	118.0	10	158.5	5	627.5	29	430.2	24	788	Bhusawal
10	एदलाबाद	87.8	5	16.6	2	125.6	5	409.3	27	413.4	27	737	Edalabad
11	वावल	78.1	9	9.2	1	124.5	6	509.7	35	478.5	28	768	Yawal
12	रावेर	87.0	9	16.0	3	64.0	3	510.0	33	424.0	24	728	Raver
13	एरंदोल	87.7	5	16.6	2	125.6	5	409.5	27	530.5	25	..	Erandol

IX. अहमदनगर जिल्हा—

IX. Ahmednagar District.

1	अहमदनगर (बे)	8.8	2	198.1	8	55.1	3	16.8	1	418.6	24	525.9	27	622	अहमदनगर (O)
2	पारनेर	20.0	3	111.0	4	73.0	6	13.0	2	413.0	25	638.9	30	574	पारनेर
3	श्रीगोंद	N. A.	492.0	24	516	श्रीगोंद
4	कांज	3.0	..	79.0	7	102.0	3	5.0	1	472.0	23	558.1	25	557	कांज
5	तामनेर	13.0	2	110.0	9	74.0	3	3.0	1	54.0	28	730.6	31	652	तामनेर
6	शंकरपाव	17.0	2	54.0	5	58.0	6	249.0	24	309.2	17	633	शंकरपाव
7	पायदों	12.7	1	297.9	9	144.1	6	32.0	1	876.8	31	537.5	25	660	पायदों
8	तेवारी	51.3	3	62.0	5	82.0	6	325.3	23	405.5	21	584	तेवारी
9	रावरी	9.7	2	57.2	4	73.2	6	321.8	21	477.0	23	520	रावरी
10	सामनेर	16.0	3	26.0	2	78.0	3	203.0	13	113.6	16	597	सामनेर
11	अकोळा	24.0	4	4.0	..	93.5	3	183.5	14	373.5	21	597	अकोळा
12	कापूरपाव	11.2	2	11.2	2	96.0	5	325.4	20	306.8	25	512	कापूरपाव
13	श्रीगाम्बर	22.0	3	47.5	4	173.5	5	454.0	23	349.0	20	541	श्रीगाम्बर
14	मिर्जापूर	16.5	4	52.0	4	300.5	19	441.0	18	..	मिर्जापूर

X. पुणे जिल्हा—

X. Pune District

1	लोहगांव विधानसभे (बे)	83.1	10	26.3	3	77.7	4	28.2	1	382.0	32	686.9	41	684	लोहगांव	
2	पुणे (बे)	80.0	5	59.2	2	146.1	4	110.4	1	619.8	34	891.9	44	661	पुणे (O)	
3	वडगाव नासळ	218.2	26	27.9	3	578.6	64	1,023.6	59	1,124	वडगाव नासळ	
4	वांर मुळगी	354.6	22	62.8	6	146.8	5	9.2	1	1,266.6	69	1,592.4	82	1,519	वांर मुळगी	
5	जुन्नर	52.8	8	9.2	1	47.8	6	294.0	28	729.4	50	N.A.	जुन्नर	
6	वाकवडी (बे)	85.8	13	30.0	3	126.3	5	3.6	1	465.5	37	882.2	44	..	वाकवडी (O)	
7	भोर	N. A.	909.0	70	655	भोर	
8	घोरा	70.7	9	60.4	3	133.0	6	437.3	27	1,611.4	59	..	घोरा	
9	जेजुरी	29.0	3	8.0	1	142.0	10	385.0	27	487	जेजुरी	
10	लोहनाडळा	N. A.	4,617.6	100	4,304	लोहनाडळा	
11	वेड	70.2	6	22.2	3	115.6	5	15.2	1	361.6	28	623.0	45	673	वेड	
12	सावर	75.5	3	73.8	3	26.0	1	309.9	20	466.0	29	510	सावर	
13	बागमती	4.4	1	73.5	5	151.8	4	486.6	21	449.2	31	..	बागमती	
14	बागमती (बे)	5.7	1	120.3	6	166.7	4	540.3	23	459.2	27	465	बागमती (O)	
15	हदपूर	22.6	4	85.5	5	83.9	4	1.4	337.5	29	437.1	25	563	हदपूर	
16	दांड	21.8	3	93.0	8	53.1	6	12	..	329.7	33	410.3	21	463	दांड	
17	सांगड (मुळ)	65.5	5	22.0	4	88.5	6	14.2	1	276.2	30	770.6	40	545	सांगड (Purandar)	
18	आळंदी	75.7	7	37.4	4	82.7	5	362.6	34	788.8	46	..	आळंदी	
19	बेर	571.0	28	117.0	9	151.0	8	2,943.0	89	2,598.0	85	..	बेर	
20	खंडाळा (बे)	N. A.	खंडाळा (O)
21	तेवारी (कमठ)	39.9	4	18.0	4	154.0	5	289.0	20	303.5	36	..	तेवारी	

XI. सातारा जिल्हा—

XI. Satara District

1	सातारा (बे)	149.9	14	111.2	4	97.5	7	51.8	1	685.2	52	915.4	64	..	सातारा (O)
2	कोरगाव	81.2	19	79.3	6	74.3	6	3.2	1	466.1	54	626.2	47	706	कोरगाव
3	वाई	127.8	7	68.4	3	144.2	7	9.0	1	633.4	39	903.0	47	710	वाई

तपसा कर्मका/TABLE No. 2.3-B (3.3)-contd.

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(2)	
XI. Satara District-Contd.																		
4	पावनाणी	509.7	26	224.6	9	247.8	7	5.1	1	1,918.3	89	2,292.9	95	1,865	Panchagani	
5	महा (अकळी)	उपलब्ध नाही	..	214.6	N. A.	5,003.4	..	1,513.4	83	1,723	Medha (Aakli)	
6	महाकळकर (बे)	1,750.6	31	201.6	15	180.0	7	29.9	2	1,389.1	119	5,454.2	114	6,226	Mahab (ashwar)(O)	
7	पाटण	428.3	23	39.6	6	74.4	9	11.5	2	620.2	81	1,507.7	78	1,832	Patani	
8	कराडे	182.5	14	96.8	6	194.0	8	10.1	2	302.1	50	744.6	55	713	Karad	
9	दंडेवाडी (नाण)	23.0	4	82.0	5	62.4	4	32.0	2	462.2	28	568.4	20	463	Dabwadi (Man)	
10	वडेज	35.6	4	53.2	2	103.8	4	9.0	1	380.8	25	385.2	23	512	Vaduj	
11	वडेवाडी	72.0	5	87.0	3	93.3	4	20.0	1	706.5	26	432.7	34	504	Phuljan	
12	कळटण	19.4	5	113.3	5	112.5	N. A.	0.1	56.0	27	614.3	33	478	Khandala	
13	आंध (खटाव)	उपलब्ध नाही	Aurdi (Khatav)	
14	सातारा (बे)	156.3	14	113.2	4	..	7	51.0	1	50	1,088.0	70	1,025	Satara (T)	
15	मडनवडे	18.2	2	9	Mhaswad	
XII. Sangli District																		
1	मोरज	49.0	6	82.5	3	49.0	7	11.5	2	512.5	36	389.9	23	N. A.	Miraj	
2	रुन	18.0	8	105.2	8	57.4	5	270.2	34	494.0	27	528	Jati	
3	इस्लामपूर	85.0	6	44.0	3	14.2	7	414.9	34	443.0	38	639	Jslampur	
4	कवडे महाकळ	18.0	2	23.4	3	17.2	3	155.5	20	303.0	24	..	Kavathe Mahankal	
5	बोटा (नाणपूर)	63.5	14	78.1	8	157.7	7	11.2	1	477.9	59	475.9	36	542	Vata (Khanapur)	
6	नामगाव	54.0	7	62.0	5	61.0	6	340.0	37	460.0	36	599	Tascon	
7	बिराडी	244.0	20	71.0	6	105.0	8	819.0	58	770.0	68	863	Shirala	
8	आटवाडी	11.0	3	34.0	4	174.0	5	380.0	27	247.0	21	..	Atapadi	
9	सांगली	उपलब्ध नाही	N. A.	N. A.	Sangli
XIII. Solapur District																		
1	सोलापूर (बे)	71.6	4	65.1	4	85.3	5	461.4	30	662.1	28	678	Solapur (O)	
2	बागो	16.6	2	90.2	7	51.8	5	4.8	1	336.6	34	563.2	33	657	Barshi	
3	अकळकोट	110.0	5	126.0	5	56.0	5	549.0	32	543.0	34	689	Akalkot	
4	जेर (बे)	7.0	2	48.5	7	106.0	4	309.7	26	432.5	28	596	Jer (O)	
5	मोहोळ	38.3	2	123.6	4	141.7	5	526.9	28	434.5	21	657	Monol	
6	माढा	8.5	1	85.4	6	106.3	4	9.0	1	368.2	27	487.0	24	..	Madhu	
7	करमाळा	6.0	1	72.0	6	109.0	4	345.0	22	606.7	24	541	Karmala	
8	पडरपूर	50.0	5	115.5	8	80.2	4	4.0	1	676.2	41	889.5	34	611	Pandharpur	
9	सांगली	8.9	1	78.4	3	97.8	3	8.2	1	524.5	24	561.8	27	538	Sangola	
10	सांगली	25.7	2	22.6	3	56.0	4	268.6	20	453.9	26	515	Mahiras	
11	मण्डवडा	31.4	4	97.0	9	61.0	5	429.8	33	580.3	32	589	Mangalwedha	
12	अकळज	उपलब्ध नाही	N. A.	Akluj
XIV. Kolhapur District																		
1	कोल्हापूर (बे)	152.0	16	54.5	5	69.9	8	2.3	802.5	60	930.7	73	1,070	Kolhapur (O)	
2	हातकण्णगे	155.4	15	46.4	3	121.7	7	11.5	2	769.1	51	616.6	44	734	Hatkanangle	
3	बिराड	77.1	10	101.0	3	77.0	6	22.0	3	494.6	37	432.0	30	555	Shiroi	

XXII. Akola District

XXII. अकोला जिल्हा—	अकोला मिटो (बे)	141.0	7	..	48.2	4	749.8	32	401.4	20	810	Akola City (O)
1	बाळार	74.9	7	..	60.2	3	481.2	26	300.8	22	773	Balapur
2	आकोट	Akot
3	वाशिम	98.6	7	64.0	100.0	6	996.0	37	944.2	34	927	Washim
4	मंगळपूर	179.6	7	14.2	89.2	5	..	0.6	690.8	37	612.4	36	861	Mangrupir
5	मुंजिपूर	111.6	8	25.0	96.0	4	741.0	38	710.0	34	819	Murtizapur
6	अकोला विमानतळ (बे)	85.7	6	7.3	45.1	4	609.0	30	398.4	27	N.A.	Akola Aerodrome (O)
7	तेल्हारा	70.9	7	32.1	33.4	5	422.1	27	571.7	33	N.A.	Telhara
8	पारु	304.0	9	11.5	102.5	3	..	3.0	1,060.0	40	361.1	31	..	Partur
9	कारंजा	147.8	8	26.5	99.5	6	..	18.0	815.2	38	723.1	42	..	Karanja
10	रिसोड	62.0	6	27.0	89.0	7	607.0	32	Risod
11	मनोरा	198.0	9	63.8	104.8	7	..	10.4	860.0	43	500.4	33	194	Manora

XXIV. Amravati जिल्हा—

XXIV. Amravati District.

XXIV. अमरावती जिल्हा—	अमरावती (बे)	104.0	10	77.6	185.0	6	..	1.8	721.0	44	749.1	35	876	Amravati (O)
1	वडवोरा	Badbera
2	मोर्शी	103.4	10	22.8	198.4	8	802.0	40	812.8	38	849	Morshi
3	चानूर रेल्वे	177.0	11	39.9	152.0	8	..	56.0	883.3	47	929.6	37	551	Chandur Railway
4	खोलापूर	60.8	7	90.4	19.1	3	526.0	30	551.6	36	816	Kholapur
5	वहड	169.5	7	75.3	234.8	7	732.8	31	1,232.7	38	1,007	Warud
6	तळेगाव	9	927	Talegaon
7	अजलपूर	157.5	10	62.4	114.5	5	929.2	41	1,241.0	40	832	Achalpur
8	दयापूर	40	768	Daryapur
9	अंजंगाव मुरजी	36.4	6	52.2	25.3	2	334.7	30	725.2	35	788	Anjangaon Surji
10	चानूर बाजार	40	832	Chandur Bazar
11	चिखलदरा	61	1,708	Chikhaldara
12	धारणी	403.2	21	152.6	114.4	8	1,188.0	62	1,134	Dharni

XXV. Yavatmal जिल्हा—

XXV. Yavatmal District.

XXV. यवतमाळ जिल्हा—	यवतमाळ (त)	142.5	10	42.2	120.8	7	.. <th>..</th> <th>858.0</th> <th>47</th> <th>734.2</th> <th>43</th> <th>1,096</th> <th>Yavatmal (T)</th>	..	858.0	47	734.2	43	1,096	Yavatmal (T)
1	वणी	118.0	11	80.0	151.0	6	791.0	41	765.6	32	1,118	Wani
2	दागव्हा	187.0	5	..	109.0	6	363.5	33	925	Dharvha
3	पुसाद	101.6	7	49.5	100.3	7	..	8.0	720.9	45	398.2	29	975	Pusad
4	उमरखेड	37	931	Umardhed
5	पान्ढरकव्हा	100.0	8	46.5	106.2	5	772.3	40	664.8	36	..	Pandharkawada
6	दिग्रस	145.5	7	11.0	122.2	8	620.7	38	Di gras
7	नेर	24	..	Neer

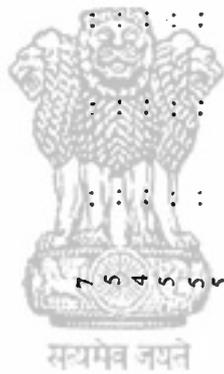
XXVI. Wardha जिल्हा—

XXVI. Wardha District.

XXVI. वर्धा जिल्हा—	वर्धा (त)	47.2	3	180.0	825.7	42	744.4	43	N.A.	Wardha (T)
1	हिंगणघाट	256.6	9	73.8	133.0	6	925.0	52	586.3	35	1,142	Hinganghat
2	अरवी	113.6	9	46.3	16.0	524.7	34	837.9	44	994	Arvi

सर्वता कर्मांक/TABLE No. 2.3 B (3.3)—contd.

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(2)
XXVII. नागपुर जिल्हा—																	
1	नागपुर विमानतळ (वे)	307.1	10	82.8	5	363.1	8	4.0	1	1,368.7	56	814.0	51	..	Nagpur Airport (O).
2	नागपुर फार्म	150.8	10	45.8	4	209.5	8	4.4	1	1,122.8	54	11,40.9	42	..	Nagpur Farm
3	नागपुर (वे)	220.4	12	69.2	3	219.8	7	571.5	27	1,040.0	44	1,242	Nagpur (O)
4	उमरेड	167.9	10	111.5	5	177.1	6	1,068.2	49	873.9	41	1,279	Umrer
5	काटोल	89.8	9	61.6	5	177.0	6	7.0	1	869.5	49	820.0	44	1,011	Katol
6	सावनेर	107.1	9	69.2	5	181.7	7	11.6	1	832.5	52	1,113.2	46	1,075	Saoner
7	विडगो	302.3	11	98.2	5	58.6	5	1,036.9	42	1,068.8	50	1,193	Khindsi
8	धारसा	185.9	11	69.2	5	92.7	6	1.0	..	818.8	53	949.5	50	1,283	Tharsa
9	रामटेक	186.4	11	91.8	3	81.8	6	1,138.6	45	931.0	45	1,210	Ramtek
10	पारखिली	184.5	11	81.9	7	116.5	8	1,022.9	47	941.6	39	1,105	Parseoni
11	देवलापार	234.4	12	75.0	6	61.2	5	1,018.8	44	N.A.	N.A.	1,183	Deolapur
XXVIII. भंडारा जिल्हा—																	
1	भंडारा (ए.एम.ओ.)	175.3	12	141.0	11	108.0	7	1,093.3	57	1,030.6	50	1,388	Bhandara(A.M.O.)
2	साकोली	297.2	14	136.2	7	43.0	5	1,088.3	59	1,033.7	60	1,572	Sakoli
3	गोंदिया (वे)	278.3	17	148.8	9	25.4	4	1,124.0	62	990.7	61	1,471	Gondia (O)
4	खारबंद	292.0	15	125.0	8	89.0	5	1,039.0	51	986.0	54	1,475	Kharbund
5	चोंदपूर	316.0	10	112.8	4	113.6	5	1,312.6	45	872.2	49	1,313	Chandpur
6	बोडलकसा	284.0	14	157.0	10	64.0	5	1,032.0	54	857.0	53	1,379	Bodalkasa
7	चोरलमथा	261.6	11	122.2	6	39.2	2	1,047.4	45	1,065.8	48	1,466	Chorkhangra
8	पाणी	225.0	11	114.0	9	81.0	4	733.0	43	616.0	41	1,555	Pangree
9	पवती	उपलब्ध नाही	N.A.	1,026.9	51	..	Paoni
10	देवरी	418.6	15	211.2	8	77.0	4	1,200.6	54	1,068.2	49	1,445	Deori
11	गोंदिया(त)	278.3	17	148.8	9	25.7	4	1,115.3	61	1,018.6	56	1,579	Gondia (T)
XXIX. चंद्रपूर जिल्हा—																	
1	चंद्रपूर (वे)	247.7	9	96.3	7	168.0	7	7.0	1	1,029.3	47	779.2	47	1,267	Chandrapur (O)
2	बरोरा	169.7	10	33.9	4	140.0	6	863.3	46	769.9	38	1,185	Warora
3	राजुरा	306.0	12	75.0	8	177.0	6	1,097.0	52	Rajura
4	चिमुर	106.0	9	26.0	3	131.0	4	613.5	39	430.0	36	1,268	Chimur
5	मूल	198.8	10	65.6	5	272.5	5	1,309.1	38	Mul
6	बसोला	99.4	11	48.6	5	108.6	4	791.0	46	628.4	43	..	Asola
7	घोरगरी	157.8	13	60.8	6	207.0	4	1,019.6	56	827.8	43	1,359	Ghoragari
8	खैरी	172.8	8	68.2	6	176.8	4	967.7	41	829.9	43	1,381	Khairce
9	बसपुरी (त)	269.7	16	56.5	6	150.6	5	1,104.3	55	939.7	47	1,472	Brahmapuri (T)
10	नेलसर	205.4	10	30.6	3	303.0	7	1,134.6	42	767.3	43	1,357	Nelsar

11 गडमोशी	199.3	15	63.6	10	285.6	7	4.6	1	1,199.2	68	1,398.1	71	1,437	Gadmoshi
12 सिंदेवाही	199.3	11	63.6	7	285.6	6	4.6	1	1,200.0	52	1,106.8	43	1,523	Sindewahi
13 म्हुपुरी (वे)	259.7	16	59.6	7	150.6	5	1,231.3	59	985.7	52	N.A.	Brahmapuri (O)
XXX. गडचिरोली जिल्हा																
XXX. Gadchiroli District																
1 सिरोंचा (त)	197.1	14	56.0	5	128.1	3	857.3	45	777.0	40	1,439	Sironcha (T)
2 सिरोंचा (वे)	182.6	10	69.3	6	32.6	3	778.9	44	694.4	31	1,239	Sironcha (O)
3 आरमोरी	198.0	14	114.0	6	200.0	5	1,184.0	51	1,382.6	51	..	Armorei
4 गडचिरोली	360.0	14	167.0	9	201.0	10	11,653.3	55	1,050.9	47	1,552	Gadchiroli
5 कृपेरी	333.2	13	77.8	7	100.4	5	1,206.1	55	1,076.3	58	1,441	Kungberri
6 धानोरा	313.0	14	93.3	9	122.1	6	1,218.1	54	Dhanora
7 अहेरी	183.2	10	142.9	9	189.5	4	1,198.2	50	Aheri
8 चामोर्ची	385.0	12	83.0	7	140.0	5	1,291.0	46	Chamorchi
9 कूरखेडा	281.0	17	118.5	9	93.2	5	1,034.9	54	Kurkheda

टीप.—(१) स्तंभ (३१) मधील आकडे हे प्रत्येक वेळाचे सरासरी किंवा सर्वसाधारण पावसाचे आहेत.

(२) N. A. म्हणजे माहिती उपलब्ध नाही.

Note.—(1) The figures shown in column (31) are of average of normal rainfall at each centre.

(2) N. A. means information is not available.

आधार.—कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Director of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

3. जीवनविषयक माहिती

३.१ महाराष्ट्र राज्यातील जन्म दर, मृत्यु दर, बालमृत्यु दर, प्रमुख कारणानुसार मृत्युची संख्या वगैरे माहिती पुढील तक्त्यात दिली आहे.

३.२ या विभागात दिलेल्या माहितीसाठी खालीलप्रमाणे व्याख्यांचा वापर करण्यात आला होता :-

$$(१) \text{ दर हजार अंदाजित लोकसंख्येमागे जन्म दर} = \frac{ज}{न} \times १०००$$

$$(२) \text{ दर हजार अंदाजित लोकसंख्येमागे मृत्यु दर} = \frac{म}{न} \times १०००$$

ज्यात ज = दिलेल्या भौगोलिक क्षेत्रातील लोकसंख्येत झालेल्या जिवंत जन्मांची संख्या.

म = दिलेल्या भौगोलिक क्षेत्रातील लोकसंख्येत झालेल्या मृत्युंची संख्या.

न = त्याच क्षेत्राची मध्यावधि वर्षाची अंदाजित लोकसंख्या.

दिलेल्या भौगोलिक विभागातील
एक वर्षाव्हालील बालकांच्या
मृत्युंची संख्या.

$$(३) \text{ बालमृत्यु दर} = \frac{\text{दिलेल्या भौगोलिक विभागातील एक वर्षाव्हालील बालकांच्या मृत्युंची संख्या.}}{\text{त्याच क्षेत्रातील लोकसंख्येमागे जिवंत जन्मलेल्या बालकांची संख्या.}} \times १०००$$

बालमृत्यु दर हा सामाजिक आरोग्याचा एक उत्तम निर्देशांक आहे.

३.३ ग्रामीण विभागात जीवनविषयक आकडेवारी महसूल खात्याकडून गोळा करण्यात येते तर नागरी भागात ते महानगरपालिका व नगरपालिकांचे सांविधिक कार्य आहे.

VITAL STATISTICS

3.1 The following tables give data on birth rate, death rate, infant mortality rate, number of deaths according to principal causes in Maharashtra.

3.2 While presenting tables in this section the following definitions were adopted :-

1. Birth rate per thousand estimated

$$\text{population} = \frac{B}{N} \times 1000$$

2. Death rate per thousand estimated

$$\text{population} = \frac{D}{N} \times 1000$$

Where, B = No. of live births which occurred among the population of the given geographical area during the year under reference, D = No. of deaths which occurred among the population of given geographical area during the year under reference and N = estimated Mid-year population.

No. of deaths under
one year of age

3. Infant Mortality rate = $\frac{\text{No. of deaths under one year of age}}{\text{No. of live births which occurred among the population of given geographical area.}} \times 1000$

No. of live births
which occurred
among the popula-
tion of given
geographical area.

Infant mortality rate is a good indicator of social health.

3.3 The data on vital statistics was collected through revenue agency in rural area and for urban area, it is a statutory function of Municipalities and Municipal Corporations.

3. जीवनविषयक माहिती/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3-1 (15.1)

महाराष्ट्र राज्यातील जीवनविषयक महत्त्वाचे दर
Important vital rates in respect of Maharashtra State

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	1984	1985	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	जन्मसमयी स्त्री-पुरुष प्रमाण	112	113	Sex ratio at birth
2	मृत्युसमयी स्त्री-पुरुष प्रमाण	135	133	Sex ratio at death
3	जीवनविषयक निर्देशांक	342	334	Vital index
4	प्रमुख कारणामुळे झालेल्या मृत्यूंचे दर लाख लोकसंख्येमागे प्रमाण—			Death rate per lakh population by principal causes—
4-1	पटकी	Cholera
4-2	खेबी	Small-pox
4-3	प्लेग	Plague
4-4	ताप	35	36	Fevers
4-5	श्वासनाशे रोग	88	81	Respiratory diseases
4-6	अमांस व मसितसार	13	15	Dysentery and diarrhoea
4-7	हुलापती	31	30	Injuries
4-8	इतर सर्व कारणे	432	459	All other causes

$$\text{टीप.-(१) जन्मसमयी स्त्री-पुरुष प्रमाण} = \frac{\text{जिवंत जन्मलेले मुल्ले}}{\text{जिवंत जन्मलेल्या मुली}} \times 100$$

$$(२) \text{ मृत्युसमयी स्त्री-पुरुष प्रमाण} = \frac{\text{मृत पुरुष}}{\text{मृत स्त्रिया}} \times 100$$

$$(३) \text{ जीवनविषयक निर्देशांक} = \frac{\text{एकूण जिवंत जन्म}}{\text{एकूण मृत्यु}} \times 100$$

$$\text{Notes—(1) Sex ratio at birth} \dots = \frac{\text{Male live births}}{\text{Female live births}} \times 100$$

$$(2) \text{ Sex ratio at death} \dots = \frac{\text{Male deaths}}{\text{Female deaths}} \times 100$$

$$(3) \text{ Vital index} \dots = \frac{\text{Total live births}}{\text{Total deaths}} \times 100$$

आधार.—संचालक, आरोग्य सेवा, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Director of Health Services, Govt. of Maharashtra Pune.

3. जीवनविवेक माहिती/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3-2 (15.2)

जन्म दर, मृत्यु दर व बालमृत्यु दर
Birth rates, death rates and infant mortality rates

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा District	जन्म दर/Birth rate						मृत्यु दर/Death rate						बालमृत्यु दर/Infant mortality rate								
		1984		1985		1985		1984		1985		1984		1985		1984		1985				
		ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	
1	बुधसर्वई	..	23.3	23.0	..	23.0	23.0	..	8.1	8.1	..	7.9	7.9	..	6.2	6.2	..	6.3	6.3	..	63	63
2	ठाणे	..	20.6	17.4	12.8	20.4	17.7	5.0	3.3	3.9	5.3	3.5	4.2	20	21	21	27	19	21	..	19	21
3	रायगड	..	10.8	15.3	10.8	40.9	15.4	4.8	6.0	5.0	4.7	6.4	4.9	20	13	17	27	16	23	..	16	23
4	रत्नागिरी	..	14.8	18.6	17.0	62.1	21.0	6.8	9.7	7.1	6.6	9.7	6.8	16	8	14	15	7	13	..	7	13
5	सिंधुदुर्ग	..	14.8	19.3	14.7	69.3	19.2	7.9	11.7	8.2	7.5	12.3	7.9	12	28	17	19	29	22	..	29	22
6	नाशिक	..	20.7	28.0	23.4	19.6	23.3	6.7	6.6	6.6	6.5	6.4	6.5	29	39	34	43	28	36	..	28	36
7	बुध्ने	..	22.1	26.0	22.8	21.5	22.7	6.5	6.1	6.4	7.2	6.5	7.0	30	19	27	46	17	39	..	17	39
8	जळगाव	..	23.2	36.0	26.6	24.1	27.4	7.4	5.7	7.0	7.6	6.2	7.2	42	6	29	56	7	39	..	7	39
9	अहमदनगर	..	17.1	46.4	21.2	18.1	22.4	4.8	8.1	5.3	4.9	9.0	5.4	26	30	27	31	27	30	..	27	30
10	पुणे	..	16.0	26.0	21.2	16.6	21.2	4.6	7.3	6.0	4.2	7.8	6.1	28	47	40	31	52	44	..	52	44
11	सातारा	..	17.2	46.5	21.3	17.4	21.6	5.8	8.5	6.2	5.3	8.8	5.7	20	26	22	23	21	23	..	21	23
12	सांगली	..	18.0	33.5	21.6	17.8	21.6	5.5	9.5	6.4	5.0	10.3	6.3	15	43	25	18	37	25	..	37	25
13	सोलापूर	..	20.1	35.7	25.1	23.0	27.1	5.5	7.4	6.1	5.4	8.1	6.2	30	27	29	31	27	29	..	27	29
14	कोल्हापूर	..	16.9	33.7	21.3	16.1	21.1	2.6	7.7	6.2	5.3	8.2	6.1	23	41	30	28	40	53	..	40	53
15	औरंगाबाद	..	13.5	34.0	13.1	13.5	19.2	4.4	5.7	4.7	4.6	5.9	5.0	31	30	31	41	23	33	..	23	33
16	जाल्मा	..	15.2	17.4	15.9	15.6	16.6	4.9	2.1	4.0	4.9	3.6	4.5	26	11	21	38	21	33	..	21	33
17	परभणी	..	10.2	18.6	12.0	12.1	14.0	3.3	4.5	3.5	4.3	5.0	4.5	25	30	26	41	21	35	..	21	35
18	बीड	..	12.3	31.1	15.8	11.8	15.3	4.4	6.4	4.4	14.1	7.3	4.7	24	24	24	29	25	27	..	25	27
19	नांदेड	..	13.8	22.8	15.7	13.3	15.7	4.5	5.5	4.7	5.3	5.0	5.4	28	28	31	38	23	33	..	23	33
20	उस्मानाबाद	..	16.7	19.6	17.2	16.2	17.0	4.8	3.7	4.6	4.8	4.1	4.7	27	16	25	30	14	26	..	14	26
21	लातूर	..	15.3	31.0	18.3	14.9	18.6	4.1	2.5	3.8	4.2	3.6	4.1	21	5	16	30	8	23	..	8	23
22	बुलढाजा	..	23.4	34.7	25.6	23.2	25.9	6.6	6.4	6.1	6.7	7.5	6.3	41	32	39	60	29	51	..	29	51
23	अकोला	..	11.2	36.9	18.2	11.4	18.4	3.8	6.2	4.4	4.2	7.7	5.1	36	38	32	47	34	39	..	34	39
24	अमरावती	..	15.0	33.2	21.0	16.1	28.5	5.0	7.4	5.8	5.7	8.1	6.6	36	32	34	42	27	34	..	27	34
25	यवतमाळ	..	13.5	36.0	17.5	12.4	16.5	4.1	8.4	4.9	5.3	10.6	6.2	37	46	41	65	53	61	..	53	61

सकता त्रमांक / TABLE No. 3.2 (15-2)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(2)	
26	बर्डी	..	16.7	21.1	17.9	15.9	22.1	17.5	6.1	5.2	5.8	7.1	5.4	6.7	49	30	43	67	29	55	Wardha
27	नागपूर	..	10.1	23.6	18.2	11.2	23.5	18.6	4.6	6.7	5.8	5.1	6.8	6.1	48	33	37	61	27	35	Nagpur
28	भंडारा	..	19.5	30.1	21.1	17.6	31.1	19.6	7.7	8.6	7.9	8.1	9.6	8.3	62	41	58	85	37	74	Bhandara
29	चंद्रपूर	..	14.3	35.1	17.5	13.0	35.4	16.4	5.5	7.0	5.7	6.0	9.0	6.5	52	19	42	66	32	55	Chandrapur
30	गडचिरोली	..	15.6	2.2	13.4	18.2	3.0	15.7	6.1	0.6	5.2	7.6	0.8	6.5	38	20	38	51	7	50	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य		16.4	26.9	20.5	16.5	27.2	20.7	5.4	6.9	6.0	5.6	7.2	6.2	31	40	36	41	39	40	Maharashtra State

टीप.—(१) जन्म व मृत्यूचा नोंदी जेथून उल्लेख झाल्या त्या क्षेत्री व महाराष्ट्राच्या वर्षाच्या मध्यावधी अंदाजित लोकसंख्येवर जन्म दर व मृत्यू दर आधारले आहेत.

(२) जन्म व मृत्यू दर एक हजार अंदाजित लोकसंख्येमागे आहेत. बालमृत्यू दर एक हजार जिवंत जन्मांमागे आहेत.

(३) वरील तक्त्यातील दर नोंदिलेल्या जन्म व मृत्यूचा आधारात अंदाजित लोकसंख्या व मृत्यूचा आधारात अंदाजित लोकसंख्या आहेत.

Notes. (1) The birth and death rates are based on the mid-year estimated population of the villages and towns from which the birth and death records were actually received.

(2) The birth and death rates are per 1,000 estimated population. Infant mortality rates are per 1,000 live births.

(3) The rates shown in the above table are based on registered births and deaths and are low due to under registration, especially in the rural area.

आधार.—संचालक, आरोग्य सेवा, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Director of Health Services, Government of Maharashtra, Pune.

3. जननविवेक माहिती/VITAL STATISTICS
 तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3-3 A (15.3)
 प्रमुख कारणांनुसार मृत्यूंची संख्या/Number of deaths by principal causes
 (1984-85)

अनुक्रमांक/ Serial No.	जिल्हा (2)	टिफॉयड Typhoid			मोबर Measles			शोतज्वर Influenza			इतर ताप Other fever			पंजुम दाह Pneumonia			जिल्हा District (2)	
		ग्रामीण Rural (3)	नगरी Urban (4)	एकूण Total (5)	ग्रामीण Rural (6)	नगरी Urban (7)	एकूण Total (8)	ग्रामीण Rural (9)	नगरी Urban (10)	एकूण Total (11)	ग्रामीण Rural (12)	नगरी Urban (13)	एकूण Total (14)	ग्रामीण Rural (15)	नगरी Urban (16)	एकूण Total (17)		
1	दहसुबई	..	45	45	..	483	7,143	7,143	Greater Bombay		
2	ठाणे	..	3	6	..	6	288	284	572	3	201	204	Thane		
3	रायगड	..	5	2	7	19	310	17	327	1	25	26	Raigad		
4	रत्नागिरी	..	2	1	3	37	462	16	478	7	21	28	Ratnagiri		
5	सिंधुदुर्ग	..	4	2	6	279	10	289	18	37	55	Sindhudurg		
6	नामिक	..	22	5	27	65	696	444	1,140	20	74	94	Nashik		
7	धुळे	..	13	..	13	42	1	1	2	1,197	60	1,257	38	40	78	Dhule		
8	जळगाव	..	18	5	23	77	1,952	176	2,128	33	25	58	Jalgaon		
9	अहमदनगर	..	21	6	27	44	1	434	24	458	66	81	147	Ahmadnagar		
10	पुणे	..	8	21	29	24	199	140	339	23	707	730	Pune		
11	सातारा	..	5	3	8	22	397	34	431	47	67	114	Satara		
12	सांगली	..	23	3	26	20	265	57	322	17	161	178	Sangli		
13	सोलापूर	..	12	16	28	37	1	309	196	505	23	126	149	Solapur		
14	कोल्हापूर	..	18	6	24	29	1	368	65	433	13	137	150	Kolhapur		
15	औरंगाबाद	..	16	6	22	27	123	8	131	13	69	82	Aurangabad		
16	जालना	..	10	3	13	10	61	3	64	3	16	19	Jalna		
17	परभणी	..	9	12	21	8	180	50	230	12	20	32	Parbhani		
18	बीड	..	21	9	30	27	114	35	179	7	46	53	Beed		
19	नांदेड	..	27	13	40	12	212	60	292	5	79	84	Nanded		
20	उस्मानाबाद	..	5	..	5	18	69	3	72	4	17	21	Osmanabad		
21	लातूर	..	18	2	20	14	24	24	Latur		
22	बुलढाणा	..	24	2	26	26	671	168	839	50	68	118	Buldana		
23	अकोला	..	9	4	13	7	2	1	3	425	59	484	18	23	41	Akola		
24	अमरावती	..	23	15	38	11	798	169	967	36	77	113	Amravati		
25	यवतमाळ	..	29	10	39	3	1,182	130	1,312	23	52	75	Yavatmal		
26	वर्धा	..	35	7	42	2	658	22	680	15	56	71	Wardha		
27	नागपूर	..	20	30	50	1	698	221	919	30	283	313	Nagpur		
28	भंडारा	..	84	4	88	11	1,717	119	1,836	154	53	207	Bhandara		
29	चंद्रपूर	..	37	3	40	5	1,218	90	1,308	24	31	55	Chandrapur		
30	गडचिरोली	..	8	..	8	863	..	863	11	..	11	Gadchiroli		
महाराष्ट्र राज्य		..	529	238	767	616	655	1,271	7	3	10	16,269	2,668	18,937	714	9,759	10,473	Maharashtra State

तबला त्रमांक/TABLE No. 3.3 A (15.3). contd.

क्रमांक Serial	जिल्हा (2)	क्षय Tuberculosis			डॉय्सा वोकला Whooping-cough			गॅस्ट्रो Gastro			चॉलरा Cholera			असाम Dysentery			जिल्हा (2)
		ग्रामीण Rural		एकूण Total	ग्रामीण Rural		एकूण Total	ग्रामीण Rural		एकूण Total	ग्रामीण Rural		एकूण Total	ग्रामीण Rural		एकूण Total	
		(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	
1	बुध्वाड	..	9,434	9,434	Greater Bombay
2	ठाणे	258	514	772	1	..	5	82	87	Thane
3	रामगड	174	61	235	4	6	10	2	..	2	7	1	8	8	Raigad
4	रत्नागिरी	320	74	394	1	4	5	24	..	24	24	Ratnagiri
5	सिधुदुर्ग	228	53	281	2	5	7	27	7	34	34	Sindhudurg
6	नाशिक	363	277	640	4	30	34	6	6	12	12	Nashik
7	धुळे	499	170	669	4	22	26	1	..	1	1	..	1	1	Dhule
8	जळगाव	480	176	656	1	1	..	1	1	1	Jalgaon
9	अहमदनगर	358	161	519	..	1	13	26	39	5	1	6	6	Ahmadnagar
10	पुणे	245	807	1,052	..	9	2	229	231	2	3	5	5	31	36	36	Pune
11	सातारा	367	133	500	2	31	33	33	15	48	48	Satara
12	सांगली	303	176	479	..	1	1	55	56	20	20	20	Sangli
13	सोलापूर	321	406	727	1	..	8	22	30	1	19	20	20	Solapur
14	कोल्हापूर	290	341	631	2	..	1	44	45	11	22	33	33	Kolhapur
15	औरंगाबाद	130	133	263	2	35	37	3	1	4	4	Aurangabad
16	जालना	87	47	134	3	2	5	Jalna
17	परभणी	152	82	234	16	16	2	2	2	Parbhani
18	बीड	88	98	186	1	12	13	1	1	1	Beed
19	नांदेड	214	195	409	4	3	7	1	1	1	Nanded
20	उस्मानाबाद	82	39	121	2	4	6	1	..	1	1	Osmanabad
21	लातूर	90	24	114	3	3	2	1	3	3	Latur
22	बुलढाणा	264	186	450	1	1	33	8	41	1	..	1	8	1	9	9	Buldana
23	अकोला	194	212	406	2	14	16	3	..	3	1	..	1	1	Akola
24	अमरावती	228	347	575	1	1	17	13	30	1	..	1	55	5	60	60	Amravati
25	यवतमाळ	177	180	357	..	1	10	21	31	3	3	3	Yavatmal
26	वर्धा	60	83	143	9	19	28	3	1	4	4	3	7	7	Wardha
27	नागपूर	77	805	882	2	209	211	2	..	2	2	Nagpur
28	भंडारा	329	204	533	13	22	35	5	2	7	7	Bhandara
29	चंद्रपूर	183	56	239	10	10	1	..	1	6	1	7	7	Chandrapur
30	गडचिरोली	75	..	75	2	..	2	2	Gadchiroli
संश्लेषण		6,676	15,474	22,150	6	14	20	157	954	1,111	14	5	19	224	212	436	Maharashtra State

तत्त्वा क्रमांक/TABLE No. 3.3 A (15.3)—contd.

अनुक्रम सं. Serial No.	जिल्हा (2)	अतिसार Diarrhoea			हृदय विकार Heart attack			घटसर्प Diphtheria			पोलियो Polio			एकूण Total (44)	जिल्हा District (2)
		ग्रामीण Rural (33)	नगरी Urban (34)	एकूण Total (35)	ग्रामीण Rural (36)	नगरी Urban (37)	एकूण Total (38)	ग्रामीण Rural (39)	नगरी Urban (40)	एकूण Total (41)	ग्रामीण Rural (42)	नगरी Urban (43)			
1	बुलढाई	..	3,446	3,446	16	16	88	88	Greater Bombay
2	ठाणे	..	65	151	146	701	847	..	4	6	2	..	2	4	Thane
3	रायगड	..	14	104	95	105	200	2	2	Raigad
4	रत्नागिरी	..	10	127	199	82	281	..	1	3	2	2	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	..	9	45	249	83	332	1	..	1	3	3	Sindhudurg
6	नाशिक	..	214	313	250	423	673	2	3	5	5	3	3	8	Nashik
7	धुळे	..	130	149	176	147	323	..	3	3	5	5	4	9	Dhule
8	जळगाव	..	138	168	262	202	464	5	..	5	2	2	Jalgaon
9	अहमदनगर	..	93	134	282	176	458	6	2	8	5	5	2	7	Ahmadnagar
10	पुणे	..	119	825	196	1,474	1,670	3	6	9	1	1	24	25	Pune
11	सातारा	..	168	184	397	202	599	3	..	3	3	3	1	4	Satara
12	सांगली	..	119	127	328	267	595	2	2	4	3	3	5	8	Sangli
13	सोलापूर	..	55	102	151	278	429	11	6	17	2	2	6	8	Solapur
14	कोल्हापूर	..	179	223	458	584	1,042	5	5	5	10	Kolhapur
15	औरंगाबाद	..	27	65	44	175	219	2	1	3	1	1	Aurangabad
16	जालना	..	9	13	20	39	59	1	1	Jalna
17	परभणी	..	23	31	33	115	148	1	1	Parbhani
18	बीड	..	25	30	39	115	154	1	1	2	2	2	Beed
19	नांदेड	..	22	38	48	79	127	9	1	10	1	1	1	2	Nanded
20	उस्मानाबाद	..	25	26	27	35	62	..	1	1	3	3	..	3	Osmanabad
21	लाहूर	..	16	24	25	41	66	..	3	3	Latur
22	बुलढाणा	..	163	200	77	89	166	2	..	2	2	2	1	3	Buldana
23	अकोला	..	110	131	90	219	309	1	1	2	2	2	1	3	Akola
24	अमरावती	..	265	395	110	214	324	5	3	8	3	3	3	6	Amravati
25	यवतमाळ	..	119	155	38	131	169	5	1	6	4	4	1	5	Yavatmal
26	वर्धा	..	109	132	37	108	145	2	1	3	Wardha
27	नागपूर	..	38	95	62	865	927	1	5	6	2	2	Nagpur
28	भंडारा	..	69	87	217	236	453	4	2	6	7	7	Bhandara
29	चंद्रपूर	..	123	165	84	129	213	8	2	10	4	1	1	5	Chandrapur
30	गडचिरोली	..	81	83	14	3	17	1	1	2	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		..	2,768	7,762	4,154	7,317	11,471	78	66	144	66	155	221	221	Maharashtra State

संख्या क्रमांक/TABLE No. 33A (15.3)—contd.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	कुष्ठरोग Leprosy		कर्करोग Cancer		धतुवांत Tetanus		जांडीस Jaundice		बालक Rabies		District					
		ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural		नगरी Urban	एकूण Total			
(1)	(2)	(45)	(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)	(56)	(57)	(58)	(59)	(2)
1	बुध्दपूर	..	61	61	..	3,629	3,629	47	47	Greater Bombay
2	ठाणे	..	13	18	68	174	242	12	18	30	25	40	65	2	1	3	Thane
3	रायगड	4	51	24	75	23	14	37	24	9	33	4	6	10	Raigad
4	रत्नागिरी	2	104	17	121	10	15	25	37	2	39	5	..	5	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	2	140	12	152	6	8	14	41	2	43	2	1	3	Sindhudurg
6	नासिक	..	8	14	217	117	334	37	36	73	61	36	97	8	4	12	Nasik
7	डुळे	..	17	22	145	63	208	26	41	67	29	15	44	7	1	8	Dhule
8	जळगाव	..	33	4	228	109	337	21	16	37	59	33	92	11	2	13	Jalgaon
9	अहमदनगर	..	17	3	326	59	385	17	17	34	59	16	75	12	10	22	Ahmadnagar
10	पुणे	..	10	17	194	522	716	10	66	76	33	41	74	4	37	41	Pune
11	सातारा	..	24	26	283	57	340	23	10	33	57	9	66	3	5	8	Satara
12	सांगली	..	21	23	288	83	371	17	22	39	26	23	49	4	14	18	Sangli
13	सोलापूर	..	43	55	223	175	398	36	63	99	93	42	135	9	12	21	Solapur
14	कोल्हापूर	..	11	17	327	124	451	14	22	36	55	26	81	5	13	18	Kolhapur
15	औरंगाबाद	..	6	7	49	56	105	7	30	37	17	6	23	2	3	5	Aurangabad
16	जालना	..	5	7	22	8	30	9	14	23	4	3	7	3	2	5	Jalna
17	परभणी	..	6	8	48	41	89	18	31	49	4	4	8	..	3	7	Parbhani
18	बीड	..	11	13	49	21	70	13	20	33	6	..	6	4	..	4	Beed
19	नांदेड	..	12	13	58	38	96	49	78	127	26	12	38	12	5	17	Nanded
20	उस्मानाबाद	..	22	22	46	13	59	16	9	24	11	5	16	8	2	10	Osmanabad
21	लातूर	..	12	13	45	10	55	16	12	28	35	3	38	4	..	4	Latur
22	बुलढाणा	..	23	25	130	45	175	21	26	47	23	9	32	9	5	14	Buldana
23	अकोला	..	10	16	147	78	225	26	4	69	19	10	29	9	1	10	Akola
24	अमरावती	..	14	18	154	129	273	28	76	104	15	12	27	11	23	34	Amravati
25	यवतमाळ	..	13	19	73	67	140	31	73	104	24	15	39	7	7	14	Yavatmal
26	वर्धा	..	4	9	31	27	58	23	17	40	3	1	4	5	4	9	Wardha
27	नागपूर	..	12	23	40	386	426	18	126	144	1	21	22	3	15	18	Nagpur
28	भंडारा	..	13	14	124	25	149	36	44	80	8	6	14	13	2	15	Bhandara
29	चंद्रपूर	..	6	27	54	28	82	43	30	73	6	28	34	12	5	17	Chandrapur
30	गडचिरोली	..	26	6	8	4	12	13	1	14	2	..	2	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		..	400	556	3,672	6,131	9,893	619	977	1,596	801	429	1,230	184	230	414	Maharashtra State

संख्या क्रमांक/TABLE No. 3-3A (15.3) - contd.

अ. क्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	इतर: वगीकरण न केलेले अपघात Other Accidents not elsewhere classified				मानव्यवध Homicide		सर्प दंश Snake bite			रानटी वनावटे Wild beasts			जिल्हा (2)
		ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total		
(1)	(2)	(75)	(76)	(77)	(78)	(79)	(80)	(81)	(82)	(83)	(84)	(85)	(86)	(2)
1	बहुमंडई	4,793	4,793	..	1	1	Greater Bombay
2	अंधे ..	63	207	270	24	4	28	58	7	Thane
3	रायगड ..	71	28	99	9	2	11	37	10	47	1	..	1	Raigad
4	रत्नागिरी ..	34	28	62	3	..	3	24	8	32	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग ..	23	8	31	3	..	3	18	..	18	Sindhudurg
6	नाशिक ..	109	59	168	9	1	10	99	7	106	Nashik
7	धुळे ..	49	54	103	12	1	13	61	6	67	Dhule
8	जळगाव ..	58	54	112	10	1	11	64	5	69	Jaigaon
9	अहमदनगर ..	76	28	104	10	1	11	51	4	55	1	..	1	Ahmadnagar
10	पुणे ..	86	543	629	12	..	12	37	6	43	Pune
11	सातारा ..	100	47	147	19	1	20	33	8	41	Satara
12	सांगली ..	59	59	118	17	1	18	29	4	33	Sangli
13	सोलापूर ..	74	41	118	19	4	23	46	2	48	..	2	2	Solapur
14	कोल्हापूर ..	50	97	147	23	4	27	23	8	31	Kolhapur
15	औरंगाबाद ..	47	17	64	3	..	3	25	3	28	Aurangabad
16	जालना ..	19	10	29	4	..	4	19	1	20	Jalna
17	परभणी ..	58	19	77	5	..	5	32	3	35	Parbhani
18	बीड ..	18	24	42	2	..	2	28	7	35	Beed
19	नांदेड ..	36	19	55	9	1	10	58	8	66	Nanded
20	उस्मानाबाद ..	33	15	48	8	..	8	25	5	30	Osmanabad
21	लातूर ..	50	16	66	4	..	4	39	2	41	Latur
22	बुलढाणा ..	47	17	64	3	3	6	24	7	31	Buldana
23	अकोला ..	66	45	111	4	1	5	35	3	38	Akola
24	अमरावती ..	39	92	131	2	1	3	41	18	59	Amravati
25	यवतमाळ ..	28	21	49	9	2	11	30	6	39	Yavatmal
26	वर्धा ..	30	22	52	7	1	8	30	8	38	Wardha
27	नागपूर ..	50	196	233	4	16	20	37	8	45	1	..	1	Nagpur
28	भंडारा ..	50	27	77	12	1	13	35	3	38	Bhandara
29	चंद्रपूर ..	34	17	51	2	6	8	21	5	26	2	..	2	Chandrapur
30	गडचिरोली ..	7	1	8	4	..	4	19	..	19	Godchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	1,451	6,607	8,058	252	53	305	1,081	162	1,243	5	2	7	Maharashtra State

BLE No. 3.3 15.3 contd.

दुखापतीचा तपशील
Details of injuries

क्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	साप्यातिरिक्त इतर विषारी प्राणीदंभ Other than Snake bite			एकूण दुखापती Total Injuries			मधुमेह Diabetes			रक्तसय Anaemias			जिल्हा District
		ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	
(1)	(2)	(87)	(88)	(89)	(90)	(91)	(92)	(93)	(94)	(95)	(96)	(97)	(98)	(2)
1	बृहस्पति	5,754	5,734	Greater Bombay
2	ठाणे	3	1	4	283	520	803	..	62	70	3	159	162	Thane
3	रायगड	18	8	26	225	104	329	4	8	12	1	17	18	Raigad
4	रत्नागिरी	21	14	35	193	35	228	15	2	17	6	8	14	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	2	..	2	150	22	172	13	9	22	5	16	21	Sindhudurg
6	नाशिक	439	241	680	5	38	43	3	42	45	Nashik
7	धुळे	223	284	507	8	12	20	4	9	13	Dhule
8	जळगांव	1	..	1	279	243	522	12	19	31	25	7	32	Jalgaon
9	अहमदनगर	2	..	2	526	199	725	27	15	42	7	24	31	Ahmadnagar
10	पुणे	1	1	2	387	1,259	1,646	20	295	315	5	190	195	Pune
11	सातारा	508	164	672	35	18	53	13	22	35	Satara
12	सांगली	..	1	1	298	187	485	22	56	78	15	38	53	Sangli
13	सोलापूर	1	1	2	445	169	614	13	44	57	4	109	113	Solapur
14	कोल्हापूर	347	242	551	38	34	72	51	221	272	Kolhapur
15	औरंगाबाद	..	1	1	147	46	193	4	16	20	2	30	32	Aurangabad
16	जालना	1	..	1	101	40	141	1	1	2	Jalna
17	परभणी	189	93	282	1	7	8	1	5	6	Parbhani
18	बीड	1	1	2	153	113	266	3	12	15	2	14	16	Beed
19	नांदेड	..	1	1	274	76	350	4	6	17	3	21	24	Nanded
20	उस्मानाबाद	201	67	268	4	6	10	1	3	4	Osmanabad
21	लातूर	211	45	256	..	1	1	..	6	6	Latur
22	बुलढाणा	2	1	3	235	111	346	5	8	13	13	17	30	Buldana
23	अकोला	216	263	479	4	6	10	1	27	28	Akola
24	अमरावती	2	3	5	251	363	614	2	12	14	8	39	47	Amravati
25	यवतमाळ	3	..	3	242	141	389	26	12	38	12	29	41	Yavatmal
26	वर्धा	1	..	1	213	101	314	4	2	6	4	11	15	Wardha
27	नागपूर	..	3	3	217	674	891	6	125	131	6	90	96	Nagpur
28	भंडारा	4	..	4	341	82	423	4	3	7	6	34	40	Bhandara
29	चंद्रपूर	1	..	1	182	86	268	33	7	40	45	6	51	Chandrapur
30	गडचिरोली	88	4	92	3	..	3	19	..	19	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		64	36	100	7,626	11,794	19,320	330	835	1,165	266	1,195	1,461	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.3 A (15.3)—contd.

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा (१)	मेंदूचा ज्वर Meningitis		पक्षाघात Paralysis		श्वास Asth.ma		पायरीचे रोग Liver diseases		बाधकत्व Senility		जिल्हा (२)				
		Rural (99)	Urban (100)	Total (101)	Rural (102)	Urban (103)	Total (104)	Rural (105)	Urban (106)	Total (107)	Rural (108)		Urban (109)	Total (110)	Rural (111)	Urban (112)
1	बुधमंढई	4,148	4,148	Greater Bombay				
2	अणे	23	23	62	133	195	286	33	153	185	Thane				
3	रायगाड	..	7	21	39	49	88	103	12	23	35	Raigad				
4	रत्नागिरी	..	2	19	21	228	286	338	23	11	34	Ratnagiri				
5	सिंधुदुर्ग	..	1	9	10	229	258	39	49	31	81	Sindhudurg				
6	नाशिक	23	142	82	224	940	14	55	69	Nashik				
7	धुळे	9	102	48	150	882	9	18	27	Dhule				
8	जळगाव	1	91	68	159	1,407	12	18	30	Jalgaon				
9	अहमदनगर	28	108	53	161	861	56	48	104	Ahmadnagar				
10	पुणे	1	137	68	503	571	421	53	310	363	Pune				
11	सातारा	9	175	52	227	789	72	58	130	Satara				
12	सांगली	50	153	113	266	685	20	75	55	Sangli				
13	सोलापूर	3	39	42	203	481	37	190	227	Solapur				
14	कोल्हापूर	64	65	363	586	1,747	15	117	132	Kolhapur				
15	औरंगाबाद	24	24	47	89	289	9	64	73	Aurangabad				
16	जालना	2	13	7	20	90	3	7	10	Jalna				
17	परभणी	8	16	27	43	123	6	15	21	Parbhani				
18	बीड	15	23	50	73	226	10	21	31	Beed				
19	नांदेड	32	32	66	64	177	9	30	39	Nanded				
20	उस्मानाबाद	3	32	10	42	127	12	9	21	Osmanabad				
21	लातूर	15	11	7	18	135	12	12	24	Latur				
22	बुलढाणा	3	28	32	93	675	16	17	33	Buldana				
23	अकोला	13	38	68	106	327	2	15	17	Akola				
24	अमरावती	2	50	73	129	505	3	106	109	Amravati				
25	यवतमाळ	31	22	63	338	7	42	49	Yavatmal				
26	वर्धा	12	27	19	46	385	..	19	19	Wardha				
27	नागपूर	153	39	236	275	430	7	131	138	Nagpur				
28	भंडारा	23	446	83	529	614	7	29	36	Bhandara				
29	चंद्रपूर	2	3	43	172	472	4	4	8	Chandrapur				
30	गडचिरोली	28	2	30	136	4	..	4	Gadchiroli				
महाराष्ट्र राज्य		21	831	852	2,838	2,333	5,171	14,339	516	1,628	2,144	Maharashtra State				
		22,812	8,473	516	1,628	2,144	14,353	81,089

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.3 A (15.3)—contd.

क्र. क्रमांक Serial No.	जिल्हा (१)	गर्भाधारणा विषयक तक्रारी Complaints relating to pregnancies		अपत्यकाला Prematurity		इतर सर्व कारणे All other causes		कारणे न माहितलेले Causes not stated		एकूण मृत्यू Total deaths		जिल्हा (2)
		Rural	Urban	Total	Rural	Urban	Total	Rural	Urban	Total	Rural	
1	वृहन्महेश	60	38,224	72,558	Greater Bombay
2	ठाणे	34	11	259	2,178	291	559	850	7,382	Thane
3	रायगड	23	19	38	461	181	50	231	1,379	Raigad
4	रत्नागिरी	27	14	12	316	69	34	103	1,107	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	14	17	63	174	53	22	75	735	Sindhudurg
6	नाशिक	105	27	197	2,701	495	1,009	1,504	7,605	Nashik
7	धुळे	111	35	45	789	339	44	383	2,674	Dhule
8	जळगाव	84	129	21	1,052	564	148	712	4,058	Jalgaon
9	अहमदनगर	116	62	166	1,063	497	138	635	3,103	Ahmadnagar
10	पुणे	63	96	1,170	4,217	320	701	1,021	16,456	Pune
11	सातारा	49	51	93	790	117	70	187	2,384	Satara
12	सांगली	100	22	207	1,611	66	195	261	4,071	Sangli
13	सोलापूर	136	71	241	1,653	212	705	917	6,006	Solapur
14	कोल्हापूर	61	17	407	1,087	193	241	434	5,174	Kolhapur
15	औरंगाबाद	81	12	159	1,064	327	95	422	4,994	Aurangabad
16	जाल्ना	42	7	9	1,324	161	14	175	2,679	Jalna
17	परभणी	48	2	47	1,765	336	106	442	4,022	Parbhani
18	बीड	57	12	48	667	279	58	337	4,181	Beed
19	नांदेड	94	12	73	2,609	440	66	506	5,862	Nanded
20	उस्मानाबाद	29	1	19	1,688	202	33	235	3,937	Osmanabad
21	लातूर	44	2	7	1,648	171	28	199	3,802	Latur
22	बुलढाना	73	89	103	502	338	60	398	7,239	Buldana
23	अकोला	45	36	226	1,721	396	25	421	5,040	Akola
24	अमरावती	104	66	235	1,681	231	52	283	5,981	Amravati
25	यवतमाळ	47	9	52	829	228	33	261	5,448	Yavatmal
26	वर्धा	17	16	47	437	271	27	298	4,316	Wardha
27	नागपूर	40	8	418	3,217	443	341	784	4,948	Nagpur
28	भंडारा	129	46	92	3,588	493	30	523	11,687	Bhandara
29	चंद्रपूर	54	9	23	2,218	225	50	275	5,062	Chandrapur
30	गडचिरोली	19	5	..	25	94	2	96	2,785	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	1,012	900	4,427	69,171	8,632	4,936	12,968	2,015,900	Maharashtra State

बाबत—इंचाकर, आरोग्य सेवा, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Director of Public Health Services, Government of Maharashtra, Pune.

3. जीवत विषयक माहिती/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.3-B (15.3)

प्रमुख कारणांनुसार मृत्यूंची महाराष्ट्रातील जिल्हावार संख्या/Number of deaths by principal causes in districts of Maharashtra (1985-86)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	विषमज्वर Typhoid			गोबर Measles			ग्रीतल्वर Influenza			इतर बाय Other fevers			एकूण Total	जिल्हा District
		ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)	
1	वहलूमुंबई	..	40	40	..	423	423	Greater Bombay	
2	ठाणे	..	6	9	61	11	72	285	193	478	Thane	
3	रायगड	5	3	8	43	4	47	276	12	288	Raigad	
4	रत्नागिरी	10	..	10	23	..	23	484	9	493	Ratnagiri	
5	सिंधुदुर्ग	3	..	3	4	2	6	276	6	282	Sindhudurg	
6	नाशिक	14	6	20	111	27	138	701	117	818	Nashik	
7	डुळे	18	4	22	128	13	141	..	1	1	1,360	54	1,414	Dhule	
8	जळगांव	17	3	20	169	9	178	2,127	151	2,278	Jalgaon	
9	अहमदनगर	37	12	49	52	5	57	420	6	426	Ahmadnagar	
10	पुणे	2	16	18	35	38	73	159	28	187	Pune	
11	सातारा	10	4	14	23	1	24	360	17	377	Satara	
12	सांगली	18	5	23	13	2	15	223	11	234	Sangli	
13	सोलापूर	11	9	20	67	9	76	270	206	476	Solapur	
14	कोल्हापूर	12	8	20	32	4	36	..	2	2	307	31	338	Kolhapur	
15	औरंगाबाद	10	1	11	74	19	93	136	5	141	Aurangabad	
16	जालना	11	2	13	53	8	61	93	3	96	Jalna	
17	परभणी	31	14	45	78	6	84	292	33	325	Parbhani	
18	बीड	25	6	31	36	6	42	124	8	132	Beed	
19	नांदेड	34	5	39	74	5	79	251	59	310	Nanded	
20	उस्मानाबाद	9	..	9	34	3	37	61	7	68	Osmanabad	
21	लातूर	13	3	16	57	5	62	109	2	111	Latur	
22	बुलढाणा	29	2	31	80	5	85	840	204	1,044	Buldana	
23	अकोला	9	6	15	21	2	23	441	68	509	Akola	
24	अमरावती	43	19	62	20	3	23	936	117	1,053	Amravati	
25	यवतमाळ	31	15	46	43	5	48	1,609	97	1,706	Yavatmai	
26	वर्धा	40	4	44	3	1	4	1	..	1	803	8	811	Wardha	
27	नागपूर	23	44	67	5	32	37	769	196	965	Nagpur	
28	भंडारा	117	9	126	11	..	11	3	..	3	1,747	52	1,799	Bhandara	
29	चंद्रपूर	44	2	46	19	8	27	1,460	71	1,531	Chandrapur	
30	गडचिरोली	19	1	20	8	..	8	958	..	958	Gadchiroli	
..	महाराष्ट्र राज्य	648	249	897	1,377	656	2,033	4	3	7	17,878	1,771	19,649	Maharashtra State	

सकता क्रमांक/TABLE No. 3.3.B (15.3)—contd.

क्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	पुष्पुम दाह Pneumonia			शय Tuberculosis			दाया वोकल Whooping-Cough			हृषण Gastro			District (2)
		ग्रामीण Rural		नगरी Urban	ग्रामीण Rural		नगरी Urban	ग्रामीण Rural		नगरी Urban	ग्रामीण Rural		नगरी Urban	
		(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	
1	दुर्भुसवई	..	7,004	7,004	..	8,013	8,013	..	2	2	Greater Bombay	
2	ठाणे	..	239	253	292	5,0	792	6	75	Thane	
3	रायगड	..	1	24	183	44	227	12	3	Raigad	
4	रत्नागिरी	..	7	18	25	287	339	1	2	Ratnagiri	
5	सिध्दहार्द	..	10	51	61	221	263	2	..	2	..	2	Sindhudurg	
6	नाशिक	..	27	69	96	310	556	9	28	Nashik	
7	दुळे	..	45	50	95	527	664	4	14	Dhule	
8	जळगांव	..	68	28	96	532	662	1	10	2	Jalgaon	
9	अहमदनगर	..	44	87	131	331	479	1	..	1	7	37	Ahmednagar	
10	पुणे	..	13	787	800	268	1,047	..	1	1	1	277	Pune	
11	सातारा	..	60	82	142	307	418	1	..	1	3	23	Satara	
12	सांगली	..	21	166	187	270	413	1	..	1	1	49	Sangli	
13	सोलापूर	..	22	156	178	305	672	2	..	2	15	28	Solapur	
14	कोल्हापूर	..	12	174	186	296	623	3	34	Kolhapur	
15	औरंगाबाद	..	18	82	100	124	267	4	36	Aurangabad	
16	जालना	..	5	51	56	87	165	3	6	Jalna	
17	परभणी	..	8	17	25	149	234	..	1	1	7	11	Parbhani	
18	बीड	..	3	22	25	108	169	9	27	Beed	
19	नांदेड	..	5	20	25	229	367	1	..	1	1	..	Nanded	
20	उस्मानाबाद	..	5	21	26	70	99	7	4	Osmanabad	
21	लातूर	..	1	40	41	84	120	..	1	1	4	4	Latur	
22	बुलढाणा	..	84	50	134	287	489	..	1	1	51	2	Buldana	
23	अकोला	..	21	35	56	233	484	1	22	Akola	
24	अमरावती	..	22	147	169	197	505	2	..	2	14	37	Amravati	
25	यवतमाड	..	53	90	143	194	379	20	28	Yavatmal	
26	वर्धा	..	26	26	52	56	102	27	17	Wardha	
27	नागपूर	..	39	291	330	94	694	9	75	Nagpur	
28	भंडारा	..	137	83	220	332	501	14	54	Bhandara	
29	चंद्रपूर	..	45	50	95	205	276	4	13	Chandrapur	
30	गडचिरोली	..	13	..	13	104	110	Gadchiroli	
..	महाराष्ट्र राज्य	..	829	9,959	10,788	6,682	13,447	20,129	6	17	247	910	1,157	Maharashtra State

संख्या क्रमांक/TABLE No. 3.3-B (15.3)—*contd.*

अनुक्रमिक Serial No.	जिल्हा	घटसंघ Diphtheria			पोलियो Polio			कुष्ठरोग Leprosy			कॅन्सर Cancer			जिल्हा District
		ग्रामीण Rural		नगरी Urban	ग्रामीण Rural		नगरी Urban	ग्रामीण Rural		नगरी Urban	ग्रामीण Rural		नगरी Urban	
		(39)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	
(1)	(2)	(39)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	(2)
1	वृहन्महर्ष	..	15	15	..	156	156	..	40	40	..	3,736	3,736	Greater Bombay
2	ठाणे	..	1	1	..	2	4	15	1	16	84	168	252	Thane
3	रायगड	1	..	1	2	2	4	6	3	9	44	25	69	Raigad
4	रत्नागिरी	2	2	4	4	1	5	117	8	125	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	1	1	2	3	..	3	136	18	154	Sindhudurg
6	नाशिक	4	..	4	3	1	4	15	5	20	192	144	336	Nashik
7	धुळे	..	2	2	2	3	5	19	2	21	160	85	245	Dhule
8	जळगांव	7	1	8	7	..	7	27	4	31	257	92	349	Jalgaon
9	अहमदनगर	3	2	7	5	1	6	14	3	17	386	69	455	Ahmadnagar
10	पुणे	5	2	7	4	19	23	8	5	13	189	573	762	Pune
11	सातारा	4	..	4	6	1	7	16	2	18	246	53	299	Satara
12	सांगली	..	3	3	2	3	5	9	2	11	290	106	396	Sangli
13	सोलापूर	14	2	16	2	26	28	37	12	49	222	239	461	Solapur
14	कोल्हापूर	2	3	5	3	8	11	17	3	20	344	167	511	Kolhapur
15	औरंगाबाद	..	3	3	1	..	1	2	1	3	69	80	149	Aurangabad
16	जालना	1	1	2	2	1	3	37	22	59	Jalna
17	परभणी	2	..	2	2	..	2	14	2	16	47	49	96	Parbhani
18	बीड	1	1	2	13	1	14	62	27	89	Beed
19	नांदेड	6	..	6	2	..	2	11	..	11	71	38	109	Nanded
20	उस्मानाबाद	16	3	19	42	11	53	Osmanabad
21	लातूर	1	1	12	..	12	38	18	56	Latur
22	बुलढाणा	5	2	7	2	..	2	18	4	22	134	39	173	Buldana
23	अकोला	1	..	1	2	2	4	12	1	13	162	81	243	Akola
24	अमरावती	1	4	5	1	..	1	13	1	14	144	110	254	Amravati
25	यवतमाळ	7	1	8	1	3	4	13	1	14	81	48	129	Yavatmal
26	वर्धा	10	1	11	35	29	64	Wardha
27	नागपूर	1	4	5	1	8	9	9	6	15	25	351	376	Nagpur
28	भंडारा	1	2	3	10	1	11	9	4	13	112	40	152	Bhandara
29	चंद्रपूर	17	1	18	3	1	4	25	2	27	71	41	112	Chandrapur
30	गडचिरोली	1	..	1	1	..	1	8	..	8	21	4	25	Gadchiroli
..	महाराष्ट्र राज्य	84	52	136	67	241	308	377	111	488	3,818	6,471	10,289	Maharashtra State

तस्मात् क्रमांक/TABLE No. 3.3-B (15.3)—contd.

अनुक्रमिक Serial No.	जिल्हा District	धनुर्कृत Tetanus			जावूज Jaundice			मालकें Rabies			आत्महत्या Suicide			District
		ग्रामीण Rural		नगरी Urban	ग्रामीण Rural		नगरी Urban	ग्रामीण Rural		नगरी Urban	ग्रामीण Rural		नगरी Urban	
		(51)	(52)	(53)	(54)	(55)	(56)	(57)	(58)	(59)	(60)	(61)	(62)	
(1)	(2)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)	(56)	(57)	(58)	(59)	(60)	(61)	(62)	(2)
1	बुलढुंबई	52	52	Greater Bombay
2	ठाणे	..	13	26	28	38	66	18	2	20	19	17	36	Thane
3	रावगड	..	9	23	24	6	30	5	..	5	6	4	10	Raigad
4	रत्नागिरी	..	11	18	44	2	46	6	2	8	Ratnagiri
5	सिधुदुर्ग	..	10	16	41	6	47	2	..	2	6	2	8	Sindhudurg
6	नाशिक	..	35	60	62	41	103	12	5	17	12	9	21	Nashik
7	धुळे	..	20	60	32	13	45	14	5	19	20	7	27	Dhule
8	जळगाव	..	22	30	69	24	93	11	6	17	15	1	16	Jalgaon
9	अहमदनगर	..	43	66	62	24	86	12	11	23	34	3	37	Ahmadnagar
10	पुणे	..	7	52	30	33	63	7	25	32	30	15	45	Pune
11	सातारा	..	24	32	61	13	74	3	1	4	55	22	77	Satara
12	सांगली	..	10	28	28	13	41	3	9	12	33	4	37	Saangli
13	सोलापूर	..	23	80	89	31	120	12	9	21	42	11	53	Solapur
14	कोल्हापूर	..	10	22	32	31	63	6	10	16	22	11	33	Kolhapur
15	औरंगाबाद	..	7	33	16	6	22	8	2	10	6	2	8	Aurangabad
16	जालना	..	10	27	3	5	8	4	2	6	14	..	14	Jalna
17	परभणी	..	22	52	20	6	26	11	5	16	22	2	24	Parbhani
18	बीड	..	8	25	7	4	11	16	4	20	13	2	15	Beed
19	नांदेड	..	33	58	32	3	35	12	..	12	44	1	45	Nanded
20	उस्मानाबाद	..	12	16	18	4	22	5	..	5	29	1	30	Osmanabad
21	लातूर	..	21	42	20	16	36	11	2	13	17	1	18	Latur
22	बुलढुंबणा	..	22	56	19	5	24	12	1	13	38	3	41	Buldhana
23	अकोला	..	11	86	14	9	23	5	1	6	36	7	43	Akola
24	अमरावती	..	24	75	20	9	29	15	25	40	48	3	51	Amravati
25	यवतमाळ	..	32	78	57	8	65	6	4	10	51	23	74	Yavatmal
26	वर्धा	..	17	26	9	3	12	3	4	7	34	8	42	Wardha
27	नागपूर	..	15	97	4	36	40	7	13	20	20	39	59	Nagpur
28	भंडारा	..	31	64	10	3	13	9	5	14	20	2	22	Bhandara
29	चंद्रपूर	..	34	47	8	8	16	6	6	12	10	7	17	Chandrapur
30	गडचिरोली	..	16	16	1	..	1	3	..	3	6	..	6	Gadchiroli
..	महाराष्ट्र राज्य	..	552	1,311	860	400	1,260	238	209	447	708	209	917	Maharashtra State

तत्त्वा क्रमांक, TABLE No. 3.3-B (15.3)—contd.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	दुर्घातांची तपशील/Details of Injuries										जिल्हा		
		साजणे Accidental Burns			बुडणे Drowning			आघातमील विपवाधा व्यतिरिक्त इतर विपवाधा Accidental poisoning other than food poisoning			वाहतुकीचे अपघात Traffic Accidents			
		ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural		नागरी Urban	एकूण Total
(1)	(2)	(63)	(64)	(65)	(66)	(67)	(68)	(69)	(70)	(71)	(72)	(73)	(74)	(2)
1	तहसूलबर्डी	317	317	855	855	Greater Bombay
2	ठाणे	..	258	279	58	50	108	7	4	11	30	30	60	thane
3	रायगड	..	33	53	44	13	57	3	3	6	16	9	25	Raigad
4	रत्नासिरी	..	15	29	63	10	73	6	2	8	10	5	15	Ratnagiri
5	मिथुडुंगे	..	15	35	52	2	54	5	2	7	10	..	10	Sindhudurg
6	नाशिक	..	35	189	76	18	94	6	11	17	59	36	95	Nashik
7	धुळे	..	19	211	31	5	36	..	15	15	23	11	34	Dhule
8	जळगाव	..	32	150	55	14	69	1	1	2	34	45	79	Jalgaon
9	अहमदनगर	..	63	184	225	14	239	7	9	16	88	13	101	Ahmadnagar
10	पुणे	..	33	689	113	73	186	3	24	27	45	10	55	Pune
11	सातारा	..	59	115	162	17	179	12	10	22	90	7	97	Satara
12	सांगली	..	17	117	89	3	92	5	8	13	28	6	34	Sangli
13	सोलापूर	..	38	97	141	29	170	2	1	3	44	12	56	Solapur
14	कोल्हापूर	..	22	97	113	25	138	2	10	12	26	10	36	Kolhapur
15	औरंगाबाद	..	18	38	49	1	50	6	2	8	4	6	10	Aurangabad
16	जालना	..	5	39	26	..	26	3	1	4	6	1	7	Jalna
17	परभणी	..	9	56	45	7	52	4	3	7	5	3	8	Parbhani
18	बीड	..	18	77	56	1	57	1	..	1	11	5	16	Beed
19	नांदेड	..	21	47	67	2	69	7	3	10	16	2	18	Nanded
20	उस्मानाबाद	..	14	46	51	3	54	2	4	6	7	3	10	Osmanabad
21	लातूर	..	10	30	51	1	52	3	2	5	10	5	15	Latur
22	बुलढाणा	..	22	97	70	7	77	14	7	21	7	6	13	Buldana
23	अकोला	..	9	220	38	9	47	5	16	21	8	20	28	Akola
24	अमरावती	..	24	237	53	7	60	12	31	43	9	8	17	Amravati
25	यवतमाळ	..	32	97	52	17	69	10	9	19	10	3	13	Yavatmal
26	वर्धा	..	23	69	69	4	73	15	7	22	15	3	18	Wardha
27	नागपूर	..	29	429	66	54	120	12	23	35	29	70	99	Nagpur
28	भंडारा	..	32	66	172	6	178	3	1	4	20	9	29	Bhandara
29	चंद्रपूर	..	16	62	70	15	85	3	5	8	10	17	27	Chandrapur
30	गडचिरोली	..	12	12	40	..	40	2	..	2	7	..	7	Gadchiroli
..	महाराष्ट्र राज्य	..	683	3,202	2,197	724	2,921	161	214	375	677	1,210	1,887	Maharashtra State

रक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.3.B (15.3)—contd.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा District	दुखापतीचा तपशील/Details of injuries														महाराष्ट्र राज्य Maharashtra State
		इतर वर्गीकरण न केलेले अपघात Other Accidents elsewhere classified				मृत्यू वध Homicide		सर्प दंश Snake bite		गळदी जनावरे Wild beasts		सापव्यतिरिक्त इतर विषारी प्राणी दंश Other than snake bites		एकूण Total	एकूण Total	
		ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total			
(75)	(76)	(77)	(78)	(79)	(80)	(81)	(82)	(83)	(84)	(85)	(86)	(87)	(88)	(89)	(2)	
1	बुलढांड	..	4,389	4,389	..	6	Greater Bombay
2	ठाणे	74	198	272	13	4	17	67	13	80	7	..	7	Thane
3	रायगड	52	46	98	5	1	6	23	3	26	28	13	41	Raigad
4	रत्नागिरी	29	28	57	4	..	4	28	4	32	17	6	23	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	30	8	38	3	..	3	24	6	30	1	..	1	Sindhudurg
6	नाशिक	119	99	218	6	2	8	100	16	116	2	2	Nashik
7	डुळे	46	86	132	10	4	14	64	6	70	Dhule
8	जळगाव	64	65	129	5	3	8	62	8	70	Jalgaon
9	अहमदनगर	89	70	159	16	1	17	38	6	44	4	2	6	Ahmadnagar
10	पुणे	73	569	642	6	3	41	10	10	51	1	1	Pune
11	सातारा	81	43	124	11	2	13	35	8	43	Satara
12	सांगली	46	61	107	7	..	7	20	7	27	1	1	2	Sangli
13	सोलापूर	71	65	136	21	1	22	67	4	71	2	2	4	Solapur
14	कोल्हापूर	75	108	183	11	2	13	28	13	41	1	1	2	Kolhapur
15	औरंगाबाद	66	34	100	2	2	4	11	1	12	2	..	2	Aurangabad
16	जालन	24	7	31	3	..	3	15	6	21	Jalna
17	परभणी	40	18	58	2	..	2	29	7	36	Parbhani
18	बीड	41	11	52	28	8	36	4	4	Beed
19	नांदेड	32	29	61	6	1	7	57	4	61	3	..	3	Nanded
20	उस्मानाबाद	41	17	58	6	..	6	24	1	25	Osmanabad
21	लातूर	43	12	55	2	2	4	37	4	41	1	1	Latur
22	बुलढाणा	54	22	76	5	1	6	20	5	25	4	..	4	Buldhana
23	अकोला	42	51	93	9	1	10	29	4	33	Akola
24	अमरावती	48	47	95	10	1	11	40	10	50	1	1	2	Amravati
25	यवतमाळ	29	20	49	5	6	11	36	7	43	Yavatmal
26	वर्धा	32	17	49	5	4	9	21	6	27	Wardha
27	नागपूर	47	242	289	11	32	43	23	15	38	Nagpur
28	भंडारा	54	23	77	17	2	19	29	2	31	2	..	2	Bhandara
29	चंद्रपूर	32	19	51	6	1	7	21	1	22	Chandrapur
30	गडचिरोली	17	2	19	7	..	7	15	..	15	Gadchiroli
..	महाराष्ट्र राज्य	1,491	6,406	7,897	214	82	296	1,032	185	1,217	4	4	73	34	107	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3-J-B (15.3)-contd.

क्रमसंक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	एकूण दुखापती Total of injuries			माधुमेह Diabetes			रक्त कम Anaemia			जिल्हा District	(2)
		ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total		
(1)	(2)	(90)	(91)	(92)	(93)	(94)	(95)	(96)	(97)	(98)		
1	बहुमंबई	..	5,567	5,567	Greater Bombay	
2	ठाणे	296	574	870	6	86	92	1	104	105	Thane	
3	रायगड	197	125	322	5	9	14	3	19	22	Raigad	
4	रत्नागिरी	179	71	250	12	8	20	7	5	12	Ratnagiri	
5	सिध्दूर्ग	146	40	186	16	5	21	10	13	23	Sindhudurg	
6	नाशिक	414	347	761	21	42	63	5	33	38	Nashik	
7	वृष्टे	213	326	539	6	15	21	5	12	17	Dhule	
8	जळगाव	268	255	523	16	14	30	19	6	25	Jalgaon	
9	अहमदनगर	564	239	803	31	26	57	8	38	46	Ahmadnagar	
10	पुणे	344	1,361	1,705	17	242	259	4	186	190	Pune	
11	सातारा	506	165	671	23	26	49	12	29	41	Satara	
12	सांगली	246	190	430	31	79	110	1	34	35	Sangli	
13	सोलापूर	428	184	612	18	64	82	3	121	124	Solapur	
14	कोल्हापूर	300	455	555	32	67	99	38	159	197	Kolhapur	
15	औरंगाबाद	164	68	232	4	24	28	4	46	50	Aurangabad	
16	जालना	96	49	145	4	8	12	1	9	10	Jalna	
17	परभणी	157	87	244	4	2	6	2	4	6	Parbhani	
18	बीड	168	108	276	4	8	12	2	10	12	Beed	
19	नांदेड	253	68	321	11	..	11	9	3	12	Nanded	
20	उस्मानाबाद	174	61	235	4	3	7	3	12	15	Osmanabad	
21	लातूर	173	48	221	..	7	7	1	9	10	Latur	
22	बुलढाणा	234	126	360	1	10	11	14	24	38	Buldana	
23	अकोला	176	319	495	5	5	10	1	26	27	Akola	
24	अमरावती	245	321	566	11	12	23	4	45	49	Amravati	
25	यवतमाळ	225	150	375	31	19	50	9	21	30	Yavatmal	
26	बार्शी	214	95	309	6	3	9	11	12	23	Wardha	
27	नागपूर	237	875	1,112	3	92	95	3	88	91	Nagpur	
28	भंडारा	349	79	428	9	4	13	2	42	44	Bhandara	
29	चंद्रपूर	168	111	279	41	10	51	9	8	17	Chandrapur	
30	गडचिरोली	106	2	108	13	..	13	4	..	4	Gadchiroli	
..	महाराष्ट्र राज्य	7,240	12,266	19,506	385	890	1,275	195	1,118	1,313	Maharashtra State	

तस्ता क्रमांक/TABLE No. 3.3-B (15.3)—contd.

अनुक्रमिक Serial No.	जिल्हा	मंडूचा ज्वर										पक्षाघात			दमा			वांपरीचे रोग			District
		Meningitis					Paralysis					Asthma			Liver diseases						
		ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total											
(1)	(2)	(99)	(100)	(101)	(102)	(103)	(104)	(105)	(106)	(107)	(108)	(109)	(110)	(2)							
1	बृहन्मुंबई	3,440	3,440	Greater Bombay							
2	ठाणे	..	21	21	91	111	202	287	541	828	35	123	158	Thane							
3	रायगड	3	17	20	35	35	70	114	25	139	16	21	37	Raigad							
4	रत्नागिरी	1	7	8	202	47	249	361	16	377	38	23	61	Ratnagiri							
5	सिंधुदुर्ग	2	5	7	210	35	245	512	57	569	49	18	67	Sindhudurg							
6	नाशिक	..	19	19	126	83	209	853	215	1,068	19	57	76	Nashik							
7	धळे	3	2	5	127	47	174	926	127	1,053	12	18	30	Dhule							
8	जळगाव	3	2	5	121	48	169	1,443	262	1,725	16	19	35	Jalgaon							
9	अहमदनगर	..	21	21	142	67	209	771	87	858	39	71	110	Ahmadnagar							
10	पुणे	..	130	130	70	334	404	342	261	603	28	317	345	Pune							
11	सातारा	..	22	22	162	70	232	644	47	691	79	56	135	Satara							
12	सांगली	..	45	45	143	123	266	576	78	654	15	83	98	Sangli							
13	सोलापूर	..	25	25	98	141	239	478	492	970	39	146	185	Solapur							
14	कोल्हापूर	..	53	53	338	184	522	1,577	280	1,857	20	101	121	Kolhapur							
15	औरंगाबाद	..	35	35	31	56	87	260	50	310	3	37	40	Aurangabad							
16	जालना	..	17	17	14	24	38	156	22	178	2	18	20	Jalna							
17	परभणी	..	13	13	11	13	24	187	94	281	5	10	15	Parbhani							
18	बीड	..	25	25	17	37	54	239	51	290	12	17	29	Beed							
19	नांदेड	..	12	12	18	29	47	212	96	308	7	29	36	Nanded							
20	उस्मानाबाद	19	17	36	114	34	148	7	6	13	Osmanabad							
21	लातूर	..	12	12	9	12	21	163	34	197	13	8	21	Latur							
22	बुलढाणा	..	20	21	54	27	81	721	92	813	15	21	36	Buldana							
23	अकोला	..	11	12	41	79	120	337	134	471	9	14	23	Akola							
24	अमरावती	..	43	46	58	92	150	563	215	778	8	72	80	Amravati							
25	यवतमाळ	..	24	26	12	45	57	346	149	495	9	34	43	Yavatmal							
26	वर्धा	..	5	7	24	16	40	406	63	469	1	10	11	Wardha							
27	नागपूर	..	97	97	61	248	309	230	346	576	10	127	137	Nagpur							
28	भंडारा	..	23	25	513	83	596	573	73	646	7	19	26	Bhandara							
29	चंद्रपूर	..	6	6	119	46	165	524	65	589	5	10	15	Chandrapur							
30	गडचिरोली	34	2	36	168	5	173	..	1	1	Gadchiroli							
महाराष्ट्र राज्य		23	712	735	2,900	2,151	5,051	14,103	7,451	21,554	518	1,486	2,004	Maharashtra State							

तस्ता क्रमांक/TABLE No. 3.3-B (15.3)—contd.

अनुक्रमिक Serial No.	जिल्हा (2)	कारणे न सांगितलेले Causes not stated				एकूण मृत्यू Total deaths			जिल्हा (2)
		ग्रामीण Rural (123)	नागरी Urban (124)	एकूण Total (125)	ग्रामीण Rural (126)	नागरी Urban (127)	एकूण Total (128)		
1	बुधमर्कडे	73,159	..	73,159	Greater Bombay
2	ठाणे	319	677	996	7,206	8,208	15,414	15,414	Thane
3	रायगड	203	25	228	6,002	1,502	7,504	7,504	Raigad
4	रत्नागिरी	76	51	127	7,740	1,102	8,842	8,842	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	39	10	49	5,216	773	5,989	5,989	Sindhudurg
6	नाशिक	400	716	1,116	12,601	7,627	20,228	20,228	Nashik
7	धुळे	361	59	420	11,892	2,507	14,799	14,799	Dhule
8	अळमोद	548	142	690	15,655	4,497	20,152	20,152	Jalgaon
9	अहमदनगर	461	210	671	11,451	3,539	14,990	14,990	Ahmadnagar
10	पुणे	355	607	962	8,992	18,033	27,025	27,025	Pune
11	सातारा	126	76	202	9,674	2,475	12,149	12,149	Satara
12	सांगली	89	171	260	7,136	4,546	11,682	11,682	Sangli
13	सोलापूर	242	757	999	9,636	6,673	16,309	16,309	Solapur
14	कोल्हापूर	193	220	413	10,037	5,669	15,706	15,706	Kolhapur
15	औरंगाबाद	377	72	449	5,527	2,631	8,158	8,158	Aurangabad
16	बालासा	229	42	271	3,616	944	4,560	4,560	Jalna
17	परभणी	405	192	597	5,749	1,749	7,498	7,498	Parbhani
18	बीड	280	222	502	4,560	1,835	6,395	6,395	Beed
19	नांदेड	470	74	544	7,098	2,186	9,284	9,284	Nanded
20	उस्मानाबाद	169	35	204	3,985	727	4,712	4,712	Osmanabad
21	लातूर	218	89	307	4,456	811	5,267	5,267	Latur
22	बुलढाणा	418	73	491	8,335	2,270	10,605	10,605	Buldana
23	अकोला	383	23	406	5,730	3,849	9,579	9,579	Akola
24	अमरावती	285	108	393	7,096	4,841	11,937	11,937	Amravati
25	यवतमाळ	406	36	442	7,508	3,086	10,594	10,594	Yavatmal
26	वर्धा	241	81	322	5,174	1,339	6,513	6,513	Wardha
27	नागपूर	564	482	1,046	5,631	11,261	16,892	16,892	Nagpur
28	भंडारा	561	33	594	12,510	2,559	15,069	15,069	Bhandara
29	चंद्रपूर	328	101	429	7,146	1,897	9,043	9,043	Chandrapur
30	गडचिरोली	148	6	154	3,598	71	3,669	3,669	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	8,894	5,390	14,284	2,20,957	1,82,766	4,03,723	4,03,723	Maharashtra State

साधारः—संचालक, आरोग्य सेवा, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source:—Director of Health Service, Government of Maharashtra, Pune.

4. गृहनिर्माण

४. घरबांधणी :

४.१ या विभागात १९८१ च्या जनगणनेनुसार घरबांधणीविषयी गोळा करण्यात आलेली माहिती देण्यात आली आहे.

४.२ "घर" म्हणजे वस्ती असलेले किंवा वस्ती नसलेले निवास-गृह, दुकान, दुकान व निवामी (संमिश्र) उद्योगधंद्याचे ठिकाण व कार्यशाळा इत्यादीसाठी असलेले एखादे बांधकाम किंवा त्याचा भाग ज्याला रस्त्यावरून, सार्वजनिक जिन्ग्यावरून, शिंभारातून किंवा मुख्य दरवाजातून प्रवेश करता येण्यासारखे प्रवेशद्वार आहे, असे ठिकाण होय. तक्ता क्रमांक २५.२ मध्ये घराच्या बापरानुसार जनगणना झालेल्या एक हजार कुटुंबांचे वारंवार असलेल्या खोल्यांचे संख्येनुसार वर्गीकरण दिले आहे व ते २० टक्के नमुन्यावर आधारित आहे. चार भिती व डोक्यावर छप्पर असून प्रवेशद्वार आहे आणि ज्याचा आकार कमीत कमी ६ x ६ फूट असेल अशा जागेस "खोली" म्हणतात. वंदन केलेली छपरी, स्वयंपाकाची खोली, भांडार, गरिजे, गुरांचा गोडा किंवा ज्या खोलीचा आकार ६ x ६ पेक्षा कमी आहे अशी जागा खोली म्हणून गणली जात नाही. कुटुंबातील व्यक्ती अशा प्रकारच्या कोणत्याही जागी राहत असल्यास ती नियमानुसार "खोली" राहते असे समजले जाते. "कुटुंब" म्हणजे एकाच घरात एकाच राहणाऱ्या आणि त्याच ठिकाणी शिजवलेले भोजन घेणाऱ्या व्यक्तींचा समूह, कुटुंबातील कोणत्याही व्यक्तीस कामकाजाच्या निकडीमुळे असे करणे शक्य नसले तरी, त्या व्यक्तीस त्या कुटुंबातील गणले जाते. ह्यातील माहिती फक्त कुटुंबसंस्थेपुरतीच मर्यादित आहे. संस्थांतील कुटुंबे उदा. दसतीगृहे, राहण्याची व जेवणाची सोय असलेल्या खागावळी, तुंग, दवाखाने इ. ठिकाणी राहणाऱ्या व्यक्तींचा समूह जरी "कुटुंब" संज्ञेच्या व्याख्येत वसत असला तरी त्याचा त्यात समावेश करण्यात येत नाही.

HOUSING

4. Housing :

4-1 This section gives data on housing collected through 1981 Census.

4-2 In the 1981 Census "House" was defined as a structure or part of a structure (inhabited or vacant) or a dwelling, a shop, a shop-cum-dwelling or a place of business, workschool, etc. with a separate entrance whether that separate entrance led directly to the street or to a common staircase, court-yard or a gate. The classification of houses according to the purpose for which they were used and the distribution of 1,000 census households by the number of rooms occupied is given in table No. 24.2 which is based on 20 per cent sample. A room has four walls with a door way and a roof overhead and of at least 6' x 6' dimensions. Unenclosed verandah, kitchen, store, garage and cattle-shed or places of sizes smaller than 6' x 6' are not treated as rooms. Households residing in any one of such places are treated as having no regular room. A 'household' is a group of persons who commonly live together in the same house and take their meals from a common mess unless exigencies of work prevent any of them from doing so. Material presented here is restricted only to the family type of households. Institutional households, i. e. groups of persons residing in hostels, boardings, prisons, hospitals, etc. who otherwise satisfy the definition of household are not included here.

4. घरबांधणी/
तक्ता क्रमांक/
घरांची वापरानुसार केलेली वर्गवारी/
जनगणना/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	एकूण ग्रामीण नागरी	जनगणनेनुसार घरांची संख्या Total Number of census houses	वापरातील Occupied					हॉटेल, सराई, धर्मशाळा, प्रवासी घरे आणि तपासणी घरे Hotels, sarais, dharmashalas, tourist homes and inspec- tion houses
				घरांची यादी करतेवेळी रिकामी बादलेले घरे Census houses vacant at the time of house listing	निवासी Residence	दुकाने व निवासी Shop-cum- residence	घरगुती धंदे घरून वर्कशॉप व निवासी Workshop- cum-residence including household industry		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	
1	वृहन्मुंबई	ए	20,61,310	1,22,865	15,84,745	19,755	11,665	1,100	
		भा	
		ना	20,61,310	1,22,865	15,84,745	19,755	11,665	1,100	
2	ठाणे	ए	7,88,630	60,905	6,05,550	8,390	7,795	615	
		भा	4,14,330	31,440	3,20,085	4,785	3,940	180	
		ना	3,74,300	29,465	2,85,465	3,605	3,855	435	
3	रायगड	ए	3,72,455	23,135	2,59,230	4,190	3,810	320	
		भा	3,19,575	19,235	2,22,670	3,175	2,915	160	
		ना	52,880	3,900	36,560	1,015	895	160	
4	रत्नागिरी	ए	5,88,635	31,150	3,71,370	3,210	7,840	515	
		भा	5,43,775	27,165	3,42,405	2,765	6,910	390	
		ना	44,860	3,985	28,965	445	930	125	
5	नाशिक	ए	6,44,345	57,075	4,67,630	7,060	9,545	785	
		भा	4,42,540	40,815	3,21,035	5,040	7,035	345	
		ना	2,01,805	16,260	1,46,595	2,020	2,510	440	
6	धुळे	ए	4,61,870	29,975	3,17,195	6,665	12,385	445	
		भा	3,73,690	22,785	2,55,890	5,470	10,590	230	
		ना	88,180	7,190	61,305	1,195	1,795	215	
7	जळगांव	ए	6,39,905	46,045	4,48,480	5,650	13,120	340	
		भा	4,93,810	35,890	3,41,275	4,260	11,130	165	
		ना	1,46,095	10,155	1,07,205	1,390	1,990	175	
8	अहमदनगर	ए	6,30,850	74,970	4,37,685	4,820	7,645	505	
		भा	5,46,810	66,190	3,80,910	3,985	6,200	420	
		ना	84,040	8,780	56,775	835	1,445	85	
9	पुणे	ए	9,70,290	85,745	7,00,170	9,640	14,195	1,145	
		भा	5,09,325	51,095	3,55,005	4,345	8,410	350	
		ना	4,60,965	34,650	3,45,165	5,295	5,785	795	
10	सातारा	ए	5,09,640	46,150	3,50,400	4,280	8,965	210	
		भा	4,42,375	39,795	3,05,516	3,290	7,595	135	
		ना	67,265	6,355	44,785	990	1,370	145	
11	सांगली	ए	4,11,890	34,065	2,90,900	3,285	11,890	110	
		भा	3,19,540	27,645	2,27,655	2,425	8,975	60	
		ना	92,350	6,420	63,245	860	2,915	50	
12	सोलापूर	ए	5,82,905	44,590	4,17,405	5,930	25,975	495	
		भा	4,13,405	33,310	3,02,775	4,175	12,350	320	
		ना	1,69,500	11,280	1,14,630	1,755	13,625	175	

HOUSING

TABLE No. 4-1 (25-1)

Classification of houses according to use

Population Census (1981)

घरे census houses used as			मनोरंजन व सामूहिक सम्मेलनासाठी जागा असलेली घरे आणि पंचायत घरे Places of entertainment and community gathering (panchayat- ghar)			प्रार्थनालये (उदा. मंदिरे, चर्च, मस्जिद गुरुद्वारा इत्यादी) Places of worship (e.g., temple, church, mosque, gurudwara, etc.)	इतर Others	Total Rural Urban	District
दुकाने (खानावळी सोडून) Shops excluding eating houses	व्यापार केंद्रे व कचेऱ्या Business houses and offices	कारखाने, पंढ शाळा व तात्पुरत्या जागा Factories, workshops and work sheds	उपहार गृहे, मिठाईची दुकाने व खानावळी Restaurants, sweetmeat- shops and eating places	(14)	(15)	(16)	(3)	(2)	
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(3)	(2)	
1,00,815	39,350	54,125	10,110	2,275	4,090	1,10,415	T	Greater Bombay	
..	R		
1,00,815	39,350	54,125	10,110	2,275	4,090	1,10,415	U		
20,465	5,115	20,685	2,790	470	3,850	52,000	T	Thane	
4,515	2,115	6,995	850	130	2,690	36,605	R		
15,950	3,000	13,690	1,940	340	1,160	15,395	U		
5,130	2,065	5,055	845	285	5,515	62,875	T	Raigad	
2,720	1,230	3,275	370	180	5,050	58,595	R		
2,410	835	1,780	475	105	465	4,280	U		
7,460	3,515	6,560	1,510	400	9,945	1,45,160	T	Ratnagiri	
5,280	2,545	4,955	1,220	355	9,365	1,40,420	R		
2,180	970	1,605	290	45	580	4,740	U		
13,875	4,465	11,690	1,845	645	6,310	63,420	T	Nashik	
3,740	2,475	4,125	600	350	5,195	51,785	R		
10,135	1,990	7,565	1,245	295	1,115	11,635	U		
8,490	3,035	5,565	1,235	245	2,705	73,930	T	Dhule	
3,405	1,935	3,055	630	130	2,240	67,330	R		
5,085	1,100	2,510	605	115	465	6,600	U		
14,290	4,450	9,075	2,585	335	4,475	91,060	T	Jalgaon	
6,650	2,875	5,500	1,490	185	3,665	80,665	R		
7,640	1,575	3,515	1,095	150	810	10,395	U		
12,015	4,590	12,065	2,410	1,410	9,290	63,445	T	Ahmadnagar	
7,030	3,590	8,505	1,765	1,310	8,610	58,295	R		
4,985	1,000	3,560	6545	100	680	5,150	U		
25,150	7,880	21,600	3,235	1,720	11,945	87,865	T	Pune	
5,225	2,720	7,585	1,105	1,005	9,635	62,845	R		
19,925	5,160	14,015	2,130	715	2,310	25,020	U		
8,130	3,315	8,745	1,245	770	8,170	69,190	T	Satara	
4,830	2,395	5,990	825	645	7,430	63,830	R		
3,300	920	2,755	420	125	740	5,360	U		
9,190	2,860	11,520	1,700	710	4,845	40,815	T	Sangli	
4,410	1,730	6,935	895	600	4,265	33,945	R		
4,780	1,130	4,585	805	110	580	6,870	U		
16,345	4,255	12,090	2,435	1,460	7,550	44,375	T	Solapur	
6,360	2,335	6,210	1,325	1,180	6,515	36,550	R		
9,985	1,920	5,880	1,110	280	1,035	7,825	U		

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)			
13	कोल्हापूर	**	**	**	ए	5,45,605	34,005	3,76,515	4,945	15,705	310
					ग्रा	3,96,595	24,755	2,73,415	3,510	12,820	115
					ना	1,49,010	9,250	1,03,100	1,435	2,885	195
14	झीरंगाबाद	**	**	**	ए	5,59,020	47,560	4,10,365	5,190	9,445	390
					ग्रा	4,42,885	36,300	3,25,805	3,915	7,770	250
					ना	1,16,135	11,260	84,560	1,275	1,675	140
15	परभणी	**	**	**	ए	4,22,720	22,105	3,17,155	3,895	6,585	390
					ग्रा	3,45,690	15,830	2,60,900	3,255	5,530	195
					ना	77,030	6,275	56,255	640	1,055	195
16	बीड	**	**	**	ए	3,69,800	29,005	2,61,005	2,175	4,740	325
					ग्रा	3,20,720	24,875	2,25,070	1,800	4,210	205
					ना	49,080	4,130	35,935	375	530	120
17	नांदेड	**	**	**	ए	4,01,085	19,435	2,88,185	3,565	6,715	300
					ग्रा	3,35,440	14,955	2,40,255	2,720	5,260	200
					ना	65,645	4,880	47,930	845	1,455	130
18	उस्मानाबाद	**	**	**	ए	4,64,245	23,845	3,55,315	3,740	7,545	685
					ग्रा	3,94,660	19,300	3,04,005	3,310	6,680	525
					ना	69,585	4,545	51,310	430	865	160
19	बुलढाणा	**	**	**	ए	3,95,500	23,450	2,67,940	3,180	7,180	265
					ग्रा	3,30,000	17,815	2,21,590	2,595	6,155	160
					ना	65,500	5,635	46,350	585	1,025	105
20	अकोला	**	**	**	ए	4,34,935	23,095	3,15,820	3,900	6,360	405
					ग्रा	3,35,395	14,320	3,43,630	3,055	4,910	145
					ना	99,540	8,775	72,190	845	1,450	260
21	अमरावती	**	**	**	ए	4,24,045	24,180	3,13,020	4,145	6,945	425
					ग्रा	3,09,035	16,325	2,28,575	2,755	4,705	170
					ना	1,15,010	7,845	84,445	1,390	2,240	255
22	यवतमाळ	**	**	**	ए	4,39,080	16,040	3,07,690	4,165	6,265	440
					ग्रा	3,78,655	11,605	2,64,590	3,375	5,545	250
					ना	60,425	4,435	43,100	790	720	190
23	बघी	**	**	**	ए	2,34,495	11,460	1,64,945	2,455	5,175	130
					ग्रा	1,80,890	7,555	1,25,465	1,605	4,340	65
					ना	53,605	3,905	39,480	850	835	65
24	नागपूर	**	**	**	ए	6,01,355	34,980	4,31,535	5,825	22,770	380
					ग्रा	2,85,010	15,475	1,97,985	2,315	9,170	130
					ना	3,16,345	19,505	2,33,550	3,510	13,600	250
25	भंडारा	**	**	**	ए	4,43,515	19,450	2,89,560	5,015	39,340	260
					ग्रा	3,87,705	14,580	2,54,795	4,210	32,825	195
					ना	55,810	4,870	34,765	835	6,515	65
26	चंद्रपूर	**	**	**	ए	5,36,400	19,085	3,61,255	3,315	10,555	485
					ग्रा	4,77,190	15,270	3,14,975	2,940	9,855	415
					ना	59,210	3,815	46,280	375	700	65
	महाराष्ट्र राज्य	**	**	**	ए	1,49,34,525	10,04,365	1,07,11,065	1,38,415	2,90,155	11,870
					ग्रा	97,39,045	6,44,335	68,56,375	85,075	2,05,825	5,775
					ना	51,95,480	3,60,030	38,54,690	53,340	84,330	6,095

TABLE No. 4-1 (25-1)—contd.

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(3)	(2)
12,360	5,225	17,775	2,095	1,130	6,040	69,500	T	Kolhapur
5,105	2,735	8,770	1,045	905	5,175	58,245	R	
7,255	2,490	9,005	1,050	225	865	11,255	U	
10,865	3,390	7,580	1,780	850	6,264	55,340	T	Aurangabad
5,500	2,190	4,120	1,005	695	5,290	50,045	R	
5,365	1,200	3,460	775	155	975	5,295	U	
8,355	2,105	5,095	1,055	155	4,240	51,585	T	Parbhani
4,175	1,310	3,030	475	125	3,540	47,325	R	
4,180	795	2,065	580	30	700	4,260	U	
7,480	1,995	5,910	1,290	1,190	4,055	50,630	T	Beed
4,675	1,440	4,645	765	1,105	3,730	48,200	R	
2,805	555	1,265	525	85	325	2,430	U	
9,010	2,220	4,630	1,425	140	3,895	61,535	T	Nanded
5,400	1,465	2,930	870	85	3,450	57,850	R	
3,610	755	1,700	555	55	445	3,685	U	
13,225	2,630	6,735	1,870	1,075	5,115	42,465	T	Osmanabad
8,350	1,895	4,675	1,175	940	4,645	39,160	R	
4,875	735	2,060	695	135	470	3,305	U	
7,045	1,795	5,045	1,095	755	3,555	74,195	T	Buldana
3,775	1,060	3,175	500	670	2,145	49,360	R	
3,270	735	1,870	595	85	410	4,835	U	
9,050	2,155	5,760	1,330	580	4,185	62,315	T	Akola
3,920	1,130	3,320	555	445	3,490	46,475	R	
5,110	1,025	2,440	775	135	695	3,840	U	
8,870	2,625	5,895	1,115	335	4,555	51,935	T	Amravati
3,335	1,405	2,805	430	220	3,690	44,610	R	
5,535	1,220	3,090	685	115	865	7,325	U	
8,095	2,095	5,165	995	405	4,930	82,795	T	Yavatmal
4,555	1,375	3,515	495	310	4,435	78,605	R	
3,540	720	1,650	500	95	495	4,190	U	
4,175	1,760	3,405	595	185	2,580	37,430	T	Wardha
1,545	1,030	2,405	255	135	2,195	34,395	R	
2,630	730	1,300	340	50	385	3,025	U	
18,590	4,210	11,835	2,105	480	5,715	62,930	T	Nagpur
2,825	1,330	3,215	535	115	3,455	48,460	R	
15,765	2,880	8,880	1,570	365	2,260	14,470	U	
5,925	1,845	5,050	1,110	205	3,685	72,030	T	Bhandara
3,310	1,200	3,470	790	140	3,265	68,925	R	
2,615	645	1,580	320	65	420	3,105	U	
5,965	2,315	6,200	1,380	535	4,420	1,20,895	T	Chandrapur
3,920	1,780	4,795	935	465	3,995	1,17,845	R	
2,045	535	1,405	445	70	425	3,050	U	
3,70,345	1,21,260	2,75,065	51,185	18,745	1,41,925	18,00,130	T	Maharashtra State
1,14,555	47,290	1,17,960	20,905	12,425	1,18,160	15,10,365	R	
2,55,790	73,970	1,57,105	30,280	6,320	23,765	2,89,765	U	

Source.—Census of India, 1981, Series-12, Part VII.

4. गृहनिर्माण/HOUSING

तबता क्रमांक/TABLE No. 4.2 (25.2)

खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबाची संख्या
Households by number of rooms occupied

जनगणना/Population Census, 1981

अ. क्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	एकूण ग्रामीण नागरी		एकूण सोली नसलेले		सोल्या		सोल्या		सोल्या		सोल्याची संख्या न दर्शविलेले Un- specified rooms		सोल्याची संख्या बघार कुटुंबे House- less holds		जिल्हा District
		(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)
1	बृहन्मंबई	ए शा ना	15,80,095	26,040	10,88,460	2,67,395	98,185	30,710	8,760	8,010	52,535	25,095	T R U	Greater Bombay		
2	ठाणे	ए शा ना	6,42,015	21,805	3,72,575	1,45,365	32,750	10,890	3,235	3,150	52,245	7,295	T R U	Thane		
3	रायगड	ए शा ना	2,81,720	15,530	1,64,635	62,505	14,150	4,435	1,455	1,335	17,675	8,455	T R U	Raigad		
4	रत्नागिरी	ए शा ना	4,23,440	23,860	2,25,390	1,04,925	30,945	14,230	5,060	4,650	14,380	10,560	T R U	Ratnagiri		
5	नाशिक	ए शा ना	4,94,925	32,845	2,84,900	96,140	22,450	7,575	2,040	2,085	46,890	7,645	T R U	Nashik		
6	धुळे	ए शा ना	3,51,640	20,245	2,23,500	53,745	12,640	4,015	1,110	895	35,490	5,115	T R U	Dhule		
7	जळगाव	ए शा ना	2,85,040	17,225	1,83,455	40,545	9,275	2,480	645	470	30,935	4,640	T R U	Jalgaon		
			66,600	3,020	40,035	13,200	3,365	1,535	465	425	4,555	475				
			4,70,080	27,050	2,94,055	81,105	19,390	6,350	1,680	1,890	38,560	4,760	T R U			
			3,56,525	24,060	2,26,970	54,400	11,270	3,390	795	825	34,815	4,185				
			1,13,555	2,990	67,085	26,705	8,120	2,960	885	1,065	3,745	575				

खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबे
Households occupying

संख्या क्रमांक/TABLE NO. 4.2-आठ

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)	(1)
21	अमरावती ..	ए	3,41,845	23,330	2,22,160	61,350	12,695	4,175	1,500	1,385	15,250	3,590	T	Amravati
		भा	2,47,240	19,470	1,65,310	39,020	6,905	2,005	685	515	13,330	2,705	R	
		ना	94,605	3,860	56,850	22,330	5,790	2,170	815	870	1,920	885	U	
22	यवतमाळ ..	ए	3,23,990	20,355	1,94,215	52,305	12,535	3,840	1,450	1,405	37,885	3,960	T	Yavatmal
		भा	2,76,925	18,135	1,67,410	42,020	9,010	2,575	865	760	36,150	3,395	R	
		ना	47,065	7,220	26,805	10,285	3,525	1,265	585	645	1,735	565	U	
23	वर्धा ..	ए	1,78,870	9,680	1,02,456	37,020	8,205	2,305	635	665	17,910	2,365	T	Wardha
		भा	1,36,550	8,520	77,645	26,885	5,210	1,370	375	270	16,275	2,000	R	
		ना	42,320	1,160	24,805	10,135	2,995	935	260	395	1,635	365	U	
24	नागपूर ..	ए	4,83,400	22,745	2,51,180	1,18,225	39,090	13,110	4,745	4,505	29,800	4,765	T	Nagpur
		भा	2,18,345	16,915	1,26,765	43,535	9,185	1,775	420	305	19,445	3,205	R	
		ना	2,65,055	5,830	1,24,415	74,690	29,905	11,335	4,325	4,200	10,355	1,560	U	
25	भंडारा ..	ए	3,49,695	18,125	1,63,415	96,760	34,985	9,220	2,735	2,245	22,210	2,340	T	Bhandara
		भा	3,05,130	17,110	1,48,300	82,065	26,375	6,885	1,990	1,265	21,140	1,925	R	
		ना	44,565	1,015	15,115	14,695	8,610	2,335	745	980	1,070	415	U	
26	चंद्रपूर ..	ए	3,95,265	16,185	2,21,655	1,09,625	24,500	6,215	1,895	1,875	22,315	4,300	T	Chandrapur
		भा	3,43,235	14,915	1,95,440	85,230	19,175	4,800	1,315	1,325	21,035	3,890	R	
		ना	52,030	1,270	26,215	15,395	5,325	1,415	580	550	1,280	310	U	
	महाराष्ट्र राज्य ..		1,14,58,145	5,59,885	70,67,435	21,10,645	5,65,995	1,88,060	59,885	57,020	8,46,220	1,54,425	T	Mharashtra State
			73,75,695	4,54,205	45,30,595	12,92,105	2,85,495	88,280	25,945	21,930	6,77,550	1,08,630	R	
			40,82,450	1,06,010	25,39,840	8,18,540	2,80,500	99,860	33,940	35,090	1,68,670	45,795	U	

आधार—भारतीय जनगणना १९८१ मालिका १२ कुटुंबावरील तसे ते भाग आठ (ए वही एक.)
Source.—Census of India, 1981, Series 12, Household tables, Part VIII [A & B (i)]

4. गृहनिर्माण/HOUSING

तबता क्रमांक/TABLE No. 4.3 (—)

बापरातील निवासी घरे व प्रत्येक घरामागे व्यक्तींची संख्या
No. of Occupied Residential Houses and Persons Per House in 1981

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा	एकूण कुटुंबे Total households	संस्थातील कुटुंबे Institu- tional households	बापरातील निवासीघरे Occupied Residential Housing			बापरातील निवासी घरामागे व्यक्तींची संख्या Persons per occupied Census House			District
				ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	बृहन्मुंबई	10,24,535	12,415	..	15,90,575	15,90,575	..	5.18	5.18	Greater Bombay
2	थाने	6,55,516	1,221	3,40,561	2,99,632	6,40,193	5.48	4.96	5.24	Thane
3	रायगड	2,93,146	812	2,32,308	40,279	2,72,587	5.50	6.89	5.45	Raigad
4	रत्नागिरी	4,31,386	764	3,47,225	30,446	3,77,671	5.59	5.61	4.59	Ratnagiri
5	नाशिक	5,09,654	1,060	3,41,226	1,53,077	4,94,303	6.05	6.06	6.05	Nashik
6	धुळे	3,56,833	726	2,83,517	66,043	3,49,560	5.82	6.06	5.87	Dhule
7	जळगाव	4,78,415	785	3,59,238	1,13,151	4,72,389	5.46	5.82	5.54	Jalgaon
8	अहमदनगर	4,77,357	988	4,00,119	62,546	4,62,665	5.89	5.62	5.85	Ahmadnagar
9	पुणे	7,67,495	2,381	3,77,444	3,63,376	7,40,820	5.81	5.42	5.62	Pune
10	सातारा	3,82,516	1,152	3,21,875	49,829	3,71,704	5.51	5.33	5.48	Satara
11	सांगली	3,30,677	890	2,15,460	70,919	3,16,379	5.85	5.56	5.78	Sangli
12	सोलापूर	4,62,910	622	3,22,749	1,33,529	4,56,278	5.71	5.75	5.72	Solapur
12	कोल्हापूर	4,47,786	1,199	3,21,222	1,13,629	4,34,851	5.87	5.47	5.76	Kolhapur
12	औरंगाबाद	4,39,124	843	3,39,629	93,089	4,32,718	5.58	5.77	5.62	Aurangabad
15	परभणी	3,37,854	507	2,71,670	60,397	3,32,067	5.47	5.68	5.51	Parbhani
16	बीड	2,70,999	461	2,27,167	39,235	2,66,402	5.53	5.86	5.58	Beed
17	नांदेड	3,08,296	423	2,50,253	54,957	3,05,210	5.68	5.97	5.73	Nanded
18	उस्मानाबाद	3,85,912	489	3,22,967	59,087	3,82,054	5.84	5.81	5.84	Osmanabad
19	बुलडाणा	2,33,353	277	2,30,523	49,464	2,79,987	5.33	5.64	5.39	Buldana
20	अकोला	3,37,724	297	2,56,113	76,666	3,32,779	5.36	5.93	5.49	Akola
21	अमरावती	3,50,796	821	2,49,781	91,451	3,44,232	5.27	5.76	5.41	Amaravati
22	यवतमाळ	3,10,557	365	2,77,022	46,949	3,23,971	5.33	5.58	5.36	Yavatmal
23	वर्धा	1,82,710	185	1,35,500	42,505	1,78,005	5.13	5.45	5.21	Wardha
24	नागपूर	4,90,793	854	2,14,132	2,57,378	4,71,510	5.23	5.71	5.49	Nagpur
24	भंडारा	3,53,719	211	2,98,090	44,359	3,42,449	5.36	5.43	5.37	Bhandara
26	चंद्रपूर	4,00,892	549	3,31,258	50,789	3,82,047	5.42	5.15	5.38	Chandrapur
	महाराष्ट्र राज्य	1,16,90,955	34,297	72,97,049	40,56,357	1,13,53,406	5.59	5.42	5.53	Maharashtra State

आधार—भारताची जनगणना १९८१, मालिका १२ भाग दोन (ए)
Source.—Census of India 1981, Series 12, Part II-A

4. गृहनिर्माण/HOUSING

तबत्ता क्रमांक/TABLE No. 4.4 & 4.5 (—)

घरांचे छप्पर व भिती यासाठी वापरलेल्या प्रमुख सामानानुसार कुटुंबाचे वर्गीकरण/Distribution of households by predominant material of roof and wall

जनगणना/Population Census, 1981

भितीसाठी वापरलेले सामान	एकूण घासणी नासरी	एकूण कुटुंबे	गवत, पाने, बोर, गवती छप्पर, लाकूड किंवा न भाजलेल्या विटा किंवा बांबू	फरणी पाटी	पन्थोदार लोखंड, जस्त किंवा इतर धातूचे पत्रे	छपरसाठी वापरलेले सामान Material of Roof				कोन्क्रीट आरबीसी/आरबीसी	इतर सर्व प्रकारचे व न उल्लेख केलेले सामान	Rural Urban Total	Material of wall
						Asbestos, Cement Sheets	Brick, Stone and Lime	Stone	Concrete RBC/RCC				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
एकूण सामान	...	ए 73,75,695 घा 40,82,450 ना 1,14,58,145	23,99,055 3,73,600 27,62,655	30,38,090 1,1,09,150 44,47,240	12,72,295 7,58,945 20,31,240	66,555 2,49,155 3,15,710	43,045 96,900 1,39,945	11,050 13,935 24,985	83,130 9,47,735 10,30,865	4,72,475 2,33,030 7,05,505	R U T	All Materials	
गवत, पाने, बोर किंवा बांबू	...	ए 12,80,310 घा 3,51,965 ना 16,32,275	7,54,840 1,58,375 9,13,215	14,96,845 2,49,745 17,46,590	1,23,675 58,985 1,82,660	3,835 7,475 11,310	3,97,960 1,27,130 5,25,090	R U T	Grass, Leaves, Reeds or Bamboo.	
चिखल	...	ए 28,35,415 घा 4,42,790 ना 32,78,205	8,51,510 62,685 9,14,195	14,96,845 2,49,745 17,46,590	4,64,335 1,15,830 5,80,165	3,245 4,205 7,450	19,480 10,325 29,805	R U T	Mud	
न भाजलेल्या विटा	...	ए 6,97,190 घा 3,29,595 ना 10,26,585	1,86,350 29,095 2,15,445	3,69,240 1,50,615 5,19,855	1,30,570 1,20,630 2,51,200	3,360 10,700 14,060	2,130 5,550 7,680	465 715 1,180	1,000 7,425 8,425	4,075 4,665 8,740	R U T	Unburnt Bricks	
लाकूड	...	ए 33,565 घा 1,90,980 ना 2,24,545	8,030 25,595 33,645	17,680 77,190 94,870	5,600 61,205 66,805	1,080 15,955 170,35	1,155 11,035 12,190	R U T	Wood	

भाजलेल्या विटा	ए	7,62,755	96,880	3,91,020	1,68,380	32,510	27,265	1,380	59,320	6,000	Burnt Bricks
	भा	15,48,815	53,395	5,65,070	2,38,820	1,20,665	62,345	5,820	4,77,120	25,580	
	ना	23,11,570	1,50,275	9,56,090	4,07,200	1,53,175	89,610	7,200	5,16,440	31,580	
जीआय किंवा इतर धातुचे पत्रे	ए	25,425	2,915	3,595	14,135	2,215	360	415	720	1,070	GI Sheets or other Metal Sheets
	भा	3,34,085	15,355	1,68,620	89,435	38,215	6,170	1,625	5,050	9,615	
	ना	3,59,510	18,270	1,72,215	1,03,570	40,430	6,530	2,040	5,770	10,685	
दगड	ए	16,23,665	4,80,620	7,31,450	3,56,060	12,770	9,285	8,310	10,170	15,000	Stone
	भा	2,02,250	14,285	1,02,945	53,610	6,580	3,280	1,945	16,845	2,760	
	ना	18,25,915	4,94,905	8,34,395	4,09,670	19,350	12,565	10,255	27,015	17,760	
सिमेंट काँक्रीट	ए	70,090	1,995	18,115	6,270	6,895	3,925	315	31,560	1,015	Cement Concrete
	भा	6,28,135	12,425	84,435	15,490	42,115	19,135	3,195	4,40,380	10,960	
	ना	6,98,225	14,420	1,02,550	21,760	49,010	23,060	3,510	4,71,940	11,975	
इतर मंत्र व न उल्लेखिलेले सामान	ए	47,280	5,895	10,145	3,270	645	80	165	360	26,720	All other Materials and Materials not stated.
	भा	54,035	2,390	10,530	4,940	3,245	420	635	915	30,960	
	ना	1,01,315	8,285	20,675	8,210	3,890	500	800	1,275	57,680	

आधार -- पारनाबी जनगणना १९८१ मालिका १२ कुटुंबी (ए व बी) | Source.--Census of India, 1981, Series 12, Household Table I Part VIII (A & B) (I).

३. गृहनिर्माण/ HOUSING

तबला क्रमांक/ TABLE No. 4.6 (---)

बेघर व संस्थात राहणारी लोकसंख्या
Houseless and Institutional Population

जनगणना

Population Census, 1981

अनु- क्रमांक	जिल्हा	व्यवर्तीची संख्या			एकूण लोकसंख्येची टक्केवारी Percentage to total population	District
		Number of persons				
(1)	(2)	बेघर Houseless	संस्थातीत Institutional	एकूण Total	(6)	(7)
1	बहामंबई	44,289	1,58,312	2,02,601	2.46	Greater Bombay
2	ठाणे	25,149	46,490	71,639	2.14	Thane
3	रायगड	30,147	7,488	37,635	2.53	Rajgad
4	रत्नागिरी	41,792	8,744	50,536	2.39	Ratnagiri
5	नाशिक	29,684	34,477	64,161	2.14	Nashik
6	धुळे	25,544	23,456	49,000	2.39	Dhule
7	जळगाव	19,152	9,079	28,231	1.08	Jalgaon
8	अहमदनगर	47,524	26,718	74,242	2.74	Ahmednagar
9	पुणे	25,963	64,755	90,718	2.18	Pune
10	सातारा	29,368	13,024	42,392	2.08	Satara
11	सांगली	34,097	8,666	42,763	2.34	Sangli
12	सोलापूर	10,930	13,198	24,128	0.92	Solapur
13	कोल्हापूर	17,888	14,070	31,958	1.28	Kolhapur
14	औरंगाबाद	17,693	13,729	31,422	1.29	Aurangabad
15	परभणी	20,786	6,447	27,233	1.49	Parbhani
16	बीड	10,244	6,318	16,562	1.11	Beed
17	नांदेड	7,853	10,405	18,258	1.04	Nanded
18	उस्मानाबाद	10,553	7,202	17,755	0.80	Osmanabad
19	बुलढाणा	11,114	4,097	15,211	1.01	Buldana
20	अकोला	12,020	7,033	19,053	1.04	Akola
21	अमरावती	12,080	13,763	25,843	1.39	Amravati
22	यवतमाळ	13,906	12,730	26,636	1.53	Yavatmal
23	वार्धा	8,867	5,436	14,303	1.54	Wardha
24	नागपूर	14,144	21,509	35,653	1.38	Nagpur
25	भंडारा	6,810	4,713	11,523	0.63	Bhandara
26	चंद्रपूर	14,860	12,030	26,890	1.31	Chandrapur
महाराष्ट्र राज्य		5,42,457	5,53,889	10,96,346	1.75	Maharashtra State

माधार:—भारताची जनगणना ८१, मालिका १२, भाग २—अ

Source.—Census of India, 1981, Series 12, Part II-A

5. शिक्षण

५.१. शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संस्था यांतील विद्यार्थी, शिक्षक आणि प्रमुख परिक्षांचे निकाल इत्यादी यांची माहिती पुढील तक्त्यात दिली आहे.

५.२. शैक्षणिक संस्थांचे शिक्षणाच्या प्रकारानुसार केलेले वर्गीकरण हे शिक्षणाच्या टप्प्यानुसार केलेल्या वर्गीकरणापेक्षा थोडे वेगळे आहे. बऱ्याचशा माध्यमिक शिक्षण संस्था प्राथमिक स्तरावरील शिक्षणही देतात. तरीही सर्व विद्यार्थ्यांची संस्था माध्यमिक शिक्षण संस्थातच दर्शविण्यात येते. पूर्वप्राथमिक, प्राथमिक व माध्यमिक शाळांतील विद्यार्थ्यांची इयत्तांनुसार केलेली वर्गवारी कदाचित खरे चित्र उभे करू शकेल. तीन ते पाच ह्या वयोगटातील मुले पूर्वप्राथमिक संस्थात शिकतात. ह्या संस्था किडरगार्टन किंवा मॉटेसरी म्हणून ओळखल्या जातात. प्राथमिक संस्थात पूर्वप्राथमिक व इयत्ता पहिली ते चौथी किंवा इयत्ता पहिली ते सातवी किंवा आठवी किंवा त्याहून कमी इयत्तांचा अभ्यासक्रम व शिक्षण विभागाने मंजूर केलेला अभ्यासक्रम शिकविला जातो. माध्यमिक संस्थेत इयत्ता आठवी ते दहावी किंवा अकरावी/बारावी फक्त किंवा खालच्या इयत्तांतील विद्यार्थ्यांसह विद्यार्थी शिक्षण घेतात. उच्च शिक्षण म्हणजे माध्यमिक शालान्त प्रमाणपत्र परीक्षा पास झाल्यानंतरचा पदवी किंवा पदविका अभ्यासक्रम होय. ह्या विभागात परिक्षांच्या निकालाविषयी आकडेवारीही देण्यात येते.

EDUCATION

5.1. Data on institutions according to type of education, students, teachers, and results of major examinations are presented in the following tables.

5.2. The classification of institutions according to type is slightly different from stages of education. There are many secondary schools which also impart education in 'primary' courses. Nevertheless, the entire enrolment of students is included under secondary education. The break up of the total enrolment of students in pre-primary, primary and secondary schools according to standards may perhaps give the realistic picture. Children between ages three and five attend pre-primary institutions. These are generally known as kindergarten, montessory etc. Primary institutions provide education for pre-primary and standards I-IV or standards I-VII/VIII or less and teaches the curriculum approved by the Education Department, whereas secondary institutions coach students for standard VIII to X or XI/XII with or without lower standard. Higher education is education after passing secondary school certificate examination which leads to a degree/diploma examination. The statistics about examination results is also presented.

5. शिक्षण/

संस्था क्रमांक/

शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संस्था व विद्यार्थी;

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	वर्ष Year	पूर्ण प्राथमिक शाळा		प्राथमिक शाळा		माध्यमिक शाळा		उच्च माध्यमिक वर्ग असलेल्या माध्यमिक शाळा Secondary Schools having higher Secondary class	
			Pre-primary School		Primary School		Secondary School			
			संस्था Institu- tions	विद्यार्थी Enrol- ment	संस्था Institu- tions	विद्यार्थी Enrol- ment	संस्था Institu- tions	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institu- tions	विद्यार्थी Enrolment
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	वृहन्मुंबई	1984-85 ..	77	13,845	2,114	10,55,740	767	5,38,538	113	1,58,311
		1985-86 ..	79	15,141	2,120	10,60,754	776	5,61,314	116	1,59,268
2	ठाणे	1984-85 ..	44	5,819	2,680	5,17,817	264	1,61,215	50	65,246
		1985-86 ..	43	5,914	2,813	5,36,614	285	1,75,476	55	69,622
3	रायगड	1984-85 ..	10	881	2,354	2,62,547	148	57,567	30	32,924
		1985-86 ..	10	881	2,374	2,64,701	167	61,458	34	36,922
4	रत्नागिरी	1984-85 ..	9	554	2,413	2,47,217	163	50,188	20	17,780
		1985-86 ..	9	561	2,486	2,39,941	169	53,766	22	19,212
5	सिंधुदुर्ग	1984-85 ..	4	107	1,369	1,33,368	119	35,245	30	23,298
		1985-86 ..	46	1,071	1,398	1,28,605	117	35,654	32	24,698
6	नाशिक	1984-85 ..	12	1,806	2,763	4,58,418	297	1,47,040	46	58,009
		1985-86 ..	12	2,024	2,805	4,63,884	304	1,51,848	52	66,058
7	धुळे	1984-85 ..	32	2,953	1,907	2,84,531	203	78,120	40	49,329
		1985-86 ..	32	2,953	1,935	2,86,890	213	84,189	44	57,304
8	जळगांव	1984-85 ..	47	4,207	1,818	4,17,086	240	1,12,846	49	54,575
		1985-86 ..	47	4,207	1,826	4,18,407	248	1,18,492	53	60,903
9	अहमदनगर	1984-85 ..	3	474	2,507	3,98,556	271	1,39,589	50	59,088
		1985-86 ..	3	429	2,573	3,97,573	277	1,44,688	54	65,307
10	पुणे	1984-85 ..	27	8,033	3,400	6,80,040	318	1,83,340	104	1,46,353
		1985-86 ..	32	5,079	3,471	6,71,210	345	1,93,331	107	1,59,919
11	सातारा	1984-85 ..	12	1,515	2,232	3,41,296	265	1,11,394	52	54,633
		1985-86 ..	14	1,804	2,266	3,25,999	283	1,21,143	49	53,460
12	सांगली	1984-85 ..	16	1,690	1,355	3,00,342	221	87,457	41	36,761
		1985-86 ..	17	1,926	1,428	3,02,945	239	91,450	45	42,593
13	सोलापूर	1984-85 ..	24	3,348	2,004	3,90,993	264	1,03,076	33	38,546
		1985-86 ..	24	3,344	2,002	3,92,162	273	1,08,411	36	44,139
14	कोल्हापूर	1984-85 ..	99	7,275	1,949	3,99,101	290	1,12,653	35	41,016
		1985-86 ..	99	7,430	1,958	3,95,485	296	1,23,188	34	40,381
15	औरंगाबाद	1984-85 ..	28	2,659	1,453	2,27,375	192	80,079	4	3,410
		1985-86 ..	28	2,665	1,479	2,37,302	197	85,159	5	4,620
16	जालना	1984-85 ..	8	778	1,059	1,24,077	92	30,040	5	4,284
		1985-86 ..	8	746	1,073	1,34,981	93	33,367	5	4,632
17	परभणी	1984-85 ..	18	2,126	1,561	1,89,792	131	71,445	8	9,966
		1985-86 ..	18	2,143	1,578	1,97,383	146	77,519	11	12,432
18	बीड	1984-85 ..	13	1,066	1,586	1,93,070	177	66,811	9	6,016
		1985-86 ..	10	1,159	1,588	1,99,357	180	70,382	12	8,115
19	नांदेड	1984-85 ..	29	1,910	1,757	2,35,499	189	75,261	17	13,853
		1985-86 ..	29	2,257	1,762	2,59,412	189	75,333	24	21,845
20	उस्मानाबाद	1984-85 ..	2	270	796	1,36,777	142	60,698	7	8,813
		1985-86 ..	3	291	805	1,41,673	146	64,964	8	9,360
21	लातूर	1984-85 ..	3	534	1,081	1,91,867	198	82,007	5	6,075
		1985-86 ..	2	360	1,096	2,03,372	200	83,990	9	10,041
22	बुलढाणा	1984-85 ..	7	696	1,381	2,17,523	156	53,834	31	31,521
		1985-86 ..	7	533	1,389	2,23,966	158	56,006	33	36,377

EDUCATION

TABLE No. 5.1 (14.1)

Institutions and enrolment by type of education

विद्यापीठ शिक्षण विभाग (१) राष्ट्रीय महत्त्वाच्या संस्था (२) विद्यापीठ समान संस्था University teaching departments (1) institutions of national importance, (2) Institutions deemed as University		महाविद्यालये (सर्वसाधारण) शिक्षण (कला व शास्त्र) Colleges of general education (Arts and Commerce Science)		बाणिज्य महाविद्यालये/Commerce College पदवीपूर्व स्तर Under-graduate level		District
संस्था Institutions	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institutions	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institutions	विद्यार्थी Enrolment	(2)
(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
34	7,774	68	1,65,296	27	2,935	Greater Bombay
34	8,541	66	1,75,155	27	2,935	
..	..	18	29,540	4	581	Thane
..	..	18	32,539	4	581	
..	..	6	5,528	Raigad
..	..	6	6,342	
..	..	4	4,100	1	84	Ratnagiri
..	..	4	4,563	1	84	
..	..	6	4,020	Sindhudurg
..	..	6	4,549	
..	..	23	32,340	1	369	Nashik
..	..	23	35,266	1	369	
..	..	16	16,526	Dhule
..	..	15	19,932	
..	..	20	26,574	Jalgaon
..	..	20	30,240	
..	..	20	27,981	1	190	Ahmadnagar
..	..	19	29,637	1	190	
29	3,426	40	56,505	1	338	Pune
28	3,093	40	61,741	1	338	
..	..	18	22,153	1	135	Satara
..	..	18	25,044	1	135	
..	..	22	20,419	1	25	Sangli
..	..	23	21,327	1	25	
..	..	18	22,489	Solapur
..	..	18	24,788	
16	1,405	27	26,181	Kolhapur
16	1,546	31	29,683	
19	1,820	19	21,322	1	36	Aurangabad
19	1,954	19	24,244	1	36	
..	..	4	2,814	Jalna
..	..	4	3,750	
..	..	11	7,331	Parbhani
..	..	11	9,057	
..	..	12	11,505	Beed
..	..	12	13,602	
..	..	13	12,640	2	15	Nanded
..	..	13	14,975	2	15	
..	..	7	5,227	Osmanabad
..	..	7	6,881	
..	..	12	10,995	1	N.A.	Latur
..	..	12	13,152	1	N.A.	
..	..	11	6,864	Buldana
..	..	12	7,816	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
23	अकोला	1984-85 ..	15	1,304	1,693	2,63,560	237	84,101	40	39,214
		1985-86 ..	15	1,584	1,714	2,68,132	234	86,729	46	44,247
24	अमरावती	1984-85 ..	70	4,294	1,584	2,72,693	277	92,998	46	50,248
		1985-86 ..	70	4,375	1,599	2,78,017	291	94,053	54	56,344
25	यवतमाळ	1984-85 ..	30	2,969	1,876	2,64,191	186	59,174	39	35,192
		1985-86 ..	29	2,966	1,883	2,68,959	205	65,657	39	36,189
26	वर्धा	1984-85 ..	10	1,735	964	1,41,588	140	53,635	24	29,124
		1985-86 ..	10	1,689	973	1,43,755	131	48,844	38	40,698
27	नागपूर	1984-85 ..	36	2,885	1,885	3,40,513	285	1,65,721	48	67,533
		1985-86 ..	43	5,703	1,984	4,00,070	382	1,76,379	87	1,01,807
28	भंडारा	1984-85 ..	5	520	1,564	2,69,689	212	65,596	69	54,005
		1985-86 ..	5	516	1,631	2,84,455	227	67,444	82	65,536
29	चंद्रपूर	1984-85 ..	11	1,288	1,410	2,05,618	128	60,524	26	31,074
		1985-86 ..	16	1,235	1,479	2,12,618	131	64,248	28	34,962
30	गडचिरोली	1984-85	855	73,851	35	11,712	6	4,767
		1985-86	918	78,946	51	13,124	10	9,970
महाराष्ट्र राज्य		1984-85 ..	701	77,541	53,420	92,34,735	6,607	30,31,504	1,076	12,31,064
		1985-86 ..	760	80,986	54,406	94,17,568	6,953	31,87,606	1,224	13,96,961

NOTE—N, A.—उपलब्ध नाही /

*३० सप्टेंबर १९८४ रोजी/

*३० सप्टेंबर १९८५ रोजी/

TABLE No. 5.1 (14.1)—contd.

(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
..	..	13	16,399	Akola
..	..	15	17,439
2	79	22	20,661	Amravati
2	122	23	22,627
..	..	15	10,570	Yavatmal
..	..	14	11,946
..	..	7	9,305	Wardha
..	..	8	10,830
31	2,806	34	45,049	2	195	Nagpur
31	3,030	32	51,799	2	195	..
..	..	10	10,497	Bhandara
..	..	10	11,479
..	..	14	13,010	Chandrapur
..	..	14	14,864
..	..	4	591	Gadchiroli
..	..	4	1,376
131	17,310	514	6,64,432	44	4,903	Maharashtra State
130	18,286	517	7,36,643	43	4,903	..

Not available.

• As on 30th September 1984.

• As on 30th September 1985.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	वर्ष Year	पदवि स्तर/Degree level					
			शिक्षणशास्त्र पदवी बी. एड. B. Ed.		भारीरिक शिक्षण Physical education		शिक्षणशास्त्र पदविका D. Ed.	
			संस्था Institutions	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institutions	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institutions	विद्यार्थी Enrolment
(1)	(2)	(3)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)
1	बृहन्मूर्बई	1984-85 ..	10	1,139	1	99	12	1,763
		1985-86 ..	10	1,124	1	96	12	1,822
2	ठाणे	1984-85 ..	1	288	6	475
		1985-86 ..	1	289	14	1,177
3	रायगड	1984-85 ..	1	87	3	387
		1985-86 ..	1	87	6	533
4	रत्नागिरी	1984-85 ..	1	81	3	308
		1985-86 ..	1	79	5	667
5	सिंधुदुर्ग	1984-85 ..	1	60	4	310
		1985-86 ..	1	85	6	474
6	नाशिक	1984-85 ..	1	374	6	488
		1985-86 ..	1	461	9	650
7	धुळे	1984-85 ..	2	269	4	559
		1985-86 ..	2	267	4	617
8	जळगाव	1984-85 ..	2	289	3	340
		1985-86 ..	2	283	4	497
9	अहमदनगर	1984-85 ..	3	468	6	679
		1985-86 ..	3	477	6	583
10	पुणे	1984-85 ..	4	865	1	124	7	788
		1985-86 ..	4	839	1	107	7	776
11	सातारा	1984-85 ..	2	298	8	605
		1985-86 ..	2	297	1	99	9	705
12	सांगली	1984-85 ..	2	283	1	120	7	623
		1985-86 ..	3	370	1	88	7	724
13	सोलापूर	1984-85 ..	3	496	6	966
		1985-86 ..	3	564	1	70	13	1,179
14	कोल्हापूर	1984-85 ..	4	698	6	540
		1985-86 ..	4	727	12	778
15	औरंगाबाद	1984-85 ..	3	333	1	310	4	401
		1985-86 ..	3	334	2	448	6	622
16	जालना	1984-85 ..	1	201	1	149
		1985-86 ..	1	198	2	231
17	परभणी	1984-85 ..	1	112	2	178
		1985-86 ..	1	112	4	320
18	बीड	1984-85 ..	1	113	1	125	2	149
		1985-86 ..	2	380	1	132	5	304
19	नांदेड	1984-85 ..	1	100	3	358
		1985-86 ..	1	100	9	824
20	उस्मानाबाद	1984-85 ..	2	394	3	255
		1985-86 ..	2	619	6	215
21	लातूर	1984-85 ..	3	472	2	238
		1985-86 ..	4	1,154	7	652
22	शुलहाणा	1984-85 ..	1	114	3	338
		1985-86 ..	1	108	8	676
23	अकोला	1984-85 ..	1	155	3	411
		1985-86 ..	1	88	5	632
24	अमरावती	1984-85 ..	1	522	1	915	5	604
		1985-86 ..	1	253	1	939	17	1,378
25	यवतमाळ	1984-85 ..	1	74	4	347
		1985-86 ..	1	138	2	300	9	712

(1)	(2)	(3)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)
26	बघा	1984-85 ..	1	170	3	228
		1985-86 ..	2	352	11	814
27	नागपूर	1984-85 ..	2	300	2	531	9	748
		1985-86 ..	2	300	2	558	54	3,626
28	भंडारा	1984-85 ..	2	212	4	413
		1985-86 ..	2	217	21	2,088
29	चंद्रपूर	1984-85 ..	1	139	2	230
		1985-86 ..	1	223	8	561
30	गवळिरोली	1984-85
		1985-86 ..	1	103	5	480
महाराष्ट्र राज्य			59	9,106	8	2,224	131	13,878
			64	10,628	13	2,837	291	25,320

TABLE No. 5.1 (14.1)—*contd.*

(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(2)
..	Wardha
..	Nagpur
..	Bhandara
..	Chandrapur
..	Gadchiroli
15	2,110	2	242	6	593	Maharashtra State
15	2,110	2	242	6	593	

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	वर्ष *Year	अभियंत्रिकी, वास्तुशास्त्र व तंत्रशास्त्र Engineering, architecture and technology						कायदा Law	
			पदवी स्तर Degree level		पदवी-पूर्व स्तर Under-graduate level		शालेय स्तर School level		पदवी स्तर Degree level	
			संस्था Institu- tions	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institutions	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institu- tions	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institutions	विद्यार्थी Enrolment
			(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)
1	बृहन्मंथई	1984-85 ..	10	5,320	30	7,998	4	427	8	9,269
		1985-86 ..	13	5,186	30	7,998	4	427	8	8,673
2	ठाणे	1984-85	5	1,601	1	..	1	1,398
		1985-86	5	1,601	1	*	1	1,005
3	रायगड	1984-85 ..	1	305	4	992	4	65
		1985-86 ..	1	320	4	992	4	62
4	रत्नागिरी	1984-85	2	611	4	819	1	16
		1985-86	2	611	4	819	1	16
5	सिधुदुर्ग	1984-85	1	150
		1985-86	1	150
6	नाशिक	1984-85 ..	1	56	9	1,667	3	1,456	2	1,122
		1985-86 ..	1	142	9	1,667	3	1,456	2	1,115
7	धुळे	1984-85 ..	3	313	4	1,236	1	..	1	262
		1985-86 ..	2	68	4	1,236	1	*	1	268
8	जळगांव	1984-85 ..	2	312	2	1,535	2	..	1	318
		1985-86 ..	2	304	2	1,535	2	*	1	379
9	अहमदनगर	1984-85 ..	5	720	5	951	1	49	1	440
		1985-86 ..	5	2,042	5	951	1	49	1	440
10	पुणे	1984-85 ..	8	4,972	18	6,289	8	627	4	3,823
		1985-86 ..	8	5,343	18	6,289	8	630	4	3,526
11	सातारा	1984-85 ..	2	1,092	4	2,563	3	97	1	368
		1985-86 ..	2	1,348	4	2,563	3	97	1	397
12	सांगली	1984-85 ..	3	2,412	7	1,316	1	498
		1985-86 ..	3	2,544	7	1,316	1	546
13	सोलापूर	1984-85 ..	1	361	5	1,564	1	103	2	497
		1985-86 ..	1	547	5	1,564	1	103	2	492
14	कोल्हापूर	1984-85 ..	5	1,040	7	4,445	1	490
		1985-86 ..	5	1,480	7	4,445	2	766
15	औरंगाबाद	1984-85 ..	2	1,143	11	1,851	2	10	2	1,856
		1985-86 ..	4	1,921	11	1,851	2	10	2	1,345
16	जालना	1984-85	4	311	1	119
		1985-86	4	311	1	101
17	परभणी	1984-85 ..	1	110	4	921	1	331
		1985-86 ..	1	117	4	921	1	257
18	बीड	1984-85	4	672	1	14	1	240
		1985-86	4	672	1	14	1	158
19	नांदेड	1984-85 ..	2	443	6	1,229	2	110	1	1,958
		1985-86 ..	2	538	6	1,229	2	110	1	2,020
20	उस्मानाबाद	1984-85	3	242	1	194
		1985-86	3	242	1	194
21	लातूर	1984-85 ..	3	595	6	1,842	1	403
		1985-86 ..	3	489	6	1,845	1	286
22	बुलढाणा	1984-85 ..	1	398	5	1,132	2
		1985-86 ..	1	623	5	1,132	2	93
23	अकोला	1984-85 ..	2	267	6	1,319
		1985-86 ..	2	547	6	1,319
24	अमरावती	1984-85 ..	2	1,195	6	2,743	1	..	1	530
		1985-86 ..	2	1,494	6	2,743	1	*	1	310
25	यवतमाळ	1984-85 ..	1	390	5	905
		1985-86 ..	1	334	5	905

TABLE No. 5.1 (14.1)—contd.

कृषि, पशुवैद्यक शास्त्र व कुक्कटापालन प्रशिक्षण Agriculture, Veterinary Science and Poultry training				संगीत, ललित-कला व उपयोजित कला Music, fine arts and applied arts		District
पदवी स्तर Degree level		शालीय स्तर School level		पदवी स्तर Degree level		
संस्था Institutions	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institutions	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institutions	विद्यार्थी Enrolment	(2)
(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	
2	471	4	1,736	Greater Bombay
2	499	4	1,684	
..	..	1	84	Thane
..	..	1	84	
..	..	1	57	Raigad
..	..	1	57	
..	..	1	98	Ratnagiri
1	376	1	98	
1	376	Sindhudurg
..	
..	..	1	150	Nashik
..	..	1	150	
1	294	1	86	Dhule
1	348	1	86	
..	..	1	139	1	93	Jalgaon
..	..	1	139	1	80	
1	251	1	101	Ahmadnagar
1	333	1	101	
1	585	2	153	Pune
1	744	2	153	
..	..	1	108	Satara
..	..	1	108	
..	..	1	110	Sangli
..	..	1	110	
..	..	1	244	Solapur
..	..	1	244	
1	490	2	347	Kolhapur
1	523	2	347	
..	..	1	60	1	442	Aurangabad
..	..	1	60	1	386	
..	Jalna
..	
2	682	1	149	Parbhani
2	1,584	1	149	
..	..	1	244	Beed
..	..	1	244	
..	..	1	114	Nanded
..	..	1	114	
..	Osmanabad
..	
..	..	1	122	Latur
..	..	1	122	
..	..	1	50	Buldana
..	..	1	50	
2	492	1	117	Akola
2	574	1	117	
1	380	1	116	Amravati
1	393	1	116	
..	..	1	115	Yavatmal
..	..	1	115	

(1)	(2)	(3)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)
26	वघां	1984-85 ..	1	407	5	797	3
		1985-86 ..	1	385	5	797	3	*
27	नागपूर	1984-85 ..	5	2,486	8	2,771	4	213	1	904
		1985-86 ..	7	2,842	8	2,771	4	213	1	1,448
28	भडारा	1984-85 ..	1	389	2	651	2
		1985-86 ..	1	586	2	651	2	*
29	चंद्रपूर	1984-85 ..	1	393	1	644	1
		1985-86 ..	1	558	1	644	1	*
30	गडचिरोली	1984-85	3	219
		1985-86	3	219
	महाराष्ट्र राज्य	1984-85 ..	63	25,119	181	51,018	51	4,140	34	25,036
		1985-86 ..	69	29,758	181	51,018	51	4,233	35	23,742

* माध्यामिक व उच्च माध्यामिक शाळातील विद्यार्थ्यांनी तांत्रिक विषय घेतल्याने त्यांची संख्या येथे देण्यात आली नाही.

TABLE No. 5.1 (14.1)—contd.

(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(2)
..	..	1	116	Wardha
..	..	1	116	
2	951	1	113	2	616	Nagpur
2	977	1	113	2	591	
..	..	1	111	Bhandara
..	..	1	117	
1	165	1	114	Chandrapur
1	170	1	114	
..	Gadchiroli
..	
15	5,137	27	3,224	8	2,887	Maharashtra State
15	6,521	27	3,224	8	2,741	

* Pupils in Secondary and the Higher Secondary School are enrolled for technical subjects hence their enrolment is not shown.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	वर्ष Year	संगीत, ललितकला व उपयोजित कला Music, Fine arts and Applied arts				वैद्यकीय शैथुपा, प्रसूतिशास्त्र Medical, Nursing, Midwifery		
			पदवीपूर्व स्तर Under-graduate level		शाळीय स्तर School level		पदवीस्तर Degree Level		
			संस्था Institutions	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institutions	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institutions	विद्यार्थी Enrolment	विषम चिकित्सा Allopathy
			(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	(51)	
1	बृहन्मंबई	** 1984-85 ..	3	230	8	1,140	4	4,648	
		1985-86 ..	3	230	8	1,140	4	4,769	
2	ठाणे	** 1984-85	1	74	
		1985-86	1	74	
3	रायगड	** 1984-85	
		1985-86	
4	रत्नागिरी	** 1984-85	2	119	
		1985-86	2	119	
5	सिंधुदुर्ग	** 1984-85	
		1985-86	
6	नाशिक	** 1984-85	3	383	
		1985-86	3	383	
7	घुळे	** 1984-85	
		1985-86	
8	जळगांव	** 1984-85	2	273	
		1985-86	2	273	
9	अहमदनगर	** 1984-85	1	121	
		1985-86	1	121	1	249	
10	पुणे	** 1984-85 ..	2	159	8	970	2	2,507	
		1985-86 ..	2	159	8	970	2	2,674	
11	सातारा	** 1984-85	
		1985-86	1	199	
12	सांगली	** 1984-85	2	58	1	656	
		1985-86	2	58	1	708	
13	सोलापूर	** 1984-85	2	269	1	639	
		1985-86	2	269	1	601	
14	कोल्हापूर	** 1984-85	1	93	
		1985-86	1	93	
15	औरंगाबाद	** 1984-85	1	544	
		1985-86	1	566	
16	जालना	** 1984-85	
		1985-86	
17	परभणी	** 1984-85	1	207	
		1985-86	1	207	
18	बीड	** 1984-85	1	261	
		1985-86	1	242	
19	नांदेड	** 1984-85	1	279	
		1985-86	1	279	
20	उस्मानाबाद	** 1984-85	1	62	
		1985-86	1	62	
21	लातूर	** 1984-85	
		1985-86	
22	बुलढाणा	** 1984-85	1	129	
		1985-86	1	129	
23	अकोला	** 1984-85	
		1985-86	

TABLE No. 5.1 (14.1)—contd.

व औषधशास्त्र and Pharmacy		वैद्यकीय, नुसृषा, प्रसुतिशास्त्र व औषधशास्त्र Medical, Nursing, Midwifery and pharmacy								District
पदवीस्तर Degree level		पदवीपूर्व स्तर Under graduate level				शालेय स्तर School level				
आयुर्वेद Ayurved		इतर Others		समविक्रिता Homeopathy		इतर Others		नुसृषा, प्रसुतिशास्त्र Nursing and Midwifery		
संस्था Institu- tions	विद्यार्थी Enrol- ment	संस्था Institu- tions	विद्यार्थी Enrol- ment	संस्था Institu- tions	विद्यार्थी Enrol- ment	संस्था Institu- tions	विद्यार्थी Enrol- ment	संस्था Institu- tions	विद्यार्थी Enrolment	
(52)	(53)	(54)	(55)	(56)	(57)	(58)	(59)	(60)	(61)	
3	923	8	2,085	1	379	16	1,981	1	14	Greater Bombay
3	989	9	2,253	1	379	16	1,981	1	14	Thane
..	3	202	Thane
..	3	202	Raigad
..	1	47	Raigad
..	1	47	Ratnagiri
..	1	73	1	32	Ratnagiri
..	1	73	1	32	Sindhudurg
..	Sindhudurg
1	109	Sindhudurg
1	191	1	132	2	302	Nashik
1	230	2	545	2	302	Nashik
1	153	1	78	Dhule
1	161	1	78	Dhule
..	1	130	2	487	Jalgaon
..	1	130	2	487	Jalgaon
1	213	3	227	Ahmadnagar
1	226	3	227	Ahmadnagar
2	649	2	626	4	617	1	66	Pune
2	704	3	685	4	617	1	46	Pune
1	244	1	202	3	157	Satara
1	288	1	251	3	157	Satara
1	187	1	252	1	196	2	156	Sangli
1	214	1	226	1	196	2	156	Sangli
1	278	4	302	Solapur
1	274	4	302	Solapur
..	2	296	Kolhapur
..	..	2	99	2	296	Kolhapur
..	..	1	79	1	183	2	317	Aurangabad
..	..	1	81	1	183	2	317	Aurangabad
..	1	148	1	45	Jalna
..	1	148	1	45	Jalna
..	2	148	Parbhani
..	2	148	Parbhani
..	1	169	2	96	Beed
..	1	169	2	96	Beed
1	273	1	68	1	53	Nanded
1	296	1	68	1	53	Nanded
..	3	359	Osmanabad
..	3	359	Osmanabad
..	1	108	Latur
..	1	108	Latur
..	3	510	1	80	Buldana
..	3	510	1	80	Buldana
1	347	2	363	2	201	1	95	Akola
1	357	2	363	2	201	1	95	Akola

(1)	(2)	(3)	(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	(51)
24	अमरावती	** 1984-85	3	145
		1985-86	3	145	1	195
25	यवतमाळ	** 1984-85	1	95
		1985-86	1	95
26	वर्धा	** 1984-85	1	204	1	363
		1985-86	1	204	1	368
27	नागपूर	** 1984-85	3	653	2	1,334
		1985-86	3	653	2	1,381
28	भंडारा	** 1984-85
		1985-86
29	धंदपूर	** 1984-85
		1985-86
30	गडचिरोली	** 1984-85
		1985-86
	महाराष्ट्र राज्य	** 1984-85 ..	5	389	42	5,274	13	10,950
		1985-86 ..	5	389	42	5,274	16	11,952

TABLE No. 5.1 (14.1)—contd.

(52)	(53)	(54)	(55)	(56)	(57)	(58)	(59)	(60)	(61)	(2)
2	765	5	642	1	102	1	91	Amravati
2	698	5	642	1	102	1	91	
1	299	1	42	2	345	1	69	Yavatmal
1	268	1	60	2	345	1	69	
..	2	294	2	140	1	28	Wardha
..	2	294	2	140	1	28	
2	937	1	132	2	364	7	767	Nagpur
2	705	3	198	2	364	7	767	
..	Bhandara
..	
..	1	171	1	21	1	35	Chandrapur
..	1	171	1	21	1	35	
..	Gadchiroli
..	
18	5,459	16	3,550	23	3,894	71	7,446	8	414	Maharashtra State
19	5,519	23	4,398	23	3,894	71	7,446	8	414	

टोप/— स्तंभ क्रमांक/Column No. 54 and 55 यात दंतशास्त्र औषधशास्त्र व शुश्रूषा यांचा समावेश आहे./Includes dental, Pharmacy and Nursing.
स्तंभ क्रमांक/Column No. 58 and 59 यात शुश्रूषा, औषधशास्त्र (पदवीपूर्व) यांचा समावेश आहे./Includes Nursing, Pharmacy (under-graduate).

श्रुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	वर्ष * Year	पदवी स्तर Degree level		पदवीपूर्व स्तर Under graduate level	
			संस्था Institutions	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institutions	विद्यार्थी Enrolment
			(62)	(63)	(64)	(65)
1	बृहन्मूर्बई	1984-85 ..	11	4,059	3	276
		1985-86 ..	11	4,068	3	276
2	ठाणे	1984-85
		1985-86
3	रायगड	1984-85
		1985-86
4	रत्नागिरी	1984-85 ..	1	42
		1985-86 ..	1	44
5	सिधुदुरी	1984-85
		1985-86
6	नाशिक	1984-85
		1985-86
7	धुळे	1984-85
		1985-86
8	जळगाव	1984-85
		1985-86
9	अहमदनगर	1984-85
		1985-86
10	पुणे	1984-85 ..	7	2,880	1	107
		1985-86 ..	7	2,855	1	107
11	सातारा	1984-85
		1985-86
12	सांगली	1984-85
		1985-86 ..	1	101
13	सांगली	1984-85 ..	1	237
		1985-86 ..	1	196
14	बोल्हापूर	1984-85 ..	1	583	1	48
		1985-86 ..	1	701	1	48
15	औरंगाबाद	1984-85 ..	1	69
		1985-86 ..	1	65
16	जालना	1984-85 ..	2	110
		1985-86 ..	2	225
17	परभणी	1984-85 ..	1	106
		1985-86
18	बीड	1984-85
		1985-86
19	नांदेड	1984-85 ..	1	30
		1985-86 ..	1	25
20	उस्मानाबाद	1984-85
		1985-86 ..	1	75
21	लातूर	1984-85
		1985-86
22	दुलहाणा	1984-85
		1985-86
23	अकोला	1984-85
		1985-86
24	अमरावती	1984-85 ..	1	293	1	31
		1985-86 ..	1	372	1	31

TABLE No. 5.1 (14.1) — contd.

इतर प्रकारच्या संस्था Other types of Institutions		संशोधन संस्था Research Institutions		District
शाळेय स्तर/School level		पदवी स्तर Degree level		
सहकार. Co-operative				
संस्था Institutions	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institutions	विद्यार्थी Enrolment	
(66)	(67)	(68)	(69)	(2)
35	3,572	10	192	Greater Bombay
35	3,572	10	231	Thane
..
19	882	Raigad
..
17	817
..	..	1	7	Ratnagiri
10	294	1	7	..
..	Sindhudurg
10	473
27	2,017	Nashik
27	2,017
9	457	Dhule
9	457
..	Jalgaon
25	973
19	556	Ahmadnagar
19	556
58	2,822	7	396	Pune
58	2,822	7	286	..
36	1,110	Satara
36	1,110
35	1,132	Sangli
35	1,132
67	2,653	Solapur
67	2,653
7	319	Kolhapur
7	319
25	1,419	1	8	Aurangabad
25	1,419	1	8	..
4	313	Jalna
4	313
..	Parbhani
..
7	364	Beed
7	364
20	1,088	Nanded
20	1,088
6	276	Osmanabad
6	275
13	721	Latur
13	721
1	26	Buldana
1	26
17	628	Akola
17	628
25	872	Amravati
25	872

(1)	(2)	(3)	(62)	(63)	(64)	(65)
25	यवतमाळ	**	1984-85 .. 1985-86
26	वर्धा	**	1984-85 .. 1985-86 ..	1 :	347 363
27	नागपूर	**	1984-85 .. 1985-86 ..	8 7	947 763
28	भंडारा	**	1984-85 .. 1985-86
29	चंद्रपूर	**	1984-85 .. 1985-86
30	गडचिरोली	**	1984-85 .. 1985-86
	महाराष्ट्र राज्य	**	1984-85 .. 1985-86 ..	36 36	9,703 9,853	6 6
						462 462

टीप/—स्तंभ क्रमांक (Column Nos. 62 and 63) यात ग्रंथपाल शास्त्र, वृत्तपत्र व्यवसाय, श्रम विज्ञान, व्यावसायिक मार्गदर्शन, प्राच्यविद्या, गृहशास्त्र, समाजशास्त्र व व्यवसाय मार्गदर्शन यांचा समावेश आहे./Includes Lib. Science, Journalism, Labour Vocational guidance, Co-operative, Rural Education, Oriental Home Science and business management.

स्तंभ क्रमांक/— (Column Nos. 64 and 65) यात नौकानयन, अभियांत्रिकी, गृहशास्त्र, व चित्रपट संस्था यांचा समावेश आहे./Includes Marine Engineering Home Science, Film Institute.

TABLE No. 5.1 (14.1)—contd.

(66)	(67)	(68)	(69)	(2)
9	330	Yavatmal
9	330	
24	1,059	Wardha
24	1,059	
153	7,310	Nagpur
153	7,310	
36	1,168	Bhandara
36	1,168	
26	980	Chandrapur
26	980	
..	Gadchiroli
..	
740	34,690	19	603	Maharashtra State
740	34,690	19	532	

आधार—शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source—Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune.

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.2A (14.2)

पटावरील विद्यार्थी व शिक्षकांची संख्या

Enrolment of students and number of teachers

(३० सप्टेंबर १९८४ रोजी/As on 30th September 1984)

शुक्रांक्र Serial No.	जिल्हा (2)	पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक (3)	एकूण प्रशिक्षित शिक्षक Total number of trained teachers		एकूण Total (6)	एकूण शिक्षक Total number of teachers		एकूण Total (9)	पटावरील विद्यार्थी Enrolment (10)	Pre-primary, Primary, Secondary (3)	District (2)
			पुरुष Male (4)	स्त्री Female (5)		पुरुष Male (7)	स्त्री Female (8)				
1	बुलढुई	12 9,440 7,922	351 20,272 13,630	363 29,712 21,552	15 9,576 8,427	411 20,631 14,108	426 30,207 22,535	13,845 10,55,740 6,96,849	PP P S Greater Bombay
2	ठाणे	2 4,599 3,248	120 5,856 3,289	122 10,455 6,537	2 5,407 3,502	155 6,929 3,518	157 12,336 7,020	5,819 5,17,817 2,26,461	PP P S Thane
3	रायगड 4,120 2,046	12 2,338 777	12 6,458 2,823 4,530 2,247	27 2,692 865	27 7,222 3,112	881 2,62,547 90,491	PP P S Raigad
4	रत्नागिरी 5,078 1,728	13 2,665 479	13 7,743 2,207 5,357 1,937	19 2,837 521	19 8,194 2,458	554 2,47,217 67,968	PP P S Ratnagiri
5	सिधुदुर्ग 2,926 1,507	1 1,587 441	1 4,513 1,948 3,023 1,673	4 1,698 468	4 4,721 2,141	107 1,33,368 58,543	PP P S Sindhudurg
6	नासिक	7 7,203 4,926	31 3,664 1,503	38 10,867 6,429	7 7,499 5,130	31 3,889 1,529	38 11,388 6,659	1,806 4,58,418 2,05,149	PP P S Nashik
7	डुळे 5,410 3,465	42 1,651 566	42 7,061 4,031 5,698 3,653	49 1,739 586	49 7,437 4,239	2,953 2,84,531 1,27,449	PP P S Dhule
8	जळगाव	13 7,531 4,625	62 2,861 735	75 10,392 5,360	13 7,920 4,764	92 3,032 771	105 10,952 5,535	4,207 4,17,086 1,67,421	PP P S Jalgaon

तबला क्रमांक / TABLE No. 5.2 (14.2)—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(3)	(2)
21	नागूर	..	2 3,750 2,486	6 478 377	8 4,228 2,863	3 4,011 2,617	6 576 414	9 4,587 3,031	534 1,91,867 88,082	PP P S	Latur
22	बुलढाणा 4,560 2,418	11 678 280	11 5,238 2,698	.. 4,651 2,505	16 712 291	16 5,363 2,796	696 2,17,523 85,355	PP P S	Buldana
23	अकोला	..	1 5,018 3,024	23 1,480 639	24 6,498 3,663	1 5,141 3,232	31 1,563 664	32 6,704 3,896	1,304 2,63,560 1,23,315	PP P S	Akola
24	अमरावती 5,038 3,217	94 1,939 945	94 6,977 4,162	.. 5,275 3,448	97 2,019 980	97 7,294 4,428	4,294 2,72,693 1,43,246	PP P S	Amravati
25	यवतमाळ	..	1 4,723 2,351	53 1,391 456	54 6,114 2,807	1 5,027 2,551	62 1,479 494	63 6,506 3,045	2,969 2,64,191 94,366	PP P S	Yavatmal
26	वर्धा 2,490 1,936	35 928 453	35 3,418 2,389	.. 2,579 2,040	41 996 472	41 3,575 2,512	1,735 1,41,588 82,759	PP P S	Wardha
27	नागपूर 4,618 4,548	58 3,494 2,365	58 8,112 6,913	.. 4,700 4,818	68 3,574 2,457	68 8,274 7,275	2,885 3,40,513 2,33,254	PP P S	Nagpur
28	भंडारा 4,808 2,797	8 1,108 502	8 5,916 3,299	.. 5,155 3,193	9 1,257 531	9 6,412 3,724	520 2,69,689 1,19,601	PP P S	Bhandara
29	चंद्रपूर 3,376 1,994	18 879 512	18 4,255 2,506	.. 3,747 2,191	32 1,047 530	32 4,794 2,721	1,288 2,05,618 91,598	PP P S	Chandrapur
30	गडचिरोली 1,143 394	.. 164 51	.. 1,307 445	.. 1,679 471	.. 234 60	.. 1,913 531	.. 73,851 16,479	PP P S	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		..	67 1,47,269 91,480	1,440 77,949 38,474	1,507 2,25,218 1,29,954	75 1,56,889 96,983	1,806 83,290 40,370	1,881 2,40,179 1,37,353	77,541 92,34,735 42,62,568	PP P S	Maharashtra State

बाधक.—विभाग संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे/Source.—Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune.

5. शिक्षण/EDUCATION

संख्या क्रमांक/TABLE No. 5.2 B (14.2)
पटावरील विद्यार्थी व शिक्षकांची संख्या
Enrolment of students and number of teachers

३० सप्टेंबर १९८५ रोजी
(As on 30th September 1985)

क्र. क्रमांक	जिल्हा	पूर्व-प्राथमिक प्राथमिक माध्यमिक	एकूण प्रशिक्षित शिक्षक			एकूण शिक्षक			पटावरील विद्यार्थी Enrolment	Pre- Primary Secondary	District
			Total No. of trained teachers			Total No. of teachers					
			पुरुष Male	स्त्री Female	एकूण Total	पुरुष Male	स्त्री Female	एकूण Total			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(1)	(2)
1	बृहन्मुंबई	पू. प्रा.	4	377	381	4	442	446	15,141	PP	Greater Bombay
		प्रा.	9,459	20,292	29,751	9,582	20,637	30,219	10,60,754	P	
		मा.	7,989	14,159	22,148	8,489	14,683	23,172	7,20,582	S	
2	ठाणे ..	पू. प्रा.	1	116	117	1	145	146	5,914	PP	Thane
		प्रा.	4,713	6,356	11,069	5,562	7,560	13,122	5,36,614	P	
		मा.	3,393	3,553	6,946	3,675	3,855	7,530	2,45,098	S	
3	रायगड	पू. प्रा.	..	12	12	..	27	27	881	PP	Raigad
		प्रा.	4,122	2,421	6,543	4,557	2,741	7,298	2,64,701	P	
		मा.	2,000	819	2,819	2,187	911	3,098	98,380	S	
4	रत्नागिरी	पू. प्रा.	..	12	12	..	17	17	561	PP	Ratnagiri
		प्रा.	4,970	2,627	7,597	5,574	2,951	8,525	2,39,941	P	
		मा.	1,825	498	2,323	2,011	536	2,547	72,978	S	
5	सिंधुदुर्ग	पू. प्रा.	..	7	7	..	46	46	1,071	PP	Sindhudurg
		प्रा.	2,980	1,633	4,613	3,022	1,690	4,712	1,28,605	P	
		मा.	1,619	442	2,061	1,770	480	2,250	60,352	S	
6	नाशिक	पू. प्रा.	5	30	35	7	33	40	2,024	PP	Nashik
		प्रा.	7,241	3,790	11,031	7,707	4,024	11,731	4,63,884	P	
		मा.	5,067	1,569	6,636	5,304	1,616	6,920	2,17,906	S	
7	धुळे ..	पू. प्रा.	..	42	42	..	49	49	2,953	PP	Dhule
		प्रा.	5,441	1,816	7,257	5,666	1,903	7,569	2,86,890	P	
		मा.	3,716	623	4,339	3,974	660	4,634	1,41,493	S	
8	जळगाव	पू. प्रा.	13	62	75	13	92	105	4,207	PP	Jalgaon
		प्रा.	7,312	2,840	10,152	7,690	3,014	10,704	4,18,407	P	
		मा.	1,698	803	5,501	4,843	829	5,672	1,79,395	S	
9	अहमदनगर	पू. प्रा.	..	5	5	..	8	8	429	PP	Ahmednagar
		प्रा.	7,623	2,948	10,571	7,975	3,055	11,030	3,97,573	P	
		मा.	4,960	1,187	6,147	5,157	1,255	6,412	2,09,995	S	
10	पुणे ..	पू. प्रा.	1	112	113	3	123	126	5,079	PP	Pune
		प्रा.	8,147	6,863	15,010	8,937	7,339	16,276	6,71,210	P	
		मा.	5,992	4,404	10,396	6,269	4,610	10,879	3,53,250	S	
11	सातारा	पू. प्रा.	..	40	40	..	46	46	1,801	PP	Satara
		प्रा.	6,530	2,782	9,312	6,691	2,823	9,514	3,25,999	P	
		मा.	4,415	1,027	5,442	4,590	1,111	5,701	1,74,603	S	
12	सांगली	पू. प्रा.	1	35	36	2	45	47	1,926	PP	Sangli
		प्रा.	5,558	2,731	8,289	5,825	2,872	8,697	3,02,945	P	
		मा.	3,593	769	4,362	3,707	800	4,507	1,34,043	S	
13	सोलापूर	पू. प्रा.	..	54	54	..	70	70	3,344	PP	Solapur
		प्रा.	7,143	3,008	10,151	7,409	3,192	10,601	3,92,162	P	
		मा.	3,912	830	4,742	4,080	857	4,937	1,52,550	S	
14	कोल्हापूर	पू. प्रा.	4	101	105	5	167	172	7,430	PP	Kolhapur
		प्रा.	7,150	2,689	9,839	7,372	2,797	10,169	3,95,485	P	
		मा.	4,230	952	5,182	4,393	1,003	5,396	1,63,569	S	
15	औरंगाबाद	पू. प्रा.	1	46	47	1	57	58	2,665	PP	Aurangabad
		प्रा.	3,429	1,477	4,906	3,944	1,719	5,663	2,37,302	P	
		मा.	2,028	725	2,753	2,106	741	2,847	89,779	S	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	
16	जालना	..	पू. प्रा. प्रा. मा.	.. 2,140 1,051	12 495 202	12 2,635 1,253	.. 2,456 1,095	15 558 208	15 3,014 1,303	746 1,34,981 37,999	PP P S	Jalna
17	परभणी	..	पू. प्रा. प्रा. मा.	23 3,269 2,185	22 549 353	45 3,818 2,538	23 3,831 2,372	30 690 411	53 4,521 2,783	2,143 1,97,383 89,951	PP P S	Parbhani
18	बीड	..	पू. प्रा. प्रा. मा.	2 3,459 2,181	11 632 286	13 4,091 2,467	3 3,904 2,283	23 756 303	26 4,660 2,586	1,159 1,99,357 78,497	PP P S	Beed
19	नांदेड	..	पू. प्रा. प्रा. मा.	.. 4,367 2,478	30 786 335	30 5,153 2,813	.. 4,584 2,601	47 982 365	47 5,566 2,966	2,257 2,59,412 97,178	PP P S	Nanded
20	उस्मानाबाद	..	पू. प्रा. प्रा. मा.	.. 3,051 2,026	2 382 301	2 3,433 2,327	.. 3,205 2,111	6 429 339	6 3,634 2,450	291 1,41,673 74,324	PP P S	Osmanabad
21	लातूर	..	पू. प्रा. प्रा. मा.	.. 3,962 2,647	7 542 404	7 4,504 3,051	.. 4,232 2,769	7 647 430	7 4,879 3,199	360 2,03,372 94,031	PP P S	Latur
22	बुलढाणा	..	पू. प्रा. प्रा. मा.	.. 4,824 2,503	11 779 310	11 5,603 2,813	.. 4,913 2,623	14 811 325	14 5,724 2,948	533 2,23,966 92,383	PP P S	Buldhana
23	अकोला	..	पू. प्रा. प्रा. मा.	1 5,062 3,133	23 1,581 679	24 6,643 3,812	1 5,160 3,372	31 1,666 712	32 6,826 4,084	1,584 2,68,132 1,30,976	PP P S	Akola
24	अमरावती	..	पू. प्रा. प्रा. मा.	.. 5,073 3,201	93 2,016 1,027	93 7,089 4,228	.. 5,289 3,446	98 2,089 1,080	98 7,378 4,526	4,375 2,78,017 1,50,397	PP P S	Amravati
25	यवतमाळ	..	पू. प्रा. प्रा. मा.	1 4,634 2,494	57 1,419 510	58 6,053 3,004	1 4,915 2,703	61 1,494 533	62 6,409 3,236	2,916 2,68,959 1,01,846	PP P S	Yavatmal
26	वर्धा	..	पू. प्रा. प्रा. मा.	.. 2,516 1,980	29 979 494	29 3,495 2,474	.. 2,605 2,109	40 1,070 517	40 3,675 2,626	1,689 1,43,755 89,542	PP P S	Wardha
27	नागपूर	..	पू. प्रा. प्रा. मा.	4 3,955 5,166	116 5,295 3,217	120 9,250 8,383	4 4,028 5,624	133 5,343 3,376	137 9,381 9,000	5,703 4,00,070 2,78,186	PP P S	Nagpur
28	भंडारा	..	पू. प्रा. प्रा. मा.	.. 4,861 2,942	9 1,239 606	9 6,100 3,548	.. 5,219 3,532	9 1,441 655	9 6,660 4,187	516 2,84,455 1,32,980	PP P S	Bhandara
29	चंद्रपूर	..	पू. प्रा. प्रा. मा.	.. 3,501 2,074	21 1,061 554	21 4,562 2,028	.. 3,857 2,307	27 1,270 574	27 5,127 2,831	1,159 2,12,618 99,210	PP P S	Chandrapur
30	गडचिरोली	..	पू. प्रा. प्रा. मा.	.. 989 473	.. 152 75	.. 1,141 550	.. 1,807 620	.. 225 83	.. 2,032 703	.. 78,946 23,094	PP P S	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य			..	61 1,47,481 95,973	1,494 82,180 41,715	1,555 2,29,661 1,37,686	68 1,57,528 1,02,122	1,998 87,788 43,858	1,975 2,45,316 1,45,980	80,916 94,17,568 45,84,567	PP P S	Maharashtra State

आधार.—शिक्षण संचालक, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Director of Education, Government of Maharashtra, Pune.

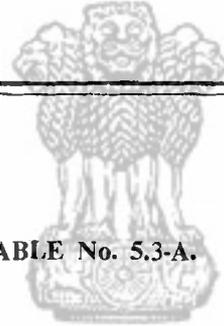

TABLE No. 5.3-A.

सत्यमेव जयते

5. शिक्षण/

तबता क्रमांक/

पूर्व-प्राथमिक, प्राथमिक व माध्यमिक शाळांनाधील
Number of pupils in pre-primary,

(३० सप्टेंबर १९८४ रोजी/

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	पूर्व प्राथमिक Pre-primary (3)	इयत्ता १ ली Std. I (4)	इयत्ता २ री Std. II (5)	इयत्ता ३ री Std. III (6)	इयत्ता ४ थी Std. IV (7)	इयत्ता ५ वी Std. V (8)
1	बृहन्मुंबई	*14,130	2,59,434	2,20,159	1,99,340	1,82,720	1,90,961
2	ठाणे	13,362	1,45,485	1,38,807	93,589	77,747	76,375
3	रायगड	2,622	71,390	51,575	47,408	39,851	35,881
4	रत्नागिरी	726	35,758	38,646	49,130	48,361	42,939
5	शिघुदुर्ग	1,297	19,282	19,273	27,412	24,117	24,191
6	नाशिक	3,778	1,33,272	1,00,974	91,346	72,673	62,943
7	धुळे	5,833	76,901	64,793	67,698	45,572	34,326
8	जळगांव	7,092	1,12,517	93,000	88,227	64,227	53,229
9	अहमदनगर	2,165	1,15,392	90,564	80,948	65,586	59,814
10	पुणे	12,402	1,74,830	1,40,494	1,28,856	1,09,382	1,05,933
11	सांगार	2,153	64,375	60,694	83,964	63,354	57,128
12	सांगली	3,196	74,116	62,050	61,365	47,581	41,278
13	सोलापूर	3,882	92,069	76,578	96,938	63,049	52,517
14	कोल्हापूर	7,275	98,416	80,718	74,842	60,591	56,325
15	औरंगाबाद	7,832	63,168	47,336	42,352	33,583	29,682
16	जालना	1,382	40,671	27,437	23,049	16,361	13,438
17	परभणी	5,286	63,727	47,734	39,013	29,571	23,264
18	बीड	3,683	60,792	44,496	36,274	29,188	23,435
19	नांदेड	6,898	78,215	56,441	44,228	32,376	27,647
20	उस्मानाबाद	1,380	43,128	32,899	27,717	22,005	19,202
21	लातूर	1,799	58,900	46,991	39,101	29,932	25,212
22	बुलढाणा	696	69,002	48,879	42,770	33,854	25,139
23	अकोला	2,017	66,598	58,205	58,184	43,997	36,794
24	अमरावती	5,257	73,732	61,102	56,574	43,519	41,915
25	यवतमाळ	3,853	74,088	57,611	52,216	38,040	33,564
26	वर्धा	4,889	38,122	32,398	29,836	23,434	21,036
27	नागपूर	5,939	1,00,155	82,580	73,049	61,467	51,800
28	भंडारा	3,370	69,206	60,662	58,004	41,830	37,366
29	चंद्रपूर	2,960	62,546	49,042	39,143	31,913	25,844
30	गडचिरोली	2,254	26,767	17,106	12,019	8,574	6,443
	महाराष्ट्र राज्य	1,39,408	24,62,049	20,09,244	18,64,592	14,84,455	13,35,621

*ह्यात पूर्व-प्राथमिक शाळांतील विद्यार्थी तसेच प्राथमिक व माध्यमिक शाळांतील पूर्व-प्राथमिक तुकड्यातील विद्यार्थ्यांना समावेश आहे.

@कला, शास्त्र, वाणिज्य महाविद्यालये आणि गृहशास्त्र व समाजशास्त्र महाविद्यालयांतील व प्राथमिक शाळांतील उच्च माध्यमिक तुकड्यातील विद्यार्थी संख्येचा समावेश आहे.

आध.र.: शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

EDUCATION

TABLE No. 5.3-A (14.3)

विद्यार्थ्यांची इयत्तावार संख्या
primary and secondary schools by standards

As on 30th September 1984)

इयत्ता ६ वी Std. VI	इयत्ता ७ वी Std. VII	इयत्ता ८ वी Std. VIII	इयत्ता ९ वी Std. IX	इयत्ता १० वी Std. X	इयत्ता ११ वी @ Std. XI	इयत्ता १२ वी @ Std. XII	एकूण Grand Total	District
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
1,67,080	1,45,684	1,16,483	1,18,966	86,614	64,776	51,848	18,48,095	Greater Bombay
62,795	53,263	44,789	37,490	25,652	14,077	10,852	7,94,233	Thane
30,509	23,747	20,526	16,092	9,555	4,044	2,977	3,55,977	Raigad
34,254	26,338	16,660	12,881	8,045	2,186	1,658	3,17,592	Ratnagiri
20,752	17,359	13,884	12,050	8,277	3,073	2,648	1,93,615	Sindhudurg
52,792	45,585	39,105	32,789	22,914	13,204	9,843	6,81,219	Nashik
29,260	26,589	22,663	18,859	14,667	9,358	5,747	4,22,266	Dhule
43,646	38,071	32,187	27,764	20,435	12,308	8,936	6,01,639	Jalgaon
49,023	41,303	34,716	29,821	20,330	11,421	9,092	6,10,175	Ahmadnagar
88,780	78,624	66,507	54,382	37,969	25,714	19,450	10,43,323	Pune
48,666	39,893	33,532	27,811	19,518	10,945	8,158	5,20,191	Satara
35,556	30,684	25,569	22,255	16,530	9,163	7,425	4,36,768	Sangli
41,229	34,079	29,124	24,467	16,234	9,500	7,843	5,47,509	Solapur
48,392	41,838	34,378	28,828	20,990	11,386	9,215	5,73,694	Kolhapur
24,465	20,960	17,412	14,890	11,474	7,067	5,852	3,26,073	Aurangabad
10,333	9,347	7,083	5,469	3,911	1,018	849	1,60,348	Jalna
18,501	16,101	11,336	9,653	7,191	3,146	2,563	2,77,586	Parbhani
18,579	17,193	13,522	10,558	8,809	4,522	3,475	2,74,326	Beed
22,851	19,508	14,939	12,042	9,726	5,178	3,793	3,33,842	Nanded
16,342	15,096	11,129	9,337	7,109	2,691	1,853	2,09,888	Osmanabad
21,227	18,642	15,201	12,628	9,971	4,307	3,475	2,87,386	Latur
20,147	19,000	15,822	12,955	10,434	5,039	3,610	3,07,347	Buldana
31,643	26,611	23,581	19,815	15,506	8,233	6,270	3,97,454	Akola
34,995	31,436	27,322	22,643	15,791	10,020	7,544	4,31,850	Amravati
27,685	24,464	19,022	15,671	11,203	5,453	4,508	3,67,373	Yavatmal
18,632	16,558	15,236	12,650	9,453	5,090	4,092	2,31,436	Wardha
48,794	43,788	40,045	34,292	27,000	16,614	14,147	5,99,589	Nagpur
27,466	26,629	21,846	19,340	15,397	9,027	5,592	3,95,635	Bhandara
22,581	19,686	17,435	13,499	9,388	6,563	4,363	3,05,433	Chandrapur
5,156	4,394	2,822	2,329	1,785	475	325	90,449	Gadhchiroli
11,21,941	9,72,470	8,24,677	6,91,936	5,62,397	2,95,598	2,23,003	1,39,42,391	Maharashtra State

*This includes enrolment in Pre-primary schools as well as enrolment in attached Classes in Primary and Secondary schools.

@Include Enrolment in higher secondary classes attached to Secondary Schools as well as enrolment in Arts Science Commerce college and so also in Home Science and Social Work.

Source.—Director of Education, Government of Maharashtra, Pune.

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.4 (14.4)

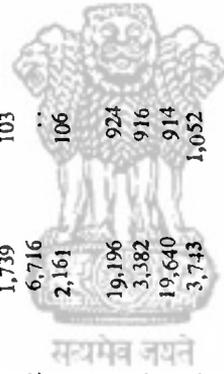
प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षण संस्थानों में विद्यार्थियों की शिक्षणानुसार माध्यमों द्वारा संख्या
 Number of pupils in Primary and Secondary Institutions according to medium of instruction

क्रमांक Serial No.	जिल्हा District	वर्ष Year	प्राथमिक/ माध्यमिक Primary/ Secondary	मराठी Marathi	गुजराती Gujarathi	उर्दू Urdu	हिंदी Hindi	सिंधी Sindhi	इंग्रजी English	इतर Others	एकूण Grand Total	प्राथमिक Primary	माध्यमिक Secondary	जिल्हा District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)
1	बुधसुबई	1984-85	प्रा. मा.	4,73,686 3,36,290	1,08,736 83,547	1,20,081 21,883	1,12,358 32,434	181 909	1,91,322 2,12,172	49,376 9,614	10,55,740 6,96,849	P S		Greater Bombay
		1985-86	प्रा. मा.	4,68,103 2,50,477	1,10,856 84,425	1,18,705 34,307	1,18,179 41,322	133 209	2,02,391 2,57,705	42,387 8,669	10,60,754 7,77,114	P S		
2	ठाणे	1984-85	प्रा. मा.	3,76,608 1,56,196	13,948 7,392	28,687 8,410	19,324 7,684	14,306 13,065	60,072 33,524	4,872 190	5,17,817 2,26,461	P S		Thane
		1985-86	प्रा. मा.	3,78,338 1,41,748	16,007 7,580	28,890 8,882	23,312 11,031	16,213 11,852	68,806 41,676	5,048 237	5,36,614 2,23,006	P S		
3	रायगड	1984-85	प्रा. मा.	2,62,547 83,667	2,62,547 90,491	P S		Raigad
		1985-86	प्रा. मा.	2,45,670 74,345	173 518	13,981 5,249	261 600	..	1,402 4,071	..	2,64,701 83,450	P S		
4	रत्नागिरी	1984-85	प्रा. मा.	2,29,778 63,247	..	16,591 4,085	848 636	..	2,47,217 67,968	P S		Ratnagiri
		1985-86	प्रा. मा.	2,22,526 65,661	..	16,477 4,393	938 810	..	2,39,941 70,864	P S		
5	सिंधुदुर्ग	1984-85	प्रा. मा.	1,30,857 57,780	..	2,097 344	414 419	..	1,33,368 58,543	P S		Sindhudurg
		1985-86	प्रा. मा.	1,27,019 5,45,343	..	1,134 372	452 516	..	1,28,605 56,231	P S		
6	नाशिक	1984-85	प्रा. मा.	4,06,539 1,86,419	1,463 845	40,177 8,113	672 987	313 524	9,254 8,261	..	4,58,418 2,05,149	P S		Nashik
		1985-86	प्रा. मा.	4,10,409 1,86,471	710 864	40,426 8,754	1,070 1,328	191 488	11,078 10,314	..	4,63,884 2,08,219	P S		
7	धुळे	1984-85	प्रा. मा.	2,84,531 1,21,191	..	2,897 1,329	2,84,531 1,27,449	P S		Dhule
		1985-86	प्रा. मा.	2,66,127 1,24,816	2,070 1,359	15,020 3,308	255 466	1,106 374	2,312 1,411	..	2,86,890 1,31,734	P S		

तस्ता कसांक / TABLE No. 5.4 (14.4) - contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(4)	(2)
8	जळगाव ..	1984-85 ..	प्रा. मा.	3,72,498 1,58,294	189	34,206 4,740	4,614 2,172	2,086 559	3,493 1,656	..	4,17,086 1,67,421	P S	जाल्शन
		1985-86 ..	प्रा. मा.	3,73,343 1,57,584	149	34,607 5,587	4,576 2,323	2,051 1,150	3,681 2,581	..	4,18,407 1,67,213	P S	
9	अहमदनगर ..	1984-85 ..	प्रा. मा.	3,85,083 1,92,001	56	8,083 1,792	668 471	262 195	3,817 4,218	587	3,98,556 1,98,677	P S	अहमदनगर
		1985-86 ..	प्रा. मा.	3,83,874 1,90,700	52	8,169 1,816	663 543	211 108	4,012 4,641	592	3,97,573 1,97,828	P S	
10	पुणे ..	1984-85 ..	प्रा. मा.	6,80,040 2,83,046	..	2,786 12,637	6,014 5,771	1,446 784	34,691 33,385	78	6,80,040 3,29,693	P S	पुणे
		1985-86 ..	प्रा. मा.	6,15,647 2,62,071	1,707	2,870	6,828	2,312	46,784	78	6,71,210 3,22,535	P S	
11	सातारा ..	1984-85 ..	प्रा. मा.	3,41,296 1,61,880	..	550	3,597	..	3,41,296 1,66,027	P S	सातारा
		1985-86 ..	प्रा. मा.	3,24,108 1,61,188	..	1,560 919	831 4,090	..	3,25,999 1,66,197	P S	
12	सांगली ..	1984-85 ..	प्रा. मा.	3,00,342 1,19,257	331	1,015	1,692	1,923	3,00,342 1,24,218	P S	सांगली
		1985-86 ..	प्रा. मा.	2,80,419 1,19,547	324 333	7,918 1,295	5,050 3,594	9,234 2,034	3,02,945 1,26,803	P S	
13	सोलापूर ..	1984-85 ..	प्रा. मा.	3,52,572 1,33,351	83	18,558 3,616	162 110	17	4,033 2,659	15,568 1,886	3,90,993 1,41,622	P S	सोलापूर
		1985-86 ..	प्रा. मा.	3,54,164 1,35,598	69	17,935 3,932	186 119	..	4,456 4,106	15,892 1,933	3,92,162 1,45,691	P S	
14	कोल्हापूर ..	1984-85 ..	प्रा. मा.	3,84,727 1,49,223	91	7,530 694	..	1,260	5,464	29	3,99,101 1,53,669	P S	कोल्हापूर
		1985-86 ..	प्रा. मा.	3,81,650 1,40,689	201 203	7,069 764	..	1,086 202	5,559 4,167	30	3,95,485 1,55,025	P S	
15	औरंगाबाद ..	1984-85 ..	प्रा. मा.	2,01,790 72,289	..	17,245 5,446	499 897	..	7,841 4,857	..	2,27,375 83,489	P S	औरंगाबाद
		1985-86 ..	प्रा. मा.	2,08,401 74,620	..	19,761 7,915	658 988	..	8,489 5,569	..	2,37,302 89,092	P S	
16	जालना ..	1984-85 ..	प्रा. मा.	1,13,635 29,854	223	4,842 1,410	3,328 2,199	..	1,973 861	76	1,24,077 34,324	P S	जालना
		1985-86 ..	प्रा. मा.	1,24,517 32,292	227	5,087 1,530	3,309 2,071	..	1,767 1,256	75	1,34,981 37,249	P S	

17 परभारी	1984-85 ..	प्रा.	1,76,373	..	11,611	351	..	1,436	21	1,89,792	P	Parbhari
	1985-86 ..	मा.	75,603	..	3,915	367	..	1,007	119	81,011	S	
		प्रा.	1,86,244	..	9,631	319	..	1,151	18	1,97,383	P	
		मा.	59,284	..	3,757	389	..	1,839	106	65,372	S	
18 बीर	1984-85 ..	प्रा.	1,81,006	..	10,229	1,835	..	1,93,070	P	Beed
	1985-86 ..	मा.	69,368	..	2,926	533	..	72,827	S	
		प्रा.	1,86,511	..	11,258	1,586	..	1,99,357	P	
		मा.	65,019	..	3,144	598	..	68,761	S	
19 नांदेड	1984-85 ..	प्रा.	2,12,417	85	17,557	1,482	..	3,353	605	2,35,499	P	Nanded
	1985-86 ..	मा.	82,397	..	3,695	740	..	2,282	..	89,114	S	
		प्रा.	2,37,774	22	16,693	1,501	..	2,919	503	2,59,412	P	
		मा.	70,373	..	3,965	778	..	2,684	..	77,800	S	
20 उस्मानाबाद	1984-85 ..	प्रा.	1,33,925	..	2,725	127	..	1,36,777	P	Osmanabad
	1985-86 ..	मा.	68,243	..	952	316	..	69,511	S	
		प्रा.	1,38,419	..	3,115	179	..	1,41,673	P	
		मा.	53,978	..	8,230	806	..	56,014	S	
21 लातूर	1984-85 ..	प्रा.	1,84,962	22	6,004	879	..	1,91,867	P	Latur
	1985-86 ..	मा.	85,565	..	1,739	103	..	675	..	88,082	S	
		प्रा.	1,95,765	22	6,716	879	..	2,03,372	P	
		मा.	76,675	..	2,161	106	..	970	..	79,912	S	
22 बुलढाणा	1984-85 ..	प्रा.	1,96,864	..	19,196	924	..	539	..	2,17,523	P	Buldana
	1985-86 ..	मा.	80,772	..	3,382	916	..	285	..	85,355	S	
		प्रा.	2,02,606	..	19,640	914	..	806	..	2,23,966	P	
		मा.	82,464	..	3,743	1,052	87,259	S	
23 अकोला	1984-85 ..	प्रा.	2,25,812	356	27,918	5,260	..	4,214	..	2,63,560	P	Akola
	1985-86 ..	मा.	1,02,158	298	8,636	4,487	..	7,736	..	1,23,315	S	
		प्रा.	2,27,872	333	29,479	5,268	..	5,780	..	2,68,132	P	
		मा.	1,03,234	264	9,266	4,770	..	6,006	..	1,24,751	S	
24 अमरावती	1984-85 ..	प्रा.	2,33,082	348	28,052	9,104	..	2,107	..	2,72,693	P	Amravati
	1985-86 ..	मा.	1,28,481	..	6,790	5,052	..	2,923	..	1,43,246	S	
		प्रा.	2,37,630	356	28,606	9,281	..	2,144	..	2,73,017	P	
		मा.	74,786	..	7,719	6,616	..	6,144	..	94,265	S	
25 यवतमाळ	1984-85 ..	प्रा.	2,46,980	21	12,010	2,625	..	2,555	..	2,64,191	P	Yavatmal
	1985-86 ..	मा.	89,684	..	3,340	746	..	587	9	94,366	S	
		प्रा.	2,50,064	..	13,394	2,956	..	2,746	..	2,68,959	P	
		मा.	90,484	..	3,455	2,075	..	1,101	9	97,124	S	
26 वर्धा	1984-85 ..	प्रा.	1,33,050	112	2,692	3,252	..	2,482	..	1,41,588	P	Wardh
	1985-86 ..	मा.	76,781	..	1,127	3,813	..	1,038	..	82,759	S	
		प्रा.	1,34,632	110	2,683	3,264	..	3,066	..	1,49,755	P	
		मा.	74,484	..	1,220	3,990	110	2,862	..	82,666	S	

संख्या क्रमांक/TABLE No. 5-4(14-4)-contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(4)	(2)
27	नागपूर	1984-85 ..	प्र.	3,40,513	3,40,513	P	Nagpur
			मा.	1,81,089	474	8,050	25,881	..	17,760	2,33,254	
		1985-86 ..	प्र.	3,10,534	862	14,297	41,073	194	32,733	377	4,00,070	P	
			मा.	2,05,901	592	8,339	28,148	2,435	16,564	2,61,979	
28	भारता	1984-85 ..	प्र.	2,69,689	2,69,689	P	Bhandara
			मा.	1,05,702	183	381	11,578	..	1,757	1,19,601	
		1985-86 ..	प्र.	2,54,180	174	935	24,877	631	2,899	759	2,84,455	P	
			मा.	1,03,093	144	388	14,846	..	2,081	1,20,552	
29	चंद्रपूर	1984-85 ..	प्र.	1,89,524	..	1,881	4,875	..	6,497	2,841	2,05,618	P	Chandrapur
			मा.	82,579	..	649	3,449	..	4,610	311	91,598	S	
		1985-86 ..	प्र.	1,91,786	..	2,059	8,625	..	7,279	2,869	2,12,618	P	
			मा.	81,290	..	695	3,985	..	6,170	372	92,512	S	
30	गडचिरोली	1984-85 ..	प्र.	73,851	73,851	P	Gadchiroli
			मा.	15,225	..	155	728	..	304	67	16,479	S	
		1985-86 ..	प्र.	69,721	..	500	650	8,075	78,846	P	
			मा.	19,535	..	155	475	..	221	67	20,453	S	
महाराष्ट्र राज्य		1984-85 ..	प्र.	80,94,577	1,25,733	4,37,972	1,69,498	18,425	3,14,555	73,975	92,34,735	P	Maharashtra State
			मा.	35,47,632	96,405	1,18,767	1,11,230	17,185	3,57,152	14,197	42,62,568	S	
		1985-86 ..	प्र.	79,88,263	1,34,659	5,07,841	2,56,768	22,600	4,20,799	86,638	94,17,568	P	
			मा.	33,42,750	97,529	1,41,150	1,33,846	20,451	4,40,340	13,505	41,89,571	S	

टीप :- माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळातील फक्त इयत्ता ५ वी ते १० वी च्या विद्यार्थ्यांचा ह्या तक्त्यात समावेश आहे.

Note.—The Enrolment in Standards V—X in Secondary and Higher Secondary Schools has only been included in this table.

साधर.—शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune.

TABLE No. 55-A.

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.5 (A) (14.5)

प्रमुख परीक्षांचे निकाल

Examination results (Major examinations)

(1984-85)

बनुक्रमांक Serial No.	परीक्षा	माचं १९८४/ ऑक्टोबर १९८६	परीक्षेला बसलेल्यांची संख्या No. appeared			उत्तीर्ण झालेल्यांची संख्या No. passed			March 1984/ October 1984	Examination
			मुलगे Boys	मुली Girls	एकूण Total	मुलगे Boys	मुली Girls	एकूण Total		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
1 कला :—										
ARTS :										
	बॅचलर ऑफ आर्ट्स	माचं	14,700	16,665	31,365	8,569	10,527	19,096	March	Bachelor of Arts
		ऑक्टोबर	5,640	3,880	9,520	2,329	1,736	4,065	October	
	मास्टर ऑफ आर्ट्स	माचं	3,217	2,566	5,783	1,971	1,725	3,696	March	Master of Arts
		ऑक्टोबर	883	573	1,456	438	222	660	October	
	मास्टर ऑफ बिझनेस अॅडमिनिस्ट्रेशन	माचं	65	6	71	50	6	56	March	Master of Business Administration
		ऑक्टोबर	91	5	96	35	2	37	October	
	डॉक्टरेट पीएच. डी.	माचं	58	48	106	38	43	81	March	Doctorate (Ph. D.)
		ऑक्टोबर	40	23	63	24	15	39	October	
2 शास्त्र :—										
SCIENCE :										
	बॅचलर ऑफ सायन्स	माचं	12,406	5,502	17,908	6,812	3,972	10,784	March	Bachelor of Science
		ऑक्टोबर	6,039	1,073	7,082	1,756	462	2,218	October	
	मास्टर ऑफ सायन्स	माचं	1,686	990	2,676	1,197	832	2,029	March	Master of Science
		ऑक्टोबर	390	78	468	156	43	199	October	
	डॉक्टरेट (पीएच. डी.)	माचं	162	86	248	212	74	286	March	Doctorate (Ph. D.)
		ऑक्टोबर	111	49	160	October	
3 वाणिज्य :—										
COMMERCE :										
	बॅचलर ऑफ कॉमर्स	माचं	28,481	13,739	42,220	18,632	8,364	26,996	March	Bachelor of Commerce
		ऑक्टोबर	11,057	3,319	14,376	4,494	1,716	6,210	October	
	मास्टर ऑफ कॉमर्स	माचं	4,662	930	5,592	2,571	689	3,260	March	Master of Commerce
		ऑक्टोबर	1,670	325	1,995	658	154	812	October	
	पीएच. डी.	माचं	3	1	4	3	1	4	March	Ph. D.
		ऑक्टोबर	1	1	2	October	
4 वैद्यकीय :—										
MEDICAL :										
	एम. बी. बी. एम.	माचं	797	145	942	433	89	522	March	M.B.,B.S.
		ऑक्टोबर	737	275	1,012	511	200	711	October	
	बी. ए. एम. एम.	माचं	85	39	124	54	24	78	March	B.A.M.S.
		ऑक्टोबर	429	104	533	261	63	324	October	
	एम डी./एम एम.	माचं	643	129	772	297	61	358	March	MD/MS
		ऑक्टोबर	816	166	982	424	104	528	October	
	एम. एस.सी. (वैद्यकीय)	माचं	2	..	2	2	..	2	March	M.Sc. (Medicine)
		ऑक्टोबर	1	..	1	1	..	1	October	
5 शुश्रूषा :—										
NURSING :										
	बी.एम.सी. (शुश्रूषा)	माचं	..	109	109	..	90	90	March	B. Sc. (Nursing)
		ऑक्टोबर	..	2	2	..	1	1	October	
6 बतशास्त्र :—										
DENTISTRY :										
	बी. डी. एम./बी. डी.	माचं	76	99	175	53	72	125	March	B.D.S./B.D.
		ऑक्टोबर	50	50	100	29	37	66	October	

सक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.5-A (14.5)— contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
7	अभियांत्रिकी :—									ENGINEERING :
	बी. ई. (स्थापत्य)	मार्च	536	11	547	470	9	479	March	B.E. (Civil)
		अक्टोबर	66	3	69	32	2	34	October	
	बी. ई. (विद्युत)	मार्च	483	46	529	398	43	441	March	B.E. (Electrical)
		अक्टोबर	59	1	60	27	..	27	October	
	बी. ई. (यांत्रिकी)	मार्च	557	6	563	529	6	535	March	B. E. (Mechanical)
		अक्टोबर	44	..	44	35	..	35	October	
	पी. ई. (मेटालर्जी)	मार्च	71	3	74	62	3	65	March	B.E. (Metallurgy)
		अक्टोबर	9	..	9	5	..	5	October	
	केमिकल इंजिनियरिंग	मार्च	March	Chemical Engineering
		अक्टोबर	5	..	5	4	..	4	October	
	बी. ई. (दूरसंचार)	मार्च	57	1	58	48	1	49	March	B. E. Tele (Communication)
		अक्टोबर	5	1	6	October	
	एम.इ./एम.एमसी/(इंजिनियरिंग स्थापत्य)	मार्च	15	5	20	14	2	16	March	M.E./M.Sc. (Engineering Civil.)
		अक्टोबर	5	..	5	4	..	4	October	
	एम. ई. (विद्युत)	मार्च	8	..	8	5	..	5	March	M.E. (Electrical)
		अक्टोबर	October	
	एम. ई. (यांत्रिक)	मार्च	16	..	16	14	..	14	March	M.E. (Mechanical)
		अक्टोबर	15	1	16	7	..	7	October	
	मेटालर्जी (पीएच.डी.)	मार्च	March	Metallurgy (Ph.D.)
		अक्टोबर	5	..	5	4	..	4	October	
8	वास्तुशास्त्र :—									ARCHITECTURE :
	बॅचलर ऑफ आर्किटेक्चर	मार्च	92	42	134	74	37	111	March	Bachelor of Architecture.
		अक्टोबर	12	2	14	5	2	7	October	
9	कानून :—									LAW :
	बॅचलर ऑफ लॉ (एन.एल.बी.)	मार्च	1,675	693	5,278	1,980	290	2,270	March	Bachelor of Law (L.L.B.)
		अक्टोबर	1,294	2,039	5,333	1,410	773	2,183	October	
	मास्टर ऑफ लॉ (एन.एल.एम.)	मार्च	575	76	651	124	23	147	March	Master of Law (L.L.M.)
		अक्टोबर	234	28	262	60	11	71	October	
	डॉक्टरेट (पीएच.डी.)	मार्च	1	..	1	1	..	1	March	Doctorate
		अक्टोबर	October	
10	शिक्षण :—									EDUCATION :
	बी. एड.	मार्च	3,485	2,830	6,315	3,287	3,620	6,907	March	B.Ed.
		अक्टोबर	65	23	88	52	18	70	October	
	एम. एड.	मार्च	374	210	584	269	159	428	March	M.Ed.
		अक्टोबर	59	37	96	37	31	68	October	
	डॉक्टरेट (पी.एच.डी.)	मार्च	2	1	3	5	7	12	March	Doctorate (Ph.D.)
		अक्टोबर	October	
11	धनकी :—									AGRICULTURE :
	बी. एम.सी. (मोती)	मार्च	1,043	16	1,059	942	16	928	March	B.Sc. (Agri.)
		अक्टोबर	71	..	71	24	..	24	October	
	एम. एम.सी. (डेअरी विज्ञान)	मार्च	March	M.Sc. (Milk Science)
		अक्टोबर	4	..	4	4	..	4	October	
	डॉक्टरेट (पीएच.डी.)	मार्च	37	..	37	30	..	30	March	Doctorate (Ph.D.)
		अक्टोबर	October	
12	औषधशास्त्र :—									PHARMACY :
	बॅचलर ऑफ फार्मसी	मार्च	174	89	263	138	83	221	March	Bachelor of Pharmacy
		अक्टोबर	30	5	35	21	2	23	October	
	मास्टर ऑफ फार्मसी	मार्च	21	3	24	38	10	48	March	Master of Pharmacy
		अक्टोबर	October	
13	तंत्रशास्त्र :—									TECHNOLOGY :
	बॅचलर ऑफ टेक्नॉलॉजी	मार्च	174	7	181	159	7	166	March	Bachelor of Technology.
		अक्टोबर	81	8	89	39	5	44	October	
	बॅचलर ऑफ टेक्स्टाइल टेक्नॉलॉजी	मार्च	27	..	27	26	..	26	March	Bachelor of Textile Technology.
		अक्टोबर	1	..	1	1	..	1	October	
	मास्टर ऑफ टेक्नॉलॉजी	मार्च	19	1	20	19	1	20	March	Master of Technology
		अक्टोबर	20	..	20	20	..	20	October	

तबता क्रमांक/TABLE No. 5-5-A (14-5)— contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
14	गृहशास्त्र :—									HOME SCIENCE :
	बी. एस.सी. (गृहशास्त्र)	.. मार्च	..	607	607	..	537	537	March	B.Sc. (Home Science)
		ऑक्टोबर	..	22	22	..	18	18	October	
	बी. ए.	.. मार्च	..	40	40	..	39	39	March	B. A.
		ऑक्टोबर	October	
	एम. एस.सी.	.. मार्च	..	79	79	..	73	73	March	M.Sc. (Home Science)
		ऑक्टोबर	October	
	डॉक्टरेट	.. मार्च	..	1	1	..	1	1	March	Doctorate (Ph.D. etc.)
		ऑक्टोबर	October	
15	ग्रंथपालशास्त्र :—									LIBRARY SCIENCE :
	बॅचलर ऑफ लायब्ररी	.. मार्च	98	128	226	76	94	170	March	Bachelor of Library
		ऑक्टोबर	2	7	9	..	4	4	October	
	मास्टर ऑफ लायब्ररी	.. मार्च	5	8	13	2	6	8	March	Master of Library
		ऑक्टोबर	October	
16	समाजसेवा :—									SOCIAL WORK :
	बॅचलर ऑफ सोशल वर्क	.. मार्च	57	67	124	36	38	74	March	Bachelor of Social
		ऑक्टोबर	8	12	20	4	4	8	October	Work.
	मास्टर ऑफ सोशल वर्क	.. मार्च	354	104	458	249	93	342	March	Master of Social Work
		ऑक्टोबर	14	6	20	13	4	17	October	
17	वृक्षपत्र व्यवसाय :—									JOURNALISM :
	बॅचलर ऑफ जर्नालिझम	.. मार्च	77	31	108	69	20	89	March	Bachelor of Journalism
		ऑक्टोबर	October	
18	पशुवैद्यक शास्त्र :—									VETERINARY SCIENCE :
	बी. व्ही. एस.सी.	.. मार्च	51	12	63	45	12	57	March	Bachelor of Veterinary
		ऑक्टोबर	2	..	2	1	..	1	October	Science.
	एम. व्ही. एस.सी.	.. मार्च	34	..	34	29	..	29	March	Master of Veterinary
		ऑक्टोबर	2	..	2	1	..	1	October	Science.
19	आरोग्यशास्त्र :—									PHYSICAL EDUCATION.
	बॅचलर ऑफ फिजीकल एज्युकेशन.	.. मार्च	1,123	191	1,314	996	148	1,144	March	Bachelor of Physical
		ऑक्टोबर	October	Education.
	मास्टर ऑफ फिजीकल एज्युकेशन.	.. मार्च	58	6	64	51	5	56	March	Master of Physical
		ऑक्टोबर	October	Education.
20	इतर ललित कला :—									OTHER FINE ARTS :
	डिग्री इन फाईन आर्ट्स	.. मार्च	41	18	59	40	18	58	March	Degree in Fine Arts
		ऑक्टोबर	October	
21	ग्राम विपयक शास्त्र :—									RURAL STUDIES :
	बॅचलर ऑफ रुरल स्टडी	.. मार्च	8	..	8	8	..	8	March	Bachelor of Rural
		ऑक्टोबर	October	Studies.

आधार: शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune.

5. शिक्षण/EDUCATION

सक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.5 B (14-5)

प्रमुख परीक्षांचे निकाल
Examination results (Major examinations)

(1985-86)

क्रममांक Serial No.	परीक्षा	मार्च १९८५/ ऑक्टोबर १९८५	परीक्षेला बसलेल्यांची संख्या Appeared (Number)			उत्तीर्ण झालेल्यांची संख्या Passed (Number)			March 1985/ October 1985	Examination
			मुले Boys	मुली Girls	एकूण Total	मुले Boys	मुली Girls	एकूण Total		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
1 कला :--										
ARTS :										
बॅचलर ऑफ आर्ट्स	मार्च	15,838	14,628	30,466	8,980	9,700	18,680	March	Bachelor of Arts	
	ऑक्टोबर	8,613	8,514	17,127	4,020	4,384	8,404	October		
मास्टर ऑफ आर्ट्स	मार्च	4,146	3,157	7,296	2,376	2,046	4,422	March	Master of Arts	
	ऑक्टोबर	2,225	1,179	3,404	988	631	1,619	October		
2 शास्त्र :--										
SCIENCE :										
बॅचलर ऑफ सायन्स	मार्च	15,447	5,812	21,259	7,295	4,143	11,438	March	Bachelor of Science	
	ऑक्टोबर	8,263	1,658	9,921	2,741	803	3,544	October		
मास्टर ऑफ सायन्स	मार्च	1,802	947	2,749	1,281	801	2,082	March	Master of Science	
	ऑक्टोबर	743	175	918	448	118	566	October		
3 वाणिज्य :--										
COMMERCE :										
बॅचलर ऑफ कॉमर्स	मार्च	36,439	15,310	51,749	20,140	9,527	29,667	March	Bachelor of Commerce	
	ऑक्टोबर	18,161	5,196	23,357	7,371	2,271	9,642	October		
मास्टर ऑफ कॉमर्स	मार्च	4,896	1,122	6,018	2,306	563	2,869	March	Master of Commerce	
	ऑक्टोबर	2,366	541	2,907	946	229	1,175	October		
4 वैद्यकीय :--										
MEDICAL :										
एम. बी. बी. एस.	मार्च	664	213	877	337	159	496	March	M. B., B. S.	
	ऑक्टोबर	1,255	711	1,966	744	516	1,260	October		
एम. डी./एम. एस.	मार्च	599	180	779	299	101	400	March	M. D./M. S.	
	ऑक्टोबर	624	184	808	360	117	477	October		
5 सुश्रुता :--										
NURSING :										
बी. एस.सी. (सुश्रुता)	मार्च	2	68	70	2	68	70	March	B. Sc. (Nursing)	
	ऑक्टोबर	1	7	8	1	7	8	October		
6 दंतकशास्त्र :--										
DENTISTRY :										
बी. डी. एस.	मार्च	52	77	129	48	73	121	March	B. D. S.	
	ऑक्टोबर	October		
एम. डी. एम.	मार्च	1	3	4	1	1	2	March	M. D. S.	
	ऑक्टोबर	October		
7 अभियांत्रिकी :--										
ENGINEERING :										
बी. ई. (स्थापत्य)	मार्च	550	15	565	464	12	476	March	B. E. (Civil)	
	ऑक्टोबर	755	23	778	504	18	522	October		
बी. ई. (विद्युत)	मार्च	540	49	589	455	48	503	March	B. E. (Electronics)	
	ऑक्टोबर	111	8	119	36	1	37	October		
बी. ई. (यांत्रिकी)	मार्च	645	13	658	591	13	644	March	B. E. (Mechanical)	
	ऑक्टोबर	154	3	157	38	..	38	October		
बी. ई. (मेटॅलर्जी)	मार्च	88	3	91	64	3	67	March	B. E. (Metallurgy)	
	ऑक्टोबर	53	2	55	16	1	17	October		
बी. ई. (केमिकल)	मार्च	51	..	51	49	..	49	March	B. E. (Chemical)	
	ऑक्टोबर	October		
एम. ई. (स्थापत्य)	मार्च	March	M. E. (Civil)	
	ऑक्टोबर	39	4	43	23	2	25	October		
एम. ई. (विद्युत)	मार्च	12	..	12	9	..	9	March	M. E. (Electronics)	
	ऑक्टोबर	25	1	26	5	..	5	October		
एम. ई. (यांत्रिकी)	मार्च	19	..	19	18	..	18	March	M. E. (Mechanical)	
	ऑक्टोबर	36	8	44	22	..	22	October		
एम. ई. (मेटॅलर्जी)	मार्च	March	M. E. (Metallurgy)	
	ऑक्टोबर	8	..	8	2	..	2	October		
एम. ई. (केमिकल)	मार्च	17	2	19	17	1	18	March	M. E. (Chemical)	
	ऑक्टोबर	21	..	21	15	..	15	October		

संख्या क्रमांक/TABLE No. 5.5 B (14-5)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
8	शास्त्रशास्त्र :—									ARCHITECTURE :
	बैचलर ऑफ आर्किटेक्चर ..	मार्च ..	102	39	141	71	32	103	March	Bachelor of Architecture
		ऑक्टोबर ..	13	..	13	7	..	7	October	
9	कायदा :—									LAW :
	बैचलर ऑफ लॉ ..	मार्च ..	7,109	1,362	8,471	2,835	575	3,410	March	Bachelor of Law
		ऑक्टोबर	October	
	मास्टर ऑफ लॉ ..	मार्च	March	Master of Law
		ऑक्टोबर ..	372	43	415	70	12	82	October	
10	शिक्षण :—									EDUCATION :
	ब. एड. ..	मार्च ..	5,404	2,646	8,050	4,835	2,171	7,006	March	B. Ed.
		ऑक्टोबर ..	1,125	564	1,689	924	465	1,389	October	
	एम. एड. ..	मार्च ..	338	147	485	244	111	355	March	M. Ed.
		ऑक्टोबर ..	186	98	284	140	79	219	October	
	पीएच. डी. ..	मार्च ..	5	4	9	5	4	9	March	Ph. D.
		ऑक्टोबर	1	1	1	5	6	October	
11	शेतकी :—									AGRICULTURE :
	बी. एम.सी. ..	मार्च ..	513	9	522	447	9	456	March	B. Sc.
		ऑक्टोबर ..	6	..	6	6	..	6	October	
	एम. एम.सी. ..	मार्च ..	152	..	152	96	..	96	March	M. Sc.
		ऑक्टोबर ..	1	..	1	1	..	1	October	
	डॉक्टरेट/पीएच. डी. ..	मार्च ..	109	..	109	13	..	13	March	Doctorate Ph. D.
		ऑक्टोबर	October	
12	औषधशास्त्र :—									MEDICINE :
	बैचलर ऑफ फार्मसी ..	मार्च ..	93	21	114	80	20	100	March	Bachelor of Pharmacy
		ऑक्टोबर ..	45	5	50	39	5	44	October	
	मास्टर ऑफ फार्मसी ..	मार्च ..	14	4	18	14	4	18	March	Master of Pharmacy
		ऑक्टोबर ..	18	2	20	18	2	20	October	
13	तंत्रशास्त्र :—									TECHNOLOGY :
	बैचलर ऑफ टेक्नॉलॉजी ..	मार्च ..	228	25	253	161	21	182	March	Bachelor of Technology
		ऑक्टोबर ..	44	..	44	29	..	29	October	
	मास्टर ऑफ टेक्नॉलॉजी ..	मार्च ..	70	5	75	70	5	75	March	Master of Technology
		ऑक्टोबर ..	5	..	5	5	..	5	October	
	एम. एम.सी. (टेक्नॉलॉजी) ..	मार्च	March	M. Sc. (Technology)
		ऑक्टोबर	October	
	बी. एम.सी. (टेक्नॉलॉजी) ..	मार्च ..	45	2	47	44	2	46	March	B. Sc. (Technology)
		ऑक्टोबर	October	
14	गृहशास्त्र :—									HOME SCIENCE :
	बी. एम.सी. ..	मार्च ..	1	366	367	..	322	322	March	B. Sc. (Home Science)
		ऑक्टोबर	31	31	..	27	27	October	
	एम. एम.सी. ..	मार्च	99	99	..	83	83	March	M. Sc. (Home Science)
		ऑक्टोबर	October	
15	ग्रंथपालशास्त्र :—									LIBRARY SCIENCE :
	बैचलर ऑफ लायब्ररी ..	मार्च ..	88	84	172	42	41	83	March	Bachelor of Library
		ऑक्टोबर ..	44	19	63	29	16	45	October	
	मास्टर ऑफ लायब्ररी ..	मार्च ..	17	6	23	12	5	17	March	Master of Library
		ऑक्टोबर	October	
16	समाजसेवा :—									SOCIAL WORK :
	बैचलर ऑफ सोशल वर्क ..	मार्च ..	98	69	167	73	50	123	March	Bachelor of Social work
		ऑक्टोबर ..	14	8	22	12	6	18	October	
	मास्टर ऑफ सोशल वर्क ..	मार्च ..	378	113	491	319	96	415	March	Master of Social work
		ऑक्टोबर ..	380	99	479	306	67	373	October	
17	वृत्तपत्र व्यवसाय :—									JOURNALISM :
	बैचलर ऑफ जर्नालिज्म ..	मार्च ..	77	21	98	67	17	84	March	Bachelor of Journalism
		ऑक्टोबर	October	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.5 B (14.5)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
18	पशुवैद्यकशास्त्र :—									VETERINARY SCIENCE :
	बी. व्ही. एससी.	मार्च ..	4	1	5	4	1	5	March	B. V. Sc.
		ऑक्टोबर ..	10	..	10	10	..	10	October	
	एम व्ही. एससी.	मार्च	March	M. V. Sc.
		ऑक्टोबर ..	1	..	1	1	..	1	October	
19	आरोग्यशास्त्र :—									PHYSICAL EDUCATION :
	बॅचलर ऑफ फिजिकल एज्युकेशन	मार्च ..	2,232	248	2,480	2,124	231	2,355	March	Bachelor of Physical Education.
		ऑक्टोबर	October	
	मॉस्टर ऑफ फिजिकल एज्युकेशन	मार्च ..	87	7	94	85	7	92	March	Master of Physical Education.
		ऑक्टोबर	October	
20	इतर ललित कला :—									OTHER FINE ARTS :
	टिगरी इन फाईन आर्ट्स	मार्च	March	Degree in Fine Arts
		ऑक्टोबर ..	3	1	4	2	1	3	October	
21	ग्रामविषयक शास्त्र :—									RURAL STUDIES :
	बॅचलर ऑफ रुरल स्टडी	मार्च ..	44	13	57	29	10	39	March	Bachelor of Rural Studies
		ऑक्टोबर	October	

आधार.—शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune.

5. शिक्षण/

तबता क्रमांक/

संस्थेच्या प्रकारानुसार तांत्रिक शिक्षण संस्था/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	अभियांत्रिकी आणि तंत्र- शास्त्रीय महाविद्यालये Engineering and techno- logical colleges		तंत्रनिकेतन Polyte- chnics		इतर पदविका संस्था Other diploma institu- tions		औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था Industrial training insti- tu- tions		उच्च तांत्रिक विद्यालये/ केंद्रे Technical high- schools/ centres		मूलभूत प्रशि- क्षण आणि संबंधित सूचना केंद्रे Basic training and related instruction/ centres		पूर्व-व्यावसायिक प्रशिक्षण संस्था Pre-ocational centres at 2 stage	
		1984-85	85-86	84-85	85-86	84-85	85-86	84-85	85-86	84-85	85-86	84-85	85-86	84-85	85-86
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)
1	बुलढुंबई	13	13	12	14	13	13	16	16	22	17	10	10
2	ठाणे	1	1	7	8	1	1	8	8	16	18	3	4
3	रायगड	1	1	2	2	5	5	6	8	1	1
4	रत्नागिरी	3	3	5	5	3	6	2	2
5	सिंधुदुर्ग	1	2	1	1	..	1	5	5	1	1
6	नाशिक	2	2	4	5	2	2	7	8	13	17	2	2
7	धुळे	3	3	7	7	1	1	4	5	13	16	1	1
8	जळगाव	2	2	8	8	2	2	9	9	14	17	2	2
9	अहमदनगर	4	4	7	7	13	15	19	25	1	1
10	पुणे	8	8	6	6	6	6	15	16	36	32	2	4
11	सातारा	3	3	6	6	1	1	4	6	9	13	2	2
12	सांगली	3	3	5	5	1	1	6	6	17	19	1	1
13	सोलापूर	1	1	4	4	2	2	5	5	27	27	1	1
14	कोल्हापूर	5	5	8	8	4	4	6	6	20	25	1	1
15	औरंगाबाद	3	3	5	6	2	2	5	7	9	10	1	1
16	जालना	1	2	2	5	2
17	परभणी	1	1	1	1	3	3	7	6	1	1
18	बीड	3	3	1	1	3	3	8	7	1	1
19	नांदेड	2	2	2	3	1	1	7	8	6	7	1	1
20	उस्मानाबाद	2	2	4	5	1	1	3	3	4	5
21	लातूर	3	3	9	9	2	2	5	5	10	10	1	1
22	बुलढाणा	1	1	1	1	1	1	2	2	6	7	1	1
23	अकोला	1	1	4	4	1	1	2	2	6	7	1	1
24	अमरावती	2	2	7	7	3	3	5	8	5	9	1	1
25	यवतमाळ	1	1	4	4	2	2	5	5	9	10	1	1
26	वर्धा	2	2	2	2	6	..	2	2
27	नागपूर	5	5	8	8	6	6	7	8	6	8	1	1
28	भंडारा	1	1	4	4	3	3	4	4	1	2
29	चंद्रपूर	1	1	..	1	4	4	3	4	1	1
30	गडचिरोली	1	3	3	1	1
महाराष्ट्र राज्य		68	68	134	145	55	55	164	179	312	353	44	48

टिप:—स्तंभ (२७) माहिती जिल्हावार नमुन विभागवार आहेत व त्यामुळे स्तंभ (२७) चा माहितीचा अंतर्भाव स्तंभ २९ मध्ये दिलेला नाही.

आधार:—(१) संचालक, तंत्रशिक्षण, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

(२) संचालक, तंत्रशिक्षण प्रशिक्षण, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

EDUCATION

TABLE No. 5-6 (14.6)

Distribution of technical institutions by type of institutions

शिक्षक शिक्षण महाविद्यालये Teachers Training College	औद्योगिक विद्यालये Industrial Schools	+ २ स्तर- वरील व्यव- सायिक शिक्षण योजना Vocational centres at 2- stage		सरकारी संस्थांच्या अधिपत्याखाली कार्य करणाऱ्या संस्था Institu- tions run by a t.ono- mous governing bodies		औद्योगिक कामगारांचे अधिवेळ वर्ग Part-time classes for in- dustrial workers		शिल्प कारा- गिर आणि इतर तांत्रिक प्रमाणपत्र देणाऱ्या संस्था Crafts and other technical institute certificate level		एकूण Grand total		District		
		1984-85	85-86	84-85	85-86	84-85	85-86	84-85	85-86	84-85	85-86		84-85	85-86
(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(2)
..	25	42	5	5	1	1	..	148	74	232	Greater Bombay
..	7	23	96	34	147	Thane
..	8	10	360	39	20	63	Raigad
..	5	9	20	15	42	Ratnagiri
..	7	8	57	13	72	Sindhudurg
..	19	29	1	1	..	55	42	107	Nashik
..	6	10	1	..	138	38	24	70	Dhule
..	5	12	44	30	84	Jalgaon
..	7	9	1	..	1	40	50	Ahmadnagar
1	1	16	26	2	2	1	1	..	56	70	135	Pune
..	11	14	43	26	77	Satara
..	5	10	271	58	29	91	Sangli
..	8	13	60	41	104	Solapur
..	16	15	1	..	54	44	102	Kolhapur
..	14	18	1	1	..	33	30	69	Aurangabad
..	1	1	6	5	11	Jalna
..	4	10	9	15	29	Parbhani
..	4	6	9	16	26	Beed
..	8	10	105	26	22	52	Nanded
..	2	5	11	9	24	Osmanabad
..	6	9	11	22	36	Latur
..	8	11	6	17	27	Buldana
..	16	17	25	25	52	Akola
..	19	21	87	42	30	81	Amravati
..	9	11	14	24	41	Yavatmal
..	8	10	43	18	63	Wardha
..	14	22	2	2	1	1	..	214	29	253	Nagpur
..	7	9	363	65	15	83	Bhandara
..	6	9	38	14	56	Chandrapur
..	2	2	3	6	9	Gadchiroli
1	1	273	401	9	9	6	7	1,324	1,324	799*	2312	Maharashtra State

Note:-The information col. 27 is given region-wise (not districtwise) and hence information col. 27 is not included in col. 29.

Source: (1) Director of Technical Education, Government of Maharashtra, Bombay.

(2) Director of Technical Training, Government of Maharashtra, Bombay.

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5-7 (14-7)

तंत्र विज्ञान संस्थांची स्वीकार्यता वार्षिक प्रवेशक्षमता, नाच नोंदविलेले, उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी आणि शिक्षकांची संख्या
Number of technical institutions, intake capacity, enrolment, outturn and number of teachers by category of institution

अनुक्रमिक Serial No.	संस्थांची No. of Institutions	एकूण प्रवेश क्षमता Total intake capacity	एकूण नोंदविलेले Total enrolment	एकूण उत्तीर्ण Total outturn	शिक्षकांची संख्या Number of teachers	वर्ग Category						
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
		1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	
1	पब्लीक पाठशाळा (अभियांत्रिकी आणि तंत्रशास्त्रिकी) महाविद्यालये	Degree level (Engineering and technological) colleges.
2	पब्लीक पाठशाळा (तंत्रशास्त्रिकी आणि इतर पब्लिक) संस्था	Diploma level (Polytechnic and other diploma) Institutions.
3	औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था (चार अस्थायी संस्थांची परवानगी वाळता)	164	179	38,355	41,188	35,083	27,046	14,246	N.A.	N.A.	N.A.	Industrial training institutes (excluding four provisionally permitted).
4	तंत्र माध्यमिक विद्यालये/केंद्रे	312	353	28,160	28,330	63,960	76,210	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Technical High Schools/Centres.

टीप -- N. A. उपलब्ध नाही/Not available.

आधार -- (१) मंचालक, तांत्रिक शिक्षण, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source -- (1) Director of Technical Education, Government of Maharashtra, Bombay.

(२) मंचालक, तांत्रिक प्रशिक्षण, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

(2) Director of Technical Training, Government of Maharashtra, Bombay.

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE 5-8 (14-8)

शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थानधील मंजूर केलेल्या जागा, प्रवेश क्षमता आणि उत्तीर्ण झालेल्यांची संख्या
Number of sanctioned seats, intake capacity and outturn of Government Industrial Training Institute

अनुक्रमांक Serial No.	ध्वसनावाचे नाव	मंजूर जागा Sanctioned seats		प्रवेश क्षमता Intake capacity		उत्तीर्ण झालेले Outturn		Name of the Trade
		1984-85	85-86	1984-85	85-86	1984-85	85-86	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
	एक वर्षे कालावधीचे—							One year duration
1	कालावधीचे—	128	128	128	112	84	52	Blacksmith
2	मुत्तार	1,372	1,472	1,360	1,314	766	613	Carpenter
3	यांत्रिक (डिझेल)	1,104	1,168	1,040	1,088	520	604	Mechanic (Diesel)
4	यांत्रिक (कॉम्ब)	656	672	608	608	240	358	Mechanic (Tractor)
5	मॉल्डर	896	880	896	880	522	343	Moulder
6	रंगारी	240	304	240	336	155	10	Painter
7	मंडू कार्यागार	304	352	272	304	158	185	Plumber
8	पत्रे कार्यागार	640	704	608	672	430	480	Sheet metal worker
9	सुरता (जि आणि ई)	2,220	2,268	2,028	2,028	1,313	1,134	Welder (G and E)
10	क्रिंतारी यंत्रचालक	32	32	32	32	32	23	Wireless operator
11	मुद्रण यंत्रचालक	190	400	400	..	275	301	Printing Machine (Operator)
12	पायबुटांच्या वस्तू बनविणे	32	32	32	32	18	9	Manufacturing of leather goods work
13	पुस्तक बांधणी	80	80	80	80	22	51	Book binding
14	हस्तकला व कॅम्बे मुद्रित वाचा	512	512	464	464	376	359	Hand composing and Proof reading
15	स्टेनोग्राफी (मराठी/इंग्रजी)	1,040	928	944	832	333	291	Stenography (Marathi/English)
16	कॉटिंग व क्लिपिंगमास	560	560	496	480	479	434	Cutting and tailoring
17	पायबुटांच्या कार्यागार	32	32	32	32	6	7	Manufacturing of footwear
18	जोडा इलेक्ट्रीशियन	64	N.A.	64	..	84	..	Auto Electrician
	दोन वर्षे कालावधीचे—							Two years duration—
19	यांत्रिक (प्रमाणित वा वाहन यंत्रचालक)	416	512	368	480	150	169	Mechanic (Ref. and Air-conditioning)
20	यांत्रिक (मायार वाड्या)	2,368	2,416	2,096	2,096	709	678	Mechanic Motor Vehicle
21	आरेखक (स्थापत्य)	1,424	1,584	848	848	225	367	Draftsman (Civil)
22	आरेखक (यांत्रिक)	1,556	1,520	1,104	1,136	453	575	Draftsman (Mech.)
23	विजयवर्धनी	1,680	3,824	3,158	3,200	1,097	1,121	Electrician
24	विजय विलेपक	80	96	80	96	25	29	Electroplator
25	मोडारी	1,808	6,160	4,816	4,672	1,950	1,692	Fitter
26	वाट्यागार	2,832	3,088	2,496	2,528	648	510	Wiremen
27	यंत्र कार्यागार	2,136	2,136	2,088	2,088	862	702	Machinist
28	यंत्र कार्यागार (दुयक)	708	708	708	720	286	230	Mechanic (Grinder)
29	आयुर्वेद यंत्रचालक	40	N.A.	40	..	19	..	Structural Fitter
30	यांत्रिक यंत्रचालक (मॅन्टेन्स)	272	288	272	336	65	153	Mechanic (Millwright Maintenance)
31	यांत्रिक (उपकरण)	304	364	304	272	124	106	Mechanic (Instrument)
32	यांत्रिक (रेडिओ आणि ट्यूब रेडिओ)	768	992	672	816	172	198	Mechanic (Radio and T. V.)
33	पॅटर्नकार	464	464	464	464	116	135	Pattern maker
34	मॅट्रिक	480	608	416	432	77	132	Surveyor
35	हार्मोनि व यंत्रे करणारे	128	144	128	192	25	63	Tool and die maker
36	कार्यागार	3,012	3,036	2,652	2,652	1,183	980	Turner
37	घड्याळकार	192	160	160	160	35	31	Watch and clock maker
38	बांधणी कार्यागार	752	992	656	720	89	200	Building construction
39	इलेक्ट्रॉनिक्स	224	608	208	496	46	57	Electronics
40	फार्म यंत्रिक	144	224	128	128	36	52	Farm mechanic
41	विद्युत परिरक्षण यांत्रिक	Electric mechanical maintenance
42	रबर तंत्रज्ञ	16	16	16	16	12	..	Rubber technician
43	प्लॅस्टिकचे भांडे करणारे	16	16	16	16	15	..	Plastic moulder maker
	एकूण	38,132	40,820	33,628	27,888	14,281	13,465	Total

N. A. - उपलब्ध नाही/Not available.

आधार—(१) संचालक, तंत्रशिक्षण, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source—(1) Director of Technical Education, Govt. of Maharashtra, Bombay.

(२) संचालक, तांत्रिक प्रशिक्षण महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

(2) Director of Technical Training, Govt. of Maharashtra, Bombay.

5. शिक्षण/EDUCATION

सप्तता क्रमांक/TABLE No. 5.9 (14-9)

अभियांत्रिकी, तंत्रशास्त्र व तंत्रनिकेतन अभियांत्रिकी महाविद्यालयांच्या अंतिम वर्षाच्या परिक्षेस बसलेल्या व उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या
Number of students appeared and passed in final year examination of engineering, technological and polytechnic colleges during the calendar year

क्रमांक Serial No.	अभ्यासक्रमाचा प्रकार (2)	1984		1985		Type of Course (2)
		परिक्षेस बसलेले No. appeared	उत्तीर्ण झालेले No. passed	परिक्षेस बसलेले No. appeared	उत्तीर्ण झालेले No. passed	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
पदवी अभ्यासक्रम—						
<i>I. Degree Course</i>						
1	स्नातक	650	540	735	655	Civil Engineering
2	यांत्रिकी	658	600	781	655	Mechanical Eng.
3	विद्युत	575	485	671	527	Electrical Eng.
4	इतर	518	457	531	432	Others
	एकूण	2,401	2,082	2,718	2,269	Total
पदविका अभ्यासक्रम—						
<i>II. Diploma Course—</i>						
1	स्नातक	2,284	1,675	593	308	Civil Engineering
2	यांत्रिकी	1,428	1,184	299	171	Mechanical Eng.
3	विद्युत	1,381	1,087	321	155	Electrical Eng.
4	इतर	2,795	1,830	2,645	1,229	Others
	एकूण	7,888	5,716	3,856	1,863	Total

बाधार.—(१) संचालक, तंत्रशिक्षण, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—(1) Director of Technical Education, Government of Maharashtra, Bombay.

(२) संचालक, तांत्रिक प्रशिक्षण, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

(2) Director of Technical Training Government of Maharashtra, Bombay.

*परीक्षा वेण्याची सत्र पद्धत बदलून वार्षिक परीक्षा घेण्यामुळे डिसेंबर १९८५ मध्ये परीक्षा वेण्यात आली नाही त्यामुळे परीक्षेला बसलेल्या व पास झालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या कमी आलेली आढळते.

*Due to Conversion of semester pattern system into yearly pattern system hence semester examination for Dec. 85 was not held. Hence number for appeared and passed seems to be reduced.

6. जनता संपर्क

MASS COMMUNICATION

६.१ छापखाने व नियतकालिके, प्रकाशित झालेली पुस्तके व नियतकालिके त्यांचे भाषावार व तिपथवार वर्गीकरण यासंबंधी माहिती या विभागातील तक्त्यामध्ये दिलेली आहे.

6.1 Data on printing presses and periodicals, books and periodicals published and their classification according to languages and subjects are presented in the tables in this section.

6. जनता संपर्क/

तक्ता क्रमांक/

छापखाने व निरनिराळ्या भाषांतील नियतकालिके/

		दैनिके/Dailies																				
अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	छापखान्यांची संख्या No. of Presses		इंग्लीश English		मराठी Marathi		गुजराती Gujarati		कोंकणी Konkani		हिंदी Hindi		उर्दू Urdu		सिंधी Sindhi		इतर Others		एकूण Total		
		(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)
1	बुधगांव	**	3023	3028	14	14	9	9	7	8	3	3	5	6	1	1	39	41
2	दादर	**	264	273	3	2	2	1	4	5	9	8
3	दायगाव	**	96	99	1	1	1	1
4	रत्नागिरी	**	49	49	4	4	4	4
5	सिधुदुर्ग	**	2	2	2	2
6	दादर	**	289	304	1	1	13	10	1	1	15	12
7	धुळे	**	132	132	5	5	5	5
8	जळगांव	**	215	218	13	12	1	1	14	13
9	अहमदनगर	**	257	284	8	8	8	8
10	पुणे	**	646	646	1	1	13	10	1	1	15	12
11	सातारा	**	250	267	4	7	4	7
12	सांगली	**	240	255	9	10	1	1	10	11
13	सोलापूर	**	279	291	8	9	1	1	9	10
14	कोल्हापूर	**	463	448	13	15	13	15
15	औरंगाबाद	**	242	247	7	6	1	4	4	11	11
16	जालना	**	5	7	4	4	4	4
17	परभणी	**	38	39	7	8	2	2	9	10
18	बीड	**	37	37	9	11	9	11
19	नांदेड	**	28	28	8	8	1	1	1	1	10	10
20	उरमाणाबाद	**	68	69	1	1	1	1
21	लातूर	**	1	1	9	12	9	12
22	बुलढाणा	**	85	85	1	1	1	1
23	अकोला	**	137	138	4	4	4	5	8	9
24	अमरावती	**	71	71	8	9	1	8	10
25	शिवभाल	**	61	62	4	7	4	7
26	वर्धा	**	31	31	1	1	1	4	2	5
27	नागपूर	**	379	383	3	3	8	8	7	8	18	19
28	भंडारा	**	37	38	6	11	6	11
29	चंद्रपूर	**	89	90	8	10	2	3	10	13
30	शहानिपोली	**	7	10	1	2	1	1	3
महाराष्ट्र राज्य		**	7,519	7,616	19	19	185	196	7	8	31	44	12	13	5	6	369	385

MASS COMMUNICATION

TABLE No. 6.1 (24.1)

Number of Printing Presses and number of periodicals in different languages

साप्ताहिक (द्वि. आणि त्रै. साप्ताहिके धरून) / Weeklies (Including bi and tri-weeklies)																		
इंग्रजी English		मराठी Marathi		गुजराती Gujarati		कोंकणी Konkani		हिन्दी Hindi		उर्दू Urdu		सिंधी Sindhi		इतर Others		एकूण Total		District
(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)	(h)	(i)	(j)	(k)	(l)	(m)	(n)	(o)	(p)	(q)	(r)	
(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(40)	
39	42	19	13	15	15	12	15	15	17	6	6	106	108	Greater Bombay
..	..	18	23	5	5	..	2	10	11	33	41	Thane
..	..	25	24	25	24	Raigad
..	..	7	8	7	8	Ratnagiri
..	..	12	18	12	18	Sindhudurg
..	1	43	35	1	32	29	75	66	Nashik
..	..	19	20	6	19	26	Dhule
..	..	47	56	5	4	2	3	54	63	Jalgaon
..	..	18	18	18	18	Ahmednagar
3	2	36	31	1	3	3	5	5	47	42	Pune
..	..	10	9	1	11	9	Satara
..	..	31	29	1	1	32	30	Sangli
..	..	28	29	2	2	..	1	30	32	Solapur
..	..	51	21	1	1	32	22	Kolhapur
..	..	27	35	3	3	14	10	44	50	Aurangabad
..	..	15	10	2	1	..	3	17	14	Jalna
..	..	12	11	1	1	8	13	20	Parbhani
..	..	23	26	1	1	..	2	24	29	Beed
..	..	19	25	1	2	15	8	35	35	Nanded
..	..	8	8	8	8	Osmanabad
..	..	12	12	12	12	Latur
..	..	23	23	3	4	2	4	28	31	Buldana
..	..	27	25	13	18	6	7	51	50	Akola
..	..	31	32	27	22	2	2	63	56	Amravati
1	1	44	39	4	3	1	2	50	45	Yavatmal
..	..	6	7	27	26	33	33	Wardha
1	1	15	19	23	24	3	3	1	1	43	48	Nagpur
..	..	7	8	27	23	34	31	Bhandara
..	..	19	25	5	5	1	1	25	31	Chandrapur
..	..	3	4	3	4	Gadchiroli
44	49	638	643	15	15	163	163	27	112	22	23	981	1,035	Maharashtra State

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	पाक्षिके/Fortnightlies																		
		इंग्लीश English		मराठी Marathi		गुजराती Gujarati		कोंकणी Konkani		हिंदी Hindi		उर्दू Urdu		सिंधी Sindhi		इतर Others		एकूण Total		
		(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	
		(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)	(56)	(57)	(58)	
1	बृहन्मंडई	..	44	44	10	11	12	11	17	18	8	8	2	2	93	94
2	ठाणे	6	7	1	1	1	1	8	8	16	17
3	रामगड	2	3	2	3
4	रत्नागिरी	1	1	1	1
5	सिंधुदुर्ग
6	नाशिक	3	6	12	10	15	16
7	धुळे	5	4	1	1	6	5
8	जळगाव	5	4	1	1	2	6	7
9	अहमदनगर	2	2	2	2
10	पुणे	..	4	5	14	12	2	2	20	15
11	सातारा	..	1	1	4	3	5	3
12	सांगली	2	1	2	1
13	सोलापूर	2	2
14	कोल्हापूर	7	6	7	6
15	औरंगाबाद	..	2	1	5	6	2	1	9	8
16	जालना
17	परभणी	3	3
18	बीड	1	2	3
19	नांदेड	3	2	1	..	4	1	8	3
20	उस्मानाबाद	3	3
21	सातूर	1	1
22	बुलढाणा	2	1	1	2	4	2
23	अकोला	2	1	1	..	2	1	5
24	अमरावती	2	1	1	1	3	2
25	यवतमाळ	1	1	1	1
26	वर्धा	2	1	1	1	3	2
27	नागपूर	..	3	2	6	7	3	2	3	3	15	14
28	भंडारा
29	चंद्रपूर	1	1	1	1
30	गडचिरोली
महाराष्ट्र राज्य		..	54	53	83	88	13	12	27	27	33	35	10	10	220	225

TABLE No. 6-1 (24-1) -contd.

मासिके (ट्रैमसिके धरून)/Monthlies Bi-monthlies																		
इंग्लीश English		मराठी Marathi		गुजराती Gujarati		कोंकणी Konkani		हिन्दी Hindi		उर्दू Urdu		सिंधी Sindhi		इतर Others		एकूण Total		District
(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(2)
(59)	(60)	(61)	(62)	(63)	(64)	(65)	(66)	(67)	(68)	(69)	(70)	(71)	(72)	(73)	(74)	(75)	(76)	
287	299	77	77	83	84			46	48	20	20	12	12	525	540	Greater Bombay
3	2	19	19	1	2			1	2			14	14	38	39	Thane
1	1	18	18	2	3			2	2			25	24	Raigad
..	..	3	1	3	1	Ratnagiri
..	..	1	1	1	1	Sindhudurg
..	4	20	21			2	2	6	4	28	31	Nashik
5	..	6	5	2	11	7	Dhule
..	..	4	4	1	4	6	Jalgaon
..	..	7	5			4	4	11	9	Ahmednagar
1	1	122	139	6	6	10	12	..	1	5	5	145	164	Pune
27	23	29	30	56	53	Satara
..	..	6	4			1	7	5	Sangli
..	..	8	8	8	8	Solapur
..	1	19	21			1	1	20	23	Kolhapur
1	1	10	10			1	1	..	1	13	13	Aurangabad
2			1	1	3	1	Jalna
..	1	1	1			1	1	1	2	Parbhani
..	..	1	2	1	Beed
..	..	6	2	6	2	Nanded
..	..	2	4	2	4	Osmanabad
..	8			1	1	1	9	Latur
..	..	1	1	1	1	Buldana
1	1	10	1			1	1	..	1	13	2	Akola
1	..	11	8			3	3	..	1	15	12	Amravati
..	..	5	12			1	1	7	13	Yavatmal
..	..	4	2			8	6	..	1	12	9	Wardha
10	7	23	24			9	7	2	4	44	42	Nagpur
..	..	1	1	1	1	Bhandara
..	..	1	1			1	1	2	2	Chandrapur
..	1	1	Gadchiroli
340	341	415	429	92	95	93	95	32	35	31	31	1,003	1,026	Maharashtra State

अन क्रमांक Serial No:	जिल्हा	त्रैमासिक/Quarterlies																	
		इंग्लीश		मराठी		गुजराती		कोंकणी		हिंदी		उर्दू		सिंधी		हतर		एकूण	
		(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)
(1)	(2)	(77)	(78)	(79)	(80)	(81)	(82)	(83)	(84)	(85)	(86)	(87)	(88)	(89)	(90)	(91)	(92)	(93)	(94)
1	बृहन्मुंबई	158	170	20	17	13	14	22	22	220	230
2	ठाणे	1	..	7	5	1	1	9	6
3	रायगड	1	2	8	9	1	1	10	12
4	रत्नागिरी	1	2	1	2
5	सिधुदुर्ग	2	2	2	2
6	नाशिक	2	1	4	3	2	1	8	5
7	भुळे	..	1	1	1	1	2
8	जळगाव
9	अहमदनगर	1	1	1	1	1	3	2
10	पुणे	20	17	34	31	..	1	3	4	1	1	58	54
11	सातारा	..	1	3	3	3	4
12	सांगली	1	1	1	2	2	3
13	सोलापूर	2	1	2	1
14	कोल्हापूर	8	10	8	10
15	बीरगाबाद	1	1	3	3	1	1	5	5
16	जालना	1	1	1	1
17	परभणी
18	बीड	2	2	2	2
19	नांदेड
20	उस्मानाबाद
21	लातूर
22	बुलडाणा	2	2
23	अकोला	1	1	..
24	भमरावती	1	1	1	1
25	यवतमाळ	1	1
26	वर्धा	1	1	2	2	3	3
27	नागपूर	5	5	3	4	1	1	3	4	1	1	13	15
28	भंडारा
29	चंद्रपूर	1	1
30	गडचिरोली
महाराष्ट्र राज्य		190	200	112	98	15	16	35	37	8	8	3	3	353	362

टीप.—(a)—३१ डिसेंबर १९८४ रोजी/As on 31st December 1984.

आधार.—अधिपरीक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

TABLE 6-1 (24-1)- contd

वार्षिक (वर्षाविक) वर्ष/Annual (including six months)																		
इंग्लिश		मराठी		गुजराती		कोंकणी		हिंदी		उर्दू		सिंधी		इतर		एकूण		District
(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	
(95)	(96)	(97)	(98)	(99)	(100)	(101)	(102)	(103)	(104)	(105)	(106)	(107)	(108)	(109)	(110)	(111)	(112)	(2)
43	39	24	27	5	5	12	14	2	3	10	10	96	98	Greater Bombay
..	..	5	7	11	11	16	18	Thane
..	..	4	4	4	4	Raigad
..	1	1	1	1	Ratnagiri
..	..	1	1	1	1	Sindhudurg
..	..	2	2	2	2	Nashik
..	..	3	3	3	3	Dhule
..	..	1	1	1	2	2	3	Jalgaon
..	..	1	1	1	1	2	2	Ahmednagar
9	8	37	44	4	3	4	4	54	59	Pune
..	..	2	2	..	Satara
..	..	1	2	1	2	Solapur
1	1	6	7	2	2	9	10	Kolhapur
1	1	1	1	2	2	Aurangabad
..	Jalna
..	Parbhani
..	..	2	2	2	2	Beed
..	..	1	1	..	Nanded
..	Osmanabad
..	Latur
..	..	2	2	2	2	Buldaaa
..	Akola
..	Amravati
..	Yavatmal
..	Wardha
1	..	3	4	1	1	1	5	6	Nagpur
..	Bhandara
..	Chandrapur
..	Gadchiroli
55	49	96	109	6	5	20	23	2	3	26	26	205	215	Maharashtra State

Note.—(b)=३१ दिसंबर १९८५ रोजी/As on 31st December 1985.

Source.—Examiner of Books and Publications, Government of Maharashtra, Bombay.

6. जनता संपर्क/MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 6.2 (24.2)

प्रकाशित पुस्तके व नियतकालिके याचिचयी सांख्यिकी
Statistics of books and periodicals published

अनुक्रमांक Serial No.	प्रकाशनाचा प्रकार	इंग्रजी, व इतर युरोपियन भाषा English and other European languages		प्रादेशिक भाषा Regional languages		भारतीय प्राचीन भाषा Indian classical languages		एकापेक्षा अधिक भाषा In more than one language		एकूण Total		Type of publication
		1984	1985	1984	1985	1984	1985	1984	1985	1984	1985	
		(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	
1	पुस्तके (अ) मूळ लेखन	230	146	1,202	893	2	1,432	1,041	Books (a) Original works
	(ब) अनुवादित	10	10	(b) Translations
	(क) एकूण	230	146	1,202	903	2	1,432	1,051	(c) Total
2	नियतकालिके (मासिक ते वार्षिक कालावधीची).	589	514	835	1,029	6	..	131	60	1,561	1,603	Periodicals (of periodicity from monthly to yearly).
	एकूण प्रकाशने	819	660	2,037	1,932	6	..	131	62	2,993	2,654	Total number of publications.

भाषार.—अधिपरीक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Examiner of Books and Publications, Government of Maharashtra, Bombay.

6. जनता संपर्क/MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 6.3 (24.3)

पुस्तके व नियतकालिके यांचे भाषावार वर्गीकरण
Classification of books and periodicals according to languages

अनुक्रमांक Serial No.	भाषा	पुस्तके Books		नियतकालिके Periodicals		एकूण Total		Language
		1984	1985	1984	1985	1984	1985	
		(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	
1	इंग्रजी	230	146	662	514	892	660	English
2	मराठी	1,105	807	499	636	1,604	1,443	Marathi
3	गुजराती	21	17	113	116	134	133	Gujarati
4	हिन्दी	54	55	148	155	202	210	Hindi
5	सिंधी	14	14	97	76	111	90	Sindhi
6	उर्दू	8	10	42	46	50	56	Urdu
7	प्राचीन भाषा	Classical languages
8	बोली भाषा	Dialects
9	एकापेक्षा अधिक भाषा	..	2	..	60	..	62	In more than one language
10	इतर भाषा	Other languages
	एकूण	1,432	1,051	1,561	1,603	2,993	2,654	Total

टोप.—नियतकालिकात मासिक, त्रैमासिक व वार्षिक प्रकाशनाचाच समावेश आहे.

Note.—Periodicals include monthly, quarterly and annual publications only.

भाषार.—अधिपरीक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Examiner of Books and Publications, Government of Maharashtra, Bombay.

6. जनता संपर्क/MASS COMMUNICATION

तबता क्रमांक/TABLE No. 6-4 (24.4)

प्रसिद्ध झालेली पुस्तके व नियतकालिके यांची विषयवार वर्गवारी
 Distribution of books and periodicals published according to subjects

अनुक्रमांक Serial No.	विषय	पुस्तके/Books								Subject	
		शैक्षणिक Educational		अशैक्षणिक Non-Educational		एकूण Total		नियतकालिके Periodicals			
		1984	1985	1984	1985	1984	1985	1984	1985		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)	
1	कृषि	15	5	15	5	47	48	Agriculture	
2	मानवशास्त्र	2	..	Anthropology	
3	पुराणवस्तु अभ्यास	4	..	Archaeology	
4	शिवण व कर्तनकला	..	1	5	4	5	5	14	6	Arts and craft	
5	खगोलशास्त्र व फलज्योतिष	..	1	10	8	11	8	26	18	Astronomy and astrology.	
6	चरित (आठवणी घरून)	..	7	156	97	163	98	15	..	Biography (including Memories):	
7	नागरिकशास्त्र	..	2	2	2	4	2	1	..	Civics	
8	वाणिज्य व उद्योगधंदे	..	3	7	2	10	3	52	43	Commerce and Industry.	
9	नाटक	..	1	47	33	47	34	10	..	Drama	
10	अर्थशास्त्र	..	4	12	12	16	13	84	21	Economics	
11	शिक्षण	..	96	49	11	10	107	59	26	94	Education
12	तांत्रिक	..	1	8	9	8	10	139	26	Engineering	
13	मनोरंजन	..	3	441	364	444	364	50	216	Fiction	
14	खेळ	4	3	4	3	18	11	Games and Sports	
15	भूगोल	..	1	1	3	1	4	22	1	Geography	
16	आरोग्य	..	9	15	10	15	19	26	23	Health and hygiene.	
17	इतिहास	..	13	9	10	22	12	22	1	History	
18	उद्योगधंदे	..	2	5	1	7	1	85	94	Industry	
19	भाषा	..	20	59	31	79	31	1	1	Languages	
20	विधी (कायदा)	..	16	1	2	17	15	26	23	Law	
21	गणित	..	6	2	6	2	12	2	..	Mathematics	
22	औषध	..	3	14	5	17	8	25	27	Medicine	
23	संकीर्ण	..	27	65	42	92	54	611	752	Miscellaneous	
24	संगीत (नृत्य घरून)	..	4	4	42	8	43	30	1	Music (including dancing).	
25	निसर्ग शिक्षण	1	..	1	..	1	1	Nature study	
26	तत्वज्ञान (मानसिक व नैतिक शास्त्र)	..	1	55	29	56	30	24	41	Philosophy (including Mental and Moral Science)	
27	काव्य	..	2	77	78	79	80	25	..	Poetry	
28	राज्यशास्त्र	..	2	35	16	35	18	62	1	Political Science.	
29	धर्म	..	16	91	58	107	70	71	138	Religion	
30	शास्त्र (भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र, भूगर्भ शास्त्र प्राणिशास्त्र व वनस्पतिशास्त्र घरून)	..	9	7	11	16	31	13	11	Science (including Physics, Chemistry, Geology, Zoology, Botany, etc.).	
31	समाजशास्त्र	..	1	34	11	35	14	13	9	Sociology	
32	प्रवास	9	4	9	4	1	2	Travel	
33	युद्ध	1	..	1	14	..	War	
एकूण		230	142	1,202	909	1,432	1,051	1,561	1,603	Total	

आधार :- अधिपरीक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source :- Examiner of Books and Publications, Government of Maharashtra, Bombay.

सत्यमेव जयते

7. आरोग्य

HEALTH

७.१. राज्य व केन्द्र शासनाची, तसेच नगरपालिका, स्थानिक संस्था व खाजगी संस्था यांनी शासकीय सहाय्याने चालविलेली रुग्णालये व दवाखाने यांची माहितीही देण्यात आली आहे. राज्याच्या आरोग्य सेवा संचालनालय आणि जिऱ्हा परिषदांच्या नियंत्रणाखाली असलेल्या प्राथमिक आरोग्य केंद्राची माहिती यात समाविष्ट आहे.

7.1. Information is given in the tables on number of hospitals and dispensaries of State and Central Government Institutions, institutions run by Municipalities and Local Bodies and also private-aided institutions. The Primary Health Centres under control of the State's Directorate of Public Health Services and under Zilla Parishads are also included in the data.

7. आरोग्य/HEALTH

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.1 (15.4)

सार्वजनिक आणि सार्वजनिक सहाय्यित संस्थांकडून मिळालेल्या वैद्यकीय सुविधा
Medical facilities available through public and public-aided institutions

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	रुग्णालये Hospitals		प्राथमिक आरोग्य केंद्रे Primary health centres		दवाखाने Dispensaries		प्राथमिक आरोग्य पथके Primary health units		क्षयरोग रुग्णालये आणि रुग्ण चिकित्सालये T.B. Hospitals and clinics		सर्व संस्थांतील खाटांची संख्या Number of beds in all institutions		District
		(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	बृहन्मुंबई	245	245	487	487	24	24	32,077	34,176	Greater Bombay
2	ठाणे	63	83	85	71	514	785	3	..	2	2	6,397	6,618	Thane
3	रायगड	24	28	49	49	77	140	5	5	1	1	1,683	1,807	Raigad
4	रत्नागिरी	29	29	64	64	43	67	3	3	1,811	1,753	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	10	10	35	36	46	49	784	806	Sindhudurg
6	नाशिक	60	71	85	85	387	505	2	..	4	4	3,732	4,145	Nashik
7	धुळे	54	61	68	68	213	221	4	2	1	1	2,108	2,222	Dhule
8	जळगांव	64	70	69	69	203	220	2	2	5	5	2,700	2,632	Jalgaon
9	अहमदनगर	59	67	84	84	463	413	1	1	3	3	3,401	3,902	Ahmadnagar
10	पुणे	97	133	78	78	208	354	17	14	11	11	14,538	15,470	Pune
11	सातारा	59	60	63	63	171	172	4	5	2	2	2,610	2,803	Satara
12	सांगली	64	70	52	53	211	233	3	2	2	2	3,998	4,336	Sangli
13	सोलापूर	85	88	58	58	355	239	2	1	5	5	4,924	5,214	Solapur
14	कोल्हापूर	54	69	65	65	326	404	7	7	3	3	2,938	3,409	Kolhapur
15	औरंगाबाद	27	35	40	40	188	204	5	..	3	3	1,981	2,151	Aurangabad
16	जालना	11	21	30	30	56	68	3	3	772	1,139	Jalna
17	परभणी	23	23	44	44	164	167	8	8	1	1	950	971	Parbhani
18	बीड	12	19	41	41	55	50	3	1	2	2	1,316	1,359	Beed
19	नांदेड	20	27	48	48	172	273	7	7	1	1	1,675	1,751	Nanded
20	उस्मानाबाद	11	11	35	36	61	50	2	..	2	2	680	656	Osmanabad
21	लातूर	17	22	39	39	45	119	4	1	773	1,270	Latur
22	बुलढाणा	28	30	41	41	135	97	1	1	2	2	1,173	1,212	Buldana
23	अकोला	44	43	48	48	155	149	5	3	1	1	2,460	2,525	Akola
24	अमरावती	54	55	48	48	486	595	8	7	2	2	4,105	4,237	Amravati
25	यवतमाळ	28	36	53	53	165	208	5	3	1	1	1,536	1,752	Yavatmal
26	वर्धा	24	24	23	23	159	151	8	..	1	1	2,145	2,205	Wardha
27	नागपूर	60	67	40	39	427	623	1	1	3	3	6,899	7,191	Nagpur
28	भंडारा	16	21	62	61	110	133	2	2	1,447	1,567	Bhandara
29	चंद्रपूर	20	21	58	58	63	51	4	4	3	3	1,938	1,878	Chandrapur
30	गडचिरोली	5	6	34	34	35	32	4	3	447	473	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1,367	1,545	1,539	1,526	6,190	7,259	118	87	90	90	1,13,998	1,21,630	Maharashtra State
												+ 13*		
												1,539		

(a) = ३१ डिसेंबर १९८५ रोजी/As on 31st December 1985. (b) = ३१ डिसेंबर १९८६ रोजी/As on 31st December 1986.

टीप.—(१) रुग्णालये व दवाखाने ह्यात स्वायत्त व व्यावसायिक संस्था यांच्या खाजगी रुग्णालये/दवाखाने यांचा समावेश आहे.

(२) "खाटा" मध्ये ग्रामकीय, स्थानिक तसेच खाजगी संस्थांची रुग्णालये, प्राथमिक आरोग्य केंद्रे, प्राथमिक आरोग्य पथके, ह्यातील सर्व प्रकारच्या खाटांचा समावेश आहे.

* (३) मान्यता मिळालेल्या एकूण १,५३९ प्राथमिक आरोग्य केंद्रांपैकी १३ केंद्रांची जागा स्थगित आदेशामुळे अद्याप निश्चित केली नाही.

Note.—(i) Hospitals and dispensaries are inclusive of voluntary and known private bodies.

(ii) Beds include all types of hospital beds (special and general) provided in hospitals, primary health centres, primary health units, dispensaries owned by Govt., local as well as private bodies.

(iii) Out of sanctioned 1,539 PHCs location of 13 PHCs are not fixed due to stay order.

आधार.—संचालक, आरोग्य सेवा, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

Source.—Directorate of Health Services, Maharashtra State, Pune.

8. कुटुंब कल्याण

८.१. कुटुंब कल्याण केंद्राच्या आकडेवारीत फिरत्या कुटुंब कल्याण केंद्राचाही समावेश आहे. ह्या केंद्रांत नसबंदी शस्त्रक्रिया, लूप बसविणे व कुटुंब कल्याण साधनांचे वाटप करणे इत्यादी कामे नियमित चालतात. पुरुष नसबंदीस इंग्रजीत व्हॅसेक्टोमी म्हणतात तर स्त्री नसबंदीस ट्युबेक्टोमी म्हणतात. “लूप बसविणे” हे साधन स्त्रियांसाठी असून त्याचा उपयोग पाळणा लांबविण्याकरिता किंवा थांबविण्याकरिता होतो.

FAMILY WELFARE

8.1. The number of family welfare centres include Mobile Family Welfare Centres also. In these centres the Sterilisation, I U C D insertions and distribution of conventional contraceptives are done regularly. The sterilisation operation performed on male is called vasectomy and that on female is called tubectomy. I U C D device is meant for women and is used for spacing as well as for stopping of births.

8. कुटुंब कल्याण/FAMILY WELFARE

तपता क्रमांक/TABLE No. 8.1 A (15.5)

कुटुंब कल्याण केंद्रांची संख्या व त्यांचे कार्य
Number of family welfare centres operating and work done

(1984-85)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	नसबंदी शस्त्रक्रियांची संख्या No. of sterilisation operations done				एकूण Total	बसविलेल्या लुपांची संख्या No. of I.U.D. insertions performed	District
		३१ मार्च १९८५ रोनी केंद्रांची संख्या No. of centres as on 31st March 1985	पुरुष नसबंदी Vasectomy	स्त्री नसबंदी Tubectomy				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)	
1	बृहन्मुंबई	78	16,769	43,021	59,790	31,224	Greater Bombay	
2	ठाणे	36	9,264	24,363	33,627	12,116	Thane	
3	रायगड	19	3,583	8,948	12,531	2,563	Raigad	
4	रत्नागिरी	21	1,789	5,336	7,125	5,279	Ratnagiri	
5	सिंधुदुर्ग	12	930	2,602	3,532	3,458	Sindhudurg	
6	नाशिक	31	8,082	16,952	27,034	22,285	Nashik	
7	धुळे	28	7,051	12,758	19,809	18,667	Dhule	
8	जळगांव	28	10,308	16,235	26,543	26,043	Jalgaon	
9	अहमदनगर	26	5,170	21,534	26,704	20,208	Ahmadnagar	
10	पुणे	54	9,048	37,149	46,197	42,957	Pune	
11	सातारा	21	2,569	15,387	17,956	13,589	Satara	
12	सांगली	16	1,209	13,082	14,291	7,819	Sangli	
13	सोलापूर	29	5,446	21,385	28,831	19,387	Solapur	
14	कोल्हापूर	24	3,345	21,755	25,100	19,636	Kolhapur	
15	औरंगाबाद	19	1,047	8,936	9,983	20,706	Aurangabad	
16	जालना	12	640	6,085	6,725	13,040	Jalna	
17	परभणी	26	488	6,547	7,035	30,643	Parbhani	
18	बीड	23	247	3,088	8,335	23,901	Beed	
19	नांदेड	20	2,541	3,189	10,730	27,978	Nanded	
20	उस्मानाबाद	15	173	4,995	5,168	16,407	Osmanabad	
21	लातूर	14	68	5,314	5,382	19,583	Latur	
22	बुलढाणा	15	6,997	8,169	15,166	22,368	Buldana	
23	अकोला	19	9,663	9,797	19,460	32,641	Akola	
24	अमरावती	22	11,020	8,634	19,653	25,195	Amravati	
25	यवतमाळ	22	5,394	14,256	19,650	25,765	Yavatmal	
26	वर्धा	13	3,123	5,949	9,072	11,867	Wardha	
27	नागपूर	29	13,216	15,782	28,998	29,818	Nagpur	
28	भंडारा	19	6,587	5,467	12,554	21,624	Bhandara	
29	चंद्रपूर	20	12,108	6,794	18,902	24,215	Chandrapur	
30	गडचिरोली	11	5,093	3,226	8,319	10,693	Gadchiroli	
महाराष्ट्र राज्य		722	1,62,977	3,89,235	5,52,212	6,01,674	Maharashtra State	

आधार—महसंचालक, आरोग्य सेवा, कुटुंब कल्याण विभाग (मातासंयोजन व शालेय आरोग्य), महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Joint Director of Health Services, Family Welfare, MCH and SH, Government of Maharashtra, Pune

8. कुटुंब कल्याण/FAMILY WELFARE

तपती क्रमांक/TABLE No. 8.1 B (15.5)

कुटुंब कल्याण केंद्रांची संख्या व त्यांचे कार्य
Number of family welfare centres operating and work done

(1985-86)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	नसबंदी शस्त्रक्रियांची संख्या No. of sterilisation operations done				एकूण Total	बसविलेल्या लुपांची संख्या No. of I.U.D. insertions performed	District
		३१ मार्च १९८६ रोजी केंद्रांची संख्या No. of centres as on 31st March 1986	पुरुष नसबंदी Vasectomy	स्त्री नसबंदी Tubectomy				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	
1	बृहस्पुंबई	87	10,998	43,079	54,077	35,223	Greater Bombay	
2	ठाणे	36	9,995	30,993	40,988	13,825	Thane	
3	रायगड	19	5,995	10,850	16,845	3,064	Raigad	
4	रत्नागिरी	21	2,543	7,490	10,033	7,996	Ratnagiri	
5	सिंधुदुर्ग	11	1,084	3,629	3,713	5,081	Sindhudurg	
6	नाशिक	32	3,663	20,150	23,813	10,142	Nashik	
7	धुळे	23	4,138	13,618	17,756	5,591	Dhule	
8	जळगांव	30	2,352	21,817	24,169	13,762	Jalgaon	
9	अहमदनगर	25	1,458	19,957	21,415	10,378	Ahmadnagar	
10	पुणे	52	7,214	35,871	43,085	23,193	Pune	
11	सातारा	21	4,246	18,208	22,454	13,187	Satara	
12	सांगली	16	1,522	15,666	17,188	8,612	Sangli	
13	सोलापूर	30	3,873	24,775	28,648	21,575	Solapur	
14	कोल्हापूर	25	2,435	24,466	26,901	17,633	Kolhapur	
15	ओरंगाबाद	19	742	10,593	11,335	11,722	Aurangabad	
16	जालना	10	352	7,025	7,377	7,852	Jalna	
17	परभणी	20	207	8,798	9,005	14,976	Parbhani	
18	बीड	19	182	10,669	10,851	14,471	Beed	
19	नांदेड	18	547	11,228	11,775	14,671	Nanded	
20	उस्मानाबाद	24	428	9,273	9,701	9,810	Osmanabad	
21	लातूर		446	14,604	15,050	12,321	Latur	
22	बुलढाणा	15	3,872	7,930	11,802	11,041	Buldhana	
23	अकोला	19	6,987	9,940	16,927	20,602	Akola	
24	अमरावती	21	5,093	10,521	15,614	16,979	Amravati	
25	यवतमाळ	22	3,699	13,302	17,001	22,372	Yavatmal	
26	वर्धा	13	1,405	4,755	6,160	5,029	Wardha	
27	नागपूर	31	8,397	17,234	25,631	25,079	Nagpur	
28	भंडारा	20	6,210	6,807	13,017	11,979	Bhandara	
29	चंद्रपूर	20	7,866	7,052	14,918	15,055	Chandrapur	
30	गडचिरोली	11	4,067	3,774	7,841	6,876	Gadchiroli	
	महाराष्ट्र राज्य	715	1,12,016	4,44,074	5,55,090	4,17,182	Maharashtra State	

आधार—सहसंचालक, आरोग्य सेवा, कुटुंब कल्याण विभाग (मानवबालसंगोपन व शालेय आरोग्य), महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source: Joint Director of Health Services, Family Welfare, MCH and SH, Government of Maharashtra, Pune.

सत्यमेव जयते

9. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा
(पोलीस, गुन्हे व न्याय)

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE
(POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

९.१. या विभागातील तक्त्यांमध्ये बृहन्मुंबई व महाराष्ट्र राज्यातील पोलीसांची संख्या व त्यांचेवरील खर्च, निरनिराळ्या गुन्हांचे वर्गीकरण, न्यायालये व त्यांचेकडील प्रकरणे आणि तुरुंगातील कैद्यांसंबंधी माहिती या विषयावरील आकडेवारी समाविष्ट आहे.

9.1 Data in the tables in this section include Statistics regarding Police force in Greater Bombay and Maharashtra and cost of police, classification of various crimes-courts and cases with them and prisoners crimes.

9. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय) /

पोलीस /

तकता क्रमांक /

महाराष्ट्र राज्यातील पोलीसांवरील वर्च व त्यांची संख्या /

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा	वर्ष Year	पोलीस आयुक्त, अतिरिक्त पोलीस आयुक्त, उपआयुक्त व सहाय्यक पोलीस आयुक्त Commissioner of Police and Additional Commissioner of Police, Deputy Commis- sioner of Police and Assistant Commissioner of Police			पोलीस निरीक्षक Police Inspector			पोलीस अभियंता Police Prosecutors			उप-निरीक्षक Sub-Inspectors		
			तात्पुरते Temporary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total	तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total	तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total	तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)
1	बृहन्मुंबई	1984-85	49	44	93	347	181	528	30	29	59	981	859	1,840
		1985-86	52	44	96	410	182	592	30	29	59	1,353	863	2,216
2	ठाणे शहर	1984-85	5	...	5	13	1	14	3	4	7	62	14	76
		1985-86	4	1	5	13	1	14	1	6	7	62	14	76
3	ठाणे ग्रामीण	1984-85	10	6	16	38	18	56	1	12	13	140	88	228
		1985-86	17	6	23	46	18	64	7	6	13	165	92	257
4	रायगड	1984-85	2	3	5	8	4	12	4	6	10	29	34	63
		1985-86	2	3	5	6	4	10	4	6	10	24	30	54
5	रत्नागिरी	1984-85	2	2	4	4	3	7	2	4	6	11	21	32
		1985-86	2	2	4	5	3	8	3	3	6	13	19	32
6	सिंधुदुर्ग	1984-85	3	1	4	3	2	5	4	3	7	13	8	21
		1985-86	3	1	4	3	2	5	3	4	7	13	8	21
7	नाशिक	1984-85	3	5	8	7	13	20	8	8	16	47	59	106
		1985-86	3	5	8	9	13	22	6	10	16	47	59	106
8	धुळे	1984-85	3	3	6	6	5	11	5	7	12	39	38	77
		1985-86	3	3	6	6	5	11	5	7	12	39	38	77
9	जळगाव	1984-85	3	3	6	9	7	16	5	9	14	34	44	78
		1985-86	3	3	6	9	7	16	5	9	14	34	44	78
10	अहमदनगर	1984-85	2	4	6	3	6	9	4	8	12	25	35	60
		1985-86	2	4	6	3	6	9	4	8	12	25	35	60
11	पुणे शहर	1984-85	3	3	6	5	5	10	4	5	9	18	44	62
		1985-86	3	3	6	5	5	10	4	5	9	18	44	62
12	पुणे ग्रामीण	1984-85	11	7	18	19	16	35	6	13	19	112	72	184
		1985-86	11	7	18	19	16	35	6	13	19	113	78	191
13	सातारा	1984-85	2	3	5	3	6	9	3	8	11	19	39	58
		1985-86	3	3	6	4	6	10	3	8	11	20	39	59
14	सांगली	1984-85	1	3	4	4	5	9	1	9	10	23	29	52
		1985-86	...	5	5	4	5	9	1	9	10	24	29	53
15	सोलापूर	1984-85	2	4	6	8	6	14	5	10	15	31	47	78
		1985-86	2	4	6	8	6	14	5	10	15	47	27	74
16	कोल्हापूर	1984-85	3	3	6	8	7	15	3	7	10	17	38	55
		1985-86	3	3	6	8	7	15	3	7	10	21	38	59
17	बीरगावाच	1984-85	2	4	6	8	5	13	2	8	10	35	34	69
		1985-86	2	4	6	8	5	13	2	8	10	41	34	75
18	जालना	1984-85	3	1	4	4	3	7	1	5	6	18	19	37
		1985-86	3	1	4	4	3	7	3	3	6	18	20	38
19	परभणी	1984-85	5	1	6	3	5	8	1	8	9	22	30	52
		1985-86	3	3	6	3	5	8	1	8	9	25	30	55
20	बीड	1984-85	1	3	4	3	3	6	4	7	11	17	30	47
		1985-86	1	3	4	3	3	6	4	7	11	14	30	44

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (Police, Crimes and Judicial)

Police

TABLE No. 9.1 (23.1)

Cost and Strength of Police in Maharashtra

हवालदार Head Constables			पोलीस सिपाई Constables			एकूण Total			केंद्र व राज्य भासनाच्या महसूल खात्या- कडून येणे असलेली रक्कम (हजार रुपयात)	केंद्र व राज्य भासनाच्या महसूल खात्या- कडून येणे असलेली रक्कम (हजार रुपयात)	एकूण खर्च (हजार रुपयात)	District
तात्पुरते Temporary	कायमचे Permanent	एकूण Total	तात्पुरते Temporary	कायमचे Permanent	एकूण Total	तात्पुरते Temporary	कायमचे Permanent	एकूण Total	Total cost payable from Central and State Revenue (‘000 Rs.)	Total cost payable other than Central and State Revenue (‘000 Rs.)	Total cost (‘000 Rs)	
(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(2)
3,541	1,502	5,043	6,845	10,349	17,194	12,731*	13,195*	25,926*	3,80,846	30,139	4,10,985	Greater Bombay
4,340	2,450	6,790	8,355	10,279	18,634	14,540	13,847	28,387	4,35,675	..	4,35,675	Thane (City)
286	175	461	738	763	1,501	1,107	957	2,064	23,789	..	23,789	Thane (Rural)
286	175	461	752	763	1,515	1,118	960	2,078	22,699	..	22,699	Thane (Rural)
464	593	1,057	1,578	1,697	3,275	2,231	2,414	4,645	54,568	..	54,568	Thane (Rural)
568	613	1,181	1,994	1,769	3,763	2,797	2,504	5,301	65,505	..	65,505	Raigad
193	270	463	557	757	1,314	793	1,074	1,867	30,841	492	31,333	Raigad
155	242	397	442	660	1,102	633	945	1,578	35,871	780	36,651	Ratnagiri
124	150	274	323	462	785	466	642	1,108	16,327	120	16,447	Ratnagiri
117	160	277	330	462	792	470	649	1,119	18,296	172	18,468	Sindhudurg
89	73	162	280	251	531	392	338	730	9,056	..	9,056	Sindhudurg
93	83	176	281	251	532	396	349	745	18,366	..	18,366	Nashik
169	557	726	886	1,473	2,359	1,120	2,115	3,235	39,145	..	39,145	Nashik
337	589	926	808	1,473	2,281	1,210	2,149	3,359	43,697	..	43,697	Dhule
339	237	576	901	682	1,583	1,293	972	2,265	34,929	4	34,933	Dhule
298	237	535	903	682	1,585	1,254	972	2,226	41,974	25	41,999	Jalgaon
297	551	848	604	1,218	1,822	952	1,832	2,784	30,352	5	30,357	Jalgaon
266	374	640	604	1,218	1,822	921	1,655	2,576	37,036	3	37,039	Ahmednagar
266	270	536	410	972	1,382	710	1,295	2,005	27,531	76	27,607	Ahmednagar
170	270	440	413	972	1,385	617	1,295	1,912	35,711	780	36,491	Ahmednagar
513	328	841	744	559	1,303	1,287	944	2,231	23,882	104	23,986	Pune (Rural)
295	248	543	526	744	1,270	851	1,049	1,900	24,999	229	25,228	Pune (Rural)
169	597	766	1,468	1,906	3,374	1,785	2,611	4,396	86,139	1,018	87,157	Pune (City)
578	599	1,177	1,521	1,906	3,427	2,188	2,619	4,807	98,365	1,626	99,991	Pune (City)
314	270	584	496	1,031	1,527	837	1,357	2,194	32,433	..	32,433	Satara
237	270	507	502	1,037	1,539	769	1,357	2,126	39,020	..	39,020	Satara
233	194	427	509	687	1,196	771	927	1,698	27,211	2	27,213	Sangli
199	186	385	509	687	1,196	737	921	1,658	30,039	39	30,078	Sangli
191	378	569	528	1,294	1,822	765	1,739	2,504	11,566	723	12,289	Solapur
186	378	564	528	1,294	1,822	776	1,719	2,495	43,278	1,162	44,440	Solapur
186	268	454	465	897	1,362	682	1,220	1,902	26,130	53	26,183	Kolhapur
215	268	483	509	897	1,406	759	1,220	1,979	54,393	132	54,525	Kolhapur
209	207	416	373	895	1,268	629	1,153	1,782	27,638	..	27,638	Aurangabad
253	180	433	489	812	1,301	795	1,043	1,838	68,710	23	68,733	Aurangabad
214	111	325	321	345	666	561	484	1,045	12,028	5	12,033	Jalna
103	111	214	331	351	682	462	489	951	16,552	..	16,552	Jalna
99	169	268	426	597	1,023	556	810	1,366	28,668	187	28,855	Parbhani
153	184	337	371	666	1,037	556	896	1,452	30,580	187	30,767	Parbhani
151	208	359	196	653	849	372	904	1,276	11,463	..	11,463	Beed
78	200	278	198	644	842	298	887	1,185	24,341	..	24,341	Beed

तक्ता क्रमांक/

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)
21	नरिंद	.. 1984-85	3	3	6	7	5	12	3	8	11	22	40	62
		1985-86	3	3	6	7	5	12	7	4	11	22	40	62
22	रुक्मानाबाद	.. 1984-85	2	2	4	3	3	6	2	8	10	11	21	32
		1985-86	2	2	4	3	3	6	2	6	8	11	21	32
23	लातूर	.. 1984-85	..	4	4	..	10	10	4	5	9	19	20	39
		1985-86	2	3	5	5	5	10	4	5	9	12	23	35
24	बुलडाणा	.. 1984-85	1	3	4	5	5	10	5	7	12	15	44	59
		1985-86	1	3	4	5	5	10	6	6	12	22	44	66
25	अकोला	.. 1984-85	2	4	6	5	8	13	3	10	13	24	54	78
		1985-86	2	4	6	5	8	13	3	10	13	24	54	78
26	अमरावती	.. 1984-85	2	4	6	5	9	14	5	9	14	8	64	72
		1985-86	2	4	6	5	9	14	5	9	14	8	64	72
27	यवतमाळ	.. 1984-85	1	3	4	7	2	9	5	6	11	12	42	54
		1985-86	1	3	4	7	2	9	5	6	11	12	42	54
28	बर्हा	.. 1984-85	2	3	5	2	3	5	3	6	9	8	31	39
		1985-86	2	3	5	2	3	5	3	6	9	8	31	39
29	नागपूर ग्रामीण	.. 1984-85	..	4	4	6	3	9	2	7	9	21	31	52
		1985-86	..	4	4	6	3	9	2	7	9	21	31	52
30	नागपूर शहर	.. 1984-85	7	8	15	6	22	28	5	10	15	85	62	147
		1985-86	7	8	15	7	22	29	5	10	15	91	62	103
31	पंढारा	.. 1984-85	1	3	4	4	4	8	5	5	10	15	36	51
		1985-86	1	3	4	4	4	8	5	5	11	15	36	51
32	पंढरपूर	.. 1984-85	1	3	4	4	3	7	7	5	12	35	35	70
		1985-86	1	3	4	4	3	7	7	5	12	35	35	70
33	गडचिरोली	.. 1984-85	3	..	3	3	2	5	5	..	5	19	9	28
		1985-86	4	..	4	3	2	5	5	..	5	23	9	32
	महाराष्ट्र राज्य	.. 1984-85	149	147	287	560	380	940	150	256	406	1,987	2,071	4,058
		1985-86	150	151	301	639	376	1,015	159	245	404	2,420	2,063	4,483

टीप— *यात अनुक्रमे १३८, २३१ व ११६९ जमावारांचा समावेश आहे.

धाडार-- पोलीस जाबुस्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

सत्यमेव जयते

TABLE No. 51 (23.1)— contd.

(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)
97	246	343	258	824	1,082	390	1,126	1,516	22,006	37	22,043	Nanded
117	246	363	268	825	1,093	424	1,123	1,547	28,839	96	28,935	
117	110	227	221	438	659	356	582	938	13,090	..	13,090	Osmanabad
117	109	226	224	438	662	359	579	938	19,820	..	19,820	
117	118	235	551	357	708	491	514	1,005	11,465	1	11,466	Latur
32	210	242	90	659	749	145	905	1,050	18,479	..	18,479	
122	144	266	273	697	970	421	900	1,331	23,740	19	23,759	Buldhana
181	144	325	344	697	1,041	559	899	1,458	30,377	13	30,390	
173	285	458	557	992	1,549	764	1,353	2,117	33,618	24	33,642	Akela
219	285	504	594	992	1,586	827	1,353	2,180	43,389	76	43,465	
217	187	404	468	984	1,452	705	1,257	1,712	26,513	10	26,523	Amravati
186	293	479	517	983	1,500	723	1,362	2,082	42,074	33	42,107	
140	178	318	290	741	1,031	455	972	1,427	20,323	..	20,323	Yavatmal
..	338	338	297	741	1,038	322	1,132	1,454	27,362	48	27,410	
160	140	300	197	454	651	372	637	1,009	13,259	20	13,279	Wardha
101	140	241	219	454	673	335	637	972	16,813	25	16,838	
207	168	375	546	488	1,034	782	731	1,483	21,717	125	21,842	Nagpur (Rural)
207	168	375	547	488	1,035	783	701	1,484	25,405	97	25,502	
96	527	623	716	1,771	2,487	915	2,400	3,315	45,415	237	45,652	Nagpur (City)
307	527	834	735	1,771	2,506	1,152	2,400	3,552	57,388	603	57,991	
191	165	356	439	570	1,009	655	783	1,438	23,070	9	23,079	Bhandara
190	165	355	443	570	1,013	658	783	1,441	28,554	13	28,567	
202	150	352	415	561	976	664	757	1,421	18,408	..	18,408	Chandrapur
203	150	353	420	561	981	670	757	1,427	21,244	20	21,244	
134	54	188	342	152	494	506	217	723	5,394	..	5,394	Gadchiroli
134	54	188	342	152	494	511	217	728	8,738	..	8,738	
10,020	9,580	19,600	23,721	36,517	60,238	37,516*	49,182*	86,698*	12,12,560	33,410	12,45,970	Maharashtra State
10,921	10,646	21,567	25,406	36,898	62,304	39,615	50,373	89,988	15,53,569	6,182	15,59,751	

Note.—*This includes 938, 231 and 1169 posts of Jamadara respectively.

Source.—Commissioner of Police, Government of Maharashtra, Bombay.

सत्यमेव जयते

9. सामाजिक संरक्षण आणि सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय) / SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 9-2 (23-2)

महाराष्ट्र राज्यातील पोलीसांची संख्या व त्याबरोबर खर्च (रेल्वेचा समावेश करून व वृहत्सुबई वगळून)
Strength and cost of Police in the State of Maharashtra (including railways but excluding Greater Bombay)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	मंजूर झालेले पोलीसांची संख्या व खर्च Sanctioned strength and cost of police										तात्पुरते व अतिरिक्त पोलीस बळ Temporary and additional police force			District	
		हवालदार Head constables	सिपाई Constables	एकूण Grand total (including others)	पोलीसांचा खर्च Cost of police (lakh Rs.)	हवालदार Head constables	सिपाई Constables	एकूण Grand total (including others)	1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	1984-85	1985-86		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
1	ठाणे (शारीप)	175	175	763	763	953	954	243	267	286	286	738	752	1,104	1,117	Thane (Rural)
2	रायगड	217	194	757	660	1,068	939	313	366	154	124	557	442	789	629	Raigad
3	रत्नागिरी	106	116	462	462	638	646	167	184	114	107	323	330	464	467	Ratnagiri
4	सिंधुदुर्ग	63	73	251	251	335	345	93	183	86	90	280	281	388	393	Sindhudurg
5	नाशिक	437	437	1,473	1,473	2,107	2,139	393	437	339	337	886	808	1,282	1,204	Nashik
6	डुळे	232	232	682	682	965	965	357	420	196	197	901	903	1,246	1,249	Dhule
7	जळगाव	374	300	1,218	1,218	1,823	1,646	309	370	266	223	604	604	916	916	Jalgaon
8	अहमदनगर	256	256	972	972	1,287	1,287	281	365	98	99	410	413	609	613	Ahmednagar
9	पुणे (शारीप)	217	237	559	744	839	1,044	243	252	237	218	744	526	1,084	847	Pune (Rural)
10	सातारा	177	177	1,031	1,031	1,349	1,349	329	390	233	237	496	502	753	766	Satara
11	सांगली	156	156	687	687	918	912	276	301	161	161	509	509	728	736	Sangli
12	सोलापूर	378	378	1,294	1,294	1,729	1,709	122	444	186	186	528	528	755	771	Solapur
13	कोल्हापूर	257	257	897	897	1,213	1,213	263	545	130	136	465	509	702	756	Kolhapur
14	औरंगाबाद	131	144	895	812	1,145	1,035	282	687	214	212	373	489	632	793	Aurangabad
15	जालना	89	89	345	351	479	486	123	165	79	83	321	331	445	459	Jalna
16	परभणी	164	179	597	666	802	888	293	307	100	100	426	371	607	555	Parbhani
17	बीड	151	144	653	644	897	880	119	243	82	78	196	198	314	294	Beed
18	नांदेड	176	176	824	825	1,118	1,119	225	289	117	117	258	268	407	417	Nanded
19	उस्मानाबाद	89	88	438	438	574	573	134	198	93	93	221	224	354	357	Osmanabad
20	लातूर	73	169	357	659	509	950	119	184	122	26	351	90	492	141	Latur
21	बुलढाणा	135	135	697	697	893	843	207	304	120	125	273	344	467	553	Buldana
22	अकोला	229	229	992	992	1,343	1,343	242	434	174	175	557	574	805	824	Akola
23	अमरावती	202	202	984	983	1,248	1,353	342	421	112	186	468	517	623	718	Amravati
24	यवतमाळ	113	273	741	741	966	1,126	270	274	160	..	290	297	470	317	Yavatmal
25	वर्धा	140	95	454	454	631	631	135	183	51	101	197	219	305	332	Wardha

26	नागपूर (ग्रामीण)	135	127	488	488	694	694	219	255	165	173	546	547	780	781	Nagpur (Rural)
27	भंडारा	156	156	570	570	778	778	237	285	136	135	439	443	650	653	Bhandara
28	चंद्रपूर	120	120	561	561	752	752	160	212	163	163	415	420	657	663	Chandrapur
29	गडचिरोली	46	54	152	152	217	217	57	87	129	101	342	342	501	506	Gadchiroli
30	मुंबई रेल्वे	302	302	813	813	1,142	1,142	366	449	444	444	1,302	1,303	1,821	1,822	Bombay Railway
31	पुणे रेल्वे	109	109	494	494	665	665	193	148	135	135	140	145	329	334	Pune Railway
32	नागपूर रेल्वे	158	158	541	541	778	778	166	183	45	45	210	210	265	265	Nagpur Railway
33	ठाणे शहर	574	594	1,697	1,769	2,402	2,498	552	655	272	376	1,578	1,994	2,230	2,790	Thane City
34	पुणे शहर	378	378	1,906	1,906	2,598	2,606	885	999	513	518	1,468	1,521	2,123	2,182	Pune City
35	नागपूर शहर	422	422	1,771	1,771	2,390	2,390	462	580	248	251	716	735	1,118	1,147	Nagpur City
36	इतर राज्य राखीव पोलीस दल, गुल्हा अन्वेषण विभाग इ. धरून	2,716	2,571	6,267	6,186	10,198	9,829	4,622	13,142	1,681	1,904	3,736	3,735	6,834	7,088	Other Units including SRPF, CID etc.
	महाराष्ट्र राज्य	9,800	9,902	34,283	34,884	48,443	48,967	13,799	25,208	7,841	7,942	22,264	22,424	34,049	34,455	Maharashtra State

आधार. — पोलीस महानिरीक्षक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.
Source.—Office of the Inspector-General of Police, Government of Maharashtra, Bombay.

9. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा/SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE

पोलीस गुहे व न्याय/Police Crimes and Judicial

पोलीस/Police

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 9.3 (23-3)

बृहन्मुंबईतील दखलपत्र गुहे—भाग-१

Cognizable crimes in Greater Bombay—Part-I

क्रमांक Serial No.	गुहे	वर्ष Year	वर्षात नोंदवलेल्या प्रकरणांची संख्या Number reported in the year	तपास करणे नाकारल्याची प्रकरणे Number of cases in which investigation was refused	खोटे सिद्ध किवा घोषित केल्यामुळे शालेली प्रकरणे Number of cases proved or declared to be false	कायद्यातील किवा वास्तु- स्थितीतील चुकी- मुळे किवा गुन्हा अदखल- पात्र ठरविलेली प्रकरणे Number due to mistake of law or fact declared non- cognizable	(7)	(8)	विनयक प्रकरणे True cases				(12)	(13)	(14)	(15)	(2)
									गुन्हा शाबीत झालेली प्रकरणे Number Convicted	निकालात ठरविलेली, निर्दोष ठरविलेली किवा सामोपचारात मिदवलेली Discharged, acquitted or compounded	शोधून न काढलेली किवा न पकडलेली Non- detected or appre- hended	दबाविकाऱ्या- समार प्रत्यक्ष दाखल केलेली एकूण प्रकरणे Total cases directly filed before magistrate's conviction					
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(2)		
वर्ग एक— 1 भासन, सांखनिक भांतिता, सुरक्षितता व व्यापारिदृष्टे गुहे.		1984-85 1985-86	539 628	47 27	2 4	1,011 1,228	87 118	202 147	.. 61	336 353	5	341 ..	Class I— Offences against the State public safety and justice.	
वर्ग दोन— 2 व्यक्तिगत गंभीर गुहे		1984-85 1985-86	9,537 9,276	473 177	63 3	14,218 17,471	1,814 1,383	4,155 2,509	.. 1,063	6,442 5,132	253 ..	3 ..	6,695 ..	Class II— Serious offences against the persons		
वर्ग तीन— 3 व्यक्तिगत व माल- मत्ताविषयक गंभीर गुहे.		1984-85 1985-86	2,824 3,343	533 239	45 14	2,203 2,895	492 433	464 297	.. 1,404	1,409 2,373	12 ..	1 ..	1,501 ..	Class III— Serious offences against the persons and pro- perty.		
वर्ग चार— 4 व्यक्तिगत किरकोळ गुहे		1984-85 1985-86	2,599 2,529	139 29	21	3,511 4,461	714 497	944 547	.. 333	1,697 1,406	18	1,715 ..	Class IV— Minor offences against persons.		

वर्ष पांच— १ मासमासविकसक क्रि- कोड गुट्टे	Class V— Minor offences against Property.										Total for classes I to V	
	1984-85	15,651	3,045	108	..	9,229	2,163	1,820	7,028	488		15
एकूण वगै एका ते पांच	1984-85	31,150	4,237	239	..	30,172	5,270	7,485	16,992	776	19	17,768
	1985-86	18,432	1,974	14	..	12,467	2,206	1,434	14,266
	1984-85	1,93,016	2,547	39,997	84,617	29,160	2,16,234	30	..	2,16,354
	1985-86	2,94,327	2,410	73	..	29,938	2,70,854	14,443	2,95,489
एकूण	1984-85	2,24,166	6,784	239	..	70,169	89,887	36,645	2,33,316	806	19	2,34,122
	1985-86	3,28,555	4,856	108	..	68,460	2,75,491	19,377	3,19,019

साधार.—मालीस बायुक्त याचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Office of the Commissioner of Police, Government of Maharashtra, Bombay.

१. सामाजिक संरक्षण व सामाजिक सुरक्षा/
पोलीस, गुन्हे व न्याय/
पोलीस/
तक्ता क्रमांक/
बृहन्मुंबईतील दखलपात्र गुन्हे—भाग-२/

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	वर्ष Year	कोर्टात मुनावणी व्हावयाची असलेल्या किंवा तपासावर किंवा जामिनावर असलेल्या कैदेतील व्यक्तींविषयी या वर्षाच्या सुरुवातीला क्रिमिनल प्रोसिजर कोडच्या १७० कलमानुसार पोलीसांकडे नोंदवलेली किंवा पोलीसांनी दखल घेतलेली प्रकरणे Person in custody pending trial or investigation or on bail under section 170 Cr. P. C. at the beginning of the year as concerned in cases reported to or in cases taken by the Police	वर्षात पोलीसांनी पकडलेल्या व्यक्ती Arrested by the Police during the year	क्रिमिनल प्रोसिजर कोड १६९ कलमा- खाली मुक्त केलेल्या व्यक्ती Persons released under section 169 Cr. P. C.	दंडाधिकार्याच्या आदेशानुसार मुनावणीपूर्वी मुक्त केलेल्या व्यक्ति Persons released by Magistrate's order before trial	मुनावणी केलेल्या व्यक्ति No. of persons tried	गुन्हा शाबीत हालेल्या व्यक्ति No. of persons convicted
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
वर्ग एक—								
1	सांख्यिक शांतता, सुरक्षितता व न्याय ह्या बाबतीतील गुन्हे	1984-85 1985-86	5,414 5,618	2,609 1,891	39 39	2,432 1,870	326 168
वर्ग दोन—								
2	व्यक्तिसंबंधी गंभीर गुन्हे	1984-85 1985-86	20,243 20,767	11,980 11,450	48 106	12,792 10,747	2,647 1,892
वर्ग तीन—								
3	व्यक्ति किंवा मालमत्तेसंबंधी किंवा फक्त मालमत्तेसंबंधी गंभीर गुन्हे.	1984-85 1985-86	3,891 3,923	2,169 2,175	80 102	2,209 1,915	711 650
वर्ग चार—								
4	व्यक्तिसंबंधी गौण गुन्हे	1984-85 1985-86	4,190 4,146	2,568 2,162	24 55	2,709 1,996	711 505
वर्ग पांच—								
5	मालमत्तेसंबंधी गौण गुन्हे	1984-85 1985-86	8,615 9,058	7,091 7,725	339 279	7,177 7,080	2,461 2,492
	एकूण वर्ग एक ते पांच	1984-85 1985-86	42,353 43,512	26,417 25,403	530 581	27,319 23,608	6,856 5,707
वर्ग षट्—								
6	वर न उल्लेखिलेले इतर गुन्हे	1984-85 1985-86	36,702 30,982	1,89,034 2,88,693	107 121	1,90,825 2,88,183	1,82,088 2,74,561
	एकूण	1984-85 1985-86	79,055 74,494	2,15,451 3,14,096	637 702	2,18,144 3,11,791	1,88,944 2,80,268

आधार.—पोलीस आयुक्त यांचे कार्यालय,
Source.—Office of the Commissioner of Police,

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE

Police, Crimes and Judicial

Police

TABLE No. 9.4 (23.4)

Cognizable Crimes in Greater Bombay—Part II

निर्दोष ठरविलेल्या, मुक्त केलेल्या किंवा सामोपचाराने मिटविलेल्या प्रकरणातील व्यक्ति No. of persons acquitted or discharged or compounded	वर्षाखेरीज बटक टाळणाऱ्या व्यक्ति No. of persons evading arrest at close of year	वर्षाखेरीज कोर्टाने सुनावणी व्हावयाची असलेल्या किंवा तपासावर किंवा जामिनावर असलेल्या कैदतील व्यक्ति No. of persons in custody pending trial or investigation or on bail at the end of the year	दंडाधिकारी प्रकरणातील व्यक्ति Persons concerned in magistrate's cases			Offences
			बटक केलेले Number arrested	गुन्हा शाबीत झालेले Number convicted	निर्दोष ठरविलेले किंवा मुक्त केलेले Number acquitted or discharged	
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(2)
1,315	..	5,618	10	..	6	<i>Class I—</i> Offences against the State, public tranquillity, safety and justice.
1,166	..	6,001	
6,445	..	18,404	283	14	147	<i>Class II—</i> Serious offences against the persons.
3,710	..	25,500	
885	..	3,923	29	17	9	<i>Class III—</i> Serious offences against the property and persons or against property only.
615	..	4,562	
1,276	..	4,146	56	23	12	<i>Class IV</i> Minor offences against the persons.
749	..	4,835	
2,550	..	7,336	699	298	97	<i>Class V</i> Minor offences against the property.
1,753	..	11,778	
12,471	..	39,427	1,077	352	271	Total for classes I to V
7,993	..	52,676	
9,662	..	41,226	49	40	5	Other offences not specified above.
12,251	..	31,156	
22,133	..	80,653	1,126	392	276	Grand Total
20,244	..	83,832	

महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Government of Maharashtra, Bombay.

9. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा/SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE

पोलीस गुन्हे व न्याय/Police Crimes and Judicial

पोलीस/Police

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 9.5 (23.5)

बहुसंख्येतील दखलपाव नसलेले गुन्हे—भाग १
Non-cognizable crimes in Greater Bombay—Part I

क्रमांक Serial No.	गुन्हे	वर्ष Year	वर्षाच्या सुरुवातीची प्रलंबित प्रकरणे Number of cases pending at the beginning of the year	वर्षभरात दखल केलेली प्रकरणे Cases reported during the year	निकालासाठी एकूण [स्तंभ (४)+(५)] Total for disposal [columns (4) and (5)]	सुनावणी न करता रद्दबातल केलेली प्रकरणे Number of cases dismissed without trial	बारोपी बेला, निसट्या किंवा सुनावणी बाल असतांना बेदा माळा किंवा त्याच्यावरील सामोपचाराने मिटवले किंवा काढून घेतले अशी प्रकरणे Cases in which accused died, escaped, became insane during trial or in which charges were abandoned, compounded or withdrawn	मुनावणी संपुष्टात आल्यामुळे निकालात लागलेली प्रकरणे Number of cases tried to a conclusion and ended in pending at the close of the year	वर्षाभर प्रलंबित प्रकरणे No. of cases pending at the close of the year	Offences	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
वर्ग एक— 1 सामाजिक शांतता, सुसंस्थितता व सुरक्षाबाबतील गुन्हे.	1984-85 1985-86	8 18	21	8 39 3	3 16	2 7	3 13	Class I— Offences against the State, public tranquillity, etc.	
वर्ग दोन— 2 व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे	1984-85 1985-86	Class II— Serious offences against the persons	
वर्ग तीन— 3 मालमशाबिबदक गंभीर गुन्हे	1984-85 1985-86	1 1	2 2	3 3 3	Class III— Serious offences against property	
वर्ग चार— 4 व्यक्तिविषयक गौण गुन्हे	1984-85 1985-86	326 524	250 985	576 1,509	2 51	29 70	405 979	25 24	115 385	Class IV— Minor offences against the persons	

9. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा/SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE

पोलीस, गुन्हे व न्याय/Police, Crimes and Judicial

पोलीस/Police

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 9.6 (23-6)

बृहन्मुंबईतील दखलपत्र नसलेले गुन्हे—भाग २
Non-cognizable crimes in Greater Bombay—Part II

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	वर्ष year	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)
				वर्षाच्या सुधवातीतील शिल्लक असलेली प्रकरणे ज्यातील व्यक्तिचे सुनावणी चालू आहे किंवा ज्याबाबत कायदेशीर इलाज सुरू केला आहे Persons concerned in cases pending at beginning of the year namely under trial or processes against whom had issued	ज्यावेविरुद्ध कारवाई सुरू केली आहे अशा व्यक्ती Persons against whom process had issued	दंडाधिकार्यांनी स्वतः घेतलेल्या दखलपत्रे किंवा पोलीसक्राऊन मिळालेल्या माहितीवरून On magis- trate's own notion or information from the police	On complaint Persons not arrested because they absconded or evaded, arrest of failed to comply with summons during the year and persons against whom processes were outstan- ding at the end of the year	न्यायालयापुढे हजर झालेल्या व्यक्ति Persons who appeared before Courts	हजर झालेल्या व सुनावणीनिवाय मुक्त केलेल्या व्यक्ति Persons discharged after appearance without trial	सुनावणी झालेल्या व्यक्ती Persons tried	सुनावणी चालू असलेल्या व्यक्ती Persons under trial at the close of the year	सोडलेल्या, सामोपचारात मिटविल्या किंवा काढून घेतलेल्या प्रकरणातील व्यक्ती व सुनावणी चालू असलेल्या निसटून गेलेल्या किंवा वेड लाग- लेल्या व्यक्ती Number concerned in cases abandoned or com- pounded or withdrawn and number who died, escaped or became in- sane during the trial	Class I— Offences against the State, public tranquillity, safety and justice. Class II— Serious offences against the per- son.	
1	सामाजिक शांतता, सुरक्षितता व न्याय पातळीवरील गुन्हे.	1984-85 1985-86	19 67	817	151	884	19	9	270	4	536	6	78	Offences against the State, public tranquillity, safety and justice.
2	गंभीर ध्वंसितचष्मी गंभीर गुन्हे	1984-85 1985-86	151	151	19	Serious offences against the per- son.

9. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा/SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE

पोलीस गुन्हे व न्याय/Police Crimes and Judicial

पोलीस/Police

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 9.7 (23-7)

बृहन्मुंबईतील व महाराष्ट्र राज्यातील (बृहन्मुंबई वगळून) चोरीस गेलेली व परत मिळालेली मालमत्ता
Property stolen and recovered in Greater Bombay and in Maharashtra State (excluding Greater Bombay)

क्रमांक Serial No.	गुन्हे	वर्ष Year	मालमत्ता चोरीस गेलेली प्रकरणे (संख्या) Cases in which property was stolen (No.)	चोरीची मालमत्ता परत मिळालेली प्रकरणे (संख्या) Cases in which property was recovered (No.)	चोरीस गेलेल्या मालमत्तेची किंमत (₹. '०००) Amount of property stolen (*000 Rs.)	परत मिळालेल्या मालमत्तेची किंमत (₹. '०००) Amount of property recovered (*000 Rs.)	Offences
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
बृहन्मुंबई							Greater Bombay—
दखलपात—							Cognizable—
1	चोरी	1984-85	15,542	4,517	1,69,629	73,862	Theft
		1985-86	17,717	6,611	1,95,832	68,211	
2	जबरी चोरी	1984-85	630	231	10,692	4,394	Robbery
		1985-86	840	320	28,251	10,075	
3	दंडनीय विश्वासघात	1984-85	898	335	33,818	4,514	Criminal breach of trust
		1985-86	873	352	63,016	4,658	
4	शासकीय कर्मचारी, बँकात काम करणारे, व्यापारी किंवा दलाल यांनी केलेला दंडनीय विश्वासघात	1984-85	Criminal breach of trust by public servant or by bankers, merchant or agent.
		1985-86	40	18	1,396	262	
5	चोरीची मालमत्ता बाळगणे	1984-85	923	284	1,898	253	Possession of stolen property.
		1985-86	731	725	4,291	3,634	
अदखली—							Non-cognizable—
6	बळजबरीने लुबाडणे	1984-85	Extortion
		1985-86	
7	दंडनीय अफरातफर	1984-85	1,979	977	1,03,003	69,929	Criminal misappropriation
		1985-86	
	एकूण	1984-85	19,882	6,344	3,19,045	1,53,152	Grand Total
		1985-86	20,206	8,026	2,92,816	86,840	
महाराष्ट्र राज्य (बृहन्मुंबई वगळून)—							Maharashtra State (excluding Greater Bombay)—
दखलपात—							Cognizable—
1	चोरी	1984-85	50,511	17,045	1,23,383	31,759	Theft
		1985-86	50,801	17,052	1,26,266	39,993	
2	जबरी चोरी	1984-85	3,090	1,324	28,659	4,568	Robbery
		1985-86	2,665	1,100	13,954	6,170	
3	दंडनीय विश्वासघात	1984-85	1,235	461	1,99,932	2,251	Criminal breach of trust
		1985-86	1,419	466	29,607	4,911	
4	शासकीय कर्मचारी, बँकात काम करणारे, व्यापारी किंवा दलाल यांनी केलेला दंडनीय विश्वासघात	1984-85	419	96	10,643	1,848	Criminal breach of trust by public servant or by bankers, merchants or agents.
		1985-86	363	120	21,397	376	
5	चोरीची मालमत्ता बाळगणे	1984-85	82	47	425	329	Possession of stolen property
		1985-86	61	36	159	103	
अदखली—							Non-cognizable—
6	बळजबरीने लुबाडणे	1984-85	Extortion
		1985-86	
7	दंडनीय अफरातफर	1984-85	10	2	168	78	Criminal misappropriation
		1985-86	
	एकूण	1984-85	55,347	18,975	3,63,190	40,833	Grand Total
		1985-86	55,309	18,774	1,91,883	51,553	

आधार.—(१) पोलीस आयुक्त यांचे कार्यालय व (२) पोलीस महासंचालक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—(i) Office of the Commissioner of Police and (ii) Office of the Director-General of Police, Government of Maharashtra, Bombay

तबता क्रमांक/TABLE No. 9.8 (23.8)

9. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा/SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE

पोलीस गुहे व न्याय/Police Crimes and Judicial

पोलीस/Police

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 9-8-A (23-8)

महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुहे (रेल्वे धरून परंतु बृहन्मुंबई वगळून) — भाग १

Cognizable crimes in Maharashtra State (including Railway but excluding Greater Bombay) — Part I (1984-85)

P/C

अनुक्रमांक Serial No.	गुहे	तपासावर मिलिक असलेल्या आढल्या वर्षातील गुन्हांची संख्या Number of cases pending investigation from the previous year	वर्षात दाखल झालेली प्रकरणे Number of cases reported during the year	तपासणी न झालेली किंवा तपासणीस नकार दिलेली प्रकरणे Number of cases not investigated or in which investigation was refused	वस्तुस्थितीतील किंवा कायद्यातील बुकीमुळे जो प्रकरणे घाटी किंवा दखलपात्र केलेली प्रकरणे Number of cases declared false due to mistake of facts of law, or non-cogni- zable	वर्षभरात दाखलपात्र देण्यात न आलेली परंतु तपास पूर्ण करणे Cases in which charge-sheets were not laid but investi- gation completed and final report submitted during the year	वर्षाभरात दाखलपात्र देण्यात न आलेली परंतु तपास पूर्ण करणे Cases in which charge-sheets were not laid but investi- gation completed and final report submitted during the year	वर्षाभरात तपासावर मिलिक असलेली प्रकरणे Cases pending investiga- tion at the end of the year	Offences
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	दखलपात्र गुन्हात मदल करणे	2	13	3	..	12	Abetment of cognizable offences.
2	दखलपात्र गुन्हाबाबत कट करणे	6	3	5	..	4	Cognizable criminal con- spiracy.
3	वर्ग एक— सांबांजनिक भाजता, गुर- सिलता व न्याय द्या बाबतीतील गुहे.	854	10,957	6	249	9,628	656	1,271	Class I— Offences against the State public tranquility, safety and justice.
4	वर्ग दोन— व्यक्तिविषयक गंभीर गुहे	3,437	35,427	34	846	31,142	2,787	4,050	Class II— Serious offences against persons.
5	वर्ग तीन— व्यक्ति आणि मालमत्ता- विषयक किंवा फक्त माल- मत्ताविषयक गंभीर गुहे.	3,005	19,957	19	624	8,817	10,092	3,409	Class III— Serious offences against persons and property or against property only.

6	बर्ग बार— व्यक्तिविषयक किरकोळ गुन्हे	9.5	8,497	8	149	7,435	861	978	Class IV— Minor offences against persons.
7	बर्ग पाच— मालमत्ताविषयक किरकोळ गुन्हे	7.1.2	47,539	70	1,022	2,1,911	24,257	7,366	Class V— Minor offences against property.
8	बर्ग सहा— बर न नोंदलेले इंडियन गिनले कोडबालील इतर गुन्हे.	970	10,027	1	60	8,978	674	1,264	Class VI— Other offences under I.P.C. not mentioned above.
	एकूण— (एक ते आठ)	16,311	1,32,430	138	2,950	87,919	39,347	18,354	Sub-Total (1 to 8)
9	बर नमूद केलेले इतर, गुन्हे— (i) दखलपत्र ठरवलेले गुन्हे (ii) बी. एच. ओ. मार., १९४७ या कायद्यान्वये शासकीय गुन्हे.	1,63,594	2,36,844	11,568	231	2,09,604	37,562	1,41,471	Other offences not specified above— (i) Offences under special and local laws declared to be cognizable. (ii) Offences under B. H. O. R. Act, 1947.
	एकूण ..	1,79,905	3,69,274	11,706	3,181	2,97,523	76,909	1,59,825	Grand Total

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 9.8-A (23.8) — contd.

अनुक्रमांक Serial No.	गुहे	बागं केलेली प्रकरणे Transferred	न्यायालयात काय चालू असलेली केवळ वर्षातील प्रकरणे Cases pending trial at Court from the previous year	चालू वर्षात न्यायालयात पाठविलेली प्रकरणे Cases sent to Court for trial during the year	सायंपचाराने मिटवलेली प्रकरणे Compounded	न्यायालयातून काढून घेतलेली किंवा अन्यथा माविलेली प्रकरणे Withdrawn or other- wise dropped	निर्दोष सुटलेली प्रकरणे Cases acquitted	गुन्हा माबित झालेली प्रकरणे Cases convicted	वर्ष बंदेरोस न्यायालयात चालू असलेली प्रकरणे Cases pending trial at Court at the end of the year	Offences
(1)	(2)	(10)	(11)	(12)	(13a)	(13b)	(14)	(15)	(16)	(2)
1	दखलपत्र गुन्हात मदत करणे.	..	51	3	..	6	2	2	44	Abetment of cognizable offences.
2	दखलपत्र गुन्हामाबत रद्द करणे.	..	5	5	1	..	9	Cognizable criminal conspiracy.
3	बागं एक— सोवंत्रजिक शांतता, सुर- क्षितता व न्याय ह्या बाबतीतील गुहे.	1	21,424	9,628	821	178	1,860	3,187	25,006	Class I— Offences against the State, public tranquility, safety, and justice.
4	बागं दोन— व्यक्तीविषयक गंभीर गुहे.	5	80,812	31,142	7,525	330	9,115	4,619	90,365	Class II— Serious offences against persons.
5	बागं तीन— व्यक्ती आणि मालमत्ता- विषयक किंवा फक्त माल- मत्ताविषयक गंभीर गुहे.	11	32,053	8,817	886	174	3,724	2,204	33,882	Class III— Serious offences against persons and property or against property only.
6	बागं चार— व्यक्तिविषयक किरकोळ गुहे.	1	21,626	7,435	1,200	81	2,074	1,632	24,074	Class IV— Minor offences against persons.
7	बागं पाच— मालमत्ताविषयक किरकोळ गुहे.	15	79,619	21,911	2,540	510	7,827	7,121	83,532	Class V— Minor offences against property.

	१४,७९४	८,९७८	५९९	७५	२,००८	३,७०७	१७,३८३	Class VI— Other offences under I. P. C. not mentioned above.
३	१४,७९४	८,९७८	५९९	७५	२,००८	३,७०७	१७,३८३	
एकूण—(एक ते आठ)	३३	२,५०,३८४	१३,५७१	१,३५४	२६,६११	२२,४७२	२,७४,२९५	Sub-Total (1 to 8)
९	२	३,१८,४०७	८०	५,८६६	३९,५८९	१,२७,५८०	३,५४,८९६	Other offences not specified above— (i) Offences under special and local laws declared to be cognizable. (ii) Offences under B. H. O. R. Act, 1947.
(i) विंगव किंवा स्वायत्तिक कायद्यान्वित दंड- पात्र ठरलेले गुहे.	२	३,१८,४०७	८०	५,८६६	३९,५८९	१,२७,५८०	३,५४,८९६	
(ii) बी. एच. ओ. आर., १९४७ या कायद्या- न्वित गुहे.	२	३,१८,४०७	८०	५,८६६	३९,५८९	१,२७,५८०	३,५४,८९६	
एकूण	३५	५,६८,७९१	१३,६५१	७,२२०	६६,२००	१,५०,०५२	६,२९,१९१	Grand Total

आधार—पोलीस महसुलांक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.
Source.—Office of the Director-General of Police, Government of Maharashtra, Bombay.

9. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE CRIMES AND JUDICIAL)

पोलीस/Police

सक्ता क्रमांक/TABLE No. 9.8-B (23.8)

महाराष्ट्र राज्यातील दखलपत्र गुन्हे (रेल्वे धरून परंतु बहुसुंबई वगळून) भाग १
Cognizable crimes in Maharashtra State (including Railways but excluding Greater Bombay)—Part I
(1985-86)

अक्रमांक Serial No.	गुन्हे	तपासावर खिल्लक अस- केल्या बाटल्या बाबतच्या गुन्हाची संख्या	बर्षात दाखल माहेली करणे	तपासणी न माहेली किंवा तपासणीस नकार दिलेली प्रकरणे	वस्तुस्थितीतील किंवा कायद्यातील चुकीमुळे जी प्रकरणे सोपटी किंवा बरी दखल- पत्र नसलेली घोषित केलेली प्रकरणे	संभरात दोषारोपत्र देण्यात आलेली प्रकरणे	संभरात दोषारोपत्र देण्यात आलेली प्रकरणे	संभरात दोषारोपत्र देण्यात आलेली प्रकरणे	संभरात दोषारोपत्र देण्यात आलेली प्रकरणे	वर्ष अखेरीस तपासावर खिल्लक असलेली प्रकरणे	Offences
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	दखलपत्र गुन्हात मदत करणे	..	12	..	1	16	6	7	7	Abetment of cognizable offences.	
2	दखलपत्र गुन्हाबाबत कट करणे	2	..	2	2	Cognizable criminal conspiracy	
3	वर्ग एक : सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्याय ह्या बाबतीतील गुन्हे	..	9,607	2	194	9,341	441	897	897	Class-I Offences against the State, Public tranquility, safety and justice.	
4	वर्ग दोन : व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे	..	37,335	55	816	33,918	2,563	4,028	4,028	Class-II Serious offences against persons	
5	वर्ग तीन : व्यक्ती आणि मालमत्ताविषयक किंवा फक्त मालमत्ता- विषयक गंभीर गुन्हे	..	19,041	14	622	8,587	9,970	3,264	3,264	Class-III Serious offences against persons and property or against property only.	

	978	8,554	1	147	7,598	864	921	<i>Class-IV</i> Minor offences against persons
6 वर्ग चार : असहोचित्यक किरकोट गुहे	978	8,554	1	147	7,598	864	921	
7 वर्ग पाच : मालमत्ताविषयक किरकोट गुहे	7,393	47,321	61	1,011	21,798	24,154	7,659	<i>Class-V</i> Minor offences against property
8 वर्ग सहा : वर्ग न नोंदलेले इंडियन पिनल कोठाखालील इतर गुहे	1,264	13,372	4	87	12,254	848	1,443	<i>Class-VI</i> Other offences under I. P. C. not mentioned above.
एकूण (एक ते आठ)	18,404	1,35,248	137	2,978	93,514	38,846	18,221	Sub-Total (1 to 8)
9 वर्ग नव्वद न केलेले इतर गुहे : (१) विशेष किंवा त्यानिक कायद्याखालील इतरगण टाकलेले गुहे.	1,42,362	2,34,531	11,057	276	2,12,441	50,071	1,03,047	Other offences not specified above— (i) Offences under special and local laws declared to be cognizable.
(२) नो. एच. को. आर, १९४७ या कायद्याखालील गुहे.	(ii) Offences under B. H. O. R. Act, 1947.
एकूण	1,60,766	3,69,779	11,194	3,154	3,05,955	88,917	1,21,268	Grand Total

9 वर नसुन न वेलेले इतर सुळे		Other offences not specified above—					Grand Total	
(1) विभागे किंवा स्थानिक कायद्यान्वयेील दखलपत्र ठरवलेले सुळे.	I	3,54,896	2,12,441	120	5,594	40,921		1,30,592
(2) सी. एच. ओ. आर. १९६७ या कायद्यान्वयेील सुळे.								
	57	6,29,193	3,05,955	13,485	6,804	67,798	1,55,872	6,91,189

आश्रार.—पोलीस महासंचालक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.
 Source.—Office of the Director General of Police, Government of Maharashtra Bombay.

9. सांख्यिक संरक्षण आणि सुरक्षा (पोलीस गुन्हे व न्याय) /

पोलीस/

तक्ता क्रमांक/

महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुन्हे (रेल्वे घटक व बृहन्मुंबई वगळून)—भाग दोन/

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	गेल्या वर्षीपासून प्रकरणांची चौकशी चालू असतांना ज्या व्यक्ती कैदेत आहेत किंवा जामीनावर सुटल्या आहेत अशांची संख्या Number of persons in custody or on bail during the stage of investigation pending from previous year				सुनावणीपूर्वी पोलिसांनी किंवा दंडमधिकार्यांनी मुक्त केलेल्या व्यक्ती Persons discharged by Police or by Magistrate before trial		वर्षभरात आरोपपत्र दाखल केले आहेत अशा व्यक्ती Number of persons in whose cases charge sheets were laid during the year		वर्ष अखेरीस प्रकरणांची चौकशी चालू असतांना ज्या व्यक्ती कैदेत आहेत किंवा जामीनावर सुटल्या आहेत अशांची संख्या Number of persons in custody or on bail pending investigation at the end of the year		ज्यांच्यावरील प्रकरणांची कोर्टातील सुनावणी गेल्या वर्षीपासून चालू आहे अशा व्यक्तींची संख्या Number of persons at trial in court pending from the previous year	
		1984-85	85-86	84-85	85-86	84-85	85-86	84-85	85-86	84-85	85-86	84-85	85-86
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	दखलपात्र गुन्ह्यात साक्ष घेणे	16	18	41	2	54	16	3	106	74	
2	दखलपात्र गुन्हाविषयी कट करणे. . .	1	1	6	4	6	4	1	1	13	15
वर्ग एक—													
3	सांख्यिक खातता, सुरक्षितता व न्याय याबाबतील गुन्हे.	3,682	4,999	65,263	58,226	687	591	63,259	58,894	4,999	3,740	1,56,191	1,79,468
वर्ग दोन—													
4	व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे ..	3,641	4,652	60,135	64,103	729	731	58,395	63,350	4,652	4,670	1,46,091	1,64,671*
वर्ग तीन—													
5	व्यक्ती आणि मालमत्ताविषयक किंवा फक्त मालमत्ताविषयक गंभीर गुन्हे.	1,735	2,055	23,119	20,514	2,332	2,420	20,457	18,285	2,065	1,874	58,992	74,587
वर्ग चार—													
6	व्यक्तिविषयक किरकोळ गुन्हे ..	498	640	12,777	13,068	83	85	12,552	13,031	640	592	38,654	42,149
वर्ग पाच—													
7	मालमत्ताविषयक किरकोळ गुन्हे. . .	2,332	2,295	42,805	39,811	2,587	2,389	40,254	37,203	2,295	2,513	1,38,873	1,46,142
वर्ग सहा—													
8	वर न नोंदलेले इंडियन पीनल कोड खालील इतर गुन्हे.	708	975	12,675	15,957	63	44	12,345	15,693	975	1,195	18,646	22,684
एकूण--(१ ते ८)		12,597	15,643	2,16,708	2,11,724	6,481	6,260	2,07,270	2,06,514	15,643	14,588	5,67,566	6,29,790
9 वर न नमूद केलेले इतर गुन्हे—													
(१) विशेष व स्थानिक कायद्याखाली दखलपात्र ठरलेले गुन्हे.		2,66,278	2,47,102	2,83,606	2,68,566	39,158	55,591	2,63,625	2,54,393	2,47,101	2,05,682	4,11,775	4,48,823
(२) १९४७ च्या बी. एन. ओ. आर. कायद्याखालील गुन्हे.	
एकूण ..		2,78,875	2,62,745	5,00,404	4,80,290	45,639	61,851	4,70,895	4,60,907	1,62,744	2,20,270	9,79,341	10,78,613

आधार—पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई, यांचे कार्यालय.

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

Police

TABLE No. 9-9 (23-9)

Cognizable crimes in Maharashtra State (Including Railways but excluding Greater Bombay)— Part II

ज्यांच्यावरील प्रकरणे कोर्टापुरे सुनावणीसाठी या वर्षात सादर केली अशा व्यक्तींची संख्या Number of persons whose cases were put to court for trial during the year		ज्यांची प्रकरणे सामोपचाराने भिटविली किंवा काढून घेतली किंवा गुन्हात साप देणे वगैरे आरोप घडून असलेल्या प्रकरणांचा अन्य निकाल लावला आहे अशा व्यक्ती Number of persons against whom cases were compounded or withdrawn or whose cases were otherwise disposed of including abetting, etc.				शिक्षा झालेल्या व्यक्ती Number of persons convicted	निर्दोषी ठरविलेल्या किंवा मुक्त केलेल्या व्यक्ती Number of persons acquitted or discharged		ज्या व्यक्तींची कोर्टापुरे सुनावणी बाल असतांना ज्या कैदेत आहेत किंवा जामिनावर सुटल्या आहेत अशा व्यक्तींची वर्षअखेरची संख्या Number of persons in custody or on bail pending trial in courts at the end of the year		वर्ग केलेली प्रकरणे Transferred	Offences		
1984-85	85-86	सामोपचाराने भिटविलेली Compounded		काढून घेतलेली किंवा कमी झालेली Withdrawn or otherwise dropped		84-85	85-86	84-85	85-86	84-85	85-86	84-85	85-86	(2)
(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	
2	54	12	..	14	..	2	1	5	5	75	112	Abetment of cognizable offences.
6	4	5	5	14	14	Cognizable criminal conspiracy.
63,259	58,894	7,099	8,074	2,650	1,012	14,430	13,503	15,803	6,645	1,99,128	1,79,468	Class I— Offences against the State public tranquility, safety and justice.
58,395	63,350	14,893	15,538	408	476	8,275	8,476	16,239	5,986	1,87,545	1,64,671	..	4	Class II— Serious offences against the persons
20,457	18,285	2,021	2,035	264	231	4,314	4,076	8,263	8,604	74,587	77,926	Class III— Serious offences against persons and property or against property only.
12,552	13,031	2,491	2,658	132	167	2,494	3,216	3,940	4,030	42,149	45,109	Class IV— Minor offences against the persons.
40,254	37,204	5,115	4,928	656	601	12,794	11,644	14,420	14,165	1,52,008	1,45,142	1	1	Class V— Minor offences against the property.
12,345	15,693	709	603	92	129	4,282	6,525	3,143	3,991	22,684	27,124	Class VI— Other offences under I.P.C. not mentioned above.
2,07,270	2,06,515	32,421	33,841	4,216	2,616	46,591	47,441	61,818	43,431	6,88,966	62,979	1	5	Sub-Total (1 to 8)
2,63,625	2,54,393	216	136	7,233	7,015	1,51,715	1,54,090	65,037	62,442	4,81,908	4,48,824	..	2	Other offences not specified above— (i) Offences against special and local laws declared to be cognizable.
..	(ii) Offences under B.H. O.R. Act, 1947.
4,70,895	4,60,908	32,637	33,977	11,449	9,631	1,99,156	2,00,681	1,05,873	1,26,855	11,70,874	10,78,614	1	7	Grand Total

Source: Office of the Director General of Police, Government of Maharashtra, Bombay.

9. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा/SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE

पोलीस, गुन्हे व न्याय/Police, Crimes and Judicial

पोलीस/Police

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 9.10 (23-10)

महाराष्ट्र राज्यातील पोलीस ठाणी व पोलीसांची संख्या (रेल्वे धरून व बृहन्मुंबई वगळून)
Police Stations and police force in Maharashtra State (Including Railways but excluding Greater Bombay)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	पोलीस ठाणी Number of Police Stations		माऊट पोस्ट Number of out posts		हंगामी धरून एकूण पोलीसांची संख्या Strength of police including temporary force		चौकशी झालेले एकूण दखलपात्र गुन्हे Total Number of cognizable crimes Investigated		District (2)
		(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	ठाणे (ग्र.)	24	24	40	40	2,057	2,071	13,121	12,806	Thane (Rural)
2	रायगड	23	21	29	23	1,857	1,568	7,481	5,190	Raigad
3	रत्नागिरी	12	12	21	22	11,02	1,113	2,751	3,029	Ratnagiri
4	सिंधुदुर्ग	8	8	20	20	723	738	1,732	1,519	Sindhudurg
5	नाशिक	36	36	39	36	3,389	3,343	15,342	16,971	Nashik
6	धुळे	24	24	27	27	2,211	2,217	10,336	10,288	Dhule
7	जळगांव	29	29	31	31	2,739	2,562	15,087	14,820	Jalgaon
8	अहमदनगर	21	21	37	39	1,896	1,900	10,999	10,368	Ahmednagar
9	पुणे (ग्र.)	26	26	48	48	1,923	1,891	8,651	8,078	Pune (Rural)
10	सातारा	25	25	27	27	2,102	2,115	6,101	5,337	Satara
11	सांगली	18	19	25	25	1,646	1,648	8,037	12,367	Sangli
12	सोलापूर	24	24	33	34	2,484	2,480	18,753	21,337	Solapur
13	कोल्हापूर	24	24	20	20	1,915	1,969	13,445	10,199	Kolhapur
14	औरंगाबाद	24	24	13	13	1,717	1,828	9,183	8,061	Aurangabad
15	जालना	16	16	9	9	924	945	4,138	4,609	Jalna
16	परभणी	26	26	16	16	1,409	1,449	6,420	6,309	Parbhani
17	बीड	21	21	13	13	1,211	1,174	5,180	5,170	Beed
18	नांदेड	29	29	23	23	1,525	1,536	6,232	6,484	Nanded
19	उस्मानाबाद	14	14	13	13	928	930	3,666	4,015	Osmanabad
20	लातूर	18	18	15	16	1,001	1,041	2,908	2,516	Latur
21	बुलढाणा	24	24	13	13	1,360	1,446	9,103	8,927	Buldana
22	अकोला	27	27	22	22	2,148	2,167	15,527	16,494	Akola
23	अमरावती	32	32	16	17	1,871	2,071	17,245	15,670	Amravati
24	यवतमाळ	27	27	13	13	1,436	1,443	17,196	17,592	Yavatmal
25	वर्धा	13	14	8	7	936	963	9,365	10,332	Wardha
26	नागपूर (ग्र.)	22	22	13	13	1,474	1,475	8,169	9,510	Nagpur (Rural)
27	भंडारा	21	21	13	13	1,428	1,431	13,036	11,598	Bhandara
28	चंद्रपूर	18	18	20	21	1,409	1,415	10,289	10,701	Chandrapur
29	गडचिरोली	9	9	21	21	718	723	2,304	2,156	Gadchiroli
30	मुंबई रेल्वे	7	7	3	3	2,963	2,964	30,223	26,535	Bombay Rlys.
31	पुणे रेल्वे	8	8	21	21	994	1,242	3,586	3,781	Pune Rlys.
32	नागपूर रेल्वे	14	14	21	21	1,043	1,043	2,069	1,919	Nagpur Rlys.
33	ठाणे शहर	21	25	8	15	4,632	5,288	29,509	51,325	Thane City.
34	पुणे शहर	15	15	68	68	4,721	4,788	23,825	24,298	Pune City
35	नागपूर शहर	3	13	48	45	3,508	3,537	16,643	17,774	Nagpur City
36	इतर	17,032	16,917	Other Units
महाराष्ट्र राज्य		708	717	607	808	82,492	83,425	3,77,652	3,98,085	Maharashtra State

टीप/Note—a— as on 31-12-1982 रोजी.
b— as on 31-12-1983 रोजी.माधार.—पोलीस महासंचालक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.
Source.—Office of the Director General of Police, Government of Maharashtra, Bombay.

तबता क्रमांक/TABLE No. 9.11

9. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा/

(पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

पोलीस/

तबक्ता क्रमांक/

इंडियन पिनल कोडखाली महाराष्ट्र राज्यात (बुहन्मुंबई धरून) झालेले वखलपात्र गुन्हे (गुन्ह्यांचे प्रयत्न धरून) /

क्र. क्रमांक Serial No.	गुन्हे	तिमाही अखेर Quarter ending		तिमाही अखेर Quarter ending	
		30-6-1984	30-6-1985	30-9-1984	30-9-1985
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	हंगल	1,723	1,098	1,163	1,052
2	नाण्यासंबंधीचे गुन्हे	1	1	3	25
3	चलन व बँक नोटा संबंधीचे गुन्हे	97	31	135	85
4	खून	797	618	506	568
5	सद्योप मनुष्यवध (परंतु खून या संज्ञेत अंतर्भूत नसलेले).	18	21	18	29
6	मादक पदार्थांचा व्यापार	115	112	167	324
7	पैशाच्या हेतूने किंवा इतर कारणा- करिता माणसांना पळवून नेणे.	284	289	247	259
8	दरोडा किंवा त्याकरिता एकत्र होणे	232	174	138	131
9	चोरी, लूट	1,405	1,388	1,478	1,441
10	घरफोडी	4,244	4,143	4,816	4,859
11	फसवणूक	739	865	875	1,085
12	विश्वासघात	808	860	926	1,018
13	एकूण चोऱ्या.—	15,030	16,555	17,432	18,118
	(अ) तांब्याची तार	39	114	100	112
	(ब) जनावरे	420	450	477	431
	(क) सायकली	1,263	1,404	1,513	1,680
	(ड) मोटारी व सुटे भाग	1,510	1,702	1,813	1,715
	(इ) पिस्तुले वगैरे	1	..	8	..
	(फ) स्फोटक पदार्थ	2	3	3	..
	(ग) इतर	12,071	12,877	12,956	14,251
14	इतर गुन्हे	23,179	21,680	19,874	20,641
	एकूण	47,390	48,016	46,959	49,751

साधार.—पोलीस महासंचालक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

SOCIAL SECURITY AND JUDICIAL SOCIAL DEFENCE

(POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

Police

TABLE No. 9.11 (23-11)

Cognizable offences (including attempts) under Indian Penal Code in Maharashtra State (Including Greater Bombay)

तिमाही अखेर Quarter ending		तिमाही अखेर Quarter ending		एकूण Total		Offences (2)
31-12-1984 (7)	31-12-1985 (8)	31-3-1985 (9)	31-3-1986 (10)	1984-85 (11)	1985-86 (12)	
1,213	995	967	1,138	5,039	4,283	Rioting
16	8	7	39	27	73	Offences relating to coins
117	93	62	133	411	342	Offences relating to currency and bank notes.
578	576	551	615	2,432	2,377	Murders
33	34	91	110	Culpable homicide not amounting to murder.
200	390	115	308	597	1,134	Administrating of stupefy- ing drugs.
254	275	311	292	1,096	1,115	Kidnapping and abduction.
153	149	157	159	680	613	Dacoity and preparation of assembly for dacoity.
1,493	1,649	1,509	1,491	5,885	5,969	Robbery
4,188	4,378	3,806	3,981	17,054	17,361	House breaking
798	1,058	835	905	3,247	3,993	Cheating
721	868	847	879	3,302	3,625	Breach of trust
16,877	19,689	16,144	17,944	65,483	72,306	Total thefts—
84	91	79	73	302	390	(a) Copper Wire
406	378	432	437	1,735	1,696	(b) Cattle
1,593	1,878	1,490	2,060	5,859	7,022	(c) Cycles
1,697	1,877	1,610	1,783	6,634	7,077	(d) Motor vehicle and accessories.
..	2	9	2	(e) Fire arms
..	1	1	1	6	5	(f) Explosives
13,289	15,475	12,471	13,579	50,787	56,182	(g) Other thefts
21,335	23,903	20,485	15,645	84,873	81,869	Other crimes
46,353	53,019	44,369	51,161	1,85,071	2,01,947	Total

Source. - Office of the Director General of Police, Government of Maharashtra, Bombay.

9. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा, 'SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE

पोलीस, गुन्हे व न्याय, 'Police, Crime and Judicial

(2) न्यायालयीन/JUDICIAL

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 9.12 (23.12)

अपील व मूल अधिकारिता वापरणाऱ्या न्यायालयीन अधिकाऱ्यांची संख्या
Number of Judicial officers exercising Appellate and original Jurisdiction in Maharashtra State
(1983)

दिवाणी/Civil			
अनुक्रमांक Serial No.	वृत्त	संख्या/Number	Designation
(1)	(2)	(3)	(4)
1	मुख्य न्यायमूर्ती व उच्च न्यायालयातील न्यायाधीश	47	Chief Justice and High Court Judges
2	प्रमुख न्यायाधीश व नगरदिवाणी न्यायालयाचे इतर न्यायाधीश, बृहन्मुंबई.	37	Principal Judge and other Judges of the City Civil Court, Bombay.
3	जिल्हा न्यायाधीश	27	District Judges
4	सह-न्यायाधीश	14	Joint Judges
5	सहाय्यक न्यायाधीश (प्रशिक्षणार्थी धरून)	60	Assistant Judges (including under training)
6	लघुदाय न्यायालयाचे न्यायाधीश	31	Small-cause Court Judges
7	दिवाणी न्यायाधीश (वरिष्ठ स्तर)	56	Civil Judges (Senior Division)
8	दिवाणी न्यायाधीश (कनिष्ठ स्तर)	441	Civil Judges (Junior Division)
9	न्याय पंचायत	..	Nyaya Panchayat
फौजदारी/Criminal			
1	मुख्य न्यायमूर्ती व उच्च न्यायालयातील न्यायाधीश	47	Chief Justice and High Court Judges
2	सत्र न्यायाधीश	27	Sessions Judges
3	अपर सत्र न्यायाधीश	70	Additional Sessions Judges
4	सहाय्यक सत्र न्यायाधीश	13	Assistant Sessions Judges
5	मुख्य महानगर दंडाधिकारी, मुंबई	1	Chief Metropolitan Magistrate, Bombay
6	अपर मुख्य महानगर दंडाधिकारी, मुंबई	13	Additional Chief Metropolitan Magistrate, Bombay
7	जिल्हा दंडाधिकारी	31	District Magistrates
8	न्याय दंडाधिकारी, प्रथम श्रेणी	30	Judicial Magistrates, First Class
9	न्याय दंडाधिकारी, द्वितीय श्रेणी	..	Judicial Magistrates, Second Class
10	न्याय दंडाधिकारी, तृतीय श्रेणी	..	Judicial Magistrates, Third Class
11	कार्यकारी दंडाधिकारी	333	Executive Magistrates
12	महानगर दंडाधिकारी, मुंबई	33	Metropolitan Magistrate, Bombay

* ह्यात १४ अपर जिल्हा दंडाधिकार्यांचा समावेश आहे.

These include, 14 Additional District Magistrates also.

आधार.—उच्च न्यायालय, मुंबई ह्यांची वार्षिक न्याय विवरणपत्रे.

Source.—Annual Judicial statements of High Court, Bombay.

9. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा/SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE

पोलीस, गुन्हे व न्याय/Police Crims and Judicial

(2) न्यायालयीन/JUDICIAL

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 9.13 (23.13)

संख्यांक: २ ज्यातील न्यायालयीन निर्णय दिलेली, नवीन आलेली व ज्यात दोषारोप केले अशी प्रकरणे
(मुंबई उच्च न्यायालयाचे हद्दीतील)
Number of Cases decided in and receipts and charges of the Courts in the State of Maharashtra
(Territory Subject to the High Court of Bombay)
(1983)

दिवानी/Civil				फौजदारी/Criminal			
मूळ शाखा/Original		अपील शाखा/Appellate		मूळ शाखा/Original		अपील शाखा/Appellate	
नियमित Regular	संकीर्ण Miscellaneous	नियमित Regular	संकीर्ण Miscellaneous	नियमित Regular	संकीर्ण Miscellaneous	नियमित Regular	संकीर्ण Miscellaneous
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1,24,384	57,508*	12,337	6,448	15,36,948	42,721	4,640**	7,542†

* ह्यात हुकुमनाम्याच्या अंमलबजावणीसाठीचे अर्ज, नादारी साठीचे अर्ज व इतर संकीर्ण प्रकरणांचा समावेश आहे.
Includes all applications for execution of decrees, insolvency applications and other miscellaneous cases.

** ह्यात आरोप सिद्ध झालेली प्रकरणे व फौजदारी अपीलांचा समावेश आहे.
Include confirmation cases and Criminal Appeals.

† ह्यात संकीर्ण बाबतीतील अर्जांमधील फौजदारी प्रक्रिया संहितेबाबतील सुधारित प्रकरणांचा समावेश आहे.
These are all cases of revision under the Code of Criminal Procedure including miscellaneous applications.

आधार.—मुंबई उच्च न्यायालयाचे वार्षिक न्याय विवरण पत्रे.

Source.—Annual Judicial Statements, High Court, Bombay.

सत्यमेव जयते

१. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय व सुधारगृहे)/

(2) न्यायालयीन/

तबता क्रमांक/

महाराष्ट्र राज्यातील दिवाणी न्यायालयात दाखल केलेल्या दिवाणी दाव्यांची संख्या, वर्णन व मूल्य/

अनुक्रमांक Serial No.	न्यायालयाचा वर्ग	हस्त व इतर बाबतीतील दावे			
		पैसे किंवा जंगम मालमतेसाठी केलेले दावे Suits for money or moveable property	स्थावर मालमते- साठी केलेले दावे Suits for immoveable property	विशिष्ट गूट मिळण्यासाठी केलेले दावे Suit for specific relief	गहाण सता- बाबत दावे Mortgage suits
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	दिवाणी न्यायाधिकांची न्यायालये	37,596	24,516	9,728	2,557
2	लघुवाद न्यायालये	2,640	2,129
3	बिल्हा प्रमुख न्यायालयांवरिक्त जिल्हा न्यायालये,	935	633	5	5
	एकूण ..	41,171	27,278	9,733	2,562
4	राज्याच्या मुख्यालयाचे ठिकाण किंवा शासकीय मुख्यालयाचे ठिकाणची न्यायालये. इलाहाबाद नगर लघुवाद न्यायालये, मुंबई.	8,091	5,631
5	नगर दिवाणी न्यायालये, मुंबई.	2,942	267	3,664	34
	एकूण ..	11,033	5,898	3,664	34
	एकूण सर्व ..	52,204	33,176	13,397	2,596

टीप.—जाखडे पूर्णांकित लिहिल्यामुळे रतभ (१०) मधीक बेरजा जुळणार नाहीत/
आधार.—मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरणपत्रे/

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL AND SUDHARGHAR)

JUDICIAL

TABLE No. 9.14 (23.14)

Number, description and value of Civil Suits instituted in the Civil Courts in the State of Maharashtra
(1983)

Title and other suits				
इतर (स्तंभ ४ ते ६ व्यक्ति- रिक्त)	एकूण	एकूण मबं	दाव्याचे एकूण मूल्य (हजार रुपयात)	
Other suits not falling under any of the preceding heads	Total	Grand total	Total value of suits ('000 Rs.)	Class of Courts
(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
13,487	50,288	87,884	6,95,264	Courts of Civil Judges
..	2,129	4,769	8,578	Small-Cause Courts
2,616	3,259	4,194	71,193	District Courts other than Chief Courts of Districts
16,103	55,676	96,847	7,75,035	Total
378	6,009	14,100	82,530	Courts at the headquarters of the State or seat of Government Presidency Small-Cause Court, Bombay.
522	4,487	7,429	68,869	The City Civil Court, Bombay.
900	10,496	21,529	1,51,399	Total
17,003	66,172	1,18,376	9,26,434	Grand Total

Note.—In the case of Col. (10) Sub-totals may not add up to total due to rounding.

Source.—Annual Judicial Statements, High Court, Bombay.

9. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय व सुधारणगृहे)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL AND SUDHERGHAR)

(2) न्यायालयीन/JUDICIAL

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 9.15 (23.15)

महाराष्ट्रातील मूळ शाखेच्या अधिकार क्षेत्रातील दिवाणी प्रकरणांच्या चौकशीचे सत्रसाधारण निवारण
General results of the trial of Civil Cases of original jurisdiction in Maharashtra
(1983)

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	दिवाणी विभाग/Civil Units			संकीर्ण प्रकरणे/Miscellaneous Cases			Item
		दिवाणी न्यायालये	राज्याचे मुख्यालयाचे ठिकाणी किंवा शासकीय मुख्यालयाचे ठिकाणी न्यायालये	एकूण	दिवाणी न्यायालये	राज्याचे मुख्यालयाचे ठिकाणी किंवा शासकीय मुख्यालयाचे ठिकाणी न्यायालये	एकूण	
(1)	(2)	Civil Courts	Courts at the headquarters of the State or seat of Government	Total	Civil Courts	Courts at the headquarters of the State or seat of Government	Total	(2)
1	न्यायालयाप्रति दाखल झालेले दावे	3,62,824	1,25,562	4,88,386	71,837	8,955	80,792	Number of suits before the Courts.
2	निकालात काढलेले दावे—							Number of suits disposed of—
	(अ) चौकशीशिवाय—							(a) Without trial--
	(१) दिवाणी प्रक्रिया संहितेच्या आदेश नऊ च्या नियम ३ व ८ अन्वये.	7,428	3,012	10,440	2,284	108	2,392	(1) Under order IX, rules 3 and 8, Civil Procedure Code.
	(२) अन्यथा	12,737	4,418	17,155	7,153	564	7,717	(2) Otherwise
	(ब) एकपक्षी	15,866	10,153	26,019	3,031	454	3,485	(b) Ex-parte
	(क) मागणीग्राह्य झाल्यामुळे	6,700	2,743	9,443	1,246	354	1,600	(c) On admission of claims
	(ड) समझोता झाल्यामुळे	14,852	1,453	16,305	2,100	376	2,476	(d) Compromised
	(इ) पूर्ण चौकशीअंती—							(e) After full trial—
	(१) फिर्यादीच्या बाजूने निकाल	19,329	1,004	20,333	4,122	560	4,682	(1) Judgment for plaintiff
	(२) प्रतिवादीच्या बाजूने निकाल	7,713	544	8,257	1,284	445	1,729	(2) Judgment for defendant
	(फ) लवादानुसार	673	..	673	(f) On reference to arbitration
	(ग) हस्तान्तरित करून	15,740	19	15,759	1,722	..	1,722	(g) By transfer
3	वर्षाच्या अखेरीस प्रलंबित प्रकरणे	2,61,786	1,02,216	3,64,002	48,895	6,094	54,989	Pending at the close of the year.
4	एक वर्षाहून अधिक काळ प्रलंबित प्रकरणे	1,81,178	58,739	2,39,917	31,508	3,127	34,635	Pending for more than a year

आधार.—मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरणपत्रे.
Source.—Annual Judicial Statements, High Court, Bombay.

तबला क्रमांक/TABLE No. 9.16 (23.16)

9. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय व सुधार गृहे)

(2) न्यायालयीन/

तक्ता क्रमांक/

महाराष्ट्रातील विविध वर्गांच्या न्यायाधिकरणात चौकशी चालू असलेल्या फौजदारी प्रकरणांचे सर्वसाधारण निकाल/

प्र.क्रमांक Serial No.	न्यायालयाचा वर्ग	ज्यांची प्रकरणे निकालात काढली आहेत			
		नोंदलेले गुन्हे No. of offences reported	चौकशी चालू असलेल्या व्यक्ती No. of persons under trial	निर्दोष सुटलेले किंवा सोडलेले Discharged or acquitted	परिक्षणाखालील गुन्हेगार कायद्या- खाली निकालात काढलेली Dealt with under the probation of offenders Act
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	वस्ति न्यायालये	6	12
2	सत्र न्यायालये (अपर मत्र न्यायाधीश धरून)	4,483	25,899	8,857	96
3	सास न्यायाधीशांची न्यायालये	673	1,674	426	2
4	महात्म्यक सत्र न्यायाधीशांची न्यायालये	24	163	158	..
5	न्याय दंडाधिकारी	13,61,019	29,30,307	4,62,099	6,896
6	विशेष न्याय दंडाधिकारी	2,62,711	3,32,778	31,801	..
7	न्याय दंडाधिकारी यांचे सडपीठ
8	कार्यकारी न्याय दंडाधिकारी (जिल्हा दंडाधिकारी धरून).	28,101	80,307	41,544	..
	एकूण	16,57,017	33,71,140	5,44,885	6,994

आधार.-मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरणपत्रे.

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL AND SUDHARGRAH)

JUDICIAL

TABLE No. 9.16 (23.16)

General results of trials of Criminal Cases in the tribunals of various classes in Maharashtra
(1983)

अशा व्यक्ती/Persons whose cases were disposed off				
दोषी ठरलेले	शिक्षा झालेले किंवा संदर्भित	मृत, फरारी किंवा दुसऱ्या राज्यात रवाना	बचं अखेरीस चौकशी चालू असलेल्या व्यक्ती	Class of courts
Convicted	Committed or referred	Died, escaped or transferred to another state	Persons remaining under trial at the end of the year	(2)
(7)	(8)	(9)	(10)	
11	1	Superior Courts
1,934	..	191	14,821	Courts of Sessions (including Additional Sessions Judges)
133	..	5	1,108	Courts of Special Judges
..	5	Courts of Assistant Sessions Judges
10,96,495	6,554	53,486	13,04,777	Judicial Magistrates
2,71,732	4	15,520	13,721	Special Judicial Magistrates
..	Benches of Judicial Magistrates
3,707	..	6	35,050	Executive Magistrates (including district Magistrates)
13,74,012	6,558	69,208	13,69,483	Total

Source.— Annual Judicial Statements, High Court, Bombay.

१. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय व सुधारगृहे)

(2) न्यायालयीन

संख्या क्रमांक

महाराष्ट्र राज्यातील फौजदारी प्रकरणाबाबत अपिले व फेरतपासणीचे सर्वसाधारण निकाल

अनुक्रमांक Serial No.	न्यायाधिकरण	व्यक्तींची संख्या			
		न्यायालयात अपिले व फेरतपासणीसाठी अर्ज करणारे Number of appellants and applicants for revision before the courts	नाकारलेली अपिले किंवा अर्ज Appeals or applications rejected	शिक्का किंवा दुकूम कायम केलेला Sentence or order confirmed	शिक्केत बदल आलेला Sentence altered
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
अपिले					
1	जिल्हा मुख्य दंडाधिकार्यास (जिल्हा दंडाधिकारी घरून)
2	सत्र न्यायालयाम	9,845	150	1,343	1,258
3	बरिष्ठ न्यायालये—				
	(अ) दोषी ठरलेल्याकडून
	(ब) निवाड्यामुमार त्रिबोनी ठरलेल्यांसाठी शासना- कडून
	एकूण	9,845	150	1,343	1,258
फेरतपासणी					
1	जिल्हा मुख्य दंडाधिकार्याकडून
2	सत्र न्यायालयाकडून	16,948	1,806	3,150	688
3	बरिष्ठ न्यायालयाकडून
	एकूण	16,948	1,806	3,150	688
	एकूण सबं	26,793*	1,956	4,493	1,946

* ह्यात फिर्यादितर्फे फेरतपासणीसाठी केलेल्या १९२ अर्जांचा समावेश असून त्याची विभागणी स्तंभ (४) ते (१०) मधील बाकडेवारीत समाविष्ट आहे.

साधर.—मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक म्याग विवरणपत्रे.

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL AND SUDHARGRAH)

Judicial

TABLE No. 9.17 (23.17)

General results of appeals and revisions in criminal cases in Maharashtra State

(1983)

Number of persons				
शिष्टेबाबत विरुद्ध निर्णय झालेले	इतर मार्गाने	मृत, पयारी किंवा दुसऱ्या राज्यात रवाना	चौकशी प्रलंबित असलेले	Tribunals
Sentence reversed	Otherwise disposed of	Died, escaped or transferred to another State	Pending trial	
(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
<i>Appeals</i>				
..	To Chief Magistrate of District (including District Magistrates)
1,732	632	101	4,629	To Court of Sessions
Superior Courts—				
..	(a) By persons convicted
..	(b) By Government from judgment of acquittal
1,732	632	101	4,629	Total
<i>Revisions</i>				
..	By Chief Magistrates of Districts
1,316	3,519	22	6,255	By Courts or Sessions
..	By Superior Courts
1,316	3,519	22	6,255	Total
3,048	4,151	123	10,884	Grand Total

*These figures include 192 applicants for revision made on behalf of complainants, break up of which is included in columns (4) to (10).

Source.—Annual Judicial Statements, High Court, Bombay.

9. सामाजिक संरक्षण आणि सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व भ्रष्टाचार व सुधारगृहे)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL AND SUDHAGRAH)

न्यायालयीन/Judicial

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 9.18 (23.18)

महाराष्ट्र राज्यातील दिवाणी अपील न्यायालयाचा कारभार
Business of the Civil Appellate Courts in Maharashtra State

(1983)

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	दुरुमनाम्यावरील अपीले Appeals from decrees			संकीर्ण अपीले Miscellaneous appeals			Item
		दिवाणी न्याया- लयातील मूळ दुरुमनाम्या- वरील अपीले	राज्याच्या मुख्या- लयाच्या किंवा शासकीय मुख्या- लयाच्या ठिकाणची न्यायालये	एकूण Total	दिवाणी न्यायालयातील मुळ आदेशा- वरील अपीले	राज्याच्या मुख्यालयाच्या किंवा शासकीय मुख्यालयाच्या ठिकाणची न्यायालये	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	न्यायालयासमोरील अपीले ..	31,209	16,911	48,120	10,746	5,679	16,425	Number of appeals before the Courts.
2	निकालात काढलेली अपीले	Number of appeals disposed of—
	(अ) काढून टाकलेली किंवा खटला न चालविलेली.	885	3,541	4,426	788	1,396	2,184	(a) Dismissed or not prosecuted.
	(ब) निकाल कायम केलेली ..	3,290	1,263	4,553	1,944	774	2,218	(b) Confirmed
	(क) निकालात बदल केलेली ..	733	215	948	528	127	655	(c) Modified
	(ड) उलट केलेली ..	890	340	1,230	557	210	767	(d) Reversed
	(इ) फेरसुनावणीकरिता पुन्हा बंदिस्त केलेले.	324	31	355	94	212	306	(e) Remanded for retrial
	(फ) हस्तांतरित ..	747	78	825	318	..	318	(f) By transfer
3	वर्षाखेर प्रलंबित ..	24,340	11,443	35,783	6,517	3,460	9,977	Pending at the close of the year.
4	एक वर्षांहून अधिक काळ प्रलंबित ..	14,616	8,762	23,378	2,592	2,130	4,722	Pending for more than a year.

आधार.—मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरणपत्रे.
Source.—Annual Judicial Statements, High Court, Bombay.

9. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय व सुधारगृहे)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL AND SUDHARGRAH)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 9.19 (23.19)

महाराष्ट्र राज्यात नोंदलेले गुन्हे
Number of offences reported in Maharashtra State

(1983)

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्ह्याचे वर्णन	नोंदलेले गुन्हे Number of offences reported	खरी ठरलेली प्रकरणे Number of cases returned as true	वर्षभरात मुनावणीसाठी आलेली प्रकरणे Number of cases brought to trial during the year	Description of offences
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
	(अ) सार्वजनिक/व्यक्तिगत गुन्हे				(A) Public/Individual Offences
1	सार्वजनिक शांततेविरुद्धचे गुन्हे	6,978	6,978	16,158	Offences against the public tranquillity.
2	सार्वजनिक आरोग्य, सुरक्षितता, सोयी, गम्यता व नैतिक आधार यांविरुद्धचे गुन्हे.	8,461	8,461	20,844	Offences affecting the public health, safety, convenience, decency and morals.
3	मानवी शरीरास दुखापत करणारे गुन्हे	8,633	8,632	15,551	Offences affecting the human body life.
4	दुखापत	57,823	57,731	1,39,711	Hurt.
5	अन्याय निर्बंध व अन्याय कैद	4,694	4,692	12,323	Wrongful restraint and wrongful confinement.
6	दंडनीय जबरदस्ती व हत्या	5,866	5,860	15,715	Criminal force and assault.
7	चोरी	34,215	34,202	99,454	Theft.
8	जवरी चोरी व दरोडेचोरी	3,704	3,704	7,487	Robbery and dacoity.
9	दंडनीय विश्वासघात	3,045	3,036	11,457	Criminal breach of trusts.
10	चोरीची मालमत्ता बाळगणे	1,362	1,362	4,521	Receiving of stolen property.
11	फसवणूक	5,541	5,536	14,821	Cheating.
12	नैतिक अपाय	2,740	2,738	7,137	Mischief.
13	दंडनीय अतिक्रमण	14,147	14,137	38,855	Criminal trespass.
14	विवाह संदर्भातील गुन्हे	1,674	1,674	4,012	Offences relating to marriage.
15	घातकदृष्ट्या, अपमान व क्षुब्धताविषयक दंडनीय गुन्हे	10,475	10,471	28,922	Criminal intimidation, insult and annoyance.
16	इतर गुन्हे	19,547	19,533	40,002	Other offences.
	एकूण (अ)	1,88,905	1,88,747	4,76,970	Total (A)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 9.19 (23.19)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
	(ब) भारतीय कायदे, मुंबई कायदे, मध्यप्रान्त व बम्बई कायदे व हैद्राबाद कायदे याचालील गुरहे				(B) Offences under Indian Acts, Bombay Acts, C. P. and Berar Acts and Hyderabad Acts-
17	लष्करी छावणी कायदा, दोन, १९२४	1,690	1,690	4,394	Cantonment Act, II of 1924.
18	फौजदारी प्रक्रिया संहिता, पांच, १८९८	10,375	10,375	15,840	Criminal Procedure Code, V of 1898.
19	राज्य कर्मचारी विमा कायदा, चौतीस, १९४८	60	60	433	Employees State Insurance Act, XXXIV of 1948.
20	कारखाने अधिनियम, त्रिसष्ट, १९४८	1,436	1,436	2,195	Factories Act, LXIII of 1948.
21	वन कायदा, सोळा, १९२७	7,378	7,378	9,731	Forest Act, XVI of 1927.
22	मोटार वाहने कायदा, चार, १९३९	5,77,187	5,77,187	7,09,266	Motor Vehicles Act, IV of 1939.
23	प्राण्यांना निर्दयतेने वागविण्यास प्रतिबंध करणारा अधिनियम, अकरा, १८९०.	1,508	1,508	1,752	Prevention of Cruelty to Animals Act, XI of 1890.
24	अन्न भेसळविरोधी कायदा, सदतीस, १९५४	973	973	3,473	Prevention of Food Adulteration Act, XXXVII of 1954.
25	वेतन प्रदान कायदा, चार, १९३६	28	28	42	Payment of Wages Act, IV of 1936.
26	रेल्वे कायदा, नऊ, १८९०	95,310	95,310	97,812	Railways Act, IX of 1890.
27	कांपनी कायदा, एक, १९५६	2,721	2,721	6,079	Companies Act, I of 1956.
28	नगरपालिका कायदा, अकरा, १८६५	5,580	5,580	11,603	Municipalities Act, XI of 1965.
29	पोलीस कायदा, बावीस, १९५१	3,77,825	3,77,817	4,72,582	Police Act, XXII of 1951.
30	जुगार विरोधी कायदा, एककेचाळीस, १८८७	58,712	58,712	1,11,726	Prevention of Gambling Act, XXXXI of 1887.
31	दारूबंदी कायदा, पंचवीस, १९४९	1,48,248	1,48,227	2,89,831	Prohibition Act, XXV of 1949.
32	सार्वजनिक वाहन कायदा, सात, १९२०	4,659	4,659	5,639	Public Conveyance Act, VII of 1920.
33	दुकाने व व्यापारी संस्था अधिनियम, एकोणऐंशी, १९४८.	19,207	19,207	31,136	Shops and Establishments Act, LXXIX of 1948.
34	आवश्यक वस्तू कायदा, वहा, १९५५	1,558	1,558	3,619	Essential Commodities Act, X of 1955.
35	भोक मागण्याविरुद्ध कायदा, दहा, १९६०	624	624	918	Prevention of Begging Act, X of 1960.
36	मोटार वाहन कर कायदा, दहा, १९४७	40,030	40,030	1,36,983	Motor Vehicles Taxation Act, X of 1947.
37	महानगरपालिका कायदा, तीन, १८८८	Municipal Corporation Act, III of 1888.
38	मोटार वाहन कायदा, नऊ, १९४९	364	364	637	Motor Vehicles Act, IX of 1949.
39	इतर कायदे	1,12,631	1,12,629	1,76,020	Other Acts.
	एकूण—(ब)	14,68,106	14,68,071	20,91,711	Total (B)
	एकूण सर्व—(अ + ब)	16,57,011	16,56,818	25,68,681	Grand Total (A + B)

आधार.—मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरणपत्रे.
Source—Annual Judicial Statements, High Court, Bombay.

9. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस गुन्हे, न्याय व सुधारगृहे)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE CRIMES, JUDICIAL AND SUDHARGRAH)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 9.20 (23.20)

फौजदारी गुन्ह्यांचे बाबतीत दिलेल्या शिक्षा
Punishments inflicted in criminal cases in Maharashtra State

(1983)

क्रमांक Serial No.	प्रकार (2)	माहिती Particulars (3)	Type (2)
1	फागोने शिक्षा झालेल्या व्यक्ती	Number of persons executed.
2	शिक्षा झालेल्या व्यक्ती—		Number of persons sentenced to—
	(अ) मृत्यूची	31	(a) Death.
	(ब) जन्मठेपेची	379	(b) Imprisonment for life.
	(क) कमी मुदतीच्या कैदेची	1,88,156	(c) Imprisonment for lesser term.
	(ड) दंड किंवा जप्तीची	7,41,553	(d) Fine or forfeiture.
3	ताकीद व अज्ञ सुटका केलेल्या	46,483	Release on admonition (U/s 562, Cr.P.C.).
4	तडीपार केलेले	2,711	Bound over (U/S 562, Cr. P.C.).
5	परिक्षणाखालील गुन्हेगार कायदाखाली निकालात काढलेले.	6,994	Dealt with under the probation of offenders Act.
6	दंडाची शिक्षा झालेले—		Number of persons sentenced to fine of—
	(अ) दहा रुपये किंवा कमी दंड	1,61,009	(a) Rs. 10 and under.
	(ब) दहा रुपयापेक्षा जास्त दंड	5,80,543	(b) Over Rs. 10.
7	दंडाची एकूण रक्कम (द्वारा रपायात)—		Total amount of fines (,000 Rs.)—
	(अ) लादलेली	50,026	(a) Imposed.
	(ब) वसूल केलेली	31,320	(b) Realised.
	(क) भरपाई केलेली	170	(c) Paid as compensation.
8	कैदेची शिक्षा झालेल्या व्यक्ती—		Number of persons sentenced to imprisonment of—
	(अ) १५ दिवस किंवा कमी	1,22,899	(a) 15 days and under.
	(ब) १५ दिवस ते सहा महिने	49,724	(b) Above 15 days to 6 months.
	(क) सहा महिने ते दोन वर्षे	14,087	(c) Above 6 months to 2 years.
	(ड) दोन वर्षांहून अधिक	1,446	(d) Above 2 years.

आधार.—मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरणपत्रे.
Source.—Annual Judicial Statements of High Court, Bombay.

9. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा/SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE

पोलीस गुन्हे, कारागृह व न्याय/Police Crimes, Judicial and Prison

तबता क्रमांक/TABLE No. 9.21 (23:21)

कारागृहातील व दुय्यम कारागृहातील कैदी
Prisoners confined in jails and subsidiary jails

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बाब (2)	माहिती Particulars		Item (2)				
		1984-85 (3)	1985-86 (4)					
1	कैदीची जागा—			Place of confinement ..				
	(अ) मध्यवर्ती कारागृह	7	7	(a) Central Jails				
	(ब) जिल्हा कारागृह	33	33	(b) District jails				
	(क) दुय्यम कारागृह	177	172	(c) Sub-jails				
	(द) मुक्त छावण्या	(d) Open Colonies				
	एकूण	217	212	Total				
2	कैदी—	पुरुष Men	स्त्रिया Women	एकूण Total	Prisoners—			
		1984-85	1985-86	1984-85	1985-86			
2.1	वर्षाच्या सुरवातीस असलेले	12,669	13,002	272	295	12,941	13,297	Remained at the commence- ment of the year.
2.2	वर्षात भरती झालेले	1,87,991	1,82,086	6,297	6,575	1,94,288	1,88,661	Received during the year
2.3	एकूण	2,00,660	1,95,088	6,569	6,870	2,07,229	2,01,958	Total
2.4	कायद्याच्या सर्व कलमातून मुक्त झालेले	1,87,658	1,81,894	6,274	6,533	1,93,932	1,88,427	Discharged from all clause s
2.5	वर्षाच्या शेवटी असलेले	13,002	13,194	295	337	13,297	13,531	Remaining at the end of the year
2.6	प्रत्येक वर्गाची दैनिक सरासरी संख्या	13,411	12,979	292	503	13,703	13,282	Daily average number of each class

भाषांतर.—कारागृह महानिरीक्षक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Office of the Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune.

9. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा/SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE

पोलीस गुन्हे, सुधारगृहे/POLICE CRIME AND JUDICIAL PRISONERS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 9.22-A (23-22)

वर्षात कारागृहात दाखल केलेल्या व वर्षाखेरीस राहिलेल्या कैद्यांची संख्या/पुरुष यानुसार संख्या व चालू वर्षात कैद केलेल्या कैद्यांची (न्यायिक कैद्यांची फक्त) संख्या/पुरुष, वय, साक्षरता व पूर्वीच्या व्यवसायानुसार संख्या
Number of convicts admitted during the year and remained at the close of the year by sex and convicts imprisoned during the year by sex, age, literacy and previous occupation (for judicial convicts only)
1984-85

अनुक्रमांक Serial No. (1)	वाच (2)	माहिती Particulars		Item (2)
		पुरुष Men (3)	स्त्रिया Women (4)	
1	आदल्या वर्षाच्या शेवटी राहिलेले कैदी	6,490	99	Remained at the close of the previous year
2	चालू वर्षात कैद केलेले	69,183	1,924	Imprisoned during the present year
3	बदलून आलेले	7,579	127	Received by transfer
	एकूण	83,252	2,150	Total
4	वर्षभरात मुक्त केलेले	77,191	2,045	Discharged during the year.
5	वर्षाखेरीस शिल्लक संख्या चालू वर्षात कैद केलेले—	6,061	105	Closing balance at the end of the year. Imprisoned during the present year.
	वयानुसार/Age			
1-1	Under 16 वर्षाखालील/years	
1-2	16-18 वर्षे/years	4,796	130	
1-3	19-21 वर्षे/years	8,830	297	
1-4	22-30 वर्षे/years	32,104	877	
1-5	31-40 वर्षे/years	15,627	398	
1-6	41-60 वर्षे/years	7,211	203	
1-7	Above 60 वर्षांवर/years	615	19	
	एकूण	69,183	1,924	Total
2	साक्षरतेनुसार—			Literacy
2-1	साक्षर	33,767	856	Literate
2-2	निरक्षर	35,416	1,068	Illiterate
	एकूण	69,183	1,924	Total
3	पूर्वीच्या व्यवसायानुसार—			Previous occupation
3-1	पुरुष—			Males—
3-1.1	शासकीय सेवेत नगरपालिका किंवा इतर स्थानिक संस्थान काम करणारे.	2,005	..	Employed under Government or municipal or other local authorities.
3-1.2	व्यावसायिक व्यापार व वाणिज्यिक क्षेत्रातील	5,183	..	Professional and engaged in Commerce or Trade.
3-1.3	सेवा किंवा वैयक्तिक कार्यालय असलेल्या	4,623	..	In service or performing personal offices.
3-1.4	पंती व पशु क्षेत्रातील	20,620	..	Engaged in agriculture and with animals.
3-1.5	यांत्रिक, कला, वस्तुनिर्माण व अभियंत्रिकी क्षेत्रातील	36,752	..	Employed in mechanical, arts manufacture and engineering operation etc.
3-1.6	इतरत्र वर्गीकरण न झालेल्या व्यक्ती	Miscellaneous, not classified otherwise.
	एकूण	69,183	..	Total
3-2	स्त्रिया—			Females—
3-2.1	विवाहित	..	1,183	Married
3-2.2	अविवाहित	..	515	Unmarried
3-2.3	विधवा	..	226	Widows
	एकूण	..	1,924	Total

आधार.—कारागृह महानिरीक्षक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.
Source.—Office of the Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune.

9. सामाजिक संरक्षण आणि सुरक्षा (पोलीस गुन्हे व सुधारगृहे)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (Police Crimes and Prisons)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 9.23-B (23.27)

वर्षात कारागृहात दाखल केलेल्या व वर्षाअंतर् राहिलेल्या कैद्यांची स्त्री/पुरुष यानुसार व चालू वर्षात कैद केलेल्या कैद्यांची (न्यायिक कैद्यांची कक्ष) लिंग, वय, साक्षरता व पूर्वीच्या व्यवसायानुसार संख्या
Number of convicts admitted during the year and remained at the close of the year by Sex and convicts imprisoned during the year by Sex, Age, Literacy and previous occupation (for judicial convicts only)

1985-86

अनुक्रमांक Serial No.	वाच (2)	माहिती Particulars		Item
		पुरुष Men	स्त्रिया Women	
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	आदल्या वर्षाच्या शेवटी राहिलेले कैदी	6,061	105	Remained at the close of the previous year
2	चालू वर्षात कैद केलेले	65,920	1,611	Imprisoned during the present year
3	वर्षात आणले	8,908	96	Received by transfer
	एकूण	79,989	1,812	Total
4	वर्षभरात मुक्त केलेले	73,737	1,710	Discharged during the year
5	वर्षा अंतर् शिल्लक संख्या	6,252	102	Closing balance at the end of the year
1	चालू वर्षात कैद केलेले-- वयानुसार/Age			Imprisoned during the present year -
1.1	Under 16 वर्षाखालील years			
1.2	16- 18 वर्षे/years	2,398	42	
1.3	19- 21 वर्षे/years	9,607	291	
1.4	22- 30 वर्षे/years	30,820	771	
1.5	31- 40 वर्षे/years	13,509	339	
1.6	41- 60 वर्षे/years	9,132	165	
1.7	Above 60 वर्षे/years	454	3	
	एकूण	65,920	1,611	Total
2	साक्षरतेनुसार			Literacy--
2.1	साक्षर	26,883	523	Literate
2.2	निरक्षर	29,037	1,088	Illiterate
	एकूण	65,920	1,611	Total
3	पूर्वीच्या व्यवसायानुसार--			Previous occupation--
3.1	पुरुष			Males
	ग्राम-हाय मॅनेज नगरपालिका किंवा दुसरे न्यायिक संस्थान काम करणारे.	2,615	..	Employed under Government of municipal or other local authorities.
3.1.2	व्यावसायिक	5,988	..	Professional and persons engaged in Commerce & Trade.
3.1.3	सेवा किंवा वैयक्तिक कार्यालय असलेल्या	11,635	..	In Service or performing personal Offices
3.1.4	पेता व पशु क्षेत्रातील	14,773	..	Engaged in agriculture and with animals
3.1.5	यांत्रिक, कला, वस्तुनिर्माण व अभियांत्रिकी क्षेत्रातील	30,909	..	Employed in mechanical, arts manufacture and engineering operation etc.
3.1.6	इतर वर्गीकरण न झालेल्या व्यक्ती	Miscellaneous, not classified otherwise.
	एकूण	65,920	..	Total
3.2	स्त्रिया			Females--
3.2.1	विवाहित	973	Married
3.2.2	अविवाहित	497	Ummarried
3.2.3	विधवा	141	Widows
	एकूण	65,920	1,611	Total

आधार.--कारागृह महानिरीक्षक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.--Office of the Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune.

9. सामाजिक संरक्षण आणि सुरक्षा (पोलीस गुन्हे, न्याय व सुधारगृहे)
SOCIAL SECURITY AND DEFENCE (Police Crimes, Judicial and Sudbargrah)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 9.23-B (23.23)

कारागृहात दाखल केलेल्या कैद्यांची लिंग, शिक्षेचे स्वरूप व शिक्षेची मुदत यानुसार संख्या (न्यायिक कैदी फक्त)
Number of convicts admitted into jails by sex, nature and length of sentences and convicts admitted into the jails who had been previously convicted (For Judicial convicts only)

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	पुरुष Male		स्त्रिया Women		Item
		1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
	वर्षभरात कारागृहात दाखल केलेले कैदी— कारावास—					Convicts admitted during the year— Imprisonment—
1	एक महिना किंवा कमी	51,951	43,979	1,645	1,293	Not exceeding one month
2	एक महिन्याहून जास्त व तीन महिने किंवा कमी ..	9,581	11,280	160	155	Above one month and not exceeding three month
3	तीन महिन्याहून जास्त व सहा महिने किंवा कमी ..	3,789	5,560	51	88	Above three months and not exceeding six months.
4	सहा महिन्याहून जास्त व एक वर्ष किंवा कमी ..	1,920	2,734	16	38	Above six months and not exceeding one year.
5	एक वर्षाहून जास्त व दोन वर्षे किंवा कमी ..	820	1,076	18	10	Above one year and not exceeding two years.
6	दोन वर्षाहून जास्त व पाच वर्षे किंवा कमी ..	501	595	9	7	Above two years and not exceeding five years.
7	पाच वर्षाहून जास्त व दहा वर्षे किंवा कमी ..	220	233	1	4	Above five years and not exceeding ten years.
8	दहा वर्षाहून जास्त	36	25	1	1	Exceeding ten years
9	हद्दपारीची शिक्षा—					Sentenced to transportation
	(अ) जन्मठेप	362	436	23	15	(a) For life
	(ब) मुदतीची हद्दपारी	(b) For a term sentenced to death
10	मृत्युची शिक्षा	3	2	Sentences of death
	एकूण	69,183	65,920	1,924	1,611	Total
	पूर्वी शिक्षा झालेले व कारागृहात दाखल केलेले कैदी ..					Convicts admitted who had been previously convicted
1	जामीन न मिळाल्यामुळे किंवा चांगल्या वर्तणुकीअभावी कैद केलेले सराईत गुन्हेगार.					Number of habitual offenders imprisoned in default of finding security or good behaviour.
2	पूर्वी शिक्षा झालेले व जामीन न मिळविता आल्यामुळे कैद केलेले					.. Number of imprisoned in default of security with previous conviction.
	(अ) पूर्वी एकदा शिक्षा झालेले	1,422	1,072	38	39	(a) Previously convicted once
	(ब) पूर्वी दोनदा शिक्षा झालेले	1,084	729	20	17	(b) Previously convicted twice
	(क) पूर्वी दोनपेक्षा जास्त वेळा शिक्षा झालेले ..	543	1,242	11	14	(c) Previously convicted more than twice
	एकूण—(१+२)	3,049	3,043	69	70	Total (1+2)
3	१६ वर्षांखालील गुन्हेगार					Offenders under 16 years of age

आधार.—कारागृह महानिरीक्षक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Office of the Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune.

9. सामाजिक संरक्षण आणि सुरक्षा/SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE

(पोलीस गुन्हे, न्याय व सुधारगृहे/Police Crimes, Judicial and Sudhargrah)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 9.24-A (23.24)

तुरुंगातील कैद्यांवर पहारा करणे व त्यांची देखभाल करणे यावरील खर्च

Expenditure in guarding and maintaining the prisoners in Jails

(1984-85)

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	खर्च (लाख रुपयांत) Expenditure (Rs. in lakhs)	Item
(1)	(2)	(3)	(2)
1	कैद्यांची दैनिक सरासरी संख्या (नागरी कैदी वगळून)	136.97	Daily average number of prisoners (excluding civil prisoners).
	खर्च:		Expenditure
	१९८४-८५ ह्या आर्थिक वर्षातील खर्च		Expenditure during the financial year 1984-85
	1 आस्थापना खर्च :—		Establishment charges
	(A) आवर्ती (वेतन धरून)	372.37	Recurring (including Salaries)
	(B) अनावर्ती :		Non-recurring—
	विकास खर्च	1.23	Developmental expenditure
	विकासेतर खर्च	1.69	Non-Developmental expenditure
	2 कैद्यांवरील खर्च—		Expenditure on inmates
	अन्न	139.10	Food
	कपडे/त्रिछाना	0.97	Clothing/bedding
	शिक्षण	5.59	Education
	व्यवसाय प्रशिक्षण	5.72	Vocational training
	वैद्यकीय उपचार	7.05	Medical treatment
	कार्यालयीन खर्च	10.36	Office expenses
	भाडे, दर व कर	5.83	Rent, Rates and Taxes
	मजुरी	9.76	Wages
	तुरुंगातील उद्योग	107.20	Jail Industries
	इतर	55.32	Others
3	तुरुंगातील कैद्यांच्या कल्याणासाठी व कर्मचाऱ्यांच्या देखरेखीबाबतच्या सेवांमह इतर सेवांवरील खर्च.	0.85	Expenditure on other Services to inmates including Welfare and Staff Care Services.
	एकूण	723.04	Total
4	वार्षिक दरडोई एकूण खर्च	5,278.82	Total cost per head of average strength per annum
5	दरडोई दैनिक सरासरी खर्च	14.46	Average cost per head per day.

आधार.—कारागृह महानिरीक्षक, यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Inspector General of Prisons, Govt. of Maharashtra, Pune.

9. सामाजिक संरक्षण व सुरक्षा/SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE

(पोलीस गुन्हे, न्याय व सुधारगृहे/Police Crime, Judicial and Sadharan)

सक्ता क्रमांक/TABLE No. 9.24-B (23.24)

तुरुंगातील कैद्यांवर पहारा करणे व त्यांची देखभाल करणे यावरील खर्च

Expenditure in guarding and maintaining the prisoners in jails

(1985-86)

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	खर्च (हजार रुपयात) Expenditure (Rs. in thousands)	Item
(1)	(2)	(3)	(2)
१	कैद्यांची दैनिक सरासरी संख्या (नागरी कैद्यांचा समावेश करून) ..	13,275	Daily average number of prisoner (including civil prisoners).
२	आस्थापना (वेतन व प्रवासभत्ते धरून)	4,333	Establishment charges (including salaries and travelling allowances).
३	आहारावरील खर्च	14,268	Dieting charges
४	रुग्णालयाचा खर्च— कैद्यांचे कापडे व विछाना यावरील एकूण खर्च साफसफाईवरील खर्च कैद्यांना हुमन्या जागी नेण्यावरील खर्च इतर संकीर्ण सेवावरील खर्च	8,369	Hospital charges, Clothing and bedding of prisoners-total cost, Sanitation charges, Charges for moving prisoners, Charges for other miscellaneous services.
५	मजुरी	965	Wages
६	आकस्मिक खर्च (भाडे, दर व कर)	1,520	Contingencies (Rent, rates and taxes).
७	पशुधन व तीन वर्षे किंवा त्याहून जास्त काळ टिकण्याची शक्यता असलेल्या हत्यारे व सयंत्रांवरील अतिरिक्त खर्च.	458	Extraordinary charges for live stock and tools and plant likely to last for three years and upwards.
८	यंत्रसामुग्री व औद्योगिक खर्च	10,741	Machinery equipment and industrial expenditure
९	एकूण खर्च	79,654	Grand total of expenditure
१०	दरदोई एकूण खर्च		Total cost per head of average strength—
	(अ) वार्षिक	6,000	(a) Annual
	(ब) दैनिक	16.45	(b) Daily

आधार : कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune.

सत्यमेव जयते

10. राज्य उत्पन्न

१०.१. राज्य उत्पन्नाचे चालू किमतीनुसार व १९७०-७१ च्या स्थिर किमतीनुसार अंदाज, त्यांची टक्केवारीनुसार विभागणी, क्षेत्रवार विभागणी इत्यादि माहिती या विभागात दिलेली आहे. हे अंदाज (१) कार्यालयीन अभिलेखांमधून उपलब्ध झालेल्या व (२) अर्थ व सांख्यिकी सचालनालय व (३) केंद्रीय सांख्यिकी संघटना आणि इतर संस्था यांनी मागील काही वर्षांत घेतलेल्या नमुना पाहण्या व अभ्यास पाहण्या यातून गोळा केलेल्या, व्यापक सांख्यिकी माहितीवर आधारित आहेत.

STATE INCOME

10.1. In this section the estimates of State income at current and constant (1970-71) prices, its percentage distribution, sectoral distribution etc. are given. These estimates are prepared on the basis of comprehensive statistical material which has become available from official records and also collected through sample surveys and type studies conducted by this Directorate, Central Statistical Organisation and other agencies over the past few years.

10. राज्य उत्पन्न/STATE INCOME

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.1 (22-1)

औद्योगिक गटानुसार झालेले चालू किमतीनुसार राज्य उत्पन्न (सुधारित मालिका)
State Income of Maharashtra by Industrial Origin at Current Prices (Revised Series)(सर्वे काळात)
(Rs. in lakhs)

क्रमांक Serial No. (1)	वर्ग (2)	1970-71 (3)	1975-76 (4)	1980-81* (5)	1981-82* (6)	1982-83* (7)	1983-84* (8)	1984-85* (9)	1985-86* (10)	वस्तु Items (2)
1	कृषि	1,04,601	2,28,905	3,74,795	4,06,735	4,14,052	5,12,603	5,24,599	5,39,290	Agriculture
2	वन उद्योग	3,933	5,872	12,451	16,029	18,311	21,027	23,754	24,987	Forestry and Logging
3	मत्स्योद्योग	1,576	6,861	9,691	9,241	10,079	12,623	12,183	13,929	Fishing
4	खानी	790	1,790	5,663	6,639	8,244	8,997	11,723	14,733	Mining and Quarrying
	एकूण—आयमिक	1,10,900	2,43,428	4,02,600	4,38,644	4,50,686	5,55,250	5,72,259	5,92,939	Sub-Total - Primary
5	कारखाने—									Manufacturing—
5-1	नोंदणीकृत	79,908	1,47,326	3,00,900	3,10,300	3,39,441	3,80,532	4,01,400	4,97,200	Registered
5-2	इतर	22,869	42,642	87,105	93,229	1,00,535	1,14,773	1,22,745	1,43,620	Un-Registered
6	बांधकाम	24,039	43,631	67,780	75,037	84,299	96,959	1,31,044	1,43,857	Construction
7	बीज, गॅस आणि पाणीपुरवठा	5,707	11,758	26,206	36,279	46,170	52,283	54,964	65,456	Electricity, gas and watersupply.
	एकूण—दुय्यम	1,32,523	2,45,357	4,81,991	5,14,845	5,70,445	6,44,547	7,18,153	8,50,133	Sub-Total - Secondary
8	परिवहन, दळणवळण आणि वसाह —									Transport, storage and communications
8-1	रेल्वे	5,327	7,579	8,229	10,582	15,173	16,835	17,740	21,536	Railways
8-2	इतर साधने परिवहन आणि वसाह.	14,308	25,930	48,738	67,303	76,572	82,029	96,288	1,12,287	Transport by other means and storage.
8-3	दळणवळण	4,882	6,877	14,282	18,163	21,885	25,859	27,510	30,427	Communications
9	खाद्य, आणवळ आणि उपाहारगृहे	52,039	1,07,343	2,13,950	2,33,941	2,59,411	2,89,310	3,05,256	3,61,695	Trade, hotels and restaurants
	एकूण (८+९)	76,556	1,47,729	2,85,199	3,29,989	3,73,041	4,14,033	4,46,794	5,25,945	Total—(8+9)
10	बँका आणि वित्त उद्योग	16,376	46,045	79,842	1,09,657	1,19,917	1,36,236	1,69,217	1,99,904	Banking and Insurance
11	स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा.	12,409	18,744	32,579	37,016	41,900	48,161	56,647	66,766	Real estate and ownership of dwellings and business services.
	एकूण (१०+११)	28,785	64,789	1,12,421	1,46,673	1,61,817	1,84,397	2,25,864	2,66,660	Total—(10+11)

10. राज्य उत्पन्न/STATE INCOME

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10-2 (22.2)

औद्योगिक गटानुसार झालेल्या चालू किमतीनुसार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी
Percentage distribution of State Income by Industrial origin at current prices

क्रमांक Serial No.	वारी	1970-71	1975-76	1980-81*	1981-82*	1982-83*	1983-84*	1984-85*	1985-86*	Items
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	इंधन	27.0	29.8	26.8	26.1	24.3	26.1	24.4	22.0	22.0
2	वन उत्पादन	1.0	0.8	0.9	1.0	1.0	1.0	1.1	1.0	1.0
3	सत्संशोधन	0.4	0.9	0.7	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6
4	खाणी	0.2	0.2	0.4	0.4	0.5	0.5	0.5	0.6	0.6
										Mining and Quarrying
		28.6	31.7	28.8	28.1	26.4	28.2	26.6	24.2	Sub-Total—Primary
5	कारखाने—									
5-1	नोंदणीकृत	20.6	19.2	21.5	19.9	19.9	19.4	19.0	20.2	Registered
5-2	इतर	5.9	5.6	6.2	6.0	5.9	5.8	5.7	5.8	Un-registered
6	बांधकाम,	6.2	5.7	4.9	4.8	4.9	4.9	6.1	5.9	Construction
7	वीज, गॅस आणि पानीपुरवठा	1.5	1.5	1.9	2.3	2.7	2.7	2.5	2.7	Electricity, Gas and Water-supply.
		34.2	32.0	34.5	33.0	33.4	32.8	33.3	34.6	Sub-Total—Secondary
8	परिवहन, टक्कणवळण आणि वसाह—									
8-1	रेल्वे	1.4	1.0	0.6	0.7	0.9	0.9	0.8	0.9	Transport, storage and communications.— Railways
8-2	इतर साधने परिवहन आणि वसाह.	3.7	3.4	3.5	4.3	4.5	4.2	4.5	4.6	Transport by other means and storage.
8-3	टक्कणवळण	1.3	0.9	1.0	1.2	1.3	1.3	1.3	1.2	Communications
9	व्यापार, खाणावळ आणि उपाहारगृहे	13.4	14.0	15.3	14.9	15.2	14.7	14.2	14.7	Trade, hotels and restaurants
		19.8	19.3	20.4	21.1	21.9	21.1	20.8	21.4	Total—(8+9)

10. राज्य उत्पन्न/STATE INCOME

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10-3 (22.3)

औद्योगिक गटानुसार झालेले राज्य उत्पन्न (१९७०-७१) च्या किमतीनुसार (सुधारित मालिका)

State Income by Industrial Origin at Constant (1970-71) Prices (Revised Series)

(रकम लाखात/Rs. in lakhs)

क्रमांक Serial No.	वर्षी (2)	1970-71	1975-76	1980-81*	1981-82*	1982-83*	1983-84*	1984-85*	1985-86*	Item: (2)
1	इंधन	1,04,601	1,45,597	1,50,393	1,62,850	1,59,111	1,69,637	1,60,290	1,52,353	Agriculture
2	वन उद्योग	3,933	2,875	3,431	3,781	3,830	4,141	3,741	3,753	Forestry and Logging
3	सव्वाचोग	1,576	3,202	2,915	2,457	2,436	2,886	3,076	3,239	Fishing
4	खानी	790	1,235	1,736	1,913	2,086	2,201	2,532	2,965	Mining and Quarrying
	एकूण - प्राथमिक	1,10,900	1,52,909	1,58,475	1,71,001	1,67,463	1,78,865	1,69,639	1,62,310	Sub-Total-Primary
5	कारखाने--									Manufacturing--
5-1	नोंदणीकृत	79,908	98,439	1,39,895	1,44,837	1,54,081	1,56,622	1,58,520	1,80,342	Registered
5-2	इतर	22,869	26,212	35,467	34,767	35,124	37,676	36,888	40,849	Un-registered
6	बांधकाम	24,039	25,654	27,247	27,591	27,939	28,291	28,648	29,009	Construction
7	वीज, गॅस आणि पाणीपुरवठा	5,707	7,185	10,300	11,006	11,322	12,398	13,943	15,269	Electricity, gas and water supply
	एकूण - दुय्यम	1,32,523	1,57,490	2,12,909	2,18,201	2,28,466	2,34,987	2,37,999	2,65,469	Sub-Total--Secondary
8	परिवहन, दळणवळण आणि वखार--									Transport, storage and commu- nications.--
8-1	रेल्वे	5,327	5,993	7,270	7,253	7,715	7,540	7,934	8,769	Railways
8-2	इतर साधने परिवहन आणि वखार	14,308	17,262	20,905	25,634	28,540	28,873	30,492	31,617	Transport by other means and storage.
8-3	दळणवळण	4,882	5,365	9,981	10,734	12,237	13,300	14,632	15,272	Communications
9	खाणवळ आणि उपाहारगृहे	52,039	64,971	85,024	89,548	91,805	95,837	94,909	1,04,098	Trade, hotels and restaurants
	एकूण (८+९)	76,556	93,591	1,23,181	1,33,169	1,40,297	1,45,550	1,47,967	1,59,756	Total--(8+9)
10	बँका आणि विमा उद्योग	16,376	21,747	25,583	28,362	33,667	38,410	43,658	48,389	Banking and Insurance
11	खाण मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा.	12,409	14,534	17,161	17,758	18,383	19,034	19,718	20,430	Real estate and ownership of dwellings and business services
	एकूण (१०+११)	28,785	36,281	42,744	46,120	52,050	57,444	63,376	68,819	Total--(10+11)

12	सार्वजनिक प्रशासन	11,417	15,025	25,399	26,559	27,187	29,180	29,911	28,960	Public Administration
13	इतर सेवा	27,373	30,637	33,249	33,934	34,657	35,491	36,370	37,440	Other services
	एकूण (१२+१३)	38,790	45,662	58,648	60,493	61,844	64,671	66,281	66,400	Total—(12+13)
	एकूण—तृतीय	1,44,131	1,75,534	2,24,573	2,39,782	2,54,191	2,67,665	2,77,624	2,94,975	Sub-Total—Tertiary
14	एकूण निव्वळ राज्य उत्पन्न	3,87,554	4,85,933	5,95,957	6,28,984	6,50,120	6,81,517	6,85,262	7,22,754	Net State Domestic Product
15	दरदोई राज्य उत्पन्न (रुपये)	783-10	878-45	957-16	959-33	1,000-60	1,026-21	1,010-25	1,044-73	Per capita State Incom. (Rs.)

५ *भारतीय/Provisional

आधार.—अपेक्षित वार्षिक अंदाज, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

10. राज्य उत्पन्न/STATE INCOME

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10-4 (22-4)

औद्योगिक गटानुसार झालेरया (१९७०-७१ च्या किमतीनुसार) राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी
Percentage distribution of State Income by industrial origin at constant (1970-71) prices

अनुक्रमिक Serial No.	बाबी (2)	1970-71 (3)	1975-76 (4)	1980-81* (5)	1981-82* (6)	1982-83 (7)	1983-84* (8)	1984-85* (9)	1985-86* (10)	Items (2)
1	इंधन	27.0	30.0	25.2	25.9	24.5	24.9	23.4	21.1	Agriculture
2	वन उद्योग	1.0	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.5	0.5	Forestry and Logging
3	मत्स्योद्योग	0.4	0.6	0.5	0.4	0.4	0.4	0.5	0.5	Fishing
4	खानी	0.2	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.4	0.4	Mining and Quarrying
	एकूण—प्राथमिक	28.6	31.5	26.6	27.2	25.8	26.2	24.8	22.5	Sub-Total—Primary
5	कारखाने—									Manufacturing—
5-1	नोंदणीकृत	20.6	20.2	23.5	23.0	23.7	23.0	23.1	25.0	Registered
5-2	इतर	5.9	5.4	5.9	5.5	5.4	5.5	5.4	5.6	Un-registered
6	बांधकाम	6.2	5.3	4.6	4.4	4.3	4.2	4.2	4.0	Construction
7	बोज, गॅस आणि पाणी पुरवठा	1.5	1.5	1.7	1.8	1.7	1.8	2.0	2.1	Electricity, gas and water supply
	एकूण—दुय्यम	34.2	32.4	35.7	34.7	35.1	34.5	34.7	36.7	Sub-Total—Secondary
8	परिवहन, दळणवळण आणि वस्तार—									Transport, storage and commu- nications.—
8-1	रेल्वे	1.4	1.2	1.2	1.2	1.2	1.1	1.2	1.2	Railways
8-2	साधने परिवहन आणि वस्तार.	3.7	3.5	3.5	4.1	4.4	4.2	4.4	4.4	Transport by other means and storage.
8-3	दळणवळण	1.3	1.1	1.7	1.7	1.9	2.0	2.1	2.1	Communications
9	व्यापार, खाणावळ आणि उपाहारगृहे.	13.4	13.4	14.3	14.2	14.1	14.1	13.9	14.4	Trade, hotels and restaurants
	एकूण (८+९)	19.8	19.2	20.7	21.2	21.6	21.4	21.6	22.1	Total—(8+9)
10	बँका आणि निमा उद्योग	4.2	4.5	4.3	4.5	5.2	5.6	6.3	6.7	Banking and Insurance
11	स्वावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा.	3.2	3.0	2.9	2.8	2.8	2.8	2.9	2.8	Real estate and ownership of dwellings and business services.
	एकूण (१०+११)	7.4	7.5	7.2	7.3	8.0	8.4	9.2	9.5	Total—(10+11)

12	सार्वजनिक प्रशासन	2.9	3.1	4.2	4.2	4.2	4.3	4.4	4.0	Public Administration
13	इतर सेवा	7.1	6.3	5.6	5.4	5.3	5.2	5.3	5.2	Other Services
	एकूण (१२+१३)	10.0	9.4	9.8	9.6	9.5	9.5	9.7	9.2	Total—(12+13)
	एकूण—पूर्वोक्त	37.2	36.1	37.7	38.1	39.1	39.3	40.5	40.8	Sub-Total—Tertiary
14	एकूण निव्वळ राज्य उत्पादन	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	Net State Domestic Product

* अस्थायी/Provisional.

साधार.—नर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

10. राज्य उत्पन्न/STATE INCOME

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10-5 (22-5)

औद्योगिक गटानुसार झालेले राज्य उत्पन्नाचे १९७०-७१ च्या किमतीनुसार निर्बेरीक
Indices of State Income by industrial origin at constant (1970-71) prices

क्रमांक Serial No.	बाबी (2)	1970-71 (3)	1975-76 (4)	1980-81* (5)	1981-82* (6)	1982-83* (7)	1983-84* (8)	1984-85* (9)	1985-86* (10)	Items (2)
1	कृषि	100-0	139.2	143.8	155.7	152.1	162.2	153.2	145.7	Agriculture
2	वन उद्योग	100-0	73.1	87.2	96.1	97.4	105.3	95.1	95.4	Forestry and logging
3	मत्स्योद्योग	100-0	203.2	185.0	155.9	154.6	183.1	195.2	205.5	Fishing
4	खाणी	100-0	156.3	219.7	242.2	264.1	278.6	320.5	375.3	Mining and quarrying
	एकूण—प्राथमिक	100-0	137.9	142.9	154.2	151.0	161.3	153.0	146.4	Sub-Total—Primary
5	कारखाने—									
5-1	नोंदणीकृत	100-0	123.2	175.1	181.3	192.8	196.0	198.4	225.7	Registered
5-2	इतर	100-0	114.6	155.1	152.0	153.6	164.7	161.3	178.6	Un-registered
6	बांधकाम	100-0	106.7	113.3	114.8	116.2	117.7	119.2	120.7	Construction
7	वीज, गॅस आणि पाणीपुरवठा	100-0	125.9	180.5	192.9	198.4	217.2	244.3	267.5	Electricity, gas and water supply
	एकूण—दुय्यम	100-0	118.8	160.6	164.7	172.4	177.3	179.5	200.3	Sub-Total—Secondary
8	परिवहन, दळणवळण आणि वसाह —									
8-1	रेल्वे	100-0	112.5	136.5	136.2	144.8	141.5	148.9	164.6	Transport, Storage and Communications.— Railways
8-2	साधने परिवहन आणि वसाह.	100-0	120.6	146.1	179.2	199.5	201.8	213.1	221.0	Transport by other means and storage.
3-3	दळणवळण	100-0	109.9	204.4	219.9	250.7	272.4	299.7	312.8	Communications
9	व्यापार, खाणावट आणि उपाहारगृहे	100-0	124.9	163.4	172.1	176.4	184.2	182.4	200.0	Trade, hotels and restaurants
	एकूण (८+९)	100-0	122.3	160.9	173.9	183.3	190.1	193.3	208.7	Sub-Total—(8+9)
10	बँका आणि विमा, उद्योग	100-0	132.8	156.2	173.2	205.6	234.6	266.6	295.5	Banking and Insurance
11	स्थावर मालमत्ता व रहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	100-0	117.1	138.3	143.1	148.1	153.4	158.9	164.6	Real estate and ownership of dwellings and business services.
	एकूण (१०+११)	100-0	126.0	148.5	160.2	180.8	199.6	230.2	239.1	Sub-Total—(10+11)

12	सार्वजनिक प्रशासन ..	100-0	131-6	222-5	232-6	238-1	255-6	262-0	253-7	Public administration
13	इतर सेवा ..	100-0	111-9	121-5	124-0	126-6	129-7	132-9	136-7	Other services
	एकूण (१२+१३) ..	100-0	117-7	151-2	155-9	159-4	166-7	170-9	171-2	Sub-Total—(12+13)
	एकूण—तृतीय ..	100-0	121-8	155-8	166-4	176-4	185-7	192-6	204-7	Sub-Total—Tertiary
14	एकूण निव्वळ राज्य उत्पन्न ..	100-0	125-4	153-8	162-3	167-8	175-9	176-8	186-5	Net State Domestic product
15	दरबोई राज्य उत्पन्न ..	100-0	112-2	122-2	126-3	127-8	131-0	129-0	133-4	Per capita State income

* अस्थायी Provisional.

साधार. — अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.— Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

सत्यमेव जयते

११. शेती

११.१. या विभागातमध्ये जमिनीचा वापर, मुख्य पिके, त्यांचे उत्पादन, वागायत क्षेत्र, उत्पादनाचे निर्देशांक, मूदसधारण, शेतीची यंत्रे व अवजारे व कृषी गणना या बाबींची माहिती दिली आहे.

११.२. गाव पत्रकानुसार भौगोलिक क्षेत्र हे ग्राम अधिकाऱ्यांनी महनुलीच्या कामाकरिता गोळा केलेल्या खेड्यातील माहितीवरून गणना केलेले क्षेत्र होय. भारताच्या सर्व्हेयर-जनरल यांनी दिलेल्या एकूण क्षेत्रफळाची आकडेवारी व गाव पत्रकानुसार दिलेल्या एकूण क्षेत्रफळाची आकडेवारी यात फरक आढळून येतो, कारण पहिले क्षेत्र हे गटांची माहिती गोळा करून काढलेले असते, तर दुसरे गांव प्रपत्रकावरून खेड्यातील क्षेत्रफळाची वेरीज करून काढलेले असते. या व्यतिरिक्त इमारती, रस्ते इत्यादीखालील क्षेत्रफळ मोजताना विचारात घेण्यात येणाऱ्या गोष्टीही वेगवेगळ्या आहेत. "वने" यामध्ये प्रत्यक्ष वनाखालील असलेले सर्व क्षेत्र किंवा कोणत्याही वनविषयक कायद्यानुसार राज्य सरकारच्या किंवा खाजगी अधिपत्याखालील "वने" म्हणून वर्ग केलेले किंवा प्रशासकीय बाबीसाठी "वने" म्हणून गणले गेलेले क्षेत्र ह्याचा समावेश आहे. जर ह्यातील काही भाग वनव्याप्त नसेल, परंतु तो शेतीकरिता उपयोगात आणला जात असल तर त्यानुसार त्या क्षेत्राला कसलेले किंवा न कसलेले क्षेत्र असे संबोधण्यात येते. "विपार-शेती वापराखाली असलेली जमीन" म्हणजे इमारती, रस्ते व रेल्वे याखालील जमीन किंवा पाण्याखालील उदा. नद्या, कालवे यांनी व्याप्त असलेली जमीन आणि शेती सोडून इतर उपयोगात आणलेली जमीन याचा समावेश होतो. पडीक आणि लागवडीस योग्य नसलेल्या जमिनीत सर्व पडीक व लागवडीस योग्य नसलेली म्हणजेच पर्वत, वाळवंट इत्यादीचा समावेश होतो. जी जमीन अतिशय खर्च केल्याशिवाय लागवडीखाली येऊ शकत नाही अशी जमीन, ती स्वतंत्र गटात असो किंवा लागवड केलेल्या जमिनीत असो, तिच्या लागवडीस योग्य नसलेले क्षेत्र असे संबोधले जाते. कायम कुरणे आणि इतर चराऊ जमीन मिळून सर्व चराऊ जमीन होते, मग त्यात कायम कुरणे असोत किंवा नसोत. वनक्षेत्रातील गावाचे क्षेत्र आणि चराऊ क्षेत्र यांचा या शीर्षाखाली समावेश होतो. कसलेल्या निव्वळ क्षेत्रात समावेश नसलेल्या झाडेझुडपाखालील जमीन आणि आंबराया यांचा कसलेल्या निव्वळ क्षेत्राव्यतिरिक्त इतर शेतीविषयक वापरासाठी असलेल्या एकूण "लागवडीलायक" जमिनीत समावेश होतो. काटेरी झाडाखालील जमीन, छपराकरिता वापरावयाच्या गवताखालील जमीन, बांबूच्या झाडाखालील व इंधन म्हणून वापरण्यात येणाऱ्या वनराईखालील जमीन जिचा फळवागायत म्हणून समावेश होत नाही अशा जमिनीचा ह्यात समावेश होतो. "लागवडीलायक पड" जमिनीत एकूण लागवडीयोग्य उपलब्ध असलेली जमीन, जी सध्या वापरात असेल किंवा वापरात नसेल, परंतु जी एकदाच वापरली असेल, परंतु चालू वर्षी व गेल्या पांच किंवा जास्त वर्षात सतत कसली नसेल अशा जमिनीचा समावेश होतो. अशी जमीन पड जमीन किंवा झुडपांनी व जंगलव्याप्त असेल जिचा कोणत्याही कामाकरिता उपयोग होऊ शकत नाही अशा जमिनीचा सारा ठरवलेला असेल किंवा नसेल आणि अशा जमीन स्वतंत्र गटात किंवा लागवड केलेल्या जमिनीत असेल. चालू वर्षी पडीक ठेवलेल्या लागवडीखालील जमिनीचा "चालू पड" मध्ये अंतर्भाव होतो. एखादे पेरणी केलेले क्षेत्र त्याच वर्षीत दुसऱ्यांदा लागवडीखाली आणले नसेल तर ते "चालू पड" जमीन म्हणून गणले जाते. "इतर पड" जमिनीत लागवडीखाली असलेल्या परंतु कमीतकमी एक वर्ष व जास्तीत जास्त पांच वर्षे लागवडीखाली नसलेल्या सर्व जमिनीचा समावेश होतो. अशा जमिनी पडीक ठेवण्यास खालीलपैकी एखादे कारण असू शकते.—(१) गेतकऱ्यांची हारखीची अधिक परिस्थिती, (२) अपुरा पाणीपुरवठा, (३) हिरतागाने हवामान, (४) गाळ व चिखल वाहून आणणाऱ्या नद्या व कालवे, (५) जमिनीची झीज, (६) कृषि उत्पादनाचा योग्य तो मोबदला न मिळणे. कसलेल्या

11. Agriculture :

11.1. In this section tables containing data on Land utilisation, principal crops and their production, area irrigated, agricultural implements and machinery and on agricultural census are given.

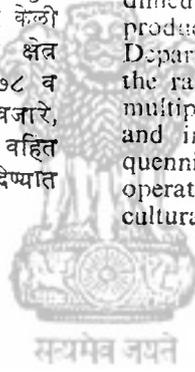
11.2. The Geographical area according to village papers is calculated from the village returns prepared by the village officials for revenue purposes. There is difference between the figures of total area according to the Surveyor-General of India and that according to the village papers, because the latter is calculated by totalling up areas of village returns while the former is calculated in blocks. Moreover, allowances made for areas covered by buildings, roads, etc. are different in two cases. Under 'Forests' are included all actually forested areas or lands classed or administered as forests under any legal enactment dealing with forests whether State owned or private. If any portion of such land is not actually wooded but put to some agricultural use, that portion is included under the appropriate heading of cultivated or uncultivated land. Land put to non-agricultural uses stands for all lands occupied by buildings, roads and railways or under water, e. g. rivers and canals and other lands put to uses other than for agricultural. *Barren and unculturable land* covers all barren and unculturable land like mountains, deserts etc. Land which cannot be brought under cultivation unless at a high cost, is classed as *unculturable*, whether such land is in isolated blocks or within cultivated holdings. *Permanent pastures* and other grazing land cover all grazing lands whether they are permanent pastures and meadows or not. Village common and grazing lands within forest areas are included under this head. *Land under miscellaneous tree crops and groves* not included in the net area sown includes all cultivable land which is not included under net area sown but is put to some agricultural use. Land under casuarina trees, thatching grass, bamboo bushes and other groves for fuel etc. which are not included under 'orchards' are classed under this category. *Culturable waste* includes all lands available for cultivation whether or not taken up for cultivation or taken up for cultivation once but not cultivated during the current and last five years or more in succession. Such lands may be either fallow or covered with shrubs and jungles which are not put to any use. They may or may not be assessed and may lie in isolated blocks or within cultivated holdings. *Current fallows* comprise cropped areas which are kept fallow during the current year. If any seeding area is not cropped again in the same year, it is also treated as current fallow. *Other fallow land* includes all lands which were taken up for cultivation but are temporarily out of cultivation for a period of not less than one year and not more than five years. The reasons for keeping such lands fallow may be one of the following (1) poverty of cultivators, (2) inadequate supply of water, (3) malarial climate, (4) silting of canals and rivers, (5) soil erosion and

निव्वळ क्षेत्रामध्ये निव्वळ लागवडीखाली असलेले क्षेत्र आणि फळांच्या बागा यांचासुद्धा समावेश होतो. एकापेक्षा अधिक वेळा लागवड केलेले क्षेत्र एकदाच मोजले जाते. एकूण लागवडीखालील क्षेत्रा-मध्ये एकूण पिकांखालील क्षेत्राचा समावेश होतो. एकूण पिका-खालील क्षेत्र आणि कसलेले निव्वळ क्षेत्र यामध्ये फरक असण्याचे कारण म्हणजे त्याच जमिनीत त्याच वर्षी त्याच किंवा इतर पिकांची एकापेक्षा जास्त वेळा लागवड करणे हे होय.

११.३. निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्राची माहिती गावाच्या कागदपत्रावरून घेण्यात येते. अंदाजित उत्पादनाचे आकडे अंशतः "पीक कापणी सर्वेक्षणाच्या" निष्कर्षावरून व अंशतः "पैसेवारी" पद्धतीच्या माहितीवरून घेण्यात येतात. सध्या पीक कापणी पाहण्या, तांदूळ, बाजरी, ज्वारी, गहू, नाचणी, हरभरा, तूर(अंशतः), ऊस, कापूस, भुईमूग व तंडूळ (सातारा, सांगली व कोल्हापूर जिल्ह्यात फक्त) ह्या पिकांसाठी घेण्यात येतात. जलसिंचनाच्या साधनांची गणना दर पाच वर्षांनी घेण्यात येते. मधल्या वर्षामध्ये नवीन सिंचनाकरिता बांधलेल्या विहिरी किंवा उपयोगात न येणाऱ्या जुन्या विहिरी यांची नोंद घेण्याच्या सूचना ग्राम अधिकाऱ्यांना दिलेल्या असतात. त्यामुळे पूर्वाच्या पंचवार्षिक गणनेतील विहिरीच्या संख्येची आकडेवारी अद्ययावत करणे शक्य होते. पिकांच्या उत्पादना-च्या मूळ आकडेवारीवरून उत्पादनातील कल काय आहे ह्याबद्दल निश्चित कल्पना करणे शक्य नाही, त्यासाठी कृषि विभागाने प्रमुख पिकांखालील कृषि उत्पादनांच्या निर्देशांकांची माहिती तयार केली आहे. उत्पादकांना निर्देशांक म्हणजे उत्पादन निर्देशांकांचे क्षेत्र निर्देशांकाशी असलेले प्रमाण गुणिले शंभर असे होय. १९७८ व १९८२ च्या पंचवार्षिक पशुधन गणनेत गोळा केलेली शेतीची अवजारे, साधने ह्यांची आकडेवारी व कृषि गणनेत गोळा केलेली वहित जमिनीची संख्या व त्याखालील क्षेत्राची आकडेवारीही देण्यात आली आहे.

(6) unremunerative nature of farming. The *net area sown* consists of net area sown with crops and orchards, area sown more than once being counted only once. The *gross cropped area* represents the sum total of area under all crops. The difference between the total cropped area and net area sown is accounted for by the area sown more than once on the same land during the same year with the same or different crops.

11.3. The data about area under different crops (1) are compiled from village records. The estimates of outturn are based partly on the results of crop cutting surveys and partly on 'pisewari method.' At present, crop cutting surveys are being conducted in respect of rice, bajri, jawar, wheat, ragi, gram, tur (partly), sugarcane, cotton, groundnut and tobacco (Satara, Sangli and Kolhapur districts only). A census of irrigation sources, takes place after every five years. For any intermediate years the village officers are instructed to note the number of new irrigation wells constructed or old wells which have gone out of use and thus bring up-to-date the earlier quinquennial census figures of number of wells. Correct idea regarding trends in production cannot be obtained from the absolute figures on production of crops. To overcome this difficulty, a series of index numbers of agricultural production of principal crops are compiled by the Department of Agriculture. The *productivity Index* is the ratio of index of production to the index of area multiplied by 100. The data on agricultural machinery and implements presented is as enumerated in quinquennial Livestock Census 1978 and 1982 and data on operational holdings and area operated as per Agricultural Census are presented.

11. शेती/
तक्ता क्रमांक/
जमिनीचा वापर/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	एकूण भौगोलिक क्षेत्र (गाव पत्रकानुसार) Geographical area by village papers	जंगलव्यापक क्षेत्र Area under forest	लागवडीसाठी उपलब्ध नसलेली जमीन Not available for cultivation		एकूण Total	इतर Other कायम गुरचरण व इतर कुरणे Permanent pastures and other grazing lands
				बिगरशेती वापराखाली बसलेली जमीन Land put to non-agricultural uses	नापीक व लागवडी- खाली नसलेली जमीन Barren and uncultivated land		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	बहु-मुंबई	380	15	211	73	284	6
2	ठाणे	9,337	3,680	608	817	1,425	873
3	रायगड	6,869	1,617	454	1,275	1,729	400
4	रत्नागिरी	8,165	58	122	2,359	2,481	172
5	सिधुदुर्ग	5,039	342	203	977	1,180	..
6	नाशिक	15,633	3,375	140	1,800	1,940	234
7	घुळे	14,380	5,495	195	581	776	483
8	जळगाव	11,640	1,644	130	812	942	597
9	अहमदनगर	17,020	1,778	111	1,429	1,540	426
10	पुणे	15,620	1,856	467	1,619	2,086	911
11	सातारा	10,582	1,484	303	1,093	1,396	834
12	सांगली	8,610	481	301	398	699	177
13	सोलापूर	15,010	333	45	642	687	698
14	कोल्हापूर	7,763	1,446	299	424	723	405
15	भोरगावाड	10,077	787	548	189	737	448
16	जालना	7,726	35	264	98	362	291
17	परभणी	10,972	377	301	173	474	363
18	बीड	11,169	262	387	176	563	380
19	नांदेड	10,331	826	393	175	568	635
20	उस्मानाबाद	7,352	10	136	81	217	178
21	लातूर	6,675	8	134	73	207	205
22	बुलढाणा	9,671	1,174	354	257	611	453
23	अकोला	10,560	700	478	224	702	620
24	अमरावती	12,217	3,256	376	190	566	623
25	यवतमाळ	13,519	2,486	396	430	826	671
26	वर्धा	6,289	686	443	69	512	385
27	नागपूर	9,864	1,836	724	138	862	1,049
28	भंडारा	9,279	2,659	871	180	1,051	1,461
29	चंद्रपूर	10,918	3,736	725	223	948	687
30	गडचिरोली	14,916	10,992	478	120	598	917
महाराष्ट्र राज्य		3,07,583	53,434	10,597	17,095	27,692	15,582

AGRICULTURE

TABLE No. 11.1 (4.1)

Land Utilisation

(1984-85)

(संभार हेक्टरात)
(in hundred hectares)

लागवडीखाली नसलेले (पड व्यतिरिक्त) जमीन uncultivated excluding fallow land			पड जमीन Fallow land			लागवडी- खालील निव्वळ क्षेत्र Net area sown	एकापेक्षा अधिक वेळा लागवड केलेले क्षेत्र Area sown more than once	लागवडी- खालील एकूण क्षेत्र Gross cropped area	District
झाडेझुडपा- खालील जमीन ब बांबराबा Land under miscellaneous tree crops and groves	लागवडीलायक पड Culturable waste पड	एकूण Total	चालू पड Current fallow	इतर पड Other fallow	एकूण Total				
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
..	7	13	..	6	6	62	6	68	Greater Bombay
60	407	1,340	112	89	201	2,691	108	2,799	Thane
243	372	1,015	252	410	662	1,846	293	2,139	Raigad
388	1,496	3,774	312	1,491	1,814	3,555	250	3,805	Ratnagiri
	1,718		11						Sindhudurg
19	195	448	512	295	807	9,063	706	9,769	Nashik
11	53	547	36	138	174	7,388	481	7,869	Dhule
5	61	663	152	109	261	8,130	1,730	9,860	Jalgaon
..	125	551	725	428	1,153	11,998	1,483	13,481	Ahmednagar
13	385	1,309	169	210	379	9,990	1,519	11,509	Pune
47	405	1,286	139	404	543	5,873	1,599	7,472	Satara
140	57	374	417	627	1,044	6,012	639	6,651	Sangli
55	428	1,181	655	836	1,491	11,318	938	12,256	Solapur
44	487	936	253	276	529	4,129	382	4,511	Kolhapur
49	137	634	207	268	470	13,299	931	14,280	Aurangabad
105	262	658	770	51	821				Jalna
39	387	789	425	182	607	8,725	2,638	11,363	Parbhani
16	462	858	1,000	401	1,401	8,085	859	8,944	Beed
52	315	1,002	440	155	595	7,340	794	8,134	Nanded
5	392	575	510	446	1,181	11,207	2,385	13,592	Osmunabad
78	339	622	225						Latur
13	146	612	99	286	385	6,889	773	7,662	Buldana
15	78	713	161	187	348	8,097	520	8,617	Akola
84	120	827	160	193	353	7,215	443	7,658	Amravati
126	268	1,065	212	290	502	8,640	230	8,870	Yavatmal
83	144	612	41	39	80	4,399	264	4,663	Wardha
41	166	1,256	135	167	352	5,558	576	6,134	Nagpur
90	275	1,827	115	95	210	3,532	1,553	5,085	Bhandara
102	319	1,108	143	164	307	4,819	760	7,510	Chandrapur
30	264	1,211	56	68	124	1,991			Gadchiroli
1,953	10,271	27,806	8,489	8,311	16,800	1,81,851	22,850	2,04,701	Maharashtra State

11. शेती/
तयता क्रमांक/
जमिनीचा वापर/
(1985-86)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	लागवडीसाठी उपलब्ध नसलेली जमीन Not available for cultivation					इतर Other
		एकूण भौगोलिक क्षेत्र (गाव पंचक्रान्तार) Geographical area by village panchayats	जंगलव्यापक क्षेत्र Area under forest	विगरणेती वापरांवाली असलेली जमीन Land put to non-agricultural uses	तापीक व लागवडी- वाली नसलेली जमीन Barren and uncultivated land	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	हनुमंठ	380	15	273	73	346	6
2	ठाणे	9,337	3,680	607	818	1,425	869
3	रायगड	6,869	1,617	455	1,282	1,737	399
4	रत्नागिरी	8,165	58	130	2,352	2,482	129
5	मिथुदुर्ग	5,039	344	187	999	1,186	1
6	नाशिक	15,633	3,384	141	1,805	1,946	235
7	घुळें	14,380	5,500	192	578	770	486
8	जळगांव	11,640	1,644	134	812	946	596
9	अहमदनगर	17,020	1,779	117	1,435	1,552	426
10	पुणे	15,620	1,865	471	1,624	2,095	906
11	मातारा	10,582	1,457	314	1,173	1,487	835
12	सांगली	8,610	480	500	397	697	176
13	सांगलीपूर	15,010	364	47	611	658	701
14	कोल्हापूर	7,763	1,442	330	420	750	395
15	औरंगाबाद	10,077	789	548	188	736	448
16	जालना	7,726	53	265	97	362	287
17	परभणी	10,972	377	303	173	476	361
18	बीड	11,169	263	384	177	561	383
19	नांदेड	10,331	825	394	175	569	634
20	उस्मानाबाद	7,352	10	138	82	220	175
21	लातूर	6,675	8	132	72	204	204
22	बुलढाणा	9,671	1,175	355	259	614	450
23	अकोला	10,560	699	481	222	703	622
24	अमरावती	12,217	3,255	387	185	572	620
25	यवतमाळ	13,519	2,492	405	436	841	676
26	वर्धा	6,289	689	425	59	484	399
27	नागपूर	9,864	1,821	734	139	873	1,064
28	भंडारा	9,279	2,663	892	179	1,071	1,437
29	चंद्रपूर	10,918	3,762	754	212	966	674
30	गडचिरोली	14,916	10,989	497	127	624	883
महाराष्ट्र राज्य		3,07,583	53,499	10,792	17,161	27,953	15,477

टीप:—आकडे अस्थायी आहेत
आधार:—कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र शासन पुणे

AGRICULTURE

TABLE No. 11.1-B(4.1)

Land Utilisation

(संभर हेक्टरत)
(in hundred hectares)

लागवडीखाली नसलेली (पड व्यतिरीक्त) जमीन uncultivated excluding fallow land			पड जमीन Fallow land			लागवडी- खालीय निव्वळ क्षेत्र Net area sown	एकापेक्षा अधिक वेळा लागवड केलेले क्षेत्र Area sown more than once	लागवडी खालील एकूण क्षेत्र Gross cropped area	District
सादेसुप्याखालील जमीन व अविश्रयणा miscellaneous tree crops and groves	लागवडीलायक पड Culturable waste	एकूण Total	चालू पड Current fallows	इतर पड Other fallows	एकूण Total	(15)	(16)	(17)	(2)
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
.	6	12	..	7	7	..	5	5	Greater Bombay
59	407	1,335	112	109	221	2,676	112	2,788	Thane
243	379	,021	249	409	658	1,836	282	2,118	Ratnagiri
69	1,511	1,709	314	1,248	1,562	2,354	265	3,680	Ratnagiri
120	1,689	1,810	11	627	638	1,061	Sindhudurg
19	195	449	544	309	853	9,001	652	9,653	Nashik
15	54	555	36	134	170	7,385	435	7,820	Dhule
4	60	660	155	99	254	8,136	1,640	9,776	Jalgaon
.	127	553	779	756	1,535	11,601	1,490	13,091	Ahmednagar
13	398	1,317	175	232	407	9,936	1,530	11,466	Pune
68	408	1,311	143	485	628	5,699	1,475	7,174	Satara
148	57	381	453	611	1,064	5,988	595	6,583	Sangli
50	436	1,187	689	864	1,553	11,248	940	12,188	Solapur
43	472	910	248	282	530	4,131	403	4,534	Kolhapur
55	137	640	212	314	526	7,386	890	14,116	Aurangabad
98	256	641	754	76	830	5,840	Jalna
38	387	786	427	518	945	8,388	2,563	10,951	Parbhani
16	466	865	877	484	1,361	8,119	752	8,871	Beed
51	315	1,000	428	180	608	7,329	810	8,139	Nanded
4	402	581	420	421	841	5,700	2,340	13,470	Osmanabad
88	337	629	213	191	404	5,430	Latur
11	147	608	100	313	413	6,861	755	7,616	Buldana
13	77	712	162	289	451	7,995	538	8,533	Akola
84	114	818	155	188	343	7,229	460	7,689	Amravati
124	253	1,053	212	291	503	8,630	215	8,845	Yavatmal
87	143	629	43	37	80	4,407	260	4,667	Wardha
41	167	1,272	210	161	371	5,527	592	6,119	Nagpur
90	268	1,795	104	96	200	3,550	1,575	5,125	Bhandara
106	310	1,090	115	106	221	4,879	726	7,597	Chandrapur
31	250	1,164	77	70	147	1,992	Gadchiroli
1,788	10,228	27,493	8,417	9,907	1,8324	1,80,314	22,300	2,02,614	Maharashtra State

Note:—Figures are provisional.

Source:—Directorate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

11. शेती/

तक्ता क्रमांक/

प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र आणि त्यांचे उत्पादन/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	तांदूळ Rice		गहू Wheat		ज्वारी Jowar		बाजरी Bajri	
		क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	बुलढुम्बई	5	7
2	ठाणे	1,514	2,707
3	रायगड	1,511	3,233
4	रत्नागिरी	844	1,777
5	सिंधुदुर्ग	784	1,383
6	नाशिक	405	454	928	720	985	619	3,582	877
7	धुळे	253	239	441	455	1,802	1,488	1,422	802
8	जळगाव	89	139	425	425	2,632	2,855	1,147	636
9	अहमदनगर	64	90	714	857	5,869	3,747	3,326	1,021
10	पुणे	572	782	495	576	5,155	3,009	1,850	610
11	सातारा	375	725	277	364	2,458	2,562	1,114	271
12	सांगली	164	321	349	256	2,420	1,870	932	144
13	सोलापूर	40	59	482	396	7,749	3,169	257	72
14	कोल्हापूर	1,015	2,315	214	232	497	999	17	3
15	औरंगाबाद	43	27	389	192	3,332	848	1,637	380
16	जालना	38	18	441	312	2,274	1,284	477	180
17	परभणी	233	125	605	533	3,567	2,779	99	30
18	बीड	62	42	389	267	3,829	2,328	1,557	479
19	नांदेड	427	259	369	270	2,936	3,226	10	3
20	उस्मानाबाद	152	97	267	216	2,995	2,276	83	26
21	लातूर	264	132	260	173	2,569	2,586	142	45
22	बुलढाणा	27	14	212	175	2,029	1,711	78	24
23	अकोला	73	32	371	314	2,794	2,559	40	13
24	अमरावती	124	54	476	444	1,825	2,108	42	14
25	बबतमाळ	97	38	152	131	2,301	2,643	90	28
26	बर्धा	97	48	326	331	1,192	1,309	6	2
27	नागपूर	377	290	721	647	2,060	1,098	5	2
28	भंडारा	2,902	1,970	230	113	291	104
29	चंद्रपूर	1,354	1,191	297	141	1,804	748
30	गडचिरोली	1,282	794	56	25	253	99
महाराष्ट्र राज्य		15,187	19,362	9,886	8,565	65,618	48,024	17,613	5,662

AGRICULTURE

TABLE No. 11-2-A (4.2)

Area and outturn of principal crops

(1984-85)

(क्षेत्र संभार हेक्टरात व उत्पादन संभार टनात)
(Area in '00 hectares and outturn in '00 tonnes)

नाशणी Rag:		मका Maize		बारी Barley		इतर तुण धान्ये Other cereals		एकूण तुण धान्ये Total cereals		हरभरा Gram		District
क्षेत्र Area	उत्पादन Out- turn	क्षेत्र Area	उत्पादन Out- turn	क्षेत्र Area	उत्पादन Out- turn	क्षेत्र Area	उत्पादन Out- turn	क्षेत्र Area	उत्पादन Out- turn	क्षेत्र Area	उत्पादन Out- turn	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(2)
..	5	7	Greater Bombay
189	176	270	214	1,784	2,921	14	6	Thane
223	214	4	5	297	249	1,808	3,482	22	9	Raigad
498	605	2	2	631	634	1,475	2,411	Ratnagiri
..	123	128	907	1,511	Sindhudurg
494	545	17	21	737	680	6,637	3,350	294	122	Nashik
118	175	71	111	441	387	4,369	3,371	140	69	Dhule
..	..	9	14	9	14	4,302	4,069	130	71	Jalgaon
52	47	28	40	4	5	149	126	10,122	5,841	295	163	Ahmednagar
157	142	193	254	6	6	390	428	8,462	5,405	392	212	Pune
132	209	16	16	2	2	210	249	4,434	4,171	174	104	Satara
16	21	39	50	77	86	3,942	2,677	186	72	Sangli
..	..	159	232	8	12	215	279	8,743	3,975	336	92	Solapur
395	485	69	78	589	616	2,332	4,165	165	78	Kolhapur
..	..	73	125	50	81	5,451	1,528	298	69	Aurangabad
..	28	48	3,258	1,842	158	46	Jalna
..	..	14	15	20	17	4,524	3,484	384	120	Parbhani
..	..	24	39	2	1	63	53	5,600	3,169	292	85	Beed
..	..	3	4	10	6	49	23	3,791	3,781	170	51	Nanded
..	..	59	61	50	24	184	97	3,681	2,712	440	174	Osmanabad
..	96	55	3,331	2,991	275	103	Latur
..	..	18	32	20	34	2,366	1,958	119	54	Buldana
..	..	3	5	3	5	3,281	2,923	177	170	Akola
..	..	7	11	54	31	2,521	2,651	150	64	Amravati
..	..	1	2	2	3	2,642	2,843	54	23	Yavatmal
..	1,621	1,690	51	18	Wardha
..	..	5	9	6	9	3,169	2,046	172	66	Nagpur
..	..	11	12	37	21	3,460	2,208	93	49	Bhandara
..	..	26	30	8	3	3,463	2,083	5	18	Chandrapur
..	38	32	1,629	950	36	9	Gadchiroli
2,274	2,619	851	1,168	82	59	4,796	4,602	1,13,110	86,215	5,093	2,117	Maharashtra State

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	तूर		इतर कडधान्ये		एकूण कडधान्ये		एकूण जन्नधान्ये		ऊस	
		क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn								
(1)	(2)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)
1	बुध्नुमबई	5	7
2	ठाणे	42	17	263	71	319	94	2,103	3,015
3	रायगड	17	7	163	46	202	62	2,010	3,544
4	रत्नागिरी	48	12	48	12	1,523	2,423
5	सिधुदुर्ग	4	2	41	10	45	12	952	1,523
6	नामिक	57	47	748	262	1,099	431	7,736	3,781
7	धुळे	125	100	1,053	439	1,318	608	5,687	3,979
8	अळगांव	148	115	1,500	444	1,778	630	6,080	4,699
9	अहमदनगर	136	69	162	54	593	286	10,715	6,127
10	पुणे	69	45	433	123	894	380	9,356	5,785
11	सातारा	78	54	452	118	704	276	5,138	4,447
12	सांगली	109	74	482	163	777	309	4,719	2,986
13	सोलापूर	284	108	525	133	1,145	333	9,888	4,308
14	कांल्लापूर	67	61	128	43	361	182	2,693	4,347
15	औरंगाबाद	274	111	802	231	1,374	411	6,825	1,939
16	आरना	291	126	1,048	302	1,497	474	4,755	2,316
17	परभणी	524	365	1,521	394	2,429	879	6,953	4,363
18	बीड	348	138	379	103	1,019	326	6,619	3,495
19	नांदेड	428	220	678	181	1,276	452	5,067	4,233
20	उस्मानाबाद	550	261	419	100	1,409	535	5,090	3,247
21	लातूर	544	337	584	139	1,403	579	4,734	3,570
22	बुलढाणा	490	307	932	184	1,541	545	3,907	2,503
23	अकोला	657	448	903	151	1,737	669	5,018	3,592
24	अमरावती	623	427	412	90	1,185	581	3,706	3,232
25	यवतमाळ	659	532	453	73	1,166	628	3,808	3,471
26	बघा	350	418	174	46	575	482	2,196	2,172
27	नागपूर	468	308	218	59	858	433	4,027	2,479
28	भंडारा	87	57	316	93	496	199	3,956	2,407
29	चंद्रपूर	145	94	632	166	852	278	4,315	2,361
30	गडचिरोली	7	4	191	44	234	57	1,863	1,007
महाराष्ट्र राज्य		7,581	4,852	15,660	4,274	28,334	11,143	1,41,444	97,358
				3,544	28,108						

टीप.--उसाचे उत्पादन गुळात व कापसाचे उत्पादन गासड्यांच्या (प्रत्येकी १७० किली ग्रॅम) स्वहपात आहे.

आधार --कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

TABLE No. 11-2-A (4.2)

(1984-85)

(क्षेत्र संघर हेक्टरात व उत्पादन संघर टनात)
(Area in '00 hectares and outturn in '00 tonnes)

मिरची		कापूस		भुईमूग		तोंड		मोहरी, राई आणि जवळ		एरंडो		तंबाकू		District
Chillies		Cotton		Groundnut		Sesamum		Rape, mustard and linseed		Castorseed		Tobacco		
क्षेत्र	उत्पादन	क्षेत्र	उत्पादन	क्षेत्र	उत्पादन	क्षेत्र	उत्पादन	क्षेत्र	उत्पादन	क्षेत्र	उत्पादन	क्षेत्र	उत्पादन	(2)
Area	Out-turn	Area	Out-turn	Area	Out-turn	Area	Out-turn	Area	Out-turn	Area	Out-turn	Area	Out-turn	
(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	
..	Greater Bombay
8	5	3	3	11	3	Thane
6	6	2	2	25	7	Raigad
9	8	2	2	86	24	Ratnagiri
..	20	21	Sindhudurg
35	30	38	32	512	364	10	3	4	1	Nashik
72	62	619	551	1,063	910	94	32	2	1	3	1	Dhule
54	58	1,855	1,176	773	513	237	83	1	1	1	1	Jalgaon
34	37	19	23	257	367	21	6	45	16	1	1	4	2	Ahmednagar
45	40	10	15	455	632	83	25	15	6	Pune
22	17	21	33	690	1,273	2	2	1	Satara
35	27	14	20	434	497	1	..	1	..	12	9	Sangli
48	34	47	60	287	397	28	8	43	14	3	3	3	2	Solapur
77	23	6	4	595	968	2	1	1	1	34	25	Kolhapur
71	28	514	404	152	55	51	13	290	80	6	1	2	1	Aurangabad
..	..	1,172	1,061	115	81	4	1	Ja'nna
31	16	2,304	1,472	175	157	75	19	227	63	6	1	Parbhani
36	16	284	218	129	85	55	14	310	89	3	1	2	1	Beed
171	50	2,087	1,514	105	67	81	21	89	27	8	2	1	1	Nanded
83	28	182	138	152	39	34	87	10	3	5	3	Osmanabad
..	..	241	170	365	224	Latur
39	17	2,838	810	176	70	78	12	13	5	1	1	Buldana
26	11	3,679	1,716	120	48	71	12	32	15	1	1	Akola
64	70	3,710	1,652	249	137	79	16	55	28	1	1	1	1	Amravati
37	23	4,378	2,202	145	51	103	21	39	10	Yavatmal
17	8	1,715	806	170	146	121	25	109	33	Wardha
234	32	743	401	171	82	236	43	335	84	1	..	1	1	Nagpur
42	18	18	12	21	3	278	25	2	1	Bhandara
112	39	551	329	5	4	491	91	328	49	4	2	4	2	Chandrapur
..	1	1	Gadchiroli
1,408	703	26,845	14,669	7,371	7,307	2,209	520	2,538	635	53	21	71	49	Maharashtra State

Note.—Outturn of sugarcane is in terms of gur and that of cotton is in terms of jint (each contains 170 Kg.)

Source.— Directorate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

रोती/

तबता क्रमांक/

प्रमुख व पिकांखालील क्षेत्र आणि त्यांचे उत्पादन/

(1985-86)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	सावूळ Rice		गहू Wheat		ज्वारी Jowar		बाजरी Bajri	
		क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	बृहन्मंडई
2	ठाणे	1,519	2,557
3	रायगड	1,516	2,622
4	रत्नागिरी	814	1,511
5	सिंधुदुर्ग	815	1,419
6	नाशिक	396	299	850	557	913	371	3,450	631
7	धुळे	264	95	325	236	1,810	915	1,465	285
8	जळगाव	75	38	429	330	2,712	2,159	1,189	500
9	अहमदनगर	67	64	539	599	5,970	1,791	2,878	378
10	पुणे	610	690	485	470	5,291	1,853	1,708	572
11	सातारा	380	678	342	286	2,484	1,998	1,097	182
12	सांगली	165	348	317	223	2,452	1,607	905	313
13	सोलापूर	35	11	419	326	7,825	1,899	277	33
14	कोल्हापूर	1,009	2,423	254	269	506	767	13	2
15	औरंगाबाद	34	12	277	102	3,446	767	1,671	559
16	आमना	31	20	337	242	2,207	1,303	496	138
17	परभणी	239	162	516	346	3,678	2,209	99	28
18	बीड	65	35	330	178	3,924	1,536	1,291	446
19	नांदेड	381	265	262	173	3,046	2,338	9	2
20	उस्मानाबाद	137	58	215	108	2,977	1,260	78	17
21	लातूर	273	99	236	160	2,607	1,820	130	24
22	बुलढाणा	27	10	122	77	2,165	2,490	92	31
23	अकोला	66	48	343	243	2,834	2,775	36	12
24	अमरावती	130	84	400	275	1,802	2,251	37	10
25	यवतमाळ	95	52	150	127	2,270	2,967	97	33
26	बघी	97	100	290	267	1,135	1,326	6	1
27	नागपूर	397	654	707	487	1,998	1,450	4	1
28	भंडारा	3,038	4,127	316	165	259	108
29	बिंदूर	1,432	1,678	290	162	1,684	1,153
30	गडचिरोली	1,299	1,659	64	36	261	114
महाराष्ट्र राज्य		15,406	21,818	8,815	6,444	66,256	39,227	17,028	4,198

AGRICULTURE

TABLE No. 11.2-B (4.2)

Area and Outturn of principal crops

(क्षेत्र गांभर हेक्टरात व उत्पादन गांभर टनात)
(Area in '00 hectares and outturn in '00 tonnes)

राजगी Ragi		मका Maize		बार्ली Barley		द्वितर तुण धान्ये Other cereals		एकूण तुण धान्ये Total cereals		हरभरा Gram		District
क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	
..	Greater Bombay
210	264	2	2	304	293	1,823	2,850	22	6	Thane
227	228	1	1	302	259	1,818	2,881	33	9	Rajgad
489	570	1	1	594	527	1,408	2,038	Ratnagiri
..	94	168	1,009	1,587	Sindhudurg
454	502	21	21	637	599	6,246	2,457	326	109	Nashik
108	67	88	94	539	270	4,403	1,801	143	45	Dhule
..	..	9	11	9	11	4,414	3,038	187	57	Jalgaon
55	55	24	27	4	4	142	111	9,596	2,943	286	111	Ahmednagar
145	146	114	151	7	6	267	304	8,361	3,889	389	146	Pune
137	227	14	20	2	2	208	271	4,511	3,415	193	84	Satara
16	24	82	145	134	204	3,973	2,695	180	42	Sangli
..	..	138	203	8	8	172	248	8,728	2,517	309	52	Solapur
376	528	60	77	545	641	2,327	4,102	185	91	Kolhapur
..	..	68	100	64	83	5,492	1,523	331	97	Aurangabad
..	25	35	3,096	1,738	135	56	Jalna
..	..	9	11	35	26	4,567	2,771	405	147	Parbhani
..	..	15	22	2	1	52	39	5,662	2,234	273	78	Beed
..	..	4	5	17	7	73	33	3,771	2,811	190	55	Nanded
..	..	65	60	53	41	266	153	3,673	1,596	434	125	Osmanabad
..	85	52	3,331	2,155	252	87	Latur
..	..	18	30	18	30	2,424	2,638	112	46	Buldana
..	..	4	7	10	8	3,289	3,086	204	59	Akola
..	..	7	12	60	30	2,429	2,650	189	56	Amravati
..	..	1	2	2	3	2,614	3,182	54	23	Yavatmal
..	..	1	2	1	..	1,529	1,694	58	21	Wardha
..	2	2	3,108	2,593	204	66	Nagpur
..	23	16	3,636	4,416	115	40	Bhandara
..	20	20	3,426	3,013	83	26	Chandrapur
..	..	24	25	27	27	1,651	1,836	46	22	Gadchiroli
2,217	2,611	769	1,027	93	69	4,810	4,462	1,12,315	76,149	5,338	1,756	Maharashtra State

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	तूर Tur		इतर कडधान्ये Other pulses		एकूण कडधान्ये Total pulses		एकूण अन्नधान्ये Total foodgrains		उस Sugarcane	
		क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn
(1)	(2)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)
1	बृहन्मूर्द
2	टाण	43	25	240	63	269	94	2,092	2,944
3	रायगड	19	10	91	28	143	47	1,961	2,928
4	रत्नागिरी	79	24	79	24	1,487	2,062
5	सिधुदुर्ग	4	2	47	17	51	19	1,060	1,606
6	नाशिक	56	39	552	146	934	294	7,180	2,751	250	1,960
7	धुळे	125	78	1,118	363	1,386	486	5,789	2,287	113	738
8	जळगांव	160	139	1,327	545	1,674	741	6,088	3,779	92	699
9	अहमदनगर	114	43	222	52	622	206	10,218	3,149	586	4,549
10	पुणे	59	23	232	64	680	233	9,041	4,122	354	2,794
11	सातारा	82	67	450	116	725	267	5,236	3,682	234	2,127
12	सांगली	112	79	501	169	793	290	4,766	2,985	226	2,115
13	सोलापूर	220	35	778	57	807	144	9,535	2,661	254	1,970
14	कोल्हापूर	63	57	182	61	430	209	2,757	4,311	542	5,228
15	औरंगाबाद	279	33	811	179	1,421	309	6,913	1,832	103	871
16	जालना	316	104	1,067	270	1,518	430	4,614	2,168	60	492
17	परभणी	558	410	1,368	485	2,331	1,042	6,898	3,813	59	253
18	बीड	380	138	569	172	1,222	388	6,884	2,622	80	541
19	नांदेड	426	272	729	296	1,345	623	5,116	3,434	57	285
20	उस्मानाबाद	524	130	502	140	1,460	395	5,133	1,991	84	407
21	लातूर	546	230	720	217	1,518	534	4,849	2,689	66	284
22	बुलढाणा	437	349	991	567	1,540	962	3,964	3,600	11	51
23	अकोला	617	397	984	431	1,805	887	5,094	3,973	3	10
24	अमरावती	636	632	520	241	1,345	929	3,774	3,579	5	20
25	यवतमाळ	691	534	530	195	1,275	752	3,889	3,934	12	56
26	वर्धा	366	335	119	32	543	388	2,072	2,082
27	नागपूर	480	244	151	50	835	360	3,943	2,953
28	भंडारा	86	41	519	144	720	225	4,356	4,641
29	चंद्रपूर	157	63	637	192	877	281	4,303	3,294
30	गडचिरोली	8	4	195	56	249	82	1,900	1,918
महाराष्ट्र राज्य		7,564	4,513	15,731	5,372	28,597	11,641	1,40,912	87,790	3,191	25,450

टीप:--(१) उसाचे उत्पादन गुळीत व कापसाचे उत्पादन मासड्याच्या स्वरूपात आहे. (प्रत्यकी १७० किलोग्रॅम) स्वरूपात आहे.

आधार:--कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

TABLE No. 11.2-B (4.2)

(1985-86)

(क्षेत्र संभार हेनटरात व उत्पादन संभार टनात)
(Area in '00 hectares and outturn in '00 tonnes)

मिरची Chillies		कापूस Cotton		भूईमूग Groundnut		तीळ Sesamum		मोहरी, राई आणि जवस Rape, mustard and linseed		एरंडी Casterseed		तंबाखू Tobacco		District
क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	
(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(2)
..	Greater Bombay
8	5	3	3	12	2	Thane
6	5	2	2	28	6	Raigad
10	8	3	3	78	17	Ratnagiri
..	24	22	Sindhudurg
35	30	39	44	346	136	10	2	3	1	Nashik
71	61	626	370	950	225	94	7	2	1	Dhule
53	57	1,965	1,285	688	245	248	67	2	1	Jalgaon
34	37	11	20	80	46	19	7	40	11	1	..	3	2	Ahmednagar
46	41	7	11	397	271	84	23	8	2	Pune
22	17	26	41	688	964	2	2	Satara
51	39	13	18	527	449	1	..	33	26	Sangli
45	31	50	47	151	131	27	8	57	11	2	1	2	2	Solapur
75	23	4	3	643	1,196	44	34	Kolhapur
70	28	515	402	125	19	51	10	299	63	6	2	2	1	Aurangabad
..	..	1,290	1,212	99	25	Jalna
31	16	2,386	2,121	96	78	76	16	228	59	5	2	Parbhani
35	16	298	220	106	45	57	13	383	81	2	1	2	1	Beed
169	48	2,143	1,542	83	30	79	17	81	17	8	2	1	1	Nanded
82	28	166	81	147	31	283	48	11	4	4	3	Omanabad
..	..	260	165	353	132	Latur
37	16	2,655	1,705	174	58	82	23	11	4	2	1	Buldana
26	11	3,787	2,600	114	40	80	23	33	7	Akola
64	71	3,787	2,110	250	147	85	23	58	14	1	1	1	1	Amravati
37	23	4,562	2,944	170	91	107	28	39	10	Yavatmal
17	8	1,758	1,869	186	105	126	23	107	24	Wardha
238	31	754	680	190	123	127	26	324	91	1	1	Nagpur
41	19	16	16	22	7	280	29	Bhandara
133	46	594	490	5	4	543	122	303	81	4	3	Chandrapur
..	Gadchiroli
1,437	715	27,530	19,899	6,635	4,687	2,272	501	2,522	554	42	15	99	77	Maharashtra State

Note.—Outturn of sugarcane is in terms of gur and that of cotton is in terms of lint (each contains 170 Kg.)

Source.—Directorate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

11. शेती/

तक्ता क्रमांक/

जिल्हावार मुख्य पिकांचालील क्षेत्र/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	तृणधान्ये व कडधान्ये Cereals and pulses	ऊस Sugarcane	फळे व भाज्या Fruits and vegetables	मसाले व मसाल्याचे पदार्थ Condiments and spices	संकीर्ण अन्नपिके Miscellaneous food crops	एकूण अन्नपिके Total food crops
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	बहुमूर्बई	10	..	2	12
2	ठाणे	1,924	1	41	6	..	1,972
3	रायगड	1,816	..	41	12	..	1,869
4	रत्नागिरी	2,301	2	119	24	..	2,446
5	सिंधुदुर्ग	N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	..	N.A.S.
6	नाशिक	7,570	261	379	49	..	8,259
7	घुळे	5,867	98	77	65	..	6,107
8	जळगांव	5,527	71	459	57	..	6,114
9	अहमदनगर	10,065	690	101	34	..	10,890
10	पुणे	7,934	253	304	79	..	8,570
11	सातारा	4,823	211	77	59	..	5,170
12	सांगली	4,823	304	38	77	..	5,242
13	सोलापूर	10,971	203	86	51	..	11,311
14	कोल्हापूर	2,433	500	29	72	..	3,034
15	बीरंगाबाद	10,172	203	61	82	..	10,518
16	आमना	N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	..	N.A.S.
17	परभणी	7,553	60	79	55	3	7,750
18	बीड	6,607	64	22	90	..	6,783
19	नांदेड	4,887	50	47	181	..	5,165
20	उस्मानाबाद	10,271	171	44	183	..	10,669
21	फातूर	N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.
22	तुळजाणा	4,511	17	49	45	..	4,622
23	अकोला	4,479	5	41	29	1	4,555
24	अमरावती	3,292	2	155	67	..	3,516
25	यवतमाळ	4,235	14	32	40	..	4,321
26	वर्धा	2,149	1	57	16	..	2,223
27	नागपूर	3,620	2	232	316	1	4,171
28	धंदारा	4,118	6	52	55	1	4,232
29	चंद्रपूर	5,999	1	18	131	12	6,161
30	गडचिरोली	N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.
	महाराष्ट्र राज्य	1,37,957	3,190	2,642	1,875	18	1,45,682

टीप.—(१) आकडे अस्थायी आहेत.

(२) N.A.S.—वेगळे उपलब्ध नाही.

आधार.—वीक व पिके अहवाल, कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

AGRICULTURE

TABLE No. 11.3 (4-3)

Area under major groups of crops in each district

(1980-81)

(संभार हेक्टरात)
(in '00 hectares)

एकूण गडिताची धान्ये Total oil seeds	तंतू पिके Fibre crops	औषधी द्वये व मादक पदार्थ Drugs and narcotics	बैरजाची पिके Fodder crops	संकीर्ण अन्नधान्येतर पिके Miscellaneous non-food crops	एकूण अन्नधान्येतर पिके Total non- food crops	एकूण पिकांखालील क्षेत्र Total area under crops	District
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(2)
2	51	..	53	65	Greater Bombay
35	5	..	828	..	868	2,840	Thane
20	1	..	313	..	334	2,203	Raigad
127	..	1	866	7	1,001	3,447	Ratnagiri
N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	Sindhudurg
744	64	1	875	..	1,685	9,944	Nashik
1,033	614	4	36	..	1,687	7,794	Dhule
777	2,133	..	41	..	2,951	9,065	Jalgaon
821	184	1	809	..	1,819	12,709	Ahmednagar
719	63	1	1,646	4	2,434	11,004	Pune
682	75	1	670	..	1,428	6,598	Satara
526	36	57	715	..	1,334	5,576	Sangli
962	135	3	185	..	1,346	12,557	Solapur
516	7	55	844	..	1,422	4,456	Kolhapur
1,553	1,534	1	10	..	3,098	13,616	Aurangabad
N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	Jalna
1,286	2,544	..	2	..	3,832	11,582	Parbhani
1,118	335	2	..	6	1,461	8,244	Beed
411	2,108	..	18	..	2,537	7,702	Nanded
1,759	391	2	178	2	2,332	13,001	Osmanabad
N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	Latur
828	2,260	..	2	..	13,090	7,712	Buldana
422	3,391	1	3	1	3,818	8,373	Akola
452	3,511	1	1	..	3,965	7,481	Amravati
397	3,586	3,983	8,304	Yavatmal
254	1,919	..	1	..	2,174	4,397	Wardha
621	805	1	1	1	1,429	5,600	Nagpur
399	8	..	1	..	408	4,640	Bhandara
789	381	..	7	..	1,177	7,338	Chandrapur
N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	Gadchiroli
17,253	26,150	132	8,104	21	51,666	1,97,348	Maharashtra State

Figures are provisional.

Not available separately.

Source.--Season and crops report Directorate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

11. जलो/AGRICULTURE

तत्सा क्रमांक / TABLE No. 11.4 (4-7)

महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांखालील क्षेत्राचे निदेशांक
 Index number of area of principal agricultural commodities in Maharashtra State

(पायाभूत काळ: १९६७-७० त्रिकोणिक=१००)
 (Base: 1967-70 Triennium=100)

क्रमांक Serial No.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	Commodity
	1960-61	1965-66	1970-71	1975-76	1980-81	1981-82	1982-83	1983-84	1984-85	1985-86	(2)		
I अन्नधान्ये—													
(a) पिकांमध्ये—													
(1) तांदूळ ..	97.7	99.3	101.6	106.4	113.0	113.9	111.7	114.3	114.2	115.8	Rice	115.8	
(2) गहू ..	108.6	99.8	97.3	140.1	129.3	135.1	122.5	141.7	118.4	105.6	Wheat	105.6	
(3) खरीप ज्वारी ..	100.9	103.1	100.5	108.9	118.7	120.7	113.7	116.9	112.7	114.1	Khairif-Jowar	114.1	
(4) रब्बी ज्वारी ..	114.1	105.5	96.7	101.2	105.1	107.8	115.3	109.6	112.7	114.4	Rabi-Jowar	114.4	
(5) एकूण ज्वारी ..	108.4	104.4	98.3	104.6	111.0	113.4	114.6	112.8	113.1	114.2	Total Jowar	114.2	
(6) बाजरी ..	79.3	88.7	98.9	87.7	82.9	84.6	67.4	87.9	85.4	82.6	Bajri	82.6	
(7) बाजो ..	113.3	76.7	186.7	293.4	296.7	286.8	286.8	323.1	270.4	306.6	Barley	306.6	
(8) मका ..	60.6	95.5	103.2	135.5	164.9	167.9	174.2	219.5	192.5	174.0	Maize	174.0	
(9) नाचणी ..	108.2	108.9	89.6	59.0	104.3	106.0	106.3	107.4	107.1	104.4	Ragi	104.4	
(10) कोदा ..	119.8	102.9	71.4	74.9	85.6	81.0	70.9	97.3	82.3	76.2	Kodra	76.2	
(11) इतर पिकांमध्ये ..	104.1	94.2	87.3	160.0	100.3	98.4	87.5	98.7	76.8	86.7	Other cereals	86.7	
एकूण—पिकांमध्ये ..	101.1	100.2	98.4	104.2	107.1	109.3	105.1	110.5	107.8	107.1	Total—Cereals	107.1	
(b) कडधान्ये—													
(1) हरभरा ..	115.3	89.6	89.0	128.0	123.1	132.3	125.3	141.9	146.1	153.1	Gram	153.1	
(2) तूर ..	86.1	91.6	101.8	109.7	114.7	114.6	110.5	118.7	123.1	122.8	Tur	122.8	
(3) इतर कडधान्ये ..	84.6	86.8	97.1	106.8	90.5	94.5	86.9	103.4	93.4	93.6	Other pulses	93.6	
एकूण—कडधान्ये ..	89.0	88.3	97.1	110.3	106.2	104.2	97.4	112.1	107.2	108.2	Total—Pulses	108.2	
एकूण—अन्नधान्ये ..	98.7	97.8	98.1	105.4	106.9	108.3	103.6	110.8	107.7	107.3	Total—Foodgrains	107.3	
II अन्नधान्येतर—													
(a) गळिताची धान्ये—													
(1) सूर्यमुखी ..	118.3	122.1	98.8	93.4	91.0	90.2	78.2	88.5	80.5	72.5	Groundnut	72.5	
(2) वीळ ..	78.9	77.7	76.2	93.3	117.9	109.7	122.2	126.2	136.0	139.9	Seasamum	139.9	
(3) मोहरी, राई आणि बदल ..	124.7	98.0	104.5	158.8	132.6	134.4	131.3	138.0	133.1	132.2	Rape, mustard and linseed,	132.2	
(4) एरंड ..	143.2	116.2	75.7	119.5	124.8	111.5	138.0	148.7	140.7	111.5	Castor-Seed	111.5	
एकूण—गळिताची धान्ये ..	114.3	112.8	96.7	103.2	100.8	99.4	91.9	100.9	95.7	90.2	Total—Oil-seeds	90.2	

(b) संवृष्टिके—										
(1) कापूस ..	91.1	99.0	100.3	84.1	97.2	98.8	96.8	97.9	97.9	100.4
(2) मंडावी ..	86.5	96.7	84.8	115.9	113.1	107.0	96.8	99.4	101.4	99.8
एकूण—संवृष्टिके ..	91.0	99.0	99.9	84.8	97.6	98.0	95.9	97.9	97.9	100.4
(c) संकीर्ण—										
(1) ऊस ..	80.2	86.2	108.4	148.4	166.1	193.1	211.8	191.1	190.2	172.5
(2) तंबाखू ..	209.1	109.1	95.9	92.0	98.6	99.4	101.1	83.7	58.8	82.0
(3) बटाटे ..	138.1	127.1	94.1	92.6	90.1	105.4	98.6	97.7	95.2	97.7
(4) मिरची ..	98.3	99.5	91.6	90.2	93.9	90.6	91.7	85.7	87.4	89.2
एकूण—संकीर्ण ..	93.8	94.8	99.5	116.8	126.7	138.0	146.8	133.9	133.4	127.1
Total—Miscellaneous										
एकूण—अग्रव्यवहार ..	97.9	102.6	99.0	92.6	100.7	102.1	99.2	97.1	100.0	99.5
Total—Non-foodgrains										
संवृष्टिके ..	98.5	99.0	98.3	102.2	105.3	106.7	102.5	108.5	105.8	105.3
All commodities										

साधार.—कृषि विद्यालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.
Source.—Directorate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

II. शेतो/AGRICULTURE

तस्ता क्रमांक/TABLE No. 11.5 (4.8)

महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांच्या उत्पादनाचे निर्देशांक
Index number of production of principal crops Agricultural Commodities in Maharashtra State

(पायाभूत वर्ष: १९६७-७० वर्षाविक्रम = १००)
(Base: 1967-70 Triennium = 100)

क्रमांक Serial No.	वस्तू (1)	वजन Weights (3)	१९६०-६१ 1960-61 (4)	१९६५-६६ 1965-66 (5)	१९७०-७१ 1970-71 (6)	१९७५-७६ 1975-76 (7)	१९८०-८१ 1980-81 (8)	१९८१-८२ 1981-82 (9)	१९८२-८३ 1982-83 (10)	१९८३-८४ 1983-84 (11)	१९८४-८५ 1984-85 (12)	१९८५-८६ 1985-86 (13)	वस्तु Commodity (2)
I. पिकांचे—													
(a) पिकांचे—													
(1)	तांदूळ	११-५२	१००-२	६४-७	१२१-७	१६७-३	१७२-८	१७८-५	१४२-७	१८०-१	१४१-७	१५९-७	Rice
(2)	गहू	४-८१	१०४-४	७२-९	११४-६	३१२-१	२४२-४	२५७-३	२०९-१	२९७-३	२२२-९	१६७-७	Wheat
(3)	ज्वारी	११-४५	१२८-९	६७-१	५२-०	१३१-४	१६५-६	२९१-७	१९१-१	१८१-३	१७३-७	१५५-३	Kharif-jowar
(4)	रबी ज्वारी	९-६७	१४१-०	८०-१	४६-७	८५-२	१११-६	११२-८	९६-९	११०-३	१२८-०	८८-६	Rabi-jowar
(5)	एकूण ज्वारी	२१-१२	१३४-४	७३-०	४९-६	११०-३	१४०-९	१५५-७	१४८-१	१४८-९	१५२-८	१२४-८	Total-jowar
(6)	बाजरी	५-८०	७६-९	५८-२	१२९-७	८८-१	११९-६	१२२-७	७०-०	१४२-९	८९-१	६६-१	Bajri
(7)	बाली	०-०१	९४-१	८२-४	१४१-२	१९२-४	३९६-२	३७९-२	३२२-६	४४७-१	३३३-९	३९०-५	Barley
(8)	मका	०-२४	६०-३	८४-८	८२-२	२७८-४	४०४-५	४०६-४	३४७-१	४६९-३	३७६-८	३३१-३	Maize
(9)	राजपि	१-१९	१०८-४	७२-२	१०३-६	११९-८	१३३-५	१४५-२	१३६-९	१५३-४	१६६-७	१६६-२	Ragi
(10)	कोदा	०-०९	११०-४	८९-६	६८-८	७३-६	८८-५	८९-०	६७-७	९६-९	९४-४	७८-१	Kodra
(11)	इतर पिकांचे	०-२७	९८-८	८१-६	७९-६	१०७-४	१००-६	९९०-३	१०१-३	१५०-७	९३-५	९८-८	Other cereals
	एकूण पिकांचे	४५-०५	११३-७८	६९-१	८७-१	१४४-६	१५८-१	१६८-७	१४३-५	१७३-७	१५०-४	१३२-८	Total—Cereals
(b) पिकांचे—													
(1)	हमपरा	१-३२	१३०-४	७६-७	८४-२	१७५-६	१४६-१	१७२-१	१४३-९	२०६-०	१९६-२	१७०-८	Gram
(2)	सूर	४-४६	१५६-५	८२-८	९०-६	१३६-३	१२०-२	१४२-७	१३३-३	१६२-७	१६२-१	१५०-८	Tur
(3)	इतर पिकांचे	४-६६	९०-६	७७-५	७४-९	१३५-८	७५-३	१०२-०	९७-६	१३१-०	१००-२	१२५-९	Other pulses
	एकूण पिकांचे	१०-४४	१२३-८	७९-७	८२-८	१४१-०	१०३-५	१२८-३	११८-७	१५४-०	१३८-८	१४२-२	Total—Pulses
	एकूण पिकांचे	५५-४९	११५-६	७१-१	८६-३	१४३-९	१४७-८	१६१-१	१३८-८	१७०-०	१४८-२	१३४-६	Total—Foodgrains
II. पिकांचे—													
(a) पिकांचे—													
(1)	सूर्यमुखी	९-२५	१२७-४	७५-३	९३-४	११०-३	९७-२	१००-३	८७-७	१३१-६	११२-३	७४-६	Groundnut
(2)	सोया	०-७०	८९-३	८५-५	५६-२	९९-२	११३-७	१००-४	१४७-२	१६१-०	१६४-२	१५७-६	Sesamum
(3)	मोहरी, राई आणि बरस	०-५८	१६३-९	१००-३	९४-४	१७७-५	१५८-३	१७५-४	१६०-३	१९८-५	१८७-५	१६३-९	Rape, mustard and linseed.
(4)	एरंड	०-०१	१५०-०	८३-३	१००-०	२००-०	२३३-३	१६६-७	३६६-७	४३३-३	३५०-०	२५०-०	Castor-Seed
	एकूण पिकांचे	१०-४५	१२६-९	७७-४	९१-०	११३-३	१०१-८	१०४-५	९५-९	१३७-५	१२०-१	८५-२	Total—Oil-seeds

b) तंतूपिके—														
(1) कापूस ..	8.43	122.7	77.1	35.5	57.2	93.1	107.5	119.3	59.7	107.6	146.0			
(2) अबाडी ..	0.03	187.2	97.0	46.4	115.8	110.9	105.9	95.5	97.8	79.4	88.2			
एकूण तंतूपिके ..	8.46	122.8	77.2	35.5	57.4	93.1	107.4	119.2	59.8	107.5	145.7			
c) संकीर्ण—														
(1) ऊस ..	21.64	81.4	78.8	115.5	156.2	182.6	220.8	234.1	199.7	197.8	179.1			
(2) तंबाखू ..	0.18	256.2	133.3	108.3	102.1	141.7	152.1	147.9	164.6	102.1	160.4			
(3) बटाटे ..	0.35	150.0	129.5	99.4	133.7	101.8	147.7	121.4	120.6	122.7	122.2			
(4) मिरची ..	3.34	98.8	93.8	69.6	89.6	85.4	82.7	79.6	77.3	77.8	79.1			
एकूण संकीर्ण पिके ..	25.51	85.0	81.8	109.2	146.8	168.4	201.2	211.7	182.4	189.4	165.1			
एकूण अन्नधान्य ..	44.51	102.6	79.9	90.9	121.9	138.3	160.5	166.7	148.4	152.3	142.5			
सर्व पिके ..	100.00	109.8	75.0	88.3	134.1	143.6	160.8	151.2	160.4	150.0	138.1			
												Total—Miscellaneous	189.4	165.1
												Total—Non-foodgrains	152.3	142.5
												All commodities	150.0	138.1

आहेत.—कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source. Directorate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

11. शती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 11-6 (49)

महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांच्या सरासरी उत्पादनाचे निर्देशांक
 Index number of average yield of principal crops Agriculture at Commodities in Maharashtra State

(पयाभूत काळ : १९९०-९० वार्षिक = १००)
 (Base : 1967-70 Triennium = 100)

क्रमांक Serial No.	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	Commodity
I अन्नधान्ये—												
(a) तृणधान्ये—												
(1) तांदूळ	..	102.6	65.2	119.8	157.2	152.9	156.5	127.7	157.5	124.1	137.9	Rice
(2) गहू	..	96.0	73.0	117.8	222.8	187.5	190.4	170.6	209.7	188.2	158.8	Wheat
(3) खरीप ज्वारी	..	127.8	65.1	51.7	120.7	139.5	158.8	168.0	155.1	152.8	136.1	Kharif jowar
(4) रब्बी ज्वारी	..	123.6	75.9	48.3	84.2	105.2	104.7	84.0	100.6	113.5	77.4	Rabi jowar
(5) एकूण ज्वारी	..	124.0	69.9	50.5	105.4	126.9	137.2	129.2	132.0	135.1	109.3	Total - jowar
(6) बाजरी	..	97.0	65.6	131.1	100.4	144.2	144.6	103.9	162.5	104.3	80.0	Bajari
(7) बाली	..	83.1	107.4	75.6	55.6	133.5	132.2	112.5	138.4	123.5	127.3	Barley
(8) मका	..	99.5	88.8	79.6	205.5	245.3	242.1	199.2	213.9	195.7	190.4	Maize
(9) ताचणी	..	100.2	66.3	115.6	121.0	128.0	136.9	128.7	142.8	155.7	159.2	Ragi
(10) कोदा	..	92.2	87.1	96.4	98.3	103.4	109.8	95.5	99.5	114.6	102.5	Kodra
(11) इतर तृणधान्ये	..	94.9	86.6	91.2	107.4	100.3	101.0	115.7	152.8	121.7	113.9	Other cereals
एकूण तृणधान्ये	..	111.8	68.7	98.2	135.7	143.9	150.5	132.2	153.2	136.2	121.3	Total cereals
(b) कडधान्ये—												
(1) हरभरा	..	113.1	85.6	94.6	137.2	118.7	130.1	114.8	145.2	134.3	111.6	Gram
(2) मूग	..	181.8	90.4	89.0	124.2	101.8	124.6	120.6	137.0	131.7	122.7	Tur
(3) इतर कडधान्ये	..	107.1	89.3	77.1	127.2	75.7	107.9	112.3	126.7	107.3	134.6	Other pulses
एकूण कडधान्ये	..	139.0	89.3	84.4	127.3	94.9	118.9	116.6	134.1	123.1	125.2	Total Pulses
एकूण अन्नधान्ये	..	116.4	72.2	87.5	134.1	134.7	144.7	129.4	149.6	133.7	122.1	Total foodgrains
II अन्नधान्येतर पिके—												
(a) गळिताची धान्ये—												
(1) भुईमूग	..	107.7	61.7	94.5	118.1	106.9	111.2	112.1	148.6	139.4	102.9	Groundnut
(2) तोंड	..	113.2	110.0	73.8	106.3	96.5	91.5	120.4	127.6	120.7	112.6	Sesarradu
(3) मोहरी, राई आणि जवस	..	131.4	102.3	90.3	111.8	119.4	130.6	122.1	143.9	141.2	123.9	Rape, Mustard and linseed
(4) एरंड	..	104.7	71.7	132.1	167.4	187.0	149.5	265.6	291.5	248.8	224.2	Castor Seed
एकूण गळिताची धान्ये	..	109.4	65.7	93.2	116.8	167.1	111.2	113.9	146.5	137.8	106.1	Total oil-seeds

11. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 11-7 (4-10)

जिल्हावार बांध बंदिस्ती केलेली जमीन/Area banded in each District

(क्षेत्र हजार हेक्टरात)
(Area in thousand hectares)

क्रमक्रमांक Serial No.	जिल्हा	पहिली योजना During First Plan period	दुसरी योजना During Second Plan period	तिसरी योजना During Third Plan period	वार्षिक योजना During Annual Plan 1966-67 to 1968-69	चौथी योजना During Fourth Plan 1969-70 to 1973-74	पाचवी योजना During Fifth plan period 1974-75 to 1978-79	सहावी योजना During Sixth plan period 1979-80 to 1983-84	1984-85	1985-86	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	बृहन्मुंबई	Greater Bombay.
2	ठाणे	Thane
3	रायगड	Raigad
4	रत्नागिरी	..	*	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
6	नाशिक	..	13	46	188	88	130	14	4	*	Nashik
7	धुळे	..	11	104	137	83	93	42	25	3	Dhule
8	जळगाव	..	15	30	126	115	149	33	20	2	Jalgaon
9	अहमदनगर	..	27	111	188	107	102	26	25	3	Ahmednagar
10	पुणे	..	44	60	159	92	66	12	10	1	Pune
11	सातारा	..	2	11	58	45	68	6	6	1	Satara
12	सांगली	..	12	41	96	68	101	17	6	2	Sangli
13	सोलापूर	..	61	48	253	147	163	49	28	3	Solapur
14	कोल्हापूर	..	*	*	9	10	14	1	*	..	Kolhapur
15	औरंगाबाद	Auranga bad
16	जालना	..	1	9	109	139	415	23	26	4	Jalna
17	परभणी	1	29	79	216	49	63	8	Parbhani
18	बीड	..	2	10	74	87	271	42	51	5	Beed
19	नांदेड	..	*	*	30	63	114	68	51	6	Nanded
20	उस्मानाबाद	..	7	16	119	180	403	79	60	5	Osmanabad
21	लातूर	14	6	Latour
22	बुलढाणा	2	79	88	111	85	66	6	Buldana
23	अकोला	10	57	87	105	75	48	7	Akola
24	अमरावती	10	46	51	89	37	40	6	Amravati
25	यवतमाळ	15	87	91	95	76	61	9	Yavamal
26	वर्धा	2	30	33	25	40	30	3	Wardha
27	नागपूर	1	34	49	39	41	20	2	Nagpur
28	भंडारा	*	*	Bhandara
29	चंद्रपूर	9	15	23	8	2	*	Chandrapur
30	गडचिरोली	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		195	527	1,917	1,717	2,793	823	670	85	73	Maharashtra State

आकडे अस्थायी अंदाज/figures are provisional

*५०० हेक्टराहून कमी. Less than 500 hectares.

आधार.—कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे. Source.—Directorate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 11.8

11. शेती/

बसता क्रमांक/

शेतीची यंत्रे आणि अवजारे/

क्रमांक	जिल्हा	गाड्या	नांगर		पाभरी		मळणी यंत्र		कडवा कापण्याची यंत्रे	
			लाकडी	लोखंडी	स्थानिक	सुधारित	बैलाकडून किंवा मनुष्यबळाने	शक्तीवर चालणारी	बैलाकडून किंवा मनुष्यबळाने	शक्तीवर चालणारी
Serial No.		Carts	Wooden	Iron	Local	Improved	Bullock or manually operated	Power operated	Bullock or manually operated	Power operated
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	बृहन्मुंबई	3	4	1						
2	ठाणे	37,449	1,17,110	1,146	434	45	12	6	7	7
3	रायगड	19,385	78,770	55	32		745	59	4	2
4	रत्नागिरी	2,059	1,63,843	202		1	16	2	58	
5	सिंधुदूर्ग	1,902	1,00,476	83	67	90	3	1	1	
6	नाशिक	70,985	1,54,010	57,441	68,568	3,970	1,282	821	750	158
7	धुंड	68,955	1,10,306	23,016	71,430	2,741	816	558	442	163
8	जळगाव	90,884	56,399	34,414	82,382	5,000	960	1,314	786	139
9	अहमदनगर	79,326	28,793	70,905	83,972	6,965	1,493	1,326	2,174	393
10	पुणे	54,685	76,835	47,225	68,484	3,880	551	339	1,293	189
11	सातारा	39,265	41,666	35,817	60,541	4,773	3,022	201	565	71
12	सांगली	42,024	22,603	36,286	44,846	2,985	6,975	166	1,006	72
13	सोलापूर	54,489	16,128	43,992	61,868	3,593	851	792	1,865	167
14	कोल्हापूर	50,679	96,249	17,289	31,025	2,458	2,693	341	304	41
15	औरंगाबाद	50,012	21,060	30,795	66,036	3,695	434	227	255	52
16	जालना	35,238	5,557	22,252	37,171	2,871	134	202	126	16
17	परभणी	63,270	58,136	20,818	61,760	2,904	159	324	830	39
18	बीड	53,914	4,228	32,099	66,782	1,834	124	223	303	18
19	नांदेड	53,558	90,636	4,501	79,140	1,673	108	186	4,531	12
20	उस्मानाबाद	28,278	6,439	19,371	40,715	3,467	216	286	314	141
21	लातूर	26,647	28,946	17,114	48,269	3,550	186	156	126	32
22	बुलढाणा	51,773	7,081	39,881	58,686	4,051	1,279	951	164	128
23	यकोला	54,105	25,507	33,771	52,786	7,189	1,023	751	201	204
24	अमरावती	54,399	39,664	21,061	38,189	5,657	633	1,367	110	262
25	यवतमाळ	65,985	99,466	20,550	59,795	2,501	759	450	319	63
26	बघा	38,137	35,333	9,606	26,369	1,309	131	484	70	53
27	नागपूर	69,812	71,741	4,663	50,680	1,713	270	596	76	107
28	भंडारा	98,645	1,57,220	7,694	17,485	790	10,029	99	13	12
29	चंद्रपूर	87,729	1,27,626	5,098	49,738	1,668	3,029	31	56	6
30	गडचिरोली	49,159	90,168	2,776	9,706	57	111	2		
महाराष्ट्र राज्य		14,93,751	19,27,000	6,59,922	13,36,956	81,430	38,044	12,261	16,749	2,547

आधार- पशुधन गणना, १९८२.

AGRICULTURE

TABLE No. 11-8 (4.11)

Agricultural Machinery and Implements
(1982)

उसाचे चरक Sugarcane crushers		सिंचनासाठी विद्युत पंप Electric pumps for irrigation			सिंचन व कृषि कामाकरिता वापरलेली त्रैक इंजिने व पंप Oil engines with pump for irrigation and agricultural purposes	पशियन चाक्र Parsian wheels	फवारणी यंत्रे Sprayers and dusters	ट्रॅक्टरसं Tractors	दुचाकी ट्रॅक्टरसं किंवा शक्तीवर चालणारी मशागत यंत्रे Two wheeler tractors or power tillers	घाणी Ghanis	District
शक्तीने चालणारे Worked by power	बैलाच्या सहाय्याने चालणारे Worked by bullocks	पाच अश्वशक्ती पर्यंत Up to 5 H.P.	सहा आणि अधिक अश्वशक्तीचे 6 and above H.P.	एकूण Total							
(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(2)
..	Greater Bombay
75	3	2,585	241	2,826	468	118	826	110	46	2	Thane
33	2	2,207	85	2,292	190	417	377	14	64	5	Raigad
11	7	685	72	757	190	222	333	5		14	Ratnagiri
16	3	1,089	43	1,132	321	248	614	9	4	1	Sindhudurg
76	53	33,045	1,627	34,672	6,846	17	10,812	3,299	58	25	Nashik
44	32	14,983	929	15,912	5,904	1	4,725	1,248	23	2	Dhule
78	15	20,295	7,982	28,277	3,975	14	11,787	2,007	30	36	Jalgaon
100	53	57,560	3,210	60,770	16,123	33	8,961	3,168	76	61	Ahmednagar
812	49	21,346	1,890	23,236	13,858	..	6,111	1,038	35	36	Pune
423	34	16,101	1,488	17,589	9,204	12	3,274	948	12	32	Satara
303	35	17,121	2,418	19,539	7,636	55	2,846	1,135	29	23	Sangli
1,156	67	31,288	2,809	34,157	20,583	5	5,676	698	16	43	Solapur
1,322	15	11,099	3,890	14,989	13,225	24	1,884	2,327	57	51	Kolhapur
301	1,001	20,452	604	21,056	3,122	2	13,087	733	39	113	Aurangabad
425	29	7,166	411	7,577	3,657	9	6,117	375	60	331	Jalna
205	137	10,660	502	11,162	2,924	22	20,227	324	10	210	Parbhani
144	71	11,979	624	12,603	2,608	..	3,118	251	2	80	Beed
207	70	10,846	820	11,666	591	12	13,504	174	..	3	Nanded
596	118	11,435	614	12,049	4,858	41	1,886	238	3	58	Osmanabad
488	98	10,672	882	11,554	3,386	5	3,292	245	17	44	Latur
182	77	17,381	400	17,781	3,866	14	22,612	859	27	58	Buldana
103	23	12,004	182	12,136	2,698	4	16,642	672	..	25	Akola
41	38	27,433	207	27,640	1,634	1	18,287	632	10	11	Amravati
21	20	11,139	364	11,503	2,300	13	29,277	192	4	18	Yavatmal
7	11	10,376	102	10,478	1,437	8	20,426	58	2	16	Wardha
18	13	17,808	246	18,054	2,536	6	9,872	77	4	131	Nagpur
34	356	4,527	102	4,629	2,425	10	2,955	378	55	59	Bhandara
7	149	2,058	89	2,147	1,887	33	5,043	135	15	40	Chandrapur
..	15	398	10	398	744	..	606	104	6	6	Gadchiroli
7,228	2,604	4,15,728	32,903	4,48,631	1,39,196	1,346	2,45,177	21,453	704	1,534	Maharashtra State

Source - Live stock census, 1982.

11. शेती/AGRICULTURE

तबता क्रमांक/TABLE No. 11.9 (4-12)

बहितीची खाती आणि त्यांचे क्षेत्र
No. of operational holdings and area operated

(1980-81)

(आकडे शंभरात)
(Figures in hundred)

क्रमांक Serial No.	जिल्हा	वैयक्तिक खाती Individual Holdings		संयुक्त खाती Joint Holdings		†एकूण खाती All Holdings		District
		संख्या No.	क्षेत्र (हेक्टर) Area (Hectare)	संख्या No.	क्षेत्र (हेक्टर) Area (Hectare)	संख्या No.	क्षेत्र (हेक्टर) Area (Hectare)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	बृहन्मुंबई	11	7	*	*	11	7	Greater Bombay
2	ठाणे	1,656	3,670	160	508	1,818	4,201	Thane
3	रायगड	1,998	3,301	172	389	2,172	3,701	Raigad
4	रत्नागिरी	2,763	7,347	36	175	2,804	7,542	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	1,762	3,869	15	144	1,780	4,017	Sindudurg
6	नाशिक	2,686	9,600	216	861	2,905	10,509	Nashik
7	धुळे	1,866	6,812	199	771	2,070	7,623	Dhule
8	जळगाव	2,425	7,767	325	925	2,757	8,726	Jaigaon
9	अहमदनगर	3,718	12,246	97	305	3,817	12,634	Ahmadnagar
10	पुणे	3,540	10,472	208	877	3,652	11,419	Pune
11	सातारा	3,827	7,517	52	126	3,883	7,734	Satara
12	सांगली	2,781	6,950	57	214	2,840	7,203	Sangli
13	सोलापूर	2,365	10,717	318	1,585	2,687	12,442	Solapur
14	कोल्हापूर	3,215	4,690	157	329	3,389	5,227	Kolhapur
15	औरंगाबाद	2,058	7,579	12	70	2,051	7,661	Aurangabad
16	जालना	1,696	70.48	1	7	1,699	7,063	Jalna
17	परभणी	2,407	9,078	37	1	2,446	9,292	Parbhani
18	बीड	2,612	9,456	21	110	2,638	9,600	Beed
19	नांदेड	2,295	7,701	38	170	2,333	7,880	Nanded
20	उस्मानाबाद	1,313	6,084	88	500	1,403	6,603	Osmanabad
21	लातूर	1,472	6,462	40	190	1,514	6,665	Latur
22	बुलढाणा	2,268	7,190	83	301	2,357	7,523	Buldana
23	अकोला	2,313	7,849	130	558	2,451	8,464	Akola
24	अमरावती	2,345	6,905	227	768	2,588	7,742	Amravati
25	यवतमाळ	2,261	9,287	48	251	2,311	9,558	Yavatmal
26	वर्धा	1,096	4,012	118	477	1,220	4,527	Wardha
27	नागपूर	1,715	6,033	98	346	1,819	6,412	Nagpur
28	भंडारा	2,027	3,265	558	1,016	2,588	4,290	Bhandara
29	चंद्रपूर	1,545	4,554	210	670	1,756	5,243	Chandrapur
30	गडचिरोली	771	1,767	107	333	879	2,103	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		64,687	1,99,235	3,828	13,072	68,625	2,13,616	Maharashtra State.

टीप.—(१) †संस्थांच्या खात्याचाही समावेश आहे.

(२) *५०० पेक्षा कमी.

(३) आकडे पूर्णांकित केल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.

Note.—(1) †Includes institutional holdings also.

(2) *Less than 500.

(3) Details do not add up to the total due to rounding.

आधार.—कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Directorate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

11. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 11-10 (4-13)

वहिलीच्या खात्याच्या आकार वर्गाप्रमाणे खात्याची संख्या व त्यांचे एकूण क्षेत्र
Number of operational holdings and area operated by size class of operational holdings

(1980-81)

(आकडे शंभरात)
(Figures in hundred)

क्रमांक Serial No.	आकार वर्ग (हेक्टर) Size class (Hectare)	वैयक्तिक खाती Individual holdings		संयुक्त खाती Joint holdings		एकूण खाती All holdings	
		संख्या No.	क्षेत्र (हेक्टर) Area (Hectare)	संख्या No.	क्षेत्र (हेक्टर) Area (Hectare)	संख्या No.	क्षेत्र (हेक्टर) Area (Hectare)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	पेसा कमी Below—0.5 ..	9,270	2,474	625	151	9,914	2,630
2	0.5-1.0 ..	8,850	6,726	484	370	9,345	7,103
3	1.0-2.0 ..	14,608	22,193	787	1,124	15,409	23,337
4	2.0-3.0 ..	9,752	24,079	513	1,259	10,275	25,363
5	3.0-4.0 ..	6,221	21,567	355	1,223	6,583	22,815
6	4.0-5.0 ..	4,341	19,404	253	1,123	4,601	20,556
7	5.0-10.0 ..	8,736	59,915	563	3,891	9,317	63,937
8	10.0-20.0 ..	2,599	34,291	210	2,780	2,819	37,213
9	20.0-30.0 ..	248	5,725	30	708	282	6,525
10	30.0-40.0 ..	39	1,313	7	253	48	1,616
11	40.0-50.0 ..	10	463	2	106	14	615
12	50.0 and above	12	1,086	4	297	19	1,907
	एकूण/Total ..	64,686	1,99,237	3,832	13,284	68,625	2,13,616

टीप.—आकडे पूर्णांकित केल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.

Note.—Details do not add up to the totals due to rounding.

आधारे—कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Directorate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

सत्यमेव जयते

12. षरसलसलषन**IRRIGATION**

12.1 वलवलष षरसलषनरुषर नलषलेले षेत्र, षीकवर सलषनरुषर- षरसलष षेत्र व षरसलषनरुषर वलहलरुषी संखुडर डर डरदत डरहलतु डर वलषरररर वलषी डरहे.

12.1 Data on irrigated area according to various sources, cropwise irrigated area and irrigation wells are presented in the tables in this section.

12. जलसिंचन/IRRIGATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12-1 (4.4)

सिंचनाच्या निरनिराळ्या साधनांनी सिंचलेले क्षेत्र
Area irrigated by different sources of irrigation
(1980-81)

(संभर हेक्टरात)
(in 100 Hectares)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	सिंचनाखालील निव्वळ क्षेत्र Net area irrigated by			सिंचनाखालील एकूण क्षेत्र Total gross area of crops irrigated	District	
		पृष्ठभागीय सिंचन Surface irrigation	विहिरीद्वारा सिंचन Well irrigation	सिंचनाखालील एकूण निव्वळ क्षेत्र Total net area irrigated			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	
1	बृहस्पति	9	9	Greater Bombay	
2	ठाणे	10	61	Thane	
3	रायगड	14	25	Raigad	
4	रत्नागिरी	76	103	Ratnagiri	
5	सिंधुदुर्ग	N.A.S.	N.A.S.	Sindhudurg	
6	नाशिक	251	719	Nashik	
7	धुळे	187	498	Dhule	
8	जळगांव	115	886	Jalgaon	
9	अहमदनगर	642	1,271	Ahmednagar	
10	पुणे	905	812	Pune	
11	सातारा	464	555	Satara	
12	सांगली	188	500	Sangli	
13	सोलापूर	370	833	Solapur	
14	कोल्हापूर	440	185	Kolhapur	
15	औरंगाबाद	259	901	Aurangabad	
16	जालना	N.A.S.	N.A.S.	Jalna	
17	परभणी	229	395	Parbhani	
18	बीड	210	721	Beed	
19	नांदेड	237	149	Nanded	
20	उस्मानाबाद	231	617	Osmanabad	
21	लातूर	N.A.S.	N.A.S.	Latur	
22	बुलढाणा	36	252	Buldana	
23	अकोला	38	170	Akola	
24	अमरावती	11	184	Amravati	
25	यवतमाळ	89	145	Yavatmal	
26	वर्धा	20	161	Wardha	
27	नागपूर	118	247	Nagpur	
28	भंडारा	1,340	85	Bhandara	
29	चंद्रपूर	1,186	36	Chandrapur	
30	गडचिरोली	N.A.S.	N.A.S.	Gadchiroli	
	महाराष्ट्र राज्य	7,774	10,382	Maharashtra State	
	(1981-82)*	8,710	11,540	20,250	26,860

*अस्थायी/Provisional.

N.A.S.—वेगळी माहिती उपलब्ध नाही./Not available separately.

साधार.—कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source :—Directorate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

तबला क्रमांक/TABLE No. 12.2 (4.5)

12. बलसिंचन/IRRIGATION

तस्ता क्रमांक/TABLE No. 12-2(4.5)

विविध पिकांतुसार सिंचनाखालील क्षेत्र/Area irrigated under different crops
(1981-82)(शेकर हेक्टरात)
(in 100 hectares)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	तांदुळ Rice	गहू Wheat	ज्वारी Jowar	बाजरी Bajri	हरभरा Gram	ऊस Sugar- cane	कापूस Cotton	भुईमूग Ground- nut	जिल्हा District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	रहसुंबई	Greater Bombay
2	ठाणे	8	1	..	1	Thane
3	रायगड	58	1	Raigad
4	रत्नागिरी	20	5	..	1	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	50	14	Sindhudurg
6	नाशिक	56	565	77	138	80	243	14	106	Nashik
7	पुणे	34	448	22	..	41	102	80	158	Dhule
8	जळगाव	77	446	21	..	67	94	84	271	Jaigaon
9	अहमदनगर	22	598	801	163	123	848	55	238	Ahmadnagar
10	पुणे	51	332	669	124	85	346	63	135	Pune
11	सातारा	98	179	453	75	42	251	79	56	Satara
12	सांगली	64	168	208	43	49	312	15	34	Sangli
13	सोलापूर	17	302	434	21	57	243	311	235	Solapur
14	कोल्हापूर	56	87	15	..	7	584	..	8	Kolhapur
15	औरंगाबाद	20	300	300	2	165	155	540	191	Aurangabad
16	जालना	..	220	55	N.A.S.	49	Jalna
17	परभणी	36	345	63	..	23	52	49	95	Parbhani
18	बीड	27	192	308	5	59	78	46	107	Beed
19	नांदेड	93	162	7	78	16	59	Nanded
20	उस्मानाबाद	45	245	526	..	113	168	..	191	Osmanabad
21	लातूर	Latur
22	बुलढाणा	4	228	35	12	106	64	Buldana
23	अकोला	2	193	6	4	7	30	Akola
24	अमरावती	3	214	36	3	46	56	Amravati
25	यवतमाळ	2	151	5	14	52	32	Yavatmal

12. जलसिंचन/

तकता क्रमांक/

विविध पिकांनुसार सिंचनाखालील क्षेत्र/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	खरीप तांदूळ		उन्हाळी तांदूळ		बाजरी		खरीप ज्वारी		गहू		
		Kharif Rice		Summer Rice		Bajri		Kharif Jowar		Wheat		
		A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	
1	बुध्मंजूरई	
2	ठाणे	8	9	
3	रायगड	73	74	
4	रत्नागिरी	21	33	
5	सिंधुदुर्ग	53	46	
6	नाशिक	..	70	73	123	110	24	27	428	464
7	धुळे	..	30	30	408	492
8	जळगाव	..	64	56	364	468
9	अहमदनगर	..	14	14	105	143	52	68	526	686
10	पुणे	..	33	36	54	68	33	40	300	337
11	सोलापूर	..	12	11	3	3	13	14	24	25	266	337
12	सातारा	..	85	86	75	96	51	81	173	178
13	सांगली	..	52	54	48	57	41	63	148	138
14	कोल्हापूर	..	48	48	5	7	85	103
15	औरंगाबाद	..	16	13	2	3	7	5	280	383
16	जालना	..	NAS	NAS	NAS	NAS	NAS	NAS	NAS	NAS	200	250
17	परभणी	..	36	27	2	2	335	412
18	बीड	..	24	24	4	4	7	6	185	211
19	नांदेड	..	92	98	161	206
20	उस्मानाबाद	..	35	33	10	13	216	339
21	लातूर	..	NAS	NAS	NAS	NAS	NAS	NAS	NAS	NAS	NAS	NAS
22	बुलढाणा	..	4	3	125	234
23	अकोला	..	2	2	178	175
24	अमरावती	..	4	3	186	211
25	यवतमाळ	..	3	2	134	134
26	वर्धा	331	339
27	नागपूर	..	168	181	253	294
28	भंडारा	..	1,511	1,350	109	161	57	59
29	चंद्रपूर	..	1,252	847	35	19	45	44
30	गडचिरोली	342	29	30	8
	महाराष्ट्र राज्य	..	3,555	3,333	336	382	424	495	251	330	5,384	6,502

IRRIGATION

TABLE No. 12.2 (4.5)

Area Irrigated under different crops (1982-83 and 1983-84)

(क्षेत्र १०० हेक्टरत)
(In 100 hectares)

रबी ज्वारी Rabi Jawar		हरभरा Gram		खरीफ भूईमूग Kharif Groundnut		उन्हाळी भूईमूग Summer Groundnut		ऊग Sugarcane		कापूस Cotton		District
A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	
(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	
..	Greater Bombay
..	1	3	Thane
..	1	2	Raigad
..	1	1	Ratnagiri
..	19	19	Sindhudurg
61	62	86	89	21	19	38	68	226	269	12	11	Nasik
23	19	45	51	155	197	115	111	99	54	Dhule
21	23	55	71	14	354	110	111	54	53	Jalgaon
855	900	108	127	58	52	57	132	795	750	23	14	Ahmadnagar
575	552	81	84	68	78	43	62	352	345	26	16	Pune
382	448	55	69	78	76	127	220	293	302	96	98	Solapur
266	209	42	35	10	14	33	35	267	265	74	40	Satara
118	123	47	55	8	6	7	12	339	287	15	11	Sangli
..	..	5	5	2	8	605	564	Kalhapur
247	254	151	198	12	18	189	142	446	442	Aurangabad
NAS	NAS	NAS	NAS	NAS	NAS	51	21	72	52	NAS	NAS	Jalna
39	32	19	22	11	9	37	199	63	49	42	32	Parbhani
260	302	48	58	14	12	22	59	103	77	44	34	Beed
..	..	6	8	62	177	102	76	16	16	Nanded
473	505	113	132	9	6	9	76	206	79	Osmanabad
NAS	NAS	NAS	NAS	NAS	NAS	6	33	..	62	NAS	NAS	Latur
..	..	25	37	15	40	15	13	75	56	Buldhona
..	..	6	6	32	47	5	3	7	6	Akola
..	..	35	35	17	31	4	4	46	45	Amravati
..	..	5	9	78	106	20	17	74	70	Yavatmal
..	..	2	2	15	35	2	2	30	37	Wardha
..	..	33	35	26	11	2	2	8	3	Nagpur
..	2	4	10	10	Bhandara
..	2	3	1	1	Chandrapur
..	1	1	Gadchiroli
3,424	3,331	967	1,131	277	272	985	1,974	3,896	3,593	1,187	1,038	Maharashtra State

A=1982-83, B=1983-84

NAS= Not Available Separately

Source.—Directorate of Agriculture, Maharashtra State, Pune.

13. जलसिक्का

तस्ता क्रमांक/

विभिन्न प्रकार सिक्काकालील क्षेत्र/

(1984-85)

क्रमांक	जिल्हा	तांदूळ (खरीप)		तांदूळ (उन्हाळी)		गहू		ज्वारी (खरीप)		ज्वारी (रबी)		
		A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	
1	बुध्नुंबई	
2	ठाणे	9	14	
3	रायगड	77	74	
4	रत्नागिरी	44	7	
5	सिंधुदुर्ग	44	74	
6	नाशिक	..	74	73	418	367	25	21	77	73
7	धुळे	..	34	28	445	308	15	13
8	जळगांव	..	44	42	358	333	20	23
9	अहमदनगर	..	13	13	594	526	66	54	962	987
10	पुणे	..	34	35	338	321	43	34	600	484
11	सातारा	..	78	90	191	190	63	47	323	310
12	सांगली	..	52	53	148	147	52	47	137	130
13	सोलापूर	..	14	12	2	2	308	291	27	22	443	447
14	कोल्हापूर	..	48	45	7	7	123	143
15	औरंगाबाद	..	13	12	261	173	8	7	134	249
16	जालना	208	178	125	..
17	परभणी	..	22	23	344	291	2	2	44	45
18	बीड	..	24	21	168	133	14	13	355	339
19	नांदेड	..	131	137	146	129	6	..
20	उस्मानाबाद	..	73	21	258	102	11	11	339	498
21	लातूर	124	170	..
22	मुलढाणा	..	3	1	96	53
23	अकोला	..	2	124	122
24	अमरावती	..	2	193	145
25	यवतमाळ	..	2	92	81
26	वर्धा	298	275
27	नागपूर	..	196	196	296	312
28	भंडारा	..	1,490	1,655	31	52	45	51
29	चंद्रपूर	..	854	864	3	12	33	38
30	गडचिरोली	..	371	395	2	9	10	9
महाराष्ट्र राज्य		..	3,574	3,716	219	251	5,485	4,842	311	258	3,750	3,593

आधार.—कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

IRRIGATION

TABLE No. 12.2 (4.5)

Area irrigated under different crops

1985-86)

(संभार हेक्टरात)
(In 100 Hectares)

बाजरी Bajri		हरभरा Gram		ऊस Sugarcane		कापूस Cotton		पुईमूग (खरीप) Groundnut (Kharif)		पुईमूग (उन्हाळी) Groundnut (Summer)		District (2)
A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	
(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	
..	Greater Bombay
..	3	3	Thane
..	2	2	Raigad
..	2	3	Ratnagiri
..	20	24	Sindhudurg
112	123	93	98	281	250	13	15	17	7	35	9	Nashik
..	..	55	42	126	113	62	57	141	44	Dhule
..	..	80	74	99	92	79	82	111	54	Jalgaon
140	126	141	155	676	586	9	8	56	45	118	13	Ahmadnagar
81	63	84	85	350	354	11	8	74	82	54	8	Pune
77	87	32	30	259	234	19	21	13	13	36	11	Satara
59	37	64	73	264	226	9	9	6	6	10	4	Sangli
13	17	64	67	269	254	44	39	49	24	198	63	Solapur
..	..	7	7	558	542	12	10	Kolhapur
3	6	123	183	148	103	450	619	10	..	Aurangabad
..	..	74	..	70	60	9	..	25	1	Jalna
..	..	29	60	59	59	32	35	19	..	90	14	Parbhani
5	10	51	38	87	80	34	60	31	3	Beed
..	..	8	16	77	57	24	24	45	16	Nanded
..	..	91	139	101	84	6	4	16	2	Osmanabad
..	..	42	..	74	66	33	2	Latur
..	..	42	46	13	11	59	19	18	9	Buldana
..	..	5	7	3	3	6	6	15	14	Akola
..	..	49	55	5	5	45	28	7	Amravati
..	..	6	6	15	12	70	66	17	37	Yavatmal
..	..	3	7	2	..	34	15	9	Wardha
..	..	43	47	2	..	3	5	3	Nagpur
..	5	7	5	Bhandara
..	1	1	1	Chandrapur
..	1	..	Gadchiroli
490	469	1,186	1,235	3,544	3,191	1,003	1,068	249	181	1,099	371	Maharashtra State

A=1984-85,

B=1985-86

Source.—Directorate of Agriculture, Maharashtra State, Pune

12. जलसिंचन/IRRIGATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.3 (4.6)

एकूण बागायती विहिरींची संख्या
Total Number of irrigation wells

(1980-81)*

श्रनक्रमांक Serial No.	जिल्हा	विहिरींची संख्या No. of wells		एकूण Total	District
		वापरत असलेल्या In use	वापरत नसलेल्या Not in use		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	बृहस्पति	386	52	438	Greater Bombay
2	ठाणे	11,974	1,112	13,086	Thane
3	रायगड	4,750	502	5,252	Raigad
4	रत्नागिरी	10,924	2,422	13,346	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	Sindhudurg
6	नाशिक	74,515	3,684	78,199	Nashik
7	धुळे	26,751	4,169	30,920	Dhule
8	जळगाव	50,796	8,014	58,810	Jalgaon
9	अहमदनगर	87,355	9,880	97,235	Ahmadnagar
10	पुणे	61,329	4,474	65,803	Pune
11	सातारा	40,378	3,686	44,064	Satara
12	सांगली	44,578	3,593	48,171	Sangli
13	सोलापूर	36,682	3,852	60,534	Solapur
14	कोल्हापूर	15,866	2,157	18,041	Kolhapur
15	औरंगाबाद	74,722	5,125	79,847	Aurangabad
16	जालना	N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	Jalna
17	परभणी	28,022	2,855	30,877	Parbhani
18	बीड	31,221	2,044	33,263	Beed
19	नांदेड	12,293	825	13,118	Nanded
20	उस्मानाबाद	45,768	4,244	50,012	Osmanabad
21	लातूर	N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	Latur
22	बुलढाणा	25,402	9,719	35,121	Buldana
23	अकोला	14,132	7,187	21,319	Akola
24	अमरावती	30,858	5,770	36,628	Amravati
25	यवतमाळ	16,424	4,849	21,273	Yavatmal
26	वर्धा	15,854	10,301	26,155	Wardha
27	नागपूर	27,866	27,131	54,997	Nagpur
28	भंडारा	11,047	3,783	14,830	Bhandara
29	चंद्रपूर	10,967	4,202	15,169	Chandrapur
30	गडचिरोली	N.A.S.	N.A.S.	N.A.S.	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		8,30,860	1,35,650	9,66,510	Maharashtra State

*अस्थायी/Provisional

N.A.S.—वेगळी उपलब्ध नाही/Not available separately.

साधर.—कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Directorate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

12. जलसिंचन/IRRIGATION

तफता त्ताक/TABLE No. 12.4 (-).

नननत सननन त्ततता व त्तततत सनननन त्ततत
Irrigation potential created and actual irrigated area

(1983-84)

(ततकडे तुतततत)
(Figures in thoudands)

तनुतततत Serial No.	तततत	तुन १९ॢ३ अतुतत नननत सननन त्ततता Irrigation Potential created at the end of June 1983				तततत सनननन त्ततत १९ॢ३-ॢॣ Actual Irrigated area 1983-84				सनननन त्तततततत Percentage of Irrigated area	District
		तते व तधतत तततत Major and medium peojects	लतु तततत Minor projects	तततत सननन Lift Irri- gation	तकुण Total	तते व तधतत तततत Major and medium projects	लतु तततत Minor projects	तततत सननन Lift Irri- gation	तकुण Total		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	ठतते	5.75	4.34	0.31	10.40	0.07	1.00	..	1.07	10.25	Thane
2	ततततत	14.38	6.72	2.26	23.36	3.67	3.98	0.26	7.91	33.87	Raigad
3	तततततत	0.33	1.85	..	2.18	0.01	0.24	..	0.25	11.61	Ratnagiri
4	सतततुतुत	..	2.85	..	2.85	..	0.47	..	0.47	16.49	Sindhudurg
5	नतततत	102.90	13.00	2.22	118.12	49.47	3.75	0.48	53.70	45.46	Nashik
6	तुतुते	31.52	33.95	3.37	68.84	9.60	11.09	0.82	21.51	31.25	Dhule
7	ततततत	97.29	13.84	4.15	115.28	21.53	2.72	0.31	24.56	21.30	Jalgaon
8	ततततततत	193.35	16.48	0.32	210.15	118.33	5.73	0.01	124.07	59.03	Ahmednagar
9	तुतुते	108.07	22.10	11.90	142.07	50.47	6.97	0.80	58.24	41.00	Pune
10	सतततत	87.64	12.70	1.65	101.99	43.29	2.36	0.21	45.86	44.96	Satara
11	सतततत	27.02	28.90	19.65	75.57	14.87	4.07	2.38	21.32	28.22	Sangli
12	सतततत	123.79	24.42	6.73	154.94	51.12	8.33	0.96	60.41	38.99	Solapur
13	ततततत	40.29	19.29	..	59.58	25.78	4.17	..	29.95	50.27	Kolhapur
14	तुतुततत	21.70	17.69	6.10	45.49	9.30	5.01	0.86	15.17	33.35	Aurangabad
15	तततत	50.33	6.98	1.57	58.88	17.83	1.99	0.17	19.99	33.95	Jalna
16	तततत	140.16	12.24	5.20	117.60	33.95	3.87	0.92	38.65	24.52	Parbhani
17	ततत	1.54	23.67	2.79	78.30	15.14	7.44	0.27	22.85	29.18	Beed
18	नततत	56.97	20.70	15.51	93.18	19.68	5.89	2.44	28.01	30.06	Nanded
19	ततततत	18.54	10.30	1.30	30.14	12.13	2.93	0.09	15.15	50.31	Osmanabad
20	सतत	27.86	16.86	1.65	46.37	6.36	5.00	0.11	11.47	24.74	Latur
21	तुलतत	22.05	12.68	1.01	35.74	4.84	2.43	0.14	7.40	20.72	Buldana
22	ततत	30.38	11.49	1.93	44.30	5.88	1.95	0.37	8.20	18.51	Akola
23	तततत	4.16	10.68	0.28	15.12	0.60	1.76	0.05	2.41	15.95	Amravati
24	तततत	10.41	15.89	2.31	48.61	5.53	3.77	0.27	9.57	19.68	Yavatmal
25	तत	20.38	5.90	2.73	29.01	4.33	1.04	0.40	5.77	19.90	Wardha
26	नतत	68.29	12.14	0.82	81.25	17.34	3.35	0.10	20.79	25.59	Nagpur
27	ततत	88.84	35.23	8.93	133.00	78.33	27.16	2.00	107.49	8.22	Bhandara
28	ततत	23.29	17.79	7.09	48.17	18.61	14.04	0.75	33.40	69.31	Chandrapur
29	तततत	29.14	4.97	0.50	34.61	13.81	3.55	..	17.37	50.19	Gadchiroli
तकुण ततततत	ततत	1517.17	435.65	112.28	2,065.10	651.87	145.97	15.16	813.00	39.37	Maharashtra State.

तततत.- तततततत तततत ततततत तततत, तततत.

Source.- Irrigation Department, Government of Maharashtra, Bombay.

12. जलसिंचन/IRRIGATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.4 (-)

निमित्त सिंचन क्षमता व प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र
Irrigation potential created and actual irrigated area

(1984-85)

(आकडे हजारात)
(Figures in thousand)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा District	जून १९८४ अखेर निर्मित सिंचन क्षमता Irrigation potential created at the end of June 1984				प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र १९८४-८५ Actual Irrigated area 1984-85				सिंचित क्षेत्राची टक्केवारी Percentage of Irrigated area	District	
		मोठे व मध्यम प्रकल्प Major and medium projects	लघु प्रकल्प Minor projects	उपसा सिंचन Lift Irri- gation	एकूण Total	मोठे व मध्यम प्रकल्प Major and medium projects	लघु प्रकल्प Minor projects	उपसा सिंचन Lift Irri- gation	एकूण Total			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)	
1	बृहन्मुंबई	Greater Bombay	
2	ठाणे	..	9.54	4.54	0.31	14.39	0.14	1.03	..	1.24	8.62	Thane
3	रायगड	..	14.39	6.97	2.25	23.61	9.56	3.96	0.23	7.75	32.83	Raigad
4	रत्नागिरी	0.05	0.31	..	0.36	..	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग*	..	0.44	5.03	NA.	5.47	..	0.48	..	0.48	8.78	Sindhudurg
6	नाशिक	..	103.80	13.80	2.22	119.82	49.55	2.89	0.21	52.65	44.24	Nashik
7	धुळे	..	32.20	34.77	3.37	70.34	7.54	7.26	0.11	14.90	21.18	Dhule
8	जळगांव	..	98.93	14.41	4.15	117.49	14.38	1.92	0.12	16.42	13.98	Jalgaon
9	अहमदनगर	..	199.08	18.02	0.32	217.42	129.59	5.12	0.33	134.94	62.05	Ahmednagar
10	पुणे	..	111.07	24.54	11.90	147.51	56.54	7.54	0.47	64.55	43.76	Pune
11	सातारा	..	100.92	13.15	1.65	115.72	49.60	3.70	0.21	53.51	46.24	Satara
12	सांगली	..	27.02	30.10	19.65	76.77	15.46	5.78	3.16	25.39	33.07	Sangli
13	सोलापूर	..	138.79	24.91	6.73	170.43	60.91	8.45	0.76	70.12	41.11	Solapur
14	कोल्हापूर	..	42.66	19.98	NA.	62.04	28.36	12.91	..	40.97	65.03	Kolhapur
15	औरंगाबाद	..	73.10	25.39	7.67	106.16	5.09	1.95	0.88	7.02	6.61	Aurangabad
16	जालना*	15.58	0.84	0.01	16.43	..	Jalna
17	परभणी	..	144.12	13.78	5.20	163.10	31.17	1.83	0.92	33.91	20.79	Parbhani
18	बीड	..	61.17	24.59	2.79	88.55	18.06	6.51	0.35	24.92	28.14	Beed
19	नांदेड	..	58.57	21.31	15.51	95.39	11.53	0.74	1.80	14.24	14.93	Nanded
20	उस्मानाबाद	9.67	1.76	0.09	11.51	..	Osmanabad
21	लातूर*	..	52.19	28.88	2.95	84.02	8.83	1.69	0.10	10.52	12.52	Latur
22	बुलडाणा	..	23.37	13.42	1.01	37.80	2.83	1.45	0.04	4.33	11.59	Buldhana
23	अकोला	..	30.97	12.27	1.93	45.17	1.33	0.62	0.15	2.10	4.65	Akola
24	अमरावती	..	4.16	11.11	0.28	15.55	0.65	2.34	0.04	3.04	19.55	Amravati
25	यवतमाळ	..	37.46	16.70	2.31	56.45	2.33	1.40	0.35	4.07	7.21	Yavatmal
26	वर्धा	..	21.13	6.45	2.73	30.31	6.94	1.28	0.46	8.68	28.64	Wardha
27	नागपूर	..	91.12	13.49	0.82	105.43	19.43	3.67	0.17	23.27	22.07	Nagpur
28	भंडारा	..	90.52	34.00	8.93	135.45	61.99	25.63	3.53	91.11	67.26	Bhandara
29	चंद्रपूर	..	53.12	23.58	7.60	84.30	18.21	12.99	1.11	32.31	38.32	Chandrapur
30	गडचिरोली*	11.14	3.34	0.01	14.79	..	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	..	1,619.24	457.20	112.28	2,188.72	641.30	128.50	15.75	785.55	35.97	Maharashtra State

*Not available Separately

N.A. उपलब्ध नाही/Not available

आधार.—पाटबंधारे विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Irrigation Department, Government of Maharashtra, Bombay.

12. जलसिंचन/IRRIGATION

तबता क्रमांक/TABLE No. 12.4 (-)

निर्मित सिंचन क्षमता व प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र
Irrigation potencial created and actual irrigated area

(1985-86)

(आकडे हजारत)
(Figures in thousand)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	जून १९८५ अखेर निर्मित सिंचन क्षमता Irrigation potencial created at the end of June 1985				प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र १९८५-८६ Actual irrigated area 1985-86				सिंचित क्षेत्राची टक्केवारी Percentage of Irrigated area	District
		मोठे व मध्यम प्रकल्प Major and medium projects	लघु प्रकल्प Minor projects	उपसा सिंचन Lift irri- gation	एकूण Total	मोठे व मध्यम प्रकल्प Major and medium projects	लघु प्रकल्प Minor projects	उपसा सिंचन Lift irri- gation	एकूण Total		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	बृहन्मुंबई	Greater Bombay
2	ठाणे	Thane
3	रायगड	Raigad
4	रत्नागिरी	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग*	Sindhudurg
6	नाशिक	Nashik
7	धुळे	Dhule
8	जळगाव	Jalgaon
9	अहमदनगर	Ahmednagar
10	पुणे	Pune
11	सातारा	Satara
12	सांगली	Sangli
13	सोलापूर	Solapur
14	कोल्हापूर	Kolhapur
15	औरंगाबाद	Aurangabad
16	जालना*	Jalna
17	परभणी	Parbhani
18	बीड	Beed
19	नांदेड	Nanded
20	उस्मानाबाद	Osmanabad
21	लातूर*	Latur
22	बुलढाणा	Buldana
23	अकोला	Akola
24	अमरावती	Amravati
25	यवतमाळ	Yavatmal
26	वर्धा	Wardha
27	नागपूर	Nagpur
28	भंडारा	Bhandara
29	चंद्रपूर	Chandrapur
30	गडचिरोली*	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	Maharashtra State

*Not available Separately.

आधार.—पाटबंधारे विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Irrigation Department, Government of Maharashtra, Bombay.

सत्यमेव जयते

13 पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय

१३.१. या विभागातील तक्त्यामध्ये पशुधन गणना, पशुवैद्यकीय सुविधा व कत्तलखाने यांचे विषयी आकडेवारी दिली आहे.

१३.२. १९७२ व १९८२ च्या पशुधन गणनेनुसार गणना केलेले विविध प्रकारचे पशु व कुक्कुट यांचे संख्या देण्यात आली आहे. संपूर्ण देशात समान संकल्पना (Concepts) व गणना पद्धती वापरून अशा पंचवार्षिक गणना घेण्यात येतात. अशा गणनेत संपूर्ण पशुधनसंबंधी माहिती प्रत्येक घराघरातून गोळा करण्यात येते. कत्तलखान्यातील पशूंची, भटक्या प्राण्यांची व रणगावस्थेतील प्राण्यांची गणना करताना विशेष काळजी घेण्यात येते.

ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

13.1. Data on Livestock Census, Veterinary facilities provided and slaughter houses are given in the tables in this section.

13.2. The data on number of livestock and poultry presented is as enumerated in the State at the time of 1972 & 1982 Livestock Censuses. These are quinquennial censuses conducted throughout the country on the basis of uniform concepts and method of enumeration. At these censuses all the livestock is enumerated by house to house enquiry. Particular care is taken to enumerate livestock in the slaughter homes, stray animals and animals in transit.

13. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय/

तक्ता क्रमांक/

जिल्हावार पशुधनाची संख्या/

अनुक्रमांक	जिल्हा	गाई/ बैल Cattle						
		तीन वर्षांवरील बैल/ Males over 3 years				तीन वर्षांवरील गाई/ Females over 3 years		
		केवळ पैदाशीसाठी ठेवलेले नळू	पैदाशीसाठी व कामासाठी उप- योगात आणलेले	केवळ कामाकरिता वापरलेले	इतर	एकूण	दुभत्या	
Serial No.		Used for breeding only	Used for breeding and work both	Used for work only	Others	Total	In milk	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	
1	धुळे/मुंबई	74	88	880	3,057	4,099	2,132	
2	ठाणे	1,009	13,714	2,27,352	3,241	2,40,526	63,841	
3	रायगड	119	5,276	1,81,458	2,364	1,89,217	59,518	
4	रत्नागिरी	151	10,077	2,39,684	2,668	2,52,590	58,667	
5	सिंधुदुर्ग	167	9,373	1,13,929	2,619	1,26,088	23,541	
6	नाशिक	1,207	10,447	3,64,722	3,691	3,80,067	1,13,692	
7	धुळे	1,108	6,308	2,97,377	2,276	3,07,069	71,066	
8	जळगाव	1,079	9,947	2,67,422	3,045	2,81,493	89,458	
9	अहमदनगर	570	9,030	3,35,637	5,476	3,50,713	1,33,463	
10	पुणे	507	5,434	2,83,240	2,524	2,91,705	1,02,646	
11	सातारा	221	4,549	1,57,769	1,247	1,63,786	65,365	
12	सांगली	193	2,800	1,20,861	1,498	1,25,352	57,430	
13	सोलापूर	563	6,157	1,82,738	2,218	1,91,676	84,827	
14	कोल्हापूर	65	2,118	1,51,210	1,009	1,54,402	40,766	
15	औरंगाबाद	398	3,848	2,42,260	3,232	2,49,738	57,699	
16	जालना	75	3,117	1,92,997	1,353	1,97,842	59,136	
17	परभणी	444	3,012	2,60,717	2,246	2,66,409	97,560	
18	बीड	337	5,903	2,61,108	1,531	2,68,879	81,058	
19	नांदेड	884	4,142	2,24,835	2,701	2,32,562	94,149	
20	अहमदनगर	304	6,586	1,42,118	6,822	1,55,830	47,326	
21	लातूर	296	1,739	1,57,738	1,923	1,61,696	52,622	
22	बुलढाणा	373	2,007	2,32,131	1,842	2,37,353	83,945	
23	अकोला	701	3,233	2,37,493	2,137	2,43,570	80,539	
24	अमरावती	1,307	2,503	1,98,367	1,439	2,04,116	75,300	
25	यशवतगाळ	1,949	1,932	2,83,739	2,817	2,90,437	88,282	
26	वर्धा	782	1,001	1,23,208	1,271	1,27,162	49,743	
27	नागपूर	1,207	2,013	2,11,021	2,949	2,17,190	73,170	
28	भंडारा	1,278	4,156	2,95,131	3,221	3,03,786	78,981	
29	चंद्रपूर	1,997	9,263	2,62,077	5,013	2,78,350	73,658	
30	गडचिरोली	1,001	9,021	1,80,060	3,324	1,93,406	61,572	
	महाराष्ट्र राज्य	20,376	1,69,000	64,25,779	80,754	66,36,909	21,03,092	

ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

TABLE No. 13-1 (5-1)

Live-stock in each District
(1982)

गाई/बैल Cattle						भूषी-रेडे/ Buffaloes					District
तीन वर्षावरील गाई/ Females over 3 years						तीन वर्षावरील रेडे/ Males over 3 years					
भाटलेल्या व न व्यालेल्या	कामासाठी वापरलेल्या	इतर	एकूण	वापर	एकूण गाई-बैल	केवळ पैदाशीसाठी ठेवलेले	पैदाशीसाठी व कामासाठी उपयोगात आषलेले	केवळ कामाकरिता वापरलेले	इतर	एकूण	
Dry and not calved even once	Working	Others	Total	Young stock	Total cattle	Used for breeding only	Used for breeding and work both	Used for work only	Others	Total	
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
1,015	13	30	3,190	1,801	9,090	808	74	194	237	1,313	Greater Bombay
92,592	2,770	1,796	1,60,999	1,17,439	5,18,764	852	3,142	30,315	683	34,992	Thane
77,032	1,375	3,043	1,40,968	1,18,249	4,48,434	207	2,176	39,567	1,072	43,022	Raigad
92,872	312	579	1,52,430	1,25,003	5,30,023	66	1,153	22,221	177	23,617	Ratnagiri
33,630	95	663	57,902	56,942	2,40,932	25	3,119	23,682	996	27,822	Sindhudurg
1,75,109	100	648	2,39,549	2,08,342	8,77,958	799	1,129	19,290	391	21,609	Nashik
1,31,299	205	823	2,03,393	1,62,617	6,73,079	821	774	5,459	129	7,182	Dhule
1,07,575	2,409	994	2,00,436	1,69,005	6,50,934	1,456	364	1,339	173	3,332	Jalgaon
2,00,136	2,673	4,585	3,40,857	2,40,498	9,32,068	693	494	3,228	156	4,571	Ahmadnagar
1,58,763	958	1,543	2,63,910	2,10,221	7,65,836	564	507	2,523	109	3,703	Pune
82,141	1,806	1,073	1,50,285	90,429	4,04,600	336	738	2,636	219	3,929	Satara
55,053	702	1,322	1,14,507	75,675	3,15,534	317	1,001	11,097	421	12,836	Sangli
90,387	519	1,119	1,76,852	1,53,855	5,22,383	435	1,242	6,452	282	8,411	Solapur
33,281	393	809	75,249	47,937	2,77,588	240	648	36,073	384	37,345	Kolhapur
85,320	447	569	1,44,035	1,13,022	5,09,795	980	361	1,171	98	2,619	Aurangabad
58,317	879	265	1,09,597	94,266	4,01,705	269	467	1,410	195	2,341	Jalna
1,16,869	473	651	2,15,493	1,89,764	6,71,666	607	495	2,031	209	3,342	Parbhani
95,223	367	302	1,76,930	1,53,781	5,99,610	470	423	1,217	102	2,242	Beed
1,51,644	813	848	2,47,454	1,95,087	6,75,103	684	309	1,415	432	2,840	Nanded
58,586	1,614	1,268	1,08,794	93,630	3,58,254	253	634	2,508	242	3,637	Osmanabad
61,348	451	551	1,14,912	98,579	3,75,997	305	387	2,027	134	2,853	Latur
1,01,554	313	949	1,86,761	1,71,322	5,95,436	812	890	2,276	183	4,164	Buldana
1,20,342	303	832	2,02,576	1,58,281	6,04,367	854	319	1,101	107	2,401	Akola
1,02,980	279	951	1,79,490	1,64,813	5,46,419	1,219	140	405	109	1,873	Amravati
1,92,400	515	711	2,81,908	1,84,746	7,57,091	1,525	367	1,325	103	3,321	Yavatmal
98,266	434	709	1,40,182	1,05,903	3,73,217	729	71	343	66	1,209	Wardha
1,61,824	648	1,094	2,30,756	2,01,030	6,51,956	1,030	158	655	112	1,985	Nagpur
1,27,346	1,419	1,180	2,08,926	1,77,240	6,89,952	819	1,063	36,638	638	39,158	Bhandara
1,25,177	2,409	1,358	2,02,602	1,95,394	6,76,346	606	718	7,061	385	8,770	Chandrapur
94,354	1,972	1,691	1,59,589	1,50,625	5,03,620	225	1,621	32,482	356	34,634	Gadchiroli
30,82,408	28,166	32,936	52,46,602	42,28,296	1,61,61,807	19,010	25,004	2,98,201	8,899	3,51,114	Maharashtra State

		म्हशी-रेडे/Bufaloes						
		तीन वर्षांवरील म्हशी/ Females over 3 years						
अनुक्रमांक Serial No	जिल्हा	दुभत्या In milk	आटलेल्या व न जाल्ल्या Dry and not calved even once	कामाव्या Working	बतर Others	एकूण Total	बासरे Young stock	एकूण म्हशी-रेडे Total bufaloes
(i)	(2)	(2)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)
1	बुलढुम्बई	46,446	6,949	44	413	53,852	4,856	60,021
2	ठाणे	54,102	26,782	1,534	499	82,917	32,843	1,50,752
3	रायगड	26,942	26,205	1,015	553	54,715	39,047	1,36,784
4	रत्नागिरी	18,469	16,356	220	198	35,243	22,416	81,276
5	सिधुदूर्ग	16,486	15,732	548	234	33,000	25,232	86,054
6	नासिक	40,080	34,822	216	254	75,372	39,821	1,36,802
7	धुळे	36,113	44,403	162	172	80,850	47,266	1,35,298
8	जळगाव	75,927	62,973	2,075	572	1,41,547	80,448	2,25,327
9	अहमदनगर	34,363	38,038	1,784	882	75,067	36,870	1,16,508
10	पुणे	70,790	51,027	466	325	1,22,608	57,061	1,83,372
11	सातारा	89,857	80,520	1,128	470	1,71,975	82,080	2,57,984
12	सांगली	1,07,469	61,927	1,641	680	1,71,717	1,04,123	2,88,676
13	सोलापूर	56,666	46,388	628	549	1,04,231	70,766	1,83,408
14	कोल्हापूर	1,63,454	84,430	1,335	507	2,49,726	1,12,745	3,99,816
15	औरंगाबाद	16,400	19,145	217	111	35,873	18,004	55,487
16	जालना	13,337	14,366	135	28	27,866	18,841	49,048
17	परभणी	35,386	32,691	350	206	68,633	47,584	1,19,559
18	बीड	34,809	33,845	211	71	68,936	49,219	1,20,397
19	नांदेड	48,561	47,779	686	326	97,352	68,997	1,69,189
20	उस्मानाबाद	32,453	31,353	716	310	64,832	41,576	1,10,045
21	लातूर	33,634	25,750	384	364	60,132	54,327	1,17,312
22	बुलढाणा	33,617	27,135	819	341	61,912	38,163	1,04,239
23	अकोला	36,923	33,075	218	157	70,373	36,646	1,09,420
24	अमरावती	29,055	25,905	206	198	55,364	34,784	92,021
25	यवतमाळ	27,722	36,403	202	166	64,493	35,678	1,03,492
26	वर्धा	10,710	15,304	183	162	26,359	14,129	41,697
27	नागपूर	18,604	19,961	262	156	38,983	20,091	61,059
28	भंडारा	29,711	26,753	446	242	57,152	35,155	1,31,465
29	चंद्रपूर	18,527	23,742	795	350	43,414	33,488	85,672
30	गडचिरोली	5,072	7,143	263	182	12,660	11,152	58,496
	महाराष्ट्र राज्य	12,61,685	10,16,902	18,889	9,678	23,07,154	13,13,408	39,71,676

TABLE No. 13-1 (5.1)—*contd.*

मेंढरे	शेळ्या	घोडे-जिगरे	इतर जनावरे	एकूण	कोबड्या, बवळे वगैरे	कुत्रे	कुट्यांवा समावेश करून एकूण पशुधन	District
Sheep	Goats	Horse and ponies	Other live-stock	Total live-stock	Total Poultry	Dogs	Total live-stock including dogs	
(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(2)
13,731	24,262	390	7,462	1,14,956	2,32,768	21,730	1,36,686	Greater Bombay
2,870	1,73,080	1,062	10,678	8,57,206	13,42,059	35,984	8,93,190	Thane
1,342	1,02,078	1,183	2,244	6,92,065	12,32,134	20,568	7,12,633	Raigad
228	77,743	26	166	6,89,462	11,03,060	15,285	7,04,747	Ratnagiri
399	41,987	29	2,020	3,71,421	7,43,678	14,235	3,85,656	Sindhudurg
2,10,712	4,12,368	3,343	46,749	16,87,932	7,08,852	41,367	17,29,299	Nashik
1,09,077	3,11,256	3,805	17,408	12,49,923	5,49,138	19,155	12,69,078	Dhule
36,412	3,28,164	1,274	17,981	12,60,092	3,44,355	12,063	12,72,755	Jalgaon
3,41,032	6,40,126	2,846	18,865	20,51,445	11,89,575	58,526	21,09,971	Ahmadnagar
3,93,821	4,65,665	2,729	14,479	18,25,902	28,76,346	54,275	18,80,177	Pune
2,96,022	2,85,033	837	9,451	12,53,927	11,64,833	38,488	12,92,415	Satara
2,37,043	2,58,145	819	6,884	11,07,101	11,58,025	38,592	11,45,693	Sangli
2,67,529	5,63,703	1,236	18,617	15,56,876	10,24,188	72,533	16,29,409	Solapur
1,22,471	1,58,143	1,049	3,124	9,62,191	7,67,994	48,689	10,10,880	Kolhapur
66,824	2,94,140	3,329	13,446	9,44,021	2,25,750	41,054	9,85,075	Aurangabad
42,221	2,03,307	2,387	7,608	7,06,276	1,35,439	5,471	7,11,747	Jalna
40,992	2,58,070	1,807	12,937	11,05,031	2,13,983	46,580	11,51,611	Parbhani
1,68,187	3,32,059	2,041	9,268	12,31,562	3,98,913	39,110	12,70,672	Beed
50,286	2,39,305	1,078	16,023	11,50,984	2,84,090	37,345	11,88,329	Nanded
42,430	1,80,483	661	5,408	6,97,281	1,77,027	25,050	7,22,331	Osmanabad
38,900	1,41,763	987	8,046	6,82,055	1,49,826	26,029	7,08,084	Latur
56,625	2,92,170	2,635	15,930	10,67,035	2,40,073	35,506	11,02,541	Buldana
15,851	2,73,313	3,560	12,719	10,19,230	2,58,199	36,164	10,55,394	Akola
20,668	2,64,551	3,896	11,355	9,40,910	2,71,454	33,352	9,74,262	Amravati
9,037	3,39,740	2,583	12,459	12,24,402	5,69,852	37,870	12,62,272	Yavatmal
8,060	1,46,182	1,384	5,801	5,76,341	1,66,157	20,416	5,96,757	Wardha
21,802	2,78,558	1,079	11,122	10,28,576	3,79,418	41,461	10,70,037	Nagpur
4,160	2,33,445	188	15,388	10,74,598	5,78,326	24,287	10,98,885	Bhandara
40,911	2,30,839	390	8,376	10,42,534	8,15,305	25,626	10,68,160	Chandrapur
11,314	1,55,049	36	19,382	7,47,897	5,42,969	25,337	7,73,234	Gadchiroli
26,70,957	77,04,727	48,669	3,61,396	3,09,19,232	1,98,43,786	9,92,748	3,19,11,980	Maharashtra State

Source.—Live-stock Census, 1982.

13. पशुसंवर्धन आणि दुग्ध व्यवसाय/

तबता क्रमांक/

उपचार केलेल्या व खर्ची केलेल्या जनावरांची संख्या

(1984-85)

मुख्यालयाच्या टिकाणी उपचार केलेल्या पशूंची संख्या No. of cases treated at the headquarter									
अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	अंतर्गण In-patients				बहिर्गण Out-patients			
		अश्वजातीय Equine	गोआतीय Bovine	इतर Others	एकूण Total	अश्वजातीय Equine	गोआतीय Bovine	इतर Others	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	बहुमंबई	51	234	6,334	6,619
2	ठाणे	7	6	13	1,919	49,649	21,374
3	रायगड	1,500	45,826	18,267	65,593
4	रत्नागिरी	2	..	2	83	44,543	9,543
5	सिंधुदुर्ग	42	22,916	4,558
6	नाशिक	3	215	4	222	1,101	151,840
7	धुळे	2	184	22	208	1,171	160,289
8	जळगाव	4	251	12	267	1,138	225,112
9	अहमदनगर	29	286	..	315	1,387	236,913
10	पुणे	1	73	36	110	1,066	240,094
11	सातारा	2	184	12	198	616	111,036
12	सांगली	1	203	13	217	476	179,009
13	सोलापूर	5	1,855	41	1,901	668	165,476
14	कोल्हापूर	9	96	1	106	435	156,813
15	औरंगाबाद	9	722	93	824	700	174,821
16	जालना	74	3	77	812	150,280
17	परभणी	155	2	157	1,051	162,903
18	बीड	2	265	8	275	997	180,923
19	नांदेड	3	188	2	193	1,197	238,071
20	उस्मानाबाद	2	659	13	674	429	166,926
21	लातूर	3	445	4	452	677	216,568
22	बुलढाणा	134	5	139	3,058	325,741
23	अकोला	17	553	9	579	3,361	307,537
24	अमरावती	2	121	6	129	2,570	233,716
25	यवतमाळ	92	..	92	2,369	266,977
26	वर्धा	32	..	32	1,044	127,799
27	नागपूर	1	129	8	138	722	205,708
28	भंडारा	41	2	43	202	194,544
29	चंद्रपूर	1	58	14	73	188	77,012
30	गदर्नारोली	1	..	1	5	45,055
महाराष्ट्र राज्य		96	7,025	316	7,437	31,025	4,864,416
								1,372,992	6,268,443

ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

TABLE No. 13-2A(5-2)

Animals treated and castrated

फिरतीवर उपचार केलेल्या पशूंची संख्या No. of Cases treated on tour					मुख्यालयाच्या ठिकाणी खन्ची केलेल्यांची संख्या Castrations performed at the headquarter					
अश्वजातीय Equine	गोजातीय Bovine	इतर Others	एकूण Total	एकूण औषधोपचार केलेल्या परंतु संस्थात न	अश्वजातीय Equine	गोजातीय Bovine	इतर Others	एकूण Total	District	
				बाबत केलेल्या पशूंची संख्या Total No. of cases supplied with medi- cines but not brought to the institutions						
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)	
10	211	464	685	1,274	..	17	112	129	Greater Bombay	
344	22,776	18,259	41,379	76,489	..	3,147	166	3,313	Thane	
514	54,487	59,418	114,419	127,679	11	5,478	26	5,515	Raigad	
32	44,311	9,764	54,107	162,837	..	3,863	20	3,883	Ratnagiri	
..	16,549	6,358	22,907	87,907	..	1,907	6	1,913	Sindhudurg	
69	63,621	45,551	109,241	146,740	2	26,567	184	26,753	Nashik	
181	63,424	33,908	97,513	78,681	3	14,440	502	14,945	Dhule	
38	41,606	6,560	48,204	8,187	..	19,544	190	19,734	Jalgaon	
71	33,667	19,957	53,695	126,655	..	37,874	195	38,069	Ahmadnagar	
40	47,421	32,136	79,597	164,889	..	25,157	985	26,172	Pune	
58	41,101	19,958	64,117	73,633	1	8,047	128	8,176	Satara	
9	24,107	14,357	38,473	71,635	14	9,665	2,912	12,591	Sangli	
16	26,855	87,887	114,758	175,788	1	12,702	3,202	15,905	Solapur	
11	23,644	22,291	45,946	126,534	43	10,102	1,949	12,094	Kolhapur	
83	33,106	12,678	45,867	60,139	..	20,558	6	20,564	Aurangabad	
35	16,060	8,526	24,621	52,023	..	22,350	17	22,367	Jalna	
46	24,901	5,058	30,005	62,337	..	13,694	5	13,699	Parbhani	
35	8,707	5,525	14,267	87,740	..	26,914	20	26,934	Beed	
73	34,643	4,650	39,366	15,551	..	22,063	..	22,063	Nanded	
2	22,176	6,251	28,429	31,342	1	18,198	91	18,290	Osmanabad	
16	18,159	2,305	20,480	20,409	..	23,876	..	23,876	Latur	
98	37,331	6,016	43,445	54,270	..	20,147	..	20,147	Buldana	
252	50,509	25,954	76,715	33,868	2	14,232	245	14,479	Akola	
184	42,699	16,877	59,760	51,302	..	12,754	24	12,778	Amravati	
43	55,331	14,092	69,466	53,272	..	20,807	263	21,070	Yavatmal	
242	22,210	3,445	25,897	40,235	..	3,963	306	6,269	Wardha	
39	56,331	14,509	70,879	89,316	..	13,148	4,747	17,895	Nagpur	
10	43,779	9,160	52,949	66,706	..	18,415	1,173	19,588	Bhandara	
14	23,297	7,165	30,476	36,578	..	10,576	141	10,717	Chandrapur	
..	23,529	7,279	30,808	24,333	..	4,382	675	5,057	Gadchiroli	
2,565	1,019,548	526,358	1,548,471	2,208,349	78	446,617	18,790	464,985	Maharashtra State	

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	फिरतीवर लक्ष्मी केलेल्यांची संख्या Castrations performed on tour				खालील वळूंच्या रेतनापासून कृत्रिम रेतन केलेल्या जनावरांची संख्या No. of animals inseminated by semen of following bulls				
		अश्वजातीय Equine	गोजातीय Bovine	इतर Others	एकूण Total	विदेशी वळू Exotic bull	संकरित वळू Crossbred bull	देशी वळू Indigenous bull	महिष Buffaloes bull	एकूण Total
(1)	(2)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)
1	बुलढुंबई	..	13	8	21
2	ठाणे	..	3,557	14	3,572	2,101	8	..	50	2,159
3	रायगड	..	5,431	6	5,437	2,042	320	..	1,246	3,608
4	रत्नागिरी	..	3,706	7	3,713	8,704	3,825	..	2,583	15,112
5	शिधुदुर्ग	..	1,660	3	1,663	2,709	17	..	1,509	4,235
6	नाशिक	..	16,302	16	16,318	25,829	4,628	..	1,265	31,622
7	घुठे	..	12,624	29	12,654	23,800	4,045	..	2,917	30,762
8	जळगाव	..	10,326	49	10,375	14,849	2,663	..	2,864	20,376
9	अहमदनगर	..	4,727	..	4,727	59,550	40,975	..	418	100,943
10	पुणे	..	4,179	230	4,409	87,845	23,987	352	9,093	121,277
11	सातारा	..	1,327	2	1,329	45,960	11,261	4,633	12,512	74,366
12	सांगली	..	561	207	768	30,791	15,842	610	30,736	77,979
13	सोलापूर	..	1,182	779	1,961	14,043	4,848	3,447	2,023	24,361
14	कोल्हापूर	..	1,261	128	1,389	26,811	6,072	4	59,276	92,163
15	ओरंगाबाद	..	7,828	..	7,828	22,315	4,352	..	1,121	27,788
16	जालना	..	6,797	..	6,797	12,078	1,122	..	461	13,661
17	परभणी	..	4,388	1	4,389	8,716	659	..	659	10,034
18	बीड	..	2,523	107	2,630	15,175	4,617	..	1,390	21,182
19	नांदेड	..	5,419	..	5,419	5,998	4,485	..	612	11,095
20	चस्मानाबाद	..	4,816	54	4,870	7,250	1,270	..	357	8,877
21	लातूर	..	2,448	..	2,448	15,182	675	..	34	15,891
22	बुधबाणा	..	7,814	..	7,814	17,994	2,815	..	6,568	27,377
23	अकोला	..	14,535	2	14,537	8,427	1,135	..	3,663	13,225
24	अमरावती	..	9,226	..	9,226	11,455	1,490	..	1,804	14,749
25	यवतमाळ	..	9,451	..	9,451	8,117	931	..	2,351	11,399
26	वर्धा	..	4,345	146	4,491	9,951	1,816	..	283	12,050
27	नागपूर	..	9,145	2,094	11,239	22,489	5,902	..	1,029	29,420
28	भंडारा	..	7,777	528	8,305	14,136	1,499	..	475	16,110
29	चंद्रपूर	..	4,442	41	4,483	3,387	352	..	1,518	5,257
30	गडचिरोली	..	6,155	554	6,709	318	4	..	79	401
महाराष्ट्र राज्य		2	173,965	5,005	178,972	528,022	151,615	9,046	148,796	837,479

भाषार.—संचालक, पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

TABLE No. 13.2-A (5.2)—*contd.*

कृत्रिम रीत्याद्वारे जन्माला आलेली बासरे Calves born by artificial insemination				केलेली एकूण सस टोचणी	District
संकरित Crossbreed	देशी Indigenous	मद्विष Buffaloes bull	एकूण Total	Total vaccinations carried out	
(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	
..	79,518	Greater Bombay
335	..	44	379	13,79,046	Thane
404	..	327	731	11,91,489	Raigad
2,007	..	571	2,578	10,10,415	Ratnagiri
478	..	325	803	4,47,327	Sindhudurg
6,749	..	350	7,099	18,94,511	Nashik
4,685	..	603	5,288	16,42,379	Dhule
2,979	..	518	3,497	12,29,218	Jalgaon
25,325	25,325	13,24,137	Ahmadnagar
24,194	152	2,176	26,522	22,19,584	Pune
11,601	1,272	2,631	15,504	12,26,812	Satara
11,863	512	8,134	20,509	17,39,491	Sangli
4,849	1,099	228	6,176	14,65,601	Solapur
7,673	..	10,366	18,039	14,77,349	Kolhapur
4,971	..	70	5,041	8,93,692	Aurangabad
2,506	..	22	2,528	6,34,755	Jalna
1,268	..	9	1,277	4,44,248	Parbhani
3,597	..	84	3,681	7,26,569	Beed
1,251	..	16	1,267	8,73,560	Nanded
1,316	1,316	6,77,140	Osmanabad
2,262	2,262	7,56,035	Latur
3,472	..	1,176	4,648	5,51,362	Buldana
1,648	..	1,100	2,748	8,67,948	Akola
3,009	..	429	3,438	10,42,381	Amravati
1,297	..	367	1,664	11,22,642	Yavatmal
2,721	..	14	2,735	5,71,432	Wardha
7,501	..	51	7,552	12,65,085	Nagpur
2,672	..	113	2,785	8,87,593	Bhandara
361	..	184	545	7,38,036	Chandrapur
16	..	17	33	2,53,108	Gadchiroli
1,43,010	3,035	29,925	17,54,970	3,06,32,463	Maharashtra State

Source.—Director of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune.

13. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय/

तबक्ता क्रमांक/

उपचार केलेल्या व लहवी केलेल्या जनावरांची संख्या/

(1985-

मुख्यालयाच्या टिकारणी उपचार केलेल्या पशूंची संख्या No. of cases treated at the head quarter										
क्रमक्रमांक Serial No.	जिल्हा	अंतर्हण In patients				बहिर्हण Out patients				
		अश्वजातीय Equine	गोजातीय Bovine	इतर Others	एकूण Total	अश्वजातीय Equine	गोजातीय Bovine	इतर Others	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	
1	बृहस्पति	30	248	6,250	6,528	
2	ठाणे	..	1	10	15	26	1,205	35,742	18,388	
3	रायगड	1,364	47,981	18,960	68,305	
4	रत्नागिरी	62	42,040	8,109	50,211	
5	निवुदुर्ग	29	22,871	5,221	28,121	
6	नाशिक	..	5	177	4	186	1,326	1,57,480	72,822	
7	धुळे	..	8	161	29	198	1,203	1,46,708	39,574	
8	नळगांव	..	7	266	12	285	2,060	2,49,531	52,430	
9	अहमदनगर	..	9	283	6	298	1,178	2,33,301	95,755	
10	पुणे	..	4	131	51	186	940	1,52,935	68,007	
11	सातारा	..	5	331	8	344	809	1,36,398	35,383	
12	सांगली	..	2	220	30	252	410	1,75,716	60,234	
13	सोलापूर	..	13	2,432	64	2,509	671	1,70,934	85,472	
14	कोल्हापूर	103	3	106	489	1,77,990	33,077	
15	बीरगाबाव	..	13	666	72	751	696	1,57,069	64,286	
16	जालना	87	3	90	863	1,33,890	42,052	
17	परभणी	..	1	358	2	361	1,037	1,51,300	36,565	
18	बीड	..	3	499	11	513	1,139	2,00,183	80,423	
19	नांदेड	157	1	158	1,018	2,41,515	50,177	
20	उस्मानाबाव	448	1	449	701	3,34,192	35,013	
21	लातूर	..	3	498	4	505	411	1,61,937	47,919	
22	बुलढाणा	145	2	147	1,871	2,74,581	68,602	
23	अकोला	..	2	527	41	570	3,217	3,14,758	1,02,725	
24	अमरावती	228	30	258	4,135	3,48,975	95,221	
25	यवतमाळ	88	..	88	2,247	2,55,427	90,632	
26	वर्धा	96	2	98	960	1,31,056	37,426	
27	नागपूर	..	1	152	2	155	712	2,02,202	92,743	
28	भंडारा	43	..	43	134	1,97,184	35,940	
29	चंद्रपूर	..	2	66	12	80	311	1,17,698	36,651	
30	गडचिरोली	8	..	8	14	57,649	13,549	
महाराष्ट्र राज्य		..	79	8,180	405	8,664	31,242	50,24,491	15,29,606	65,85,339

ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

TABLE No. 13.2-B (5.2)

Animals treated and castrated

86)

फिरतीवर उपचार केलेल्या पशूंची संख्या No. of Cases treated on tour				एकूण औषधीपचार केलेल्या परंतु संस्थान न दाखल केलेल्या पशूंची संख्या Total No. of cases supplied with medi- cines but not brought to the institutions	मुख्यालयाच्या ठिकाणी खच्ची केलेल्यांची संख्या Castrations performed at the headquarter				District
अश्वजातीय Equine	गोजातीय Bovine	इतर Others	एकूण Total		अश्वजातीय Equine	गोजातीय Bovine	इतर Others	एकूण Total	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
2	230	362	594	1,354	..	17	85	102	Greater Bombay
176	22,587	15,922	38,685	70,364	1	3,312	168	3,481	Thane
456	55,129	55,879	1,11,464	1,10,097	11	5,469	58	5,538	Raigad
23	42,712	11,844	54,579	1,81,959	..	4,000	14	4,014	Ratnagiri
2	21,302	9,075	30,379	1,08,656	..	1,799	9	1,808	Sindhudurg
76	60,345	56,317	1,16,738	1,80,331	2	24,837	401	25,240	Nashik
172	58,495	31,946	90,613	92,446	7	14,352	521	14,880	Dhule
32	47,539	9,316	56,887	17,388	4	20,289	183	20,476	Jalgaon
99	43,816	37,387	81,302	1,37,136	..	34,805	292	35,097	Ahmadnagar
20	39,598	36,375	75,993	1,19,331	2	24,152	1,507	25,661	Pune
86	41,050	19,192	60,328	67,907	7	8,428	373	8,808	Satara
5	27,324	16,592	43,921	79,553	..	8,635	4,517	13,152	Sa ngli
16	27,935	99,623	1,27,574	1,95,918	4	11,841	3,578	14,423	Solapur
23	26,346	19,827	46,196	1,33,582	26	9,936	2,133	12,095	Kolhapur
39	22,784	11,599	34,422	43,671	..	19,395	11	19,406	Aurangabad
52	23,239	19,535	42,826	85,662	..	23,529	7	23,536	Jalna
34	17,255	6,303	23,592	50,990	..	16,347	10	16,357	Parbhani
35	8,654	7,829	16,518	70,527	..	28,736	29	28,765	Beed
32	25,777	11,014	36,823	12,408	..	75,201	18	25,219	Nanded
2	25,429	7,680	33,111	29,868	..	17,555	119	17,674	Osmanabad
16	17,217	2,024	19,257	20,422	..	24,974	..	24,974	Latur
44	39,727	8,999	48,770	51,408	..	70,932	5	20,937	Buldana
391	57,290	23,053	85,734	60,114	..	16,422	353	16,775	Akola
179	48,356	16,313	64,848	50,341	3	13,278	98	13,379	Amravati
58	47,073	17,791	64,922	57,560	..	22,816	261	23,077	Yavatmal
9	25,373	3,883	29,265	41,477	..	6,632	319	6,950	Wardha
30	51,660	16,319	68,009	99,974	..	14,377	5,656	20,033	Nagpur
4	46,686	9,349	56,039	87,803	..	16,717	1,184	17,901	Bhandara
11	30,810	10,870	41,691	34,770	..	11,416	150	11,566	Chandrapur
4	31,903	7,977	39,884	37,814	..	7,018	92	7,110	Gadchiroli
2,128	10,33,641	6,05,195	16,40,964	23,30,831	67	4,56,217	22,150	4,78,434	Maharashtra State

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	फिरतीवर केल्याची संख्या Castrations performed on tour				खालील वळ्या रेतनापासून कृत्रिम रेतनकेलेल्या जनावरांची संख्या No. of animals ins. minated by semen of following bulls				
		अश्वजातीय Equine	गोव्यांश Bovine	इतर Others	एकूण Total	विदेशीवळ Exotic bull	संकरितवळ Cross- breed bull	देशीवळ Indigen- eous bull	महिष Buffaloes bull	एकूण Total
		(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)
1	बृहन्मंबई	..	6	19	25
2	ठाणे	..	3,953	16	3,969	1,954	51	..	142	2,147
3	रायगड	..	6,042	13	6,055	1,763	410	..	711	2,884
4	रत्नागिरी	..	4,319	2	4,321	7,081	4,416	..	2,529	14,026
5	मिथुदुर्ग	..	1,925	11	1,936	2,562	12	..	1,506	4,080
6	नाशिक	..	16,399	18	16,417	26,243	9,632	..	1,162	37,037
7	धुळे	..	12,546	125	12,672	24,296	4,049	..	2,694	31,039
8	जळगांव	..	10,801	7	10,809	17,707	3,007	..	3,077	23,791
9	अहमदनगर	..	5,155	70	5,225	81,337	57,745	..	3,425	1,35,507
10	पुणे	..	4,123	1,000	5,123	85,580	38,670	179	10,510	1,34,939
11	सातारा	..	1,674	52	1,726	47,114	11,527	4,866	12,443	75,950
12	सांगली	..	497	385	882	34,849	16,081	1,361	28,876	81,167
13	सोलापूर	..	1,230	934	2,164	17,515	3,101	1,238	1,594	23,448
14	कोल्हापूर	..	1,503	101	1,604	22,726	10,619	..	61,778	99,123
15	औरंगाबाद	..	6,693	..	6,693	22,588	6,664	..	2,079	31,281
16	जालना	..	6,651	..	6,651	12,229	1,665	..	912	14,806
17	परभणी	..	4,564	2	4,566	7,441	2,131	..	1,437	11,009
18	बीड	..	2,817	..	2,817	17,927	5,202	..	836	23,965
19	नांदेड	..	4,856	..	4,856	9,080	3,809	..	1,177	14,066
20	उस्मानाबाद	..	3,776	56	3,832	7,780	2,299	..	566	10,645
21	लातूर	..	2,440	..	2,440	17,489	2,289	19,778
22	बुलढाणा	..	7,848	..	7,848	17,149	3,490	..	7,739	28,378
23	अकोला	..	17,806	57	17,863	10,513	1,656	..	5,167	17,336
24	अमरावती	..	9,072	38	9,114	11,985	2,958	..	2,157	17,109
25	यवतमाळ	..	10,677	10	10,687	7,698	1,613	..	2,125	11,436
26	वर्धा	..	4,361	92	4,453	10,266	2,737	..	249	31,252
27	नागपूर	..	8,289	2,681	10,970	19,055	6,509	..	1,258	26,822
28	भंडारा	..	7,026	527	7,553	11,184	1,753	..	396	13,333
29	चंद्रपूर	..	6,384	60	6,444	3,356	397	..	409	4,162
30	गडचिरोली	..	5,796	127	5,923	188	98	286
महाराष्ट्र राज्य		6	1,79,229	6,403	1,85,638	5,57,655	1,97,492	7,644	1,60,002	9,22,793

आधार :- संचालक पणसंवर्धन, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

TABLE No. 13.2-B (5.2)—contd.

कृत्रिम रेतनाद्वारे जन्माला आलेली बासरे Calves born by artificial in semination				केलेली एकूण लस टोचणी Total vaccinations carried out	District
संकरित Crossbreed	देशी Indigeneous	सहिष Buffaloes bull	एकूण Total		
(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(2)
..	1,73,510	Greater Bombay
373	..	8	381	12,67,611	Thane
489	..	354	843	14,23,589	Raigad
2,698	..	721	3,419	11,30,053	Ratnagiri
570	..	328	896	5,30,833	Sindhudurg
..
7,222	..	221	7,443	16,96,848	Nashik
5,609	..	705	6,314	18,94,477	Dhule
3,701	..	623	4,324	12,40,107	Jalgaon
33,146	..	115	33,261	12,20,727	Ahmednagar
26,577	97	2,099	28,773	27,72,958	Pune
17,839	639	2,936	17,414	13,18,805	Satara
12,394	181	7,164	19,739	15,65,590	Sangli
5,660	727	256	6,643	17,35,660	Solapur
7,312	..	12,346	19,658	15,08,627	Kolhapur
6,687	..	226	6,913	8,80,180	Aurangabad
..
2,726	..	67	2,793	6,01,745	Jalna
1,636	..	105	1,741	6,57,044	Parbhani
4,060	..	120	4,180	7,73,896	Beed
1,972	..	201	2,173	8,96,052	Nanded
1,633	..	24	1,657	5,70,099	Osmanabad
..
2,497	2,497	7,72,785	Latur
4,018	..	1,144	5,162	5,36,526	Buldana
1,659	..	880	2,539	8,09,188	Akola
2,752	..	328	3,080	11,97,362	Amravati
1,420	..	443	1,863	10,58,743	Yavatmal
..
3,032	..	51	3,083	7,13,374	Wardha
7,108	..	238	7,346	14,40,295	Nagpur
3,347	..	94	3,441	8,90,496	Bhandara
486	..	167	653	8,48,332	Chandrapur
35	..	19	54	3,57,531	Gadchiroli
1,64,658	1,644	31,981	1,98,283	3,19,83,033	Maharashtra State

Source. Director of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune.

13. पशुसंवर्धन आणि कुधध्व्यवसाय/ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 13-3 (5-3)

पशुवैद्यकीय संस्थांची संख्या/Number of veterinary institutions

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा District	पशुवैद्यकीय चिकित्सालये Veterinary Polyclinics		पशुवैद्यकीय हस्पतालये Veterinary Hospital		पशुवैद्यकीय दवाखाने Veterinary Dispensaries		फिरते पशुवैद्यकीय दवाखाने Mobile Veterinary Clinics		पशुवैद्यकीय सहाय्यक केंद्रे Veterinary aid Centres		District
		1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	मुहामुंबई	1	1	1@	1@	3	3	3	Gr. Bombay
2	ठाणे	1	1	23	27	1	1	40	45	Thane
3	रायगड	1	1	20	22	1	1	38	41	Raigad
4	रत्नागिरी	1	1	14	18	36	33	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	1	1	8	8	1	1	22	24	Sindhudurg
6	नाशिक	1	1	41	44	1	1	72	79	Nashik
7	पुळे	1	1	31	35	1	1	41	37	Dhule
8	जळगाव	1	1	35	37	1	1	59	69	Jaigaon
9	अहमदनगर	1	1	36	44	1	1	97	111	Ahmednagar
10	पुणे	1	1	1@@	1@@	34	37	1	1	59	63	Pune
11	सातारा	1	1	31	31	43	50	Satara
12	सांगली	1	1	20	23	..	1	40	43	Sangli
13	सोलापूर	1	1	27	29	56	69	Solapur
14	कोल्हापूर	1	1	23	23	1	1	53	60	Kolhapur
15	औरंगाबाद	1	1	20	22	27	31	Aurangabad
16	जालना	1	1	18	18	1	1	22	22	Jalna
17	परभणी	1	1	23	28	38	52	Parbhani
18	बीड	1	1	18	20	1	1	50	61	Beed
19	नांदेड	1	1	23	32	1	1	53	69	Nanded
20	उस्मानाबाद	1	1	15	17	43	47	Osmanabad
21	लातूर	1	1	17	20	1	1	59	58	Latur
22	बुलडाणा	1	1	20	21	..	1	67	72	Buldana
23	अकोला	1	1	29	29	55	62	Akola
24	अमरावती	1	1	24	25	1	1	65	68	Amravati
25	यवतमाळ	1	1	33	39	..	1	56	65	Yavatmal
26	वर्धा	1	1	16	18	35	34	Wardha
27	नागपूर	2	2	35	35	35	37	Nagpur
28	भंडारा	1	1	19	18	1	1	52	53	Bhandara
29	चंद्रपूर	1	1	19	21	3	4	39	61	Chandrapur
30	गडचिरोली	1	1	18	20	3	3	30	44	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		31*	31*	2	2	693	764	21	25	1,382	1,563	Maharashtra State

टोप.—*हृषात दापोली, परभणी व नागपूर येथील कृषि विद्यापीठाखालील पशुवैद्यकीय चिकित्सालयांचा समावेश आहे.

@मुंबई येथील सोसायटी फॉर प्रिव्हेंशन ऑफ क्र्युएल्टी टू अॅनिमल्स, मुंबई, याचे खालील.

@@पुणे येथील महात्मा फुले कृषि विद्यापीठाखालील हृषाखेरीज पुणे व सातारा येथे एक फिरते विस्तार व प्रात्यक्षिक केंद्र आहे.

Note.—* This includes the Veterinary Polyclinics of Agriculture Universities at Dapoli, Parbhani and Nagpur.

@Under Society for Prevention of Cruelty to Animals, Bombay.

@@Under Mahatma Phule Krishi Vidhyapeeth at Pune.

In addition, there is one Mobile Extension-cum-Demonstration Unit each at Pune and Satara.

अध्यापक.—पशुसंवर्धन संचालक, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Director of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune.

13. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय/ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 13-4 (5-4)

पशुसंवर्धनासंबंधीची संकीर्ण माहिती
Miscellaneous statistics relating to animal husbandry

अनुक्रमांक Serial No.	बाब (2)	संख्या Number		Item (2)
		1984-85 (3)	1985-86 (4)	
I पशुवैद्यकीय संस्था—				
Veterinary institutions—				
1	पशुवैद्यकीय सत्र चिकित्सालये	31 [Ⓐ]	31 [Ⓐ]	Veterinary polyclinics.
2	पशुवैद्यकीय रुग्णालये	2**	2**	Veterinary hospitals
3	पशुवैद्यकीय दवाखाने	693	764	Veterinary dispensaries
4	फिरते पशुवैद्यकीय दवाखाने	1,382	1,563	Mobile veterinary clinics
5	पशुवैद्यकीय सहाय्यक केंद्रे	1	1	Veterinary aid centres
6	पशुवैद्यकीय जैव पदार्थ निमित्ती संस्था	1	1	Institute of veterinary biological products
7	राज्य स्तरीय रोग अन्वेषण प्रयोगशाळा	6	6	State level disease investigation section laboratory
8	विभागीय रोग अन्वेषण प्रयोगशाळा	9	9	Regional level disease investigation section laboratory
9	फिरती पशुनागसाध नियंत्रण केंद्रे	21	25	Mobile epizotic control units
10	तपासणी चौक्या	2	2	Check posts
11	दक्षता पथके	13	13	Vigilance units
12	अनुवर्ती केंद्रे	6	6	Rin et Post follow-up centres
II पशु विकास—				
Cattle development—				
1	सधन पशुसुधार प्रकल्प	49	49	Intensive cattle development projects
2	जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्रे	29	29	District artificial insemination centres
3	आधारभूत ग्राम केंद्रे	48	48	Key village centres
4	कृत्रिम रेतन उपकेंद्रे—			Artificial insemination sub-centres—
	(अ) जिल्हा परिषदांखालील	1,528	1,643	(A) Under Zilla Parishads
	(ब) आधारभूत ग्राम केंद्रांमधील	417	445	(B) Under key village centres
	(क) विभागीय कृत्रिम रेतन केंद्रे	670	670	(C) Regional artificial insemination centres
5	पशुपेदाम केंद्रे	13	13	Cattle breeding farms
6	कृत्रिम रेतन तंत्रविषयी प्रशिक्षण केंद्रे	4	4	Training centres in Artificial Insemination technique
7	पशुसुधन पर्यवेक्षकासाठी दोन वर्षांचा मेहनतगैर पदविका अभ्यासक्रम	1	1	In-service 2 year's Diploma course for LiveStock Supervisors
8	दूग्ध व्यवसाय व्यवस्थापन व पशुसंवर्धन यावरील दोन वर्षांचा पदविका अभ्यासक्रम	2	Two years' Diploma course on Dairy Management and Animal Husbandry
III कुक्कुट विकास—				
Poultry development—				
1	अडी उर्वविष्णानी व कुक्कुट पैदास केंद्रे	5	5	Central hatcheries and Poultry breeding farms
2	कुक्कुट विस्तार केंद्रे	2	2	Poultry extension centres
3	सधन कुक्कुट सुधार गट	15	15	Intensive poultry development blocks
4	बदक पैदास केंद्रे	1	Duck Breeding Farm
IV भेप विकास—				
Sheep development—				
1	भेप पैदास केंद्र (महाराष्ट्र भेप विकास महामंडळाखालील)	9	9	Sheep breeding farms (with Maharashtra Sheep Development Corporation).
2	शेळी पैदास केंद्रे	1	1	Goat breeding farms
3	लोकर विश्लेषण प्रयोगशाळा	1	1	Wool analysis laboratory
4	शेळी पैदास केंद्र	1	1	Sheep breeding Farm (with Department)
V सशोधन योजना—				
Research scheme—				
1	जनावरांच्या लाळ व खुरकुस रोगांवरील संसर्ग शास्त्राभ्यासासाठी अखिल भारतीय समन्वित प्रकल्प	1	1	All India Co-ordinated research project for epidemiological Studies of foot and mouth disease.

Ⓐदापोली, परभणी व नागपूर येथील कृषि विद्यापीठाखालील प्रत्येकी एक धरून.

••पुणे येथील कृषि विद्यापीठाखालील एक आणि मुंबई येथील सोसायटी फॉर प्रिव्हेंशन ऑफ क्र्युएल्टी टू अॅनिमल्स खालील एक धरून.

ⒶIncluding one each at Dapoli Parbhani and Nagpur under Agricultural Universities.

••Including one at Pune under Agricultural University and one under Society for Prevention of Cruelty to Animals, Bombay.

साधार.—पशुसंवर्धन संचालक, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Director of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune.

सत्यमेव जयते

14. वनशास्त्र व लाकूडतोड

FORESTRY AND LOGGING

१४.१. वनक्षेत्र व वनापासून मिळणारे प्रमुख व गौण उत्पादन याची आंकडेवारी या विभागात दिली आहे.

१४.२. राज्यातील वन विभाग व महसूल विभागाच्या अधिपत्याखालील वनक्षेत्रासंबंधी वेगवेगळी माहिती दिली आहे. वनक्षेत्राचे राखीव, संरक्षित व अवरगीकृत असे कायदेशीरदृष्ट्या वर्गीकरण केले आहे. वरील कायदेशीरदृष्ट्या केलेले वर्गीकरण १९२७ च्या "भारतीय वन कायदा, सोळा" नुसार केले आहे. राखीव वनक्षेत्रात मुख्यतः इमारतीच्या लाकूडाचे उत्पादन करण्यात येत असून ह्यात चरणे किंवा मशागत करणे ह्यास परवानगी दिली जात नाही. संरक्षित वनक्षेत्रात चरणे आणि मशागत करणे यावर इतके कडक निर्बंध नसून काही मर्यादित निर्बंधासह परवानगी देण्यात येते. अवरगीकृत वनक्षेत्र म्हणजे दुर्गम किंवा अव्याप्त वनक्षेत्र समजण्यात येते. शासनाने स्थानिक संस्थांकडून किंवा खाजगी व्यक्तींकडून व्यवस्थापनासाठी घेतलेले वनक्षेत्र करारावरील म्हणून ओळखले जाते. या विभागामध्ये देण्यात आलेल्या वनक्षेत्राची आंकडेवारी शेती विभागाच्या "जमिनीचा वापर" ह्या तक्त्यातील वनक्षेत्राच्या आंकडेवारीशी जुळणार नाही. हा फरक खालील कारणांमुळे दिसून येतो :—

(१) भारतीय वन सांख्यिकीत वन विभागाच्या अधिपत्याखालील वृक्षांनी न आच्छादलेल्या क्षेत्रासह सर्व क्षेत्र वनक्षेत्र म्हणून समजले जाते तर कृषि सांख्यिकीत त्याचे प्रत्यक्ष वापरानुसार वर्गीकरण केले जाते.

(२) वन विभागाची माहिती विशिष्ट प्रशासकीय कारणासाठी व वनक्षेत्राची मालकी ठरविण्याच्या दृष्टीने उपयुक्त ठरते. जमिनीच्या वापरसंबंधी सांख्यिकीसाठी वनक्षेत्राचा प्रत्यक्ष वापर कसा होतो हे कृषि खात्याच्या दृष्टीने जितके महत्वाचे आहे तेवढे वन विभागाच्या दृष्टीने नाही.

(३) वन विभागाची माहिती आर्थिक वर्षानुसार उपलब्ध असते तर कृषि विभागाची कृषि वर्षानुसार असते. प्रमुख व गौण वनोत्पादनाची आंकडेवारी वन विभागाच्या अधिपत्याखालील वनक्षेत्राशीच संबंधित आहे.

14.1. Data on area under forest and major and minor forest produce are given in the tables in this section.

14.2. Information regarding forests under the control of the State's Forest Department and those under the control of the State's Revenue Department is shown separately. The areas under forests are classified according to legal status into reserved forests, protected forests and unclassed forests. The legal status refers to the classification of forests under the Indian Forest Act, XVI of 1927. *Reserved forests* are those that are intended mainly for timber production and in which rights of grazing and cultivation are seldom allowed. *In protected forests*, the restrictions are not so rigid as grazing or cultivation is allowed but certain limitations and restrictions are imposed. *The unclassed forest* refers to the inaccessible forest or unoccupied waste. The forests which are taken by Government from local bodies or private individuals for management on lease basis are called *leased forests*. The forest area shown in Tables in this sector may not tally with the area under "forest" shown in table on land utilisation in agriculture section. The two sets of figures differ due to the following reasons :—

(i) In the Indian Forests Statistics the whole area including non-wooded area under the control of Forest Department is taken as area under forests while in Agricultural Statistics, it is classified according to its actual utilisation.

(ii) The Forest Department Returns are meant to serve a definite administrative purpose and indicate the ownership of the forest area; the actual utilisation of these areas is not so important from their point of view as it is in the land utilisation statistics for Agricultural Department.

(iii) The Forest Department returns relate to financial years and Agricultural Statistics relate to the agricultural years. The figures of production of major and minor forest produce refer to the areas under the control of Forest Department only.

14. वनशास्त्र व लाकूडतोड/

तक्ता क्रमांक/

निरनिराळ्या प्रकारच्या वनाखालील क्षेत्र/

		वन विभाग Forest Department							
अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	राखीव		संरक्षित		अवर्गीकृत व पट्ट्याने दिलेले		एकूण	
		Reserved		Protected		Unclassified and leased		Total	
(1)	(2)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)
(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)		
1	बुध्मबई
2	ठाणे	2,604	2,587	967	967	3,572	3,554
3	रायगड	1,245	1,245	126	127	147	147	1,517	1,517
4	रत्नागिरी	15	11	48	48	63	59
5	सिंधुदुर्ग	6	6	8	9	383	384	398	398
6	नासिक	2,885	2,874	244	244	3,129	3,118
7	पुणे	3,478	3,462	207	207	3,684	3,668
8	जळगाव	1,925	1,918	1,925	1,918
9	अहमदनगर	1,419	1,456	13	13	10	10	1,441	1,478
10	पुणे	1,361	1,350	335	342	1,695	1,692
11	सातारा	1,356	1,356	85	85	83	85	1,525	1,526
12	सांगली	345	350	2	2	12	16	358	367
13	सोलापूर	171	171	11	11	182	182
14	कोल्हापूर	560	560	417	417	706	706	1,682	1,682
15	औरंगाबाद	721	721	82	82	88	88	891	891
16	जाळना	78	78	..	12	14	3	93	93
17	परभणी	333	333	39	39	372	372
18	बीड	199	199	17	16	216	216
19	नांदेड	819	819	57	57	304	304	481	1,180
20	उस्मानाबाद	3	3	40	40	43	43
21	लातूर	11	11	11	11
22	बुलढाणा	1,058	1,057	93	93	1,150	1,150
23	अकोला	784	784	15	15	799	798
24	अमरावती	3,561	3,560	67	67	..	1	3,628	3,627
25	यवतमाळ	2,755	2,755	189	189	2,944	2,944
26	वर्धा	528	528	319	319	847	847
27	नागपूर	1,416	1,416	823	823	2,239	2,239
28	भंडारा	2,171	2,171	1,027	1,027	3,198	3,198
29	चंद्रपूर	3,448	3,443	944	955	45	44	4,437	4,443
30	गडचिरोली	3,285	3,284	9,593	9,593	..	7	12,876	22,833
	महाराष्ट्र राज्य	38,527	38,498	15,088	15,110	483	2,491	56,098	56,099

FORESTRY AND LOGGING

TABLE No. 41 (6-1)

Area under different types of forests

(क्षेत्र चौ. कि. मिटरमध्ये
(Area in sq. km.)

महसूल विभाग Revenue Department								District
राखीव Reserved		संरक्षित Protected		अवर्गीकृत व पट्ट्याने दिलेले Unclassified and leased		एकूण Total		
(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(2)
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	
..	Greater Bombay
..	Thane
29	28	55	55	84	83	Raigad
..	2	2	2	2	Ratnagiri
..	Sindhudurg
48	48	48	48	Nashik
295	295	295	295	Dhule
..	Jalgaon
448	411	3	3	451	414	Ahmadnagar
305	302	305	302	Pune
59	59	59	59	Satara
117	111	12	12	129	124	Sangli
190	190	3	3	193	193	Solapur
..	Kolhapur
..	Aurangabad
..	Jalna
..	Parbhani
..	Beed
..	Nanded
..	Osmanabad
..	Latur
..	..	25	25	384	384	409	409	Buldana
..	..	69	69	69	67	Akola
..	117	117	117	117	Amravati
..	767	767	767	767	Yavatmal
..	28	28	28	28	Wardha
..	517	517	517	517	Nagpur
..	1,106	1,106	1,106	1,106	Bhandara
..	205	205	205	205	Chandrapur
..	358	358	358	358	Gadchiroli
1,489	1,444	149	149	3,505	3,505	5,140	5,095	Maharashtra State

अनु क्रमांक	जिल्हा	एकूण Total							
		राखीव		सरक्षित		अवर्गीकृत व पट्ट्याने दिलेले		एकूण	
Serial No.		Reserved		Protected		Unclassified and leased		Total	
(1)	(2)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)
(1)	(2)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)
1	बृहन्मुंबई
2	ठाणे	2,604	2,587	967	967	3,572	3,554
3	नायगाड	1,273	1,273	181	181	147	147	1,601	1,601
4	रत्नागिरी	15	11	50	50	65	61
5	सिंधुदुर्ग	6	6	9	9	384	383	398	398
6	नासिक	2,933	2,922	244	244	3,176	3,166
7	भुळे	3,772	2,757	207	207	3,979	3,963
8	बळगाव	1,925	1,918	1,925	1,918
9	श्रीमदनगर	1,867	1,867	13	13	13	13	1,892	1,892
10	पुणे	1,665	1,652	335	342	2,000	1,994
11	सातारा	1,415	1,415	85	85	83	85	1,583	1,585
12	सांगली	461	461	2	2	25	28	488	491
13	सोलापूर	361	361	14	14	375	375
14	कोल्हापूर	560	560	416	416	706	706	1,682	1,682
15	श्री गंगानगर	721	721	82	82	88	88	891	891
16	जालना	78	78	..	12	14	43	93	93
17	परभणी	333	333	39	39	372	372
18	बीड	199	199	17	17	216	216
19	नांदेड	819	819	57	57	304	304	1,180	1,180
20	उस्मानाबाद	3	3	40	40	43	43
21	लातूर	11	11	11	11
22	बुलढाणा	1,057	1,057	117	117	385	384	1,558	1,558
23	अकोला	783	783	84	84	867	867
24	अमरावती	3,561	3,561	67	67	117	118	3,745	3,745
25	यवतमाळ	2,755	2,755	189	189	767	767	3,711	3,712
26	वर्धा	528	528	319	319	28	28	875	875
27	नागपूर	1,416	1,416	823	823	517	517	2,756	2,756
28	महारा	2,171	2,179	1,027	1,027	1,105	1,106	4,304	4,304
29	चंद्रपूर	3,448	3,443	945	956	250	250	4,643	4,449
30	गडचिरोली	3,284	3,284	9,593	9,593	358	364	13,234	13,241
महाराष्ट्र राज्य ..		40,017	39,943	15,237	15,259	5,985	5,559	61,238	61,195

(a)=1984-85 (b)=1985-86

टीप—(१) स. व. वि. स.—महाराष्ट्र वन विकास महामंडळ.

(२) याकडे संक्षिप्तता केल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.

(३) *एक बोरस किलो मिटर पेक्षा कमी.

आधार.—मुक्त वनसंरक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

TABLE No. 14.1 (6a)—contd.

(क्षेत्र चौ. कि. मीटरमध्ये)
(Area in sq. km.)

एकूण वनक्षेत्राचे वर्गीकरण Tripartite Classification of total Forest area										
जरी वने		राखीव कुरणे		जळाकू, लाकूड, शेरण व इतर		म.व.वि.म.कडे हस्तांतरित केलेले वनक्षेत्र		वन विभागाच्या ताब्यात घेतलेले खाजगी वनक्षेत्र		District
Forest proper		Pasture reserved		Fuels, fodder and miscellane-ous		Forest area transferred to F.D.C.M.		Private forest brought under possession of Department		
(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(2)
(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	
..	38	38	14	14	Greater Bombay
3,305	3,288	266	266	233	247	277	277	Thane
1,420	1,420	181	181	106	107	Raigad
65	61	14	4	Ratnagiri
398	398	119	121	Sindhudurg
3,101	3,090	75	75	138	150	76	76	Nashik
2,786	3,065	1,069	774	125	125	65	81	459	459	Dhule
1,164	1,157	411	411	350	350	46	53	Jalgaon
903	939	989	953	Ahmadnagar
1,330	1,327	663	660	7	7	97	70	Pune
1,583	1,585	18	18	Satara
488	491	8	8	Sangli
144	145	231	231	Solapur
1,682	1,682	87	86	Kolhapur
753	753	113	113	24	24	Aurangabad
78	78	14	14	Jalna
333	333	39	39	Parbhani
216	216	Beed
1,017	1,017	156	156	7	7	5	5	Nanded
3	3	40	40	Osmanabad
..	11	11	11	Latur
558	558	582	582	418	418	Buldana
508	508	235	235	124	124	Akola
3,221	3,220	349	350	174	174	1	..	Amravati
1,714	1,714	768	768	1,229	1,229	Yavatmal
625	625	182	182	67	67	Wardha
1,606	1,606	361	361	789	789	62	62	Nagpur
1,424	1,424	525	679	2,355	2,201	256	256	Bhandara
2,550	2,545	52	52	2,041	2,052	365	365	Chandrapur
11,128	11,128	268	268	1,839	1,845	281	281	Gadchiroli
44,105	44,390	7,582	7,390	9,551	9,415	4,191	1,538	1,265	1,239	Maharashtra State

Notes.—(1) F. D. C. M.—Forest Development Corporation of Maharashtra Ltd.

(2) Totals may not add up due to roundings.

(3) *Less than one sq. km.

Source.—The Chief Conservator of Forests, Government of Maharashtra, Pune.

14. वनशास्त्र व लाकूडतोड/FORESTRY AND LOGGING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14-2-A (6.2)

प्रमुख व गौण वनोत्पादित वस्तूंचे उत्पादन
Production of major and minor forest produce

(1984-85)

अनुक्रमांक Serial No.	वनवृक्ष	हमारती लाकूड Timber		जळाऊ लाकूड Fuel		गौण वन उत्पादने (हजार रुपयांत) Minor forest produce (In Thousand Rs.)					Circle
		उत्पादन (हजार घन मिटर) Quantity (Thousand cubic metres)	मूल्य (रुपये हजारात) Value (Thousand Rs.)	उत्पादन (हजार घन मिटर) Quantity (Thousand cubic metres)	मूल्य (रुपये हजारात) Value (Thousand Rs.)	बांबू Bamboos	गवत व चराई Grass and grazing	इतर गौण वनोत्पादित वस्तू Other M.F.P.	बिडीची पाने Bidi leaves	एकूण गौण वनोत्पादित वस्तू Total M.F.P.	
1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	ठाणे	24	55,535	74	19,801	115	256	1,256	260	1,887	Thane
2	नाशिक	13	11,124	27	5,235	29	2,032	784	60	2,905	Nashik
3	पुणे	Neg.	23	1	66	..	315	182	125	622	Pune
4	कोल्हापूर	4	5,391	38	4,530	60	151	825	221	1,257	Kolhapur
5	औरंगाबाद	1	1,111	1	132	..	552	344	7,289	8,185	Aurangabad
6	अमरावती	39	1,16,149	26	2,311	2,133	81	407	1,347	3,968	Amravati
7	नागपूर	60	2,40,884	333	23,558	4,347	396	792	33,230	38,765	Nagpur
8	चंद्रपूर	75	1,08,476	307	36,071	1,12,532	2,040	651	57,243	1,72,466	Chandrapur
9	धुळे	4	7,677	19	2,242	1,230	954	999	1,508	4,691	Dhule
10	यवतमाळ	38	88,023	78	7,048	867	419	504	10,759	12,549	Yavatmal
एकूण	..	258	6,34,393	904	1,00,994	1,21,313	7,196	6,744	1,12,042	2,47,295	Total
	महाराष्ट्र वन विकास महामंडळ.	123	2,50,611	279	63,142	1,869	..	1,296	..	3,165	Forest Deve- lopment Cor- poration of Maharashtra.

टीप./Note— (1) गौण वन उत्पादन/M. F. P. Minor forest produce.

(2) नगण्य—Neg/negligible

साधार.—मुख्य वनसंरक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Chief Conservator of Forests, Government of Maharashtra Pune.

14. वनशास्त्र व लाकूडतोड/FORESTRY AND LOGGING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14.2-B (6.2)

प्रमुख व गौण वनोत्पादित वस्तूंचे उत्पादन
Production of major and minor forest produce

(1985-86)

अनुक्रमांक Serial No.	वनवृत्त	इमारती लाकूड Timber		जळाऊ लाकूड Fuel		गौण वन उत्पादने (हजार रुपयात) Minor forest produce (in Thousand Rs.)					Circle
		उत्पादन (हजार घन मिटर) Quantity (Thousand cubic metres)	मूल्य (रुपये हजारात) Value (Thousand Rs.)	उत्पादन (हजार घन मिटर) Quantity (Thousand cubic metres)	मूल्य (रुपये हजारात) Value (Thousand Rs.)	बांबू Bamboos	गवत व घराई Grass and grazing	इतर गौण वनोत्पादित वस्तू Other M.F.P.	बिडीची पाने Bidi leaves	एकूण गौण वनोत्पादित वस्तू Total M.F.P.	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	ठाणे	25	59,742	94	26,622	20	240	914	297	1,471	Thane
2	नाशिक	13	49,319	26	5,130	214	3,447	571	340	4,572	Nashik
3	पुणे	Neg.	16	3	311	..	307	125	134	566	Pune
4	कोल्हापूर	3	4,426	15	1,712	401	197	740	249	1,587	Kolhapur
5	औरंगाबाद	1	1,709	1	80	..	543	222	7,503	8,271	Aurangabad
6	अमरावती	58	3,25,161	30	3,898	782	243	260	1,802	3,087	Amravati
7	नागपूर	59	2,62,544	285	26,793	3,309	336	1,296	33,999	38,940	Nagpur
8	चंद्रपूर	77	1,21,235	273	27,546	35,743	95	2,668	47,402	86,254	Chandrapur
9	दुळे	4	8,832	16	2,711	2,292	1,607	1,954	3,268	9,121	Dule
10	यवतमाळ	36	97,211	114	8,366	19	451	587	11,233	12,290	Yavatmal
एकूण	276	9,30,195	857	97,169	42,780	7,812	9,337	1,06,230	1,66,159	Total
महाराष्ट्र वन विकास महामंडळ	190	4,16,194	899	97,597	721	..	986	..	1,707	Forest Deve- lopment Cor- poration of Maharashtra,

टीप/Note.—(1) गौण वन उत्पादन/M. F. P. Minor forest produce.

(2) नगण्य/Neg/negligible.

आधार.—मुख्य वनसंरक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Chief Conservator of Forests, Government of Maharashtra, Pune.

सत्यमेव जयते

15. मत्स्यव्यवसाय**FISHERIES**

१५.१. खारवण केंद्रातील माशांची आयात, सागरी मत्स्य उत्पादन, मत्स्यव्यवसायासाठी वापरल्या जाणाऱ्या बोटी या संबंधीची आकडेवारी या विभागात दिली आहे.

15.1. Data regarding fish brought for curing-marine fishery and fishing craft are presented in the tables in this section.

15. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 15.1 (7-1)

खारबण केंद्रात केलेली मारांची आयात, मिठाचे वाटप आणि खारवलेले मासे
Quantity of fish brought for curing, salt issued and fish removed at different centres

(टनांत/In tonnes)

अनुक्रमांक Serial No.	मासे खारविण्याची मावारे		खारवण्यासाठी आणलेले मासे Quantity of fish brought for curing		मिठाचे वाटप Quantity of salt issued		खारवून बाहेर पाठविलेल्या माशांचे वजन Quantity of cured fish removed		Fish curing yards (2)
	(1)	(2)	1984-85 (3)	1985-86 (4)	1984-85 (5)	1985-86 (6)	1984-85 (7)	1985-86 (8)	
1	बोरिया	6	122	1	24	5	91	Boria
2	जयगड	45	40	9	8	34	30	Jaigad
3	वरवडे	80	..	16	..	60	..	Varvade
4	मिरकरवाडा	363	665	73	133	272	499	Mirkarwada
5	राजावाडा	2	1	..	Rajwada
6	रत्नागिरी	95	..	19	..	71	Ratnagiri
7	देवगड	355	..	68	..	247	Deogad
8	जैतापूर	122	..	25	..	95	Jaitapur
9	विजयदुर्ग	120	..	25	..	87	Vijaydurg
10	तारा मुंबरी	130	350	26	71	98	214	Tara Mumbari
11	मालवण	131	195	26	35	98	148	Malvan
12	कोचरा	37	..	8	..	28	Kochara
	एकूण	757	2 101	151	416	568	1,510	Total

आधार.—मत्स्यव्यवसाय संचालक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Director of Fisheries, Government of Maharashtra, Bombay.

15. मत्स्यव्यवसाय/FISHERIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 15.2 (7-2)

मत्स्यव्यवसायासंबंधीची संकीर्ण माहिती
Miscellaneous statistics relating to fisheries

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	परिमाण	माहिती Particulars		Unit	Item
			1984-85	1985-86		
(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(2)	
1	एकूण समुद्रकिनारा	कि. मीटर	720	720	Kilometres	Total coastline of State
2	सागरात मत्स्यव्यवसाय करणारी मोठी/गावठाणे	संख्या	375	375	No.	Marine-Fishing Villages/ Hamlets
3	मत्स्यव्यवसायात गुंतलेल्या होड्या	संख्या	14,034	14,890	No.	Boats engaged in fishing
4	प्रत्येकी एक मे. टनाच्या वर वजन असलेल्या होड्या	संख्या	7,240	7,796	No.	Boats above one tonne
5	यंत्रमज्ज होड्या	संख्या	5,153	5,472	No.	Mechanised boats
6	नौतळाची सोप असलेल्या होड्या	संख्या	1,761	1,795	No.	Boats with deck facilities
7	एकूण मत्स्योत्पादन—					Total fish production—
	(१) सागरी	हजार मे. टन	360	377	Thousand tonnes	(i) Marine
	(२) मोठ्या गाण्याधि	हजार मे. टन	30	32	Thousand tonnes	(ii) Inland
8	मत्स्यव्यवसायातील सहकारी संस्था—					Number of co-operative societies—
	(१) प्राथमिक	संख्या	1,093	1,149	No.	(i) Primary
	(२) जिल्हा/विभाग/संघ	संख्या	13	13	No.	(ii) District/Divisional/Federations
	(३) शिखर	संख्या	1	1	No.	(iii) Apex
9	सहकारी संस्थांची सभासद संख्या—					Membership of co-operative societies—
	(१) प्राथमिक	हजारान	135	141	Thousand No.	(i) Primary
	(२) जिल्हा/विभाग/संघ	हजारान	10	10	Thousand No.	(ii) District/Divisional/Federations
	(३) शिखर	हजारान	2	2	Thousand No.	(iii) Apex
10	सहकारी संस्थांचे खेळणे भांडवल—					Working capital of co-operative societies—
	(१) प्राथमिक	हजार रुपये	1,79,462	1,79,895	Thousand Rs.	(i) Primary
	(२) जिल्हा/विभाग/संघ	हजार रुपये	36,164	38,257	Thousand Rs.	(ii) District/Divisional/Federation
	(३) शिखर	हजार रुपये	9,434	9,846	Thousand Rs.	(iii) Apex
11	सहकारी संस्थांचे हाताळलेली मागणी—					Fish handled by co-operative societies—
	(अ) खरेदी किंमत—					(A) Purchase value—
	(१) प्राथमिक	हजार रुपये	36,829	44,812	Thousand Rs.	(i) Primary
	(२) जिल्हा/विभाग/संघ	हजार रुपये	23,099	18,254	Thousand Rs.	(ii) District/Divisional/Federations
	(३) शिखर	हजार रुपये	Thousand Rs.	(iii) Apex
	(ब) विक्री मूल्य—					(B) Sale value—
	(१) प्राथमिक	हजार रुपये	2,35,595	3,59,356	Thousand Rs.	(i) Primary
	(२) जिल्हा/विभाग/संघ	हजार रुपये	44,370	35,297	Thousand Rs.	(ii) District/Divisional/Federations
	(३) शिखर	हजार रुपये	19,443	19,572	Thousand Rs.	(iii) Apex
12	सहकारी संस्थांनी वर्षभरात दिलेली कर्जे—					Advances given by co-operative societies (during the year)—
	(१) प्राथमिक	हजार रुपये	24,586	23,525	Thousand Rs.	(i) Primary
	(२) जिल्हा/विभाग/संघ	हजार रुपये	2,802	2,466	Thousand Rs.	(ii) District/Divisional/Federations
	(३) शिखर	हजार रुपये	Thousand Rs.	(iii) Apex
13	शासकीय मासळी खारवण्याची आश्रान केंद्रे	संख्या	No.	Number of Government fish curing yards
14	खारवलेली मासळी—					Cured fish—
	(१) उन्हात वाळवलेली	टनात	28,286	31,487	Tonnes	(i) Sundried
	(२) इतर	टनात	3,319	4,067	Tonnes	(ii) Others
15	मत्स्यव्यवसाय शिक्षण संस्था	संख्या	9	9	No.	Fishery schools
16	मत्स्य पेटान केंद्रे	संख्या	27	27	No.	Fish farms

भाषार.—मत्स्यव्यवसाय संचालक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.— Director of Fisheries, Government of Maharashtra, Bombay.

15. मत्स्यव्यवसाय/FISHERIES

तबता क्रमांक/TABLE No. 15.3 (7-3)

सागरी मत्स्य उत्पादन/Marine fish production

(टनांत/in tonnes)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा District	उत्पादन Production		District
		1984-85	1985-86	
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	बृहन्मुंबई	1,38,023	1,67,713	Greater Bombay
2	ठाणे	1,10,476	89,318	Thane
3	रायगड	46,387	48,897	Raigad
4	रत्नागिरी	40,140	32,326	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	25,196	39,098	Sindhudurg
	एकूण	3,60,222	3,77,352	Total

साधार.—मत्स्यव्यवसाय संचालक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Director of Fisheries, Government of Maharashtra, Bombay.

तबता क्रमांक/TABLE No. 15.4

सत्यमेव जयते

15. मत्स्यव्यवसाय/FISHERIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No.15.4 (7.4)

प्रकारानुसार सागरी मत्स्योत्पादन
Varietywise Marine Fish Production

क्रमांक Serial No.	मासळी वा प्रकार Variety of fish	बृहन्मुंबई Greater Bombay		ठाणे Thane		रायगड Raigad		रत्नागिरी Ratnagiri		सिंधुदुर्ग Sindhudurg		महाराष्ट्र राज्य Maharashtra State		Variety of fish
		1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	
		(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	
1	मुली, पकट वांगळी ..	3,924	3,678	1,230	947	533	943	915	817	636	1,066	7,238	7,451	Elasmobranchs
2	वाय ..	2,334	4,123	362	786	..	3	..	1	16	15	2,714	4,928	Eels
3	जिवळा, जिगटी ..	2,885	4,043	1,238	472	214	468	1,072	692	1,739	1,950	7,148	7,625	Cat fishes
4	कडी, दानाळी ..	809	1,323	874	1,349	317	350	973	269	331	285	3,304	3,576	Chirocentrus
5	रेववा, रेडी, पिल्ली, तारली ..	154	170	52	16	245	487	1,649	739	3,893	11,165	5,993	12,577	Sardines
6	जिगपला ..	695	622	100	52	268	265	22	58	3	16	1,088	1,013	Hilsa Ilisha
7	मांदेली ..	5,155	5,005	12,875	8,324	936	1,043	204	392	19,170	14,764	Anchoviella
8	काटी ..	2,253	1,595	2,111	1,695	305	242	263	32	36	26	4,968	3,590	Turrissoles
9	खळी, पावुडी ..	89	43	245	1,488	1,455	728	554	2,448	2,254	Other clupeida
10	तेविल ..	9,606	6,539	59,697	48,242	767	1,186	..	53	70,070	56,020	Harpodon nehereus
11	कराकरा, कजूरा ..	66	169	83	46	2	33	1	..	28	78	180	326	Perchaos
12	ताव ..	208	96	2	..	7	50	1	..	13	8	231	154	Red Snapper
13	दावा, रावम ..	108	177	119	264	53	31	4	3	1	2	285	477	Polynomids
14	पोळ, कोप ..	489	1,092	402	482	70	178	12	326	71	51	1,044	2,129	Scieanids
15	बळा, वाकटी ..	8,730	8,565	1,676	1,842	2,016	3,631	2,408	2,786	2,436	2,131	17,266	18,955	Ribbon Fish
16	रोमा, पोढी ..	6,073	8,619	363	674	2,389	1,642	4,042	3,023	883	1,607	13,750	15,565	Otolithes Sp.
17	सरावा, सांगडा ..	77	561	244	53	62	1,059	215	174	96	149	694	1,996	Caranx
18	सरा ..	2,656	1,398	8,253	6,482	318	380	574	96	201	148	12,002	8,504	Pomfrets
19	हलवा ..	321	438	68	92	107	168	239	96	156	471	891	1,265	Black Pomfrets
20	सांगडा ..	21	131	97	..	28	72	2,035	3,670	1,219	6,114	3,400	9,987	Mackerel
21	सुरमई, झुबोल, सख ..	2,106	2,043	325	732	421	893	1,727	885	1,670	1,166	6,249	5,719	Seer Fish
22	गेहर, कुग ..	671	689	1	..	113	391	1,479	819	387	..	2,651	2,177	Tunnies
23	तेवली ..	344	541	4	64	188	823	1	2	537	1,430	Bregmaceres
24	स्य ..	317	952	14	1	1,016	324	4,625	1,815	927	450	6,899	3,342	Soles
25	कोकरी, नावी, टोके ..	122	328	55	118	289	297	124	48	590	791	Leignathus

15. मत्स्यव्यवसाय/FISHERIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 15.5 (7.5)

मासळीच्या प्रमुख प्रकारच्या उत्पादनाचा एकूण मत्स्योत्पादनाच्या मूल्यातील हिस्सा (शेकडेबारी)
Percentage share of Prominent varieties in total valuation of Fish Production

अनुक्रमांक Serial No.	मासळीचा प्रकार (2)	बृहन्मुंबई Greater Bombay		ठाणे Thane		रायगड Raigad		रत्नागिरी Ratnagiri		सिंधुदुर्ग Sindhudurg		महाराष्ट्र राज्य Maharashtra State		Variety of fish (2)
		1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुर्गी, पाकट, वागटो	2.5	2.2	1.3	0.9	0.9	1.9	1.7	1.8	4.0	6.6	1.9	2.2	Elasmobranchs
2	शिगाळा, शिंगटो	1.4	2.0	1.2	0.5	0.4	0.9	1.6	1.4	6.5	5.9	1.5	1.8	Cat Fishes
3	कनी, दासाळी	0.7	1.0	1.2	2.7	0.9	1.4	3.7	1.5	2.0	1.1	1.2	1.5	Chirocentrus
4	पंचडा, पेढी, भिक्की, तारळा	0.1	0.1	0.1	0.5	0.5	1.1	2.4	1.3	9.7	10.3	0.8	1.1	Sardines
5	शिंपणाला	0.9	1.1	0.2	0.1	1.2	1.1	0.2	0.4	..	0.1	0.6	0.7	Hilsa Ilisha
6	मादेली	3.2	2.6	8.1	5.2	2.8	2.8	0.2	0.6	4.1	2.9	Anchoviella
7	बोविल	4.1	2.9	27.9	28.0	1.1	2.3	0.1	0.1	10.0	8.1	Harpodon nehereus
8	काटो	1.6	1.0	2.2	2.1	1.0	0.5	0.4	0.1	0.1	0.1	1.5	1.0	Turiseccles
9	चोळ, कोच	0.7	1.6	1.1	1.5	0.5	1.6	0.1	2.9	0.9	0.2	0.7	1.5	Scienids
10	होमा, पोढी	3.2	3.2	0.5	0.5	2.6	1.9	3.9	3.7	2.6	3.6	2.4	2.5	Otalithes Sp.
11	बळा, वाकडी	1.5	2.1	0.9	1.5	2.7	5.2	2.4	3.5	5.0	2.0	1.7	2.4	Ribbon Fish
12	करवा, बागडा	0.1	0.3	0.4	..	0.1	2.1	0.4	0.3	0.2	0.3	1.7	0.4	Caranx
13	सर्गा	6.6	4.3	30.7	29.6	2.4	3.8	4.6	1.2	3.8	1.7	12.7	9.6	Pomfrets
14	हल्या	0.5	1.0	0.2	0.4	0.7	1.2	1.2	0.6	2.2	3.5	0.6	1.0	Black Pomfrets
15	बागडा	0.1	0.1	0.2	..	0.1	0.2	4.7	8.1	9.5	34.8	1.2	3.5	Mackerel
16	मुसुमई, डायोल फ्लई	2.3	2.6	0.4	2.6	1.9	3.9	6.5	5.7	13.0	5.7	2.6	3.5	Seer Fish
17	कोळंबी	43.1	44.0	10.8	12.3	41.1	25.7	46.0	47.1	15.0	12.3	32.7	32.4	Pravns
18	खवळा, करंदी	15.2	11.0	9.2	7.3	31.5	30.1	2.4	4.8	0.2	..	13.2	10.9	Shrimps
19	खंड	2.3	4.5	0.1	0.8	2.5	3.9	2.9	3.2	1.6	0.1	1.7	3.1	Lobsters
20	सोदाळा	0.2	0.5	0.1	..	0.1	..	0.8	1.0	1.9	2.5	0.3	0.5	Lactarious
21	म्हाकूळ	3.3	4.4	0.1	..	0.2	0.1	0.5	0.2	2.7	0.1	1.8	2.3	Cuttle fish
22	इतर	6.7	7.5	3.1	4.0	4.8	8.3	13.4	10.5	19.1	9.1	5.1	7.1	Others
..	एकूण	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Total
..	एकूण मूल्य (कोटी रुपये)	68.54	76.73	40.59	34.27	13.97	16.32	13.30	10.73	6.58	12.29	142.99	150.34	Total Value (Rs. in crores).

साधार :—मत्स्य व्यवसाय मंत्रालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.
Source.—Director of Fisheries, Government of Maharashtra, Bombay.

15. मत्स्यव्यवसाय/FISHERIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 15.6 (7.6)

निरंतराळ्या प्रकारच्या सागरी माशाच्या सरासरी वाडक किंमती (वार्षिक)
Average annual wholesale (boalside) prices of different Marine fishes(रुपयांमध्ये व्यक्त)
(Rs. per tonne)

अनुक्रमांक Serial No.	मासळीचा प्रकार (2)	बृहत्मुंबई Greater Bombay		ठाणे Thane		रायगड Raigad		रत्नागिरी Ratnagiri		सिंधुदुर्ग Sindhudurg		महाराष्ट्र राज्य Maharashtra State	
		1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	1984-85	1985-86
1	मुगी, पाकट, वागळी	4,053	4,547	4,171	3,419	2,469	3,270	2,534	2,386	4,127	7,600	3,771	4,442
2	वाय	5,628	4,334	5,630	7,345	6,083	6,000	3,000	6,000	3,125	4,700	5,611	4,817
3	शिगाळा, शिगाटी	3,376	3,749	3,998	3,580	3,134	1,997	2,094	2,444	2,444	3,690	3,025	8,571
4	कनी, दाताळी	6,088	5,830	5,497	6,882	4,102	6,265	5,125	6,120	4,027	4,756	5,250	6,226
5	पंढवा, पंडी, मिल्जो, तारळी	2,318	3,731	3,827	2,563	2,661	3,670	1,966	1,969	1,686	1,131	1,841	1,315
6	मिग्याला	8,737	13,041	9,970	6,260	6,004	6,947	10,955	6,881	5,000	5,118	8,211	10,620
7	मादेली	4,191	4,017	2,565	2,128	4,123	4,427	1,544	1,695	3,067	2,919
8	काटी	4,959	4,584	4,206	4,285	4,446	3,270	1,802	1,121	2,306	3,269	4,421	4,331
9	बोबोल	2,901	3,345	1,894	1,988	2,077	3,141	..	2,236	2,034	2,171
10	करकरा, लजूरा	8,197	6,616	11,000	6,272	10,500	14,788	7,000	..	2,786	3,962	8,667	6,557
11	तांब	6,846	5,568	10,000	..	4,571	10,720	3,000	..	5,846	4,250	6,732	7,198
12	दावा, रावम	17,194	20,693	19,487	16,681	7,679	16,178	12,000	8,000	12,000	5,850	16,291	18,037
13	घोळ, कोय	10,207	10,979	10,604	10,858	10,414	14,334	6,083	9,682	8,085	5,694	10,182	10,907
14	दोमा, घोडी	3,580	2,839	5,187	2,584	1,530	1,934	2,167	1,323	1,973	2,744	2,490	2,429
15	बळा वाकटी	1,150	1,877	2,221	2,772	1,900	2,324	1,350	1,330	1,358	1,169	1,399	1,890
16	सरबा, बांगडा	4,104	3,954	6,840	2,575	2,565	3,171	2,181	1,706	1,708	2,308	4,001	3,183
17	सरगा	17,008	23,467	15,104	15,671	10,399	16,278	10,678	13,576	12,532	13,866	15,146	16,925
18	हलवा	11,125	16,800	12,500	13,299	9,710	11,489	6,824	7,208	9,455	9,208	9,614	12,321
19	बागटा	9,143	6,412	8,928	..	3,000	4,838	3,058	2,367	7,486	6,993	4,850	5,270
20	सुरमई, बांगोल, फई	7,547	11,805	5,486	12,016	6,425	7,107	4,994	6,877	5,140	6,046	6,015	9,161
21	गंहर, कुसा	4,340	4,501	3,000	..	4,265	2,696	2,804	4,458	1,196	2,251	3,020	3,723
22	तेंदली	5,756	2,813	7,500	8,211	7,447	2,762	4,000	8,000	6,358	3,032
23	कोळंबी	13,275	17,970	15,042	18,699	8,903	10,031	11,735	15,835	16,829	18,912	12,526	16,682
24	जवळा, करवी	2,111	1,165	2,381	1,890	1,612	18,58	1,249	1,463	1,025	568	1,990	1,414
25	रोवट	47,240	61,792	42,000	34,777	34,510	69,702	48,825	47,909	38,750	29,167	44,625	58,433
26	सीदाळा	5,185	7,447	3,405	..	4,405	2,790	2,289	1,923	3,057	4,425	3,243	4,481
27	हलर	2,141	1,012	5,277	2,151	1,800	1,267	780	983	816	1,356	1,542	1,122
	भारतीय सरासरी	4,966	4,575	3,673	3,837	3,012	3,337	3,315	3,321	2,551	3,143	3,969	3,984
	Weighted Averages												

साधार.—मत्स्यव्यवसाय संचालक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source.—Director of Fisheries, Government of Maharashtra, Bombay.

सत्यमेव जयते

१६. ग्रामविकास व सहकार

RURAL DEVELOPMENT AND CO-OPERATION

१६.१. कृषि व बिगर कृषि सहकारी पत संस्था, बहुउद्देशीय सहकारी संस्था, पगन संस्था, उत्पादन संस्था, इत्यादी संस्थांची माहिती या विभागात दिली आहे.

16.1. The information on Agricultural and non-agricultural co-operative credit societies Multipurpose Co-operative Societies, Marketing Societies, Productive Societies etc. is presented in this section.

१६.२. विविध सहकारी संस्थांची संख्या, सदस्य संख्या, खेळते भांडवल, स्थिर भांडवल, कर्ज, थकवाकी वगैरे माहिती या विभागात दिली आहे. "मालकीचे भांडवल" हे भरणा केलेले भांडवल दर्शविते. "कर्ज" या बाबीमध्ये ठराविक काळांमध्ये येणारे एकूण कर्ज, येणे कर्ज यांचा समावेश आहे. "खेळते भांडवल" मध्ये "भरणा केलेले" भांडवल ठेवी, कर्ज यांचा समावेश आहे. "येणे कर्ज" यामध्ये कर्जाची येणे रक्कम, रोख पत, शिल्लकेपेक्षा अधिक काडलेली खरेदीची बिल व विक्रीची बिले यांतील बाकी वगैरे माहितीचा समावेश आहे. "थकवाकी" मध्ये ज्या कर्जाची जमा करावयाची योग्य वेळ असून प्रत्यक्ष जमा केले गेले नाही आणि परतफेडीच्या वाढीव सवलतीची परवानगी कार्यक्षम अधिकाऱ्यांनी नाकारली आहे अशा रकमेचा किंवा हप्त्याचा यात समावेश आहे.

16.2. The information on number of various co-operative societies, membership, working capital, fixed capital, loans advanced, overdues etc. is presented in this section. *Owned capital* shows the paid-up capital. *Borrowing* denotes the total borrowings outstanding at the end of the period. *Working capital* includes paid-up capital, deposits and borrowings. *Loans outstanding* includes outstandings in respect of loans, cash credits and overdrafts and the amount of outstanding bills purchased and discounted. *Overdues* refer to the amount of loans or instalments which was due for collection but which was not actually collected and for the repayment of which no extension has been granted by a competent authority.

16. ग्रामविकास व सहकार/

तक्ता क्रमांक/

कृषि व विगार कृषि पत शिखर आणि मध्यवर्ती संस्थांचे कार्य/

अनुक्रमांक	जिल्हा	वर्ष	बँकांची संख्या	सदस्यसंख्या Membership			स्वीय भांडवल	एकूण ठेवी	कर्ज
				संस्थेतील	व्यक्तिगत	नाममात्र			
Serial No.		Year	No. of Banks	Societies	Individual	Nominal	Owned fund	Total deposits	Borrowings
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	बृहन्मुंबई	1984-85	5	44,078	8,23,893	20,834	26,734	1,13,887	48,643
		1985-86	5	16,648	8,67,147	20,222	29,479	1,27,441	51,639
2	ठाणे	1984-85	1	1,814	1,961	29,610	550	5,745	98
		1985-86	1	1,868	153	3,343	642	6,085	305
3	रायगड	1984-85	1	1,018	273	18,416	174	2,217	10
		1985-86	1	1,048	271	21,973	203	2,624	28
4	रत्नागिरी	1984-85	1	682	60	19,435	260	2,009	7
		1985-86	1	694	61	22,767	297	2,285	7
5	सिंधुदुर्ग	1984-85	1	374	66	17,022	177	1,196	11
		1985-86	1	406	66	20,729	208	1,483	16
6	नाशिक	1984-85	1	2,743	1,772	9,295	748	6,256	1,617
		1985-86	1	2,790	1,776	12,575	849	7,700	2,483
7	घुळे	1984-85	1	2,292	1	720	590	2,883	1,244
		1985-86	1	2,342	1	895	641	3,391	1,430
8	जळगाव	1984-85	1	2,318	2,707	..	1,105	7,747	2,171
		1985-86	1	2,484	2,710	5,153	1,331	9,069	3,506
9	अहमदनगर	1984-85	1	2,228	1,640	..	1,416	10,130	1,434
		1985-86	1	2,332	1,636	..	1,503	11,807	3,389
10	पुणे	1984-85	1	3,214	3,278	..	1,096	10,221	3
		1985-86	1	3,401	3,226	..	1,206	12,095	..
11	सातारा	1984-85	1	2,074	1,813	47,043	773	6,938	402
		1985-86	1	2,150	1,802	52,223	813	8,454	544
12	सांगली	1984-85	1	1,453	391	7,127	676	6,736	593
		1985-86	1	1,520	389	5,066	728	7,997	755
13	सोलापूर	1984-85	2	2,770	3,156	16,235	971	5,088	986
		1985-86	2	2,853	3,148	17,852	1,052	6,036	675
14	कोल्हापूर	1984-85	1	2,748	759	38,866	1,132	8,370	332
		1985-86	1	2,889	756	3,822	1,198	10,441	212
15	औरंगाबाद	1984-85	1	1,061	61	..	496	2,136	1,263
		1985-86	1	1,065	61	..	580	2,580	1,771
16	जालना	1984-85	1	539	3	..	179	1,213	384
		1985-86	1	591	3	..	205	1,446	306
17	परभणी	1984-85	1	1,426	27	..	633	1,989	1,306
		1985-86	1	1,498	27	..	742	2,897	1,187
18	बीड	1984-85	1	1,313	124	911	398	1,705	508
		1985-86	1	1,355	124	..	459	1,926	748
19	नांदेड	1984-85	1	1,408	114	..	455	2,699	1,091
		1985-86	1	1,372	114	..	525	3,351	1,302
20	उस्मानाबाद	1984-85	1	732	1	..	253	1,668	4
		1985-86	1	789	1	919	313	1,962	245
21	कानूर	1984-85	1	875	1	1,285	358	1,696	608
		1985-86	1	905	1	2,130	396	2,024	679
22	बुलडाणा	1984-85	1	1,039	1,358	2,601	454	1,958	882
		1985-86	1	1,221	1,355	4,259	522	2,189	901

RURAL DEVELOPMENT AND CO-OPERATION

TABLE No. 16-1 (16.1)

Operations of agricultural and non-agricultural credit apex and central institutions

(रकम लाख रुपयात)
(Amount in lakh Rs.)

वेळते भांडवल	एकूण गुंतवणूक	नवीन कर्ज	कर्ज वसुली	येणे कर्ज Loans outstanding		घकऱ्याकी Overdues		District
				संस्था	व्यवतीयत	कर्ज	नवीकरण न केलेला घकऱ्याकीचा अधिकृत	
Working Capital	Total Investment	Fresh advances	Recoveries	Societies	Individual	Loans	Unrenewed cash credit overdues	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
1,98,044	33,566	2,64,967	2,42,016	79,186	32,733	22,477	253	Greater Bombay
2,18,857	35,445	3,15,307	2,86,354	1,07,260	33,613	5,267	23,825	
6,858	445	4,15,560	11,154	1,454	157	263	37	Thane
8,485	849	13,193	12,825	1,803	177	319	32	
2,580	891	2,810	2,659	668	251	251	65	Raigad
3,120	1,015	3,587	3,349	828	329	274	79	
2,613	48	1,574	1,479	316	430	249	19	Ratnagiri
3,144	62	1,902	1,722	401	525	266	20	
1,577	3	676	500	313	226	136	12	Sindhudurg
1,919	2	1,045	941	373	266	125	11	
9,089	127	18,748	18,413	6,003	189	1,377	45	Nashik
11,485	159	22,923	21,217	7,634	264	1,475	38	
5,110	117	7,419	7,111	3,220	160	916	24	Dhule
5,715	119	8,311	7,664	3,699	328	1,132	73	
11,430	253	15,930	13,631	7,746	190	757	104	Jalgaon
14,362	237	14,391	12,564	9,987	276	1,807	101	
14,016	230	24,523	24,337	9,157	336	1,014	104	Ahmadnagar
18,114	210	29,580	25,993	12,492	589	936	101	
12,110	107	14,049	14,426	4,752	543	671	20	Pune
14,254	107	16,169	15,541	5,491	637	824	29	
8,693	217	11,978	12,079	3,213	315	273	53	Satara
10,552	222	15,966	14,322	4,787	385	263	63	
8,587	172	15,801	16,037	4,673	405	870	48	Sangli
10,098	147	18,106	16,975	5,795	411	923	44	
7,499	123	18,229	18,237	4,741	148	1,093	109	Solapur
8,308	142	21,582	21,481	4,816	175	1,149	118	
10,363	79	33,384	33,031	6,269	139	210	199	Kolhapur
12,500	67	38,232	36,888	7,604	151	183	189	
4,219	76	8,466	7,961	3,001	283	636	14	Aurangabad
5,268	80	10,423	9,754	3,363	591	746	17	
2,027	335	5,039	4,800	1,160	94	430	6	Jalna
2,462	359	8,002	7,611	1,393	253	450	8	
4,090	79	8,898	8,541	2,852	66	1,031	55	Parbhani
5,362	77	13,734	12,961	3,622	70	974	82	
2,996	99	3,880	3,551	2,058	39	757	14	Beed
3,442	105	5,064	4,807	2,318	37	839	8	
4,538	166	8,050	7,635	3,133	85	908	38	Nanded
5,299	92	11,642	11,275	3,466	120	1,005	63	
2,254	78	1,151	1,004	1,040	19	405	6	Osmangabad
2,826	73	1,696	1,472	1,215	29	411	7	
2,918	60	3,201	3,011	1,974	40	684	30	Latur
3,443	67	3,632	3,307	2,306	37	787	36	
3,670	82	8,555	8,332	2,611	60	1,350	57	Buldana
4,044	89	10,811	10,671	2,636	115	1,288	59	

तबता क्रमांक]

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)		
23	अकोला	**	**	1984-85	1	1,138	1,125	..	400	2,386	1,115
				1985-86	1	1,141	1,123	..	423	2,656	701
24	बमरावती	**	**	1984-85	1	1,065	1,389	..	392	2,210	606
				1985-86	1	1,077	1,388	..	416	2,340	632
25	यवतमाळ	**	**	1984-85	1	939	1,193	10,613	731	3,008	1,320
				1985-86	1	959	1,192	11,846	837	3,757	902
26	वर्धा	**	**	1984-85	1	604	97	..	256	1,373	121
				1985-86	1	608	97	..	288	1,763	158
27	नागपूर	**	**	1984-85	1	1,652	164	64	427	2,259	134
				1985-86	1	1,714	164	65	449	2,633	146
28	भंडारा	**	**	1984-85	1	1,198	107	..	254	1,197	174
				1985-86	1	1,200	107	..	271	1,625	119
29	चंद्रपूर	**	**	1984-85	1	1,155	472	..	252	1,952	199
				1985-86	1	915	440	..	216	1,622	124
30	गडचिरोली	**	**	1984-85
				1985-86	1	269	33	2	59	708	..
महाराष्ट्र राज्य				1984-85	34	85,950	8,48,006	2,40,077	42,340	2,18,872	67,266
				1985-86	35	60,104	8,89,372	2,05,841	46,851	2,53,287	74,910

आधार.—सहकार आयुक्त आणि निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे/

TABLE No. 16-1 (16.1)—*contd.*

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
4,225	85	2,688	2,512	2,902	62	1,609	16	Akola
4,362	83	3,021	3,317	2,602	67	1,413	17	
3,380	42	7,820	7,754	2,145	15	1,208	16	Amravati
3,612	37	9,205	9,034	2,285	45	1,277	20	
5,373	104	10,950	10,628	3,805	99	2,248	12	Yavatmal
5,842	121	12,743	12,513	4,012	122	2,402	35	
1,947	23	5,824	5,714	1,179	19	684	6	Wardha
2,560	30	7,099	7,103	1,164	30	640	7	
3,211	39	3,892	3,654	1,640	18	734	42	Nagpur
3,761	36	4,824	4,580	1,876	26	733	30	
1,811	29	1,873	1,499	1,104	125	325	22	Bhandara
3,237	35	1,824	1,717	1,169	167	390	21	
2,242	31	2,352	2,115	1,172	42	501	18	Chandrapur
2,038	25	2,342	2,288	1,111	56	381	13	
..	Gadchiroli
789	11	419	406	200	4	112	5	
3,47,470	37,706	5,24,287	4,98,051	1,63,487	37,293	44,067	1,444	Maharashtra State
3,98,260	40,108	6,27,475	5,80,652	2,07,798	39,895	28,791	25,151	

Source.—Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

16. ग्रामविकास व सहकार/RURAL DEVELOPMENT AND CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 16.2 (16.2)

कृषि पत व बहुउद्देशीय संस्थांचे कार्य/Operation of agricultural credit and multipurpose societies

(एकम लाख रकमात/Amount in lakh Rs.)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	वर्ष Year	संस्थांची संख्या No. of Societies	सदस्य संख्या (000) Membership	स्वीय भांडवल Owned capital	ठेवो Deposits	कर्जो Borrowings	मेळते भांडवल Working capital	नवीन कर्ज Fresh advances	कर्मवसुली Recoveries	येणे कर्ज Loans outstanding	घकवाकी Overdues	जिल्हा District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)
1	बुधमंडई	1984-85	9	4	5	1	..	8	1	1	1	..	Greater Bombay
		1985-86	8	3	5	1	..	7	1	1	1	..	Thane
2	ठाणे	1984-85	428	175	296	33	434	824	184	137	350	189	
		1985-86	357	176	314	38	474	885	173	140	383	232	
3	रायगड	1984-85	495	139	176	..	297	433	114	112	248	171	Raigad
		1985-86	493	140	186	1	311	416	102	98	252	195	
4	रत्नागिरी	1984-85	367	165	194	14	205	504	222	183	278	76	Ratnagiri
		1985-86	369	168	211	13	234	570	245	216	307	94	
5	सिंधुदुर्ग	1984-85	219	97	138	5	252	452	226	175	287	75	Sindhudurg
		1985-86	221	100	157	5	297	515	243	207	323	85	
6	नाशिक	1984-85	810	309	1,773	20	4,380	6,245	3,251	2,660	4,833	1,957	Nashik
		1985-86	811	323	1,970	27	5,287	7,317	3,957	3,039	5,751	2,048	
7	दांडे	1984-85	600	261	939	13	3,025	4,141	2,067	1,380	3,236	1,622	Daule
		1985-86	599	269	1,028	12	2,878	3,951	1,586	1,895	2,927	1,357	
8	जळगांव	1984-85	857	234	1,571	8	3,386	5,242	3,097	3,073	3,745	784	Jalgaon
		1985-86	858	236	1,577	8	3,588	5,434	3,202	2,967	3,980	2,389	
9	अहमदनगर	1984-85	1,054	386	2,456	209	4,845	8,072	3,321	2,710	5,724	1,950	Ahmadnagar
		1985-86	1,052	387	2,852	217	6,362	10,698	6,748	3,789	8,683	2,100	
10	पुणे	1984-85	827	292	1,259	27	2,546	4,025	1,998	1,780	3,118	1,032	Pune
		1985-86	828	293	1,376	37	2,748	4,368	2,079	1,874	3,323	1,187	
11	सातारा	1984-85	763	273	853	10	1,953	2,999	1,411	1,255	2,112	504	Satara
		1985-86	763	289	946	13	2,334	3,458	1,711	1,365	2,458	495	
12	सांगली	1984-85	519	249	994	47	2,826	3,894	1,824	1,690	2,825	791	Sangli
		1985-86	519	250	1,072	36	3,047	4,195	2,032	1,837	3,020	893	
13	सोलापूर	1984-85	853	246	874	31	2,445	3,454	1,479	1,250	2,789	1,347	Solapur
		1985-86	853	252	1,080	34	2,571	3,915	1,839	1,500	3,128	1,397	
14	कोल्हापूर	1984-85	896	383	2,497	598	3,178	6,931	3,927	3,660	4,261	735	Kolhapur
		1985-86	900	387	2,733	686	3,556	7,697	4,138	3,732	4,667	690	
15	औरंगाबाद	1984-85	686	187	445	20	2,248	2,626	1,690	1,392	2,076	454	Aurangabad
		1985-86	686	196	492	23	2,456	2,957	2,063	1,779	2,360	608	

16	जालना	1984-85	573	155	280	4	1,538	1,718	920	666	1,511	536	Jalna
		1985-86	573	169	336	7	1,726	1,981	1,638	854	1,695	553	
17	परभणी	1984-85	884	215	471	32	1,818	2,406	805	597	1,891	775	Parbhani
		1985-86	885	222	494	32	1,647	2,293	982	1,179	1,694	838	
18	बीड	1984-85	755	198	381	33	1,537	2,098	670	523	1,354	608	Beed
		1985-86	712	201	359	33	1,456	2,060	712	761	1,305	561	
19	नांदेड	1984-85	954	234	553	61	2,361	3,019	833	864	2,168	1,275	Nanded
		1985-86	954	237	608	59	2,664	3,438	1,337	943	2,502	1,565	
20	उस्मानाबाद	1984-85	450	143	253	18	944	1,241	592	438	836	336	Osmanabad
		1985-86	450	141	273	19	1,074	1,300	665	565	936	347	
21	लातूर	1984-85	522	127	255	5	1,220	1,287	538	444	926	415	Latur
		1985-86	565	145	329	9	1,588	1,689	818	527	1,217	466	
22	बुलढाणा	1984-85	574	250	466	19	1,895	2,590	925	890	2,052	1,146	Buldana
		1985-86	574	221	523	23	2,362	2,648	990	951	2,091	903	
23	अकोल	1984-85	836	247	483	24	2,706	3,226	1,121	1,016	2,739	1,535	Akola
		1985-86	836	268	513	19	2,441	3,011	1,069	1,389	2,419	1,331	
24	अमरावती	1984-85	662	238	486	58	2,014	2,861	780	674	1,774	971	Amravati
		1985-86	662	247	529	17	2,050	2,873	881	926	1,729	1,237	
25	यवतमाळ	1984-85	526	254	724	51	3,927	5,238	1,327	1,142	3,358	1,698	Yavatmal
		1985-86	526	263	796	66	4,062	5,414	1,265	1,301	3,325	1,696	
26	वर्धा	1984-85	407	110	233	4	1,012	1,152	542	492	955	895	Wardha
		1985-86	405	114	234	4	857	1,030	394	539	810	697	
27	नागपूर	1984-85	598	158	332	15	1,037	1,704	564	452	1,153	630	Nagpur
		1985-86	598	163	347	17	1,192	1,758	559	522	1,190	643	
28	भंडारा	1984-85	689	207	318	31	938	1,285	806	498	894	334	Bhandara
		1985-86	688	202	351	32	924	1,363	532	510	916	460	
29	चंद्रपूर	1984-85	545	139	360	34	854	1,549	570	447	869	455	Chandrapur
		1985-86	541	145	383	39	788	1,550	470	510	829	472	
30	गडचिरोली	1984-85	173	82	128	8	235	449	67	42	195	152	Gadchiroli
		1985-86	172	80	140	13	225	476	58	57	196	153	
	महाराष्ट्र राज्य	1984-85	18,531	6,157	20,193	1,433	55,556	81,673	35,892	30,643	58,498	23,148	Maharashtra State
		1985-86	18,458	6,287	22,214	1,540	61,199	89,327	42,492	35,973	64,417	25,292	

टीप—अकरे संश्लेषण विनिश्चयामुळे काही ठिकाणी बेरजा जुळवणार नाहीत.

Note—Totals may not add up due to rounding.

आधार—माहवार आयुक्त आणि निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source—Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

16. ग्रामविकास व सहकार/RURAL DEVELOPMENT AND CO-OPERATION

तथ्या क्रमांक/TABLE No. 16.3 (16.3)

विंगर कृषि पत संस्थांचे व्यवहार/Operations of non-agricultural credit societies

(रकम लाख रकम/Amount in lakh Rs.)

क्रमांक Serial No.	जिल्हा (1)	वर्ष Year (2)	संस्थांची संख्या No. of Societies (3)	सदस्य संख्या Memberships (,000) (4)	स्वीय भांडवल Owned funds (5)	ठेवी Deposits (6)	कर्ज Borrowings (7)	व्यवहारीक Working capital (8)	नवीन कर्ज Fresh advances (9)	कर्म वसुली Recoveries (10)	घेणे कर्ज Loans outstanding (11)	घेऊनकी Overdues (12)	जिल्हा District (13)
1	बृहन्मुंबई	..	1,772	2,330	21,002	87,955	2,442	1,21,636	67,324	66,017	69,917	3,252	Greater Bombay
2	ठाणे	..	1,847	2,475	13,683	1,10,993	3,563	1,49,273	83,661	69,328	84,250	4,860	Thane
3	रायगड	..	367	261	2,207	6,572	115	11,366	6,875	4,258	7,187	601	Raigad
4	रत्नागिरी	..	391	287	1,746	10,321	144	14,796	9,944	8,406	8,725	978	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	..	115	80	532	1,731	292	2,978	2,919	2,464	2,074	142	Sindhudurg
6	नाशिक	..	120	92	449	2,088	272	3,505	3,497	3,121	2,450	166	Nashik
7	धुळे	..	44	61	241	987	..	1,389	1,552	1,535	921	91	Dhule
8	जळगाव	..	48	58	193	1,195	68	1,722	1,704	1,514	1,111	112	Jalgaon
9	अहमदनगर	..	27	14	72	249	14	360	286	146	232	11	Ahmadnagar
10	पुणे	..	32	16	60	294	13	425	341	312	261	16	Pune
11	सातारा	..	229	205	1,659	4,958	676	7,865	11,219	11,319	5,095	579	Satara
12	सांगली	..	243	234	1,472	6,238	956	10,082	15,276	13,774	6,597	629	Sangli
13	सोलापूर	..	145	96	724	2,272	581	3,971	7,054	6,564	2,758	223	Solapur
14	कोल्हापूर	..	156	105	616	2,684	810	4,891	8,050	7,224	3,584	289	Kolhapur
15	औरंगाबाद	..	124	141	892	3,932	268	5,835	7,858	7,410	3,966	210	Aurangabad
		..	130	152	625	4,923	324	7,185	12,631	11,608	4,991	390	
		..	191	161	1,545	4,156	800	7,419	10,476	9,742	4,486	457	
		..	200	184	1,137	5,241	1,015	9,219	12,288	11,167	5,607	534	
		..	570	498	4,631	18,267	1,418	28,856	24,523	22,923	14,432	1,663	
		..	607	533	3,288	24,625	782	36,294	27,358	23,680	18,110	2,686	
		..	187	127	1,419	4,506	306	6,989	7,746	7,166	4,261	422	
		..	225	179	1,041	5,668	507	8,934	10,205	8,912	5,554	419	
		..	286	183	1,139	7,317	333	9,923	12,161	11,225	6,318	556	
		..	311	223	761	9,371	690	12,889	29,144	27,185	8,277	688	
		..	302	195	1,173	4,974	151	7,352	22,717	22,146	4,348	296	
		..	327	207	741	6,625	232	9,257	33,675	32,487	5,536	419	
		..	526	496	2,900	13,340	1,060	19,008	15,779	13,813	11,938	985	
		..	562	676	1,726	15,364	1,575	23,644	25,497	23,228	14,207	1,144	
		..	142	37	286	181	535	1,052	859	678	777	20	
		..	166	41	263	289	581	1,294	1,265	1,065	977	23	

16. ग्रामविकास व सहकार/

तक्या क्रमांक/

सहकारी पणम संस्थांचे कार्य/

क्रमांक Serial No.	जिल्हा	वर्ष Year	संस्थांची संख्या No. of societies	सदस्य संख्या Membership (*000 No.)	स्वीय भांडवल Owned capital	इतर कर्जे Other borrowings	सेटले भांडवल Working capital	नवीन कर्जे Fresh advances	कर्जासुद्धो Recoveries
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	बृहस्पूर	1984-85	2	2	2,445	2,384	9,959
		1985-86	2	3	2,601	1,566	11,008
2	ठाणे	1984-85	10	5	49	43	167
		1985-86	11	5	71	28	193
3	रायगड	1984-85	17	5	34	48	170	35	31
		1985-86	17	7	42	68	247	36	31
4	रत्नागिरी	1984-85	11	5	69	11	147
		1985-86	17	5	79	8	160
5	मिथुदुर्ग	1984-85	9	6	41	5	115
		1985-86	9	6	46	8	130
6	नाशिक	1984-85	27	36	313	183	730	1	1
		1985-86	39	40	343	225	838
7	धुळे	1984-85	52	31	145	31	341	20	21
		1985-86	70	37	155	27	693	24	24
8	त्र्यंबक	1984-85	115	77	538	235	1,235	407	352
		1985-86	144	79	615	253	2,054	425	406
9	शहमदनगर	1984-85	21	31	191	87	319	6	22
		1985-86	31	33	214	89	363	5	23
10	पुणे	1984-85	35	25	172	65	494	3	21
		1985-86	34	25	193	49	510	2	1
11	सातारा	1984-85	11	19	124	75	406	10	7
		1985-86	11	21	142	102	394
12	नागर्दी	1984-85	13	14	148	85	402	..	8
		1985-86	13	14	157	85	435
13	सांगली	1984-85	18	12	68	26	202
		1985-86	21	13	78	23	273
14	कोल्हापूर	1984-85	20	96	675	69	1,505	..	8
		1985-86	20	106	745	55	1,750
15	बीरगावा	1984-85	13	22	90	129	313	84	78
		1985-86	13	22	106	138	363	92	78
16	जायना	1984-85	6	9	27	27	122	..	9
		1985-86	6	14	36	33	149
17	परभणी	1984-85	9	6	45	42	211
		1985-86	9	6	41	35	217
18	वीर	1984-85	9	9	29	6	120
		1985-86	8	7	33	4	119
19	नांदेड	1984-85	17	28	109	67	443
		1985-86	18	30	114	75	577
20	उस्मानाबाद	1984-85	8	2	14	9	37
		1985-86	9	2	13	11	41
21	लातूर	1984-85	7	3	22	11	62
		1985-86	10	2	17	8	53
22	बुलडाणा	1984-85	20	22	171	140	491	27	7
		1985-86	22	26	183	117	589	..	2
23	अकोला	1984-85	19	32	166	63	466	4	1
		1985-86	18	32	179	63	556

RURAL DEVELOPMENT AND CO-OPERATION

TABLE No. 16-4 (16.4)

Operations of Co-operative marketing Societies

(रकम लाख रुपयात)
(Amount in lakh Rs.)

वेणे क्रम	स्थिर मत्ता	इतर मत्ता	मिळालेल्या मालाची किंमत	विक्री मालाची किंमत	वर्षाखेरीजचा शिक्कक माल	नफा Profit		तोटा loss		District
Outstanding	Fixed assets	Other assets	Value of goods received	Value of goods sold	Stock at the close of the year	संख्या No. of Societies	रकम Amount	संख्या No. of Societies	रकम Amount	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(2)
..	528	7,357	51,482	49,519	2,075	2	142	Greater Bombay
..	751	7,192	18,026	17,996	3,065	1	40	1	15	..
..	24	103	574	630	39	4	2	4	3	Thane
..	31	115	635	676	47	5	2	6	7	..
16	8	138	248	257	8	10	1	6	8	Raigad
20	32	183	253	267	12	9	1	6	4	..
1	13	102	555	553	32	9	2	1	..	Ratnagiri
..	10	118	1,126	635	32	5	2	5	1	..
..	11	73	509	522	30	9	2	Sindhudurg
..	17	78	595	499	35	9	2
1	173	324	3,022	3,037	233	11	7	7	9	Nashik
1	179	408	3,507	3,570	250	20	17	11	3	..
8	56	206	1,472	1,672	72	22	3	20	19	Dhule
8	59	459	2,228	2,043	167	25	3	27	12	..
224	296	493	5,403	4,818	221	86	19	27	11	Jalgaon
237	302	1,255	8,271	7,286	261	98	21	46	10	..
81	89	109	1,588	1,531	70	8	4	10	21	Ahmadnagar
64	83	161	1,503	1,360	54	10	4	9	18	..
2	92	348	1,094	1,065	52	13	6	5	2	Pune
3	95	360	1,251	1,252	52	14	9	3	3	..
8	79	211	1,840	1,599	108	6	4	5	3	Satara
..	89	179	2,095	2,255	127	8	3	3	3	..
47	99	134	1,659	1,889	123	6	2	5	8	Sangli
9	122	189	1,442	1,550	87	5	3	6	6	..
4	18	132	340	990	47	8	3	5	1	Solapur
4	16	212	884	963	40	10	2	9	1	..
6	263	979	20,343	10,708	257	14	47	5	1	Kolhapur
2	275	874	17,840	13,635	604	17	68	1	1	..
72	73	112	2,224	1,483	56	12	3	1	..	Aurangabad
85	85	130	3,195	2,777	63	12	5
..	26	82	169	197	13	5	1	Jalna
..	51	81	5,443	5,391	17	6	6
2	7	153	2,726	2,340	49	5	1	3	2	Parbhani
5	8	168	7,821	7,869	37	6	1	2
..	10	81	285	191	29	3	1	5	2	Beed
..	10	82	867	295	27	3	..	5	1	..
..	69	258	921	1,493	116	9	3	5	2	Nanded
15	72	412	4,749	3,876	77	9	2	7	5	..
..	6	25	196	190	5	4	..	2	..	Osmanabad
..	6	27	192	197	8	3	..	3
..	10	39	442	390	13	3	..	3	1	Latur
..	9	31	270	419	13	4	..	5	4	..
24	98	293	4,220	3,294	76	13	3	6	7	Buldana
2	107	330	9,683	8,283	150	9	2	10	9	..
14	110	271	1,799	2,081	71	7	2	7	8	Akola
..	139	312	8,824	8,854	105	10	4	4	7	..

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	
24	भमरावती	1984-85	23	19	134	71	390	1	..
			1985-86	23	20	134	29	501	1	1
25	यशतमाळ	1984-85	15	23	141	12	460	..	1
			1985-86	14	23	150	35	569
26	बर्घा	1984-85	19	8	123	27	467	1	..
			1985-86	15	9	143	36	522
27	नागपूर	1984-85	23	17	1,012	349	1,789	..	455
			1985-86	25	16	1,061	442	2,397
28	धंदारा	1984-85	12	9	83	50	175
			1985-86	12	10	86	40	191
29	चंद्रपूर	1984-85	13	8	82	33	250	52	49
			1985-86	13	8	64	40	239
30	गडचिरोली	1984-85	7	4	22	7	39
			1985-86	7	4	24	10	45
	महाराष्ट्र राज्य	1984-85	581	585	7,282	4,393	22,057	651	1,071
			1985-86	655	725	8,868	3,702	26,176	585	566

आधार.—महकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे।

सत्यमेव जयते

TABLE No. 164—contd.

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(2)
2	47	229	2,728	3,177	113	9	4	10	8	Amravati
2	72	271	11,610	11,282	156	13	6	7	1	
..	64	276	827	887	120	11	4	3	3	Yavatmal
..	70	324	12,918	13,141	175	13	7	1	2	
1	68	263	1,221	1,340	131	9	6	1	..	Wardha
1	79	275	4,064	2,231	167	10	7	
14	303	896	3,849	4,360	576	8	52	7	6	Nagpur
14	569	957	4,191	4,867	858	13	79	2	5	
..	31	65	617	714	78	4	..	8	3	Bhandara
..	36	63	659	672	87	6	1	6	2	
17	26	133	1,473	1,481	74	7	1	5	3	Chandrapur
17	41	102	1,938	1,648	78	8	10	3	2	
..	8	25	71	79	6	3	..	4	3	Gadchiroli
..	11	23	95	102	11	2	..	5	2	
544	2,705	13,915	1,13,897	1,02,487	4,893	320	325	170	134	Maharashtra State
489	3,426	15,376	1,36,175	1,25,881	6,862	363	307	193	124	

Source.—Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

16. ग्रामविकास व महकार/

तबता क्रमांक/

महकारी उत्पादक संस्थांचे आवहार/

क्र.सं. Serial No.	जिल्हा	वर्ष Year	समाजांची संख्या No. of Societies	सदस्य संख्या Member- ship	स्वयं भांडवल Owned Funds	इतर कर्जे Other borrowings	वाढी भांडवल Working capital	नवीन कर्जे Fresh loans	कर्जे वसुली Recoveries	घेणे कर्जे Loans Outstanding	गुणवत्ता Investment
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	बृहन्मवई	1984-85	203	28	1,125	578	2,447	42	38	120	50
		1985-86	215	24	912	353	1,534	23	75	68	59
2	ठाणे	1984-85	502	79	1,012	1,105	2,036	22	3	436	145
		1985-86	521	79	954	1,125	1,911	182	287	331	469
3	रायगड	1984-85	286	49	404	258	910	4	20	298	50
		1985-86	295	50	265	234	866	49	121	226	87
4	रुनागिरी	1984-85	109	27	223	147	374	2		78	27
		1985-86	119	30	220	144	403	22	21	79	124
5	मिथुदुर्ग	1984-85	174	36	209	235	601	5		88	77
		1985-86	186	42	212	256	636	43	41	90	341
6	नागिक	1984-85	848	151	4,999	3,443	10,140	22	47	141	5,248
		1985-86	910	154	4,942	3,672	11,183	51	105	86	6,053
7	घुळे	1984-85	1,107	137	3,666	3,158	8,069	144	150	331	4,050
		1985-86	1,161	146	3,733	3,208	8,426	53	67	317	4,266
8	कळगाव	1984-85	1,216	158	3,313	1,992	5,880	29	40	622	2,362
		1985-86	1,257	161	3,310	2,266	6,204	59	83	599	2,361
9	भद्रमदनगर	1984-85	921	186	10,196	6,530	25,113	5	10	201	16,810
		1985-86	1,052	195	10,134	6,244	25,394	6	68	139	17,845
10	पुणे	1984-85	1,510	149	4,040	1,947	8,501	225	80	232	4,917
		1985-86	1,783	161	3,976	2,022	8,577	98	195	135	5,283
11	सातारा	1984-85	1,281	189	4,478	2,531	10,660	1	5	20	6,267
		1985-86	1,396	213	4,408	2,702	10,991	91	69	42	6,835
12	सांगली	1984-85	861	166	5,186	3,579	11,713	12	2	123	7,158
		1985-86	938	212	4,979	3,544	11,427	35	71	87	7,714
13	सांगली	1984-85	1,472	122	7,776	4,655	14,949		15	242	6,171
		1985-86	1,610	132	7,910	4,396	15,320	22	55	209	6,502
14	कोल्हापूर	1984-85	1,578	451	14,032	7,238	31,127	63	5	432	13,748
		1985-86	1,743	449	13,657	7,183	30,703	72	254	250	14,985
15	औरंगाबाद	1984-85	465	84	2,413	2,152	4,426	1	106	64	2,854
		1985-86	508	86	2,400	2,111	4,452	23	19	68	2,855
16	जालना	1984-85	205	27	872	817	1,528		10	72	1,201
		1985-86	232	41	908	823	1,536	39	48	63	1,177
17	परभणी	1984-85	313	62	2,082	2,609	3,937	76	150	115	2,264
		1985-86	374	66	2,101	2,550	4,052	19	18	117	2,340
18	बीद	1984-85	645	61	2,147	1,988	3,740	10	4	46	2,799
		1985-86	729	59	2,132	1,923	3,766	11	15	40	2,736
19	नांदेड	1984-85	634	73	1,310	1,344	2,270	1	6	60	1,304
		1985-86	691	75	1,356	1,369	2,391	1	27	34	1,308
20	उस्मानाबाद	1984-85	110	64	1,264	127	2,096		3	25	1,126
		1985-86	476	66	1,303	152	2,139	48	45	29	1,152
21	गतूर	1984-85	538	57	1,682	1,508	3,041		10	45	1,237
		1985-86	591	71	1,681	1,468	3,067	2	25	23	1,243
22	मुलशाणा	1984-85	554	64	1,146	925	1,034	37	33	42	397
		1985-86	566	67	1,146	938	1,679	6	1	48	413
23	अकोला	1984-85	371	47	415	213	1,091			36	29
		1985-86	401	53	417	244	1,169	18	15	39	43
24	अमरावती	1984-85	429	50	895	241	1,099	1	5	163	138
		1985-86	447	54	915	252	1,144	21	23	161	142
25	यवतमाल	1984-85	623	92	1,340	779	2,994	3	2	56	469
		1985-86	628	98	1,359	801	3,181	21	14	62	472

RURAL DEVELOPMENT AND CO-OPERATION

TABLE No. 16.5 (16.5)

Operation of co-operative productive enterprises

(रकम लाख रुपयात)
(Amount in lakh Rs.)

इतर मत्त Other assets	मिळालेल्या मालाचा किंमत Value of goods received	विक्री मालाची किंमत Value of goods sold	वर्षा अखेरीस मिळक माल Stocks at the end of the year	नफा झालेल्या समाजा No. of societies with profit	नफा Amount of profit	तोटा झालेल्या समाजा No. of societies in loss	तोटा Amount of loss	वर्षातील नफा (+) तोटा (-) Profit (-) Loss (-) for the year	District
(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(2)
874	292	2,671	613	118	33	29	1	(-) 32	Greater Bombay
847	389	2,755	618	99	24	22	1	(-) 23	
628	525	2,031	176	209	136	178	16	(-) 120	Thane
673	1,351	2,865	175	221	128	178	19	(-) 109	
273	18	877	47	131	34	114	5	(-) 29	Raigad
404	153	1,784	51	133	38	129	7	(-) 31	
108	70	143	17	103	5	44	2	(-) 3	Ratnagiri
127	100	200	18	69	5	29	2	(-) 3	
142	136	605	14	74	10	30	5	(-) 5	Sindhudurg
172	127	723	13	130	14	41	4	(-) 10	
2,198	5,352	11,421	1,151	294	84	144	595	(-) 511	Nashik
2,803	2,484	11,802	1,161	306	116	191	588	(-) 472	
1,596	6,188	7,335	770	651	22	310	766	(-) 744	Dhule
1,949	5,894	7,074	785	544	17	321	807	(-) 790	
1,184	6,594	8,258	671	392	101	163	347	(-) 246	Jalgaon
1,528	6,178	7,669	674	767	383	212	410	(-) 27	
1,980	19,436	25,892	4,482	814	142	335	430	(-) 288	Ahmadnagar
2,069	20,752	27,856	4,459	455	98	411	451	(-) 353	
1,303	10,889	13,057	1,190	612	83	434	378	(-) 295	Pune
1,488	11,822	15,157	1,195	737	62	425	486	(-) 424	
1,314	9,881	12,827	1,805	709	82	350	269	(-) 187	Satara
1,471	10,315	13,209	1,843	785	102	456	312	(-) 210	
1,494	8,208	11,591	1,600	374	109	274	328	(-) 219	Sangli
1,469	8,234	11,837	1,544	417	116	325	298	(-) 182	
2,239	11,436	14,087	3,010	431	211	326	674	(-) 463	Solapur
2,629	10,765	13,897	2,795	674	219	566	696	(-) 477	
4,156	24,423	32,380	4,944	917	193	427	367	(-) 174	Kolhapur
4,101	24,975	34,493	4,828	1,011	193	454	479	(-) 286	
291	3,700	5,326	906	151	213	210	25	(-) 187	Aurangabad
313	3,728	5,375	906	197	221	163	22	(-) 199	
112	318	545	72	60	5	70	290	(-) 285	Jalna
129	325	410	71	60	5	71	290	(-) 285	
348	1,316	2,028	324	86	17	129	237	(-) 220	Parbhani
256	1,351	2,023	333	105	15	141	206	(-) 191	
302	1,957	2,896	523	359	160	184	51	(-) 109	Beed
375	2,517	3,381	464	298	164	211	43	(-) 121	
334	941	1,304	213	108	4	223	122	(-) 118	Nanded
433	866	1,228	211	136	24	296	122	(-) 98	
407	1,705	2,128	336	147	35	127	2	(-) 33	Osmanabad
466	1,652	2,102	336	162	39	153	24	(-) 15	
234	1,242	1,701	483	298	9	108	122	(-) 113	Latur
239	1,248	1,724	486	355	7	101	118	(-) 111	
692	1,355	1,464	89	227	32	149	111	(-) 79	Buldana
718	1,208	1,727	92	214	34	138	106	(-) 72	
393	847	1,071	144	167	22	151	36	(-) 14	Akola
427	835	1,086	143	107	16	160	36	(-) 20	
251	792	851	172	120	18	124	489	(-) 471	Amravati
250	806	882	175	123	25	126	487	(-) 462	
1,021	1,653	2,091	307	207	76	131	40	(-) 36	Yavatmal
1,187	1,602	2,293	293	120	88	227	42	(-) 46	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
26	वर्धा	1984-85	335	35	532	159	1,171	..	4	17	10
		1985-86	356	36	547	139	1,230	1	3	24	11
27	नागपूर	1984-85	805	80	1,521	1,226	2,718	..	18	181	244
		1985-86	882	82	1,579	1,052	2,807	14	32	144	267
28	भंडारा	1984-85	553	64	350	319	1,247	..	2	29	22
		1985-86	565	68	257	270	1,242	20	4	55	46
29	वडपूर	1984-85	343	44	133	71	951	1	5	22	33
		1985-86	334	46	130	118	1,122	6	5	23	28
30	गडचिरोली	1984-85	170	17	35	21	812	..	9	9	7
		1985-86	174	19	39	23	790	6	5	10	13
महाराष्ट्र राज्य		1984-85	19,504	2,859	78,826	51,892	1,67,485	706	782	4,346	81,194
		1985-86	21,140	3,035	77,882	51,579	1,69,342	1,062	1,811	3,598	87,311

भाषार.—सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

TABLE No. 16.5 (16.5)—contd.

(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(2)
818	844	872	25	146	14	103	10	(+)	4 Wardha
842	1,167	1,219	25	159	13	93	10	(+)	3
788	2,667	3,418	703	442	31	223	190	(-)	159 Nagpur
787	7,223	7,821	737	469	33	300	192	(-)	159
964	962	1,199	39	246	75	221	47	(+)	28 Bhandara
933	1,129	1,394	36	250	17	222	22	(-)	5
759	98	149	23	138	20	110	17	(+)	3 Chandrapur
916	368	408	25	167	16	101	17	(-)	1
776	21	25	1	76	7	82	8	(-)	1 Gadchiroli
751	219	231	2	55	6	61	7	()	1
27,979	1,13,866	1,71,241	24,850	8,807	1,983	5,533	5,980	(-)	3,997 Maharashtra State
30,792	1,32,983	1,84,455	24,494	9,319	2,238	6,324	6,304	(-)	4,066

Source.—Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

16. ग्रामविकास व सहकार/

तफता क्रमांक/

इतर सहकारी संस्थांचे कार्य/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	वर्ष year	संस्थांची संख्या No. of Societies	सदस्य संख्या Membership (*000 No.)	स्वीय भांडवल Owned capital	कर्ज Borrowings	खेळते भांडवल Working capital	नवीन कर्ज Fresh advances
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	यहमपुर्व	1984-85	10,650	1,078	4,366	11,107	28,361	119
		1985-86	11,227	1,108	4,687	10,355	33,234	101
2	ठाणे	1984-85	2,214	135	315	3,026	8,020	552
		1985-86	2,618	151	352	2,091	9,285	732
3	रायगड	1984-85	282	36	57	128	633	17
		1985-86	302	27	68	213	819	11
4	रत्नागिरी	1984-85	105	15	18	37	112	4
		1985-86	110	18	20	44	149	6
5	सिधुदुर्ग	1984-85	53	8	15	52	120	11
		1985-86	60	10	76	52	191	6
6	नाशिक	1984-85	1,387	91	142	2,113	4,809	184
		1985-86	1,450	83	142	3,881	6,060	1,415
7	धुळे	1984-85	793	96	97	817	1,754	212
		1985-86	809	101	110	985	2,136	349
8	जळगाव	1984-85	839	117	83	258	856	31
		1985-86	864	121	202	392	1,291	54
9	अहमदनगर	1984-85	794	120	885	873	3,653	146
		1985-86	831	125	1,020	1,318	4,623	204
10	पुणे	1984-85	3,279	202	527	1,669	4,403	94
		1985-86	3,539	215	560	2,230	5,021	44
11	मातारा	1984-85	640	51	120	231	791	8
		1985-86	648	54	122	219	859	5
12	गांगली	1984-85	415	51	92	247	740	19
		1985-86	420	51	78	244	679	21
13	सोलापूर	1984-85	1,125	105	196	499	2,239	52
		1985-86	1,149	106	257	684	2,449	63
14	कोल्हापूर	1984-85	696	127	306	716	1,706	83
		1985-86	713	148	392	1,027	1,956	89
15	औरंगाबाद	1984-85	597	34	147	797	1,098	408
		1985-86	628	36	167	675	921	507
16	जालना	1984-85	186	15	40	43	134	..
		1985-86	188	15	10	99	153	32
17	परभणी	1984-85	393	33	28	421	539	7
		1985-86	421	39	34	540	577	27
18	बीर	1984-85	416	32	23	216	349	6
		1985-86	419	32	24	273	528	5
19	नांदेड	1984-85	766	61	73	307	719	..
		1985-86	804	61	55	361	650	58
20	उस्मानाबाद	1984-85	336	25	16	66	184	..
		1985-86	362	26	18	98	230	..
21	लातूर	1984-85	478	20	33	344	615	43
		1985-86	505	35	37	490	772	76
22	बुलढाणा	1984-85	294	26	43	133	315	37
		1985-86	310	27	43	147	346	2
23	अकोला	1984-85	428	30	74	293	477	34
		1985-86	447	30	70	331	523	33

RURAL DEVELOPMENT AND CO-OPERATION

TABLE No. 16.6 (16.6)

Operations of other co-operative societies

(रकम लाख रुपयात)
(Amount in lakh Rs.)

कर्ज वसुली Recoveries	येणे कर्ज Loan Outstanding	गुंतवणूक Investment	इतर मत्ता Other assets	मिळालेल्या मालाची किंमत Value of goods received	विक्री मालाची किंमत Value of goods sold	वर्षाखेरीचा शिल्लक माल Stocks at the close of the year	वर्षातील नफा (+) तोटा (-) Profit (+) loss (-) for the year	District
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
84	549	30	8,609	15,779	16,804	822	(+) 105	Greater Bombay
76	573	30	8,690	15,420	16,644	835	(+) 107	
382	840	10	935	1,310	1,319	67	(+) 18	Thane
262	1,300	7	1,028	1,391	1,414	60	(+) 33	
	42	1	323	116	116	9	(-) 1	Raigad
3	50	1	486	164	160	11	(-) 2	
..	19	2	36	75	78	5	(+) 2	Ratnagiri
..	26	2	54	74	79	6	(+) 3	
4	23	15	48	150	159	10	(+) 2	Sindhudurg
4	25	15	108	181	192	11	(+) 3	
5	1,125	3	1,002	540	584	39	(+) 5	Nashik
550	1,987	2	1,110	618	664	43	(+) 7	
110	553	9	444	451	452	31	(+) 52	Dhule
165	737	9	332	509	536	37	(-) 42	
11	177	16	303	211	377	19	(+) 9	Jalgaon
1	237	82	588	217	363	20	(+) 20	
122	377	258	1,314	1,532	837	32	(-) 847	Ahmednagar
95	482	381	1,671	1,739	968	21	(-) 966	
131	1,354	13	1,278	953	970	56	(+) 18	Pune
5	1,535	10	1,429	1,005	960	45	(+) 33	
1	88	4	414	471	483	55	(+) 5	Satara
2	91	3	494	478	521	59	(+) 5	
16	40	9	423	276	295	37	(+) 2	Sangli
20	38	2	429	263	332	19	(+) 4	
3	381	8	1,730	504	754	59	(+) 78	Solapur
178	128	7	1,752	529	757	44	(-) 11	
56	253	12	970	1,839	1,963	141	(+) 7	Kolhapur
5	336	14	1,018	2,186	2,506	159	(+) 30	
26	598	4	172	160	164	16	(-) 1	Aurangabad
518	450	4	150	192	202	16	(+) 4	
3	36	1	23	10	12	2	(+) 1	Jalna
3	81	1	24	12	13	2	(+) 4	
2	251	3	96	76	80	6	(-) 4	Parbhani
5	288	4	120	125	157	11	(-) 3	
6	52	4	179	150	155	5	(-) 2	Beed
1	190	4	208	166	170	4	..	
1	347	27	148	226	241	30	(-) 11	Nanded
14	351	28	70	200	95	34	(-) 14	
..	7	2	91	12	12	2	(+) 1	Osmanabad
1	8	3	130	24	25	3	..	
8	189	3	281	68	60	2	(+) 3	Latur
8	257	3	312	39	40	4	(+) 3	
18	79	1	65	79	86	16	(+) 4	Buldana
15	68	1	117	92	92	15	..	
25	93	2	112	418	430	29	(+) 1	Akola
16	108	2	114	217	226	23	(+) 40	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)		
24	बमरावती	**	**	1984-85	610	70	77	897	1,444	16
				1985-86	623	77	77	796	1,278	56
25	यवतमाळ	**	**	1984-85	404	30	31	302	670	110
				1985-86	416	29	37	390	603	20
26	बर्धा	**	**	1984-85	268	23	27	113	187	5
				1985-86	278	23	32	130	206	7
27	नागपूर	**	**	1984-85	1,088	123	228	1,107	2,671	76
				1985-86	1,211	132	268	1,894	3,433	1,327
28	भंडारा	**	**	1984-85	281	35	37	201	512	82
				1985-86	307	38	46	242	601	38
29	चंद्रपूर	**	**	1984-85	171	23	39	120	333	14
				1985-86	174	24	42	138	336	7
30	गडचिरोली	**	**	1984-85	30	2	2	6	10	5
				1985-86	37	3	2	9	13	3
महाराष्ट्र-राज्य				1984-85	30,018	2,814	8,137	27,139	68,454	2,375
				1985-86	31,870	2,945	9,048	30,349	79,952	5,288

आधार.—सहकार आयुक्त आणि निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

TABLE No. 16-6 (16.6)—contd.

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
6	157	1	248	77	95	11	(-)3	Amravati
13	200	2	274	77	83	9	(-)2	
83	100	..	351	34	36	5	(+)1	Navatma
21	99	1	217	42	34	6	..	
1	41	1	71	66	76	6	(+)3	Wardha
8	40	1	68	66	74	6	(+)5	
33	648	8	232	551	523	58	(-)109	Nagpur
1,013	959	10	649	808	823	70	(-)109	
5	121	2	210	124	136	11	(+)9	Bhandara
15	144	3	263	148	147	16	(+)1	
3	65	2	141	227	252	33	(+)2	Chandrapur
1	74	1	142	231	228	24	(-)1	
..	5	..	3	Gadchiroli
..	8	..	4	
1,145	8,600	451	20,252	26,485	27,549	1,614	(-)648	Maharashtra State
3,018	10,870	633	22,051	27,213	28,505	1,613	(-)862	

Source.—Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

सत्यमेव जयते

17. खानगी**MINING AND QUARRYING**

१७.१. खनिज उत्पादने व त्यांचे मूल्य या संबंधीची आकडेवारी या विभागात दिली आहे.

17.1. Data on mineral production and their value are presented in this section.

17. छापी/

तक्ता फर्माफ/

छनिन्न उत्पादन/

बनुक्रमांक Serial No.	बानिज	उत्पादन/मूल्य	रायगड Raigad	रत्नागिरी Ratnagiri	सिद्धदुर्ग Siddhudurg	कोल्हापूर Kolhapur	अमरावती Amravati	यवतमाळ Yavatmal
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	बॉक्साइट	उत्पादन मूल्य	6,346 254	150 5	4,73,269 18,901
2	@केबोलिन (नैस गिफ)	उत्पादन मूल्य	403 12
3	कोरंडम	उत्पादन मूल्य
4	*कोळसा	उत्पादन मूल्य
5	डोलोमाईट	उत्पादन मूल्य
6	कच्चे लोखंड	उत्पादन मूल्य	1,307 55,084
7	कायनाईट	उत्पादन मूल्य
8	बुनखडी	उत्पादन मूल्य	880 35,914
9	कच्चे मॅंगनीज	उत्पादन मूल्य
10	गेड	उत्पादन मूल्य
11	संड (इतर)	उत्पादन मूल्य
12	फेलस्पार	उत्पादन मूल्य
13	सिलिका संड	उत्पादन मूल्य	21,562 791	1,41,879 5,921	675 34
14	क्वाटॅस	उत्पादन मूल्य
15	बेराईट	उत्पादन मूल्य
16	पायरोफ्लोईट	उत्पादन मूल्य
17	सिलिमामाईट	उत्पादन मूल्य

टोप.—(१) *उत्पादन हजार टनांत आहे. जिन्हावार/क्षेत्रवार माहिती उपलब्ध नाही.

(२) @बाबनाकले म्हणून ओळखला जातो.

साधार.—इंडियन न्युरो ऑफ माइन्स, भारत सरकार, नागपूर.

MINING AND QUARRYING

TABLE No. 17-1-A (8-4)

Mineral production

(1984)

(उत्पादन टनांत आणि मूल्य हजार रुपयांत)
(Production in tonnes and value in thousand Rs.)

नागपूर Nagpur	भंडारा Bhandara	चंद्रपूर Chandrapur	गडचिरोली Gadchiroli	एकूण Total	Production/Value	Mineral
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(3)	(2)
..	4,79,765	Production	Bauxite
..	19,160	Value	
3,910	..	1,299	..	5,612	Production	Kaolin @
117	..	26	..	155	Value.	(Natural).
..	535	535	Production	Corundum
..	655	655	Value.	
..	9,915	Production	Coal*
..	17,39,490	Value.	
20,394	20,394	Production	Dolomite
972	972	Value.	
..	..	8	16	1,331	Production	Iron ore
..	..	353	783	56,220	Value.	
..	21,861	21,861	Production	Kyanite
..	5,203	5,203	Value.	
..	..	1,024	..	1,904	Production	Limestone
..	..	28,941	..	64,855	Value.	
94,025	1,26,996	2,21,021	Production	Manganese ore
40,275	48,419	88,694	Value.	
2,342	2,342	Production	Ocher
68	68	Value.	
5,80,284	..	10,66,994	..	16,47,278	Production	Sand (Other)
5,803	..	9,636	..	15,439	Value.	
23	23	Production	Felspar
1	1	Value.	
..	1,64,116	Production	Silica Sand
..	6,746	Value.	
162	162	Production	Quartz
6	6	Value.	
..	..	70	..	70	Production	Barytes
..	..	4	..	4	Value.	
..	2,132	2,132	Production	Pyrophyllite
..	311	311	Value.	
..	5,246	5,246	Production	Sillimanite
..	3,866	3,866	Value.	

Note.—(1) *Quantity in '000 tonnes. Districtwise/fieldwise break-up is not available.

(2) @Also known as chinaclay kaolin (natural) refers to the mineral produced and consumed as such.

Source.—Indian Bureau of Mines, Government of India, Nagpur.

17. खनिज/खनिज और खनिज

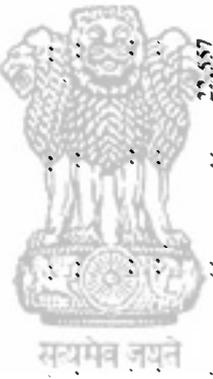
TABLE No. 17.1-B (8.4)

खनिज उत्पादन/Mineral Production

(1985)

(उत्पादन टन और मूल्य हजार रुपये में)
(Production in tonnes and value in thousand Rs.)

क्रमांक Serial No.	खनिज (1)	उत्पादन मूल्य (3)	राजसूय Rajaseva (4)	राजसूय Rajaseva (5)	सिन्धुदुर्ग Sindhudurg (6)	कोल्हापुर Kolhapur (7)	अनावली Anavali (8)	यवतुमल Yavatmal (9)	नागपुर Nagpur (10)	बेळगा Belga (11)	चंद्रपुर Chandrapur (12)	गडचिरोली Gadchiroli (13)	कुल Total (14)	उत्पादन मूल्य (15)	खनिज (16)
1	बॉक्साइट	उत्पादन मूल्य	11,087 440			3,72,644 14,910							3,33,731 15,350	उत्पादन मूल्य	बॉक्साइट
2	कोकोनिल (सैरिफिक)	उत्पादन मूल्य					5,583 153		5,225 116		1,469 26		12,277 295	उत्पादन मूल्य	कोकोनिल
3	कोरंडम	उत्पादन मूल्य								414 550			414 550	उत्पादन मूल्य	कोरंडम
4	कोरंडम	उत्पादन मूल्य											10,792 19,03,975	उत्पादन मूल्य	कोरंडम
5	कोकोनिल	उत्पादन मूल्य							22,557 1,241				22,557 1,241	उत्पादन मूल्य	कोकोनिल
6	रजसूय कोरंडम	उत्पादन मूल्य			1,041 43,170	1 27					15 629	20 826	1,077 44,652	उत्पादन मूल्य	रजसूय कोरंडम
7	ग्रेनाइट	उत्पादन मूल्य								13,723 3,377			13,723 3,377	उत्पादन मूल्य	ग्रेनाइट
8	ग्रेनाइट	उत्पादन मूल्य						847 34,617			908 25,301		1,755 59,918	उत्पादन मूल्य	ग्रेनाइट
9	रजसूय कोरंडम	उत्पादन मूल्य							1,03,660 92,844	1,34,121 63,334			2,37,781 1,56,178	उत्पादन मूल्य	रजसूय कोरंडम
10	गंधक	उत्पादन मूल्य							1,730 45				1,730 45	उत्पादन मूल्य	गंधक
11	सैंड	उत्पादन मूल्य							3,80,166 3,802		9,57,230 10,732		13,37,396 14,534	उत्पादन मूल्य	सैंड (Other)

सत्यमेव जयते

१८. उत्पन्न :

१८.१. या विभागात चालू कारखाने, सरासरी दैनिक रोजगार, औद्योगिक उत्पादने आणि वार्षिक उद्योग पाहणीत गोळा केलेली काही निवडक औद्योगिक वैशिष्ट्ये यावद्द्वारे सांख्यिकी माहिती दिलेली आहे.

१८.२. नक्यातील आकडे मुख्य कारखाने निरीक्षक यांच्याकडून फॅक्टरी अॅक्ट, १९४८ च्या कलम २ एम (एक) आणि २ एम (दोन) व कलम ८५ खाली येणाऱ्या कारखान्यांची मूलभूत सांख्यिकी माहिती गोळा करून पाठविल्यांतर त्या आधारावर अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयाने मांडित केले आहेत. कलम २ (एम) (एक) खाली नेल्या वारा महिन्यातील कोणत्याही एका दिवशी १० किंवा अधिक कामगार असणारे व शक्तीचा वापर करणारे कारखाने आणि कलम २ (एम) (दोन) खाली २० किंवा अधिक कामगार असणारे पण शक्तीचा वापर न करणारे कारखाने यांचा समावेश होतो. या व्यतिरिक्त कारखान्यांतील कामगारांची संख्या व शक्तीचा वापर केवळ किंवा वापर केले नाही हे विचारात न घेताही राज्य शासनाने अधिसूचनेद्वारे शासकीय राजपत्रातून सांख्यिकी माहिती पुरविण्यासाठी भाग पाडलेल्या कारखान्यांचाही समावेश केला जातो. हे कारखाने ज्या फॅक्टरी अॅक्ट, १९४८ च्या कलम ८५ खाली येतात आणि यातील कारखान्यांची माहिती १ जानेवारी आणि ३१ डिसेंबर या कालावधीत संपणाऱ्या लेखा संबंधित आहे.

१८.३. राष्ट्रीय नमुना पाहणी संघटना (भारत सरकार) यांचेकडून अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयामे उपलब्ध झालेल्या वार्षिक उद्योग पाहणी पत्रकाच्या आधारावर आकडेवारी या विभागात दिली आहे. ही पत्रके गणना व गणनेतर या दोन क्षेत्रात विभागलेल्या कारखान्यांकडून गोळा केली जातात आणि त्यातील माहिती १ एप्रिल ते ३१ मार्च या कालावधीत संपणाऱ्या लेखासंबंधित असते. गणना क्षेत्रात ५० किंवा अधिक कामगार व शक्तीचा वापर करणारे कारखाने आणि १०० किंवा त्याहून अधिक कामगार व शक्तीचा वापर न करणाऱ्या कारखान्यांचा समावेश होतो. यांची दरवर्षी संपूर्ण गणना केली जाते. यांची कारखाने गणनेतर क्षेत्राखाली येतात. १९७३-७४ पासून नमुना पाहणी क्षेत्रातील एकूण कारखान्यांपैकी ५० टक्के कारखाने दरवर्षी निवडले जातात आणि त्यांची दोन वर्षांच्या मठात पूर्ण पाहणी केली जाते. याशिवाय गणनेतर क्षेत्रात मोडणाऱ्या पण संपूर्ण भारतभर ५० कामगाराहून कमी कामगार असलेल्या कारखान्यांची गणना क्षेत्रातील कारखान्यांप्रमाणे दरवर्षी पाहणी केली जाते. तसेच या पाहणीत विद्युत, गैस उत्पादन व वितरण आणि पाणी वितरण व इतर सेवा तसेच स्वच्छता सेवा, दुसऱ्या व वैयक्तिक सेवा आणि चालू निवड यांचाही समावेश होतो. वकर्स अॅक्ट, १९९६ खाली येणारे विडी व सिगारेट कारखाने सुद्धा यात अंतर्भूत आहेत. बंद स्वरूपाचे कारखाने सुद्धा विचारात घेतले जातात पण संशोधन खात्यातील कारखाने, हॉटेल आणि उद्योग नहे, तेलाचे भांडे व वितरण यामध्ये गुनलॅंड, तांत्रिक शिक्षण संस्था (विक्रम किंवा चिनिमय यासाठी उत्पादन न करणाऱ्या) यांचा यात समावेश नाही.

१८.४. उत्पादक भांडवल वर्षाच्या शेवटच्या दिवसाची निवडित असून त्यामध्ये स्थिर व खेळत्या भांडवलाचा समावेश असतो. कामगारांची संख्या ही वेगवेगळ्या श्रेणीवरील म्हणजे कामगार, कामगार-तर इ. कामगारांची एकत्रित दैनिक सरासरी संख्या असते आणि त्यामध्ये भरपकारी रजेवर असणाऱ्या म्हणजे वैयक्तिक रजेवर, नैमित्तिक रजेवर व पकारी दीर्घ मुदतीच्या रजेवर असणाऱ्या कामगारांचा समावेश असतो. विक्रीसाठी तयार केलेल्या वस्तू व उपवस्तू ह्यांचे मूल्य, बाह्यभागासाठी केलेल्या कामाच्या सेवेचा मोबदला, विकत घेतलेल्या स्थितीमध्येच विकलेल्या मालाचे मूल्य आणि वार्षिक पाहणी वर्षाच्या सुरुवातीला व शेवटी असणाऱ्या अर्थ कच्च्या स्वरूपाच्या मालाच्या साठ्यामधील मूल्यात येणारा फरक इत्यादींचा समावेश एकूण

18. Manufacturing :

18.1. In this section, statistics regarding working factories, average daily employment, industrial production and some selected industrial characteristics collected in the Annual Survey of Industries is presented.

18.2. The data on working factories, are compiled by the Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, on the basis of data collected by the Chief Inspector of Factories from the factories covered under sections 2 m (i), 2 m (ii) and sec.-85 of the Factories Act, 1948. The factories using power, which employed 10 or more workers on any day of the preceding 12 months are covered under section 2 m (i) and the factories not using power employing 20 or more workers under section 2 m (ii). Apart from these two categories, State Government by notification in Official Gazette specifies a number of factories and makes obligatory for such factories to supply statistical information notwithstanding the number of persons employed therein and using or not using power. These factories are covered under section 85 of the Factories Act, 1948. The information relates to the accounting year of factory ending on any day between 1st January and 31st December.

18.3. The statistics relating to Annual Survey of Industries are based on the returns supplied to this Directorate by National Sample Survey Organisation, Government of India, which collects the data from the factories divided in two sectors, viz. (i) Census sector (ii) Non-census sector and returns relate to the accounting year of the factory ending on any day between 1st April to 31st March. In the census sector, factories employing 50 or more workers and using power and factories employing 100 or more workers and not using power are covered on complete enumeration basis every year. The remaining factories are covered in the non-census sector. In the non-census sector, since 1973-74, 50 per cent of the factories are selected every year and thus this sector is covered fully in a block period of two years. The factories in the non-census sector, having less than 50 workers all over India, are treated on par with factories in the census sector. The survey extends to all the manufacturing units including production and distribution of electricity, gas, water and also service industries like sanitary services, repairs services and personal services and motion picture production. The survey extends also to Biri and Cigar units which are covered under Workers Act, 1966. It also includes the factories reported closed. However, it excludes defence factories, restaurants and cafes, those engaged in storage and distribution of oil, technical training institutions not producing anything for sale or exchange.

18.4. Productive capital which relates to the last day of the year, consists of fixed and working capital. Number of persons employed is the average number of persons employed under various heads, such as workers, other than workers, etc. and it includes persons on leave with pay such as sick leave, casual leave or paid vacation. Gross output represents value of products and by-products manufactured for sale, work done for customers and a sale value of goods sold in the same condition as purchased and is adjusted for the difference in stocks of semi-finished goods at the beginning and at the end of the survey year. Value added by manufacture is computed by deducting from the gross factory value of output the gross value of input value

18. उत्पादन/

तस्ता क्रमांक/

बालू कारखान्यांचे कामगारांच्या संख्येनुसार वर्गीकरण/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	1-9 कामगार Workers		10-19 कामगार Workers		20-49 कामगार Workers		50-99 कामगार Workers	
		F.	W.	F.	W.	F.	W.	F.	W.
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	बृहन्मुवई	2,021	13,220	2,683	36,244	1,720	51,120	485	33,544
2	ठाणे	211	1,285	320	4,474	330	10,249	168	11,597
3	रायगड	20	130	26	360	38	1,177	23	1,713
4	रत्नागिरी	30	123	22	298	18	607	9	617
5	मिथुदुर्ग	44	184	8	103	14	400	13	854
6	नाशिक	274	1,313	189	2,523	107	3,339	42	3,219
7	घुळे	81	347	54	760	30	842	15	972
8	जळगाव	162	647	143	1,937	83	2,601	33	2,197
9	अहमदनगर	116	385	51	665	57	1,815	26	1,726
10	पुणे	576	2,681	499	6,688	418	12,306	143	9,491
11	सातारा	126	351	47	559	38	1,185	16	1,026
12	सांगली	213	887	74	1,072	46	1,287	20	1,366
13	सोलापूर	1,038	3,814	54	763	25	861	12	776
14	कोल्हापूर	344	1,850	210	2,923	125	3,810	28	1,998
15	औरंगाबाद	125	571	74	1,051	66	2,243	46	3,324
16	जालना	39	172	24	322	25	781	15	1,139
17	परभणी	25	91	9	120	17	527	15	880
18	बीड	37	189	22	277	21	665	4	278
19	नांदेड	52	221	14	187	10	338	17	1,074
20	उस्मानाबाद	18	83	11	138	8	178	6	370
21	बुलढाणा	91	208	13	206	40	1,209	26	1,881
22	अकोला	118	440	36	498	47	1,459	21	2,225
23	अमरावती	125	433	38	514	41	1,158	24	1,566
24	यवतमाळ	51	183	20	266	26	855	20	1,398
25	वर्धा	29	113	6	90	20	633	22	1,471
26	नागपूर	543	2,590	116	1,636	132	4,145	55	3,990
27	भंडारा	307	1,338	38	454	11	320	3	250
28	चंद्रपूर	129	548	8	106	31	1,037	14	959
29	गडचिरोली	29	127	2	29	3	72	2	123
महाराष्ट्र राज्य		6,968	34,574	4,811	65,263	3,547	1,07,219	1,333	92,024

F—कारखाने/

W—कामगार/

आधार.—मुख्य निरीक्षक, कारखाने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई/

MANUFACTURING

TABLE No. 18-1-A (8-1)

Distribution of working factories according to working strength
(1984)

100-499 कामगार workers		500-999 कामगार workers		1000-4999 कामगार workers		5,000 हून अधिक कामगार and above workers		कुल कामगार Total workers		District (2)
F.	W.	F.	W.	F.	W.	F.	W.	F.	W.	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	
475	99,995	80	55,929	88	1,69,494	10	65,295	7,562	5,24,841	Gr. Bombay
174	38,307	30	20,448	18	27,952	1,251	1,14,312	Thane
28	6,023	4	2,654	2	2,266	141	14,323	Raigad
9	1,624	1	531	89	3,800	Ratnagiri
4	997	83	2,538	Sindhudurg
42	9,005	11	8,169	6	11,461	1	6,400	672	45,429	Nashik
9	2,185	1	509	1	2,263	191	7,878	Dhule
20	4,302	5	3,016	7	12,494	453	27,194	Jalgaon
32	7,922	11	7,263	1	1,275	288	21,051	Ahmadnagar
135	29,606	23	16,631	15	28,397	2	18,518	1,811	1,24,318	Pune
18	3,605	4	2,748	3	3,648	252	13,122	Satara
12	3,389	2	1,480	3	4,364	370	13,845	Sangli
21	4,172	5	3,094	4	7,201	1	5,859	1,160	26,540	Solapur
39	7,245	7	4,954	7	9,565	760	32,345	Kolhapur
39	7,647	10	6,318	2	2,020	362	23,174	Aurangabad
6	828	1	635	110	3,877	Jalna
10	1,207	1	841	77	3,666	Parbhani
4	867	2	1,413	90	3,689	Beed
8	1,351	1	943	1	2,675	103	6,789	Nanded
6	1,539	1	1,046	50	3,354	Osmanabad
9	1,505	2	1,447	181	6,456	Buldana
17	2,477	5	3,143	1	1,310	255	11,552	Akola
19	2,993	2	1,187	249	7,851	Amravati
21	3,705	1	883	139	7,290	Yavatmal
6	830	3	5,049	86	8,186	Wardha
66	13,273	15	10,390	4	11,554	931	47,578	Nagpur
4	1,028	1	550	364	3,990	Bhandara
14	2,288	2	1,605	1	3,494	199	10,037	Chandrapur
1	268	37	619	Gadchiroli
1,248	2,60,183	227	1,56,781	168	3,07,528	14	96,072	18,316	11,19,644	Maharashtra State

Factories
workers

Source. The Chief Inspector of Factories, Government of Maharashtra, Bombay.

18. उत्पादन/

तबता क्रमांक/

चालू कारखान्यांचे कामगारांच्या संख्येनुसार वर्गीकरण/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	कामगार 1—9 Workers		कामगार 10—19 Workers		कामगार 20—49 Workers		कामगार 50—99 Workers	
		F	W	F	W	F	W	F	W
		(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	बुध्मबई	2,145	13,812	2,599	34,899	1,638	48,336	478	32,385
2	ठाणे	243	1,484	325	4,590	334	10,356	156	10,796
3	रायगड	12	69	25	324	30	1,016	21	1,584
4	रत्नागिरी	31	129	17	229	23	745	13	925
5	सिंधुदुर्ग	51	185	12	163	23	717	13	901
6	नाशिक	320	1,539	232	3,199	110	3,382	44	3,120
7	घुळे	91	353	58	805	33	1,053	9	613
8	जळगाव	212	889	168	2,141	92	2,932	30	2,189
9	अहमदनगर	132	489	65	856	59	1,750	27	1,751
10	पुणे	550	2,648	530	7,094	428	12,170	150	9,821
11	सातारा	130	319	43	504	41	1,313	15	986
12	सांगली	271	1,161	93	1,292	54	1,574	17	1,163
13	सोलापूर	1,134	4,049	56	780	28	945	15	1,000
14	कोल्हापूर	361	2,068	211	2,807	110	3,368	39	2,573
15	औरंगाबाद	131	637	61	859	71	2,354	44	3,195
16	जालना	36	160	27	375	29	852	16	1,038
17	परभणी	25	85	9	122	14	400	28	1,561
18	बीड	37	190	18	227	21	592	5	341
19	नांदेड	51	218	15	203	13	462	22	1,187
20	उस्मानाबाद	11	52	2	43	9	511
21	लातूर	9	43	9	111	4	103	1	62
22	मुलदाणा	80	210	15	228	34	1,151	24	1,626
23	अकोला	102	334	37	465	38	1,225	30	1,992
24	अमरावती	136	501	68	907	50	1,366	31	1,991
25	यवतमाळ	50	160	14	206	31	991	23	1,582
26	वर्धा	32	134	6	90	17	611	24	1,703
27	नागपूर	558	2,574	127	1,762	143	4,386	55	4,131
28	भंडारा	338	1,474	41	524	11	342	4	289
29	चंद्रपूर	139	518	15	183	42	1,242	12	799
30	गडचिरोली	31	65	4	56	4	152
महाराष्ट्र राज्य		7,449	36,549	4,900	66,001	3,527	1,05,879	1,355	91,815

F—कारखाने/

W—कामगार/

आधार—मुख्य निरीक्षक, कारखाने महाराष्ट्र शासन, मुंबई/

MANUFACTURING

TABLE No 18.1-B (8.1)

Distribution of working factories according to working strength

(1985)

कामगार 100—499 Workers		कामगार 500—999 Workers		कामगार 1000—4999 Workers		कामगार 5000 and above Workers		एकूण Total		District
F	W	F	W	F	W	F	W	F	W	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	
469	96,239	80	54,898	92	1,80,676	8	53,835	7,509	5,15,080	Greater Bombay
187	40,110	25	16,521	20	33,927	1,290	1,17,784	Thane
28	5,990	5	3,096	2	2,320	123	14,399	Raigad
9	1,674	1	549	94	4,251	Ratnagiri
5	875	104	2,841	Sindhudurg
37	7,989	11	8,010	8	17,491	762	44,730	Nashik
11	2,583	1	531	1	2,271	204	8,209	Dhule
25	5,247	6	3,783	6	11,031	539	28,212	Jalgaon
39	9,434	6	4,234	4	5,412	332	23,926	Ahmadnagar
144	30,286	25	18,173	19	31,442	2	18,508	1,848	1,30,092	Pune
17	3,529	6	4,100	3	4,237	255	14,988	Satara
14	3,489	2	1,238	3	4,446	454	14,355	Sangli
16	4,039	5	3,385	4	7,371	1	5,675	1,259	27,244	Solapur
34	6,725	7	5,420	6	7,877	768	30,838	Kolhapur
40	8,210	12	7,879	3	3,542	362	26,676	Aurangabad
9	1,382	1	533	118	4,340	Jalna
11	1,202	87	3,370	Parbhani
2	404	4	2,388	87	4,142	Beed
11	1,704	1	970	2	3,633	115	8,377	Nanded
2	472	24	1,078	Osmanabad
2	302	1	1,113	26	1,734	Latur
12	2,171	1	566	166	5,952	Buldana
22	3,216	5	3,060	1	1,283	235	11,575	Akola
17	2,659	2	1,090	304	8,514	Amravati
20	3,880	1	860	139	7,679	Yavatmal
9	1,092	3	4,986	91	8,616	Wardha
70	14,863	12	8,931	4	11,064	969	47,711	Nagpur
6	1,515	400	4,144	Bhandara
9	1,440	1	3,380	218	7,562	Chandrapur
..	114	40	387	Gadchiroli
1,277	2,62,827	219	1,50,215	183	3,37,502	11	78,018	18,922	11,28,806	Maharashtra State

Factories

Workers

Source.—The Chief Inspector of Factories, Government of Maharashtra, Bombay.

18. उत्पादन/MANUFACTURING

तबता क्रमांक/TABLE No. 18.2 A (8.2)

३१ डिसेंबर १९८४ रोजी संपणाच्या वर्षातील चालू कारखान्यांची व त्यातील सरासरी दैनिक कामगारांची प्रमुख उद्योग गटानुसार संख्या
Number of working factories and average daily employment in major groups of Industries during the year ending 31st December 1984

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	00 कृषी उत्पादन Agricultural production		02 पशुधन उत्पादन Livestock Production		03 कृषी सेवा Agricultural services		05 वन सर्वेक्षण व लाकडतोड Forestry and logging		19 इतर साणकाम Other mining		20-21 साद्य वस्तू food products		22 पेये, तंबाखू व तंबाखूचे पदार्थ यांचे उत्पादन Beverages, tobacco and tobacco products		23 सुती कापड Cotton textiles		Distri- (2)
		F. (3)	W. (4)	F. (5)	W. (6)	F. (7)	W. (8)	F. (9)	W. (10)	F. (11)	W. (12)	F. (13)	W. (14)	F. (15)	W. (16)	F. (17)	W. (18)	
1	बहुसंबई	4	53	3	23	294	15,989	13	4,641	217	1,14,286	Gr. Bombay
2	ठाणे	3	62	88	3,668	4	342	29	1,415	Thane
3	रायगड	23	597	2	303	1	315	Raigad
4	रत्नागिरी	20	521	1	34	2	330	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	16	678	1	60	Sindhudurg
6	नाशिक	2	189	79	5,439	2	875	49	1,474	Nashik
7	मुंबई	65	2,914	2	85	6	2,504	Dhule
8	जळगाव	2	37	127	5,983	5	429	28	7,227	Jalgaon
9	अहमदनगर	1	33	39	9,726	8	1,371	12	1,015	Ahmadnagar
10	पुणे	165	6,631	8	529	146	3,304	Pune
11	सातारा	65	4,008	2	467	6	287	Satara
12	सांगली	3	61	1	9	28	3,458	1	14	113	3,964	Sangli
13	सोलापूर	46	3,408	2	80	927	20,020	Solapur
14	कोल्हापूर	74	8,385	9	419	172	8,978	Kolhapur
15	कोरगाव	20	4,472	1	261	25	3,331	Aurangabad
16	जालना	25	541	30	1,241	Jalna
17	परभणी	16	1,563	29	1,744	Parbhani
18	बीड	16	1,652	15	315	Beed
19	नांदेड	19	639	27	4,714	Nanded
20	उस्मानाबाद	13	1,438	10	1,165	Osmanabad
21	बुलढाणा	36	1,543	53	4,034	Buldana
22	अकोला	52	1,351	70	7,515	Akola
23	अमरावती	47	1,138	45	5,003	Amravati
24	यवतमाळ	10	593	48	4,646	Yavatmal
25	वर्धा	1	15	9	321	41	7,367	Wardha
26	नागपूर	1	13	78	3,079	10	390	27	12,416	Nagpur
27	भंडारा	236	1,241	Bhandara
28	चंद्रपूर	84	490	5	513	Chandrapur
29	गडचिरोली	27	125	Gadchiroli
		10	348	1	9	21	1,031	4	53	6	85	1,817	91,591	71	10,300	2,133	2,19,123	महाराष्ट्र राज्य Maharashtra State

तबला क्रमांक/TABLE No. 18.2 A (8.2)—contd.

Serial No.	जिल्हा	उद्योग गट/Industry Group											District					
		24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34						
(1)	(2)	F. (19)	W. (20)	F. (21)	W. (22)	F. (23)	W. (24)	F. (25)	W. (26)	F. (27)	W. (28)	F. (29)	W. (30)	F. (31)	W. (32)	F. (33)	W. (34)	(2)
1	बुधमरुई	747	30,160	4	78	547	16,326	351	4,078	707	23,614	44	876	634	31,400	451	47,077	Greater Bombay
2	ठाणे	115	9,980	2	89	19	1,313	24	527	45	2,707	3	87	85	4,965	218	31,092	Thane
3	रायगड	3	88	10	1,032	4	122	39	5,146	Raigad
4	रत्नागिरी	1	17	22	71	3	39	1	30	4	347	Ratnagiri
5	मिथुनगं	39	155	1	35	Sindhudurg
6	नामिक	14	120	5	179	172	746	34	11,074	1	12	15	3,314	22	999	Nashik
7	वृष्टे	60	227	3	42	5	111	6	467	Dhule
8	अहमदाबाद	4	592	3	58	129	395	11	514	1	250	17	767	18	619	Jalgaon
9	अहमदनगर	1	48	1	15	1	246	91	276	8	193	3	284	11	312	Ahmednagar
10	पुणे	4	92	25	1,486	219	1,267	117	4,604	6	83	63	3,317	97	7,598	Pune
11	सातारा	88	210	9	266	1	15	2	108	Satara
12	सांगली	2	26	91	260	12	182	1	19	7	198	Sangli
13	सोलापूर	1	3	4	45	98	318	11	173	2	41	4	60	3	46	Solapur
14	कोल्हापूर	134	480	26	855	2	47	2	16	9	516	Kolhapur
15	औरंगाबाद	9	725	4	153	94	403	20	1,073	4	164	11	626	24	1,909	Aurangabad
16	जालना	2	23	28	84	2	84	Jalna
17	परभणी	1	11	24	98	Parbhani
18	बीड	32	158	1	48	Beed
19	नांदेड	36	148	3	126	2	79	Nanded
20	उस्मानाबाद	13	62	3	60	Osmanabad
21	बुलढाना	79	179	1	20	Buldana
22	अकोला	4	313	88	278	5	103	4	165	3	253	Akola
23	अमरावती	1	19	103	353	3	55	1	57	1	52	8	139	Amravati
24	यवतमाळ	1	883	48	164	2	33	1	11	Yavatmal
25	वर्धा	1	39	21	70	Wardha
26	नागपूर	4	99	4	198	441	2,606	48	3,396	13	1,390	40	1,524	Nagpur
27	भंडारा	69	297	3	421	1	24	1	9	5	165	Bhandara
28	चंद्रपूर	52	463	4	3,841	1	67	6	506	Chandrapur
29	गडचिरोली	4	85	1	268	Gadchiroli
		900	42,702	7	182	627	20,540	2,650	14,458	1,091	54,775	66	1,689	866	46,729	977	99,146	Maharashtra State

TABLE No. 18.2 A(8.2)—contd.

श्रुतक्रमांक	जिल्हा	उद्योग गट/Industry Group										District						
		32	33	34	35	36	37	38	39	40	41							
Serial No.		अधातू खनिज पदार्थ	सूक्ष्म धातू व मिश्रधातू	धातूच्या बसू व मटे भाग (यंत्रे व परिवहन साधने सोडून)	यंत्र साधने, यंत्रिकी अवजार आणि मटे भाग (विद्युत यंत्रसाधने सोडून)	विद्युत यंत्रसाधने, साधने, उपकरणे आणि मटे भाग	परिवहन साधने व मटे भाग	उत्पादन करणारे इतर उद्योग	विद्युत									
(1)	(2)	F. (35)	W. (36)	F. (37)	W. (38)	F. (39)	W. (40)	F. (41)	W. (42)	F. (43)	W. (44)	F. (45)	W. (46)	F. (47)	W. (48)	F. (49)	W. (50)	(2)
1	बुलढाई	..	200	9,903	18,456	262	964	35,468	36,771	558	39,829	168	56,464	338	11,615	21	1,359	Greater Bombay
2	ठाणे	..	66	4,515	10,205	130	8,038	8,038	15,480	55	9,619	27	5,433	33	2,378	14	1,032	Thane
3	रायगड	..	11	1,068	4,050	4	206	206	47	2	35	1	241	2	45	6	628	Raigad
4	रत्नागिरी	..	6	254	643	5	214	214	..	5	133	1	37	3	458	Ratnagiri
5	मिथुनगं	..	11	705	522	1	91	91	5	1	12	1	11	2	19	Sindhudurg
6	नासिक	..	67	1,316	1,685	21	1,930	1,930	2,837	35	3,609	12	5,434	5	119	9	2,085	Nashik
7	छत्रपती	..	23	590	13	4	114	114	4	56	Dhule
8	जळगाव	..	41	592	755	7	322	322	5,077	10	421	3	601	6	1,585	Jalgaon
9	अहमदनगर	..	30	1,003	1,115	14	747	747	1,079	5	911	6	1,464	2	35	3	65	Ahmednagar
10	पुणे	..	145	5,866	6,784	70	4,470	4,470	33,654	131	11,833	30	24,174	42	1,434	16	436	Pune
11	सातारा	..	13	1,493	425	6	1,139	1,139	2,197	3	378	7	909	2	18	6	109	Satara
12	सांगली	..	30	509	2,774	7	170	170	783	7	240	4	64	Sangli
13	सोलापूर	..	14	229	226	7	29	29	207	4	66	Solapur
14	कोल्हापूर	..	84	1,205	5,535	14	280	280	2,583	11	291	6	619	3	140	8	160	Kolhapur
15	औरंगाबाद	..	23	558	2,111	26	1,529	1,529	2,298	9	320	5	1,822	4	100	5	90	Aurangabad
16	जालना	..	1	55	524	4	737	737	150	Jalna
17	परभणी	..	1	50	..	1	26	26	6	1	44	Parbhani
18	बीड	..	7	228	..	2	47	47	8	3	37	6	719	Beed
19	नांदेड	..	4	261	..	2	22	22	200	1	28	Nanded
20	उस्मानाबाद	..	3	84	..	1	34	34	1	20	2	40	Osmanabad
21	बुलढाणा	..	2	45	77	1	24	1	15	Buldana
22	अकोला	..	7	181	..	7	79	79	27	4	603	Akola
23	अमरावती	..	8	151	..	5	38	38	62	2	35	2	32	Amravati
24	यवतमाळ	..	21	490	..	1	20	20	1	18	Yavatmal
25	वर्धा	..	4	77	70	1	7	7	25	Wardha
26	नागपूर	..	74	5,878	5,505	34	1,674	1,674	1,535	12	452	9	2,222	2	20	3	3,074	Nagpur
27	भंडारा	..	5	476	803	4	281	281	21	Bhandara
28	चंद्रपूर	..	41	3,221	674	1	25	1	157	Chandrapur
29	गडचिरोली	..	2	41	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य ...		944	41,044	741	62,752	1,517	57,712	1,456	1,05,101	849	68,171	275	99,395	436	15,972	132	12,914	Maharashtra State

तस्मात् क्रमांक/TABLE No. 18.2 A (8.2)—contd.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	उद्योग गट/Industry Group																एकूण Total	District (2)			
		92 शैक्षणिक, वैज्ञानिक आणि संशोधन सेवा Education and scientific research services	93 वैद्यकीय आणि आरोग्य सेवा Medical and health services	94 मनोरंजन व सांस्कृतिक सेवा Recreational and cultural services	95 व्यक्तिगत सेवा Personal services	96 दुरुस्ती सेवा Repair services	97 आंतरराष्ट्रीय व अन्य राज्य क्षेत्रातील उपक्रम सेवा International and other extra territorial bodies services	98 अवगीकृत सेवा Services not elsewhere classified	F. (85)	W. (86)	F. (87)	W. (88)	F. (89)	W. (90)	F. (91)	W. (92)	F. (93)			W. (94)	F. (95)	W. (96)
1	पुढेसुबई	3	42	..	17	763	15	1,198	130	11,002	2	163	5	595	7,562	5,24,841	Greater Bombay					
2	ठाणे	2	64	11	892	1,251	1,14,312	Thane					
3	रायगड	5	283	141	14,323	Raigad					
4	रत्नागिरी	9	672	89	3,800	Ratnagiri					
5	मिथुनगुं	6	245	83	2,538	Sindhudurg					
6	नासिक	26	1,749	672	45,429	Nashik					
7	मुंबई	12	755	191	7,878	Dhule					
8	जळगाव	15	1,035	453	27,194	Jalgaon					
9	अहमदनगर	1	64	1	32	11	854	288	21,051	Ahmadnagar					
10	पुणे	2	40	..	7	118	50	5,218	1	22	1,811	1,24,318	Pune					
11	सातारा	13	923	252	13,122	Satara					
12	सांगली	1	15	14	770	370	13,845	Sangli					
13	सालासूर	1	33	14	1,322	1,160	26,540	Solapur					
14	कोल्हापूर	2	26	1,623	760	32,345	Kolhapur					
15	औरंगाबाद	18	1,041	362	23,174	Aurangabad					
16	जालना	2	99	110	3,877	Jalna					
17	परभणी	3	124	77	3,666	Parbhani					
18	बीड	6	453	90	3,689	Beed					
19	नांदेड	8	572	103	6,789	Nanded					
20	उस्मानाबाद	4	451	50	3,354	Osmanabad					
21	बुलढाणा	5	480	181	6,456	Buldana					
22	अकोला	5	344	255	11,552	Akola					
23	अमरावती	11	529	249	7,851	Amravati					
24	यवतमाळ	6	432	139	7,290	Yavatmal					
25	वर्धा	4	195	86	8,186	Wardha					
26	नागपूर	2	41	26	1,698	931	47,578	Nagpur					
27	भंडारा	6	252	364	3,990	Bhandara					
28	चंद्रपूर	2	70	199	10,037	Chandrapur					
29	गडचिरोली	3	100	37	619	Gadchiroli					
		5	121	3	73	19	27	1,453	451	34,183	2	163	6	617	18,316	11,19,614	Maharashtra State					

F—कारखाने/Factories W—कामगार/Workers आहार—मुख्य निरीक्षक कारखाने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई Source—The Chief Inspector of Factories, Government of Maharashtra, Bombay.

18. उत्पादन/

तथा क्रमांक/

३१ डिसेंबर १९८५ रोजी संपणाच्या वर्षातील चालू कारखान्यांची व
Number of working factories and average daily Employment in

अनु. क्र. Serial No.	जिल्हा	उद्योग गट/									
		20-21 अन्न पदार्थांचे उत्पादन		22 पेये तबाबू व तंबाबूचे पदार्थांचे उत्पादन		23 गुनी कापडाचे उत्पादन		24 शोकर रेशीम व कृत्रिम तंतूच्या कापडाचे उत्पादन		25 तागाच्या व अशादीच्या तंतूच्या कापडाचे उत्पादन	
		Food Products		Beverages, Tobacco and Tobacco Products		Cotton Textiles		Wool, Silk and Synthetic Fibre Textiles		Jute, Hemp and Mesta Textiles	
(1)	(2)	F	W	F	W	F	W	F	W	F	W
1	बृहन्महर्ष	286	16,512	12	4,732	212	1,23,590	753	28,462	4	51
2	ठाणे	94	3,879	5	362	29	1,471	123	9,705	2	113
3	रायगड	10	389	2	286	1	477
4	रत्नागिरी	17	564	1	45	2	345
5	सिंधुदुर्ग	19	742	1	50
6	नाशिक	91	6,187	2	66	58	1,803	14	188	1	17
7	धुळे	69	3,469	1	79	10	2,756
8	जळगाव	157	6,654	5	456	39	6,680	6	784
9	अहमदनगर	43	11,151	9	1,458	7	1,210	1	44	1	17
10	पुणे	174	8,928	8	623	138	2,834	2	57
11	सातारा	65	6,134	2	440	4	232
12	सांगली	33	3,891	1	19	154	3,741	1	10
13	सोलापूर	52	4,129	2	71	1,003	18,424
14	कोल्हापूर	53	7,450	9	409	179	9,559
15	औरंगाबाद	20	5,482	1	268	26	3,322	8	811
16	जालना	25	579	36	1,652
17	परभणी	14	685	37	2,054
18	बीड	14	2,080	14	300
19	नांदेड	15	1,485	28	4,940
20	उस्मानाबाद	6	70	1	50
21	लातूर	6	134	9	1,201
22	बुलढाणा	29	1,422	52	3,852
23	अकोला	39	1,218	66	7,755
24	अमरावती	61	1,027	49	5,263
25	यवतमाळ	11	581	1	5,231	1	860
26	वर्धा	10	374	41	7,686
27	नागपूर	78	2,500	13	579	25	12,387	3	65	1	43
28	मंडाया	249	1,265
29	बेळगाव	93	404	7	494
30	गर्डा बंगोली	30	75
महाराष्ट्र राज्य		1,863	1,00,096	74	9,943	2,278	2,29,309	911	40,976	10	251

MANUFACTURING

TABLE No. 18.2 B (8.2)

स्वातंत्र्य सत्रातील दैनिक कामगारांची प्रमुख उद्योग गटानुसार संख्या
Major Groups of Industries during the year ending 31st December 1985

Industry Group													District
26 कापडाच्या वस्तूंचे उत्पादन (पादत्राणं मोडून सर्व बापग- व्याच्या वस्तू) Textile Products (including Wearing Apparel other than foot wear)		27 काकड आणि श्रीकटाच्या वस्तू, फर्निचर वगैरे यांचे उत्पादन Wood and wood products Furniture and Fixtures		28 कागद आणि कापडाच्या वस्तू, मुद्रण, प्रकाशन आणि तन्मम उद्योग Paper and paper products and Printing Publishing and Allied Industries		29 कातडी कातडीच्या आणि केसाळ कातडीच्या वस्तूंचे उत्पादन Leather and Leather and Fur products (except repair)		30 रबर, प्लॅस्टिक, पेट्रोलियम व दगडी कोळसा यांचे उत्पादन Rubber, Plastic, Petroleum and coal products		31 रसायने, रासायनिक पदार्थांचे (पेट्रोलियम व दगडी कोळसा यांचे उत्पादन सोडून) Chemicals and Chemical products (except products of petroleum and coal).		(2)	
F	W	F	W	F	W	F	W	F	W	F	W		
(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(2)	
550	16,145	369	4,087	689	21,947	49	981	612	27,610	447	45,048	Greater Bombay	
23	1,105	25	657	44	2,717	3	72	100	5,649	226	32,113	Thane	
3	101	8	1,038	4	176	37	5,149	Raigad	
1	29	22	72	5	77	2	32	6	431	Ratnagiri	
..	..	49	206	1	36	Sindhudurg	
7	222	184	750	39	9,765	1	15	22	3,287	26	956	Nashik	
..	..	68	200	3	43	3	94	6	525	Dhule	
6	153	128	374	12	500	1	365	25	656	26	679	Jalgaon	
1	264	106	324	11	553	5	274	17	520	Ahmadnagar	
26	1,419	224	1,532	116	4,624	5	62	66	3,897	103	8,385	Pune	
1	67	94	209	7	336	2	39	3	120	Satara	
1	17	108	296	16	233	1	8	9	168	Sangli	
3	32	107	335	12	178	2	40	5	56	4	60	Solapur	
..	..	146	532	27	558	2	40	3	27	12	550	Kolhapur	
4	108	92	407	22	1,076	4	169	12	1,501	23	2,076	Aurangabad	
2	25	27	88	2	67	1	14	Jalna	
1	50	25	128	3	122	Parbhani	
..	..	32	155	1	67	Beed	
..	..	43	172	3	161	3	189	Nanded	
..	..	11	52	1	21	Osmnabad	
..	..	2	10	2	32	Latur	
..	..	74	204	Buldana	
4	309	89	260	5	87	2	178	3	223	Akola	
2	32	119	434	5	75	2	83	4	109	8	182	Amravati	
..	..	47	136	2	23	1	20	Yavatmat	
1	48	24	80	1	55	Wardha	
4	389	466	2,344	53	3,554	15	1,639	42	1,493	Nagpur	
..	..	74	281	4	642	1	20	3	34	8	182	Bhandara	
..	..	55	648	4	3,700	1	44	6	288	Chandrapur	
..	..	4	126	1	35	Gadchiroli	
640	20,515	2,814	15,099	1,093	52,042	71	1,914	888	45,324	1,021	99,570	Maharashtra State	

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	उद्योग गट/											
		32 अधातू खनिज पदार्थांचे उत्पादन		33 मूलभूत धातू व मिश्रणे यांचे उत्पादन		34 धातूच्या वस्तू व भाग यांचे उत्पादन (यंत्रे व परिवहन सामुग्री सोडून)		35 यंत्र सामुग्री यांत्रिकी हत्यारे आणि भाग यांचे उत्पादन (विद्युत यंत्रसामुग्री सोडून)		36 विद्युत यंत्रसामुग्री, साधने उपकरणे व पुरवठा व सुटे भाग		37 परिवहन सामुग्री व सुटे भाग यांचे उत्पादन	
		Non-Metallic Mineral Products		Basic Metal and Alloys Industries		Metal Products and parts except Machinery and Transport Equipment		Machinery, Machine Tools and Parts except Electrical Machinery		Electrical Machinery Apparatus Appliances and supplies and parts		Transport Equipment and parts	
(1)	(2)	F	W	F	W	F	W	F	W	F	W	F	W
(1)	(2)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)
1	बुध्नुंबई	200	9,703	261	16,401	967	34,756	728	36,065	573	36,267	156	53,657
2	ठाणे	63	3,944	95	11,609	128	7,936	165	15,646	62	10,149	27	5,558
3	रायगड	12	1,078	22	4,015	3	148	2	37	2	35	1	255
4	रत्नागिरी	8	326	5	586	5	215	1	92	5	171
5	सिंधुदुर्ग	18	942	3	206	1	98	2	34	1	49
6	नाशिक	71	1,431	27	1,864	66	1,970	42	2,157	36	3,647	16	6,198
7	पुणे	22	340	3	31	4	99
8	जळगाव	41	519	8	361	18	285	6	5,056	16	536	3	1,389
9	अहमदनगर	34	960	13	1,126	20	879	26	1,171	6	963	7	1,801
10	पुणे	130	5,681	77	6,486	196	4,701	274	35,761	133	12,290	30	23,679
11	सातारा	12	1,492	10	283	6	759	15	2,203	3	357	7	1,021
12	सांगली	34	651	26	2,902	11	266	19	778	7	235
13	सोलापूर	17	257	8	1,861	7	24	7	239	1	2
14	कोल्हापूर	76	1,166	100	4,782	22	371	68	2,559	11	265	5	461
15	औरंगाबाद	22	533	24	1,939	24	1,488	32	2,246	9	296	7	3,540
16	जालना	1	55	8	508	4	623	3	209
17	परभणी	1	19	1	50
18	बीड	7	247	2	41	1	9	3	42
19	नांदेड	8	420	3	65	1	200	1	50
20	उस्मानाबाद
21	लातूर	3	88	1	38	1	9
22	बुलढाणा	2	45	1	110	1	20
23	अकोला	7	172	5	70	2	27
24	अमरावती	12	231	5	87	5	56	5	66
25	धवतपाळ	18	400	1	20
26	वर्धा	4	105	3	40	1	6	1	22
27	नागपूर	70	5,595	45	6,099	36	1,754	51	1,677	15	485	9	2,142
28	भंडारा	6	515	4	557	33	309	3	51	1	10
29	चंद्रपूर	45	1,687	2	190	1	12
30	गडचिरोली	2	47
महाराष्ट्र राज्य		945	38,630	745	61,956	1,570	57,027	1,458	1,06,386	888	65,856	270	99,760

F:-कारखाने/

W:-कामगार/

आधार:-मुख्य निरीक्षक, कागदाने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई/

टिपणी :- ०० ते १९ व ५० ते ९० पर्यंतच्या उद्योगगटात फार कमी कारखाने असल्यामुळे सदर उद्योग गटाचे एकत्रिकरण करून "दतर उद्योग गटात"/ समाविष्ट करण्यात आले आहेत.

18.2 B (8.2)—contd.

Industry Group													District
38		40		41		42		43		एकूण		Total	
इतर उत्पादक कारखाने Other Manufacturing Industries		विद्युत Electricity		वायु आणि भाप Gas and Steam		जलयोजना आणि पुरवठा Water Works and supply		इतर उद्योग गट Others Industry groups		एकूण			Total
F	W	F	W	F	W	F	W	F	W	F	W	(2)	
(37)	(38)	(39)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)		
324	11,650	20	1,433	4	656	21	506	272	24,821	7,509	15,080	Greater Bombay	
34	2,445	14	1,113	3	214	4	130	21	1,197	1,290	1,17,784	Thane	
2	41	6	766	3	113	5	295	123	14,399	Raigad	
1	66	3	440	10	760	94	4,251	Ratnagiri	
1	18	2	21	6	439	104	2,841	Sindhudurg	
5	112	9	1,622	1	8	4	126	40	2,339	762	44,730	Nashik	
..	..	4	68	11	505	204	8,209	Dhule	
1	10	10	1,560	2	26	29	1,169	539	28,212	Jalgaon	
2	33	5	84	4	140	14	954	332	23,926	Ahmednagar	
45	1,566	16	400	3	268	5	590	77	6,309	1,848	1,30,092	Pune	
2	32	6	120	2	78	14	1,066	255	14,988	Satara	
..	..	4	56	3	110	26	974	454	14,355	Sangli	
..	..	4	61	4	149	21	1,326	1,259	27,244	Solapur	
4	202	8	117	1	13	5	71	37	1,706	768	30,838	Kolhapur	
4	86	5	81	23	1,247	362	26,676	Aurangabad	
..	9	520	118	4,340	Jalna	
..	..	1	40	4	222	87	3,370	Parbhani	
..	..	6	733	7	468	87	4,142	Beed	
..	..	1	12	9	683	115	8,377	Nanded	
1	22	1	50	3	177	24	1,078	Osmanabad	
..	..	1	20	1	202	26	1,734	Latur	
..	..	1	15	6	284	166	5,952	Buldana	
..	..	4	538	9	738	235	11,575	Akola	
..	..	10	135	1	20	16	714	304	8,514	Amravati	
..	..	1	19	6	389	139	7,679	Yavatmal	
..	5	200	91	8,616	Wardha	
3	29	2	811	3	149	2	76	33	3,901	969	47,711	Nagpur	
1	1	13	277	400	4,144	Bhandara	
..	..	1	20	3	75	218	7,562	Chandrapur	
..	3	104	40	387	Gadchiroli	
430	16,313	145	10,335	15	1,308	60	2,135	733	54,061	18,922	11,28,806	Maharashtra State	

Factories.

Workers.

Source.—The Chief Inspector of Factories, Government of Maharashtra, Bombay.

Note.—The industry groups from 00 to 19 and from 50 to 99 have been consolidated into "Others Industry Groups" as these industry groups have very few factories.

18. उत्पादन/MANUFACTURING

सक्ता क्रमांक/TABLE No. 18-3 (8-3)

महाराष्ट्रातील औद्योगिक उत्पादन
Industrial production in Maharashtra

अनुक्रमांक Serial No.	उत्पादित वस्तूचे नाव	परिमाण	उत्पादन Production		Unit	Name of the item
			(1984)	(1985)		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(3)	(2)
1	कोळसा	हजार टन	9,693	11,063	Thousand Tonnes	Coal (Including lignite)
2	चुनखरी	हजार टन	1,887	N.A.	Thousand Tonnes	Lime Stone
3	माखर	हजार टन	2,124.3	2,414.1	Thousand Tonnes	Sugar
4	मीठ	हजार टन	453.3	457.1	Thousand Tonnes	Salt
5	वनस्पती	हजार टन	143.6	143.4	Thousand Tonnes	Vanaspati
6	सर्व प्रकारचे मून	टन	2,28,475	2,56,286	Tonne	All yarn
7	सर्व प्रकारचे कापड	हजार मीटर	12,38,113	13,29,752	Thousand Meters	All cloth
8	पेट्रोलियम (कूड)	हजार टन	19,170	20,611	Thousand Tonnes	Petroleum (crude)
9	पेट्रोलियम पदार्थ	हजार टन	8,462	9,410	Thousand Tonnes	Petroleum refinery products.
10	तयार पोळाद	हजार टन	189.2	204.7	Thousand Tonnes	Finished steel
11	पोलादाची लगड	हजार टन	468.8	587.0	Thousand Tonnes	Steel Ingots
12	कठीण मिश्र धातू	हजार टन	65.3	59.9	Thousand Tonnes	Ferroy Alloys
13	रेल्वे इन्जे	संख्या	21	13	Numbers	Railway Coaches
14	वीज	दशलक्ष कि. वॅट	Milli on KWH	Electricity

N. A.—Not Available.

*अस्थायी/Provisional.

संस्कार.—केंद्रीय सांख्यिकी संघटना, मासिक अहवाल.

Source.—Central Statistical Organisation, Monthly Returns.

18. उत्पादन/MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 18.4-A (8.5)

वार्षिक उद्योग पाहणी

Annual Survey of Industries

(गणना + बिगर गणना भाग)

(Census + Non-census parts)

(1984-85)

(रुपये लाखांत)
(Rs. in lakh)

अनुक्रमांक Serial No.	उद्योग	कारखान्यांची संख्या No. of factories	उत्पादक मालमूल्य Productive capital	सर्व कर्मचारी (संख्या) All employees (No.)	एकूण उत्पादन Total output	मूल्यवृद्धी Value added	Industries
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	20-21. खाद्य पदार्थ	1,335	68,181	1,07,486	2,37,096	25,774	20-21 Food products
2	22. पेये, तंबाखू व तंबाखूचे पदार्थ	418	11,736	52,155	28,794	7,328	22 Beverages, tobacco and tobacco products.
3	23. सुनो कापड	961	34,998	1,61,477	1,08,611	23,971	23 Cotton textiles.
4	24. लोकर, रेशीम व कृत्रिम तंतूचे कापड	854	28,587	70,680	1,11,953	20,510	24 Wool, Silk and Synthetic fibre textiles.
5	25. ताग व मेस्ता कापड	7	28	145	87	14	25 Jute, hemp and mesta textile.
6	26. कापडाच्या वस्तू (पादत्राणाव्यतिरिक्त धारण करण्याच्या परिधानामहोत).	607	6,789	18,518	31,956	4,406	26 Textile products (including wearing apparel other than footwear).
7	27. लाकडाच्या वस्तू आणि फनिचर	362	1,959	5,181	4,348	784	27 Wood and wood products, furniture and fixtures.
8	28. कागद, कागदाच्या वस्तू, मुद्रण, प्रकाशन व संबंधित उद्योग	1,133	32,998	55,549	64,853	14,621	28 Paper and paper products and printing, publishing and allied industries.
9	29. कातडी, कातडीच्या आणि केसाळ कातडीच्या वस्तू (दुरुस्ती सोडून).	69	915	3,635	3,780	885	29 Leather and leather and fur products (except repair).
10	30. रबर, प्लॅस्टिक, पेट्रोलियम व कोळसा यांचे पदार्थ.	842	76,888	37,868	2,78,875	20,153	30 Rubber, plastic, petroleum and coal products.
11	31. रसायने आणि रासायनिक पदार्थ	1,143	1,68,245	1,18,045	4,04,861	87,830	31 Chemicals and chemical products (except products of petroleum and coal).
12	32. अधातू खनिज पदार्थ	992	22,979	35,725	38,070	11,233	32 Non-metallic mineral products.
13	33. मूलभूत धातू व मिश्र धातू	757	52,806	68,287	1,48,336	18,988	33 Basic metal and alloys industries.
14	34. धातूच्या वस्तू व सुटे भाग (यंत्रे व परिवहन सामग्री सोडून)	1,234	51,010	51,140	73,151	198,46	34 Metal products and parts (except machinery and transport equipment).
15	35. यंत्रसामग्री, यांत्रिक अवजारे आणि सुटे भाग (विद्युत यंत्रसामग्री सोडून).	1,500	77,030	98,894	1,66,891	46,191	35 Machinery, machine tools and parts (except electrical machines).
16	36. विद्युत यंत्रसामग्री, साधने, उपकरणे आणि सुटे भाग.	848	48,979	69,006	1,11,859	30,932	36 Electrical machinery, apparatus appliances and supplies and parts.
17	37. परिवहन सामग्री व सुटे भाग	421	95,446	91,553	1,73,239	44,734	37 Transport equipment and parts.
18	38. उत्पादन करणारे इतर उद्योग	408	7,778	17,251	22,225	6,740	38 Other manufacturing industries.
19	40. विद्युत	25	3,69,991	91,609	1,84,676	45,448	40 Electricity.
20	41. वायू आणि वाष्प	41 Gas and steam.
21	42. जलवायू व्यवस्था	52	1,520	2,342	3,055	940	42 Water works and supply.
22	74. कोठार आणि बंधार	28	385	396	681	145	74 Storage and warehousing.
23	97. दुरुस्ती सेवा	425	4,971	29,256	14,004	5,865	97 Repair services.
	एकूण	14,421	11,64,219	11,86,198	22,11,403	4,37,339	Total

टीप :— (१) आकडे अस्थायी आहेत.

(२) आकडे मंडळीत दिल्यामुळे सर्व बेरजा जुळतीलच असे नाही.

(३) दोन किंवा त्यापेक्षा जास्त कारखाने असलेल्या पत्रकातील माहिती ही एकत्र कारखान्याकरिता आहे असे दर्शविते.

Note.— (1) The figures are provisional.

(2) Totals may not tally due to rounding of figures.

(3) Each consolidated return representing two or more factories is treated as representing only one factory.

साधन :— कार्य व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन.

Source.— Directorate of economics and statistics, Government of Maharashtra.

उत्पादन/MANUFACTURING

तबला क्रमांक/TABLE No. 18.4-B (8.5)

वार्षिक उद्योग पाहणी
Annual Survey of Industries

(गणना + बिगर गणना भाग/Census + Non-census parts)

1985-86

(रुपये लाखात/Rs. in lakh)

अनुक्रमांक Serial No.	उद्योग	कारखान्यांची संख्या No. of factories	उत्पादक भांडवल Productive capital	सर्व कर्मचारी (संख्या) All employees (No.)	एकूण उत्पादन Total output	मूल्यवृद्धी Value added	Industries
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	20-21 खाद्य पदार्थ	1,303	75,923	1,07,514	2,73,214	26,820	20-21 Food products
2	22 पेये तंबाखू व तंबाखूचे पदार्थ	269	10,522	53,223	36,455	7,823	22-Beverages, tobacco and tobacco products.
3	23 सुती कापड	967	32,410	1,79,979	1,40,650	33,708	23-Cotton textiles
4	24 लांकर, रेशम व कृत्रिम तंतूचे कापड	876	45,823	88,373	1,55,612	33,827	24-Wool, silk and synthetic fibre textiles.
5	25 ताम व मेस्ता कापड	8	49	108	328	31	25-Jute, hemp and mesta textiles
6	26 कापडाच्या वस्तू (पादत्राणाध्यतिरिक्त धारण करण्याची परिधानासहीत).	629	7,260	20,684	34,060	5,521	26-Textile products (including wearing apparel other than footwear).
7	27 लाकडाच्या वस्तू आणि फर्निचर	351	1,638	5,929	5,018	911	27-Wood and wood products, furniture and fixtures.
8	28 कागद, कागदाच्या वस्तू, मुद्रण, प्रकाशन व संबंधीत उद्योग.	1,091	40,132	56,755	71,434	17,327	28-Paper and paper products and printing, publishing and allied industries.
9	29 कातडी, कातडीच्या आणि केसाळ कातडीच्या वस्तू (दुरुस्ती सोडून).	59	1,066	3,825	4,873	1,392	29-Leather and leather and fur products (except repair).
10	30 रबर, प्लास्टिक, पेट्रोलियम व कोळसा यांचे पदार्थ.	833	66,268	39,769	3,54,108	22,918	30-Rubber, plastic, petroleum and coal products.
11	31 रसायने आणि रासायनिक पदार्थ	1,177	1,76,257	1,19,098	4,42,715	92,604	31-Chemicals and chemical products (except products of petroleum and coal).
12	32 अधातू खनिज पदार्थ	1,027	27,667	41,132	50,181	12,707	32-Non-metallic mineral products
13	33 मूलभूत धातू व मिश्र धातू	749	57,808	68,736	1,90,633	28,177	33-Basic metal and alloys industry
14	34 धातूच्या वस्तू व सुटे भाग (यंत्रे व परिवहन सामग्री सोडून).	1,278	27,058	49,015	83,410	21,076	34-Metal products and parts except machinery & transport equipment.
15	35 यंत्र सामग्री, यांत्रिक अवजारे आणि सुटे भाग (विद्युत यंत्रसामग्री सोडून).	1,467	78,320	94,434	1,77,056	45,591	35-Machinery, machine tools and parts except electrical machinery.
16	36 विद्युत यंत्र सामग्री, साधने, उपकरणे आणि सुटे भाग.	839	56,697	73,436	1,41,718	39,056	36-Electrical machinery, apparatus appliances and supplies and parts.
17	37 परिवहन सामग्री व सुटे भाग	439	1,08,431	8,62,91	1,97,095	51,387	37-Transport equipment and parts
18	38 उत्पादन करणारे इतर उद्योग	418	9,169	18,082	27,716	8,801	38-Other manufacturing industries
19	40 विद्युत	26	4,27,904	92,663	2,52,841	75,325	40-Electricity
20	41 वायू आणि वाफ	2	5	6	2	..	41-Gas and steam
21	42 जलदाय व्यवस्था	44	5,539	1,710	2,550	162	42-Water works and supply
22	74 कोठार आणि वखार	30	1,210	633	972	466	74-Storage and warehousing
23	97 दुरुस्ती सेवा	426	5,059	29,088	15,664	6,296	97-Repair services
एकूण	14,358	12,62,215	12,30,483	26,58,303	5,31,923	Total

टीप :- (१) आकडे अस्थायी आहेत.

(२) आकडे सक्षिप्तता दिव्यामुळे सर्व वेरजा जुळतीलच असे नाही.

(३) दोन किंवा त्यापेक्षा जास्त कारखाने असलेल्या पत्रकातील माहिती ही एकाच कारखान्याकरिता आहे असे दर्शविते.

Note.- (1) The figures are provisional.

(2) Totals may not tally due to rounding of figures.

(3) Each consolidated return representing two or more factories is treated as representing only one factory.

आधार :- अर्थ व माहितीची संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.- Directorate of economics and statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

19. वीज व ऊर्जा

१९.१. राज्यातील विजेची स्थापित क्षमता, उत्पादन व वापर आणि विद्युतीकरण झालेली गावे व शहरे याबद्दलची माहिती या विभागात दिली आहे.

१९.२. ह्या विभागात विजेची (१) स्थापित क्षमता, (२) उत्पादन व (३) वापर यांची आकडेवारी फक्त सार्वजनिक वापरासाठी दिली आहे. महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळाने हाती घेतलेल्या विद्युतीकरण कार्यक्रमाच्या प्रगतीबद्दलच्या आकडेवारीत खाजगी संस्थांनी वीजपुरवठा केलेली गावे व शहरे यांच्या संख्येचाही समावेश आहे.

19. ELECTRICITY AND POWER

19.1. Information on installed capacity production and consumption of electricity and towns and villages electrified in the State is given in this Section.

19.2. The figures of (i) installed capacity, (ii) output and (iii) consumption of electricity given in table relate only to public utilities. The data on progress of electrification under Maharashtra State Electricity Board also includes villages and towns which are electrified by the private agencies.

तबला क्रमांक TABLE No. 19.2 (9.2)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)
26	बसा	..	74	427	722	715	791	817	850	899	948	949	Wardha
27	नागपूर	..	237	646	1,099	1,227	1,345	1,378	1,434	1,491	1,547	1,580	Nagpur
28	भंडारा	..	41	583	755	932	1,037	1,067	1,154	1,236	1,307	1,355	Bhandara
29	चंद्रपूर	..	20	301	556	737	1,101	1,199	1,348	1,028	1,080	1,132	Chandrapur
30	गडचिरोली	N.A.S.	431	462	535	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	..	853	12,752	20,112	23,672	27,914	29,139	30,866	32,313	33,402	33,927	Maharashtra State

टीप.—स्तंभ ९ मध्ये फक्त वस्ती असलेल्या ठिकाणांचा समावेश केला आहे. वाढ्या, गणना न केली व १९४३ वरती असलेल्या विद्युतीकरण झालेले ठिकाणांचा समावेश नाही.

Note.—Total under Col. 9 includes inhabited census places and the 1043 electrified uninhabited census places are not included here.

संस्कार—महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, मुंबई.

Source.—Maharashtra State Electricity Board, Bombay.

20. अध्यापार

२०.१. मुंबई बंदरातील आयात व निर्यात, तसेच महाराष्ट्र राज्यात रॉहमार्गाने व जलमार्गाने झालेली निवडक वस्तूंची आयात यासंबंधीची माहिती या विभागात दिली आहे.

20. TRADE

20.1. Information on imports and exports in Bombay Port, and imports and exports of selected commodities in Maharashtra State by Rail and River is given in this section.

20. व्यापार / TRADE

तबता क्रमांक/TABLE No. 20-1 (12.1)

मुंबई बंदरात आयात झालेला माल
Imports into Bombay Port

(शंभर मेट्रिक टनात)
(In hundred metric tonnes)

क्रमांक Serial No.	वस्तू गट	किनारा Shore												एकूण बायल माल Total Imports	Commodities
		परदेशी Foreign						किनाऱ्यावरील Coastal							
		1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	1984-85	1985-86		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(12)	(2)		
1	अॅल्बेस्टॉम व अॅल्बेस्टॉमचे साहित्य अस्फाल्ट	492	608	492	608	492	608	..	Asbestos and Asbestos material. Asphalt		
2	बांधकाम साहित्य— (१) निमेंट (२) गिमेंटचे तुकडे (३) चुना वुलवडी (४) लाकडाचे ऑइके (५) रेली (६) टाईल्स (७) इतर	1,262	1,146	4	3	1,266	1,149	1,266	1,149	..	Building material— (i) Cement (ii) Cement Clinker (iii) Chuna lime and limestone. (iv) Tim in logs (v) Sand (vi) Tiles (vii) Others		
3	काळा कांबीन	Carbon black		
4	मायल वाहतुकीचे वेदारे वाहतुकीच्या पंटाऱ्यातील मायल	1,266	1,517	1,266	1,517	1,266	1,517	..	Cargo containers Cargo in I C D		
5	रसायने— (१) गवक (२) इतर	3,750	3,600	3,750	3,600	3,750	3,600	..	Chemicals— (i) Sulphur (ii) Other kinds		
6	खोबरे	Copra cotton raw		
7	कापूस कच्चा	..	66	66	66	..	Drugs and medicines		
8	ओषधे व औषधी द्रव्ये	151	136	151	136	151	136	..	Dyes and colours		
9	रंग	415	394	415	394	16	11	431	405	..	Earth and earthenware		
10	माती व मातीची भांडी	403	267	20	30	423	297	423	297	..	Fertilisers— (i) Ammonium sulphet (ii) Rock phosphate (iii) Urea (iv) Other chemical fertilisers.		
11	बत्ते— (१) अमोनियम सल्फेट (२) रॉक फॉस्फेट (३) युरिया (४) इतर रासायनिक बत्ते	..	175	175	175	..	Fibres—synthetic		
12	हड्डिम घारे	443	519	443	519	443	519	..	Fish—fresh		
13	तांबे मासळी	371	371	371	371	371	371	..			

तपला त्रमाल/TABLE No. 26.1 (12.1)—contd.

(संभर मेट्रिक टनल)
(In hundred metric tonnes)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
29	कागद व कागदाच्या वस्तू	..	3,168	1	1	3,200	3,169	3,200	3,169	Paper and paper products
30	प्लॅस्टिक व प्लॅस्टिक वस्तू निर्माण	..	2,343	1,680	2,343	1	..	1,681	2,343	Plastics and plastic manufactures.
31	खर उत्पादने	..	35	58	35	58	35	Rubber manufactured
32	कच्चा खर	..	254	205	254	2	..	207	254	Rubber raw
33	रेल्वेच्या वाघिणी, गाड्या वगैरेचे भाग	..	1,650	1,570	1,650	1,570	1,650	Rly. wagnons, carriages etc. parts of.
34	मोठ	818	818	916	818	916	Salt
35	माखर	..	3,306	486	3,306	486	3,306	Sugar
36	कृत्रिम राल	50	50	†	Synthetic resins
37	लाकडाचा लगदा	..	1,636	481	1,636	481	1,636	Woodpulp
38	मुनी, रेशमी, लोकर व कृत्रिम धाग्याचे कापड	..	454	554	454	554	454	Textiles— Cotton, Silk, Woolfen and Synthetic.
39	लाकूड व इमारती लाकूड— (१) इमारती लाकूड व बांधकाम इतर प्रकारचे लाकूड. (२) इतर न उल्लेखिलेले लाकडाचे उत्पादन.	..	28	206	51	206	79	206	79	Wood and Timber— (i) Timber other sorts including poles etc. (ii) Wooden products not otherwise specified
40	संकीर्ण	..	47,363	7,041	5,379	55,928	52,742	33	35	55,961	52,777	Miscellaneous
	एकूण	..	1,11,680	10,423	7,793	1,13,650	1,19,473	101	92	1,13,751	1,19,565	Grand Total

टीप.—†आकडे संकीर्णमध्ये समाविष्ट केले.

Note.—Figures merged in miscellaneous.

माधुर.—मुंबई पोर्ट ट्रस्टचा प्रसासत अहवाल.

Source.—Administration report of Bombay Port Trust.

20. व्यापार/TRADE

तपसा कर्माक/TABLE No. 20.2 (12.2)

मुंबई बंदरातून निर्यात होणारा माल
Exports from Bombay Port

(मेट्रिक टन वरून टोन्स)
(In metric dead weight tonnage)

किनारा/Shore

संक्रमांक Serial No.	वस्तुगत	परदेशी Foreign		किनाऱ्यावरील Coastal		एकूण Total		एकूण निर्यात माल Total exports		Commodities
		1984-85 (3)	1985-86 (4)	1984-85 (5)	1985-86 (6)	1984-85 (7)	1985-86 (8)	1984-85 (9)	1985-86 (10)	
(1)	(2)									(2)
1	प्राचीन कलात्मक वस्तु	273	200	273	200	273	200	Antiques, artware and curios
2	पित्र्यात नसलेले इतर सर्व प्राणी	64	3	64	3	64	3	All other animals not in cages (I. S. R. 3V)
3	अॅम्बेस्टॉम व अॅम्बेस्टॉमचे सामान	20	20	..	20	..	Asbestos and asbestos material
4	इतर उल्लेख नसलेली पेंचे आणि सहाके विरहित पेंचे.	37	80	1	1	38	81	38	81	Beverages and drinks non-alcoholic N. O. S.
5	सायकली व सायकलीचे भाग	269	283	269	283	269	283	Bicycles and bicycle parts
6	इमारतीचे सामान	214	202	3	18	217	220	217	220	Building materials
7	रसायन	460	322	2	4	462	326	462	326	Chemicals
8	सामान वाहतुकीचे पेटारे	1,472	1,639	1,472	1,639	1,472	1,639	Cargo container
9	वाहतुकीच्या पेटार्यातील सामान	..	382	382	Cargo in container ICD
10	हाफी बिया	Coffee beans
11	कापूस— (१) कच्चा (२) पेटू आणि कुकट गेलेला (३) पेटू आणि धागा काढलेला	348	423	248	423	248	423	Cotton— (i) Raw (ii) Twist and waste (iii) Twist and Yarn.
12	औषधी द्रव्ये व औषधे	48	53	48	53	48	53	Drugs and medicines
13	रंग द्रव्ये व रंग	1,093	729	1,093	729	1,093	729	Dyes and colours
14	माती व मातीची उत्पादने	201	221	201	221	201	221	Earth and earthenware
15	हार्डे व हार्डाचे खत	203	173	1	..	204	173	204	173	Fertilisers— (i) Bone and bonemeal (ii) Others
16	मत्स्यांवादाने— ताजी मानळी	302	282	302	282	302	282	Fish products— (i) Fish fresh
17	बेरंग (पॅरीमर)	..	213	..	1	203	214	203	214	Fodder (including oilcakes)
18	अन्नघाव्ये— तांदूळ गहू इतर	2,618	3,240	2,618	3,240	2,618	3,240	Foodgrains— (i) Rice (ii) Wheat (iii) Others
19	इतर न उल्लेखिलेले खाद्य पदार्थ फळे व भाज्या— (१) फळे—ताजी व पुरी (२) सुकविलेल्या व ताज्या भाज्या	1,209	440	1,209	440	1,209	440	Fruits and vegetables— (i) Fruits—dried and fresh (ii) Vegetables dried and fresh

† इतर अन्नघाव्ये समाविष्ट/Included in other Food-grain
• सुकींमसले समाविष्ट/Included in miscellaneous

तबता सभांक/TABLE No. 20.2 (12.2)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
20	काच व काच सामान	142	93	142	93	142	93	Glass and glass products
21	विणिल्या वस्तू, बारिकमारीक वस्तू क्रियाव्या फिली लेम वगैरे आणि भापरण्याचे कपडे	603	627	603	627	603	627	Hosiery, haberdashery, millinery and wearing apparel.
22	उपकरणे वगैरे	140	140	1	1	141	141	141	141	Instruments etc.
23	लाक, गोंद व राठ	69	42	69	42	69	42	Lac, gums and resins
24	चामडा व चामड्याची उत्पादने	78	60	78	60	78	60	Leather and leather manufactures
25	इतर लक न उल्लेखिलेली वस्तुसुधे	598	345	..	6	598	351	598	351	Machinery, N. O. S.
26	धातू व धातूची उत्पादने— (१) लोखंडी सामान (२) लोखंड व पोलार (३) लोखंडी मोंड व सामान (४) तारा व दोखंड (५) इतर धातू व धातूची उत्पादने	†	†	Metal and metal products— (i) Hardware (ii) Iron and steel materials (iii) Scrap and dross (iv) Wires and cables (v) Other metal and metal products
27	मोटार वाहने— मोटार गाड्या व १ १/२ टनापेक्षा जास्त वजनाची मोठी वाहने.	85	83	85	83	85	83	Motor vehicles— (i) Motor cars and heavy duty vehicles weighing 1 1/2 tonnes or more.
28	मोटारगाड्याचे भाग	264	307	264	307	264	307	Motor vehicle parts
29	तेलबिया	49	74	49	74	49	74	Oil-seeds
30	इतर लक न उल्लेखिलेली तेल व वस्तु	124	175	..	130	124	305	124	305	Oils and fats, N. O. S.
31	रा व रंगकामाचे सामान	184	148	1	1	182	149	182	149	Paints and painter's materials
32	प्लॅस्टिक व प्लॅस्टिकची उत्पादने	84	80	84	80	84	80	Plastics and Plastic manufactures
33	रबर उत्पादने	35	66	35	66	35	66	Rubber manufactures
34	मिरी व इतर मसाले	555	381	555	381	555	381	Spices including pepper
35	साखर	277	280	277	280	277	280	Sugar
36	घट्ट कडक वस्तु	29	3	29	3	29	3	Tajow
37	चहा	169	148	169	148	169	148	Tea
38	सापड— सुती, रेशमी, लोकरी व इतर सामाने	637	514	637	514	637	514	Textiles— Cotton, Silk, Woolen & Synthetic
39	तेवासू-गावगान	169	123	169	123	169	123	Tobacco—raw and country
40	तेवासू तयार	152	155	152	155	152	155	Tobacco manufactured
41	प्रसाधन माहित्य व अन्ने	49	43	49	43	49	43	Toilet preparations and perfumes
42	लाकड व इमारती लाकड— (१) इतर लक न उल्लेखिलेली कापड उत्पादने	58	48	1	1	59	49	59	49	Wood and timber— (i) Wooden products N. O. S.
43	संकीर्ण	15,884	11,567	1,20,087	93,425	1,35,971	1,04,992	1,35,971	1,04,992	Miscellaneous
	एकूण	35,578	30,024	1,20,132	93,609	1,55,710	1,23,633	1,55,711	1,23,633	Grand total

टोप—Note—(1) N. O. S.—Not otherwise specified.

* आकडे संकीर्ण मध्ये समाविष्ट

* Figures included in miscellaneous

† इतर धातूची उत्पादनेमध्ये समाविष्ट/Including in other metal and metal products.

साखर.—मुंबई पोर्ट ट्रस्टचा प्रशासन अहवाल.

Source.—Administration Report of Bombay Port Trust.

20. व्यापार/TRADE

तबला क्रमांक/TABLE No. 20.3 (12.3)

लोहमार्गाने व जलमार्गाने निवडक वस्तूंची महाराष्ट्र राज्यातील आयात व निर्यात*
Imports into and exports from Maharashtra State of selected commodities by rail and river*

अनुक्रमांक Serial No.	यस्तू	परिमाण Unit	आयात Imports		निर्यात Exports		Articles
			1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
मरुधा							
1	जनावरे (गेंड्या, मेंढ्या वगळून)	No.	2,05,656	1,40,354	3,011	4,974	Cattle (excluding sheep and goats)
2	घोडे, शिगरे, खेचरे	Do.	402	..	24	..	Horses, ponies and mules
3	गेंड्या आणि मेंढ्या	Do.	1,938	1,200	Sheep and goats
4	इतर जनावरे	Do.	58,445	1,956	579	3,618	Other animals
5	हाडे	Quintal	1,27,901	2,12,393	32,229	1,83,747	Bones
6	बिटा	Do.	89,757	1,95,478	2,687	9,745	Bricks
7	सिमेंट	Do.	2,00,13,217	7,37,96,733	10,03,696	30,34,427	Cement
8	कोळसा आणि कोक	Do.	5,89,26,759	10,97,59,931	2,54,79,902	12,82,12,042	Coal and coke
9	काफी	Do.	368	3,173	370	39	Coffee
10	पेढे व सूत-देशी	Do.	811	4,167	8,758	61,322	Cotton twist and yarn-Indian
11	पेढे व सूत-परदेशी	Do.	89	1,096	3,485	44,774	Cotton twist and yarn-Foreign
12	सुती कापडाचा माल-देशी	Do.	19,309	10,021	6,83,738	10,96,533	Cotton piece goods-Indian
13	सुती कापडाचा माल-परदेशी	Do.	105	596	481	4,768	Cotton piece goods-Foreign
14	हिरवा	Do.	3,166	7,894	10,395	4,408	Myrobalans
15	ताजी फळे व भाजीपाला	Do.	99,025	39,581	9,60,319	70,14,469	Fruits and vegetable fresh
16	मुवा भेजा	Do.	2,668	1,070	892	72,347	Fruits dried
17	अडी	Do.	1,037	176	1	..	Eggs
18	कांच	Do.	27,197	25,509	33,858	75,714	Glass
19	हरभटा व हरभट्याचे उत्पादन	Do.	8,43,659	13,30,625	3,57,517	10,08,587	Gram and gram products
20	चणे व चण्याच्या उत्पादनाव्यतिरिक्त कडधान्ये	Do.	5,50,994	6,88,527	6,39,578	53,81,056	Pulses other than gram and their products
21	मका	Do.	1,96,917	1,04,778	10,771	45,625	Maize
22	ज्वारी	Do.	1,81,700	70,341	5,07,127	38,50,668	Jowar
23	बाजरी	Do.	2,25,813	1,34,255	11,767	21,475	Bajra
24	ज्वारी व बाजरी व्यतिरिक्त धान्ये	Do.	3,239	395	235	6,002	Millet other than jowar and bajra
25	भात	Do.	24,678	2,62,135	1,35,761	3,73,273	Rice in the husk
26	तांदूळ	Do.	73,07,970	71,60,597	5,16,905	10,41,974	Rice not in the husk
27	गहू	Do.	1,11,00,547	1,22,54,917	5,23,132	15,05,406	Wheat
28	गहूचे पीठ	Do.	2,02,598	1,37,948	4,704	2,386	Wheat flour
29	इतर प्रकारची धान्ये, कडधान्ये व पीठ	Do.	80,726	71,943	52,171	44,865	Grain pulses etc. other sorts
30	भारतीय ताग व इतर तंतुमय पिके	Do.	1,920	709	9,099	17,200	Hemp, other than cotton
31	कच्ची चामडी	Do.	1,282	2,324	54,990	2,97,530	Hides, raw
32	कच्ची कातडी	Do.	160	474	6,610	50,553	Skins, raw
33	कमावलेली कातडी व चामडे	Do.	913	747	8,948	96,614	Hides and skins tanned and leather
34	ताग-कच्चा-मुटा	Do.	942	260	144	45	Jute, raw- loose
35	ताग-पक्का-गासड्या	Do.	687	1,100	..	32,034	Jute, raw- pucca bales
36	गोणपाटाच्या पिशव्या व कापड	Do.	1,62,225	89,482	16,136	16,574	Gunny bags and cloth
37	इतर ताग उत्पादने	Do.	3,036	4,963	416	32	Other jute manufacturers
38	कृत्रिम रेशमाच्या वस्तू	Do.	2,288	3,509	1,15,299	1,26,212	Artificial silk piece goods
39	लोकरा कापडाचा माल	Do.	5,190	1,294	6,823	7,999	Woollen piece goods
40	यंत्रे व यंत्रसामग्री	Do.	90,849	1,74,618	83,261	3,50,932	Machinery equipments
41	धातूच्या वस्तू	Do.	89,341	94,177	91,910	7,35,772	Metal products
42	पादब्राणे	Do.	887	4,572	17,784	52,147	Shoe (As foot-wear)
43	कच्चे लोखंड	Do.	3,31,313	29,472	1,863	5,827	Iron ore
44	लोखंडी व पोलादी सळघा वगैरे	Do.	1,04,93,914	1,06,88,158	12,59,235	74,12,025	Iron and steel bars, etc
45	लास व रोगण	Do.	476	838	6,477	9,096	Lac and shellac
46	बिडीची पाने	Do.	41,684	95,132	5,821	6,217	Bidi leaves
47	चूना आणि चुनखडी	Do.	1,52,850	3,49,641	15,914	36,775	Lime and lime stone
48	कच्चे मँगनीस	Do.	3,923	8,873	15,66,305	13,22,573	Manganese ore

TABLE No. 20.2—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)	
49	पेंड-गरंठी	Quintal ..	17,944	13,639	20,409	1,86,765	Oil-cakes-castor
50	पेंड-इतर	Do. ..	24,77,729	75,68,665	16,85,468	82,49,989	Oil-cakes-others
51	खनिज तेल	Do. ..	48,98,857	19,94,573	32,89,453	1,77,42,533	Oil minerals
52	घासलेट तेल	Do. ..	19,68,699	10,38,951	1,19,736	10,05,548	Oil-kerosene
53	वनस्पती तेल-एरंडी	Do. ..	10,661	613	38,646	13,628	Vegetable oil-castor
54	वनस्पती तेल-खोबरे	Do. ..	2,403	224	10,997	73,936	Vegetable oil-coconut
55	वनस्पती तेल-शेंगदाणे	Do. ..	2,679	7,712	16,306	22,101	Vegetable oil-groundnut
56	राईचे तेल	Do. ..	2,994	3,858	2,68,959	1,36,504	Vegetable oil Mustard
57	इतर वनस्पती तेल	Do. ..	2,18,457	2,28,499	21,44,849	92,17,740	Vegetable oil-others
58	तेलबिया-एरंडी	Do. ..	2,853	276	399	3,109	Oil seed-castor
59	तेलबिया-कापूस	Do. ..	1,19,025	54,110	2,24,466	7,34,613	Oil seed-cotton
60	तेलबिया-शेंगदाणा	Do. ..	1,19,185	85,179	11,542	93,560	Oil seed-groundnut
61	तेलबिया-ज्वम	Do. ..	36,048	45,111	3,727	6,662	Oil seed-linseed
62	तेलबिया-मोहरी व राई	Do. ..	7,239	16,743	5,143	11,844	Oil seed-rape and mustard
63	तेलबिया-तीळ (हाळे किंवा करंजी)	Do. ..	40,975	12,248	15,342	68,636	Oil seed-til or gingelli
64	रबर-कच्चा	Do. ..	394	8	148	2,468	Rubber-raw
65	पीठ	Do. ..	4,90,282	5,27,676	8,98,263	17,91,210	Salt
66	साखर (खांडसरी सोडून)	Do. ..	54,734	2,97,751	73,96,485	3,61,97,036	Sugar (excluding khandhari)
67	खांडसरी साखर	Do. ..	27,307	1,634	54,087	1,27,941	Khandhari sugar
68	गूळ व साखर	Do. ..	11,86,278	7,04,755	4,543	36,278	Gur-jaggary and gur-shakkar
69	मळी	Do. ..	1,01,852	46,928	93,821	6,14,129	Molasses etc.
70	चहा	Do. ..	68,129	56,194	479	1,514	Tea
71	क्रील	Do. ..	1,06,536	1,32,908	1,331	637	Tiles
72	तंबाखू	Do. ..	16,562	2,175	3,954	1,913	Tobacco-raw
73	सागवानी लाकूड	Do. ..	30,729	11,307	7,089	12,646	Teak wood
74	इतर इमारती लाकूड	Do. ..	17,77,859	15,75,426	91,752	3,37,855	Other timber
75	लाकूड-कच्चे	Do. ..	3,663	5,038	5,227	14,583	Wood-raw
76	कच्चा कापूस-देशी रुई*	Do. ..	1,95,166	1,36,861	1,27,236	1,73,635	Raw cotton, Indian lint*
77	कच्चा कापूस-परदेशी रुई*	Do. ..	889	66,730	492	..	Raw cotton, Foreign lint*
78	कापूस (मुदा व सरकी न काढलेला-कच्चा देशी)*	Do. ..	1,133	4,299	554	857	Kapas (loose, unginned—Indian raw cotton)*

टिपणी (अ) सेवेच्या व बोटीच्या रमोदामध्ये नोंदवलेल्या मालाच्या एकूण वजनाचे आकडे वर दिले आहेत.

(a) Figures relate to the gross weight of quantities as recorded in the Railway and steamer invoices.

टीप.—(१) *आकडे अनुक्रमे (सप्टेंबर १९८३ ते ऑगस्ट १९८४) व (सप्टेंबर १९८४ ते ऑगस्ट १९८५) चे आहेत.

Note.—(1) *Figures relate to cotton year September 1983 to August 1984 and September 1981 to August 1982 respectively.

आधार.—बायरेक्टोरेट जनरल ऑफ कमर्शियल इंटेलिजन्स अँड स्टॅटिस्टिक्स, भारत सरकार.

Source.—Directorate-General of Commercial Intelligence and Statistics, Government of India.

21. परिवहन व वळणवळण

२१.१. या विभागात लोहमार्गाची लांबी, रस्त्यांची लांबी व वर्गीकरण, राज्यात वापरात असलेली वाहने आणि राज्य परिवहन मंडळाचे काम यासंबंधी आकडेवारी दिली आहे.

२१.२. जिल्हावार लोहमार्गाची लांबी संबंधित रेल्वे कार्यालयाने दिल्याप्रमाणे पूर्णतः तंतोतंत जुळवारी नाही. रस्त्यांच्या लांबीची आकडेवारी राज्याच्या सर्वजनिक बांधकाम विभाग, जिल्हा परिषदा व नगरपालिका यांच्या अधिपत्याखालील रस्त्यांसंबंधी आहे.

२१.३. मुंबई गोदीतील जहाजे, मुंबई बंदरातून व छोट्या बंदरातून येणारे व जाणारे प्रवासी व तेथे हाताळला जाणारा माल व विमानवागे होणारी प्रवासी व माल वाहतूक यासंबंधी माहिती या विभागात दिलेली आहे.

२१.४. गौण बंदरातील वाहतूक प्रामुख्याने किनारी भागांकरिताची आहे. मुंबई बंदरातून होणारी परदेशी किनाऱ्यावरील वाहतुकीची आकडेवारी वेगवेगळी दाखविली आहे.

TRANSPORT AND COMMUNICATION

21.1. Information on railway length, length and classification of roads, vehicles in use in the State and operation of State Transport Corporation is given in this Section.

21.2. Districtwise railway length is approximate as given by the respective Railway authorities. Figures of road length relate to roads maintained by the State's Public Works Department, Zilla Parishads and by Municipal Authorities.

21.3. Data presented in this section are about vessels in Bombay docks, passengers and cargo in Bombay port and other minor ports and passengers and freight traffic by air.

21.4. The figures shown against minor ports are mostly those of coastal traffic. In the case of Bombay Port, figures of overseas traffic and coastal traffic are shown separately.

21. परिवहन/TRANSPORT

लोहमार्ग/Railway

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 21.1 (13.1)

लोहमार्गाची लांबी/Railway length in operation

(किलोमीटर)
(Kilometres)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	ब्रॉड गेज Broad guage		मीटर गेज Meter guage		नॅरो गेज Narrow guage		एकूण Total		District		
		1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	1984-85	1985-86			
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)		(9)	(10)
1	बृहन्मुंबई	64	205	64	205	Greater Bombay
2	ठाणे	168	180	168	180	Thane
3	रायगड	169	171	20	20	189	191	Raigad
4	रत्नागिरी	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
6	नाशिक	223	223	44	42	267	265	Nashik
7	धुळे	30	30	30	30	Dhule
8	जळगाव	246	456	56	56	302	512	Jalgaon
9	अहमदनगर	196	196	196	196	Ahmadnagar
10	पुणे	270	270	44	44	314	314	Pune
11	सातारा	134	134	134	134	Satara
12	सांगली	70	70	16	16	83	83	169	169	Sangli
13	कोल्हापूर	220	220	42	42	186	186	448	448	Kolhapur
14	कोल्हापूर	37	37	37	37	Kolhapur
15	औरंगाबाद	106	173	106	173	Aurangabad
16	जालना	88	88	..	Jalna
17	परभणी	263	289	263	289	Parbhani
18	बीड	40	40	7	7	47	47	Beed
19	नांदेड	225	226	225	226	Nanded
20	उस्मानाबाद	70	70	70	70	Osmanabad
21	लातूर	57	57	57	57	Latur
22	बुलढाणा	87	87	87	87	Buldana
23	अकोला	95	95	173	200	60	60	328	355	Akola
24	अमरावती	84	84	29	..	64	64	177	148	Amravati
25	यवतमाळ	72	72	65	65	137	137	Yavatmal
26	वर्धा	116	116	34	34	150	150	Wardha
27	नागपूर	237	232	139	143	376	375	Nagpur
28	भंडारा	155	163	133	129	288	292	Bhandara
29	चंद्रपूर	155	183	143	152	298	335	Chandrapur
30	गडचिरोली	16	10	16	10	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	2,938	3,334	993	995	1,100	1,103	5,031	5,432	Maharashtra State

भाषार.—संबंधित रेल्वेची विभागीय कार्यालये.
Source.—Divisional Offices of the concerned Railway.

तपसा क्रमांक/TABLE 21.2 (13.2)

सत्यमेव जयते

21. परिवहन/

रस्ते /

तक्ता क्रमांक /

वर्गवारानुसार रस्त्यांची लांबी/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	रस्त्यांची वर्गवारो							
		राष्ट्रीय महामार्ग National highways		राज्य महामार्ग State highways		प्रमुख जिल्हा रस्ते Major district roads			
		A (3)	B (4)	A (5)	B (6)	A (7)	B (8)		
1	वृहन्मवई	44	44	5	5
2	ठाणे	233	233	544	549	698	707
3	रायगड	213	213	858	858	370	370
4	रत्नागिरी	213	213	533	533	560	565
5	सिधुदुर्ग	108	108	424	424	421	432
6	नाशिक	235	235	801	801	1,547	1,547
7	घुळे	146	146	589	589	1,512	1,512
8	जळगाव	144	144	866	897	1,140	1,110
9	अहमदनगर	60	60	1,126	1,139	1,699	1,680
10	पुणे	345	343	778	778	1,643	1,605
11	सातारा	129	129	603	603	1,260	1,241
12	सांगली	30	30	571	576	1,379	1,370
13	सांगली	155	155	909	917	1,612	1,612
14	कोल्हापूर	45	45	769	769	873	885
15	औरंगाबाद	731	738	872	838
16	जालना	512	502	550	508
17	परभणी	742	742	1,327	1,327
18	बीड	1,146	1,180	485	512
19	नांदेड	814	814	838	838
20	उस्मानाबाद	79	79	463	463	759	767
21	लातूर	483	490	741	761
22	बुलडाणा	82	82	525	530	848	833
23	अकोला	100	100	723	723	885	885
24	अमरावती	74	74	753	778	754	768
25	यवतमाळ	65	65	659	675	1,060	1,030
26	बर्घा	108	108	324	324	414	414
27	नागपूर	235	235	382	428	512	461
28	मंडारा	96	96	349	349	586	560
29	बंदरपूर	592	592	536	536
30	गडचिरोली	494	494	483	483
महाराष्ट्र राज्य		2,939	2,937	19,068	19,260	26,364	26,157

टीप.—(१) A—As on 31-3-85 रोजी

B—As on 31-3-86 रोजी

(२) @ग्रामीण रस्त्यात 'अवर्गीकृत' रस्त्यांचा समावेश आहे.

साधार.—सांख्यिक बांधकाम विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

TRANSPORT

Roads

TABLE No. 21.2 (13.2)

Road length according to different classes

(किलोमीटरमध्ये)
(In Kilometres)

Classification of roads						District
दरिजि जिल्हा रस्ते Other district roads		ग्रामीण रस्ते(८) Village roads		एकूण Total		
A (9)	B (10)	A (11)	B (12)	A (13)	B (14)	(2)
..	49	49	Greater Bombay
853	853	2,197	2,230	4,525	4,572	Thane
770	770	2,397	2,405	4,608	4,616	Raigad
1,012	1,026	2,066	2,075	4,384	4,412	Ratnagiri
503	509	801	798	2,262	2,271	Sindhudurg
1,533	1,533	6,454	6,454	10,570	10,570	Nashik
1,391	1,391	4,017	3,950	7,655	7,588	Dhule
749	749	3,817	3,817	6,716	6,717	Jalgaon
2,082	2,082	8,547	8,689	13,514	13,650	Ahmadnagar
1,697	1,696	5,164	5,171	9,627	9,593	Pune
1,257	1,270	4,748	5,056	7,997	8,299	Setara
1,193	1,193	4,358	4,358	7,531	7,527	Sangli
1,811	1,811	4,687	4,687	9,174	9,182	Solapur
1,144	1,144	2,218	2,236	5,049	5,079	Kolhapur
1,077	1,025	1,106	1,031	3,786	3,632	Aurangabad
924	922	560	580	2,546	2,512	Jalna
898	898	1,755	1,755	4,722	4,722	Parbhani
1,283	1,332	1,189	1,396	4,103	4,420	Beed
1,135	1,135	2,758	2,758	5,515	5,515	Nanded
826	851	1,318	1,327	3,415	3,487	Osmarabad
909	923	1,064	1,239	3,197	3,413	Latur
627	613	1,164	1,192	3,246	3,250	Buldana
726	726	1,139	1,139	3,573	3,573	Akola
740	817	1,336	1,540	3,657	3,977	Amravati
963	984	2,133	2,332	4,880	5,086	Yavatmal
313	372	930	979	2,119	2,197	Wardha
437	482	1,586	2,313	3,455	3,919	Nagpur
224	349	1,659	1,737	3,014	3,091	Bhandare
769	769	2,195	2,195	4,022	4,022	Chandrapur
253	253	1,100	1,100	2,630	2,630	Gadchiroli
28,234	28,478	75,063	76,839	1,51,671	1,53,671	Maharashtra State

Note.— If Village roads also include "unclassified" roads.

Source.—Public Works Department, Govt. of Maharashtra, Bombay.

21. परिवहन /TRANSPORT

रस्ते/Roads

तबता क्रमांक/TABLE No. 21.3 (13-3)

पुठभागाच्या प्रकारानुसार रस्त्याची लांबी
Road length according to surface type

(किलोमीटरमध्ये)
(In kilometres)

क्रमांक Serial No.	जिल्हा District	सिमेंट काँक्रेट रस्ते Cement concrete roads		ब्लॅक टॉपेड रस्ते Black topped roads		वॉटर बाँन्ड रस्ते Water bound macadam roads		अपवर्णित रस्ते Unsurfaced roads		एकूण Total		जिल्हा District
		A	B*	A	B*	A	B	A	B	A	B	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	बहुमंजरी	49	49	49	49	Greater Bombay
2	ठाणे	1,548	1,618	2,533	2,520	437	434	4,525	4,572	Thane
3	रायगड	1,487	1,538	1,319	1,285	1,798	1,793	4,608	4,616	Raigad
4	रत्नागिरी	1,162	1,300	1,849	1,834	1,297	1,278	4,384	4,412	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	809	903	865	837	556	526	2,262	2,271	Sindhudurg
6	नाशिक	1,386	1,398	6,163	6,163	3,009	3,009	10,570	10,570	Nashik
7	डुळे	1,037	1,066	2,565	3,802	4,053	2,720	7,655	7,588	Dhule
8	जळगाव	1,255	1,305	3,197	3,210	2,257	2,202	6,716	6,717	Jalgaon
9	अहमदनगर	1,495	1,782	4,300	4,833	7,660	7,035	13,514	13,650	Ahmadnagar
10	पुणे	1,430	1,547	2,800	2,911	5,346	5,135	9,627	9,593	Pune
11	सातारा	1,494	1,587	2,723	3,130	3,765	3,582	7,997	8,299	Satara
12	सांगली	870	996	1,609	1,675	5,044	4,856	7,531	7,527	Sangli
13	सोलापूर	1,276	1,429	2,158	2,409	5,686	5,344	9,174	9,182	Solapur
14	कोल्हापूर	1,080	1,141	1,977	1,990	1,987	1,948	5,049	5,079	Kolhapur
15	औरंगाबाद	757	781	1,882	1,836	1,147	1,015	3,786	3,032	Aurangabad
16	जालना	368	431	1,139	1,128	1,039	953	2,546	2,512	Jalna
17	परभणी	743	743	2,705	2,705	1,274	1,274	4,722	4,722	Parbhani
18	बीड	801	937	2,242	2,561	1,060	1,022	4,103	4,420	Beed
19	नांदेड	900	900	2,678	2,678	1,967	1,967	5,545	5,545	Nanded
20	उस्मानाबाद	691	719	2,017	2,178	737	590	3,445	3,487	Osmanabad
21	लातूर	621	679	1,941	2,125	635	609	3,197	3,413	Latour
22	बुलढाना	955	1,034	1,493	1,527	798	689	3,246	3,250	Buldana
23	अकोला	1,144	1,144	1,651	1,651	778	778	3,573	3,573	Akola
24	अमरावती	1,030	1,061	1,860	2,127	767	789	3,657	3,977	Amravati
25	यवतमाळ	1,041	1,092	2,285	2,723	1,554	1,271	4,880	5,086	Yavatmal

26	वर्धा	527	966	1,081	632	589	2,119	2,197	Wardha
27	नागपूर	827	1,070	1,454	1,595	1,638	3,455	3,919	Nagpur
28	भंडारा	605	1,199	1,153	1,240	1,333	3,014	3,091	Bhandara
29	चंद्रपूर	571	1,235	1,235	2,286	2,286	4,092	4,092	Chandrapur
30	गडचिरोली	299	881	881	1,450	1,450	2,630	2,630	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		..	324	28,185	61,308	65,542	61,854	58,115	1,51,671	1,53,671	Maharashtra State

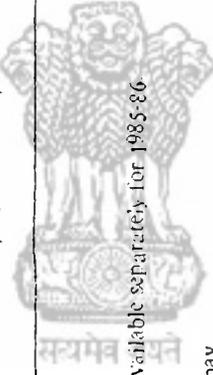
A = As on 31-3-85 रोजी B = As on 31-3-86 रोजी

* १९८५-८६ करिता मिसेट कॉन्क्रीट व टॉपरो रकमांची वेगळी माहिती उपलब्ध नाही.

Information on cement concrete roads and black topped roads is not available separately for 1985-86.

भाषाट.—मार्बजनिक् त्राषकाम विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Public Works Department, Government of Maharashtra, Bombay.

21. परिवहन/TRANSPORT

रस्ते/Roads

तफता क्रमांक/TABLE No. 21.4 (—)

घाणिज्यिक वाहनांच्या दैनिक सरासरी वाहतूक सघनतेनुसार रस्ते लांबी (वर्गवार विभागणी)

Road length according to the average traffic intensity (tonnes) of commercial vehicles

(1984-85)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	राष्ट्रीय महामार्ग National Highways			राज्य महामार्ग State Highways			प्रमुख जिल्हा मार्ग इतर जिल्हा मार्ग Major district roads Other district roads		District
		सरासरी दैनिक वाहतूक सघनता Average traffic intensity per day			सरासरी दैनिक वाहतूक सघनता Average traffic intensity per day			सरासरी दैनिक वाहतूक सघनता Average traffic intensity per day	सरासरी दैनिक वाहतूक सघनता Average traffic intensity per day	
(1)	(2)	*१,५०० टन किंवा त्यापेक्षा कमी 1 500 tonnes or less	१,५०१ ते १२,००० टन 12,000 tonnes	१२,००० टनापेक्षा अधिक 12,000 tonnes	१,५०० टन किंवा त्यापेक्षा कमी 1,500 tonnes or less	१,५०१ ते १२,००० टन 12,000 tonnes	१२,००० टनापेक्षा अधिक 12,000 tonnes	१,५०० टनापेक्षा अधिक 1,500 tonnes	१,५०० टनापेक्षा अधिक 1,500 tonnes	(2)
1	बृहस्पती	44	5	Greater Bombay
2	ठाणे	233	83	377	84	481	119	Thane
3	रायगड	..	11	202	456	394	8	3	66	Raigad
4	रत्नागिरी	..	111	102	169	364	..	77	13	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	..	108	..	218	206	..	111	..	Sindhudurg
6	नाशिक	235	44	725	32	1,121	25	Nashik
7	धुळे	..	121	25	59	504	26	406	196	Dhule
8	जळगांव	144	157	709	..	285	73	Jalgaon
9	अहमदनगर	..	37	23	151	654	321	989	1,225	Ahmadnagar
10	पुणे	..	131	214	108	536	134	996	377	Pune
11	सातारा	129	60	483	60	676	212	Satara
12	सांगली	30	..	442	129	397	73	Sangli
13	सोलापूर	..	155	909	..	207	530	Solapur
14	कोल्हापूर	45	108	543	118	470	214	Kolhapur
15	औरंगाबाद	711	20	339	30	Aurangabad
16	जालना	238	274	..	67	..	Jalna
17	परभणी	272	331	139	109	2	Parbhani
18	बीड	768	398	..	73	..	Beed
19	नांदेड	99	625	90	172	103	Nanded
20	उस्मानाबाद	..	79	..	129	334	..	75	..	Osmanabad
21	लातूर	48	435	..	145	..	Latur
22	बुलढाणा	82	34	491	..	267	47	Buldana
23	अकोला	100	50	673	..	553	43	Akola
24	अमरावती	74	205	518	..	95	30	Amravati
25	यवतगाळ	..	65	..	76	555	25	309	56	Yavatmal
26	वर्धा	..	108	303	21	259	9	Wardha
27	नागपूर	235	..	369	13	247	143	Nagpur
28	भंडारा	96	..	349	..	434	53	Bhandara
29	चंद्रपूर	552	40	72	31	Chandrapur
30	गडचिरोली	256	238	Godchiroli
महाराष्ट्र राज्य		..	926	2,013	3,783	14,015	1,265	9,430	3,675	Maharashtra State

टीप—१,५०० टनापेक्षा कमी वाहतूक सघनता असलेली रस्ते लांबी प्रमुख जिल्हा मार्ग व इतर जिल्हामार्ग क्षेत्राबाहेर येथे दाखविलेली नाही.

Note.—Road length with traffic intensity of 1,500 tonnes and below has not been shown here in case of major district roads and other district roads.

भाषांतर.—सार्वजनिक बांधकाम विभाग (वाहन गणती) महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Public Works Deptt. (Traffic Census) Govt. of Maharashtra, Bombay.

तपसा क्रमांक/TABLE No, 21.5

21. परिवहन)

तबता क्रमांक/

महाराष्ट्र राज्यातील वापरात असलेली मोटार वाहने (३१ मार्च १९८५ व ३१ मार्च १९८६ रोजी/

अनुक्रमांक Serial No.	वाहनांचा प्रकार	बृहन्मुंबई Greater Bombay		ठाणे Thane		रायगड Raigad		रत्नागिरी Ratnagiri		सिंधुदुर्ग Sindhudurg	
		A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	मोटार सायकली	37,830	43,153	8,758	9,542	2,048	2,650	2,433	2,840	582	852
2	स्कूटर्स	78,541	91,746	15,274	17,095	1,658	2,186	2,467	2,729	604	846
3	मोपेड	21,039	24,560	5,896	7,296	1,692	1,931	1,178	1,346	393	484
4	मोटार गाड्या	1,90,546	2,05,731	10,883	12,178	2,087	2,808	2,155	2,155	649	713
5	टॅक्सो कॅब्स	34,338	34,338	419	420	71	112	48	42	16	8
6	स्वयंचालित रिक्शा	24,577	24,577	7,774	8,736	1,249	1,431	1,163	1,341	302	377
7	स्टेज कॉरेजेस	3,033	3,147	703	735	462	443	435	409	256	269
8	काँट्रॅक्ट कॉरेजेस	1,539	1,631	763	768	35	35	24	24	14	14
9	सार्वजनिक वाहने	26,478	27,633	12,980	14,168	2,932	3,104	1,591	1,823	511	674
10	खाजगी वाहने	17,318	17,620	2,187	2,136	270	378	333	305	128	151
11	रुग्णवाहिका	600	628	161	166	27	36	22	22	4	4
12	शाळेच्या बसेस	453	469	87	89	5	5	8	6	2	2
13	खाजगी प्रवासी वाहने	1,155	1,249	541	563	52	58	23	23	9	9
14	बन्याण (ट्रॅलर)	801	838	549	566	120	148	87	87	10	10
15	ट्रॅक्टर्स	872	889	510	523	194	250	66	72	17	15
16	इतर	1,966	1,865	79	29	33	71	14	27	12	15
	एकूण	4,41,084	4,80,074	67,564	75,010	12,935	15,646	12,047	13,251	3,509	4,443

टीप—A=रोजी/As on 31-3-1985

सत्यमेव जयते

TRANSPORT

TABLE No. 21.5 (13.4)

Number of motor vehicles in operations (as on 31-3-1985 and 31-3-1986)

नाशिक Nashik		धळे Dhule		जळगाव Jalgaon		अहमदनगर Ahmadnagar		पुणे Pune		Class of Vehicles (2)
A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	
(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	
14,081	18,098	7,635	8,338	7,293	9,090	13,600	16,203	43,105	47,743	Motor Cycles
11,320	12,658	5,285	5,785	6,238	7,238	9,285	10,853	36,947	51,251	Scooters
10,481	13,608	3,181	4,512	13,523	16,896	13,039	16,834	64,346	74,448	Mopeds
9,153	10,575	1,977	2,152	2,514	2,958	4,088	4,590	23,610	26,130	Motor Cars
889	956	98	179	65	76	95	100	1,455	1,630	Taxis/cabs
3,212	3,743	937	1,152	1,847	2,380	892	1,626	13,815	16,079	Auto-rickshaws
610	676	389	392	411	411	552	483	2,339	2,046	Stage Carriages
19	22	2	2	3	3	35	42	Contract Carriages
5,897	6,230	2,761	2,962	2,937	3,191	3,196	3,536	11,177	15,040	Public Carriages
855	872	175	180	387	390	487	529	7,156	7,277	Private Carriages
39	41	14	15	5	5	37	38	206	222	Ambulances
38	39	6	6	12	12	11	12	45	46	School Buses
40	108	3	3	1	..	3	3	863	1,036	Private Service Vehicles
4,638	4,922	2,076	2,270	3,204	3,443	3,629	4,092	2,309	2,516	Trailors
4,278	4,889	2,119	2,425	2,987	3,231	4,243	4,325	1,831	2,055	Tractors
44	35	19	10	24	10	32	17	202	389	Others
65,594	77,472	26,675	30,318	41,450	49,333	53,192	63,154	2,12,441	2,47,950	Total

B—रोजी/As on 31-3-1986

वस्तुक्रमांक Serial No.	वाहनप्रकार	सातारा Satara		सांगली Sangli		सोलापूर Solapur		कोल्हापूर Kolhapur		औरंगाबाद Aurangabad	
		A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
(1)	(2)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)
1	मोटर सायकली	5,336	6,640	7,283	8,923	7,129	7,674	9,114	9,366	10,894	11,397
2	स्कूटर्स	3,096	3,701	6,728	7,673	8,386	9,595	15,317	17,239	11,311	13,218
3	मोपेड	7,281	9,011	9,906	11,533	11,319	15,598	17,281	20,805	6,222	10,032
4	मोटर गाड्या	2,344	2,535	3,041	3,416	3,249	3,482	6,717	7,128	3,985	4,069
5	टॅक्सी	189	254	31	34	56	73	121	143	307	375
6	स्वयंचालित रिक्शा	961	1,292	1,148	1,357	960	982	3,672	4,507	2,365	2,762
7	स्टेज करिजेस	491	491	498	495	571	571	586	591	450	450
8	कॉन्ड्रॅक्ट करिजेस	1	1	..	1	15	15	23	22	11	17
9	सार्वजनिक वाहने	3,289	3,502	2,771	3,048	1,850	2,123	6,041	6,132	3,397	3,448
10	खाजगी वाहने	133	156	263	262	788	836	1,021	1,059	446	473
11	रणवाहिका	25	26	12	12	35	36	33	33	13	27
12	शाळेच्या बसेस	10	11	7	7	6	6	6	6	11	13
13	खाजगी प्रवासी वाहने	8	8	5	5	91	138	5	5	35	35
14	अनुपान (ट्रेलर)	2,145	2,339	2,603	2,669	1,221	1,332	3,739	3,882	1,955	2,123
15	ट्रॅक्टर	2,116	2,303	1,528	1,568	1,399	1,510	4,790	4,917	1,883	2,147
16	इतर	32	42	42	56	4	4	36	25	3	16
	एकूण	27,457	32,312	35,866	26,803	37,079	43,975	68,502	75,860	43,288	50,602

टोप—A—रोबी/As on 31-3-1985

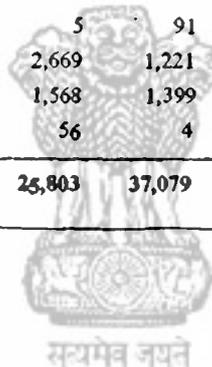
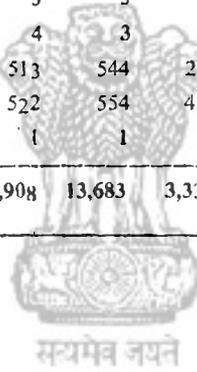

TABLE No. 21.5 (13.4)—contd.

जालना Jalna		परभणी Parbhani		बीड Beed		नांदेड Nanded		उस्मानाबाद Osmanabad		लातूर Latur		Class of Vehicles (2)
A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	
(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	
1,467	2,170	2,275	2,444	2,082	2,385	3,210	3,378	1,027	1,296	1,094	1,619	Motor Cycles
865	955	702	900	805	1,311	2,028	2,259	85	163	794	978	Scoters
1,409	1,973	1,947	2,506	1,615	1,977	1,945	4,016	555	677	740	1,274	Mopeds
551	637	392	475	652	760	680	816	241	273	586	619	Motor Cars
26	37	8	8	6	12	6	15	2	2	11	22	Taxis
355	400	2	3	58	80	34	40	68	96	94	118	Autorickshaws
94	94	260	260	360	360	337	337	70	70	324	324	Stage Carriages
..	2	2	Contract Carriages
433	494	374	374	662	738	1,497	1,574	550	682	904	1,009	Public Carriages
19	22	83	144	60	139	121	136	9	29	60	61	Private Carriages
1	1	6	6	5	5	5	5	1	1	2	2	Ambulances
1	1	3	3	4	4	3	3	1	1	5	4	School Buses
5	1	1	..	2	2	4	3	2	..	Private Service Vehicles
587	727	459	502	449	461	513	544	227	349	469	505	Trailors
524	663	493	531	436	449	522	554	495	575	445	534	Tractors
1	2	3	2	5	3	1	1	..	1	1	2	Others
6,338	8,177	7,008	8,158	7,201	8,686	10,908	13,683	3,331	4,125	5,531	7,071	Total

B—रोज/As on 31-3-1986

अनुक्रमांक Serial No.	वाहनाचा प्रकार	बुलढाणा Buldana		अकोला Akola		अमरावती Amravati		यवतमाळ Yavatmal		वर्धा Wardha	
		A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
(1)	(2)	(45)	(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	(51)	(52)	(53)	(54)
1	मोटर सायकली	3,342	3,970	3,269	4,682	2,989	3,751	2,834	2,942	2,124	2,453
2	स्कूटर्स	875	1,066	4,174	5,041	4,156	1,152	1,567	2,058	2,359	2,689
3	मोपेड	2,701	3,502	8,075	9,260	10,231	12,864	4,202	5,244	3,747	4,256
4	मोटर गाड्या	722	766	2,298	2,426	2,366	2,560	983	1,067	1,277	1,307
5	टॅक्सी	51	61	114	111	140	189	126	127	12	18
6	स्वयंचालित शिक्षा	8	8	123	192	366	433	268	403	53	69
7	स्टेज करिजेस	345	345	337	316	415	438	330	328	161	161
8	कॉन्ट्रॉल करिजेस	12	5	13	39
9	सार्वजनिक वाहने	696	718	1,802	1,889	1,721	1,907	789	860	553	581
10	खाजगी वाहने	137	137	300	317	475	523	181	181	132	132
11	रुग्णवाहिका	14	15	7	7	12	12	2	2	13	13
12	शाळेच्या बसेस	1	1	4	5	8	8	4	6	2	2
13	खाजगी प्रवासी वाहने	3	4	4	4	3	3	10	10
14	अनुपान (ट्रेलर)	1,165	1,188	1,131	1,188	1,141	1,191	367	413	192	232
15	ट्रॅक्टरस	1,176	1,197	1,179	1,229	1,164	1,203	333	377	223	254
16	इतर	38	14	59	49	54	50	51	54	2	3
	एकूण	11,278	12,992	22,888	26,721	25,254	30,323	12,637	14,062	10,867	12,180

टोप.—A—रोजी/As on 31-3-1985

आधार.—बेसिक रोड ट्रांसपोर्ट स्टॅटिस्टीक्स रिलेटिंग टू मोटर वेहिकल रिपोर्टमेंट, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई, १९८५ व १९८६.

सत्यमेव जयते

TABLE No. 21.5 (13.4)—contd.

नागपूर Nagpur		भंडारा Bhandara		चंद्रपूर Chandrapur		गडचिरोली Gadchiroli		महाराष्ट्र राज्य Maharashtra State		Class of Vehicles
A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	
(55)	(56)	(57)	(58)	(59)	(60)	(61)	(62)	(63)	(64)	(2)
14,554	16,888	1,953	2,474	1,721	2,263	..	345	2,21,062	2,55,569	Motor Cycles
21,919	27,350	2,943	3,299	2,108	2,480	..	63	2,57,837	3,09,577	Scooters
34,443	41,863	5,136	5,936	3,771	5,216	..	111	2,66,294	3,29,569	Mopeds
9,105	9,728	1,476	1,556	2,059	2,178	..	123	2,90,386	3,15,911	Motor Cars
418	539	16	32	58	78	..	8	39,196	39,999	Taxis
2,482	2,998	60	65	203	241	69,048	77,488	Autorickshaws
492	572	167	167	199	199	15,677	15,580	Stage Carriages
61	69	3	3	..	1	2,575	2,716	Contract Carriages
6,050	6,786	897	918	1,955	1,585	..	101	1,09,689	1,16,830	Public Carriages
1,272	1,411	266	297	394	394	..	29	35,456	36,576	Private Carriages
88	100	13	14	44	49	1,446	1,543	Ambulances
16	16	4	4	9	10	..	4	772	802	School Buses
43	62	13	13	19	23	2,943	3,368	Private Service Vehicles
1,070	1,071	668	773	578	652	..	140	38,109	41,083	Trailors
1,027	1,036	656	757	763	836	..	126	38,269	41,395	Tractors
63	78	11	12	51	56	..	7	2,882	2,945	Others
92,103	1,10,567	14,282	16,320	13,932	16,261	..	1,057	13,91,641	15,90,951	Total

B—रेजी/As on 31-3-1986

Source.—Basic Road Transport Statistics relating to Motor Vehicles Department, Maharashtra State, Bombay, 1985 and 1986.

सत्यमेव जयते

21. परिवहन/TRANSPORT

राष्ट्रीयीकृत मार्ग परिवहन/Nationalised Road Transport

तबता क्रमांक/TABLE No. 21-6-A (13.5)

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची काही माहिती
Operations of Maharashtra State Road Transport Corporations

(1984-85)

संक्रमांक Serial No.	बाब	विभाग/Region					एकूण Total	Item
		मुंबई Bombay	पुणे Pune	औरंगाबाद Aurangabad	नागपूर Nagpur			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)	
1	वर्षाअखेरीस असलेले मार्ग (संख्या)	4,283	3,902	1,894	2,460	12,539	No. of routes as at the end of the year	
2	मार्गांची एकूण लांबी (कि. मी.)	2,23,094	2,64,296	1,50,920	1,48,497	7,86,807	Route distance (Km.)	
3	मार्गांची सरासरी लांबी (कि. मी.)	52.09	67.73	79.68	60.36	62.75	Average route distance (Km.)	
4	सरासरी दैनिक प्रभावी अंतर (लाख कि. मी.)	7.57	7.43	4.17	4.58	23.75	Average per day effective kilometres operated (in lakh).	
5	वर्षभरात महामंडळात अगलेल्या गाड्यांची सरासरी संख्या.	3,514	3,121	1,751	2,210	10,596	Average No. of buses held during the year.	
6	रस्त्यावरील गाड्यांची दैनिक सरासरी संख्या.	3,055	2,812	1,488	1,866	9,221	Average No. of buses on road per day.	
7	गाड्यांचा सरासरी वापर (कि. मी.)	247.8	264.4	280.1	245.4	257.6	Average Vehicles utilization (Km.)	
8	भार गुणकाची टक्केवारी (लोड फॅक्टर)	74.54	80.84	75.14	77.13	77.07	Percentage load factor	
9	प्रवाशांची दैनिक सरासरी (लाखात)	16.23	11.66	6.74	6.82	41.45	No. of passengers travelled per day (in lakh).	
10	दर प्रवाशामागे प्रवास केलेले सरासरी अंतर (कि. मी.)	19	26	25	26	23	Average distance travelled per passenger (Km.).	
11	वाहतुकीपामुळे वार्षिक उत्पन्न (लाख रु.)	12,637	12,377	6,705	7,356	39,075	Total traffic receipts during the year (in lakh Rs.).	
12	दर प्रवाशामागे मिळालेले सरासरी उत्पन्न (पैशात)	213	291	272	296	258	Average earnings per passenger (in paise).	

आधार.—महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ, मुंबई.

Source.—Maharashtra State Road Transport Corporation, Bombay.

21. परिवहन/TRANSPORT

राष्ट्रीयीकृत मार्ग परिवहन/Nationalised Road Transport

तबला क्रमांक/TABLE No. 21-6-B (13.5)

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची काही माहिती
Operations of Maharashtra State Road Transport Corporation

(1985-86)

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	विभाग/Region					Item (2)
		मुंबई Bombay	पुणे Pune	औरंगाबाद Aurangabad	नागपूर Nagpur	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	वर्ष अखेरीस असलेल्या मार्गांची संख्या	4,524	4,094	1,989	2,598	13,205	No. of routes as at the end of the year.
2	मार्गांची एकूण लांबी (कि.मी.)	2,48,317	2,70,930	1,54,354	1,61,966	8,35,567	Route distance (Km.)
3	मार्गांची सरासरी लांबी (कि.मी.)	54.89	66.18	77.60	62.34	63.28	Average route distance (Km.)
4	सरासरी दैनिक प्रभावी अंतर (लाख कि.मी.)	8.48	8.01	4.51	5.02	26.02	Average per day effective kilometres operated (in lakh).
5	वर्षभरात महामंडळाकडून असलेल्या गाड्यांची सरासरी संख्या	3,765	3,205	1,791	2,281	11,042	Average No. of buses held during the year.
6	रस्त्यावरील गाड्यांची दैनिक सरासरी संख्या	3,276	2,931	1,558	1,949	9,714	Average No. of buses on road per day.
7	गाड्यांचा सरासरी वापर (कि.मी.)	258.70	273.40	289.60	257.60	267.90	Average vehicles utilization (Km.)
8	भार गणकाची टक्केवारी (व्होड फॅक्टर)	75.03	82.73	78.44	79.21	78.75	Percentage load factor
9	प्रवाशांची दैनिक सरासरी (लाखात)	18.60	12.64	7.65	7.49	46.38	No. of passengers travelled per day (in lakh).
10	दर प्रवाशामागे प्रवास केलेले सरासरी अंतर (कि.मी.)	18	27	25	27	23	Average distance travelled per passenger (Km.).
11	वाहतुकीपासूनचे वार्षिक उत्पन्न (लाख रु.)	14,346	13,725	7,644	8,295	44,010	Total traffic receipts during the year (Rs. in lakhs).
12	दर प्रवाशामागे मिळालेले सरासरी उत्पन्न (पैशात)	211	298	274	303	260	Average earnings per passenger (in paise).

आधार.—महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ, मुंबई
Source.—Maharashtra State Road Transport Corporation, Bombay.

21. परिवहन/TRANSPORT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 21-7 (13.6)

मुंबई गोदीत आलेल्या किंवा बंदरात नांगरलेल्या वाफेदरच्या आणि सुसज्ज (शासकीय किंवा व्यापारी) जहाजांची संख्या व त्यांनी चुकते केलेले शुल्क
Number of steam and square rigged vessels (Government and merchant) which entered the Bombay docks or were berthed at the harbour walls and paid dues

वर्ष Year	गोदीत आलेली जहाजे Vessels which entered the docks		बंदराजवळ नांगरलेली जहाजे Vessels berthed at harbour walls		एकूण Total	
	संख्या Number	नोंदीप्रमाणे निव्वळ वजन (टनात) Net registered tonnage	संख्या Number	नोंदीप्रमाणे निव्वळ वजन (टनात) Net registered tonnage	संख्या Number	नोंदीप्रमाणे निव्वळ वजन (टनात) Net registered tonnage
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1960-61	2,094	64,74,559	431	17,36,733	2,525	82,11,292
1965-66	1,806	61,02,591	416	17,21,054	2,222	78,23,645
1970-71	1,643	54,23,274	238	10,36,120	1,881	64,59,394
1975-76	1,803	65,21,952	324	13,45,968	2,127	78,67,920
1980-81	1,756	59,83,731	198	8,38,810	1,954	68,22,541
1981-82	1,776	60,46,051	166	8,15,523	1,942	68,61,574
1982-83	1,751	61,80,531	187	7,93,954	1,938	69,74,485
1983-84	1,598	59,49,855	209	9,55,243	1,807	69,05,098
1984-85	1,619	60,36,446	143	6,87,453	1,762	67,23,899
1985-86	1,628	66,67,925	142	7,08,673	1,770	73,76,598

आधार.—मुंबई पोर्ट ट्रस्टचा प्रशासन अहवाल.

Source.—Administration Report of Bombay Port Trust.

21. परिवहन/TRANSPORT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 21-8 (13.7)

मुंबई येथील जहाजे बुरूस्त करण्याच्या गोदीत आलेल्या जहाजांची संख्या व वजन
Number and tonnage of vessels docked in Merewether and Hughes dry docks in Bombay

वर्ष Year	मेरेवेदर जहाज बुरूस्तीची गोदी Merewether dry dock		ह्यूजेस जहाज बुरूस्तीची गोदी Hughes dry dock		एकूण Total	
	संख्या Number	एकूण वजन Gross tonnage	संख्या Number	एकूण वजन Gross tonnage	संख्या Number	एकूण वजन Gross tonnage
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1960-61	61	1,20,559	80	3,65,022	141	4,85,581
1965-66	53	77,519	61	3,26,492	114	4,04,011
1970-71	56	1,02,586	72	4,00,253	128	5,02,839
1975-76	56	82,990	68	5,04,001	124	5,86,991
1980-81	54	93,280	50	3,46,470	104	4,39,750
1981-82	48	55,694	34	1,83,838	82	2,39,532
1982-83	48	68,044	31	1,78,618	79	2,46,662
1983-84	60	72,727	39	2,12,068	99	2,84,795
1984-85	49	54,639	37	1,90,554	86	2,45,193
1985-86	36	28,829	31	1,38,198	67	1,67,027

आधार.—मुंबई पोर्ट ट्रस्टचा प्रशासन अहवाल.

Source.—Administration Report of Bombay Port Trust.

21. परिवहन/TRANSPORT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 21-9(13.8)

मुंबई बंदरातून येणाऱ्या व जाणाऱ्या प्रवाशांची वाहतूक (शिडाच्या जहाजातून आणि बंदरावरील नावेतून होणारी प्रवासी वाहतूक वगळून)
Number of passengers arrived and departed from Bombay port (exclusive of passengers carried by sailing vessels and harbour ferries)

क्रमांक Serial	मार्ग (2)	येणारे/Inward						बाहेर जाणारे/Outward						
		साली/Saloon		नौतळ/Deck		एकूण/Total		साली/Saloon		नौतळ/Deck		एकूण/Total		
		1984-85 (3)	1985-86 (4)	1984-85 (5)	1985-86 (6)	1984-85 (7)	1985-86 (8)	1984-85 (9)	1985-86 (10)	1984-85 (11)	1985-86 (12)	1984-85 (13)	1985-86 (14)	
1	युरोप (यू.के. बंदरे, जिब्राल्टर, मॉन्टेनेग्रो आणि इतर बंदरे).	53	29	53	29	31	107	31	107	Europe (U. K. ports, Geneva, Marseilles and other ports).
2	रेड सी पोर्ट्स (अडेन, दिजिबूटी, असाब, मासावा, जेद्दाह सोडून मुदान बंदर).	Red Sea ports (Aden, Djibouti, Assab, Massawa port Sudan excluding Jeddah).
3	जेद्दा (शाबा)	241	1,076	4,396	4,417	4,637	5,493	240	346	4,429	4,467	4,669	4,813	Jeddah (pilgrims)
4	कराची	3	6	3	6	Karachi
5	कालंबी	456	40	456	40	2	2	..	Colombo
6	आस्ट्रेलिया (ब्रिसबेन, सिडने, मेलबोर्न).	Australia (Brisbane, Sydney, Melbourne).
7	अतिपूर्वेकडील (सिंगापूर, बॅंगॉक, हाँगकाँग आणि जपान व काउसाकीसह).	123	123	Far East (including Singapore, Bangkok, Hongkong and Japan and Kaulasaki).
8	आफ्रिका पूर्व (मोम्बासा, झाम्बिया, दार-इ-सलाम, मोजाम्बिक, बेरा आणि लॉरिस, मॉरिशस, पोर्ट लुईस व दगासह).	Africa East (Mombasa, Zanzibar, Dar - es - Salam, Mozambique, Beira and Lourenco, Marques and port Louis).
9	अमेरिका (सॅन्फ्रान्सिस्को, न्यूयॉर्क, बॉस्टन, मॉन्ट्रीअल आणि ह्युस्टन).	233	683	233	683	..	312	..	758	..	1,070	America (San Francisco, New York, Vancouver, Boston, Montreal and Houston).

तस्ता क्रमक/ TABLE No. 21.9 (13.8)-contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
10	परिसर गल्फ पोर्ट्स (सौराष्ट्र- साहेद, मिनार अहमदी, अबादन, रस्तमुरा, बेहलिन, दुबाई, दोहा, बंदर, मापास, बसरा कुवेत व मस्कत).	245	245	Persian Gulf ports (Khoramashahar, Minaal Ahmadi Abadan, Rastanura, Baberin, Dubai, Doha, Bandur, Mashurs and Basrah Kuwait and Mascat).
11	इतर बंदरे..	686	1	686	1	421	12	421	12	Other ports
	एकूण ..	1,795	1,835	4,396	4,417	6,191	6,252	694	1,022	4,429	5,225	5,123	6,247	Total
किनाऱ्याची														
12	कोकण किनाऱा (जंजिरा, श्रीवेंगळ, हण, दापोळ, जयगड, रत्नागिरी, विजयदुर्ग, माळवण आणि पणजी).	5,753	6,285	1,13,046	1,15,601	1,18,799	1,21,886	6,426	6,900	1,16,659	1,17,216	1,23,085	1,24,116	Konkan coast (Janjira, Shriwardhan, Harnai, Dabhol, Jaigad, Ratnagiri, Vijayadurg, Malawan and Panjim).
13	भारताचा पूर्व किनाऱा (कलकत्ता, मदरा).	East coast of India (Calcutta, Madras).
	एकूण ..	1,753	6,285	1,13,046	1,15,601	1,18,799	1,21,886	6,426	6,900	1,16,659	1,17,216	1,23,085	1,24,116	Total

आधार.—मुंबई पोर्ट ट्रस्टचा प्रकाशन अहवाल.
Source.—Administration Report of Bombay Port Trust.

21. परिवहन/TRANSPORT

जहाज बहाणुक/Shipping

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 21.10 (13.9)

महाराष्ट्र राज्यातील छोट्या बंदरातून येणाऱ्या आणि जाणाऱ्या प्रवाशांची वाहतूक
Number of passengers embarked and disembarked at various minor ports of Maharashtra State

अनुक्रमांक Serial No.	बंदराचे नाव	जाणारे प्रवासी Passengers embarked		येणारे प्रवासी Passengers disembarked		एकूण Total		Name of the port
		A	B	A	B	A	B	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	जयगड	17,727	18,037	17,494	18,403	35,221	36,440	Jaigad
2	जैतापूर (मुसा काशी) ..	13,807	14,596	12,906	13,444	26,713	28,040	Jaitapur (Musakāshī)
3	विजयदुर्ग	10,940	10,002	10,817	10,750	21,757	20,752	Vijaydurg
4	देवगड	18,228	19,424	18,369	19,590	36,597	39,014	Deogad
5	मोरा	3,94,833	3,99,563	4,40,527	3,64,428	8,35,360	7,63,991	Mora
6	रेवास (थल)	2,37,097	2,02,942	2,37,378	2,07,915	4,74,475	4,10,857	Rewas (Thal)
	किनाऱ्याची	60,702	62,059	59,586	62,187	1,20,288	1,24,246	Coastal
	मुंबई बंदर सेवा	6,31,930	6,02,505	6,77,905	5,72,343	13,09,835	11,74,848	Bombay harbour service
	एकूण	6,92,632	6,64,564	7,37,491	6,34,530	14,30,123	12,99,094	Total

A—1984-85 B—1985-86

साधर.—मुख्य बंदर अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Chief Ports Officer, Government of Maharashtra, Bombay.

21. परिवहन/TRANSPORT

जहाज बहातुक/Shipping

तबता क्रमांक/TABLE No. 21-11 (13.10)

महाराष्ट्र राज्याच्या गौण बंदरातून हाताळलेला (आयात व निर्यात) माल
Cargo (imports and exports) handled at minor ports of Maharashtra State

(टनांत/In tonnes)

अनुक्रमांक Serial No.	बंदराचे नाव Name of the port	आयात Imports		निर्यात Exports		एकूण Total		
		A	B	A	B	A	B	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	डहानू	1,513	283	1,513	283	Dahanu
2	अर्नाळा (दातीवरे)	5,724	3,321	5,724	3,321	Arnala (Dativare)
3	बसई	943	393	67	16	1,010	409	Bassein
4	मनारी	26	19	26	19	Manori
5	कल्याण	13	7	13	7	Kalyan
6	ट्रॉम्बे	11,551	11,385	11,551	11,385	Trombay
7	पनवेल (उळवा)	30,333	27,830	30,333	27,830	Panvel (Ulwa)
8	मोरा	286	169	14,071	6,481	14,357	6,650	Mora
9	कारजा	31	30	3,601	2,206	3,632	2,236	Karanja
10	अलिबाग (धरमतर)	24,338	16,274	24,338	16,274	Alibag (Dharamter)
11	रेवदंडा	615	351	615	351	Revdanda
12	राजपुरी	1,149	1,380	25	27	1,174	1,407	Rajpuri
13	श्रीवर्धन	644	437	644	437	Shriwardhan
14	बाणकोट	2,987	2,021	167	10	3,154	2,031	Bankot
15	केळशी	70	53	1	..	71	53	Kelshi
16	हर्णै	480	614	14	3	494	617	Harnai
17	दाभोळ	13,924	9,529	1	1	13,925	9,530	Dabhol
18	बोरिया	95	87	28	187	123	274	Boria
19	जयगड	1,206	818	1,206	818	Jaigad
20	रत्नागिरी	2,18,300	2,35,468	2,18,300	2,35,468	Ratnagiri
	(परदेशात)	854	81	854	81	(Foreign)
21	वेंगुर्ला	15	19	1,161	1,185	1,176	1,204	Vengurla
22	पुर्णागड	206	66	206	66	Purnagad
23	जैतापूर	1,534	1,183	1,534	1,183	Jaitapur
24	विजयदुर्ग	3,544	4,135	958	720	4,502	4,855	Vijaydurg

तक्ता क्रमांक/TABLE No 21-11 (13.10) - contd.

(टनात/In tonnes)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)	
25	देवगढ	2,446	2,251	18	245	2,464	2,496	Deogad
26	आचरा	210	267	210	267	Achara
27	मालवण	2,274	1,971	1	5	2,275	1,976	Malwan
28	रेडी (परदेशांत)	12,22,377	12,67,550	12,22,377	12,67,550	Redi (Foreign)
29	किरणपाणी	757	771	..	55	757	826	Kiranpani
	एकूण	..	3,07,913	3,06,407	12,60,645	12,93,497	15,68,558	15,99,904	Total

A—1984-85

B—1985-86

आधार.—मुख्य बंदर अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Chief Ports Officer, Government of Maharashtra, Bombay.

21. परिवहन/TRANSPORT

हवाई वहतुक/Air Traffic

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 21-12 (13.11)

निरनिराळ्या विमानतळावरून होणारी प्रवासी व माल वहतुक

Passenger and freight traffic originating at various Air-ports

(इंडियन एअर लाइन्स)/(Indian Air Lines)

अनुक्रमांक Serial No.	वाव	महिती Particulars		Item
		1984-85	1985-86	
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	मुंबई विमानतळावरील प्रवाशांचो एकूण संख्या	19,07,313	20,34,979	Total number of passengers carried from Bombay Air-port.
2	महाराष्ट्रातील विमानतळावरून झालेली प्रवासी वहतुक (मुंबई वगळून).	1,85,012	2,06,835	Passengers carried from air-port in Maharashtra (Excluding Bombay).
3	मुंबई विमानतळावरून एकूण माल वहतुक (टनात)	23,153	21,464	Total freight carried from Bombay Air-port (tonnes).
4	महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या विमानतळावरून झालेली माल-वहतुक (टनात) (मुंबई वगळून).	843	783	Total freight carried from air ports in Maharashtra (tonnes) (EXCLUDING Bombay).

आधार.—इंडियन एअर लाइन्स, मुंबई.

Source.—Indian Air Lines, Bombay.

सत्यमेव जयते

22. पणन व साठवणूक

२२.१. या विभागात नियंत्रित बाजारेठ्यांची संख्या व शिधा-चाटप/रास्त भावांची दुकाने व शासकीय गोदाम साठवणूक क्षमता याबाबत आकडेवारी दिली आहे.

22. MARKETING AND STORAGE

22.1. In this section the data on number of regulated markets and on authorised ration/fair price shops and storage capacity in Government warehouses are given.

22. पणन व साठवणूक/MARKETING AND STORAGE

तपेता क्रमांक/TABLE No. 22.1 (—)

जिल्हावार नियंत्रित बाजारपेठांची संख्या
Number of regulated markets by districts
(1985-86)

संक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	नियंत्रित बाजारपेठांची संख्या Number of regulated markets (3)	दर नियंत्रित बाजारपेठेमागे गावांची संख्या Average number of villages served per regulated market (4)	दर नियंत्रित बाजारपेठेमागे क्षेत्रफळ (चौ. कि.) Average area served per regulated market (Sq. Km.) (5)	District (2)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	वृहस्पुर्वई	1	Greater Bombay
2	ठाणे	6	291	1,593	Thane
3	रायगड	9	203	794	Raigad
4	रत्नागिरी	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
6	नाशिक	11	158	1,412	Nashik
7	धुळे	8	190	1,644	Dhule
8	जळगाव	12	123	980	Jalgaon
9	अहमदनगर	12	125	1,421	Ahmednagar
10	पुणे	11	159	1,422	Pune
11	सातारा	9	157	1,165	Satara
12	सांगली	5	142	1,714	Sangli
13	सोलापूर	10	110	1,502	Solapur
14	कोल्हापूर	4	300	2,012	Kolhapur
15	औरंगाबाद	8	151	1,254	Aurangabad
16	जालना	5	Jalna
17	परभणी	11	147	1,142	Parbhani
18	बीड	9	140	1,232	Beed
19	नांदेड	12	119	875	Nanded
20	उस्मानाबाद	7	117	1,093	Osmanabad
21	लातूर	6	Latur
22	बुलढाणा	10	127	966	Buldana
23	अकोला	13	119	813	Akola
24	अमरावती	11	154	1,110	Amravati
25	यवतमाळ	13	135	1,045	Yavatmal
26	वर्धा	6	169	1,052	Wardha
27	नागपूर	9	184	1,103	Nagpur
28	भंडारा	9	180	1,024	Bhandara
29	चंद्रपूर	8	271	2,357	Chandrapur
30	गडचिरोली	3	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	238	165	1,293	Maharashtra State

आधार.—पणन उपसंचालक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Deputy Director of Marketing, Government of Maharashtra, Bombay.

22. पणम व साठवणूक/MARKETING AND STORAGE

तबता क्रमांक/TABLE No. 22.2 (—)

जिल्हावार अधिकृत शिधावाटप/रास्त भावाच्या दुकानांची संख्या
Districtwise number of fair price shops/authorised ration shops

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	1984-85	1985-86	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	मुंबई शिधावाटप क्षेत्र	2,696	2,864	Bombay rationing area
2	ठाणे	634	645	Thane
3	रायगड	553	608	Raigad
4	रत्नागिरी	586	589	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	302	313	Sindhudurg
6	नाशिक	1,156	1,195	Nashik
7	धुळे	976	988	Dhule
8	जळगाव	972	996	Jalgaon
9	अहमदनगर	1,203	1,229	Ahmadnagar
10	पुणे	1,118	1,183	Pune
11	अन्नधान्य वितरण अधिकारी, पुणे	551	607	F.D.O., Pune
12	सातारा	1,158	1,153	Satara
13	सांगली	900	1,025	Sangli
14	सोलापूर	1,063	1,147	Solapur
15	अन्नधान्य वितरण अधिकारी, सोलापूर	168	168	F.D.O., Solapur
16	कोल्हापूर	819	859	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1,201	1,212	Aurangabad
18	जालना	1,048	1,060	Jalna
19	परभणी	1,603	1,638	Parbhani
20	बीड	1,582	1,600	Beed
21	नांदेड	1,566	1,603	Nanded
22	उस्मानाबाद	828	843	Osmanabad
23	लातूर	1,035	991	Latur
24	बुलडाणा	956	956	Buldana
25	अकोला	1,164	1,090	Akola
26	अमरावती	1,027	1,008	Amravati
27	यवतमळ	1,197	1,210	Yavatmal
28	वर्धा	474	465	Wardha
29	नागपूर	642	645	Nagpur
30	अन्नधान्य वितरण अधिकारी, नागपूर	549	528	F.D.O., Nagpur
31	भंडारा	1,360	1,348	Bhandara
32	चंद्रपूर	851	868	Chandrapur
33	गडचिरोली	371	372	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		32,279	33,005	Maharashtra State

आधार.—अन्न व नागरी पुरवठा विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Food and Civil Supplies Department, Government of Maharashtra, Bombay.

22. पणन व साठवणूक/MARKETING AND STORAGE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 22-3 (—)

शासनाजवळ असलेल्या गोदाम साठवणूक क्षमतेची माहिती
Storage capacity with Government warehouses

(टनांत/In Tonnes)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	1984-85			1985-86			District
		सरकारी मालकीची Government	भाड्याने घेतलेली Hired	एकूण Total	सरकारी मालकीची Government	भाड्याने घेतलेली Hired	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	मुंबई शिधावाटप क्षेत्र	26,500	88,100	1,14,600	26,500	89,100	1,15,600	Bombay Rationing Area
2	ठाणे	16,341	250	16,591	16,341	250	16,591	Thane
3	रायगड	23,150	200	23,350	24,550	200	24,750	Raigad
4	रत्नागिरी	14,800	3,700	18,500	15,820	2,920	18,740	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	9,000	4,025	13,025	8,100	5,025	13,125	Sindhudurg
6	नाशिक	19,150	410	19,560	19,150	210	19,360	Nashik
7	धळे	20,000	..	20,000	20,000	..	20,000	Dhule
8	जळगाव	14,300	5,070	19,370	14,100	1,970	16,070	Jalgaon
9	अहमदनगर	49,000	..	49,000	49,000	..	49,000	Ahmednagar
10	पुणे	17,779	870	18,649	17,779	870	18,649	Pune
11	सातारा	18,350	..	18,350	14,694	..	14,694	Satara
12	सांगली	13,760	..	13,760	13,760	..	13,760	Sangli
13	सोलापूर	37,974	500	38,474	37,974	500	38,474	Solapur
14	कोल्हापूर	10,550	..	10,550	10,550	..	10,550	Kolhapur
15	पुणे शहर	20,670	..	20,670	21,450	..	21,450	Pune City
16	सोलापूर शहर	9,677	..	9,677	9,677	..	9,677	Solapur City
17	औरंगाबाद	17,702	600	18,302	17,702	1,900	19,602	Aurangabad
18	जालना	15,700	..	15,700	15,950	..	15,950	Jalna
19	परभणी	15,700	..	15,700	15,700	2,050	17,750	Parbhani
20	बीड	25,050	1,500	26,550	25,050	8,570	33,620	Beed
21	नांदेड	18,650	400	19,050	18,650	4,580	23,230	Nanded
22	उस्मानाबाद	17,200	350	17,550	17,200	1,200	18,400	Osmanabad
23	लातूर	16,970	2,300	19,270	16,970	69,620	86,590	Latur
24	बुलढाना	9,300	1,400	10,700	9,300	1,700	11,000	Buldana
25	अकोला	16,600	799	17,399	17,500	2,000	19,500	Akola
26	अमरावती	12,600	2,050	14,650	12,550	850	13,400	Amravati
27	यवतमाळ	17,500	500	18,000	17,500	9,000	26,500	Yavatmal
28	वर्धा	8,775	6,000	14,775	8,775	9,440	18,215	Wardha
29	नागपूर	11,180	6,417	17,597	11,180	6,217	17,397	Nagpur
30	भंडारा	20,300	4,590	24,890	20,300	3,590	23,890	Bhandara
31	चंद्रपूर	14,400	1,650	16,050	14,650	1,430	16,080	Chandrapur
32	गडचिरोली	8,650	500	9,150	8,650	..	8,650	Gadchiroli
33	नागपूर शहर	14,771	4,633	19,404	9,856	2,991	12,847	Nagpur City
महाराष्ट्र राज्य		5,82,049	1,36,814	7,18,863	5,76,928	2,26,183	8,03,111	Maharashtra State

माहिती—अन्न व नागरी पुरवठा विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Food and Civil Supplies Deptt. Government of Maharashtra, Bombay.

23. संपर्क साधने**COMMUNICATIONS**

२३.१. पोस्ट व तार कार्यालये, रेडियो व दूरदर्शन संच या संबंधीची आकडेवारी या विभागात दिलेली आहे.

23.1. Statistics on post and telegraph offices, radio sets and television sets are given in this section.

23. संपर्क साधने/COMMUNICATIONS

तबता क्रमांक/TABLE No. 23-1 (13-13)

डाक व तार कार्यालयोंके सांख्यिकी
Statistics regarding Post and Telegraph Offices

क्रमक्रमांक Serial No.	जिल्हा District	डाक कार्यालये Post offices		तार कार्यालये Telegraph offices		पत्र पेटघा Letter boxes		दूरध्वनी Telephones		District
		84-85	85-86	84-85	85-86	84-85	85-86	84-85	85-86	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	बृहन्मुंबई	291	286	75	72	2,415	2,399	4,11,006	4,53,989	Greater Bombay
2	ठाणे	396	394	77	77	2,068	2,096	25,032	25,301	Thane
3	रायगड	386	388	82	87	1,965	1,965	4,439	4,493	Raigad
4	रत्नागिरी	616	620	53	67	1,783	1,789	3,129	3,403	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	342	343	39	34	1,303	1,322	1,477	1,678	Sindhudurg
6	नाशिक	625	625	197	131	4,315	2,189	11,102	9,788	Nashik
7	धुळे	423	423	101	113	1,288	1,403	5,091	5,237	Dhule
8	जळगाव	496	496	189	200	1,531	1,538	8,381	8,739	Jalgaon
9	अहमदनगर	612	613	67	68	2,020	2,041	8,143	8,798	Ahmednagar
10	पुणे	722	705	135	180	2,934	2,961	47,301	52,615	Pune
11	सातारा	599	598	79	67	2,372	2,470	5,199	5,340	Satara
12	सांगली	409	408	109	102	1,186	1,181	6,854	7,331	Sangli
13	सोलापूर	523	510	99	92	1,394	1,398	8,164	8,769	Solapur
14	कोल्हापूर	491	487	94	90	1,494	1,507	11,427	12,177	Kolhapur
15	औरंगाबाद	326	326	34	34	981	992	4,922	5,975	Aurangabad
16	जालना	166	163	14	14	747	747	1,766	1,849	Jalna
17	परभणी	312	311	24	23	1,079	1,105	2,384	2,807	Parbhani
18	बीड	306	306	12	10	923	923	47	61	Beed
19	नांदेड	404	404	28	21	1,217	1,217	2,910	3,217	Nanded
20	उस्मानाबाद	262	265	75	76	809	717	809	888	Osmanabad
21	लातूर	266	275	68	73	810	713	2,147	2,227	Latur
22	बुलडाणा	334	333	87	87	1,186	1,188	2,862	3,293	Buldana
23	अकोला	390	380	139	155	1,522	1,520	4,768	6,137	Akola
24	अमरावती	446	430	97	102	1,329	1,329	5,345	6,062	Amravati
25	यवतमाळ	352	351	58	78	1,207	1,207	2,767	2,948	Yavatmal
26	वर्धा	182	182	41	43	862	866	2,127	2,136	Wardha
27	नागपूर	339	334	76	69	1,344	1,348	17,127	17,915	Nagpur
28	भंडारा	302	297	63	63	1,858	1,858	2,758	2,900	Bhandara
29	चंद्रपूर	454	298	77	66	1,656	1,236	2,345	2,809	Chandrapur
30	गडचिरोली	...	151	...	27	...	495	433	570	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		11,772	11,702	2,289	2,321	45,598	43,720	6,12,302	6,69,452	Maharashtra State

आधार.—जिल्हा अधिकांक, पोस्ट व तार खाते, पोस्ट मास्तर जनरल, मुंबई व मुंबई टेलीफोन्स, मुंबई.

Source.—District Superintendent of Post and Telegraph, Post Master General, Bombay and Bombay Telephones, Bombay.

24 पर्यटन व मुलकी हवाई वाहतूक**TOURISM AND CIVIL AVIATION**

२४.१. मुंबईत उतरणाऱ्या परदेशी पर्यटकांच्यासंबंधी आकडेवारी या विभागात देण्यात आली आहे.

24.1. Data on foreign tourists disembarked at Bombay are given in this section.

24. पर्यटन व मुलकी हवाई वाहतूक/TOURISM AND CIVIL AVIATION

तबता क्रमांक/TABLE No. 24.1 (13.12)

मुंबईस उतरणारे परदेशी पर्यटक
Foreign tourists disembarking at Bombay

(1984)

अनुक्रमांक Serial No.	नागरिकत्वाचा देश Country of nationality	परदेशी पर्यटकांची संख्या Number of foreign tourists	अनुक्रमांक Serial No.	नागरिकत्वाचा देश Country of nationality	परदेशी पर्यटकांची संख्या Number of foreign tourists	अनुक्रमांक Serial No.	नागरिकत्वाचा देश Country of nationality	परदेशी पर्यटकांची संख्या Number of foreign tourists	अनुक्रमांक Serial No.	नागरिकत्वाचा देश Country of nationality	परदेशी पर्यटकांची संख्या Number of foreign tourists	अनुक्रमांक Serial No.	नागरिकत्वाचा देश Country of nationality	परदेशी पर्यटकांची संख्या Number of foreign tourists	अनुक्रमांक Serial No.	नागरिकत्वाचा देश Country of nationality	परदेशी पर्यटकांची संख्या Number of foreign tourists		
(1)	(2)	(3)	(2)	(1)	(2)	(1)	(2)	(3)	(2)	(1)	(2)	(1)	(2)	(3)	(2)	(1)	(2)	(3)	
उत्तर अमेरिका			North America—			पूर्व युरोप			Eastern Europe—										
1	कॅनडा	8,333	Canada	25	चेकोस्लोव्हाकिया ..	757	Czechoslovakia	2	संयुक्त राज्य अमेरिका	37,728	U. S. A.	26	पूर्व जर्मनी ..	94	East Germany (G. D. R.)	27	हंगेरी ..	503	Hungary
एकूण ..			Total	28	पोलंड ..	460	Poland	29	सोवियत संघ ..	936	U. S. S. R.	30	युगोस्लाव्हिया ..	468	Yugoslavia	31	इतर ..	136	Others
मध्य व दक्षिण अमेरिका			Central and South America—			एकूण ..			3,359			Total							
3	अर्जेन्टिना ..	230	Argentine	32	इथोपिया ..	1,078	Ethiopia	4	ब्राझील ..	234	Brazil	33	केनिया ..	6,617	Kenya	34	मॉरिशस ..	2,466	Mauritius
5	मेक्सिको ..	377	Mexico	35	नायजेरिया ..	3,303	Nigeria	6	त्रिनिदाद ..	370	Trinidad	36	सोमालिया ..	1,627	Somalia	37	दक्षिण आफ्रिका ..	8,013	South Africa
7	इतर ..	548	Others	38	सुदान ..	1,020	Sudan	एकूण ..			1,759			Total					
पश्चिम युरोप			Western Europe—			आफ्रिका			Africa—										
8	ऑस्ट्रिया ..	1,405	Austria	39	टान्झानिया ..	3,721	Tanzania	40	इजिप्त ..	881	Egypt	41	झाम्बिया ..	2,120	Zambia	42	इतर ..	1,661	Others
9	बेल्जियम ..	1,487	Belgium	एकूण ..			32,507			Total									
10	डेन्मार्क ..	1,272	Denmark	पश्चिम आशिया			West Asia—												
11	फिनलँड ..	419	Finland	43	बहरीन ..	8,189	Bahrain	12	फ्रान्स ..	15,594	France	44	संयुक्त अरब अमिरात	14,012	U. A. E.	13	प. जर्मनी ..	13,294	West Germany (F. R. G.)
14	आयर्लँड ..	707	Ireland	45	इराक ..	400	Iraq	15	ग्रीस ..	975	Greece	46	इज्रायल ..	1,005	Israel	16	इटली ..	7,567	Italy
17	नेदरलँड्स ..	3,428	Netherlands	47	जार्डन ..	819	Jordan	18	स्वीडन ..	2,279	Sweden	48	कुवैत ..	2,946	Kuwait	19	स्पेन ..	1,517	Spain
20	नॉर्वे ..	651	Norway	49	कतार ..	3,715	Qatar	21	स्विट्झरलँड ..	5,745	Switzerland	50	ओमान ..	11,022	Oman	22	स्विट्झरलँड ..	5,745	Switzerland
23	इतर ..	76	Others	51	सौदी अरेबिया ..	21,129	Saudi Arabia	24	इतर ..	76	Others	52	यमन ..	6,652	Yemen	25	इतर ..	76	Others
एकूण ..			Total	53	सिरिया ..	278	Syria	एकूण ..			70,997			Total					
1,11,614			Total	54	इतर ..	830	Others	1,11,614			70,997			Total					

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 24.1 (13.12)—contd.

(1)	(2)	(3)	(2)	(1)	(2)	(3)	(2)
	दक्षिण आशिया		South Asia—		पूर्व आशिया		East Asia—
56	अफगाणिस्तान ..	694	Afghanistan	68	चीन	292	China
57	श्रीलंका	8,627	Sri Lanka	69	जपान	6,562	Japan
58	इराण	13,729	Iran	70	हॉङ्कॉंग	1,285	Hongkong
59	नेपाल	163	Nepal	71	कोरिया	1,218	Korea
60	इतर	51	Others	72	इतर	51	Others
	एकूण ..	23,264	Total		एकूण ..	9,408	Total
	दक्षिण-पूर्व आशिया		South-East Asia—		ऑस्ट्रेलिया		Australia—
61	बर्मा	112	Burma	73	ऑस्ट्रेलिया	9,452	Australia
62	इंडोनेशिया	638	Indonesia	74	फिजी	553	Fiji
63	मलेशिया	2,414	Malaysia	75	न्यूझीलंड	1,570	Newzealand
64	फिलिपाईन्स	1,428	Philippines	76	इतर	5	Others
65	सिंगापूर	4,580	Singapore		एकूण ..	11,580	Total
66	थायलंड	1,139	Thailand				
67	इतर	Others	77	राष्ट्रीयता नसलेले	39	Stateless
	एकूण ..	10,330	Total		एकूण ..	3,20,913	Grand-Total

साधन.—इंडिया टुरिस्ट स्टॅटिस्टिक्स, पब्लिक विभाग, भारत सरकार.

Source.—India Tourist Statistics, Department of Tourism, Government of India.

सत्यमेव जयते

25. कामगार व सेवायोजन

२५.१. या निभागाध्यै राज्य शासकीय कर्मचारी, दुकाने व संस्था अधिनियमाखालील रोजगार, इतर रोजगार, उद्योगधंद्यातील कामगारांची गैरहजेरी, कामगार संघटना यांची आणि कामगार विषयक इतर माहिती दिली आहे.

२५.२. कारखान्यातील ऐच्छिक गैरहजेरीची आकडेवारी ही कामगारांच्या व्यक्तीगत कारणामुळे झालेल्या गैरहजेरीशी संबंधित आहे. म्हणून या मध्ये संप, टाळेबंदी व तात्पुरते कामावरून दूर करणे इ. कारणामुळे झालेल्या गैरहजेरीचा समावेश केलेला नाही. कारखाना अधिनियम कायदा, १९४८ नुसार जो "कामगार" आहे त्यांचा समावेश आहे. परंतु त्यात पर्यवेक्षक किंवा व्यवस्था पट्टाणारे किंवा खाजगी जागांवर काम करणारे यांचा अंतर्भाव होत नाही. याशिवाय, फक्त नियमित काम करणाऱ्यांचा (यात प्रासंगिक व बदली कामगारांचा समावेश नाही) समावेश होतो. "गैरहजेरीचा दर" कामगारांच्या गैरहजेरीमुळे कामगारांच्या कामाच्या पाळ्यांच्या संख्येत झालेली घट व नियमित कामगारांच्या पाळ्यांची संख्या ह्यांचे गुणोत्तर आहे. औद्योगिक वादासंबंधी सांख्यिकी माहिती गोळा करतेवेळी औद्योगिक वाद म्हणजे कामगारांच्या एखाद्या गटाने आपल्या तक्रारी/निषेध व्यक्त करण्याचे उद्देशाने तात्पुरते काम थांबवणे किंवा मागणीकरिता आग्रह धरणे किंवा एक किंवा अधिक कामगारांकडून काम थांबवून ठेवणे इ. असा अर्थ लावण्यात येतो. हे वाद रोजगार, बेरोजगार अथवा करार झालेल्या शर्तीमध्ये तफावत आढळल्यामुळे उद्भवलेल्या परिस्थितीमुळे निर्माण होऊ शकतात. काम थांबण्याचे "संप व टाळेबंदी" म्हणून ओळखले जाणारे दोनही प्रकार या आकडेवारीत समाविष्ट आहेत. यात राजकीय संप, सहानुभूतीदायक निदर्शने, इ. चा समावेश केलेला नाही. या आकडेवारीत ज्या वेगवेगळ्या आर्थिक क्षेत्रातील उदा. कारखाने, लागवड, खाणी, परिवहन, बांधकाम सेवा, यात १० किंवा त्याहून जास्त कामगार गुंतलेले आहेत अशा क्षेत्रांचा समावेश आहे. हे सांगणे आवश्यक आहे की संप व त्यामध्ये गुंतलेले कामगार ह्यांच्या मासिक आकडेवारीची १२ महिन्यांची बेरीज केली तर वार्षिक आकडेवारीची माहिती होत नाही, हे ध्यानात घ्यावे; कारण प्रत्यक्षात संपाचा कालखंड हा एक महिन्यापेक्षा अधिक काळही असू शकतो.

LABOUR AND EMPLOYMENT

25.1. Data on State Government Employees, employment under shops and establishments employment market information, absenteeism in industries, trade unions and other information about labour are given in this section.

25.2. The absenteeism statistics relate to only voluntary absenteeism defined as absence due to reasons which are personal to the individuals concerned. As such, absence of a worker on account of strike, lock-out or lay-off is not considered. They cover 'workers' as defined by the Factories Act, 1948, but exclude persons holding position of supervision or management or employed in confidential position. Moreover, only regular workers (excluding casual and substitute workers) are considered. The absenteeism rate is the ratio of number of man shifts lost due to absences to the number of man shifts scheduled to work. For the purpose of statistics regarding industrial disputes, an industrial dispute is taken to be a temporary stoppage of work by a group of employees to express a grievance or enforce a demand or temporary withholding of work from a group of employees by one employer (or a group of employers) in connection with matters relating to employment or non-employment or terms or conditions of employment. Thus, both the types of work stoppages, popularly known as "strike" and "lock-out" respectively are covered. Political strikes, sympathetic demonstrations and the like are however, excluded. The statistics cover such disputes in which the number of workers involved is ten or more in all the sectors of economic activity such as factories, plantations, mines, transport, construction services, etc. It must also be mentioned that the monthly figures of number of strikes and number of workers involved are not additive to form annual figures because of the fact that the period or duration of the strike may have spread over more than one month.

25. कामगार आणि सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तबला क्रमांक/TABLE No. 25.1 (2.19)

जिल्हावार राज्य शासकीय स्त्री/ पुरुष कर्मचारी
State Government employees by sex and district

(कर्मचारीगणना/Census of employees, 1985)

(संख्या Number)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा/केंद्रशासित प्रदेश (2)	पुरुष Male (3)	स्त्रिया Female (4)	एकूण Total (5)	District/Union Territory (2)
1	बृहन्मुंबई	67,025	14,695	81,720	Greater Bombay
2	ठाणे	27,308	5,486	32,794	Thane
3	रायगड	10,114	1,703	11,817	Raigad
4	रत्नागिरी	11,182	971	12,153	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	5,891	810	6,701	Sindhudurg
6	नाशिक	23,017	2,548	25,565	Nashik
7	धुळे	16,949	3,070	20,019	Dhule
8	जळगांव	15,281	811	16,092	Jalgaon
9	अहमदनगर	17,955	1,220	19,175	Ahmednagar
10	पुणे	49,942	6,026	55,968	Pune
11	सातारा	16,060	803	16,863	Satara
12	सांगली	12,427	912	13,339	Sangli
13	सोलापूर	18,208	1,321	19,529	Solapur
14	कोल्हापूर	16,257	1,186	17,443	Kolhapur
15	औरंगाबाद	20,316	2,061	22,377	Aurangabad
16	जालना	7,540	193	7,733	Jalna
17	परभणी	12,638	328	12,966	Parbhani
18	बीड	12,667	1,052	13,719	Beed
19	नांदेड	15,162	725	15,887	Nanded
20	उस्मानाबाद	7,830	332	8,162	Osmanabad
21	लातूर	8,537	773	9,310	Latur
22	बुलडाणा	10,370	437	10,807	Buldana
23	अकोला	12,842	853	13,695	Akola
24	अमरावती	16,185	1,401	17,586	Amravati
25	यवतमाळ	14,016	965	14,981	Yavatmal
26	वर्धा	8,408	458	8,866	Wardha
27	नागपूर	33,393	4,665	38,058	Nagpur
28	भंडारा	13,407	1,116	14,523	Bhandara
29	चंद्रपूर	11,571	2,858	14,429	Chandrapur
30	गडचिरोली	6,275	1,091	7,366	Gadchiroli
केंद्रशासित प्रदेश :—					Union Territory
1	दिल्ली	90	9	99	New Delhi
2	गोवा	22	8	30	Goa
महाराष्ट्र राज्य		5,18,885	60,887	5,79,772	Maharashtra State

टिप : नवी दिल्ली व गोवा यापुढे दर्शविलेल्या कर्मचारी महाराष्ट्र शासनाचे असून त्यांचे मुख्यालय अनुक्रमे नवी दिल्ली व गोवा येथे होते.

Note:— The number of Government employees shown against New Delhi and Goa are Maharashtra State Government employees with their headquarters at New Delhi and Goa respectively.

आधारा : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.— Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

25. कामगार आणि सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

संख्या क्रमांक/TABLE No. 25.1-A

जिल्हा परिषदांतील जिल्हावार स्त्री/पुरुष कर्मचारी
Zilla Parishad employees by sex and districts

(कर्मचारी गणना/Census of employees, 1985)

(संख्या/Number)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	पुरुष Male (3)	स्त्रिया Female (4)	एकूण Total (5)	District (2)
1	बृहन्मंबई	Greater Bombay
2	ठाणे ..	7,563	4,628	12,191	Thane
3	रायगड ..	6,079	2,896	8,975	Raigad
4	रत्नागिरी ..	7,150	3,294	10,444	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग ..	4,771	2,269	7,040	Sindhudurg
6	नाशिक ..	9,166	3,130	12,296	Nashik
7	धुळे ..	8,190	2,748	10,938	Dhule
8	जळगाव ..	10,618	4,264	14,882	Jalgaon
9	अहमदनगर ..	11,291	4,010	15,301	Ahmadnagar
10	पुणे ..	11,495	6,101	17,596	Pune
11	सातारा ..	9,862	4,447	14,309	Satara
12	सांगली ..	8,088	3,643	11,731	Sangli
13	सोलापूर ..	9,192	2,384	11,576	Solapur
14	कोल्हापूर ..	10,318	2,743	13,061	Kolhapur
15	औरंगाबाद ..	6,772	1,432	8,204	Aurangabad
16	जालना ..	4,683	829	5,512	Jalna
17	परभणी ..	6,651	984	7,635	Parbhani
18	बीड ..	6,837	1,022	7,859	Beed
19	नांदेड ..	7,816	1,166	8,982	Nanded
20	उस्मानाबाद ..	6,290	1,113	7,403	Osmanabad
21	लातूर ..	6,914	1,204	8,118	Latur
22	बुलडाणा ..	7,812	1,747	9,559	Buldana
23	अकोला ..	8,277	1,824	10,101	Akola
24	अमरावती ..	6,748	1,902	8,650	Amravati
25	यवतमाळ ..	8,146	3,652	11,798	Yavatmal
26	वर्धा ..	4,087	1,102	5,189	Wardha
27	नागपूर ..	5,806	2,368	8,174	Nagpur
28	भंडारा ..	8,836	1,765	10,601	Bhandara
29	चंद्रपूर ..	5,539	1,060	6,599	Chandrapur
30	गडचिरोली ..	2,989	483	3,472	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य ..	2,17,986	70,210	2,88,196	Maharashtra State

आधार : अर्थ व सांख्यिकीय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source. - Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

25. कामगार आणि सेवाधीजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 25.1-B

नगरपरिषदांतील जिल्हावार स्त्री/पुरुष कर्मचारी
Municipal Council employees by sex and districts

(कर्मचारी गणना/Census of employees, 1985)

(संख्या/Number)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	पुरुष Male (3)	स्त्रिया Female (4)	एकूण Total (5)	District (2)
1	बृहन्मुंबई	Greater Bombay
2	ठाणे	2,454	1,460	3,914	Thane
3	रायगड	1,260	411	1,671	Raigad
4	रत्नागिरी	589	229	818	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	221	29	250	Sindhudurg
6	नाशिक	1,748	612	2,360	Nashik
7	धुळे	2,148	923	3,071	Dhule
8	जळगांव	4,074	1,469	5,543	Jalgaon
9	अहमदनगर	2,477	938	3,415	Ahmadnagar
10	पुणे	1,199	696	1,895	Pune
11	सातारा	1,692	718	2,410	Satara
12	सांगली	2,046	842	2,888	Sangli
13	सोलापूर	1,396	470	1,866	Solapur
14	कोल्हापूर	2,082	740	2,822	Kolhapur
15	औरंगाबाद	323	65	388	Aurangabad
16	जालना	706	221	927	Jalna
17	परभणी	1,247	309	1,556	Parbhani
18	बीड	833	184	1,017	Beed
19	नांदेड	1,576	432	2,008	Nanded
20	उस्मानाबाद	620	195	815	Osmanabad
21	लातूर	951	356	1,307	Latur
22	बुलढाणा	2,034	506	2,540	Buldana
23	अकोला	3,150	1,281	4,431	Akola
24	अमरावती	1,536	410	1,946	Amravati
25	यवतमाळ	1,763	683	2,446	Yavatmal
26	वर्धा	1,384	674	2,058	Wardha
27	नागपूर	1,407	606	2,013	Nagpur
28	भंडारा	1,694	671	2,365	Bhandara
29	चंद्रपूर	1,219	715	1,934	Chandrapur
30	गडचिरोली	88	15	103	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		43,917	16,860	60,777	Maharashtra State

आधार : अर्थ व सांख्यिकी मंत्रालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.— Director of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

25. कामगार आणि सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 25.2 (2.17)

जिल्हावार व धर्मानुसार राज्य शासकीय कर्मचारी
State Government employees by religion and districts

(कर्मचारी गणना/Census of employees, 1985)

(संख्या/Number)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	हिंदू Hindu (3)	मुस्लिम Muslim (4)	ख्रिश्चन Christian (5)	बौद्ध Buddhist (6)	दुतर Others (7)	एकूण Total (8)	Union Territory (2)
1	धुळे/महाराष्ट्र	73,558	2,427	1,555	2,859	921	81,720	Greater Bombay
2	ठाणे	30,413	864	321	706	490	32,794	Thane
3	रायगड	11,041	293	47	307	129	11,817	Raigad
4	रत्नागिरी	10,633	374	54	915	177	12,153	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	6,277	129	106	157	32	6,701	Sindhudurg
6	नाशिक	22,595	955	121	1,133	761	25,565	Nashik
7	धुळे	18,407	842	120	440	210	20,019	Dhule
8	जालगाव	14,603	956	45	427	61	16,092	Jalgaon
9	अहमदनगर	17,394	938	435	142	266	19,175	Ahmadnagar
10	पुणे	50,242	2,008	983	2,312	423	55,968	Pune
11	सातारा	15,364	657	43	570	229	16,863	Satara
12	सांगली	11,653	848	134	252	452	13,339	Sangli
13	सोलापूर	17,598	1,442	150	144	195	19,529	Solapur
14	कोल्हापूर	16,162	853	187	74	167	17,443	Kolhapur
15	औरंगाबाद	16,245	3,309	362	1,810	651	22,377	Aurangabad
16	जालना	5,875	896	188	568	206	7,733	Jalna
17	परभणी	9,567	2,048	46	1,103	202	12,966	Parbhani
18	बीड	11,075	1,724	117	410	393	13,719	Beed
19	नांदेड	12,115	2,305	123	1,073	271	15,887	Nanded
20	उस्मानाबाद	6,691	908	21	312	230	8,162	Osmanabad
21	लातूर	7,780	1,047	14	392	77	9,310	Latur
22	बुलढाणा	9,049	535	78	741	404	10,807	Buldana
23	अकोला	11,281	671	135	1,421	187	13,695	Akola
24	अमरावती	14,825	904	197	1,233	427	17,586	Amravati
25	यवतमाळ	13,107	638	74	981	181	14,981	Yavatmal
26	वर्धा	8,006	228	30	520	82	8,866	Wardha
27	नागपूर	32,896	1,207	586	2,946	423	38,058	Nagpur
28	भंडारा	13,141	412	51	698	221	14,523	Bhandara
29	चंद्रपूर	12,523	445	133	1,089	239	14,429	Chandrapur
30	गडचिरोली	6,590	274	34	419	49	7,366	Gadchiroli
केन्द्रशासित प्रदेश :-								Union Territory
	नवी दिल्ली	92	2	2	2	1	99	New Delhi
	गोवा	30	0	0	0	0	30	Goa
महाराष्ट्र राज्य		5,07,228	31,139	6,492	26,156	8,757	5,79,772	Maharashtra State

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.— Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

25. कामगार आणि सेवायोजन 'LABOUR AND EMPLOYMENT'

तबला क्रमांक/TABLE No. 25.2.A

जिल्हावार व धर्मानुसार जिल्हापरिषदातील कर्मचारी
Zilla Parishad employees by religion and districts

(कर्मचारी गणना/Census of employees 1985)

(संख्या/Number)

क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	हिंदू Hindu (3)	मुस्लिम Musl.m (4)	ख्रिश्चन Christian (5)	बौद्ध Buddhist (6)	इतर Others (7)	एकूण Total (8)	जिल्हा District (2)
1	वृहत्संबर्द	Greater Bombay
2	ठाणे	..	10,991	469	352	297	12,191	Thane
3	रायगड	..	8,212	482	10	251	8,975	Raigad
4	रत्नागिरी	..	9,013	599	26	725	10,444	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	..	6,650	85	65	213	7,040	Sindhudurg
6	नाशिक	..	11,564	384	46	77	12,296	Nashik
7	धुळे	..	10,345	362	109	73	10,938	Dhule
8	जळगांव	..	13,466	981	55	249	14,882	Jalgaon
9	अहमदनगर	..	13,879	707	513	52	15,301	Ahmadnagar
10	पुणे	..	16,269	418	214	474	17,596	Pune
11	सातारा	..	12,844	600	28	584	14,309	Satara
12	सांगली	..	10,083	752	46	207	11,731	Sangli
13	सोलापूर	..	10,574	824	35	56	11,576	Solapur
14	कोल्हापूर	..	11,265	729	97	60	13,061	Kolhapur
15	औरंगाबाद	..	6,717	780	104	459	8,204	Aurangabad
16	जालना	..	4,398	403	175	435	5,512	Jalna
17	परभणी	..	5,963	820	44	613	7,635	Parbhani
18	बीड	..	6,812	739	16	183	7,859	Beed
19	नांदेड	..	7,218	956	37	634	8,982	Nanded
20	उस्मानाबाद	..	6,291	598	18	158	7,403	Osmanabad
21	लातूर	..	7,266	615	21	157	8,118	Latur
22	बुलढाणा	..	8,251	505	65	433	9,559	Buldana
23	अकोला	..	8,364	729	56	784	10,101	Akola
24	अमरावती	..	7,539	609	43	371	8,650	Amravati
25	यवतमाळ	..	10,383	514	62	732	11,798	Yavatmal
26	वर्धा	..	4,668	101	20	321	5,189	Wardha
27	नागपूर	..	7,727	154	40	225	8,174	Nagpur
28	भंडारा	..	10,062	198	44	256	10,601	Bhandara
29	चंद्रपूर	..	5,866	199	30	393	6,599	Chandrapur
30	गडचिरोली	..	3,136	137	19	117	3,472	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		2,55,916	15,559	2,390	9,619	4,682	2,88,196	Maharashtra State

आधार: अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source -- Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

25. कामगार आणि सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 25.2 B

जिल्हावार व धर्मांनुसार नगरपरिषदातील कर्मचारी
Municipal Council employees by religion and districts

(कर्मचारी गणना/Census of employees 1985)

								(संख्या/Number)
क्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	हिंदू Hindu	मुस्लिम Muslim	ख्रिश्चन Christian	बौद्ध Buddhist	इतर Others	एकूण Total	District (2)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	बृहन्मुंबई	Greater Bombay
2	ठाणे	2,949	336	21	580	28	3,914	Thane
3	रायगड	1,205	104	2	340	20	1,671	Raigad
4	रत्नागिरी	665	57	4	90	2	818	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	184	18	7	41	0	250	Sindhudurg
6	नाशिक	1,639	296	19	381	25	2,360	Nashik
7	धुळे	2,316	675	11	55	14	3,071	Dhule
8	जळगांव	4,562	495	10	368	108	5,543	Jalgaon
9	अहमदनगर	3,016	216	58	18	107	3,415	Ahmednagar
10	पुणे	1,695	118	46	31	5	1,895	Pune
11	सातारा	1,866	194	5	328	17	2,410	Satara
12	सांगली	2,375	287	52	40	134	2,888	Sangli
13	सोलापूर	1,637	162	2	14	51	1,866	Solapur
14	कोल्हापूर	2,477	233	26	1	85	2,822	Kolhapur
15	औरंगाबाद	242	79	1	33	33	388	Aurangabad
16	जालना	763	122	33	5	4	927	Jalna
17	परभणी	1,044	286	1	211	14	1,556	Parbhani
18	बीड	802	160	3	27	25	1,017	Beed
19	नांदेड	1,285	330	5	356	32	2,008	Nanded
20	उस्मानाबाद	675	131	6	3	0	815	Osmanabad
21	लातूर	976	304	2	22	3	1,307	Latur
22	बुलडाणा	2,090	367	13	39	31	2,540	Buldana
23	अकोला	3,295	627	21	432	56	4,431	Akola
24	अमरावती	1,508	397	5	26	10	1,946	Amravati
25	यवतमाळ	2,001	367	3	67	8	2,448	Yavatmal
26	वार्धा	1,806	97	12	112	31	2,058	Wardha
27	नागपूर	1,784	149	8	64	8	2,013	Nagpur
28	भंडारा	2,176	111	4	71	3	2,365	Bhandara
29	चंद्रपूर	1,733	98	31	65	7	1,934	Chandrapur
30	गडचिरोली	79	12	0	12	0	103	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		48,845	6,828	411	3,832	861	60,777	Maharashtra State

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source: Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

25. कासगार आणि सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 25.3 (2.13)

पदाचा वर्ग व एकूण वित्तलब्धीच्या गटानुसार राज्य शासकीय कर्मचारी
State Government employees by class and total emolument ranges

(कर्मचारी गणना/Census of employees, 1985)

शुक्रक्रमांक Serial No.	एकूण वित्तलब्धीचा गट (in Rs.) Total Emoluments Ranges	वर्ग एक Class I	वर्ग दोन Class II	वर्ग तीन Class III	वर्ग चार Class IV	एकूण वर्ग एक ते चार Total class I to IV	कार्यव्ययी आस्थापने- वरील कर्मचारी Work- charged employees	आफिसीक निधीतून वेतन मिळणारे कर्मचारी Employees paid from contingencies	दैनिकी काम करणारे कर्मचारी Daily rated workers	अर्धवेळ काम करणारे कर्मचारी Part time workers	मानधन मिळणारे कर्मचारी Honorary workers	इतर Others	एकूण स्तंभ (8) ते (13) (7)+(14)	
													(1)	(15)
1	Upto 300	2,636	2,636	1,007	579	1,741	2,413	40,239	27,850	73,829	76,465
2	301-500	1,172	1,172	145	78	6,123	136	79	230	6,791	7,963
3	501-750	14,553	67,302	81,855	600	37	1,486	158	208	442	2,931	84,786
4	751-1000	1,16,048	44,243	1,60,291	853	181	97	130	60	880	2,201	1,62,492
5	1001-1250	1,17,181	2,815	1,19,996	374	143	87	..	50	714	1,368	1,21,364
6	1251-1500	65,138	..	65,138	147	82	45	378	652	65,790
7	1501-1750	17,485	..	20,908	44	30	27	151	252	21,160
8	1751-2000	10,804	..	15,713	33	22	37	66	158	15,871
9	2001-2250	3,870	..	9,185	54	85	139	9,324
10	2251-2500	1,160	..	6,294	5	250	255	6,549
11	2501-2750	359	..	4,606	9	123	132	4,738
12	2751-3000	1,394	5	86	91	1,485
13	3001-3500	976	976
14	3501-4000	457	457
15	वेळा जास्त 4000 Above	352	352
	एकूण Total	9,644	16,563	3,46,598	1,18,168	4,90,973	3,203	1,152	9,534	28,37	40,818	31,255	88,799	5,79,771

साधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

25. कामगार आणि सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तसता क्रमांक/TABLE No. 25.3 A

पदाचा वर्ग व एकूण वित्तवधीचा गटानुसार जिल्हापरिषदांतील कर्मचारी

Zilla Parishad employees by class and total emoluments range

(कर्मचारी गणना/Census of employees, 1985)

क्रमांक Serial No.	एकूण वित्तवधीचा गट (रुपयात) Total Emoluments Ranges (in Rs.)	वर्ग एक Class I	वर्ग दोन Class II	वर्ग तीन Class III	वर्ग चार Class IV	एकूण वर्ग एक ते चार Total class I to IV	वायव्यया आय्यपने- वरील कर्मचारी Work- charged employees	आकस्मिक निधीतून वेतन मिळणारे कर्मचारी Daily paid employees from contingency workers	अर्धवेळ काम करणारे कर्मचारी Part time workers	मानभ्रम मिळणारे कर्मचारी Honorary workers	इतर Others	एकूण संख्ये (संख्या/Numbers)		
												(1)	(2)	(3)
1	Upto 300	680	224	327	498	4,500	22,885	2,901	31,335	32,015
2	301-500	137	137	57	2	266	16	27	32	408	537
3	501-750	2,174	10,616	12,790	134	14	71	50	7	132	408	15,198
4	751-1000	38,766	7,985	46,751	150	34	73	72	16	374	719	47,470
5	1001-1250	1,33,857	364	1,34,221	135	197	193	61	41	953	1,580	1,35,801
6	1251-1500	43,386	..	43,386	44	58	103	..	25	413	643	44,029
7	1501-1750	6,615	..	7,481	4	7	64	75	7,556
8	1751-2000	2,845	..	3,940	3	36	39	3,979
9	2001-2250	514	..	1,594	4	3	167	174	1,768
10	2251-2500	347	..	1,055	11	191	202	1,257
11	2501-2750	64	..	237	11	149	160	397
12	2751-3000	17	5	38	43	122
13	3001-3500
14	3501-4000	50
15	पेसा वरत Above 4000
	एकूण Total	862	3,206	2,28,568	19,782	2,52,418	752	632	1,204	4,699	23,041	5,450	35,778	2,88,196

साधर : कार्य व सांख्यिकी संशोधनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source. —Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

25. कामगार आणि स्वायत्त/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 25.3 B

७दाचा वर्ग व एकूण वित्तबद्धीच्या गटानुसार नगरपरिषदातील कर्मचारी
Municipal Council employees by class and total emoluments ranges

(कर्मचारी गणना/Census of employees, 1985)

क्र.सं.मांक Serial No.	एकूण वित्तबद्धीचा गट (रुपयात) Total Emoluments Ranges (in Rs.)	(संख्या/Numbers)														
		वर्ग एक Class I	वर्ग दोन Class II	वर्ग तीन Class III	वर्ग चार Class IV	एकूण वर्ग एक ते चार Total class I to IV	कार्यव्ययी आव्यापने- वरील कर्मचारी Work- charged employees	आवृत्त निधीतून वैतन मिळणारे कर्मचारी Employees paid from contingencies	दैनिकी काम करणारे कर्मचारी Daily rated workers	अर्धवेळ काम करणारे कर्मचारी Part-time workers	मान्य मिळणारे कर्मचारी Honorary workers	इतर Others	एकूण स्तंभ (८) ते (१३) Total cols. (8) to (13)	एकूण स्तंभ (१४) ते (१४) Total cols. (7)+14		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)		
1	Upto 300	123	123	8	12	1,308	114	133	120	1,695	1,818		
2	301-500	148	486	634	2	..	313	8	4	9	336	970		
3	501-750	996	20,755	21,751	1	1	67	8	2	67	146	21,897		
4	751-1000	6,210	9,380	15,590	6	14	8	8	1	46	83	15,673		
5	1001-1250	13,021	901	13,922	5	6	9	..	5	44	69	13,991		
6	1251-1500	4,273	..	4,273	2	3	25	30	4,303		
7	1501-1750	946	..	1,015	..	1	25	26	1,041		
8	1751-2000	391	..	502	..	1	27	28	530		
9	2001-2250	164	..	258	144	144	402		
10	2251-2500	37	..	121	121		
11	2501-2750	16	16		
12	2751-3000	9	9		
13	3001-3500	3	3		
14	3501-4000		
15	पेक्षा जास्त 4000 Above	3	3		
	एकूण Total	82	307	26,186	31,645	58,220	24	38	1,705	138	145	507	2,557	60,777		

संघार : अर्थ व सांख्यिकी मंत्रालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

25. कामगार आणि सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 25.4 (2.20)

जिल्हावार व वयोगटानुसार राज्य शासकीय कर्मचारी

State Government employees by different age group

(कर्मचारी गणना/Census of employees 1985)

(संख्या/Numbers)

अनुक्रमिक Sr. No.	जिल्हा/विशेष शासित प्रदेश	पेशा क्रमांक Below	वयोगट (सुनें वर्गानुसार) / age group (age in completed years)																अधिक Total	District/ Union Territory
			24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50	51	52	53	54	55	56	57	58 & above			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)		
1	एहमदनगर	6,635	1,466	1,856	12,532	11,093	8,676	1,477	916	1,002	744	753	838	700	686	869	80,263	Greater Bombay		
2	ठाणे	3,398	5,887	5,457	4,299	3,386	2,550	480	311	355	258	244	284	215	195	337	27,656	Thane		
3	रायगड	1,187	2,168	1,722	1,548	1,329	1,103	161	105	143	89	97	118	84	105	82	10,050	Raigad		
4	रत्नागिरी	1,124	1,808	1,383	1,634	1,540	1,143	140	112	129	105	97	102	96	105	161	9,679	Ratnagiri		
5	सिंधुदुर्ग	591	1,240	754	672	675	546	62	40	57	34	40	35	43	37	60	4,886	Sindhudurg		
6	नासिक	1,667	4,012	3,720	3,152	3,267	2,579	422	266	291	232	249	280	224	267	229	20,857	Nashik		
7	मुंबई	1,470	3,195	2,650	2,025	2,104	1,650	223	120	130	120	111	113	95	112	173	14,291	Dhule		
8	जळगाव	959	2,473	2,246	1,928	2,389	2,025	314	192	201	134	123	128	108	139	110	13,469	Jalgaon		
9	अहमदनगर	1,413	3,353	3,159	2,202	2,180	1,848	321	217	246	159	156	185	194	190	226	16,039	Ahmednagar		
10	पुणे	4,516	9,156	8,289	7,811	7,683	7,094	1,190	804	916	660	639	664	602	721	649	51,394	Pune		
11	सातारा	963	2,535	2,042	2,291	2,230	2,182	341	199	215	167	164	179	127	142	197	13,964	Satara		
12	सांगली	777	2,180	2,090	1,894	1,740	1,371	204	137	129	107	109	117	92	116	94	11,157	Sangli		
13	सोलापूर	1,266	3,010	3,328	2,509	2,317	1,846	259	194	191	184	202	197	175	166	226	16,070	Solapur		
14	कोल्हापूर	790	2,355	2,774	2,548	2,396	1,928	309	224	224	182	171	161	147	183	153	14,545	Kolhapur		
15	औरंगाबाद	1,344	3,120	3,837	3,148	2,850	2,092	345	231	224	184	204	201	164	208	268	18,440	Aurangabad		
16	जालना	957	1,309	1,141	849	981	630	141	70	63	48	57	79	49	60	53	6,487	Jalna		
17	परभणी	621	1,762	1,799	1,645	1,773	1,141	152	77	109	99	97	112	110	100	209	9,806	Parbhani		
18	बीड	810	2,432	2,463	1,677	1,722	1,169	190	94	133	89	98	138	118	122	208	11,463	Beed		
19	नांदेड	956	2,354	2,810	2,158	2,039	1,379	273	128	161	113	154	173	116	124	292	13,230	Nanded		
20	उस्मानाबाद	458	1,030	1,262	895	1,097	675	122	49	75	79	72	91	68	82	111	6,166	Osmanabad		
21	लातूर	552	1,074	1,291	898	875	598	84	60	47	69	53	74	46	44	80	5,845	Latur		
22	बुलढाणा	525	1,176	1,446	1,550	1,922	1,630	219	144	186	140	135	123	98	117	187	9,598	Buldana		
23	अकोला	631	1,573	1,824	1,671	1,954	1,615	266	153	209	125	124	116	77	124	283	10,745	Akola		
24	अमरावती	1,035	2,577	2,375	2,494	2,808	2,177	361	210	252	190	201	174	166	135	234	15,389	Amravati		
25	यवतमाळ	726	1,984	1,985	1,912	2,029	1,624	257	138	158	108	103	105	89	87	226	11,531	Yavatmal		
26	वर्धा	337	901	1,219	1,041	1,167	1,036	168	96	105	86	74	80	74	57	80	6,521	Wardha		
27	नागपूर	2,006	4,929	5,571	5,741	6,395	4,972	787	506	624	424	415	453	394	386	453	34,056	Nagpur		
28	भंडारा	616	1,714	2,191	1,920	1,957	1,440	219	152	160	102	103	85	86	71	152	10,968	Bhandara		
29	चंद्रपूर	849	1,723	1,785	1,778	1,860	1,356	216	113	164	124	95	110	85	66	115	10,439	Chandrapur		
30	गडचिरोली	603	1,286	1,093	968	812	600	113	425	71	56	35	46	26	40	46	5,840	Gadchiroli		
केंद्र शासित प्रदेश नवी दिल्ली		14	16	20	18	18	16	1	0	0	0	0	1	0	1	0	99	New Delhi		
गोवा		0	6	8	6	6	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	30	Goa		
महाराष्ट्र राज्य		41,816	91,804	87,590	77,434	76,594	69,679	9,817	6,103	6,970	5,210	5,175	5,562	4,668	4,988	6,563	4,90,973	Maharashtra State		

Source:—Directorate of Economics and Statistics Government of Maharashtra, Bombay.

25. कामगार आणि सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 25.4-B

मिहळ्वार व वयोगटातुसार नगरपरिषदातील कर्मचारी/Municipal Council employees by different age groups and districts

(कर्मचारी गणना/Census of employees, 1985)

(अक्षा/Number)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	वसाहती Below 24	वयगट (पूर्ण वय/वय) / Age group (age in completed years)																	Total (18)	58 and above (17)	District (2)
			(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)				
1	ठाणे	368	773	827	634	648	341	6	31	37	39	35	35	35	23	18	11	3,782	Thane			
2	रायगड	86	236	310	271	182	149	23	23	23	21	19	14	14	16	23	22	1,421	Raigad			
3	रत्नागिरी	49	89	123	118	121	95	17	23	16	16	22	19	19	12	7	17	745	Ratnagiri			
4	मिथुण	17	30	37	25	37	33	7	9	6	3	3	3	3	6	11	13	242	Sindhudurg			
5	नाशिक	77	406	444	348	289	315	63	35	34	36	34	47	47	32	47	58	2,317	Nashik			
6	धुळे	127	253	368	546	531	519	132	78	136	70	64	55	53	53	60	43	3,045	Dhule			
7	जळगाव	272	694	918	884	780	772	148	107	145	114	114	116	93	89	89	119	3,505	Jalgaon			
8	अहमदनगर	245	376	591	460	404	372	93	56	97	35	77	71	53	53	57	116	3,165	Ahmednagar			
9	पुणे	29	193	314	273	234	234	66	41	36	43	48	34	37	40	45	45	1,697	Pune			
10	सातारा	119	305	405	385	320	328	60	43	60	38	70	44	43	46	46	51	2,347	Satara			
11	सांगली	147	377	542	551	395	329	63	59	52	69	42	47	47	46	32	60	2,831	Sangli			
12	मोहोपूर	66	194	298	273	234	276	72	49	55	68	55	47	47	52	45	45	1,847	Mohapur			
13	कोल्हापूर	98	306	586	486	453	368	59	74	40	35	49	38	28	32	34	34	2,686	Kolhapur			
14	औरंगाबाद	12	60	79	69	59	51	3	5	2	3	4	4	4	6	4	5	366	Aurangabad			
15	जालना	46	117	119	172	153	123	27	9	23	12	10	14	14	21	23	9	885	Jalna			
16	परभणी	75	265	285	209	253	190	45	21	27	13	21	18	20	19	19	36	1,496	Parbhani			
17	बीड	69	176	185	147	167	115	22	16	17	15	8	11	11	11	8	8	975	Beed			
18	नांदेड	179	435	422	285	299	178	29	20	23	10	11	14	14	7	19	63	1,994	Nanded			
19	उस्मानाबाद	34	103	153	138	111	94	15	8	11	8	7	7	12	6	2	20	796	Osmanabad			
20	लातूर	74	181	274	182	204	150	44	20	22	12	8	8	21	6	11	23	1,232	Latur			
21	बुलढाणा	128	270	378	415	382	374	14	64	75	66	55	58	58	55	48	69	2,521	Buldana			
22	अकोला	177	442	703	892	604	653	102	106	120	90	86	106	106	72	86	119	4,363	Akola			
23	अमरावती	80	188	244	378	300	255	49	52	34	41	61	38	38	31	31	33	1,838	Amravati			
24	यवतमाळ	91	255	428	503	391	290	66	51	48	40	44	45	35	25	25	55	2,367	Yavatmal			
25	वर्धा	79	214	260	375	363	302	48	46	42	42	32	47	47	25	28	50	1,933	Wardha			
26	नागपूर	87	204	343	378	309	264	70	25	48	34	23	46	46	31	27	51	1,940	Nagpur			
27	भंडारा	61	259	323	433	374	262	54	52	43	35	25	32	32	24	26	36	2,059	Bhandara			
28	चंद्रपूर	157	364	245	413	241	233	70	9	22	17	12	29	29	8	10	18	1,933	Chandrapur			
29	गडचिरोली	9	17	13	35	15	5	1	2	1	1	0	2	2	1	0	0	162	Godchiroli			
एकूण महाराष्ट्र राज्य		3,058	7,791	10,254	10,293	8,732	7,692	1,577	1,140	1,357	1,069	1,039	1,067	858	899	1,334	56,220	Maharashtra State				

आधार--श्र्व व सॉलिव्हो नसलनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे/Sources--Directorate of Economics and Statistics

25. कामगार आणि सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

संख्या क्रमांक/TABLE No. 25.5 (2.15)

जिल्हावार व पदाच्या वर्गानुसार राज्य शासकीय कर्मचारी/State Government employees by class and districts

(कर्मचारी गणना/Census of employees, 1985)

(संख्या/Number)

सं. क्र. Sr. No.	जिल्हा	वर्ग एक Class I	वर्ग दोन Class II	वर्ग तीन Class III	वर्ग चार Class IV	एकूण Total I to IV	इतर Others	एकूण Total	District, Union Territory
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	बृहन्मुंबई	2,486	3,017	57,236	17,524	80,263	1,457	81,720	Greater Bombay
2	ठाणे	369	773	19,606	6,908	27,656	5,138	32,794	Thane
3	रायगड	96	353	7,128	2,473	10,050	1,767	11,817	Raigad
4	रत्नागिरी	111	296	6,475	2,797	9,679	2,474	12,153	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	68	138	3,502	1,178	5,886	1,815	6,701	Sindhudurg
6	नाशिक	391	783	14,751	4,932	20,857	4,708	25,565	Nashik
7	धुळे	181	353	10,445	3,312	14,291	5,728	20,019	Dhule
8	जळगांव	132	386	9,750	3,201	13,469	2,623	16,092	Jalgaon
9	अहमदनगर	192	383	11,311	4,153	16,039	3,136	19,175	Ahmednagar
10	पुणे	1,129	1,559	37,401	11,305	51,394	4,574	55,968	Pune
11	सातारा	167	380	9,864	3,553	13,964	2,899	16,863	Satara
12	सांगली	177	385	7,914	2,681	11,157	2,182	13,339	Sangli
13	सोलापूर	209	455	11,296	4,110	16,070	3,459	19,529	Solapur
14	कोल्हापूर	200	545	10,212	3,588	14,545	2,898	17,443	Kolhapur
15	औरंगाबाद	413	856	12,032	5,139	18,440	3,937	22,377	Aurangabad
16	जालना	75	192	4,902	1,318	6,487	1,246	7,733	Jalna
17	परभणी	67	265	6,995	2,459	9,806	3,160	12,966	Parbhani
18	बीड	406	480	7,705	2,772	11,463	2,256	13,719	Beed
19	नांदेड	156	413	9,063	3,598	13,230	2,657	15,887	Nanded
20	उस्मानाबाद	87	204	4,451	1,424	6,166	1,996	8,162	Osmanabad
21	लातूर	98	227	4,291	1,229	5,845	3,465	9,310	Latur
22	बुलडाणा	422	240	6,070	2,866	9,598	1,209	10,807	Buldana
23	अकोला	153	349	8,091	2,152	10,745	2,950	13,695	Akola
24	अमरावती	282	751	10,786	3,570	15,389	2,197	17,586	Amravati
25	यवतमाळ	325	321	8,194	2,691	11,531	3,450	14,981	Yavatmal
26	वार्धा	95	204	4,635	1,587	6,521	2,345	8,866	Wardha
27	नागपूर	706	1,472	22,953	8,925	34,056	4,002	38,058	Nagpur
28	भंडारा	134	331	8,078	2,425	10,968	3,555	14,523	Bhandara
29	चंद्रपूर	253	300	7,012	2,874	10,439	3,990	14,429	Chandrapur
30	गडचिरोली	42	147	4,387	1,264	5,840	1,526	7,366	Gadchiroli
केंद्र शासित प्रदेश :-									Union Territory
1	नवी दिल्ली	2	3	44	50	99	0	99	New Delhi
2	गोवा	0	2	18	10	30	0	30	Goa
महाराष्ट्र राज्य		9,644	16,563	3,46,598	1,18,168	4,90,973	88,799	5,79,772	Maharashtra State

टीप—नवी दिल्ली व गोवा यापुढे दर्शविलेले कर्मचारी महाराष्ट्र शासनाचे असून त्यांचे मुख्यालय अनुक्रमे नवी दिल्ली व गोवा येथे होते.

Note.—The number of Government Employees shown against New Delhi and Goa are Maharashtra State Government employees with their head quarters at New Delhi and Goa respectively.

साधन : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

25. कामगार आणि सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 25.5-A

जिल्हावार व पदाध्या वर्गांनुसार जिल्हा परिषदांतील कर्मचारी

Zilla Parishad employees by class and districts

(कर्मचारी गणना/Census of employees 1985)

(संख्या/Number)

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	वर्ग एक Class I	वर्ग दोन Class II	वर्ग तीन Class III	वर्ग चार Class IV	एकूण Total I to IV	इतर Others	एकूण Total	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	गृह-मुंबई	Greater Bombay
2	ठाणे	33	97	9,221	890	10,241	1,950	12,191	Thane
3	रायगड	7	32	8,377	459	8,825	150	8,975	Raigad
4	रत्नागिरी	22	81	8,776	527	9,406	1,038	10,444	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	14	74	5,557	364	6,009	1,031	7,040	Sindhudurg
6	नाशिक	30	122	9,945	681	10,778	1,518	12,296	Nashik
7	धुळे	36	107	7,944	913	9,000	1,938	10,938	Dhule
8	जळगांव	33	167	10,705	900	11,805	3,077	14,882	Jalgaon
9	अहमदनगर	24	202	11,828	689	12,743	2,558	15,301	Ahmednagar
10	पुणे	100	152	12,636	979	13,867	3,729	17,596	Pune
11	सातारा	34	129	11,007	819	11,989	2,320	14,309	Satara
12	सांगली	30	151	9,349	710	10,240	1,491	11,731	Sangli
13	सोलापूर	22	138	9,672	655	10,487	1,089	11,576	Solapur
14	कोल्हापूर	33	100	10,173	706	11,012	2,049	13,061	Kolhapur
15	औरंगाबाद	17	160	6,753	693	7,623	581	8,204	Aurangabad
16	जालना	13	97	4,415	469	4,994	518	5,512	Jalna
17	परभणी	11	110	6,459	756	7,336	299	7,635	Parbhani
18	बीड	50	112	6,675	682	7,519	340	7,859	Beed
19	नांदेड	31	160	7,355	955	8,501	481	8,982	Nanded
20	उस्मानाबाद	18	136	6,306	660	7,120	283	7,403	Osmanabad
21	लातूर	21	108	6,696	723	7,548	570	8,118	Latur
22	बुलढाणा	12	123	7,396	684	8,215	1,344	9,559	Buldana
23	अकोला	41	98	7,710	608	8,457	1,644	10,101	Akola
24	अमरावती	6	17	7,560	667	8,250	400	8,650	Amravati
25	यवतमाळ	127	122	8,262	1,049	9,560	2,238	11,798	Yavatmal
26	वर्धा	18	88	4,253	423	4,784	405	5,189	Wardha
27	नागपूर	18	130	6,613	578	7,339	835	8,174	Nagpur
28	भंडारा	24	45	8,496	752	9,317	1,284	10,601	Bhandara
29	चंद्रपूर	19	89	5,645	483	6,236	363	6,599	Chandrapur
30	गडचिरोली	18	59	2,834	306	3,217	255	3,472	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		862	3,206	2,28,568	19,782	2,52,418	35,778	2,88,196	Maharashtra State

आधार: अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

25. कामगार आणि सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 255-B

जिल्हावार व पदाव्या वर्गानुसार नगरपरिषदांतील कर्मचारी
Municipal Council employees by class and districts

(कर्मचारी गणना/Census of employees 1985)

(संख्या/Number)

अनुक्रमिक Sr. No.	जिल्हा	वर्ग एक Class I	वर्ग दोन Class II	वर्ग तीन Class III	वर्ग चार Class IV	वर्ग एक ते चार Class I to IV	इतर Others	एकूण Total	जिल्हा District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	बृहन्मंबई	Greater Bombay
2	ठाणे	29	20	1,642	2,091	3,782	132	3,914	Thane
3	रायगड	1	9	605	806	1,421	250	1,671	Raigad
4	रत्नागिरी	0	7	413	325	745	73	818	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	0	2	105	135	242	8	250	Sindhudurg
6	नाशिक	0	3	709	1,605	2,317	43	2,360	Nashik
7	धुळे	1	17	1,377	1,650	3,045	26	3,071	Dhule
8	जळगाव	3	36	2,640	2,686	5,365	178	5,543	Jalgaon
9	अहमदनगर	3	10	1,412	1,740	3,165	250	3,415	Ahmednagar
10	पुणे	0	9	885	803	1,697	198	1,895	Pune
11	सातारा	0	5	1,030	1,312	2,347	63	2,410	Satara
12	सांगली	8	11	1,498	1,314	2,831	57	2,888	Sangli
13	सोलापूर	2	8	1,008	829	1,847	19	1,866	Solapur
14	कोल्हापूर	3	10	1,296	1,377	2,686	136	2,822	Kolhapur
15	औरंगाबाद	0	2	123	241	366	22	388	Aurangabad
16	जालना	7	10	328	540	885	42	927	Jalna
17	परभणी	0	4	444	1,048	1,496	60	1,556	Parbhani
18	बीड	0	2	357	616	975	42	1,017	Beed
19	नांदेड	0	22	665	1,307	1,994	14	2,008	Nanded
20	उस्मानाबाद	1	0	364	341	706	109	815	Osmanabad
21	लातूर	2	14	424	792	1,232	75	1,307	Latur
22	बुलढाणा	1	6	1,214	1,270	2,521	19	2,540	Buldana
23	अकोला	6	10	1,755	2,592	4,363	68	4,431	Akola
24	अमरावती	3	0	1,052	783	1,838	108	1,946	Amravati
25	यवतमाळ	0	7	1,130	1,230	2,367	79	2,446	Yavatmal
26	वर्धा	2	10	974	967	1,953	105	2,058	Wardha
27	नागपूर	0	57	988	895	1,940	73	2,013	Nagpur
28	भंडारा	10	11	886	1,152	2,059	306	2,365	Bhandara
29	चंद्रपूर	0	5	782	1,146	1,933	1	1,934	Chandrapur
30	गडचिरोली	0	0	50	52	102	1	103	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य ..		82	307	26,186	31,645	58,220	2,557	60,777	Maharashtra State

साधक: अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

25. कामगार आणि सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 25.6 (2.12)

पदाचा वर्ग व मूळ वेतनाच्या गटानुसार राज्य शासकीय कर्मचारी
State Government employees by class and Basic pay ranges

(कर्मचारी गणना/Census of employees 1985)

(संख्या/Numbers)

मूळ वेतनाच्या रकमेचे गट Basic Pay Ranges (रुपयान/In Rs.)	वर्ग एक Class I	वर्ग दोन Class II	वर्ग तीन Class III	वर्ग चार Class IV	वर्ग एक ते चार Class I to IV	इतर Others	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Up to 200 पर्यंत	15,424	15,424	71,654	87,078
201 --300	1,10,544	97,676	2,08,220	7,833	2,16,953
301 --400	1,07,942	5,068	1,13,010	3,064	1,16,074
401 --500	78,832	..	78,832	3,242	82,074
501 --600	1,765	23,348	..	25,113	1,129	26,242
601 --700	649	3,670	16,035	..	20,354	241	20,595
701 --800	1,069	4,303	7,743	..	13,115	281	13,396
801 --900	1,467	2,549	1,574	..	5,590	77	5,667
901 --1000	1,342	2,509	580	..	4,931	50	4,981
1001 --1150	1,078	1,767	2,845	265	3,110
1151 --1250	1,024	1,024	97	1,121
1251 --1500	1,259	1,259	171	1,430
1501 --1750	544	544	137	681
1751 --2000	421	421	146	567
2001 --2250	143	143	162	305
2251 --2500	36	36	207	243
2501 --2750	82	82	43	125
2751 --3000	17	17	..	17
3001 --3500	12	12	..	12
पेक्षा जास्त Above 3500	1	1	..	1
एकूण/Total	9,644	16,563	3,46,598	1,18,168	4,90,973	88,799	5,79,772

भाषार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

25. कामगार आणि सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तबता क्रमांक/TABLE No. 25.6-A

पंचाचा वर्ग घ मूळ वेतनाच्या गटानुसार जिल्हापरिषदांतील कर्मचारी
Zilla Parishad employees by class and basic pay ranges

(कर्मचारी गणना/Census of employees 1985)

(संख्या/Number)

मूळ वेतनाच्या रकमेचे गट Basic pay ranges (रुपयांत/In Rs.)	वर्ग एक Class I	वर्ग दोन Class II	वर्ग तीन Class III	वर्ग चार Class IV	वर्ग एक ते चार Class I to IV	इतर Other Class	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Up to 200 पर्यंत	3,286	3,286	29,143	32,429
201—300	30,984	16,005	46,989	4,020	51,009
301—400	73,938	491	74,429	777	75,206
401—500	95,218	..	95,218	763	95,981
501—600	763	20,257	..	21,020	233	21,253
601—700 ..	202	720	6,277	..	7,199	204	7,403
701—800 ..	207	1,047	1,473	..	2,727	84	2,811
801—900 ..	196	290	285	..	771	155	926
901—1000 ..	106	269	136	..	511	123	634
1001—1150 ..	56	117	173	36	209
1151—1250 ..	59	59	33	92
1251—1500 ..	25	25	79	104
1501—1750 ..	6	6	48	54
1751—2000 ..	2	2	31	33
2001—2250 ..	1	1	27	28
2251—2500	19	19
2501—2750	3	3
2751—3000
3001—3500 ..	1	1	..	1
पेक्षा जास्त Above 3500	1	1	..	1
एकूण/Total ..	862	3,206	2,28,568	19,782	2,52,418	35,778	2,88,196

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

25. कामगार आणि सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तबला क्रमांक/TABLE No. 25.6-B

पदाचा वर्ग व मूळ वेतनाच्या गटानुसार नगरपरिषदातील कर्मचारी
Municipal Council employees by class and basic pay ranges

(कर्मचारी गणना/Census of employees 1985)

(संख्या/Number)

मूळ वेतनाच्या रकमेचे गट Basic pay ranges (रुपयांत/In Rs.)	वर्ग एक Class I	वर्ग दोन Class II	वर्ग तीन Class III	वर्ग चार Class IV	वर्ग एक ते चार Class I to IV	इतर Other Class	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Up to 200 पर्यंत	5,271	5,271	939	6,210
201-300	5,022	24,533	29,555	903	30,458
301-400	9,705	1,841	11,546	232	11,778
401-500	8,532	..	8,532	135	8,667
501-600	27	1,558	..	1,585	44	1,629
601-700 ..	26	70	889	..	985	23	1,008
701-800 ..	22	117	320	..	459	24	483
801-900 ..	24	34	118	..	176	13	189
901-1000 ..	3	33	42	..	78	58	136
1001-1150 ..	2	26	28	162	190
1151-1250 ..	1	1
1251-1500 ..	3	3
1501-1750 ..	1	1	1	2
1751-2000
2001-2250	20	20
2251-2500	3	3
2501-2750
2751-3000
3001-3500
पेक्षा जास्त Above 3500
एकूण Total	82	307	6,186	31,645	58,220	2,557	60,777

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source: -Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

25. कामगार आणि सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 25.7 (2.16)

जिल्हावार व जातीनुसार राज्य शासकीय कर्मचारी
State Government employees by class and district

(कर्मचारी गणना/Census of employees 1985)

(संख्या/Number)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	अनुसूचित जाती Scheduled Castes	अनुसूचित जमाती Scheduled Tribes	विमुक्त जाती Vimukta Jati	भटक्या जमाती Nomadic Tribes	नव बौद्ध Nav- Buddha	इतर मागास- वर्गीय Other backward classes	इतर Others	एकूण Total	District/ Union Territory
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	बृह:मुंबई	9,105	2,142	698	1,963	2,859	12,188	52,765	81,720	Greater Bombay
2	ठाणे	4,317	5,103	7,601	524	706	7,333	14,051	32,794	Thane
3	रायगढ	993	419	97	325	307	3,989	5,687	11,817	Raigad
4	रत्नागिरी	438	89	81	258	915	4,191	6,181	12,153	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	553	67	30	159	157	1,148	4,587	6,701	Sindhudurg
6	नाशिक	2,688	3,251	312	816	1,133	5,362	12,003	25,565	Nashik
7	धुळे	2,422	5,475	262	518	440	3,666	7,236	20,019	Dhule
8	जळगाव	1,562	948	284	752	427	4,424	7,695	16,092	Jalgaon
9	अहमदनगर	3,121	1,152	303	611	142	3,465	10,381	19,175	Ahmednagar
10	पुणे	6,943	1,984	892	1,586	2,312	7,320	34,931	55,968	Pune
11	सातारा	1,749	325	288	484	570	3,026	10,421	16,863	Satara
12	सांगली	2,230	271	215	292	252	1,903	8,176	13,339	Sangli
13	सोलापूर	3,630	441	320	663	144	3,226	11,105	19,529	Solapur
14	कोल्हापूर	2,471	348	112	346	74	1,653	12,439	17,443	Kolhapur
15	औरंगाबाद	3,429	540	450	542	1,810	2,588	13,018	22,377	Aurangabad
16	जालना	1,276	231	169	221	568	928	4,340	7,733	Jalna
17	परभणी	1,488	378	253	320	1,103	1,786	7,638	12,966	Parbhani
18	बीड	2,300	312	279	314	410	2,246	7,858	13,719	Beed
19	नांदेड	1,916	832	466	539	1,073	2,073	8,988	15,887	Nanded
20	उस्मानाबाद	1,441	220	128	162	312	1,017	4,792	8,162	Osmanabad
21	लातूर	1,378	153	173	209	392	1,284	5,721	9,310	Latur
22	बुलढाणा	1,737	284	181	330	741	2,365	5,169	10,807	Buldana
23	अकोला	1,889	580	334	336	1,421	2,656	6,479	13,695	Akola
24	अमरावती	2,583	1,430	326	401	1,233	5,759	5,854	17,586	Amravati
25	यवतमाळ	2,610	1,987	380	538	981	3,888	4,597	14,981	Yavatmal
26	वर्धा	1,732	616	217	130	520	3,202	2,449	8,866	Wardha
27	नागपूर	6,889	2,795	574	812	2,946	12,104	11,938	38,058	Nagpur
28	भंडारा	3,912	1,169	287	231	698	5,286	2,940	14,523	Bhandara
29	चंद्रपूर	2,323	1,957	227	318	1,089	5,321	3,194	14,429	Chandrapur
30	गडचिरोली	1,477	1,864	168	172	419	2,407	859	7,366	Gadchiroli
केंद्र शासित प्रदेश :-										Union Territory
1	नवी दिल्ली	8	0	0	0	2	3	86	99	Delhi
2	गोवा	10	0	0	0	..	8	12	30	Goa
महाराष्ट्र राज्य ..		80,620	37,363	9,266	14,872	26,156	1,17,905	2,93,590	5,79,772	Maharashtra State

आधार— अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

25. कामगार व सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तथता क्रमांक/TABLE No. 25.7-A

जिल्हावार व जातीनुसार जिल्हा परिषदांतील कर्मचारी
Zilla Parishad employees by caste and district

(कर्मचारी गणना/Census of employees 1985)

(संख्या/Number)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	अनुसूचित जाती Scheduled Castes	अनुसूचित जमाती Scheduled Tribes	विमुक्त जाती Vimukta Jati	भटक्या जमाती Nomadic Tribes	नव बौद्ध Nav - Buddhists	इतर मागासवर्गीय Other Backward Classes	इतर Others	एकूण Total	जिल्हा Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	बृहन्मुंबई	Greater Bombay
2	ठाणे ..	1,036	1,442	121	192	401	2,570	6,429	12,191	Thane
3	रायगड ..	480	176	18	73	132	3,792	4,304	8,975	Raigad
4	रत्नागिरी ..	371	24	36	200	755	3,573	5,485	10,444	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग ..	233	20	11	64	226	1,376	5,110	7,040	Sindhudurg
6	नाशिक ..	1,293	1,199	148	390	164	2,261	6,841	12,296	Nashik
7	धुळे ..	1,439	1,720	208	318	158	1,996	5,099	10,938	Dhule
8	जळगांव ..	1,386	546	129	342	289	3,821	8,369	14,882	Jalgaon
9	अहमदनगर ..	1,700	697	270	244	87	3,406	8,897	15,301	Ahmednagar
10	पुणे ..	1,675	894	182	318	488	3,227	10,812	17,596	Pune
11	सातारा ..	894	138	107	193	703	3,004	9,270	14,309	Satara
12	सांगली ..	1,430	97	230	206	201	1,850	7,717	11,731	Sangli
13	सोलापूर ..	1,523	174	124	201	641	1,786	7,704	11,576	Solapur
14	कोल्हापूर ..	1,810	176	117	257	136	865	9,700	13,061	Kolhapur
15	औरंगाबाद ..	806	81	111	170	329	1,486	5,221	8,204	Aurangabad
16	जालना ..	399	55	85	81	435	1,053	3,404	5,512	Jalna
17	परभणी ..	657	162	89	121	424	1,371	4,811	7,635	Parbhani
18	बीड ..	1,085	97	60	116	131	1,401	4,969	7,859	Beed
19	नांदेड ..	764	316	152	140	505	1,469	5,636	8,982	Nanded
20	उस्मानाबाद ..	914	68	45	80	168	1,236	4,892	7,403	Osmanabad
21	लातूर ..	930	88	58	70	113	1,518	5,341	8,118	Latur
22	बुलढाणा ..	814	117	156	248	406	2,135	5,683	9,559	Buldhana
23	अकोला ..	739	271	217	291	700	2,490	5,393	10,101	Akola
24	अमरावती ..	705	492	43	88	337	3,928	3,057	8,650	Amravati
25	यवतमाळ ..	1,145	865	382	214	467	4,640	4,085	11,798	Yavatmal
26	वार्धा ..	554	303	43	44	209	2,671	1,365	5,189	Wardha
27	नागपूर ..	922	527	81	145	216	4,454	1,829	8,174	Nagpur
28	भंडारा ..	1,691	633	99	109	215	4,865	2,989	10,601	Bhandara
29	चंद्रपूर ..	738	684	82	224	386	3,418	1,067	6,599	Chandrapur
30	गडचिरोली ..	513	586	38	83	50	1,504	698	3,472	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य ..	28,646	12,648	3,442	5,222	8,895	73,166	1,56,177	2,88,196	Maharashtra State

आधार। अर्थ व सांख्यिकी मंत्रालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.--Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

25. कामगार व सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 25.7-B

जिल्हावार व जातीनुसार नगरपरिषदांतील कर्मचारी
Municipal Council employees by caste and district

(कर्मचारी गणना/Census of employees 1985)

(संख्या/Number)

अनुक्रमांक	जिल्हा	अनुसूचित जाती	अनुसूचित जमाती	विमुक्त जाती	भटक्या जमाती	नव बौद्ध	इतर मागासवर्गीय	इतर	एकूण	
Serial No.		Scheduled Castes	Scheduled Tribes	Vimukta Jati	Nomadic Tribes	Nay-Buddhists	Other Backward Classes	Others	Total	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	बृहन्मवई	Greater Bombay
2	ठाणे	782	130	23	44	424	279	2,232	3,914	Thane
3	रायगड	205	148	5	7	54	335	917	1,671	Raigad
4	रत्नागिरी	99	3	1	14	91	307	303	818	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	84	4	1	..	1	54	105	250	Sindhudurg
6	नाशिक	868	47	15	12	268	149	901	2,360	Nashik
7	धुळे	856	148	25	44	49	854	1,095	3,071	Dhule
8	जळगाव	1,699	300	28	85	296	1,151	1,984	5,543	Jalgaon
9	अहमदनगर	1,463	43	44	71	20	682	1,092	3,415	Ahmednagar
10	पुणे	616	67	20	54	33	233	872	1,895	Pune
11	सातारा	645	13	31	52	325	261	1,083	2,410	Satara
12	सांगली	791	177	31	121	57	280	1,431	2,888	Sangli
13	सोलापूर	627	30	14	22	20	199	954	1,866	Solapur
14	कोल्हापूर	976	30	29	99	2	306	1,380	2,822	Kolhapur
15	औरंगाबाद	121	12	..	9	32	42	172	388	Aurangabad
16	जालना	290	23	15	10	10	239	340	927	Jalna
17	परभणी	599	10	37	12	4	229	665	1,556	Parbhani
18	बीड	418	16	6	18	1	116	442	1,017	Beed
19	नांदेड	548	57	42	17	358	212	744	2,008	Nanded
20	उस्मानाबाद	254	14	11	22	3	84	427	815	Osmanabad
21	लातूर	456	6	11	35	19	115	665	1,307	Latur
22	बुलडाणा	867	56	21	13	25	474	1,084	2,540	Buldana
23	अकोला	1,407	70	120	41	382	514	1,897	4,431	Akola
24	अमरावती	525	64	8	28	12	694	615	1,946	Amravati
25	यवतमाळ	790	68	20	13	36	685	834	2,446	Yavatmal
26	वर्धा	764	86	6	20	53	339	790	2,058	Wardha
27	नागपूर	651	97	14	32	40	510	669	2,013	Nagpur
28	भंडारा	822	87	39	18	73	771	555	2,365	Bhandara
29	चंद्रपूर	745	113	62	20	32	555	407	1,934	Chandrapur
30	गडचिरोली	37	5	..	4	..	37	20	103	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	19,005	1,924	679	937	2,820	10,736	24,676	60,777	Maharashtra State

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.— Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

25. कामगार आणि सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 25.3 (-)

प्रशासकीय विभागकार कायम/तत्पुरते आणि पदाचा वर्ग यानुसार राज्य शासकीय कर्मचारी
Permanent/Temporary State Government employees by administrative departments and class

(कर्मचारी गणना/Census of employees 1985)

(संख्या/Number)

अनु- क्रमांक Serial No.	प्रशासकीय विभाग	वर्ग दोन				वर्ग तीन				वर्ग चार				इतर		एकूण (सर्व वर्ग)		एकूण Total (संभ १५.१६)	आमंत्रणी Department
		काम Perma- nent (3)	तत्पुरते Tempo- rary (4)	काम Perma- nent (5)	तत्पुरते Tempo- rary (6)	काम Perma- nent (7)	तत्पुरते Tempo- rary (8)	काम Perma- nent (9)	तत्पुरते Tempo- rary (10)	काम Perma- nent (11)	तत्पुरते Tempo- rary (12)	काम Perma- nent (13)	तत्पुरते Tempo- rary (14)	काम Perma- nent (15)	तत्पुरते Tempo- rary (16)	एकूण Total (17)			
1	गामान्य शासन	222	36	163	42	1,966	1,591	909	846	3,260	2,515	238	167	3,498	2,682	6,180	General Administrative		
2	वित्त	511	244	405	217	5,609	4,344	1,517	1,095	8,042	5,900	52	125	8,094	6,025	14,119	Finance		
3	नियोजन	117	29	142	45	940	1,063	240	240	1,439	1,377	4	305	1,443	1,682	3,125	Planning		
4	समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा, पर्यटन	51	16	102	45	1,646	2,432	1,091	761	2,890	3,254	88	1,021	2,978	4,275	7,253	Social Welfare, cultural affairs, sports and tourism.		
5	आदिवासी विकास	24	14	30	31	232	3,233	48	2,883	334	6,161	99	298	433	6,459	6,892	Tribal Development		
6	ऊर्जा व नगर प्रवृद्धा	67	21	95	50	3,143	2,286	761	616	4,066	2,973	70	121	4,136	3,094	7,230	Food and Civil Supplies		
7	कृषि व सहकार	773	257	1,663	959	23,893	13,692	8,347	5,056	34,676	19,964	297	2,579	34,973	22,543	57,516	Agriculture and Co-operation.		
8	मत्स्य व वन	647	322	1,005	362	29,103	16,701	6,804	3,472	37,559	20,857	17,442	10,513	55,001	31,370	86,371	Revenue and Forests		
9	उद्योग, ऊर्जा व कामगार	247	84	291	137	4,587	3,182	8,97	738	6,022	4,141	54	89	6,076	4,230	10,306	Industries and Labour		
10	शिक्षण व सेवायोजन	592	226	1,278	542	6,959	6,333	3,616	2,956	12,445	10,057	118	2,583	12,563	12,640	25,203	Education and Employment.		
11	गृह	1,008	340	1,247	561	69,231	35,783	3,767	2,194	75,253	38,978	11,863	15,405	87,116	54,283	1,41,399	Home		
12	नगरविकास	85	10	75	24	624	410	265	230	1,049	674	21	38	1,070	712	1,782	Urban Development		
13	सांस्कृतिक आरोग्य	302	96	686	274	13,385	6,393	5,642	2,897	20,015	9,660	266	2,464	20,281	12,124	32,405	Public Health		
14	गृहनिर्माण व विक्रेण महालय	36	17	45	41	571	904	132	372	784	1,334	6	27	790	1,361	2,151	Housing and Special Assistance.		
15	सांस्कृतिक न्यायसभ	315	117	635	271	9,153	5,931	11,706	6,720	21,809	13,039	469	3,047	22,278	16,086	38,564	Public Works		
16	शम विकास	134	151	163	164	1,685	1,088	200	481	2,182	1,884	114	9,780	2,296	11,664	13,960	Rural Development		
17	विधी व न्याय	719	202	264	125	5,223	3,812	1,844	2,369	8,050	6,508	82	335	8,132	6,843	14,975	Law and Judiciary		
18	पाटबंधारे	495	165	1,912	812	23,866	22,368	11,802	13,025	38,075	36,370	607	6,807	38,682	4,31,477	81,859	Irrigation		
19	पेढकीय शिक्षण व औषध	479	356	711	713	6,288	4,317	6,413	3,669	13,891	9,055	472	407	14,363	9,462	23,825	Medical Education and Drug.		
20	पंचायत व सामाजिक वरीकरण	59	23	133	75	927	1,314	395	965	1,514	2,377	..	215	1,514	2,592	4,106	Horticulture and Social Forestry.		
21	विधान कार्य	25	10	15	13	155	235	171	16	366	274	79	32	445	306	751	Legislature Secretariate		
महाराष्ट्र राज्य		6,908	2,736	11,060	5,503	2,09,186	1,37,412	66,567	51,601	2,93,721	1,97,252	32,441	56,358	3,26,162	2,53,610	5,79,772	Maharashtra State		

आधार : अर्थ व सांख्यिकी निकाय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई Source: Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra.

25. कामगार आणि सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तबला क्रमांक/TABLE No. 25.8-A

जिल्हावार थ पदाच्या वर्गांनुसार जिल्हा परिषदांतील रिक्त पदे
Districtwise and Classwise vacancies in Zilla Parishad

(कर्मचारी गणना/Census of employes 1985)

(संख्या/Number)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	वर्ग एक Class I	वर्ग दोन Class II	वर्ग तीन Class III	वर्ग चार Class IV	एकूण Total I to IV	इतर Others	एकूण Total	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	बृहन्मंबई	Greater Bombay
2	ठाणे	1	6	193	20	220	42	262	Thane
3	रायगड	0	0	412	36	448	5	453	Raigad
4	रत्नागिरी	2	4	247	15	268	1	349	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	0	17	243	17	277	70	347	Sindhudurg
6	नाशिक	0	1	92	22	115	37	152	Nashik
7	धुळे	0	13	133	18	164	58	222	Dhule
8	जळगांव	1	27	359	71	458	88	546	Jalgaon
9	अहमदनगर	2	5	454	56	517	133	650	Ahmednagar
10	पुणे	1	8	142	20	171	45	216	Pune
11	सातारा	7	7	328	63	405	136	541	Satara
12	सांगली	1	5	189	31	226	137	363	Sangli
13	सोलापूर	2	6	69	12	89	28	117	Solapur
14	कोल्हापूर	0	0	110	18	128	97	225	Kolhapur
15	औरंगाबाद	0	0	516	52	568	52	620	Aurangabad
16	जालना	2	25	371	28	426	44	470	Jalna
17	परभणी	5	0	267	16	288	76	364	Parbhani
18	बीड	1	5	172	28	206	59	265	Beed
19	नांदेड	2	8	324	45	379	162	541	Nanded
20	उस्मानाबाद	0	9	199	45	253	91	344	Osmanabad
21	लातूर	0	0	260	26	295	63	358	Latur
22	बुलढाणा	1	5	262	19	287	37	324	Buldana
23	अकोला	3	6	133	18	160	67	227	Akola
24	अमरावती	0	1	73	42	116	39	155	Amravati
25	यवतमाळ	0	1	156	17	174	79	253	Yavatmal
26	वर्धा	0	15	110	5	130	19	149	Wardha
27	नागपूर	1	9	56	20	86	33	119	Nagpur
28	भंडारा	0	0	120	71	191	68	259	Bhandara
29	चंद्रपूर	0	2	67	17	86	22	108	Chandrapur
30	गडचिरोली	0	15	98	18	131	26	157	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		32	209	6,155	866	7,262	1,894	9,157	Maharashtra State.

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

25. कामगार आणि सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 25.8 B

जिल्हावार व पदाच्या वर्गांनुसार नगरपरिषदांतील रिक्त पदे

Districtwise and Classwise vacancies in Municipal Council

(कर्मचारी गणना/Census of employees 1985)

(संख्या/Number)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	वर्ग एक Class I	वर्ग दोन Class II	वर्ग तीन Class III	वर्ग चार Class IV	एकूण Total I to IV	इतर Others	एकूण Total	जिल्हा District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	बृहन्मुंबई	Greater Bombay
2	ठाणे	0	1	25	47	73	18	91	Thane
3	रायगड	0	0	74	37	111	4	115	Raigad
4	रत्नागिरी	0	0	9	36	45	1	46	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	0	0	0	6	6	0	6	Sindhudurg
6	नाशिक	0	0	25	28	53	4	57	Nashik
7	दुळे	0	7	54	29	90	2	92	Dhule
8	जळगाव	0	0	36	33	69	6	75	Jalgaon
9	अहमदनगर	0	0	105	67	172	45	217	Ahmednagar
10	पुणे	0	0	26	13	39	0	39	Pune
11	सातारा	0	0	69	83	152	2	154	Satara
12	सांगली	0	4	73	93	170	4	174	Sangli
13	सोलापूर	0	1	37	43	81	5	86	Solapur
14	कोल्हापूर	1	0	13	14	28	20	48	Kolhapur
15	औरंगाबाद	0	0	17	33	50	0	50	Aurangabad
16	जालना	0	0	13	21	34	3	37	Jalna
17	परभणी	0	1	27	42	70	2	72	Parbhani
18	बीड	0	1	43	52	96	9	105	Beed
19	नांदेड	0	3	11	49	63	0	63	Nanded
20	उस्मानाबाद	0	1	12	19	32	6	38	Osmanabad
21	लातूर	0	0	2	9	11	1	12	Latur
22	बुलडाणा	0	0	46	41	87	11	98	Buldhana
23	अकोला	0	0	17	25	42	4	46	Akola
24	अमरावती	0	0	14	33	47	7	54	Amravati
25	यवतमाळ	0	0	26	36	62	0	62	Yavatmal
26	वर्धा	0	0	12	5	17	2	19	Wardha
27	नागपूर	0	0	25	8	33	2	35	Nagpur
28	भंडारा	0	0	5	17	22	3	25	Bhandara
29	चंद्रपूर	0	0	1	0	1	1	2	Chandrapur
30	गडचिरोली	0	0	6	6	12	0	12	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1	19	823	925	1,768	162	1,930	Maharashtra State.

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.— Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay

25. कामगार व सेवायोजन/

तबता क्रमांक/

जिल्हावार व प्रशासकीय विभागवार राज्य शासकीय कर्मचारी

(कर्मचारी गणना)

अ. क्र.	जिल्हा/केंद्र शासित प्रदेश	सामान्य प्रशासन विभाग	वित्त विभाग	नियोजन विभाग	समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य विभाग	आदिवासी विकास विभाग	अन्न व नागरी पुरवठा विभाग	कृषि व महकार विभाग	महसूल व वन विभाग	उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग	शिक्षण व सेवा-योजन विभाग	गृह विभाग
Sr. No.	District and union Territories	General Administrative Department	Finance Department	Planning Department	Social Welfare, Social Affairs Department	Tribal Development Department	Food and Civil supply Department	Agricultural and Co-operation Department	Revenue and Forest Department	Industries, Energy and Labour Department	Education and Employment Department	Home Department
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1	बृहन्मुंबई	3,670	6,861	689	643	106	3,111	4,688	1,852	3,812	3,491	29,515
2	टाणे	112	1,154	53	174	788	477	2,970	4,672	288	740	8,561
3	रायगड	68	120	40	93	9	125	1,109	2,357	51	459	2,140
4	रत्नागिरी	78	144	45	319	216	162	1,313	1,833	67	467	2,326
5	सिंधुदुर्ग	52	80	77	203	41	115	601	1,326	31	495	1,252
6	नासिक	60	510	111	342	616	117	2,581	3,494	229	793	6,092
7	धुळे	42	184	122	127	1,175	58	1,846	3,606	61	1,609	5,189
8	जळगांव	34	200	40	116	346	115	1,684	2,728	199	666	4,219
9	अहमदनगर	53	201	49	273	474	89	2,652	3,661	113	368	3,664
10	पुणे	184	987	100	1,858	368	310	6,560	5,098	1,429	2,731	16,870
11	सातारा	51	219	125	117	38	159	1,440	3,154	148	1,116	3,615
12	सांगली	37	202	50	111	0	104	1,825	1,670	120	332	2,399
13	सोलापूर	59	274	173	235	0	137	2,494	2,663	104	599	3,754
14	कोल्हापूर	198	313	40	329	55	191	1,835	2,763	538	965	3,430
15	औरंगाबाद	130	359	284	267	96	71	2,099	2,727	511	1,495	4,469
16	जालना	24	94	30	70	23	61	861	1,731	23	163	2,404
17	परभणी	20	113	39	47	0	91	1,527	2,874	40	346	2,704
18	बीड	31	138	36	257	0	105	1,595	2,850	47	376	1,367
19	नांदेड	25	172	35	190	344	97	1,712	3,199	45	650	2,972
20	उस्मानाबाद	116	64	94	30	0	82	1,133	1,676	20	190	1,632
21	लातूर	13	174	40	106	0	97	1,471	1,841	6	1,162	1,776
22	मुळशी	214	34	32	80	0	48	1,278	2,768	128	424	2,666
23	अकोला	27	145	75	194	0	105	1,826	2,970	92	430	4,033
24	अमरावती	42	266	77	385	475	199	1,985	2,976	361	1,490	3,120
25	यवतमाळ	164	0	384	96	520	146	1,438	3,684	50	896	3,237
26	वर्धा	26	82	48	93	0	78	973	1,888	62	298	1,991
27	नागपूर	242	775	123	355	237	457	3,068	3,883	1,419	1,776	9,556
28	भंडारा	126	93	62	96	166	65	1,336	4,429	57	355	3,000
29	चंद्रपूर	68	105	51	109	222	150	1,031	3,396	191	284	2,596
30	गडचिरोली	22	56	41	28	565	108	555	2,602	63	128	800
केंद्रशासित प्रदेश												
	दिल्ली	92	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
	गोवा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	एकूण	6,180	14,119	3,165	7,343	6,892	7,230	57,486	86,371	10,306	25,203	1,41,399

आधार :- अर्थ व माहिती संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

25. LABOUR AND EMPLOYMENT

TABLE No. 25.9 (-)

State Government employees by administrative departments and districts

Census of employees, 1985)

											(संख्या/Number)	
नगरविकास विभाग	आरोग्य विभाग	गृहनिर्माण व विशेष सहाय्य विभाग	सार्वजनिक बांधकाम विभाग	ग्राम विकास विभाग	विधी व न्याय विभाग	पाटबंधारे विभाग	वैद्यकीय, शिक्षण व औषध विभाग	श्रमोद्योग व सामाजिक वनीकरण विभाग	विधान कार्य विभाग	एकूण		
Urban Develop- ment Depart- ment	Public Health Depart- ment	Housing and Special Assistance Depart- ment	Public works Depart- ment	Rural Develop- ment Depart- ment	Law and Judiciary Depart- ment	Irrigation Depart- ment	Medical, Education and Drug Depart- ment	Horti- culture and Social Forest Depart- ment	Legisla- ture Affairs Depart- ment	Total	District/ Union Territory	
(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(1)	
252	1,221	1,165	4,705	457	4,137	930	9,947	47	421	81,720	Greater Bombay.	
86	2,569	176	2,551	2,241	576	3,340	1,021	245	0	32,794	Thane	
0	1,213	32	1,276	855	16	1,593	0	262	1	11,817	Raigad	
75	800	15	1,487	43	260	2,243	91	169	0	12,153	Ratnagiri	
8	282	24	925	87	121	827	14	140	0	6,701	Sindhudurg	
138	1,177	75	1,682	1,259	551	5,460	94	184	0	25,565	Nashik	
13	939	21	1,318	1,936	388	1,215	46	124	0	20,019	Dhule	
21	899	31	971	320	510	2,799	51	140	1	16,092	Jalgaon	
35	785	0	1,280	497	486	4,320	18	157	0	19,175	Ahmednagar	
214	2,939	75	2,891	276	909	9,249	2,730	199	1	55,968	Pune	
112	756	3	949	225	414	3,948	0	151	23	16,863	Satara	
21	410	44	723	91	637	3,507	906	150	0	13,339	Sangli	
34	1,287	0	1,134	304	444	5,085	600	149	0	19,529	Solapur	
22	1,183	40	1,007	67	299	3,864	109	195	0	17,443	Kolhapur	
64	1,083	18	1,541	343	609	4,047	2,088	75	1	22,377	Aurangabad	
85	508	16	514	28	210	759	13	116	0	7,733	Jalna	
20	474	30	470	58	274	3,683	15	141	0	12,966	Parbhani	
15	970	23	748	79	293	3,861	884	44	0	13,719	Beed	
52	797	20	951	182	314	3,616	357	157	0	15,887	Nanded	
13	532	24	669	123	215	1,443	0	106	0	8,162	Osmnabad	
9	407	3	785	247	252	857	24	96	44	9,310	Latur	
12	885	19	814	46	216	887	15	80	161	10,807	Buldana	
109	1,150	28	930	0	358	927	85	161	0	13,695	Akola	
0	2,268	46	1,251	162	339	2,017	16	192	0	17,586	Amravati	
16	902	45	990	104	280	1,923	13	83	0	14,981	Yavatmal	
13	619	24	515	116	271	1,484	88	197	0	9,866	Wardha	
105	2,169	89	3,220	140	988	4,511	4,556	89	0	38,058	Nagpur	
174	1,192	0	681	548	278	1,776	17	72	0	14,523	Bhandara	
15	1,314	43	836	2,174	266	1,131	27	120	0	14,429	Chandrapur	
19	375	22	544	954	61	257	0	65	98	7,366	Gadchiroli	
											Union Territory	
0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	99	Delhi	
30	0	0	0	0	0	0	0	0	0	30	Goa	
1,782	34,405	2,151	38,364	13,960	14,975	81,869	23,825	4,106	751	5,79,772	Total	

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

25. कामगार आणि सेवासोत्र/LABOUR AND EMPLOYMENT

संख्या क्रमांक/TABLE No. 25.10 (2.11)

प्रशासकीय विभाग व पदाचा वर्ग यानुसार राज्य शासकीय कर्मचारी
State Government employees according to administrative department and class

(कर्मचारी गणना/Census of employees 1985)

(संख्या/Number)

अनुक्रमांक Serial No.	प्रशासकीय विभाग	वर्ग एक	वर्ग दोन	वर्ग तीन	वर्ग चार	इतर	एकूण सर्व वर्ग	सर्व वर्ग टक्केवारी	Administrative department
		Class I	Class II	Class III	Class IV	Others 5 to 9	All Classes No. of Employees	All class percentage	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	सामान्य प्रशासन	258	205	3,557	1,755	405	6,180	1.05	General Administration
2	वित्त	755	622	9,953	2,612	177	14,119	2.43	Finance
3	नियोजन	146	187	2,003	480	309	3,165	0.55	Planning
4	समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य, श्रीडा, पर्यटन.	67	147	4,078	1,852	1,199	7,343	1.26	Social Welfare , Cultural Affair, Sports , Tourism.
5	आदिवासी विकास	38	61	3,465	2,931	397	6,892	1.19	Tribal development
6	अन्न व नागरी पुरवठा	88	145	5,429	1,377	191	7,230	1.25	Food and Civil supply
7	कृषि व सहकार	1,030	2,622	37,585	13,403	2,846	5,7486	9.92	Agricultural and Co-opera- tion.
8	महसूल व वन	969	1,367	45,804	10,276	27,955	86,371	14.89	Revenue and Forest
9	उद्योग, उर्जा व कामगार	331	428	7,769	1,635	143	10,306	1.78	Industries, Energy and Labour.
10	शिक्षण व सेवासोत्र	818	1,820	13,292	6,572	2,701	25,203	4.34	Education and Employ- ment.
11	गृह	1,348	1,808	1,05,014	5,961	27,268	1,41,399	24.39	Home.
12	नगरविकास	95	99	1,034	495	59	1,782	0.31	Urban Development
13	आरोग्य	398	960	19,778	8,539	2,730	32,405	5.59	Public health
14	गृहनिर्माण व विशेष सहाय्य	53	86	1,475	504	33	2,151	0.37	Housing and Special Assi- stance
15	सार्वजनिक बांधकाम	432	906	15,084	18,426	3,516	38,364	6.62	Public Works
16	ग्राम विकास	285	327	2,773	681	9,894	13,960	2.41	Rural development
17	विधी व न्याय	921	389	9,035	4,213	417	14,975	2.58	Law and Judiciary
18	पाटबंधारे	660	2,724	46,234	24,827	7,414	81,859	14.12	Irrigation
19	वैद्यकीय शिक्षण व औषध	835	1,424	10,605	10,082	879	23,825	4.11	Medical Education and Drug.
20	पत्तोद्यान व सार्वजनिक वनी- करण.	82	208	2,241	1,360	215	4,106	0.71	Horticulture and Social Forest.
21	विधान कार्य	35	28	390	187	111	751	0.13	Legislature affair
	एकूण	9,644	16,563	3,46,598	1,18,168	88,799	5,79,772	100.00	Total

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source. -- Directorate and Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

25. कामगार आणि सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 25.11 (2.16)

पदाच्या वर्गानुसार व जातीनुसार राज्य शासकीय कर्मचारी
State Government employees by class and caste

(कर्मचारी गणना/Census of employees 1985)

(संख्या/Number)

अनुक्रमांक Serial No.	जात	वर्ग एक Class I	वर्ग दोन Class II	वर्ग तीन Class III	वर्ग चार Class IV	एकूण Total I to IV	इतर Other	एकूण Total	Cast
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	अनुसूचित जाती	999	1,496	37,641	23,235	63,371	17,249	80,620	Scheduled Cast
2	अनुसूचित जमाती	330	449	15,796	10,336	26,911	10,452	37,363	Scheduled Tribes
3	विमुक्त जाती	141	219	5,517	1,781	7,658	1,608	9,266	Vimukta Jati
4	भटक्या जमाती	178	306	8,919	3,772	13,175	1,697	14,872	Nomadic Tribes
5	नव बौद्ध	197	333	13,120	8,158	21,808	4,348	26,156	Nav-Buddha
6	इतर मागासवर्गीय	1,227	2,560	72,503	25,688	1,01,978	15,927	11,7,905	Other Backward Classes
7	इतर	6,572	11,200	1,93,102	45,198	2,56,072	37,518	2,93,590	Others
	एकूण	9,644	16,563	3,46,598	1,18,168	4,90,973	88,799	5,79,772	Total

बांधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

सत्यमेव जयते

25. कामगार आणि सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तबला क्रमांक/TABLE No. 25.12 (2.21)

जिल्हावार व निवाऱ्याच्या प्रकारानुसार राज्य शासकीय कर्मचारी
Districtwise State Government Employees according to type of residence

(कर्मचारी गणना/Census of employees 1985)

(संख्या/Number)

अनुक्रमांक/ Serial No.	जिल्हा/किंद्रणामित प्रदेश	शासकीय निवासस्थानात राहणारे Staying in Government accommodation	इतरत्र राहणारे Staying Elsewhere	एकूण Total	जिल्हा/ District/ Union Territory
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	बृहन्मंबई	29,344	52,376	81,720	Greater Bombay
2	ठाणे	9,273	23,521	32,794	Thane
3	रायगड	2,074	9,743	11,817	Raigad
4	रत्नागिरी	2,428	9,725	12,153	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	750	5,951	6,701	Sindhudurg
6	नाशिक	6,131	19,434	25,565	Nashik
7	धुळे	3,076	16,943	20,019	Dhule
8	जळगाव	4,157	11,935	16,092	Jalgaon
9	अहमदनगर	3,859	15,316	19,175	Ahmadnagar
10	पुणे	13,391	42,577	55,968	Pune
11	सातारा	3,749	13,114	16,863	Satara
12	सांगली	3,536	9,803	13,339	Sangli
13	सोलापूर	4,606	14,923	19,529	Solapur
14	कोल्हापूर	3,543	13,900	17,443	Kolhapur
15	औरंगाबाद	3,438	18,939	22,377	Aurangabad
16	जालना	1,655	6,048	7,703	Jalna
17	परभणी	2,454	10,512	12,966	Parbhani
18	बीड	3,849	9,870	13,719	Beed
19	नांदेड	2,495	13,392	15,887	Nanded
20	उस्मानाबाद	1,112	7,050	8,162	Osmanabad
21	लातूर	696	8,614	9,310	Latur
22	बुलढाणा	2,091	8,716	10,807	Buldhana
23	अकोला	2,202	11,493	13,695	Akola
24	अमरावती	3,768	13,818	17,586	Amaravati
25	यवतमाळ	2,912	12,069	14,981	Yavatmal
26	वार्धा	1,318	7,548	8,866	Wardha
27	नागपूर	8,332	29,726	38,058	Nagpur
28	भंडारा	1,771	12,752	14,523	Bhandara
29	चंद्रपूर	2,063	12,366	14,429	Chandrapur
30	गडचिरोली	1,755	5,611	7,366	Gadchiroli
	किंद्रशासित प्रदेश —				Union Territory
1	दिल्ली	34	65	99	Delhi
2	गोवा	00	30	30	Goa
	महाराष्ट्र राज्य	1,31,892	4,47,880	5,79,772	Maharashtra State

आधारा: अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source: Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

25. कामगार आणि सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तबता क्रमांक/TABLE No. 25.13 (2.22)

दुकाने व संस्था अधिनियम, १९४८ याखालील रोजगार
Employment Under Shops and Establishment Act, 1948

(संख्या/Number)

अनुक्रमांक Serial No.	संस्थांचा प्रकार	माहिती/Particulars रोजी/As on		Type of establishment
		31-12-1984	31-12-1985	
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
	कायदा लागू असलेले नगरे	185	204	Urban area to which the act is applicable
1	दुकाने—			Shops—
	(अ) दुकाने	1,57,287	1,65,000	(a) Establishments
	(ब) त्यातील कामगार	4,04,888	4,10,000	(b) Persons employees
2	व्यापारी संस्था—			Commercial Establishments—
	(अ) संस्था	1,49,655	1,60,000	(a) Establishments
	(ब) त्यातील कामगार	7,69,219	7,75,000	(b) Persons employed
3	उपहारगृहे इत्यादी—			Hotels etc—
	(अ) संस्था	31,530	33,000	(a) Establishments
	(ब) त्यातील कामगार	1,62,050	1,75,000	(b) Persons employed
4	चित्रपटगृहे—			Theatres, etc.—
	(अ) संस्था	850	860	(a) Establishments
	(ब) त्यातील कामगार	11,351	11,500	(b) Persons employed
	कामगार नसलेल्या संस्थांची संख्या	3,64,266	3,85,000	Establishments having no employees
5	एकूण—			Total—
	(अ) संस्था	7,03,588	7,43,860	(a) Establishments
	(ब) त्यातील कामगार	13,47,508	13,71,500	(b) Persons employed

टीप :—(१) आकडे अस्थायी आहेत.

(२) १५ नगरपरिषदांचे आकडेवारी सोडून बरेच माहिती दिली आहे.

Note.—(1) Figures are provisional.

(2) The information excludes figures of 15 Municipal Councils.

आधार : कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Bombay.

25. कामगार व सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 25.14 (2.23)

रोजगार विषयक माहिती/Employment market information

(लाखात/in lakh)

मार्च १९८५ व १९८६ अखेर अंदाजित रोजगार
Estimated Employment at the end of March 1985 and 1986

सार्वजनिक क्षेत्र/Public Sector

अनुक्रमांक Serial No.	उद्योग विभागाचे वर्णन	केंद्र सरकार		राज्य सरकार		निमसरकारी		स्थानिक संस्था		एकूण सार्वजनिक क्षेत्र		खाजगी क्षेत्र		एकूण रोजगार		Description of Industry Division
		(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
0	जैती, शिकार, वन्योद्योग व मत्स्योद्योग.	0.36	0.36	0.10	0.10	0.02	0.03	0.48	0.49	0.02	0.02	0.50	0.51	Agriculture, hunting forestry and fishing.
1	खाणकाम व दगडकाम	0.49	0.38	0.48	0.38	0.02	0.01	0.42	0.39	Mining and quarrying
2	वस्तुनिर्माण ..	0.71	0.72	0.11	0.11	1.46	1.50	0.02	0.02	2.30	2.35	9.65	9.70	11.95	12.05	Manufacturing
3	बीज, वायु आणि पाणी ..	0.01	0.01	0.02	0.03	0.69	0.72	0.11	0.12	0.83	0.88	0.10	0.10	0.93	0.98	Electricity, gas and water
4	बांधकाम ..	0.15	0.15	0.75	0.77	0.07	0.07	0.26	0.27	1.23	1.26	0.06	0.06	1.29	1.32	Construction
5	पाऊक व फिरकेळ व्यापार सोमावडी आणि उपहारगृहे	0.01	0.01	0.01	0.01	0.13	0.13	0.15	0.15	0.55	0.55	0.70	0.70	Wholesale, retail trade, Restaurants and hotels.
6	परिवहन, साठवण व दळणवळण ..	3.02	3.00	0.02	0.02	1.41	1.43	0.34	0.33	4.79	4.78	0.09	0.08	4.88	4.86	Transport, storage and communications.
7	वित्त, विमा, स्थावर आणि व्यवसाय सेवा.	..	0.01	0.01	0.01	1.50	1.49	0.01	0.01	1.52	1.52	0.80	0.82	2.32	2.34	Finance, insurance, real estate and business services.
8	सामूहिक, सामाजिक आणि व्यक्तिगत सेवा.	1.06	1.05	3.26	3.38	0.46	0.51	4.57	4.63	9.34	9.57	2.09	2.17	11.43	11.74	Community, Social and personal services.
	एकूण ..	4.96	4.95	4.54	46.9	6.22	6.33	5.33	5.41	21.04	21.38	13.38	13.51	34.42	34.89	Total

(a)—मार्च १९८५ अखेर/at the end of March 1985.

(b)—मार्च १९८६ अखेर/at the end of March 1986.

आधार: सेवायोजन संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.
Source.—Directorate of Employment, Government of Maharashtra, Bombay.

25. कामगार व सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तबता क्रमांक/TABLE No. 25.15 (10.1)

मुती कापड उद्योग व यंत्रोपकरण कारखान्यातील निवडक केंद्रातील गॅरहजेरी
Absenteeism in Cotton Textile and Engineering Industry at Selected Centres.

वर्ष आणि महिना Year and month	मुती कापड उद्योग, Cotton Textile Industry										रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन Chemical and Chemical Products		
	मुंबई Bombay	जळगाव Jalgaon	सोलापूर Solapur	औरंगाबाद Aurangabad	नांदेड Nanded	नागपूर Nagpur	इतर केंद्रे Other centres	सर्व केंद्रे All centres	मुंबई Bombay	ठाणे Thane	पुणे Pune		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)		
1965	19.26	14.07	15.31	..	13.87	21.38	12.81	18.33	N.A.	N.A.	N.A.		
1970	19.23	11.50	25.40	15.89	32.63	21.24	15.30	19.60	N.A.	N.A.	N.A.		
1975	20.37	15.95	27.66	19.30	37.82	20.05	18.85	20.86	16.11	14.47	15.87		
1980	24.04	22.07	37.71	15.95	27.73	19.54	22.59	24.38	18.14	17.06	13.41		
1981	21.82	24.17	37.01	16.95	27.88	22.49	24.67	23.13	16.65	18.40	12.15		
1982	59.31	25.90	29.61	19.32	35.39	23.85	28.17	32.49	15.90	17.24	12.78		
1983	23.64	21.92	36.52	20.02	39.53	25.13	28.49	25.58	16.14	18.30	14.12		
1984	15.99	20.23	44.25	21.35	32.17	30.71	27.90	19.53	18.60	18.00	12.11		
1985	16.56	18.31	31.73	21.68	27.04	25.05	24.21	18.74	17.93	16.19	14.78		
जानेवारी/ January 1984	15.58	18.30	38.55	14.29	..	26.70	24.22	16.95	15.97	16.29	11.87		
फेब्रुवारी/ February 1984	15.09	22.64	45.17	18.95	41.52	35.42	32.70	20.31	16.28	17.65	13.06		
मार्च/ March 1984	14.81	22.82	45.90	22.50	39.78	42.76	29.16	19.42	16.45	18.10	..		
एप्रिल/ April 1984	10.02	23.96	42.11	24.21	41.71	46.42	46.12	25.38	23.39	17.24	16.64		
मे/ May 1984	21.76	26.97	46.47	28.99	35.03	24.49	33.46	28.98	18.55		
जून/ June 1984	18.24	19.42	50.25	24.66	40.04	39.34	27.34	21.62	20.31	9.15	14.58		
जुलै/ July 1984	15.22	17.17	43.82	18.54	37.20	23.61	24.77	18.65	17.90	15.06	11.65		
ऑगस्ट/ August 1984	12.87	15.54	43.38	19.19	36.39	29.19	26.50	16.31	16.95	14.88	9.70		
सप्टेंबर/ September 1984	14.27	16.87	42.90	21.93	34.87	30.81	18.56	16.72	14.69	28.28	10.99		
ऑक्टोबर/ October 1984	14.28	20.16	45.14	21.81	37.43	30.61	26.58	17.42	14.82	20.17	12.49		
नोव्हेंबर/ November 1984	16.95	11.58	46.58	20.22	37.87	42.58	23.10	19.62	15.05	15.12	12.67		
डिसेंबर/ December 1984	14.84	17.50	40.74	21.36	39.23	21.10	20.76	17.41	17.92	15.06	13.07		
जानेवारी/ January 1985	13.79	17.69	33.83	18.98	..	20.77	21.51	15.80	17.08	13.85	12.30		
फेब्रुवारी/ February 1985	14.30	21.86	46.80	22.57	37.08	29.93	29.57	18.98	21.05	18.60	13.26		
मार्च/ March 1985	16.37	18.86	43.54	24.35	38.14	27.37	28.57	19.57	18.18	17.45	12.68		
एप्रिल/ April 1985	18.21	25.81	45.00	25.22	40.14	27.45	34.62	21.41	22.22	20.12	13.72		
मे/ May 1985	22.26	22.31	44.93	29.75	40.28	33.25	34.70	25.48	24.75	26.99	21.84		
जून/ June 1985	20.89	16.27	27.79	22.75	36.68	29.51	20.88	22.43	20.43	16.31	14.51		
जुलै/ July 1985	16.35	14.85	23.84	19.53	..	19.37	18.56	17.40	13.79	16.06	10.78		
ऑगस्ट/ August 1985	13.11	16.43	22.87	17.64	32.48	20.89	19.04	15.08	12.62	10.79	9.45		
सप्टेंबर/ September 1985	14.44	14.88	11.10	19.52	31.46	23.51	19.92	14.97	15.51	13.63	30.53		
ऑक्टोबर/ October 1985	14.69	14.41	26.38	16.39	..	19.41	17.44	16.22	14.06	12.20	10.53		
नोव्हेंबर/ November 1985	16.83	18.70	25.84	21.77	31.61	23.61	22.37	18.70	15.52	13.14	15.46		
डिसेंबर/ December 1985	16.43	17.71	29.65	21.46	35.68	25.02	23.39	18.86	19.94	15.13	12.34		

तस्ता क्रमांक/TABLE No. 25.15 (10.1)- contd.

वर्ष आणि महिने Year and month	धातूचे उत्पादन Metal Products		विद्युत यंत्रसामग्री अतिरिक्त यंत्रसामग्री Machinery Except Electrical Machinery				विद्युत यंत्रसामग्री Electrical Machinery		परिवहन सामग्री Transport Equipment			पेट्रोलियम व इतर कोळसा या पदार्थांचे उत्पादन Petroleum and Coal Products		
	मुंबई Bombay	रायगड Raigad	पुणे Pune	सातारा Satara	सांगली Sangli	सोलापूर Solapur	कोल्हापूर Kolhapur	मुंबई Bombay	पुणे Pune	मुंबई Bombay	ठाणे Thane	पुणे Pune	मुंबई Bombay	
(1)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)
1965	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	..	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	NA
1970	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	..	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	NA
1975	15.08	13.99	10.94	15.04	11.21	..	13.71	13.48	17.87	17.32	21.00	13.55
1980	16.30	13.97	16.13	14.04	12.11	..	16.04	10.93	15.91	14.68	22.48	13.31
1981	17.57	11.42	10.69	17.62	12.11	..	16.02	19.42	13.02	14.85	17.62	11.25
1982	18.50	12.45	8.96	16.42	11.75	..	16.40	10.27	17.99	16.28	17.46	12.46	..	45.52
1983	19.42	15.23	15.20	14.57	11.94	..	13.07	16.01	19.78	20.32	21.24	13.32	..	16.35
1984	20.02	9.29	10.99	14.85	12.07	..	14.44	11.63	15.70	5.94	22.61	13.18	1.08	8.51
1985	19.84	14.61	14.37	15.25	11.11	0.75	14.29	19.06	17.22	7.92	21.61	12.19	6.35	..
जानेवारी/January 1984	20.14	15.24	12.89	15.49	9.17	8.86	14.73	22.98	21.53	11.08
फेब्रुवारी/February 1984	20.79	17.40	16.62	15.07	12.28	11.14	17.80	..	19.69	12.93
मार्च/March 1984	20.06	19.82	11.63	13.38	12.89	10.68	16.73	..	29.61	13.66
एप्रिल/April 1984	22.4	..	14.77	10.08	13.48	11.22	11.63	..	29.27	14.51	..	18.98
मे/May 1984	32.39	..	27.37	21.53	17.71	15.21	25.44	20.31	28.74	23.55	..	27.77
जून/June 1984	21.35	11.28	19.30	12.07	12.53	10.39	20.12	15.13	21.55	10.59	..	17.96
जुलै/July 1984	17.49	..	17.17	12.32	10.08	9.93	13.79	12.82	19.93	10.67
ऑगस्ट/August 1984	14.34	..	11.04	11.45	9.19	13.22	11.21	..	18.95	9.34	9.34	..
सप्टेंबर/September 1984	17.81	11.37	13.30	13.47	11.12	..	12.88	12.87	13.45	..	18.53	12.44
ऑक्टोबर/October 1984	16.94	10.89	15.15	23.20	9.44	..	14.22	14.95	12.69	..	21.27	12.04
नोव्हेंबर/November 1984	17.69	14.60	16.25	15.93	13.64	..	12.87	10.51	15.87	..	20.99	12.94	3.60	..
डिसेंबर/December 1984	18.69	10.90	16.33	14.01	13.35	..	13.27	10.60	15.65	..	21.25	14.43	..	16.92

तस्य रूमांक/TABLE No. 25.15 (10.1)—*contd.*

(1)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)
जानेवारी/ January 1985	18.30	13.60	14.17	14.76	..	9.07	13.68	7.37	14.33	..	21.73	12.31	13.78	..
फेब्रुवारी/ February 1985	20.63	15.60	13.73	14.44	13.78	..	16.56	31.67	16.39	..	22.34	13.47	14.40	..
मार्च/ March 1985	21.85	16.00	12.84	14.74	13.71	..	15.02	33.11	16.03	..	25.28	13.52	15.20	..
एप्रिल/ April 1985	23.14	15.00	15.97	17.36	13.77	..	16.40	16.52	19.07	..	21.35	14.93	14.34	..
मे/ May 1985	32.08	25.01	34.43	22.17	14.61	..	21.15	19.17	32.79	..	28.45	21.74	18.50	..
जून/ June 1985	23.63	13.20	16.92	15.07	13.11	..	12.67	..	24.46	15.05	21.04	13.25
जुलै/ July 1985	16.26	14.10	11.53	10.44	10.44	12.36	13.16	12.29	17.13	10.21
ऑगस्ट/ August 1985	14.04	8.05	9.67	13.63	9.09	..	11.88	17.26	18.19	11.53	15.29	9.02
सप्टेंबर/ September 1985	17.53	11.89	12.29	15.21	10.19	..	13.78	37.84	14.33	13.46	17.74	12.03
ऑक्टोबर/ October 1985	14.52	9.23	10.78	8.16	10.22	..	12.10	28.00	12.09	10.70	18.24	9.72
नोव्हेंबर/ November 1985	17.96	22.15	15.26	21.79	10.37	..	13.46	13.58	12.78	15.93	21.88	14.29
डिसेंबर/ December 1985	18.11	11.54	14.84	15.18	13.76	..	14.37	11.81	13.01	16.05	21.60	15.22

N.A.—माहिती दिली नाही/ Information not received.

स्रोत : कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Bombay.

25. कामगार व सेवायोजन | LABOUR AND EMPLOYMENT

तबता क्रमांक/TABLE No. 25.16 (10.2)

औद्योगिक संदे/Industrial disputes

वर्ष आणि महिने Year and month	कापड तिरण्या Textiles				यंत्रोत्पादक कारखाने Engineering				संकीर्ण Miscellaneous				एकूण Total			
	संघर्षा संख्या No. of strikes	संघर्षा संख्या No. of workers involved	बायाने मनुष्य दिवस संख्या No. of mandays lost	प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष Directly Indirectly	संघर्षा संख्या No. of strikes	संघर्षा संख्या No. of workers involved	बायाने मनुष्य दिवस संख्या No. of mandays lost	प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष Directly Indirectly	संघर्षा संख्या No. of strikes	संघर्षा संख्या No. of workers involved	बायाने मनुष्य दिवस संख्या No. of mandays lost	प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष Directly Indirectly	संघर्षा संख्या No. of strikes	संघर्षा संख्या No. of workers involved	बायाने मनुष्य दिवस संख्या No. of mandays lost	प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष Directly Indirectly
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)
1960	37	1,00,469	5,877	1,63,833	49	32,265	..	1,87,992	176	1,34,219	3,607	6,49,628	262	2,66,953	9,484	10,01,453
1965	87	4,14,626	434	4,69,648	162	26,398	79	2,13,757	343	1,14,274	2,418	6,98,639	592	5,55,298	2,931	13,82,044
1970	102	1,69,990	6,959	6,19,684	222	52,663	4,542	6,19,929	344	1,26,382	1,856	10,12,102	668	3,49,035	13,357	22,51,715
1975	112	27,347	2,752	12,04,886	379	57,592	1,050	5,01,926	319	52,406	621	3,93,198	810	1,37,345	4,423	11,00,010
1980	65	60,946	5,590	2,25,794	101	31,049	688	20,00,134	165	55,769	1,000	27,11,130	331	1,47,764	7,278	49,37,058
1981	80	1,08,059	2,819	21,07,809	113	34,114	1,752	12,19,461	130	33,686	3,248	14,58,464	323	1,75,859	7,819	47,85,734
1982	96	1,85,898	683	4,15,99,079	88	22,186	359	20,58,627	109	34,653	360	25,93,300	293	2,42,719	2,377	4,62,45,741
1983	84	1,82,278	221	1,27,05,074	75	17,674	1,433	10,62,843	103	20,253	268	21,81,748	262	2,20,205	1,922	1,59,49,365
1984	22	17,590	1,818	26,40,336	74	15,739	1,200	16,74,882	97	21,861	1,475	14,50,243	193	55,190	4,493	57,65,461
1985	19	13,488	26	7,65,733	87	16,999	1,472	21,60,504	75	9,498	1,220	14,20,613	181	39,985	2,718	43,46,850
जानेवारी/January 1984	9	10,062	1,818	2,18,289	28	3,960	903	1,09,780	32	6,717	321	1,24,196	69	19,392	3,042	4,52,265
फेब्रुवारी/February 1984	5	3,754	1,818	2,69,305	27	5,047	494	1,21,602	28	10,985	336	2,40,650	60	19,786	2,648	6,31,557
मार्च/March 1984	4	9,572	1,818	2,13,778	26	4,310	485	1,00,963	37	7,641	291	1,53,535	68	21,523	2,594	4,68,276
एप्रिल/April 1984	6	11,434	..	2,00,431	31	4,927	485	1,23,104	25	4,029	282	89,734	60	18,484	2,585	4,13,269
मे/May 1984	6	6,813	..	4,23,160	36	6,658	546	1,62,144	26	4,408	252	1,87,761	68	22,500	798	7,72,975
जून/June 1984	6	6,851	..	3,79,759	43	13,101	546	1,80,602	26	4,957	256	95,433	75	23,971	802	6,55,793
जुलै/July 1984	8	6,409	..	1,59,089	48	7,820	850	1,90,442	23	8,175	602	1,03,674	79	22,826	1,452	4,53,205
ऑगस्ट/August 1984	4	6,261	..	1,58,115	37	7,182	860	1,78,744	21	3,999	677	96,712	62	17,590	1,537	4,33,571
सप्टेंबर/September 1984	2	6,255	..	1,38,109	29	6,064	201	1,38,745	21	4,336	296	90,145	52	16,661	497	3,67,009
ऑक्टोबर/October 1984	5	8,304	..	1,44,131	27	5,654	842	1,34,659	22	3,446	116	69,437	55	15,355	958	3,48,227
नोव्हेंबर/November 1984	4	7,299	..	1,21,237	25	5,338	604	1,27,145	17	2,994	32	64,697	46	16,636	636	3,63,078
डिसेंबर/December 1984	2	7,299	..	1,64,933	24	4,730	433	1,06,942	20	5,576	50	1,34,359	46	17,605	583	4,06,234

तत्कालीन/TABLE No. 25-16 (10.2)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)
जानेवारी/January 1985	..	3	8,124	..	1,52,735	38	6,056	642	1,49,958	33	6,054	1,34,416	74	20,234	744	4,37,109
फेब्रुवारी/February 1985	..	1	92	..	2,132	35	6,847	94	1,67,449	33	11,970	2,51,714	69	18,909	204	4,21,295
मार्च/March 1985	..	5	8,495	26	1,95,668	41	8,033	684	2,16,887	35	5,593	1,62,456	81	22,121	970	5,75,011
एप्रिल/April 1985	..	5	8,669	..	2,16,018	36	7,953	109	1,97,040	31	5,193	1,46,419	72	21,815	369	5,59,477
मे/May 1985	..	7	8,759	..	99,729	35	7,677	104	1,91,775	37	4,544	1,23,840	79	20,980	379	4,15,344
जून/June 1985	..	5	1,448	..	12,016	27	6,972	135	1,71,120	36	4,421	94,417	68	12,841	267	2,77,553
जुलै/July 1985	..	5	1,093	..	25,148	26	7,576	249	2,35,169	36	4,687	114	67	13,356	363	3,55,902
ऑगस्ट/August 1985	..	5	1,113	..	11,320	29	8,314	598	1,78,587	30	3,575	69,822	64	13,202	742	2,59,729
सप्टेंबर/September 1985	..	4	366	..	7,960	28	7,895	375	1,75,337	30	3,394	94	62	11,655	469	2,58,494
ऑक्टोबर/October 1985	..	5	2,755	..	18,883	27	7,967	573	1,61,336	34	4,841	1,02,814	66	15,563	708	2,83,033
नोव्हेंबर/November 1985	..	5	1,376	..	14,438	29	9,521	70	1,48,150	31	3,753	1,01,869	65	14,650	843	2,64,457
डिसेंबर/December 1985	..	6	565	..	9,686	24	7,213	543	1,67,696	30	3,132	62,064	60	10,910	810	2,39,446

बाजार : कामगार बाजार, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Bombay.

25. कामगार व सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

सक्ता क्रमांक/TABLE No. 25-17 (10-3)

श्रमिक नुकसान भरपाई कायदा, १९२३ खालील प्रकरण
Cases decided under Workmen's Compensation Act, 1923

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	न लढविलेली प्रकरणे Non-contested cases		लढविलेली प्रकरणे Contested cases		समझोता झालेली 'प्रकरणे' Cases of agreement		District						
		1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	1984-85	1985-86							
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)		(7)	(8)	(2)			
1	बुध्दमुंबई	**	**	**	**	**	**	185	343	38	46	172	177	Greater Bombay
2	ठाणे	**	**	**	**	**	**	74	57	66	40	19	31	Thane
3	रायगड	**	**	**	**	**	**	2	17	46	28	44	38	Raigad
4	रत्नागिरी	**	**	**	**	**	**	5	19	1	1	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	**	**	**	**	**	**	NAS	NAS	NAS	NAS	NAS	NAS	Sindhudurg
6	नाशिक	**	**	**	**	**	**	36	28	13	3	..	1	Nashik
7	धुळे	**	**	**	**	**	**	5	5	15	31	1	..	Dhule
8	जळगाव	**	**	**	**	**	**	27	48	..	19	4	1	Jalgaon
9	अहमदनगर	**	**	**	**	**	**	28	22	37	6	20	14	Ahmadnagar
10	पुणे	**	**	**	**	**	**	48	42	21	41	20	26	Pune
11	सातारा	**	**	**	**	**	**	39	..	4	..	7	..	Satara
12	सांगली	**	**	**	**	**	**	40	54	2	12	1	1	Sangli
13	सोलापूर	**	**	**	**	**	**	39	10	16	18	2	5	Solapur
14	कोल्हापूर	**	**	**	**	**	**	30	14	22	17	30	11	Kolhapur
15	औरंगाबाद	**	**	**	**	**	**	35	1	5	..	4	..	Aurangabad
16	जालना	**	**	**	**	**	**	2	7	4	Jalna
17	परभणी	**	**	**	**	**	**	10	2	3	2	Parbhani
18	बीड	**	**	**	**	**	**	8	10	1	Beed
19	नांदेड	**	**	**	**	**	**	8	11	5	1	..	2	Nanded
20	उस्मानाबाद	**	**	**	**	**	**	2	7	..	1	Osmanabad
21	लातूर	**	**	**	**	**	**	1	14	4	Latur
22	बुलडाणा	**	**	**	**	**	**	11	18	8	10	12	..	Buldana
23	अकोला	**	**	**	**	**	**	..	21	..	11	..	7	Akola
24	अमरावती	**	**	**	**	**	**	11	23	6	13	1	4	Amravati
25	यवतमाळ	**	**	**	**	**	**	14	15	2	5	Yavatmal
26	वर्धा	**	**	**	**	**	**	1	6	4	9	1	..	Wardha
27	नागपूर	**	**	**	**	**	**	75	86	27	28	22	26	Nagpur
28	भंडारा	**	**	**	**	**	**	2	10	3	21	3	4	Bhandara
29	चंद्रपूर	**	**	**	**	**	**	42	3	11	52	10	8	Chandrapur
30	गडचिरोली	**	**	**	**	**	**	NAS	NAS	NAS	NAS	NAS	NAS	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		**	**	**	**	**	**	781	893	360	414	373	361	Maharashtra State

NAS—वेगळी उपलब्ध नाही/Not available separately.

आधार.—श्रमिक भरपाई आगुक्त याचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Office of the Commissioner for Workmen's Compensation, Government of Maharashtra, Bombay.

25. कामगार व सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

संख्या क्रमांक/TABLE No. 25.18 (10-4)

सेवा योजनासंबंधीची सांख्यिकी/Employment exchange statistics

प्र.क्रमांक Serial No.	सेवायोजन केंद्राचे नाव Name of the employment exchange	नवीन नोंदणी केलेल्यांची संख्या No. of registrations		जाहीर केलेल्या रिकाम्या जागांची संख्या No. of vacancies notified		नोकरी मिळालेल्यांची संख्या No. of placements		पटावरील उमेदवारांची संख्या No. on live register as on		Name of the employment exchange
		1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	1984-85	1985-86	31-3-84	31-3-85	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	वि. से. कें. मुंबई	54,865	42,121	6,479	4,437	2,512	1,459	3,30,686	3,35,372	R.E.E. Bombay
2	उ. वि. से. कें. मुंबई	62,907	60,782	8,678	5,572	6,206	3,848	2,08,946	2,65,164	S.R.E.E. Bombay
3	घाटकोपर (मुंबई)	16,776	16,565	4,517	3,012	860	624	26,880	42,770	Ghatkopar(Bombay)
4	ठाणे	32,113	32,639	4,687	3,356	1,701	2,065	56,830	86,838	Thane
5	वाशी (ठाणे)	3,516	4,096	499	370	411	313	5,935	19,151	Washi (Thane)
6	भलीबाग (रायगड)	10,952	9,460	1,014	1,318	594	599	24,456	27,346	Alibag (Raigad)
7	पनवेल (रायगड)	2,456	9,153	575	456	309	231	7,922	16,773	Panvel (Raigad)
8	रत्नागिरी	9,709	10,149	1,097	1,807	613	1,463	19,582	28,117	Ratnagiri
9	सिंधुदुर्ग	8,255	7,705	661	499	290	351	19,997	26,961	Sindhudurg
10	नाशिक	24,958	30,719	5,122	3,934	1,948	1,776	75,401	1,04,143	Nashik
11	धुळे	17,471	14,040	466	1,361	623	1,057	37,932	50,762	Dhule
12	जळगाव	20,506	20,362	2,126	1,446	967	493	56,597	76,327	Jalgaon
13	अहमदनगर	18,581	14,040	2,073	1,259	610	796	48,700	61,734	Ahmadnagar
14	पुणे	43,127	39,747	4,367	4,726	2,452	1,868	91,252	1,28,763	Pune
15	पिंपरी (पुणे)	7,895	6,049	2,295	1,678	962	776	13,785	19,308	Pimpri (Pune)
16	सातारा	16,107	18,718	2,259	2,238	1,028	1,143	28,738	42,933	Satara
17	सांगली	20,076	18,142	2,365	1,593	1,552	920	40,349	57,298	Sangli
18	सोलापूर	20,762	17,613	2,064	1,717	1,390	970	54,984	71,264	Solapur
19	कोल्हापूर	27,245	23,446	2,002	2,510	900	1,452	57,760	79,576	Kolhapur
20	औरंगाबाद	15,767	15,810	3,517	2,510	1,506	921	45,442	60,131	Aurangabad
21	जामना	5,344	4,713	717	694	531	412	15,823	20,173	Jalna
22	परभणी	9,570	13,140	691	1,047	523	984	27,315	36,507	Parbhani
23	बीड	10,634	9,118	1,144	1,953	347	782	31,836	39,841	Beed
24	नांदेड	11,450	10,615	641	803	404	555	35,573	45,521	Nanded
25	अहमदनगर	8,774	7,340	448	690	320	457	22,821	27,213	Osmanabad
26	लतूर	9,608	9,138	401	987	383	752	27,910	36,190	Latur
27	बुलढाना	10,812	10,707	1,314	967	656	786	26,729	36,754	Buldana
28	अकोला	19,173	18,236	1,263	1,708	1,338	1,503	52,312	69,434	Akola
29	अमरावती	16,883	15,653	1,585	1,523	802	752	68,919	83,661	Amravati
30	यवतमाळ	20,501	16,701	1,777	1,433	1,302	1,116	47,958	63,243	Yavatmal
31	वार्धा	9,203	9,078	943	793	314	610	35,750	44,719	Wardha
32	नागपूर	44,892	56,296	7,508	4,423	4,693	3,546	2,19,850	2,25,239	Nagpur
33	भंडारा	15,307	13,074	1,162	1,073	1,258	719	60,422	73,970	Bhandara
34	चंद्रपूर	12,638	10,332	1,651	1,406	366	912	38,741	48,947	Chandrapur
35	गडचिरोली	5,193	6,060	1,076	691	120	332	10,933	16,648	Gadchiroli
36	अपंगाकरिता विशेष सेवा केंद्र, मुंबई	925	984	433	402	261	305	1,439	2,109	Sp.(E. for Phy. Hand- capped). Bombay.
37	वि. से. मा. व स. के. मुंबई	4,450	4,271	5,053	5,395	412	607	6,308	9,962	U.E.I. and G.B. Bombay.
38	वि. से. मा. व स. के. पुणे	2,751	2,752	1,238	1,944	639	645	3,174	5,181	U.E.I. and G.B.Pune.
39	वि. से. मा. व स. के. नागपूर	3,833	3,618	2,377	2,387	760	462	8,276	11,476	U.E.I. and G.B. Nagpur.
40	वि. से. मा. व स. के. औरंगाबाद	2,112	2,228	625	804	394	179	4,862	6,904	U.E.I. and G.B. Aurangabad.
41	वि. से. मा. व स. के. कोल्हापूर	2,217	2,131	1,657	1,761	282	164	4,224	6,174	U.E.I. and G.B. Kolhapur.
42	वि. से. मा. व स. के. खाणी, चंद्रपूर	8,585	6,743	2,603	1,123	2,205	562	40,531	46,458	Spl.E.E. for P.H.P. Chandrapur.
महाराष्ट्र राज्य		6,68,656	6,39,487	94,973	79,958	46,257	40,102	20,44,355	25,45,558	Maharashtra State

टीप.—(१) वि. से. कें.—विभागीय सेवायोजन केंद्र. (२) उ. वि. से. कें.—उप-विभागीय सेवायोजन केंद्र. (३) वि. से. मा. व स. के.—विद्यार्थी सेवायोजन माहिती व मल्लागार केंद्र. (४) से. कें.—सेवायोजन केंद्र. (५) से. के. खाणी—खाणी सेवायोजन केंद्र.

Note.—(i) R.E.E.—Regional Employment Exchange; (ii) S.R.E.E.—Sub-Regional Employment Exchange; (iii) U.E.I. and G.B.—University Employment Information and Guidance Bureau; (iv) E.E.—Employment Exchange; (v) Spl.E.E. for Collieries—Special Employment Exchange for Collieries.

संघार.—सेवायोजन संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Directorate of Employment, Government of Maharashtra, Bombay.

25. कामगार व सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 25-19 (10-5)

नोंदणीकृत कामगार संघटनांची संख्या, सभासद संख्या, उत्पन्न, खर्च व निधी
Number, Membership, income, expenditure and funds of registered trade unions

वर्ष Year	कामगार संघटना (संख्या) No. of trade Un.ons		विवरणपत्र सादर करणाच्या शेकडा प्रमाण Percentage response	वर्षाअखेर विवरण- पत्र सादर कर- णाऱ्या संघटनांची सभासद संख्या (हजाराने) Membership of those who submit returns at the end of the year (No. in thousand)	वर्षाच्या मुदतातीची शिल्लक धरून संबंधित वर्षातील उत्पन्न (रुपये हजाराने) Income during the year under consideration including open- ing balance (Rs. in thousand)	संबंधित वर्षातील खर्च (रुपये हजाराने) Expenditure during the year under consideration (Rs. in thousand)	वर्षा अखेरीस शिल्लक असलेला निधी (रुपये हजाराने) Balance funds at the close of the year (Rs. in thousand)
	नोंदलेल्या Registered	विवरणपत्र सादर करणाऱ्या Submitting returns					
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1960-61	1,417	833*	59	578	2,873	2,500	4,282
रोजी/As on							
31st/डिसेंबर/December 1965	2,071	1,088*	53	790	4,735	3,789	6,865
31st/डिसेंबर/December 1970	2,659	1,091	41	776	10,508	8,190	15,872
31st/डिसेंबर/December 1975	3,657	1,950	57	1,466	61,357	23,132	38,225
31st/डिसेंबर/December 1980	3,461	2,248	64	2,248	60,095	45,171	86,617
31st/डिसेंबर/December 1981	3,346	2,360	70	2,160	64,938	47,630	94,677
31st/डिसेंबर/December 1982	3,666	2,008	55	2,008	74,437	60,951	1,00,978
31st/डिसेंबर/December 1983	3,545	2,384	67	2,575	80,306	66,071	1,19,628
31st/डिसेंबर/December 1984	3,711	1,615	44	2,187	76,746	60,109	1,14,768
31st/डिसेंबर/December 1985	3,916	2,655	68	3,163	1,22,235	90,१16	1,74,901

आधार.—कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Bombay.

तपता क्रमांक / TABLE No. 25.20

सत्यमेव जयते

25. कामगार व सेवायोजन

तक्ता क्रमांक/

अनघात झालेल्या कामगारांची संख्या व
Number of workers who were involved in accidents

अनुक्रमांक Serial No.	वर्ग Year	वर्ष Year	कारखान्यांची संख्या No. of Factories	कामावरील कामगारांची दैनिक सरासरी Average number of workers employed per day		वर्षभरात ज्यांना अंतिम भरपाई दिली गेल्याची प्रकरणे/दुष्घातांची प्रकरणे No. of cases/injuries in which case final compensation was paid during the Year.		
				(प्रौढ) (adults)	(बालक) (minor)	मृत्यू Death	कायम अपंगत्व Permanent disablement	तात्पुरते अपंगत्व Temporary disablement
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	कारखाने	1984-85	1,142	1,84,598	183	7	63	1,354
		1985-86	1,079	1,33,262	192	31	62	3,080
2	खाणी	1984-85	46	22,645	1	13	14	2,690
		1985-86	53	29,498	33	11	15	1,864
3	पोली व बंदरे	1984-85	82	75,164	..	6	..	121
		1985-86	71	10,100	..	1	5	136
4	हजारत व बांधकाम	1984-85	200	35,732	..	39	93	285
		1985-86	157	23,351	..	35	186	233
5	नगरपालिका व निव्वहा स्थानिक संस्था	1984-85	54	52,323	..	5	1	1,571
		1985-86	49	46,452	..	2	..	2,218
6	अग्निशामक दल	1984-85	1	10
		1985-86
7	विद्युत पुरवठा संस्था	1984-85	268	82,020	9	57	123	425
		1985-86	322	85,503	25	77	14	406
8	चित्रपट कंपनी	1984-85	28	576
		1985-86	17	436
9	दोषगृह	1984-85	1	113
		1985-86
10	रेल्वे	1984-85	28	97,442	..	43	129	2,465
		1985-86	13	53,289	..	25	19	379
11	पोस्ट व तारखाने	1984-85	1	15,966
		1985-86	1	268
एकूण	..	1984-85	1,851	5,16,589	193	170	423	8,911
		1985-86	1,762	3,82,159	250	182	301	8,316

टोप.—रकांना ११ ते १६ मधील आकडे मंडळीत केल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत./

आधार.—श्वेत भरपाई आकडे, महाराष्ट्र शासन मुंबई./

LABOUR AND EMPLOYMENT

TABLE No. 25.20 (10.6)

त्यांना भरपाईपोटी दिलेली रक्कम
and compensation paid to them

भरपाईपोटी दिलेली रक्कम (द्विजार रूपे) Amount of compensation paid (Thousand Rs.)			Category
मृत्यु Death	कायम अपंगत्व Permanent disablement	तात्पुरते अपंगत्व Temporary disablement.	
(10)	(11)	(12)	(2)
190	339	469	Factories.
1,542	529	1,616	
367	124	1,351	Mines.
800	166	1,187	
177	..	63	Docks and ports.
30	204	122	
924	534	148	Building and Construction.
1,601	2,433	105	
153	4	205	Municipalities and District Local Boards
109	..	443	
..	Fire brigades.
..	
1,528	294	338	Electricity-supply companies.
4,412	374	155	
..	Cinema film manufacturing companies.
..	
..	Light houses.
..	
935	354	596	Railways.
892	138	67	
..	Posts and Telegraphs Deptt.
..	
4,275	1,648	3,169	Total
9,386	3,845	3,694	

Note.—Totals in cols .11 to 16 may not add due to rounding.

Source.—Commissioner for Workmen's Compensation, Government of Maharashtra, Bombay.

सत्यमेव जयते

26. बँका व विमा व्यवसाय

२६.१. या विभागात बँक कार्यालये असलेली शहरे व गावे, बँकांचे वर्गीकरण तसेच वर्गीकृत, अवर्गीकृत व सहकारी बँका यांच्याविषयी माहिती दिली आहे.

२६.२. बँक कार्यालयांच्या संस्थेत वर्गीकृत, अवर्गीकृत व सहकारी बँका यांच्या कार्यालयांचा समावेश आहे. व्यापारी बँकांकरीता संदर्भ काल उपलब्ध असल्यास तो ३१ डिसेंबर रोजी असा असून सहकारी बँकांकरीता अद्यावत ताळेबंद किंवा विवरण यांनुसार आहे.

BANKING AND INSURANCE

26.1. Data on towns/villages having banking offices, classification of banks, scheduled, non-scheduled and Co-operative banks are given in this section.

26.2. Number of bank offices includes offices of scheduled, non-scheduled and Co-operative banks. The reference period of commercial Banks is as on 31st December wherever available while that regarding co-operative banks is as on the latest balance sheet or return.

26. बँका व विमा ध्यवसाय/BANKING AND INSURANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.1 (18.2)

लोकसंख्या गटानुसार बँक कार्यालयाची वितरणणी
Distribution of banking offices by population ranges

३१ डिसेंबर १९८३ रोजी
(As on 31st December 1983)

अनुक्रमांक Serial No.	लोकसंख्या गट Population range	स्थळांची संख्या No. of Places	कार्यालयांची संख्या No. of offices
(1)	(2)	(3)	(4)
	वर्गवारी न केलेले		
1	Unclassified	506	561
	पेक्षा कमी		
2	below 5,000	1,074	1,502
3	5,000 to 10,000	508	968
4	10,000 to 25,000	981	741
5	25,000 to 50,000	42	295
6	50,000 to 75,000	17	184
7	75,000 to 1,00,000	9	1,505
	एक लाखाचे वर		
8	Above 1,00,000	22	1,140
	एकूण/Total	2,371	6,896

टीप :—लोकसंख्येची आकडेवारी १९७१-१९८१ च्या जनगणनेवर आधारित आहे.

Note.—The population figures are based on the census of 1971-1981.

आधार :—भारतीय रिझर्व्ह बँकेने प्रकाशित केलेल्या "डिरेक्टरी ऑफ बँक ऑफिसेस", डिसेंबर १९८३ चे प्रकाशन.

Source.—Directory of Bank Offices, December 1983 by Reserve Bank of India.

26. बँका व विमा व्यवसाय/BANKING AND INSURANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.2 (18.3)

वर्गीकृत व अवर्गीकृत सहकारी बँकांच्या कार्यालयांची संख्या
Number of offices of Scheduled, non-scheduled and Co-operative Banks

३१ डिसेंबर १९८३ रोजी
(As on 31st December 1983 रोजी)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	वर्गीकृत बँक Scheduled Banks	अवर्गीकृत बँक Non-Scheduled Banks	सहकारी बँक Co-operative Banks	एकूण Total	जिल्हा District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	बृहन्मुंबई	1,041	..	304	1,345	Greater Bombay
2	ठाणे	222	..	100	322	Thane
3	रायगड	99	..	55	154	Raigad
4	रत्नागिरी	117	..	70	187	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	18	..	12	30	Sindhudurg
6	नाशिक	162	..	185	347	Nashik
7	घुळे	91	..	93	184	Dhule
8	जळगाव	122	..	177	299	Jalgaon
9	अहमदनगर	121	..	191	312	Ahmadnagar
10	पुणे	365	..	226	591	Pune
11	सातारा	121	..	124	245	Satara
12	सांगली	145	..	142	287	Sangli
13	शोलापूर	152	..	125	277	Sholapur
14	कोल्हापूर	165	..	178	343	Kolhapur
15	औरंगाबाद	120	..	103	223	Aurangabad
16	जालना	Jalna
17	परभणी	75	..	70	145	Parbhani
18	बीड	53	..	57	110	Beed
19	नांदेड	87	..	85	172	Nanded
20	उस्मानाबाद	93	..	94	187	Osmanabad
21	लातूर	Latur
22	बुलढाणा	62	..	73	135	Buldana
23	अकोला	71	..	78	149	Akola
24	अमरावती	96	..	73	169	Amravati
25	यवतमाळ	68	..	59	127	Yavatmal
26	वर्धा	52	..	33	85	Wardha
27	नागपूर	180	..	73	253	Nagpur
28	भंडारा	65	..	43	108	Bhandara
29	चंद्रपूर	77	..	33	110	Chandrapur
30	गढचिरोली	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		4,040	..	2,656	6,896	Maharashtra State.

आधार :— भारतीय रिझर्व्ह बँकेने प्रकाशित केलेल्या "डिरेक्टरी ऑफ बँक ऑफिसिस," डिसेंबर १९८३ चे प्रकाशन.

Source — Directory of Bank Offices, December 1983 by Reserve Bank of India.

सत्यमेव जयते

27. शासकीय अर्थव्यवस्था

२७.१. राज्य शासनातील महसुली जमा व महसुली खर्च यांचे निरनिराळ्या शीर्षाखालील आकडे या विभागात दाखविले आहेत. यांची अधिक तपशीलवार माहिती राज्य शासनाच्या अर्थसंकल्पात मिळते. तसेच अर्थसंकल्पातील व्यवहारांचे आर्थिक वर्गीकरणही त्यात दिले आहे. येथील आर्थिक वर्गीकरणाची मांडणी सहा लेखांमध्ये दर्शविलेल्या शासनाच्या आर्थिक व्यवहारावर आधारिलेली आहे.

२७.२. राज्य शासनाचे जमा व खर्च या संबंधित व्यवहार दरवर्षी सादर केलेल्या अर्थसंकल्पात दिले जातात. अर्थसंकल्पीय व्यवहारांचे परिणाम जाणून घेण्यासाठी अर्थसंकल्पाचे आर्थिक वर्गीकरण केले जाते. या वर्गीकरणात अर्थसंकल्पीय व्यवहारांची अर्थपूर्ण आर्थिक वर्गानुसार पुनर्मांडणी व त्यांचे पुनर्वर्गीकरण केले आहे. हे वर्गीकरण केंद्रीय अर्थसंकल्पाच्या आर्थिक वर्गीकरणाच्या मांडणीप्रमाणे आहे. त्यामधून आंतरलेखा व आंतरविभागीय हस्तांतरित रकमा (फंडांकडून बदली केलेल्या रकमा धरून) वगळण्यात आल्या आहेत. त्यामधून उर्वरित अर्थव्यवस्थेची होणाऱ्या राज्य शासनाच्या मूळ व्यवहारांचे माहिती या वर्गीकरणानून मिळते.

PUBLIC FINANCE

27.1. The receipt and revenue expenditure of State Government under different heads is shown in this section. Further details will be found in the Civil Budget Estimates of the State Government. The Economic Classification of the Budget is also given. The framework of economic classification presented here is based on the delienation of the Government transactions in a set of six accounts.

27.2. The Budget annually presented gives the transactions on account of receipts and expenditure of the State Government. In order to analyse the economic impact of these budgetary transactions, an economic classification of the Budget is undertaken. In this classification the transactions are regrouped and reclassified into meaningful economic categories. This classification follows closely the framework of economic classification adopted for the Central Budget. It eliminates all inter-account, inter-departmental transfers including transfers to and from funds and brings out the genuine transactions of the State Government with the rest of the economy.

27. शासकीय अर्थव्यवस्था/PUBLIC FINANCE

तक्ता क्र./TABLE No. 27.1 (20.1)

महाराष्ट्र राज्याची महसुली जमा/Revenue Receipts of Maharashtra State

(सबे लाखात/ Rs. in lakh)

महसुलाची शीर्षे	1984-85 प्रत्यक्ष Actuals	1985-86 सुधारलेले अंदाज Revised Estimates	Heads of Revenue
(1)	(2)	(3)	(1)
(ए) कर महसूल—			(A) Tax Revenue—
(ए) उत्पन्न व खर्च यांवरील कर—			(a) Taxes on Income and Expenditure—
021 निगम कराव्यतिरिक्त उत्पन्नावरील कर	13,490	15,498	Taxes on Income other than Corporation Tax
022 कृषि उत्पन्नावरील कर	36	25	Taxes on Agricultural Income
028 उत्पन्न व खर्च यांवरील इतर कर	6,053	7,450	Other Taxes on Income and Expenditure
एकूण--(ए)	19,579	22,973	Total (a)
(बी) मालमत्ता व भांडवली व्यवहार यांवरील कर—			(b) Taxes on Property and Capital Transactions—
029 जमीन महसूल	2,943	2,940	Land Revenue
030 मुद्रांक व नोंदणी फी	7,163	7,966	Stamps and Registration Fees
031 संपदा शुल्क	227	270	Estate Duty
035 गैत जमिनीव्यतिरिक्त इतर स्थावर मालमत्तेवरील कर	1	..	Taxes on Immovable Property other than Agricultural Land
एकूण--(बी)	10,334	11,176	Total (b)
(सी) विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील कर--			(c) Taxes on Commodities and Services--
039 राज्य उत्पादन शुल्क	16,901	20,485	State Excise
040 विक्रीकर	1,25,209	1,46,218	Sales Tax
041 वाहनावरील कर	7,882	9,415	Taxes on Vehicles
042 मान्नावरील व उनाख्वरील कर	7,767	8,565	Taxes on Goods and Passengers
043 विजेवरील कर व शुल्क	9,211	12,992	Taxes and Duties on Electricity
045 विक्रेय वस्तूवरील व सेवावरील इतर कर व शुल्क	13,456	13,167	Other Taxes and Duties on Commodities and Services
162 केंद्रीय उत्पादन शुल्कातील राज्य शासनाचा हिस्सा	39,260	36,528	States' Share of Union Excise Duties
एकूण--(सी)	2,19,686	2,47,370	Total (c)
एकूण--(ए)	2,49,599	2,81,519	Total (A)
(बी) कराव्यतिरिक्त महसूल—			(B) Non-Tax Revenue—
(ए) इतर आर्थिक सेवा—			(a) Other Fiscal Services—
047 इतर आर्थिक सेवा	Other Fiscal Services
एकूण--(ए)	Total (a)
(बी) व्याजाच्या जमा रकमा, लाभांश व नफा—			(b) Interest Receipts, Dividends and Profits—
049 व्याजाच्या जमा रकमा	22,680	26,498	Interest Receipts
050 लाभांश व नफा	131	543	Dividends and Profits
एकूण--(बी)	22,811	27,041	Total (b)
(सी) कराव्यतिरिक्त इतर महसूल--			(c) Other Non-Tax Revenue--
(एक) सर्वसाधारण सेवा--			(i) General Services--
051 लोकसेवा आयोग	3	3	Public Service Commission
055 पोलीस	1,191	1,072	Police
056 तुरुंग	197	185	Jails
057 पुरवठा व विनियोग	1	1	Supplies and Disposals
058 लेखन सामग्री व मुद्रण	513	496	Stationery and Printing
059 सरकारी बांधकामे	1,282	1,461	Public Works
065 इतर प्रशासनिक सेवा	689	1,370	Other Administrative Services
066 निवृत्ती वेतने व इतर सेवा-निवृत्ति लाभ यांच्या संबंधातील अंशदानाच्या व वसुलीच्या रकमा.	1,169	607	Contributions and Recoveries towards Pension and other Retirement Benefits.
067 साहाय्यकारी साहित्य व साधनसामग्री	Aid Materials and Equipments
068 संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा	3,657	3,747	Miscellaneous General Services
एकूण--(एक)	8,702	8,945	Total (i)

तबता क्रमांक/TABLE No. 27.1 (20.1)—contd.

(1)	(2)	(3)	(1)
(दोन) सामाजिक व सामूहिक सेवा—		(ii) Social and Community Services—	
077	शिक्षण	770	397 Education
078	कला व संस्कृती	28	28 Art and Culture
080	वैद्यकीय	1,819	1,820 Medical
081	कुटुंब कल्याण	75	79 Family Welfare
082	आरोग्य, स्वच्छता व पाणीपुरवठा	182	159 Public Health, Sanitation and Water Supply
083	गृहनिर्माण	366	456 Housing
084	नगरविकास	753	782 Urban Development
085	माहिती व प्रसिद्धी	35	59 Information and Publicity
087	कामगार व सेवायोजन	273	274 Labour and Employment
088	सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	800	657 Social Security and Welfare
095	इतर सामाजिक व सामूहिक सेवा	88	98 Other Social and Community Services
	एकूण—(दोन)	5,189	4,809 Total (ii)
(तीन) आर्थिक सेवा—		(iii) Economic Services—	
098	सहकार	885	1,053 Co-operation
104	इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	135	142 Other General Economic Services
105	कृषि	438	387 Agriculture
106	लहान पाटबंधारे, मृदसंधारण व क्षेत्रविकास	364	269 Minor Irrigation, Soil Conservation and Area Development
109	धन्य	45	35 Food
110	पशुसंवर्धन	140	149 Animal Husbandry
111	दुग्धशाळा विकास	31,371	27,158 Dairy Development
112	मत्स्यव्यवसाय	34	41 Fisheries
113	वन	9,995	11,248 Forests
114	सामूहिक विकास	402	300 Community Development
120	उद्योग	40	255 Industries
121	ग्राम व लघु उद्योग	26	11 Village and Small Industries
128	खाणी व खनिजे	990	1,150 Mines and Minerals
131	जल व बीज विकास सेवा	105	103 Water and Power Development Services
133	पाटबंधारे, नौकानयन, जलनिस्सारण व पूर नियंत्रण प्रकल्प	1,112	1,400 Irrigation, Navigation, Drainage and Flood Control Projects.
134	बीज प्रकल्प	1,711	1,781 Power Projects
135	बंदरे, दीपगृहे व जहाज वाहतूक	52	44 Ports, Light houses and Shipping
136	नागरी विमाने चालन Civil Aviation
137	मार्ग व पूल	12	200 Roads and Bridges
138	मार्ग व जलपरिवहन सेवा Road and Water Transport Services
139	पर्यटन Tourism
144	इतर परिवहन व दळणवळण सेवा Other Transport and Communication Services
	एकूण—(तीन)	47,857	45,726 Total (iii)
	एकूण—(सी)	61,748	59,480 Total (c)
(डी) सहाय्यक अनुदाने व अशदाने—		(d) Grants-in-Aid and Contributions—	
160	केंद्र सरकारकडून सहाय्यक अनुदाने	32,626	45,334 Grants-in-Aid from Central Government
	एकूण—(डी)	32,626	45,334 Total (d)
	एकूण—(बी)	1,17,185	1,31,855 Total (B)
	एकूण—महसुली जमा	3,66,784	4,13,374 Total—Revenue Receipts

आधार—महाराष्ट्र राज्याची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, १९८६-८७.

Source.—Maharashtra State Budget Publications, 1986-87.

27. शासकीय अर्थव्यवस्था/PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 27.2 (20.2)

महाराष्ट्र राज्याचे महसुली खर्च/Revenue Expenditure of Maharashtra State

(रुपये लाखात/Rs. in lakh)

खर्चाची शीर्षे		1984-85 प्रत्यक्ष Actuals	1985-86 सुधारलेले अंदाज Revised Estimates	Heads of Expenditure
(1)	(2)	(3)	(1)	
(ए) सर्वसाधारण सेवा—				(A) General Services—
(ए) राज्याची अंगे—				(a) Organs of State—
211	संसद/राज्य/संघ राज्य क्षेत्र विधानमंडळे	290	357	Parliament/State/Union Territory Legislatures
212	राष्ट्रपती/उप-राष्ट्रपती/राज्यपाल/संघराज्य क्षेत्राचे प्रशासक.	57	64	President/Vice-President/Governor/Administrator of Union Territories.
213	मंत्रिपरिषद	160	140	Council of Ministers
214	न्यायदान	2,158	2,645	Administration of Justice
215	निवडणुका	1,290	322	Elections
	एकूण—ए	3,955	3,528	Total (a)
(बी) आर्थिक सेवा—				(b) Fiscal Services—
(एक) उत्पन्न व खर्च यांवरील करांची वसुली—				(i) Collection of Taxes on Income and Expenditure—
220	उत्पन्न व खर्च यांवरील करांची वसुली	5,921	7,606	Collection of Taxes on Income and Expenditure
	एकूण—(एक)	5,921	7,606	Total (i)
(बोन) मालमत्ता व भांडवली व्यवहार यांवरील करांची वसुली—				(ii) Collection of Taxes on Property and Capital Transactions—
229	जमीन महसूल	3,505	4,028	Land Revenue
230	मुद्रांक व नोंदणी	319	352	Stamps and Registration
235	मालमत्ता व भांडवली व्यवहार यांवरील इतर करांची वसुली.	Collection of other Taxes on Property and Capital Transactions.
	एकूण—(बोन)	3,824	4,380	Total (ii)
(तीन) विभेय वस्तू व सेवा यांवरील करांची वसुली—				(iii) Collection of Taxes on Commodities and Services—
239	राज्य उत्पादन शुल्क	365	394	State Excise
240	विक्रीकर	12,371	13,790	Sales Tax
241	वाहनांवरील कर	3,392	6,844	Taxes on Vehicles
245	विकेय वस्तू व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क	5,503	5,565	Other Taxes and Duties on Commodities and Services.
	एकूण—(तीन)	23,631	26,593	Total (iii)
(चार) इतर आर्थिक सेवा—				(iv) Other Fiscal Services—
247	इतर आर्थिक सेवा	1,293	1,438	Other Fiscal Services
	एकूण—(चार)	1,293	1,438	Total (iv)
	एकूण—(बी)	34,669	40,017	Total (b)

तबता क्रमांक/TABLE No. 27.2 (20.2)--Contd.

	(1)	(2)	(3)	(1)
(सी) व्याज प्रदान व ऋणसेवा—				(c) Interest Payment and Servicing of Debt—
248 ऋण कमी करणे किंवा ऋण प्रतिबंधक यासाठी विनियोजन		16,682	17,556	Appropriation for Reduction or Avoidance of Debt
249 व्याज प्रदान	25,200	31,595	Interest Payments
एकूण—(सी)	<u>41,882</u>	<u>49,451</u>	Total (c)
(बी) प्रशासकीय सेवा—				(d) Administrative Services—
251 लोकसेवा आयोग	67	85	Public Service Commission
252 सचिवालय—सर्वसाधारण सेवा	822	932	Secretariat—General Services
253 जिल्हा प्रशासन	8,631	10,001	District Administration
254 कोषागार व लेखा प्रशासन	719	831	Treasury and Accounts Administration
255 पोलीस	19,289	21,966	Police
256 तुरुंग	737	797	Jails
257 पुरवठा व विनियोग	17	18	Supplies and Disposals
258 लेखन सामग्री व मुद्रण	2,104	2,194	Stationery and Printing
259 सरकारी बांधकामे	10,172	5,022	Public Works
260 अग्नि भंरण व नियंत्रण	9	18	Fire Protection and Control
265 इतर प्रशासनिक सेवा	1,417	1,323	Other Administrative Services
एकूण—(बी)	<u>43,984</u>	<u>43,187</u>	Total (d)
(इ) निवृत्तिवेतने व संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा—				(e) Pensions and Miscellaneous General Services—
266 निवृत्तिवेतने व इतर सेवानिवृत्ति लाभ	7,734	8,475	Pensions and Other Retirement Benefits
267 साहाय्यकारी साहित्य व साधनसामग्री	Aid Materials and Equipments
268 संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा	2,587	3,081	Miscellaneous General Services
एकूण—(इ)	<u>10,321</u>	<u>11,556</u>	Total (e)
एकूण—(ए)	<u>1,34,811</u>	<u>1,47,739</u>	Total (A)
(बी) सामाजिक व सामूहिक सेवा—				(B) Social and Community Services—
276 सचिवालय-सामाजिक व सामूहिक सेवा	295	643	Secretariat—Social and Community Services
277 शिक्षण	66,787	78,462	Education
278 कला व संस्कृती	662	699	Art and Culture
280 वैद्यकीय	10,990	11,908	Medical
281 कुटुंब कल्याण	4,379	4,786	Family Welfare
282 आरोग्य, स्वच्छता व पाणीपुरवठा	21,446	30,327	Public Health, Sanitation and Water Supply
283 गृहनिर्माण	4,517	5,220	Housing
284 नगरविकास	3,809	3,875	Urban Development
285 माहिती व प्रसिद्धी	629	755	Information and Publicity
287 कामगार व सेवायोजन	2,737	2,800	Labour and Employment
288 सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	11,663	13,223	Social Security and Welfare
289 नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य	1,660	1,593	Relief on Account of Natural Calamities
925 इतर सामाजिक व सामूहिक सेवा	67	120	Other Social and Community Services
एकूण—(बी)	<u>1,29,641</u>	<u>1,54,411</u>	Total (B)
(सी) आर्थिक सेवा—				(C) Economic Services—
(ए) सर्वसाधारण आर्थिक सेवा—				(a) General Economic Services—
296 सचिवालय—आर्थिक सेवा	606	689	Secretariat—Economic Services
298 सहकार	4,487	6,579	Co-operation
304 इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	9,893	11,723	Other General Economic Services
एकूण—(ए)	<u>14,986</u>	<u>18,991</u>	Total (a)

तबता क्रमांक/TABLE No. 27.2 (20.2)—concl'd.

	(1)	(2)	(3)	(1)
(बी) कृषि व संबन्ध सेवा—				(b) Agriculture and Allied Services—
305 कृषि		11,778	15,085	Agriculture
306 लहान पाटबंधारे		2,825	3,838	Minor Irrigation
307 मृद व जल संधारण		1,159	956	Soil and Water Conservation
308 क्षेत्र विकास		3,044	3,603	Area Development
309 अन्न		1,266	1,489	Food
310 पशुसंवर्धन		2,722	3,202	Animal Husbandry
311 दुग्धशाळा विकास		31,589	27,880	Dairy Development
312 मत्स्यव्यवसाय		330	383	Fisheries
313 वन		5,300	6,329	Forests
314 सामूहिक विकास		15,892	15,014	Community Development
एकूण—(बी)		75,905	77,779	Total (b)
(सी) उद्योग व खनिजे—				(c) Industry and Minerals—
320 उद्योग		573	615	Industries
321 ग्रामोद्योग व लघु उद्योग		498	577	Village and Small Industries
328 खार्णा व खनिजे		171	182	Mines and Minerals
एकूण—(सी)		1,242	1,374	Total (c)
(डी) जल व वीज विकास—				(d) Water and Power Development—
331 जल व वीज विकास सेवा		1,420	2,734	Water and Power Development Services
333 पाटबंधारे, नौकानवन, अकनिसारण व पूर नियंत्रण प्रकल्प		17,569	20,535	Irrigation, Navigation, Drainage and Flood Control Projects.
334 वीज प्रकल्प		9,573	5,050	Power Projects
एकूण—(डी)		28,562	28,319	Total (d)
(ई) परिवहन व दळणवळण—				(e) Transport and Communications—
335 बंदरे, दीपगृहे व जहाज वाहतूक		272	292	Ports, Lighthouses and Shipping
336 नागरी विमानचालन		39	33	Civil Aviation
337 मार्ग व पुल		1,342	679	Roads and Bridges
338 मार्ग व जल परिवहन सेवा		90	149	Road and Water Transport Services
339 पर्यटन		4	27	Tourism
345 भारतीय रेल्वे		26	10	Indian Railways
एकूण—(ई)		1,773	1,190	Total (e)
एकूण—(सी)		1,22,468	1,27,653	Total (C)
(डी) सहाय्यक अनुदाने व अंशदाने—				(D) Grants-in-Aid and Contributions—
363 स्थानिक संस्था व पंचायत राज्य संस्था यांना नृत्तान-भरपाईच्या व अभिहन्नाकित्त रकमा देणे.		1,064	1,493	Compensation and Assignments to Local Bodies and Panchayat Raj Institutions.
एकूण—(डी)		1,064	1,493	Total (D)
एकूण-महमुली लेखावरील खर्च		3,87,984	4,31,296	Total—Expenditure on Revenue Account

आधार : महाराष्ट्र राज्याची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, १९८६-८७.

Source.—Maharashtra State Budget Publications, 1986-87.

27. शासकीय अर्थव्यवस्था/PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 27-3 (20-3)

महसुली व भांडवली लेखावरील जमा व खर्च
Receipts and Expenditure on Revenue and Capital Accounts

(रुपये लाखात/Rs. in lakh)

वाव	1984-85 प्रत्यक्ष Actuals	1985-86 प्रत्यक्ष Actuals	Item
(1)	(2)	(3)	(1)
(एक) महसुली लेखावरील जमा—			(I) Receipts on Revenue Account—
(ए) कर महसूल—			(A) Tax Revenue—
(अ) केंद्राकडून वसूल होणाऱ्या करातील राज्याचा हिस्सा	52,977	49,968	(a) Share in Centrally Collected Taxes
(ब) राज्याकडून वसूल होणाऱ्या कर	1,96,622	2,37,715	(b) Taxes collected by State
एकूण कर महसूल—(ए) = (अ + ब)	2,49,599	2,87,683	Total Tax Revenue—(A) = (a + b)
(बी) कराबाहिरिक्त महसूल	1,17,185	1,29,732	(B) Non-Tax Revenue
एकूण (एक) महसुली लेखावरील जमा—(ए + बी)	3,66,784	4,17,415	Total (I) Receipts on Revenue Account—(A + B)
(दोन) भांडवली लेखावरील जमा*	2,51,081	2,89,519	(II) Receipts on Capital Account*
एकूण जमा—(एक + दोन) = डी	6,17,865	7,06,934	Total Receipts—(I + II) = D
(तीन) महसुली लेखावरील खर्च—			(III) Expenditure on Revenue Account—
(अ) विकास खर्च	2,78,846	3,29,663	(a) Development Expenditure
(ब) विकासोत्तर खर्च	67,256	70,571	(b) Non-Development Expenditure
(क) ऋण सेवा	41,882	48,846	(c) Debt Services
एकूण (तीन) महसुली लेखावरील खर्च—	3,87,984	4,49,080	Total (III) Expenditure on Revenue Account.
(चार) भांडवली खर्च—			(IV) Capital Disbursements
(ए) महसुली लेखा व बाहेरील भांडवली खर्च—			(A) Capital Expenditure outside the Revenue Account
(अ) विकास खर्च	59,019	56,892	(a) Development Expenditure
(ब) विकासोत्तर खर्च	1,690	1,296	(b) Non-Development Expenditure
(बी) कर्ज व ऋण विभागावरील खर्च	1,72,096	1,98,067	(B) Disbursement on Loans and Debt Section
एकूण (चार) भांडवली खर्च	2,32,805	2,56,255	Total (IV) Capital Disbursement.
एकूण खर्च—(तीन + चार) = ई	6,20,789	7,05,335	Total Expenditure—(III + IV) = E
(पाच) एकूण आधिक्य (+) किंवा तूट (—) = (डी - ई)	(-) 2,924	(+) 1,599	(V) Overall Surplus (+) or Deficit (-) = (D - E)

*यात राज्य शासनाने देशांतर्गत ऋण, केंद्र शासनाकडून कर्ज व आगाऊ रक्कम, राज्य शासनाने दिलेली कर्जे व आगाऊ रक्कम (वसुली), सरकारी लेखावरील निव्वळ जमा [रोख शिल्लक गुंतवणूक लेखा (निव्वळ) वगळून], आंतर राज्यीय तडबोड (निव्वळ), आकास्मिकता निधीमध्ये केलेले विनिर्वाजन (निव्वळ) आणि आकास्मिकता निधी (निव्वळ) याचा समावेश आहे.

*Includes Internal Debt of State Government, Loans and Advances from the Central Government, Repayment of Loans and Advances to the State Government and net receipts on the Public Account [excluding Cash Balance Investment Account (net)], net receipts on Inter-State Settlement, net receipts on Account of Appropriation to the Contingency Fund and Contingency Fund.

बाजार.—महाराष्ट्र राज्याची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, १९८६-८७ व १९८७-८८.

Source.—Maharashtra State Budget Publications, 1986-87 and 1987-88.

27. शासकीय अर्थस्यवस्था/

तक्ता क्रमांक/

लेखा/

प्रशासकीय विभागाचे उत्पन्न व खर्च/

वर्ष	1984-85 प्रत्यक्ष Actuals	1985-86 प्रत्यक्ष Actuals	Expenditure (1)
(1)	(2)	(3)	(1)
1. वस्तु व सेवा यांचे वार्षिक खर्च	88,488	1,10,503	Consumption expenditure
1.1 (अ) वेतन व मजुरी आणि वस्तु व सेवा यांचे वार्षिक खर्च	94,100	1,07,761	(a) Wages and salaries and purchases of goods and services
1.1 (ब) बजा-बिक्री	12,940	6,601	(b) Less-sales
1.2 निवृत्ति वेतने	7,328	9,343	Pensions
2. व्याज प्रवात	25,492	31,488	Interest paid
3. अर्थसहाय्य	14,873	10,819	Subsidies
4. हस्तांतरित महसुली रकमा	1,01,798	1,15,659	Current transfers
4.1 अनुदाने			Grants to
(अ) स्थानिक संस्थां	51,455	61,487	(a) Local bodies
(ब) सहकारी संस्थां	70	538	(b) Co-operatives
(क) शैक्षणिक संस्थां	34,156	36,365	(c) Educational institutions
(द) इतरांस	7,559	8,437	(d) Others
4.2 इतर चालू हस्तांतरित रकमा	8,528	8,832	Other current transfers
5. बचती	64,480	66,832	Savings
6. एकूण	2,95,131	3,35,302	Total

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 27.4.1 (20.4.1)

Account-1

Income and outlay account of Administrative Departments

(₹. लाखत/Rs. in lakh)

जमा	1984-85 प्रत्यक्ष Actuals	1985-86 प्रत्यक्ष Actuals	Receipts
(4)	(5)	(6)	(4)
7. उद्योजकता व मालमत्तेपासूनचे उत्पन्न	14,898	10,025	Income from entrepreneurship and property
7.1 नफा	(—)10,444	(—)20,720	Profits
7.2 सरकारी मालमत्तेपासूनचे उत्पन्न	Income from properties
7.2.1 निव्वळ व्याज जमा	Net interest receipts—
(अ) महाराष्ट्र राज्य वीज संश्लेषण	5,793	7,601	(a) State Electricity Board
(ब) भाण्डार्य उपकरणांकडून	15,132	17,833	(b) Departmental enterprises
(क) इतरांकडून	1,685	2,244	(c) Others
7.2.2 इतर मालमत्तेपासून जमा	Other property receipts
(अ) गुंतवणुकीपासूनचे उत्पन्न	132	183	(a) Income from investments
(ब) मालमत्तेपासून इतर उत्पन्न	2,600	2,884	(b) Other income from property
8. प्रत्यक्ष कर	27,260	29,063	Direct taxes
8.1 जमीन महसूल	2,584	3,210	Land revenue
8.2 निगम करान्यतिरिक्त उत्पन्नावरील कर	13,490	12,998	Taxes on income other than corporation tax
8.3 संपदा शुल्क	227	442	Estate duty
8.4 व्यवसाय, व्यापार, भाजिविका व रोजगार यांवरील कर.	6,053	7,494	Taxes on profession, trades, callings and employments
8.5 इतर प्रत्यक्ष कर	4,906	4,919	Other direct taxes
9. अप्रत्यक्ष कर	2,17,279	2,57,829	Indirect taxes
9.1 राज्य उत्पादन शुल्क	16,901	20,669	State excise duties
9.2 विक्री कर	1,25,209	1,50,466	Sales tax
9.3 मुद्रांक व नोंदणी फी	2,462	9,212	Stamps and registration fees
9.4 वाहनावरील कर	7,882	9,576	Taxes on vehicles
9.5 मालावरील व उताऱ्यावरील कर	7,767	8,676	Taxes on goods and passengers
9.6 विद्युत शुल्क	9,211	13,479	Electricity duties
9.7 करमणूक कर	6,894	7,633	Entertainment tax
9.8 केंद्रीय उत्पादन शुल्कातील राज्याचा हिस्सा	39,260	36,528	Share of union excise duties
9.9 इतर अप्रत्यक्ष कर	1,693	1,590	Other indirect taxes
10. संकीर्ण जमा	3,004	6,167	Miscellaneous receipts
11. केंद्र सरकारकडून महसुली अनुदाने, इतर राज्यांकडून अंशदाने इत्यादि.	32,690	32,218	Revenue grants from Central Government, contributions from other States etc.
12. एकूण	2,95,131	3,35,302	Total

27. शासकीय अर्थव्यवस्था/

तक्ता क्रमांक/

लेखा/

समसनाच्या वाणिज्यिक उपकरणांचा उत्पादन लेखा/

खर्च	1984-85 प्रत्यक्ष Actuals	1985-86 प्रत्यक्ष Actuals	Expenditure
(1)	(2)	(3)	(1)
1. वेतन व मजुरी आणि वस्तु व सेवा यांवरील खर्च	48,306	59,174	Wages and salaries and purchases of goods and services
2. परिरक्षण	1,586	1,936	Maintenance
3. व्याज	14,973	17,745	Interest
4. घसारा	Consumption of fixed capital
5. नफा	(-)10,444	(-)20,720	Profits
6. एकूण	54,421	58,135	Total

सुध्यानी विभागणी वाचोळप्रमाणे आहे / The break-up is as follows.

(ए) खर्च	64,365	78,855	(A) Expenditure
(अ) पाटबंधारे योजना	18,745	23,122	(a) Irrigation schemes
(ब) मुद्रणालय खर्च	750	832	(b) Press charges
(क) इतर उपक्रम	45,369	54,901	(c) Other enterprises
(बी) नफा	(-)10,444	(-)20,720	(B) Profit
(अ) पाटबंधारे योजना	(-)17,471	(-)21,335	(a) Irrigation schemes
(ब) मुद्रणालय	(-)281	(-)394	(b) Press
(क) इतर उपक्रम	7,303	1,009	(c) Other enterprises
एकूण (ए + बी)	54,421	58,135	Total (A + B)

आधार.—महाराष्ट्र राज्यांची अर्थ संकलीय प्रकाशने १९८६-८७.

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 27.4.2 (20.4.2)

Account-2

Production account of Departmental Enterprises

(रु. कासात/Rs. in lakh)

जमा	1982-83 प्रत्यक्ष Actuals	1983-84 प्रत्यक्ष Actuals	Receipts
(4)	(5)	(6)	(4)
7. बिक्री	54,421	58,135	Sales
8. एकूण	54,421	58,135	Total
(अ) जमा	54,421	58,135	(A) Receipts
(अ) पाटबंधारे योजना	1,275	1,787	(a) Irrigation schemes
(ब) मुद्रणालय	469	438	(b) Press
(क) इतर उपक्रम	52,677	55,910	(c) Other enterprises
एकूण	54,421	58,135	Total

Source—Maharashtra State Budget Publication, 1986-87.

27. शासकीय खर्च/

तकता खर्च/

सेवा/

सर्वसाधारण शासनाचा वाजवली विलीन सेवा/

वर्ष	1984-85 प्रत्यक्ष Actuals	1985-86 प्रत्यक्ष Actuals	Expenditure (1)
(1)	(2)	(3)	(1)
1. साठ्यांतील बदल	3,079	2,267	Changes in stocks
1.1 राज्य प्रशासन	3,030	2,185	Government administration
1.2 शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रम	49	82	Departmental enterprises
2. एकूण स्थिर भांडवल निर्मिती (नवीन)	99,988	95,034	Gross capital formation (New)
2.1 राज्य प्रशासन			Government administration.
(अ) इमारती व बांधकामे	51,150	51,413	(a) Buildings and construction
(ब) यंत्रसामग्री व साधन सामग्री	5,093	3,637	(b) Machinery and equipment
2.2 शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रम			Departmental enterprises.
(अ) इमारती व बांधकामे	40,852	37,118	(a) Buildings and constructions
(ब) यंत्रसामग्री व साधन सामग्री	2,893	2,866	(b) Machinery and equipments
3. भौतिक मालमत्तेची निव्वळ खरेदी	(-18)	(-64)	Net purchase of physical assets
3.1 जुनी मालमत्ता			Second hand assets.
(अ) राज्य प्रशासन	(a) Government administration
(ब) शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रम	(b) Departmental enterprises
3.2 जमीन			Land
(अ) राज्य प्रशासन	(-18)	(-64)	(a) Government administration
(ब) शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रम	(b) Departmental enterprises
4. हस्तांतरित भांडवली रकमा	19,122	29,577	Capital transfers
4.1 भांडवली अनुदाने			Capital grants.—
(अ) स्थानिक संस्थांम	14,224	20,747	(a) Local bodies
(ब) सहकारी संस्थांस	59	93	(b) Co-operatives
(क) शैक्षणिक संस्थांस	10	2	(c) Educational institutions
(द) इतरांस	2,026	5,393	(d) Others
4.2 जमीनदार व जहागीरदार यांना नुकसान भरपाई.	(-23)	112	Compensation to land owners and jagirdars
4.3 इतर हस्तांतरित भांडवली रकमा	2,826	3,230	Other capital transfers
5. एकूण	1,32,171	1,26,814	Total

आचार.—महाराष्ट्र राज्याची वर्ष संकल्पने प्रकाशने, १९८६-८७.

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 27.4.3 (20.4.3)

Account—3

Capital finance account of General Government

(रु. लाखत/Rs. in lakh)

जमा	1984-85 प्रत्यक्ष Actuals	1985-86 प्रत्यक्ष Actuals	Receipts
(4)	(5)	(6)	(4)
6. बचत	64,480	66,833	Savings
7. घसारा	Consumption of fixed capital
8. हस्तांतरित भांडवली रकमा	5,205	2,853	Capital transfers.—
(अ) केंद्र सरकार व इतर राज्याकडून	(a) From Union and Other State Government
(ब) भांडवली लेखावरील इतर जमा	5,205	2,853	(b) Other receipts on capital account
9. घेतलेली निव्वळ कर्जे	10,757	8,449	Net borrowings
10. इतर दायित्वे	41,729	48,679	Other liabilities
10.1 अर्थसंकल्पाभ्यतिरिक्त जमा	48,226	53,308	Extra budgetary receipts
10.2 वजा : वित्तीय संपत्तीतील निव्वळ खरेदी	6,497	4,629	Less ; Net purchase of financial assets
11. एकूण	1,22,171	1,26,814	Total

Source—Maharashtra State Budget Publication, 1986-87.

वस्तु, सेवा व हस्तांतरित रकमा यांचे व्यवहार : राज्य

Transactions in goods and services and transfers : Capital account of Government adminis-

हस्तांतरित रकमा				1984-85 प्रत्यक्ष Actuals	1985-86 प्रत्यक्ष Actuals	Disbursements
(1)				(2)	(3)	(1)
1.	एकूण भांडवल निर्मिती	1,03,067	97,301	Gross capital formation
1.1	राज्य प्रशासन			Government administration
1.1.1	इमारती व बांधकामे—					Buildings and constructions
	(अ) नवनिर्मितीचा खर्च	50,256	50,104	(a) New outlays
	(ब) नवीकरण व पुनःस्थापना	894	1,309	(b) Renewals and replacement
1.1.2	यंत्रसामग्री व साधन सामग्री—					Machinery and equipment
	(अ) नवनिर्मितीचा खर्च	5,093	3,632	(a) New outlays
	(ब) नवीकरण व पुनःस्थापना	5	(b) Renewals and replacement
1.1.3	साठ्यांतील निव्वळ वाढ	3,030	2,185	Net increase in stocks
1.2	शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रम			Departmental commercial undertakings
1.2.1	इमारती व बांधकामे—					Buildings and constructions
	(अ) नवनिर्मितीचा खर्च	40,844	37,118	(a) New outlays
	(ब) नवीकरण व पुनःस्थापना	8	..	(b) Renewals and replacement
1.2.2	यंत्रसामग्री व साधन सामग्री—					Machinery and equipments
	(अ) नवनिर्मितीचा खर्च	2,893	2,866	(a) New outlays
	(ब) नवीकरण व पुनःस्थापना	(b) Renewals and replacement
1.2.3	साठ्यांतील निव्वळ वाढ	49	82	Net increase in stocks
2.	हस्तांतरित भांडवली रकमा	19,104	29,513	Capital transfers
2.1	भांडवली अनुदाने—					Capital grants
	(अ) स्थानिक संस्था	14,224	20,747	(a) Local bodies
	(ब) सहकारी संस्था	59	93	(b) Co-operatives
	(क) शैक्षणिक संस्था	10	2	(c) Educational institutions
	(ड) इतरांस	2,026	5,393	(d) Others
2.2	जमीनदार व जहागीरदार यांना नुकसान भरपाई			(—)23	112	Compensation to land owners and Jagirdars
2.3	इतर हस्तांतरित भांडवली रकमा	2,826	3,230	Other Capital transfers
2.4	भौतिक मालमत्तेची निव्वळ खरेदी	(—)18	(—)64	Net purchase of physical assets
3.	एकूण	1,22,171	1,26,814	Total

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 27.4.3 (20.4.3-A)

Account 3-A

प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा
 tration and departmental commercial undertakings

(रु. लाखात/Rs. in lakhs)

जमा	1984-85 प्रत्यक्ष Actuals	1985-86 प्रत्यक्ष Actuals	Receipts
(4)	(5)	(6)	(4)
4. एकूण बचत	64,480	66,833	Gross Savings
4.1 राज्य प्रशासनाच्या महमुली लेखातील बचत ..	64,480	66,833	Savings on current account of Government administration
4.2 शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमातील घसाऱ्या-साठीची तरतूद.	Depreciation provision of departmental commercial undertakings.
5. भांडवली स्वरूपाच्या इतर रकमा	5,205	2,853	Other receipts of capital nature
6. शिल्लक : वस्तू, सेवा व हस्तांतरित रकमांच्या सर्व व्यवहारातील वूट.	52,486	57,128	Balance : Deficit on all transactions in goods and services and transfers.
7. एकूण	1,22,171	1,26,814	Total

27. शासकीय अर्थव्यवस्था/

तथता क्रमांक/

लेखा 3 ब/

शासनाच्या वित्तीय सपत्तीतील बदल : राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा/

जावक	1984-85 प्रत्यक्ष Actuals	1985-86 प्रत्यक्ष Actuals	Outgoings
(1)	(2)	(3)	(1)
1. भाव भांडवळात केलेली गुंतवणूक	6,497	4,629	Investment in shares
(अ) शासकीय उपक्रमांत	2,242	1,727	(a) Of Government concerns
(ब) इतर उपक्रमांत	4,255	2,902	(b) Of others
2. कर्जे व भागाऊ रकमा	32,791	43,598	Loans and advances
2.1 भांडवळ निर्मित्तीसाठी			For capital formation to
(अ) स्थानिक संस्थांस	5,428	5,328	(a) Local bodies
(ब) सहकारी संस्थांस	592	407	(b) Co-operatives
(क) महाराष्ट्र राज्य वीज मंडळास	12,750	19,440	(c) State Electricity Board
(द) इतरांस	5,002	4,688	(d) Others
2.2 वास्तु वापरसाठी			For current consumption to
(अ) स्थानिक संस्थांस	706	1,144	(a) Local bodies
(ब) सहकारी संस्थांस	1,864	7,030	(b) Co-operatives
(क) महाराष्ट्र राज्य वीज मंडळास	605	480	(c) State Electricity Board
(द) इतरांस	5,844	5,081	(d) Others
3. एकूण	39,288	48,227	Total

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 27.4.3-B (20.4.3-B)

Account—3 B

Changes in financial assets : Capital account of Government Administration and Departmental Commercial undertakings

(६. लाखत /Rs. in lakhs)

भावक (4)	1984-85 प्रत्यक्ष (Actuals) (5)	1985-86 प्रत्यक्ष (Actuals) (6)	Incomings (4)
4. कर्ज व आगाऊ रकमा यांची परतफेड	9,643	8,982	Repayment of loans and advances.—
(अ) स्थानिक संस्थांकडून	387	999	(a) By local bodies
(ब) सहकारी संस्थांकडून	4,826	1,456	(b) By Co-operatives
(क) महाराष्ट्र राज्य वीज मंडळाकडून	1,161	1,520	(c) By State Electricity Board
(ड) इतरांकडून	3,269	5,007	(d) By others
5. शिल्लक : वित्तीय संपत्तीतील निम्बळ वाढ	29,645	39,245	Balance ; Net increase in financial assets .
6. एकूण	39,288	48,227	Total

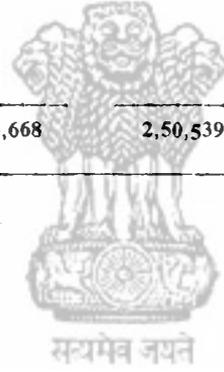
शासकीय अर्थव्यवस्था /

तक्ता क्रमांक /

लेखा /

शासनाच्या वित्तीय दायित्वातील बदल : राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा /

जावक	1984-85 प्रत्यक्ष Actuals	1985-86 प्रत्यक्ष Actuals	Outgoings
(1)	(2)	(3)	(1)
1. सरकारी ऋणाची परतफेड	1,39,174	1,55,445	Repayment of public debt
1.1 राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण	1,27,547	1,36,579	Internal debt of the State Government
1.2 केंद्र सरकारकडून कर्जे व आगाऊ रकमा	17,627	18,866	Loans and advances from the Central Government
2. जिल्लेक: वित्तीय दायित्वातील निव्वळ वाढ	76,494	95,094	Balance : Net increase in financial liabilities
3. एकूण	2,15,668	2,50,539	Total

शासकीय अर्थव्यवस्था /

तक्ता क्रमांक /

लेखा /

रोख रकमा व भांडवल यांचा ताळेमेळ : राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा लेखा /

जावक	1984-85 प्रत्यक्ष Actuals	1985-86 प्रत्यक्ष Actuals	Outgoings
(1)	(2)	(3)	(1)
1. वस्तू व सेवा यांच्या सर्व व्यवहारांतील तूट (लेखा ३अ ची संतुलन करणारी बाब).	52,486	57,128	Deficit on all transactions in goods and services (Balancing item in Account of 3-A).
2. वित्तीय संपत्तीतील निव्वळ वाढ (लेखा ३ ब ची संतुलन करणारी बाब).	29,645	39,245	Net increase in financial assets (Balancing item in Account of 3-B).
3. रोख शिल्लकीतील वाढ	Increase in cash balance
4. एकूण	82,131	96,373	Total

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 27.4.3-C (20.4.3-C)

Account—3-C

Changes in financial liabilities : Capital account of Government Administration and Departmental Commercial undertakings.

(₹. लाखत/Rs. in lakh)

भाबक	1984-85 प्रत्यक्ष Actuals	1985-86 प्रत्यक्ष Actuals	Incomings
(4)	(5)	(6)	(4)
4. सरकारी ऋण	1,99,946	2,32,666	Public debt
4.1 राज्य शासनाचे देणांतर्गत ऋण	1,25,772	1,39,738	Internal debt of the State Government
4.2 केंद्र सरकारकडून कर्जे व आगाऊ रकमा	74,174	92,928	Loans and advances from the Central Government.
5. आंतरराज्यीय तहजोड (निव्वळ)	165	..	Inter-State settlement (Net)
6. अल्प बचत, भविष्य निर्वाह निधी इत्यादी (निव्वळ)	6,532	5,290	Small savings, provident fund etc. (Net)
7. रोख शिल्लक गुंतवणूक लेखा (निव्वळ)	(—)2,713	(—)2,879	Cash balance investment account (Net)
8. इतर ऋण (निव्वळ)	11,738	15,462	Other debts (Net)
9. एकूण	2,15,668	2,50,539	Total

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 27.4.3-D (20.4.3-D)

Account—3-D

Cash and capital reconciliation account of Government Administration and Departmental Commercial undertakings.

(₹. लाखत/Rs. in lakh)

भाबक	1984-85 प्रत्यक्ष Actuals	1985-86 प्रत्यक्ष Actuals	Incomings
(4)	(5)	(6)	(4)
5. वित्तीय दायित्वातील निव्वळ वाढ (लेखा ३-सी वी संतुलन करणारी बाब).	76,494	95,094	Net increase in financial liabilities (Balancing item in Account—3C).
6. रोख शिल्लकीतील घट	5,637	1,279	Decrease in cash balance
7. एकूण	82,131	96,373	Total

सत्यमेव जयते

28. किमती आणि निर्देशांक

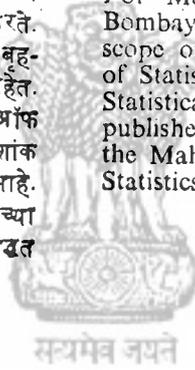
२८.१. या विभागात शेतीमाल, इतर आवश्यक वस्तू, सोने व चांदी यांच्या किमती, अखिल भारतीय घाऊक किमतींचा निर्देशांक, कामगार, शेतमजूर व अश्वमिक कर्मचारी यांचेकरिता ग्राहक किमतींचे निर्देशांक, नागरी व ग्रामीण विभागातील किरकोळ किमतींचे निर्देशांक यासंबंधी माहिती दिली आहे.

२८.२. भारत सरकारचे आर्थिक सल्लागार यांच्या कार्यालयातर्फे प्रसिद्ध होणाऱ्या "अॅपेंडिक्स टु इन्डिक्स नंबर ऑफ होल्सेल प्राईसेस इन इंडिया" सुधारित मालिका, ह्या प्रकाशनात निर्देशांक तयार करण्याच्या पद्धतीबाबत सविस्तर माहिती दिली आहे. कामगार भायुक्त, महाराष्ट्र शासन प्रसिद्ध करित असलेल्या लेबर गॅझेट ह्या प्रकाशनाच्या डिसेंबर १९६५ च्या अंकात मुंबई व सोलापूर केंद्रासाठी तयार करावयाच्या नवीन निर्देशांकांच्या व्याप्ती व पद्धतीबाबतची सविस्तर माहिती दिली आहे; तर जळगांव व नागपूर केंद्रासाठी ती माहिती जानेवारी १९६६ च्या अंकात दिली आहे. पुणे केंद्रासंबंधीची माहिती ऑगस्ट १९६५ च्या अंकात व नांदेड व औरंगाबाद केंद्राविषयीची माहिती मार्च १९६६ च्या अंकात दिली आहे. "इंडियन लेबर जर्नल, खंड पाच, अंक ११" ह्या प्रकाशनात निर्देशांक तयार करण्याची पद्धत व त्याची व्याप्ती ह्याबद्दल सविस्तर माहिती दिलेली आहे. केंद्रीय सांख्यिकी संघटना अश्वमेतार कामगारांचे ग्राहक किमतींचे निर्देशांक तयार करते. त्यासाठी १९६० हे पायाभूत वर्ष घेतले आहे. महाराष्ट्रात बृहन्मुंबई, पुणे व नागपूर ह्या केंद्रासाठी निर्देशांक तयार केले आहेत. केंद्रीय सांख्यिकी संघटनेने प्रसिद्ध केलेल्या "मॅथली अॅबस्ट्रॅक्ट ऑफ स्टॅटिस्टिक्स" ह्या प्रकाशनाच्या ऑगस्ट १९६६ च्या अंकात निर्देशांक तयार करावयाची पद्धत व व्याप्ती ह्यासंबंधी स्पष्टीकरण दिले आहे. "महाराष्ट्र अर्थ व सांख्यिकी त्रैमासिक पत्रिका" ह्या प्रकाशनाच्या ऑक्टोबर-डिसेंबर १९७९ च्या अंकात निर्देशांक काढण्याची पद्धत प्रसिद्ध केली आहे.

PRICES AND INDICES

28.1. Information on prices of agricultural and other commodities, gold and silver, All-India wholesale price index number, consumer price index numbers for workers, agricultural labour and non-manual employees and retail price index numbers for urban and rural Maharashtra is given in this section.

28.2. The details of the method of construction of the index is given in the "Appendix to index number of wholesale prices in India" revised series, issued by the office of the Economic Adviser to the Government of India. The details, regarding the scope and method of compilation of the new index for Bombay and Solapur are given in December 1965 issue, for Jalgaon and Nagpur in January 1966 issue, for Pune in August 1966 issue and for Nanded and Aurangabad in March 1966 issue, of the Labour Gazette issued by the Commissioner of Labour, Government of Maharashtra. The details of the method of construction and scope of the index is given in Indian Labour Journal, Vol. V, No. 11. Consumer price index number for non-manual employees is compiled by the Central Statistical Organisation. The year 1960 is adopted as base. For Maharashtra, index is worked out for Greater Bombay, Pune and Nagpur centres. The method and scope of the index is explained in 'Monthly Abstract of Statistics, August 1966' published by the Central Statistical Organisation. The methodology has been published in the 'October-December 1979 issue' of the Maharashtra Quarterly Bulletin of Economics and Statistics.

जालना	पीसी	240.00	N.A.	192.00	195.00	Pissi	Jalna
वर्धा	चावह/क्या/हिवरा	..	N.A.	235.00	235.00	Chawal/Kathya/Hawra	Wardha
यवतमाळ	वन्सी/गावरानी	N.A.	N.A.	Bansi/Gaorani	Yavatmal (Wani)
हिंगोली	वन्सी	..	260.00	N.A.	285.00	Bansi	Hingoli
अकोला (रिसोड)	गावरानी	..	210.00	213.00	220.00	Gaorani	Akola (Risod)
नागपूर	काळी सोना/कल्याण	..	220.00	140.00	205.00	Sona/Kalyan	Nagpur
अमरावती (धामणगांव)	वन्सी/काळी सोना	..	195.00	190.00	200.00	Bansi/K. Sona	Amravati (Dhamangaon)
पाचोरा	कल्याण	..	N.A.	N.A.	200.00	Kalyan	Pachora
अहमदनगर	संकरित/गावरानी	..	148.00	145.00	N.A.	H. B./Gaorani	Ahmednagar ..
श्रीरामपूर	गावरानी	..	152.00	N.A.	167.00	Gaorani	Shrirampur
जळगाव	स्थानिक/संकरित	..	115.00	202.00	130.00	Local/Hybrid	Jalgaon
पाचोरा	स्थानिक/संकरित	..	135.00	140.00	115.00	Local/H. B.	Pachora
चाळीसगाव	गावरानी	..	N.A.	145.50	133.00	Gaorani	Chalisgaon
धुळे	संकरित	..	121.00	N.A.	145.00	H. B.	Dhule
नंदुरबार	संकरित	..	133.00	180.00	165.00	H. B.	Nandurbar
नाशिक	गावरानी	..	200.00	N.A.	165.00	Gaorani	Nashik
लासगाव	स्थानिक	..	N.A.	135.00	160.00	Local Gaorani	Lasalgaon
वाराणसी	संकरित	..	N.A.	N.A.	150.00	H. B.	Baramati
सांगली	संकरित/दिसी	..	170.00	N.A.	N.A.	Gaorani/H.B.	Sangli
जालना (वासूर)	संकरित	..	N.A.	216.00	150.00	Green/Hybrid/Sankrit	Jalna (Lasur)
अमरावती (धामणगांव)	हिरवी/संकरित	..	N.A.	150.00	145.00	Gaorani	Amravati (Dhamangaon)
वर्धा	स्थानिक	..	N.A.	155.00	N.A.	Local	Wardha
अकोला (वाशिम)	हिरवी/स्थानिक	..	130.00	150.00	120.00	Green/Local	Akola (Washim)
औरंगाबाद	हिरवी	..	200.00	200.00	140.00	Green	Aurangabad
बीड	हिरवी/संकरित	..	145.00	120.00	135.00	Green/H. B.	Beed
यवतमाळ	दोबळी	..	N.A.	N.A.	102.00	Bold/Gaorani	Yavatmal
अहमदनगर	स्थानिक/निफाड/पिवळी	..	404.00	545.00	N.A.	Local/Niphad/ Yellow	Ahmednagar ..
जळगाव	गावरान	..	N.A.	N.A.	441.00	Gaoran	Jalgaon
नागपूर	देशी	..	475.00	985.00	350.00	Deshi	Nagpur
अमरावती (व्यापूर)	गारडा	..	N.A.	475.00	407.00	Garda	Amravati (Daryapur)
वाशी	गारडा	..	462.00	N.A.	N.A.	Garda	Barshi
लातूर	लाल	..	410.00	N.A.	425.00	Red	Latur
अकोला (वाशिम)	पिवळा	..	433.00	426.00	415.00	Yellow	Akola (Washim)
औरंगाबाद	चाफा	..	N.A.	N.A.	380.00	Chapha	Aurangabad
जळगाव	लाल क्र. १	..	451.00	375.00	360.00	Red No. 1	Jalgaon
अहमदनगर	गज्जर/पाडरा	..	387.00	385.00	321.00	Gajar/White	Ahmednagar
सोलापूर	पांढरी	..	N.A.	N.A.	N.A.	White	Solapur
वाशी	पाडरा/गज्जर	..	461.00	506.00	N.A.	White/Gajar	Barshi
औरंगाबाद	गज्जर-२	..	425.00	N.A.	350.00	Gajar-II	Aurangabad
लातूर	पांढरी	..	450.00	N.A.	366.00	White	Latur

तस्ता क्रमांक / TABLE No. 28.1 A (11.1)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)				
6	तूर-बाहू	बीड	पांढरी	460.00	N.A.	N.A.	335.00	White	..	Beed	..	Tur- contd.	
		अमरावती	गजर	383.00	N.A.	N.A.	345.00	Red	..	Amravati	..		
		बकोला (वाशिम)	लाळ	N.A.	N.A.	343.00	343.00	Red	..	Akola (Washim)	..		
		नांदेड	गजर	437.00	450.00	N.A.	335.00	Gajar	..	Nanded	..		
		सांगली	देशी	N.A.	N.A.	335.00	N.A.	Desbi	..	Sangli	..		
		वर्धा	पांढरी	N.A.	N.A.	388.00	N.A.	White	..	Wardha	..		
		जळगांव	स्वामिक/हिरवा	481.00	N.A.	497.00	N.A.	Green/Local	..	Jalgaon	..		Moong
		बांधि	हिरवा	506.00	N.A.	N.A.	N.A.	Green	..	Barshi	..		
		जालना (अंबड)	चमकी	420.00	N.A.	470.00	N.A.	Chamki	..	Jalna (Ambad)	..		
		बीड	हिरवा	430.00	N.A.	N.A.	411.00	Green	..	Beed	..		
वडुलवार	चमकी	420.00	495.00	N.A.	500.00	Chamki	..	Nandurbar	..				
अमरावती	हिरवा	410.00	N.A.	495.00	N.A.	Green	..	Amravati	..				
वर्धा	चमकी	440.00	425.00	N.A.	650.00	Chamki	..	Wardha	..				
बकोला (वाशिम)	चमकी	400.00	N.A.	525.00	N.A.	Chamki	..	Akola (Washim)	..				
8	चरीद	जळगांव	स्थानिक २/१	465.00	358.00	480.00	465.00	Local III/I	..	Jalgaon	..	Udid	
		नाशिक	चित्तई	320.00	N.A.	N.A.	385.00	Chinai	..	Nashik	..		
		पाचोरा	स्थानिक नं. १	N.A.	N.A.	N.A.	450.00	Local No.1	..	Pachora	..		
		बीड	..	478.00	N.A.	N.A.	N.A.		
		अकोला (वाशिम)	..	430.00	N.A.	N.A.	440.00		
		अमरावती	..	422.00	N.A.	N.A.	412.00		
		हिंगोली	..	N.A.	N.A.	385.00	458.00		
		वर्धा	..	N.A.	N.A.	430.00	N.A.		
		सेलू	..	N.A.	406.00	N.A.	N.A.
	
9	धरंपुग शेंगा	अहमदनगर	धुंगरी/स्थानिक	N.A.	406.00	N.A.	N.A.	Ghungari/Local	..	Ahmednagar	..	Groundnut (Pods).	
		श्रीरामपूर	धुंगरी	N.A.	495.00	N.A.	539.00	Ghungari	..	Shrirampur	..		
		पाचोरा	धुंगरी	590.00	475.00	N.A.	545.00	Ghungari	..	Pachora	..		
		फुळे	स्वामीश/वीनद	527.00	471.00	515.00	538.00	Spanish/Peanut	..	Dhule	..		
		नंदुरबार	..	514.00	490.00	500.00	525.00	Small	..	Nandurbar	..		
		लासलगांव	..	540.00	N.A.	450.00	450.00	Khandesh	..	Lasalgaon	..		
		बार्शी	..	N.A.	430.00	530.00	560.00	No.1/Bold	..	Barshi	..		
		जालना (अंबड)	..	485.00	N.A.	N.A.	500.00	Ghungari	..	Jalna (Ambad)	..		
		कोल्हापूर	..	N.A.	475.00	N.A.	538.00	Kopargaon	..	Kolhapur	..		
		मालवी	..	500.00	425.00	N.A.	525.00	Bold/Japani, Jadi	..	Sangli	..		
		औरंगाबाद	..	578.00	N.A.	N.A.	481.00	Ghungari	..	Aurangabad	..		
		दोढ	..	405.00	457.00	N.A.	500.00	Bold	..	Beed	..		
		नागपूर	..	N.A.	475.00	N.A.	485.00	Bold	..	Nagour	..		
		अमरावती	..	501.00	..	430.00	512.00	Small	..	Amravati	..		
		बडगांव	563.00	N.A.	N.A.	Japani Bold	..	Jalgaon	..		
		बकोला (वाशिम)	..	450.00	N.A.	420.00	540.00	Red	..	Akola (Washim)	..		

10	करहई	कातर माण्डी	जाही (मुकी) जाही	N.A. N.A.	480.00 N.A.	N.A. 541.00	N.A. N.A.	Bold Dry Bold	Latur Sangli	Sunflower
		अहमदनगर वाणी अकोला (वायिम)	स्थानिक स्थानिक लहान	N.A. 436.00 425.00	380.00 500.00 N.A.	N.A. 397.00 N.A.	355.00 370.00 390.00	Local Local Small	Ahmadnagar Barshi Akola (Washim)	
11	हवान	सांगली कोल्हापूर (अर्धमापूर)	देशी देशी (अर्धमापूर)	N.A. 700.00	1,150.00 N.A.	N.A. N.A.	N.A. 900.00	Deshi Jayasingpur Deshi	Sangli Kolhapur (Jayasingpur)	Tobacco
12	रुज	श्रीरामपूर अहमदनगर कोपरगाव नंदुरवार सांगली कोल्हापूर नासलगाव पुणे कराड नागपूर	डाल नं. २ डाल नं. २ गिवाडा नं. २ युग कोल्हापूरी नं. २ मोजळ मध्यम गिवाडा वेगरी कोल्हापूरी अंकपल्ली कोल्हापूर २ यु. पी.	N.A. N.A. N.A. N.A. 310.00 N.A. 335.00 380.00 N.A. N.A.	350.00 340.00 400.00 375.00 N.A. 451.00 N.A. 340.00 350.00 N.A.	N.A. 290.00 N.A. N.A. 323.00 350.00 295.00 N.A. 350.00 N.A.	375.00 315.00 N.A. 350.00 310.00 398.00 338.00 360.00 350.00 440.00	Red No. 2 Red No. 2 Yellow No. 2 Fair Kolhapur No. 2 Special Medium Yellow Kesari Kolhapur Ankappali Kolhapuri II U. P.	Shrirampur Ahmadnagar Kopergaon Nandurbar Sangli Kolhapur Lasalgaon Pune Karad Nagpur	Gur
13	भारा	नाशिक सासलगाव पुणे नागपूर	उहळी/जाल जालसर फुरसंगी/लोनंद गावरानी/लोनंद	65.00 55.00 70.00 ..	40.00 N.A. 60.00 134.00	65.00 95.00 N.A. 108.00	75.00 63.00 65.00 90.00	Summer/Red Reddish Fursungi/Lonand Gaorani/Lonand	Nashik Lasalgaon Pune Nagpur	Onions
14	बटाटा	नाशिक पुणे नागपूर	तळेगांव तळेगांव/व्हेंसूर/बंगळोर महेंसूर (पाहाडी)	152.00 130.00 N.A.	N.A. 120.00 ..	100.00 N.A. ..	100.00 80.00 90.00	Talegaon Talegaon/Mysore/ Bangalore Mysore (Pahadi)	Nashik Pune Nagpur	Potatos
15	मिरची	सुंदरवार पुणे सांगली नागपूर	मुन्नी घाटी गावरानी जोवारी भिवापूरी	901.00 1,264.00 800.00 N.A.	1,100.00 1,451.00 1,200.00 1,230.00	1,600.00 1,600.00 1,350.00 1,400.00	1,215.00 1,747.00 1,150.00 1,450.00	Dry Chilli Gaorani Jowari Bhiwapuri	Nandurbar Dhule Sangli Nagpur	Chillies

N.A.—उपलब्ध नाही. Not Available.

आधार.—उपसंचालक, पणन, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Deputy Director of Marketing, Government of Maharashtra, Bombay.

28. किमती आणि निवेशक/PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28-1-B (11.1)

महाराष्ट्र राज्यातील निवडक केंद्रातील महत्त्वाच्या शेतिसालाच्या घाऊक किमती
Wholesale prices of certain important agricultural commodities at selected centres in Maharashtra State

(1985-86)

(प्रति किंवलची महिनाखेर असलेली घाऊक किमती)
(Month end spot wholesale prices in Rs. per quintal)

क्रमांक Serial No.	वस्तू	बाजारपेठ	प्रकार	जून June 1985	सप्टेंबर September 1985	डिसेंबर December 1985	मार्च March 1986	जात Variety	बाजारपेठ Market	वस्तू Commodity
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
1	भात	वाणी	प्र. र.	No. 2 Superior	Barshi	Paddy
		कोल्हापूर	उत्तम		Kolhapur	
2	ज्वारी	पुणे	पांढरी	N.A.	N.A.	240.00	..	White	Pune	Jawar
		बानसोदी	क्र. 9/2	205.00	N.A.	N.A.	251.00	No. 1/2	Baramati	
		अहमदनगर	पिवळी/सकरित	N.A.	209.00	195.00	N.A.	Yellow/Green	Ahmednagar	
		श्रीगंगापूर	बागायती/सकरित	198.00	226.00	N.A.	168.00	Bagayati H. B.	Shirampur	
		धुळे	सकरित	135.00	146.00	146.50	136.00	H. B.	Dhule	
		नंदुरबार	पिवळी	190.50	N.A.	215.00	N.A.	Yellow	Nandurbar	
		जालना (अंबड)	सकरित/पांढरी	200.00	207.00	235.00	230.00	H. B. White	Jalna (Ambad)	
		नाशिक	सकरित/पिवळी	200.00	N.A.	230.00	225.00	H. B. Yellow	Nashik	
		दामजोब	पांढरी/पिवळी	N.A.	207.00	170.00	215.00	White/Local	Lusatgaon	
		बार्शी	पिवळी No. 1	180.00	199.00	230.00	215.00	Yellow No. 1	Barshi	
		माळवी	सकरित/सोनी/पिवळी	155.00	N.A.	265.00	220.00	Desai Shalu	Sangli	
		जळगाव	सकरित	138.00	135.00	145.00	147.00	H. B.	Jalgaon	
		पंचोप	सकरित	N.A.	N.A.	N.A.	174.00	H. B.	Pachera	
		अकोला (वाळपूर)	पिवळी/सकरित	135.00	140.00	130.00	140.00	Yell. w Hybrid	Akola (Balapur)	
		अमरावती (अमरपूर)	स्थानिक	135.00	N.A.	N.A.	145.00	Local	Amravati (Dryapur)	
		नागपूर	पांढरी/सकरित	130.00	134.00	N.A.	150.00	White/Hybrid	Nagpur	
		बर्धा	पिवळी	N.A.	215.00	115.00	..	Yellow	Wardha	
		औरंगाबाद	माळ/सकरित	200.00	215.00	275.00	233.00	Shalu H. B.	Aurangabad	
3	गहू	अहमदनगर	पिवळी/बाणी मोता	N.A.	260.00	395.00	N.A.	Yellow K. Sona	Ahmednagar	Wheat
		श्रीगंगापूर	बशी/मिथिमका/निफाड	220.00	260.00	N.A.	254.00	Bashi/Miwan Niphad	Shirampur	
		जळगाव	बाळी मोता	210.00	245.00	296.00	250.00	K. Sona	Jalgaon	
		धुळे	बासी	222.00	254.00	279.00	280.00	Bansi	Dhule	
		नंदुरबार	१७३	221.00	N.A.	302.00	N.A.	973	Nandurbar	
		नाशिक	पिवळी	250.00	265.00	330.00	270.00	Yellow	Nashik	
		जालजोब	निफाड	N.A.	250.00	285.00	285.00	Niphad	Lusatgaon	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	
6	दूर	उदगाव अहमदनगर पुणे दापो भोसगाव अमरावती (दापो) धुळे सोलापूर ठातूर जालना नंदुरबार अकोला (वाशिम) बीड नांदेड (भोकर)	लाक न. १ गज्जर/पाटरी पांढरी/गज्जर पाटरी/गज्जर गज्जर-२ पाटरी गज्जर/पाटरी पाटरी पाटरी/लाक पाटरी लाक गज्जर गज्जर	N.A. N.A. N.A. 319.00 319.00 N.A. N.A. N.A. 355.00 340.00 N.A. N.A. 285.00 N.A. 332.00	N.A. 371.00 N.A. N.A. N.A. 400.00 N.A. N.A. N.A. N.A. N.A. N.A. N.A. 374.00	N.A. N.A. 433.00 357.00 N.A. N.A. N.A. N.A. N.A. N.A. 390.00 410.00 360.00 370.00 N.A.	345.00 N.A. N.A. N.A. 340.00 333.00 365.00 345.00 N.A. N.A. 370.00 N.A. N.A. 350.00 350.00	Red No. 1 Gajar/White White/Gajar White/Gajar Gajar-II White Gajar/White White White Red-White White Red Red Gajar Gajar	Jalgaon Ahmednagar Pune Barshi Aurangabad Amravati (Daryapur) Wardha Dhule Solapur Latur Jalna Nandurbar Akola (Washim) Beed Nanded (Bhokar)	Tur
7	दुध	दापो नंदुरबार जालना बीड नांदेड (भोकर) अमरावती (दापो) धुळे अकोला (वाशिम)	दिव्या दिव्या/२ चमकी दिव्या/चमकी दिव्या स्थानिक दिव्या दिव्या चमकी	N.A. N.A. N.A. 535.00 N.A. 535.00 535.00 540.00 575.00	N.A. 440.00 N.A. 390.00 N.A. N.A. N.A. 450.00 N.A.	455.00 435.00 454.00 410.00 420.00 N.A. 437.00 N.A. 440.00	520.00 490.00 N.A. 435.00 N.A. N.A. N.A. 469.00 409.00 460.00	Green Green-II Chamki Green Chamki Green Local Green Green Chamki	Barshi Jalgaon Nandurbar Jalna (Amhad) Beed Nanded (Bhokar) Amravati (Daryapur) Wardha Akola	Moong
8	उदोद	उदगाव दासगाव पाचोरा नंदुरबार ठातूर धुळे अमरावती दापो अकोला (वाशिम) नाशिक	स्थानिक २/१ स्थानिक स्थानिक रु. १ स्थानिक स्थानिक स्थानिक लहान स्थानिक स्थानिक स्थानिक	450.00 N.A. N.A. N.A. N.A. N.A. 395.00 N.A. N.A. 470.00	425.00 N.A. 2421.00 438.00 N.A. N.A. N.A. N.A. N.A.	460.00 410.00 N.A. 450.00 N.A. N.A. N.A. 440.00 450.00 N.A.	448.00 N.A. N.A. N.A. 425.00 375.00 418.00 N.A. 450.00 N.A.	Local III/I Khandesh Local No. I Local Local Local Small Khandeshi Local Chinari	Jalgaon Lasalgaon Pachora Nandurbar Latur Dhule Amravati Barshi Akola (Washim) Nashik	Udid
9	भूईसूत बोंगा	अहमदनगर श्रीगमपूर पुणे पाचोरा धुळे नंदुरबार लासलगाव	पुणे/स्थानिक धुळे धुळे धुळे स्थानिक/गिनाद लहान स्थानिक	N.A. 366.00 N.A. N.A. 460.50 451.00 N.A.	N.A. N.A. N.A. 500.00 466.00 N.A. 300.00	N.A. N.A. 400.00 N.A. 465.00 465.00 470.00	470.00 N.A. N.A. N.A. 510.00 N.A. N.A.	Groundnut Local Groundnut Groundnut Groundnut Spanish Peanut Small Khandesh	Ahmadnagar Shrirampur Pune Pachora Dhule Nandurbar Lasalgaon	Groundnut (Pods)

28. किमती आणि निवेशांक/

तदता क्रमांक/

मुंबई बाजारातील काही शेती व इतर आवश्यक वस्तुंच्या घाऊक किमती/

वस्तु	जात	एप्रिल April 1984	मे May 1984	जून June 1984	जुलै July 1984	ऑगस्ट August 1984	सप्टेंबर September 1984
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
बाप्ररी	यू. पी. पंजाब खानदेश नं. २	220.00	210.00	210.00	170.00	230.00	230.00
कडधान्ये :-							
उडीद	खानदेश/पुणे	480.00	480.00	490.00	490.00	490.00	480.00
मूग	भोगलाई/हिरवा/चमकी/ चिनाई.	450.00	470.00	510.00	530.00	560.00	560.00
		510.00	500.00	570.00	590.00	580.00	590.00
मसूर	मोठी	400.00	380.00	430.00	460.00	460.00	460.00
तूर	पादरा	480.00	500.00	530.00	540.00	510.00	490.00
राजमा		480.00	490.00	480.00			
हरभरा	पिवळा	370.00	380.00	450.00	440.00	510.00	530.00
चवळी	पादरी/लाल	360.00	360.00	390.00	390.00	430.00	400.00
डाळी :-							
चणा डाळ		450.00	430.00	470.00	450.00	520.00	560.00
तूर डाळ		620.00	620.00	630.00	640.00	650.00	610.00
तेलबिया :-							
शेगदाणा	ढोबळी	690.00	695.00	700.00	740.00	693.00	628.00
एरंडी	मोठे	548.00	530.00	540.00	572.00	576.00	568.00
जवम	मोठे	520.00	524.00	544.00	565.00	560.00	510.00
तेले :-							
शेगदाणा तेल		1,671.80	1,664.00	1,705.60	1,846.00	1,700.40	1,658.80
एरंडेल	कर्मणायल/मोठे	1,175.00	1,220.00	1,240.00	1,260.00	1,275.00	1,330.00
जवम तेल	कच्चे	1,220.00	1,274.00	1,331.20	1,450.00	1,331.00	1,297.00
खांदरेल तेल	पादरे	3,515.20	3,556.80	3,900.00	3,723.20	3,588.00	3,744.00
वड्या :-							
शेगदाणा पंड		215.00	210.00	235.00	245.00	210.00	195.00
एरंडेल पंड		90.00	95.00	105.00	105.00	102.00	102.00
गुळ	कोल्हापूर नं. १	490.00	490.00	490.00	500.00	540.00	540.00
	कोल्हापूर नं. २	450.00	450.00	460.00	476.00	480.00	480.00
साखर	डी. ३० (नियंत्रित)						
	सी ३० (खुल्या	510.00	525.00	487.00	511.00	475.00	488.00
	बाजारातील).						
	डी ३० (खुल्या	492.00	520.00	482.00	507.00	462.00	482.00
	बाजारातील).						
दूध (प्रत्येकी १० लिटर)	म्हणजे	57.20	57.20	57.20	57.20	57.20	57.20
लाणी	खानदेशी	3,350.00	2,750.00	3,650.00	4,000.00	4,400.00	4,400.00
	बेळगाव	3,350.00	2,750.00	3,650.00	4,000.00	4,400.00	4,400.00
मिरची	घाटी	900.00	960.00	N. A.	1,600.00	1,600.00	1,800.00
	बेडगी	850.00	950.00	1,300.00	1,500.00	1,350.00	1,800.00
	मद्रास	1,300.00	1,500.00	1,700.00	1,900.00	1,700.00	1,750.00
	सकेचवर				1,600.00	1,600.00	1,700.00
हळद	राजापूरी	1,450.00	1,250.00	1,325.00	1,500.00	1,550.00	1,650.00
आले	विरजोत	N. A.	4,400.00	3,400.00	N. A.	N. A.	2,080.00
तंबाखू (बीडी)	निपाणी बंडल बुकी						
(प्रत्येकी ४० किलो)							
तंबाखू (अधुईग)	निपाणी शंभर नंघरी						
(प्रत्येकी ४० किलो)							

TABLE No. 28-2A (11-2)

Wholesale prices of certain agricultural and other essential commodities at Bombay market

(प्रति क्विंटल महिनाअखेरच्या किमती रुपयात)
(Month end Prices in Rs. per quintal)

(1984-85)

ऑक्टोबर October 1984	नोव्हेंबर November 1984	डिसेंबर December 1984	जानेवारी January 1985	फेब्रुवारी February 1985	मार्च March 1985	Variety	Commodity
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)	(1)
220.00	210.00	210.00	200.00	205.00	215.00	U. P. Punjab Khandesh, No. 2	Bajra
470.00	500.00	520.00	510.00	475.00	470.00	Khandesh/Punc/Nashik	Pulses— Udid
560.00	500.00	580.00	520.00	515.00	535.00	Moglai/Green, Chammaki	Moong
590.00	580.00	600.00	570.00	575.00	585.00	Chinai	
460.00	470.00	470.00	460.00	405.00	430.00	Bold	Masur
490.00	470.00	510.00	480.00	475.00	480.00	White	Tur
560.00	480.00	N. A.	480.00	550.00	480.00	Rajima	
550.00	530.00	560.00	540.00	470.00	482.00	Yellow	Gram
380.00	380.00	380.00	390.00	445.00	450.00	White/Red	Chavali
570.00	600.00	610.00	610.00	575.00	575.00		Dals— Gram dal
600.00	620.00	650.00	630.00	600.00	590.00		Turdal
610.00	610.00	636.00	610.00	630.00	660.00	Bold	Oilseeds— Groundnut (Shelled)
528.00	392.00	412.00	360.00	375.00	390.00	Bold	Castor seed
515.00	440.00	440.00	440.00	440.00	510.00	Bold	Linseed
1,502.80	1,523.60	1,588.60	1,573.00	1,580.80	1,536.60	Ready	Oils— Groundnut oil
1,200.00	980.00	1,000.00	895.00	805.00	875.00	Commercial	Castor oil
1,232.40	1,157.00	1,205.00	1,066.00	1,090.00	1,144.60	Raw	Linseed oil
3,690.00	3,692.00	3,692.00	3,588.00	2,808.00	2,300.00	White	Copra oil
210.00	220.00	230.00	225.00	230.00	250.00		Cakes— Groundnut cake
102.00	102.50	85.00	75.00	75.00	80.00		Castor cake
540.00	510.00	490.00	450.00	470.00	470.00	Kolhapur No. 1	Gut
470.00	410.00	420.00	370.00	420.00	420.00	Kolhapur No. 2	
..	D-30 (Controlled)	Sugar
488.00	498.00	550.00	463.00	488.00	537.00	C-30 (Open market)	
482.00	492.00	542.00	458.00	478.00	530.00	D-30 (Open market)	
57.20	57.20	57.20	57.50	57.20	57.20	Buffaloe	Milk (per 10 litres)
4,400.00	4,200.00	4,000.00	3,575.55	3,800.00	3,750.00	Khandesh	Butter
4,400.00	4,200.00	4,000.00	3,575.55	3,800.00	3,750.00	Belgaum	
1,700.00	N. A.	1,650.00	1,300.00	1,300.00	1,500.00	Ghati	Chillies
2,000.00	1,200.00	1,350.00	1,600.00	2,000.00	2,200.00	Byadgi	
2,400.00	1,800.00	1,700.00	1,700.00	1,700.00	2,200.00	Madras	
1,900.00	1,400.00	1,750.00	1,800.00	1,600.00	2,500.00	Sankeshwar	Turmeric
1,550.00	1,650.00	1,600.00	1,650.00	1,350.00	1,500.00	Rajapuri	Gingers
4,000.00	3,300.00	2,900.00	2,300.00	2,000.00	2,000.00	Bleached	
						Nipani bundle buki	
						Nipani hundred numbri	Tobacco (Chewing (Per 40 kg.))
						Nipani black manjiri	Tobacco (kiss) (per 40 kg.)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
तबाबू (गाने) (प्रत्येकी ४० किलो)	निपागी काटी मजिरी						
वटार (प्रत्येकी १० किलो)	बंगलोरि व. पी.	10.00	17.00	12.00	19.00	12.00	12.00
काद (प्रत्येकी १० किलो)	नाशिक	13.00	16.50	18.00	15.00	13.00	12.00
	नाशिक न. १	16.00	7.50	9.50	9.50	9.00	11.00
	नाशिक न. २ (पांढरा)	4.00	6.00	8.50	8.00	7.00	9.00
केळी (प्रत्येकी १० किलो)	वानदेश	38.00	38.00	38.00	40.00	40.00	N. A.
भाज्या :—							
कोंबी (प्रत्येकी १० किलो)		20.00	30.00	12.00	16.00	20.00	14.00
वापी (प्रत्येकी १० किलो)		10.00	16.00	12.00	16.00	16.00	12.00
गवार (प्रत्येकी १० किलो)		30.00	26.00	16.00	20.00	22.00	24.00
कोंबड्या-बदके (प्रत्येकी ड्रम) :—							
कोंबड्या		220.00	225.00	220.00	220.00	220.00	220.00
बदके		210.00	210.00	220.00	210.00	220.00	220.00
अंडा (प्रत्येकी ४००)	देशी	92.00	103.00	200.00	200.00	192.00	208.00
(प्रत्येकी १०० नग)	इंग्लिश	34.00	55.00	53.00	44.00	45.00	48.00
मदन (५० किलो)	मेंढी	950.00	950.00	1,000.00	1,000.00	1,000.00	1,000.00
	वकरा	950.00	950.00	1,000.00	1,000.00	1,000.00	1,000.00
मासे (प्रत्येक कोडी)	मरगे	176.00	286.00	220.00	220.00	286.00	242.00
	मिगाडा	16.00	14.00	N. A.	N. A.	N. A.	14.00
खोबरे	(वारी)	2,275.00	2,300.00	2500.00	2,400.00	2,300.00	2,450.00
	राजापूरी						
नारट (प्रत्येकी हजार)	कार्नाटक जोडी	3,300.00	3,200.00	3,300.00	3,400.00	3,500.00	3,500.00
कापूस	संकरित	1,636.00	1,658.00	1,700.00	1,806.00	2,011.00	2,011.00
	जयधर ए.	1,524.00	1,524.00	1,608.00	1,645.00	1,898.00	1,898.00
	लक्ष्मी ए.	N. A.					
	कल्याण						
	आर. जी. ए.						
	दिविजय ए.	1,625.00	1,663.00	1,768.00	1,743.00	N. A.	N. A.
	एम. सी. यू. ए-ए.	1,836.00	1,856.00	1,856.00	1,864.00	2,109.00	2,109.00
	बंगला देशी	1,197.00	1,195.00	1,280.00	1,300.00	1,772.00	1,072.00
	एल-१४७	1,617.00	1,617.00	N. A.	N. A.	1,940.00	N. A.

N. A.—उपलब्ध नाही./

आधार.—उपसंचालक, पणन, महाराष्ट्र शासन, मुंबई./

TABLE No. 23.2 A (11.2)—contd.

(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)	(1)
13.00	14.00	11.00	10.00	7.50	8.00	Banglore U.P.	Potatoes (per 10 kg.)
17.00	14.00	12.00	8.00	7.00	9.00	Nashik	
15.00	18.00	12.00	9.00	7.50	11.00	Nashik No. 1	Onions (per 10 kg.)
13.00	15.00	10.00	7.00	6.00	9.00	Nashik No. 2 (white)	
N. A.	30.00	30.00	25.00	25.00	25.00	Khandesh	Bananas (per 10 kg.)
							<i>Vegetables—</i>
16.00	16.00	14.00	16.00	12.00	18.00		Cabbage (per 10 kg.)
12.00	18.00	12.00	10.00	14.00	18.00		Brinjals (per 10 kg.)
24.00	30.00	30.00	28.00	36.00	26.00		Gawar (per 10 kg.)
							<i>Poultry (per dozen)—</i>
220.00	220.00	220.00	240.00	248.00	252.00		Chicken
220.00	220.00	220.00	210.00	210.00	210.00		Fouls
240.00	292.00	276.00	188.00	180.00	100.00	Deshi	Eggs (per 400)
51.00	50.00	54.00	50.00	38.00	43.00	English	(Each 100)
2,000.00	2,000.00	2,000.00	1,050.00	1,075.00	1,075.00	Sheep	Mutton (50 kg.)
2,000.00	2,000.00	2,000.00	1,050.00	1,075.00	1,075.00	Goat	
220.00	242.00	308.00	355.00	308.00	220.00	Sarge	Fish (per codi)
N. A.	18.00	16.00	15.00	22.00	22.00	Shingade	
2,600.00	2,450.00	2,350.00	2,275.00	1,775.00	1,700.00	(Milling 1,000)	Copra
						Rajapuri	
3,400.00	3,500.00	3,600.00	3,700.00	2,800.00	3,000.00	Cilicut Jodi (150) Madras moist	Coconut (per thousand).
1,946.00	1,956.00	N. A.	N. A.	1,575.00	1,587.00	Hybrid	Cotton
N. A.	1,330.00	Jayadhar-A					
			N. A.	N. A.	N. A.	Laxmi-A	
						Kalyan	
						R. G. A.	
N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	1,662.00	1,420.00	Digvijaya-A	
N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	1,743.00	1,758.00	MCU-5 (A)	
1,442.00	1,456.00	1,406.00	1,406.00	1,315.00	1,315.00	Bengal Deshi	
N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	1,434.00	N. A.	L-147	

Not Available.

Source.— Deputy Director of Marketing, Government of Maharashtra, Bombay.

मुंबई बाजारातील काही शेती आणि इतर आवश्यक वस्तूंच्या घाऊक किमती/

वस्तु	जात	एप्रिल April 1985	मे May 1985	जून June 1985	जुलै July 1985	ऑगस्ट August 1985	सप्टेंबर September 1985
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
बाजरी	यु. पी. पंजाब खानदेश नं. १, २	220.00	210.00	200.00	170.00	210.00	230.00
कडधान्ये :-							
उड्डर	खानदेश/पुणे	480.00	470.00	470.00	430.00	460.00	470.00
भुग	मोंगलाई/तिरवी/चमवी	540.00	540.00	550.00	530.00	540.00	510.00
	चिनाई	590.00	596.00	600.00	550.00	550.00	530.00
मसूर	मोटी	470.00	460.00	470.00	450.00	450.00	440.00
तूर	पादरा	500.00	500.00	530.00	550.00	510.00	470.00
	राजोमा
मठ	पादरा
	ळाल
हरभरा	पिबळा	560.00	530.00	540.00	510.00	531.00	540.00
चवळी	पादरी/ळाल	450.00	490.00	550.00	510.00	500.00	500.00
डाळी :-							
चना डाळ	..	600.00	590.00	600.00	570.00	580.00	600.00
तूर डाळ	..	600.00	610.00	640.00	600.00	570.00	580.00
तेलविया :-							
शेंगदाणा	टोंबळी	635.00	615.00	605.00	646.00	640.00	625.00
एरंडी	मोटे	374.00	356.00	354.00	352.00	340.00	342.00
जवम	मोटे	500.00	450.00	405.00	510.00	510.00	510.00
तेले :-							
शेंगदाणा	नया	1,483.60	1,441.40	1,406.60	1,565.00	1,541.80	1,450.80
एरंडेल	कर्मणियल	835.00	790.00	790.00	815.00	790.00	710.00
जवम तेल	कळवे	1,144.00	1,104.00	1,047.60	1,175.20	1,151.80	1,097.20
सांबरेल तेल	पांढरे	2,256.00	2,308.80	2,080.00	1,876.00	1,851.20	1,788.00
बड्या :-							
शेंगदाणा पेड	..	245.00	240.00	230.00	250.00	235.00	210.00
एरंडेल, पेड	..	82.00	82.50	90.00	92.50	90.00	87.50
पळ	कोल्हापूर नं. १	470.00	460.00	540.00	540.00	530.00	500.00
	कोल्हापूर नं. २	420.00	420.00	480.00	460.00	460.00	430.00
साखर	डी-३० (नियंत्रित)
	सी-३० (खुल्या	540.00	580.00	690.00	778.00	625.00	618.00
	बाजारातील)
	डी-३० (खुल्या	762.00	612.00	616.00
	बाजारातील)
दूध (प्रत्येकी १० लिटर)	मूणांचे	57.20	57.20	57.20	57.20	57.20	57.20
लोणी	खानदेशा	3,800.00	3,800.00	3,500.00	3,400.00	3,800.00	3,900.00
	बेळगाव	3,800.00	3,800.00	3,500.00	3,400.00	3,800.00	3,900.00
मिरची	घाटी	1,800.00	2,100.00	1,600.00	1,600.00	1,500.00	1,500.00
	बेडगी	2,300.00	2,500.00	2,600.00	2,700.00	2,700.00	2,500.00
	मठाम	2,100.00	2,000.00	2,100.00	2,300.00	2,400.00	2,500.00
	तकेश्वर	3,000.00	2,700.00	2,600.00	2,500.00	1,100.00	1,750.00
हळद	राजापूरी	1,250.00	1,500.00	1,675.00	1,600.00	1,550.00	1,552.00
आल	विरजोत	2,600.00	2,500.00	2,500.00	N.A.	N.A.	1,800.00
तंबाखू (प्रत्येकी ४० किलो)	निपाणी बंडल बूकी
तंबाखू (ईग)	निपाणी शंभर नंबर ३
तंबाखू (प्रत्येकी ४० किलो)	निपाणी काळी मजिरी
बटाटा (प्रत्येकी १० किलो)	नं. १ तळेगांव	10.00	19.00	12.00	28.00	18.00	12.00
	नाशिक (मिलटरी)	13.00	16.00	16.00	13.00	15.00	14.00
	फारुकाबाद

PRICES AND INDICES

TABLE No. 28-2-B (11.2)

Wholesale Prices of certain agricultural and other essential commodities at Bombay market

(1985-86)

(प्रति विबटल महिनाअखेरच्या किमती रपयात)
(Month end Prices in Rs. per quintal)

ऑक्टोबर October 1985	नोव्हेंबर November 1985	डिसेंबर December 1985	जानेवारी January 1986	फेब्रुवारी February 1986	मार्च March 1986	Variety	Commodity
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)	(1)
						U. P. Punjab Khandesh No. 1, 2	Bajra
230.00	230.00	235.00	240.00	240.00	230.00		
							<i>Pulses—</i>
480.00	460.00	470.00	490.00	500.00	450.00	Khandesh/Pune	Udid
470.00	470.00	495.00	500.00	520.00	460.00	Moglai/Green/Chammaki	Moong
530.00	530.00	550.00	560.00	570.00	530.00	Chinai	
475.00	470.00	485.00	500.00	490.00	470.00	Bold	Masur
475.00	480.00	480.00	510.00	510.00	500.00	White	Tur
			N.A.	N.A.	640.00	Rajima	
						White	Math
						Red	
540.00	540.00	595.00	610.00	620.00	560.00	Yellow	Gram
500.00	570.00	540.00	560.00	590.00	620.00	White/Red	Chvali
							<i>Dals—</i>
640.00	650.00	695.00	680.00	700.00	660.00		Gramdal
550.00	550.00	570.00	570.00	590.00	550.00		Turdal
							<i>Oilseeds—</i>
610.00	637.00	650.00	640.00	635.00	634.00	Bold	Groundnut (Shelled)
340.00	326.00	370.00	365.00	333.00	327.00	Bold	Castor seed
500.00	490.00	500.00	500.00	520.00	540.00	Bold	Linseed
							<i>Oils—</i>
1,506.00	1,547.00	1,622.40	1,586.00	1,523.60	1,539.20	Ready	Groundnut oil
700.00	705.00	780.00	765.00	705.00	680.00	Commercial	Castor oil
1,090.00	1,120.00	1,160.00	1,133.60	1,159.60	1,154.40	Raw	Linseed oil
1,768.00	1,242.00	1,695.00	1,768.00	1,788.00	1,872.00	White	Copra oil
							<i>Cakes—</i>
220.00	230.00	225.00	215.00	210.00	230.00		Groundnut cake
85.00	80.00	90.00	95.00	92.50	90.00		Castor cake
490.00	480.00	485.00	500.00	520.00	530.00	Kolhapur No. 1	Gur
425.00	410.00	415.00	420.00	420.00	430.00	Kolhapur No. 2	
440.00	440.00	480.00				D-30 (Controlled)	Sugar
680.50	640.00	581.00	592.00	602.00	630.00	C-30 (Open market)	
666.50	626.00	563.50	578.00	587.00	618.00	D-30 (Open market)	
57.50	57.20	57.20	57.20	57.20	57.20	Buffalo	Milk (per 10 litres)
3,450.00	3,400.00	3,400.00	3,400.00	3,450.00	3,400.00	Khandesh	Butter
3,450.00	3,400.00	3,400.00	3,400.00	3,450.00	3,400.00	Belgaum	
1,400.00	1,500.00	1,300.00	900.00	1,000.00	1,000.00	Ghati	Chillies
1,900.00	1,600.00	1,750.00	1,800.00	2,200.00	2,000.00	Byadgi	
2,500.00	1,850.00	1,750.00	1,400.00	1,300.00	1,300.00	Madras	
1,700.00	1,600.00	1,600.00		1,400.00	1,500.00	Sankeshwar	
1,550.00	1,600.00	1,325.00	1,300.00	1,600.00	1,300.00	Rajapuri	Turmeric
1,800.00	1,500.00	1,400.00	1,200.00	1,200.00	1,200.00	Bloached	Gingers
						Nipani bundle buki	Tobacco (Bidi) (per 40 kg.)
						Nipani hundred numberi	Tobacco (Chewing) (per 40 kg.)
						Nipani black manjiri	Tobacco (leaf) (per 40 kg.)
14.50	18.50	24.50	24.00	20.00	23.00	Talegaon No. 1	Potatoes (per 10 kg.)
N.A.	11.50	18.00	20.00	16.00	21.00	Farukhabad/Nashik (Military)	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
कांद (प्रत्येकी १० किलो)	नाशिक नं. १	8.50	8.50	10.00	9.50	9.00	11.00
	नाशिक नं. २ (पांडरा)	8.00	7.50	8.50	8.00	8.00	10.00
केळी (प्रत्येकी १ किलो)	खानदेश	3.00	3.00	3.00	N.A.	3.50	4.00
भाज्या :—							
कोबी (प्रत्येकी १० किलो)		16.00	26.00	24.00	18.00	27.00	19.00
वागी (प्रत्येकी १० किलो)		12.00	20.00	24.00	6.20	6.00	4.00
गवार (प्रत्येकी १० किलो)		24.00	28.00	20.00	28.00	25.00	16.00
कोबड्या-बदके (प्रत्येकी डझन) :—							
कोबड्या		252.00	252.00	254.00	280.00	225.00	200.00
बदके		220.00	220.00	220.00	200.00	220.00	200.00
क्रुठी (४०० नग)	वेशी	100.00	100.00	220.00	220.00	188.00	144.00
(१०० नग)	इंग्लीश	36.00	47.00	50.00	46.00	47.00	42.00
जास्त मोठी	प्रेडेड						
मोटी	प्रेडेड						
मध्यम	प्रेडेड						
मटण	मेंढी (५० किलो)	1,075.00	1,075.00	1,075.00	1,075.00	1,075.00	1,075.00
	बकरा	1,100.00	1,100.00	1,100.00	1,100.00	1,100.00	1,100.00
मासे (प्रत्येक कोबी)	सरंगा	308.00	330.00	396.00	N.A.	N.A.	275.00
	सिगाडे (प्रत्येकी)	12.00	15.00	20.00	22.00	20.00	20.00
बोघरे	(वाटी)	2,250.00	2,370.00	2,350.00	1,400.00	1,275.00	1,450.00
नारळ (प्रत्येक हजार)	कालीकट जोडी (१५० मद्रास)	2,400.00	2,000.00	1,800.00	1,700.00	1,750.00	1,650.00
कापूस	संकरित-४	1,637.00	1,637.00	1,518.00	1,597.00	1,580.00	1,434.00
	जयधर-ए	1,476.00	1,476.00	1,308.00	1,308.00	1,308.00	1,265.00
	लक्ष्मी-ए				N.A.	N.A.	N.A.
	कल्याण						
	आर. जी. ए.						
	दिविजय ए	1,547.00	1,547.00	1,378.00	1,378.00	1,420.00	1,350.00
	एमसीयू-५-(अ)	1,821.00	1,831.00	1,701.00	1,701.00	1,772.00	1,687.00
	बेगाल देशी	1,315.00	1,331.00	1,392.00	1,398.00	1,350.00	1,265.00
	एल-१४७	N.A.	N.A.	1,476.00	N.A.	N.A.	1,406.00

सत्यमेव जयते

टीप.—*प्रत्येकी १० कीलो. @एक डझन

N.A.—उपलब्ध नाही.

आधार.—उपसंचालक, पणत, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

TABLE No. 28-2-B (11.2)—cont.

(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)	(1)
14.50	15.50	13.00	14.00	9.00	7.00	Nashik No. 1	Onions (per 10 kg.)
16.50	15.50	13.00	11.00	7.00	5.50	Nashik No. 2 (white) ..	
11.00	9.00	13.00	3.50	N.A.	8.30	Khondesh	Bananas (per 1 kg.)
							<i>Vegetables--</i>
20.00	7.00	12.00	18.00	8.00	18.00		Cabbage (per 10 kg.)
18.00	4.00	7.00	15.00	13.00	12.00		Brinjals (per 10 kg.)
38.00	22.00	30.00	24.00	60.00	N.A.		Gawar (per 10 kg.)
							<i>Poultry (per dozen)</i>
260.00	252.50	255.00	265.00	265.00	265.00		Chicken
210.00	210.00	225.00	235.00	240.00	250.00		Fowls
@9.00	@10.00	@10.00	232.00	220.00	160.00	Deshi	Eggs (per 400)
@9.00	@10.00	@10.00	55.00	45.00	37.00	English	(per 100)
						Graded	Extra large
						Graded	Large
						Graded	Medium
2,150.00	2,150.00	2,150.00	1,075.00	1,075.00	1,075.00	Sheep	Mutton (50 kg.)
2,200.00	2,200.00	2,200.00	1,100.00	1,100.00	1,100.00	Goat	
286.00	292.00	353.00	396.00	330.00	394.00	Pamfret	Fish (per codi)
N.A.	N.A.	N.A.	18.00	22.00	22.00	Shingada (each) ..	
1,100.00	1,200.00	1,125.00	1,125.00	1,150.00	1,225.00	Rajapur (Milling) ..	Copra
1,800.00	2,200.00	2,100.00	2,200.00	2,500.00	2,400.00	Calicut Jodi (150) Madras ..	Coconut (per thousand).
1,514.00	1,516.00	1,322.00	1,322.00	1,340.00	1,263.00	Hybrid-4	Cotton
1,207.00	1,207.00	N.A.	N.A.	N.A.	1,300.00	Jayadhar-A	
			N.A.	N.A.	N.A.	Laxmi-A	
						Kalyan	
						R. G. A.	
1,325.00	1,325.00	N.A.	1,330.00	1,320.00	1,111.00	Digvijaya-A	
1,631.00	1,631.00	1,575.00	1,575.00	1,580.00	1,626.00	MCU-5 A	
1,265.00	1,265.00	1,153.00	1,170.00	1,175.00	1,100.00	Bengal Deshi	
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1,223.00	L-147.	

*Per 10 Kg. @Per dozen.

Not Available.

Source.—Deputy Director of Marketing, Government of Maharashtra, Bombay.

28. किमती व निर्देशांक/PRICES AND INDICES NUMBERS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.3 (11.3)

सोने व चांदी यांच्या मुंबई बाजारातील किमती/Prices of gold and silver in Bombay Market

(रुपयात/In Rupees)

वर्ष/महिना Year/Month	तयार सोने (१० ग्रॅमची किमती) *Gold (Spot) per 10 grams			तयार चांदी (दर किलोग्रॅमची) *Silver (Spot) per kilogram		
	कमाल Highest	किमान Lowest	सरासरी बंद भाव Average of closing quotations	कमाल Highest	किमान Lowest	सरासरी बंद भाव Average of closing quotations
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1961-62	126.00	115.85	121.65	219.65	196.95	206.49
1965-66	85.00	70.50	77.78	406.00	281.00	314.62
1970-71	198.00	177.50	184.96	588.50	483.50	536.08
1975-76	574.00	511.0 ¹	544.99	1,425.00	1,001.00	1,169.36
1980-81	1,730.00	1,305.00	1,522.44	2,955.00	2,075.00	2,616.63
1981-82	1,792.00	1,600.00	1,719.17	2,795.00	2,320.00	2,636.06
1982-83	1,800.00	1,615.00	1,722.54	3,430.00	2,505.00	2,798.34
1983-84	1,985.00	1,755.00	1,858.47	3,802.00	3,135.00	3,505.80
1984-85	2,140.00	1,875.00	1,983.92	3,995.00	3,295.00	3,593.59
1985-86	2,235.00	2,025.00	2,125.47	4,120.00	3,730.00	3,918.35
एप्रिल April 1984	2,035.00	1,960.00	1,995.90	3,555.00	3,525.00	3,541.29
मे May 1984	1,995.00	1,935.00	1,973.05	3,510.00	3,485.00	3,492.83
जून June 1984	1,940.00	1,875.00	1,918.08	3,510.00	3,360.00	3,415.19
जुलै July 1984	1,965.00	1,930.00	1,948.80	3,485.00	3,295.00	3,414.60
ऑगस्ट August 1984	1,960.00	1,945.00	1,952.14	3,460.00	3,390.00	3,432.71
सप्टेंबर September 1984	1,990.00	1,960.00	1,973.96	3,605.00	3,420.00	3,508.63
ऑक्टोबर October 1984	2,000.00	1,970.00	1,985.00	3,580.00	3,540.00	3,560.71
नोव्हेंबर November 1984	2,005.00	1,985.00	1,995.45	3,690.00	3,580.00	3,644.05
डिसेंबर December 1984	1,995.00	1,955.00	1,976.88	3,717.00	3,640.00	3,670.21
जानेवारी January 1985	1,990.00	1,945.00	1,968.13	3,770.00	3,620.00	3,681.88
फेब्रुवारी February 1985	2,100.00	1,985.00	2,022.33	3,890.00	3,775.00	3,823.95
मार्च March 1985	2,140.00	2,045.00	2,097.27	3,995.00	3,835.00	3,937.05
एप्रिल April 1985	2,235.00	2,105.00	2,172.73	4,120.00	3,925.00	4,005.09
मे May 1985	2,205.00	2,050.00	2,169.80	4,100.00	3,730.00	3,986.60
जून June 1985	2,085.00	2,025.00	2,055.65	3,875.00	3,750.00	3,824.87
जुलै July 1985	2,140.00	2,080.00	2,113.15	3,885.00	3,790.00	3,842.59
ऑगस्ट August 1985	2,165.00	2,075.00	2,127.20	3,905.00	3,795.00	3,863.26
सप्टेंबर September 1985	2,170.00	2,100.00	2,142.50	3,890.00	3,825.00	3,849.50
ऑक्टोबर October 1985	2,195.00	2,105.00	2,136.46	3,885.00	3,800.00	3,854.33
नोव्हेंबर November 1985	2,185.00	2,125.00	2,152.23	4,048.00	3,870.00	3,936.32
डिसेंबर December 1985	2,145.00	2,070.00	2,114.05	4,060.00	3,896.00	3,950.86
जानेवारी January 1986	2,115.00	2,075.00	2,095.19	3,991.00	3,930.00	3,965.31
फेब्रुवारी February 1986	2,150.00	2,070.00	2,103.26	3,977.00	3,900.00	3,942.48
मार्च March 1986	2,140.00	2,120.00	2,128.43	4,054.00	3,948.00	3,999.00

टीप.—(१) *नगर सोन्याच्या किमती १७ ऑगस्ट १९६३ पर्यंत शुद्ध सोन्याच्या होत्या त्यानंतर ९ नोव्हेंबर १९६६ पर्यंत १४ करेट सोन्याच्या आणि १० जुलै १९६७ पासून प्रमाणित सोन्याच्या आहेत.

(२) + या तयार चांदीच्या किमती ०.९९६ पेक्षा कमी शुद्ध चांदीच्या आहेत.

(३) @यात नाममात्र बोलीचाही समावेश आहे.

Note.—(1) *Spot prices relate to gold bullion upto 27th August 1963, 14 carat gold up to 9th November 1966 and to standard gold from 10th July 1967.

(2) + Spot prices relate to below 0.996 fineness.

(3) @Includes nominal quotations also.

भाषार : भारतीय रिझर्व बँक, मुद्रा व वित्त महानाल, भाग २

Source.—Report on currency and finance Vol. II, Reserve Bank of India.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28-4A

वस्तूंच्या गट व उपगटवार अखिल भारतीय चाऊक किमतींचा निदेशांक, (नवीन मालिका)/

गट आणि उपगट	भार	आर्थिक वर्षाची सरासरी Financial year Average 1984-85	मासिक Monthly				
			एप्रिल April 1984	मे May 1984	जून June 1984	जुलै July 1984	ऑगस्ट August 1984
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
(१) मूळमूत वस्तू	416.67	324.4	308.4	312.8	324.3	334.5	338.1
(अ) अन्न गट	297.99	297.4	286.9	286.4	298.0	309.3	312.5
(अ) अन्नघात्ये (१+२)	129.22	276.2	263.9	265.2	272.5	278.0	280.7
(१) घात्ये	107.43	244.5	244.3	244.1	246.1	249.0	249.6
(२) डाळी	21.79	430.6	360.2	368.9	402.2	421.1	433.6
(ब) जालीपाला व फळे	61.32	304.0	276.8	296.0	317.2	342.0	356.2
(क) दूध व दुधाचे पदार्थ	61.50	275.4	267.7	267.9	271.7	275.9	281.8
(ख) मांस, मासे व अंडी	18.97	382.3	344.1	352.0	367.4	383.0	386.5
(घ) मसाले व मसाल्याचे पदार्थ	10.94	279.6	238.1	236.2	254.9	278.6	280.7
(फ) इतर अन्नपदार्थ	16.04	438.2	439.3	448.4	479.1	498.2	453.3
(ब) अन्नधान्येतर पदार्थ	106.21	319.6	302.7	304.9	317.2	325.7	330.8
(अ) तंतू	31.73	303.4	264.6	272.0	286.5	303.9	317.9
(ब) तेल व तेलीय	42.01	322.4	318.7	320.7	336.0	343.4	340.9
(क) इतर अन्नधान्येतर पदार्थ	32.47	332.2	319.4	316.5	322.7	327.0	330.2
(क) वनिजे	12.47	1,015.1	1,013.2	1,013.2	1,013.2	1,013.2	1,013.2
(२) इष्टान, नक्की, विद्यावती व वंगण	84.59	518.4	507.5	507.5	515.7	515.9	515.9
(अ) कोळसा (आणविक)	11.47	633.4	633.4	633.4	633.4	633.4	633.4
(ब) वनिज तेल	49.12	542.4	537.8	537.8	539.5	540.0	540.0
(क) विद्युत	24.00	414.1	385.3	385.3	410.6	410.6	410.6
(३) उल्हावित पक्का माल	498.74	319.5	304.6	308.7	313.3	320.3	324.3
(अ) अन्नवर्ष	133.22	323.8	306.4	320.6	328.7	340.3	346.4
(ब) वेप, हत्ये, तंबाखू व तंबाखूचे पदार्थ	27.08	254.0	251.8	253.2	253.5	253.5	253.5
(क) कापड	110.26	280.1	264.7	262.6	264.6	268.3	266.6
(ख) कागड व कागदाच्या वस्तू	8.51	363.5	340.4	351.1	356.0	356.5	356.5
(घ) चामचे व चामचेच्या वस्तू	3.85	413.6	408.8	408.8	408.8	409.9	409.9
(फ) रबर व रबराच्या वस्तू	12.07	335.3	331.0	331.6	333.2	333.3	333.5
(ग) रसायने व रासायनिक पदार्थ	55.48	292.1	285.1	285.7	287.9	290.0	290.9
(ह) अधान्ये वनिज पदार्थ	14.15	430.6	416.6	416.4	416.6	424.6	430.1
(ड) मूळमूत धान्य, मिश्र धान्य व धान्याच्या वस्तू	59.74	419.8	389.5	391.8	403.6	420.2	421.3
(झ) यंत्र साधुनी व परिवहन साधने	67.18	303.6	293.9	295.0	296.6	301.0	301.6
(ख) संकीर्ण वस्तू	7.20	269.7	263.7	265.1	265.4	266.6	266.8
सर्व वस्तू	1,000.00	338.4	323.3	327.2	335.0	342.8	346.3

PRICES AND INDICES

TABLE No. 28.4-A (11.4)

All India Index Number of wholesale prices by Groups and Sub-groups of commodities (New Series)
(1984-85)

(ताया १९७०-७१=१००)
(Base 1970-71=100)

सरासरी Averages							Groups and Sub-groups (1)
सप्टेंबर	ऑक्टोबर	नोव्हेंबर	डिसेंबर	जानेवारी	फेब्रुवारी	मार्च	
September 1984	October 1984	November 1984	December 1984	January 1985	February 1985	March 1985	
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	
328.9	329.2	327.5	321.3	323.8	324.0	321.5	I Primary Articles
299.9	299.4	300.0	292.2	294.9	297.7	297.3	(A) Food Articles
279.8	281.1	282.2	277.5	280.4	278.1	275.9	(a) Food Grains (1+2)
247.2	244.4	243.8	239.4	244.3	243.5	243.1	(1) Cereals
440.3	461.6	470.2	465.3	458.1	448.8	437.5	(2) Pulses
311.8	298.4	291.4	269.4	275.2	306.4	307.8	(b) Fruits and vegetables
283.0	285.0	282.0	274.0	272.7	272.4	270.9	(c) Milk and Milk products
379.7	379.9	379.4	398.5	415.2	389.5	413.2	(d) Eggs, Fish and Meat
283.8	306.0	316.0	322.7	305.7	270.9	261.7	(e) Condiments and spices
399.7	407.0	442.2	421.7	422.2	429.8	418.0	(f) Other food articles
329.9	331.8	324.0	321.6	324.8	315.7	306.7	(B) Non-Food Articles
323.4	337.4	314.3	299.4	313.1	339.9	293.7	(a) Fibres
333.6	325.2	321.0	323.9	318.7	297.3	288.8	(b) Oil seeds
331.5	334.7	337.2	340.4	344.1	345.2	336.9	(c) Other non-food articles
1,013.2	1,015.4	1,015.8	1,013.0	1,008.1	1,024.6	1,024.7	(C) Minerals
519.1	519.1	520.6	520.6	520.6	520.8	537.1	II Fuel, Power, Light and Lubricants
633.4	633.4	633.4	633.4	633.4	633.4	633.5	(a) Coal Mining
541.0	541.0	511.0	541.0	541.0	541.0	568.1	(b) Mineral Oils
419.7	419.7	424.9	424.9	424.9	425.6	427.6	(c) Electricity
323.7	324.8	322.4	320.7	323.2	321.2	327.1	III Manufactured Products
338.5	335.9	322.0	313.6	316.5	305.5	311.7	(a) Food products
253.5	253.5	253.5	253.5	255.8	255.8	256.8	(b) Beverages, Tobacco and Tobacco Products.
281.1	284.2	289.1	291.5	295.8	294.4	289.5	(c) Textiles
356.5	368.5	372.5	374.2	375.3	375.7	378.7	(d) Paper and paper products
410.9	413.2	413.6	414.5	414.5	423.8	426.8	(e) Leather and leather products
333.5	336.1	336.6	336.8	336.8	338.2	342.6	(f) Rubber and Rubber products
292.6	293.2	294.3	295.3	295.7	295.4	299.4	(g) Chemical and Chemical products
432.6	435.2	433.2	432.9	444.6	440.2	441.4	(h) Non-metallic mineral products
422.0	422.4	422.2	422.1	423.4	432.2	437.2	(i) Base metal alloys and metal product
302.6	307.1	308.0	308.6	308.1	309.0	311.4	(j) Machinery and Transport equipment
268.5	270.1	270.1	270.1	271.4	277.8	280.3	(k) Miscellaneous products
342.4	343.1	341.3	338.0	340.1	339.2	342.5	All Commodities

Source.—Office of the Economic Adviser, Ministry of Industry, Government of India, New Delhi.

28. किमती आणि निर्वेशांक/

तबता क्रमांक/

वस्तूंच्या गट व उपगटवार, अखिल भारतीय घाऊक किमतीचा निर्वेशांक (नवीन मालिका)/

गट आणि उपगट	मासिक सरासरी/						
	भार Weight	वार्षिक वर्षाची सरासरी Financial years Average 1985-86	एप्रिल April 1985	मे May 1985	जून June 1985	जुलै July 1985	ऑगस्ट August 1985
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
(१) मूलभूत वस्तू	416.67	331.0	325.1	327.9	323.5	389.5	339.7
(अ) अन्न गट	297.99	317.7	299.6	306.0	317.3	327.2	329.7
(अ) अन्नधान्ये (१+२)	129.22	295.8	275.2	278.2	282.2	292.1	299.9
(१) धान्ये	107.43	261.7	244.5	247.0	252.0	259.8	266.7
(२) डाळी	21.79	463.4	426.6	432.2	431.1	451.2	463.3
(ब) भाजीपाला व फळे	61.32	358.1	315.7	335.4	374.5	391.9	400.1
(क) दूध व दुधाचे पदार्थ	61.50	279.2	276.2	280.3	279.5	282.3	279.0
(ड) मांस, मासे व अंडी	18.97	438.0	390.0	393.6	420.9	443.9	448.7
(इ) मगाले व मगाल्याचे पदार्थ	10.94	260.2	270.0	277.0	290.2	293.6	286.7
(फ) इतर अन्नपदार्थ	16.04	384.3	438.4	433.0	422.6	418.5	384.2
(ब) अन्नधान्येतर पदार्थ	106.21	287.0	313.8	306.8	297.3	293.1	286.5
(अ) तेल	31.73	231.3	306.8	293.0	266.9	250.4	234.0
(ब) तेल विनाशे	42.01	285.3	292.4	284.8	280.0	290.4	290.1
(क) इतर अन्नधान्येतर पदार्थ	32.47	343.6	348.4	348.8	349.2	338.2	333.4
(क) खनिजे	12.47	1,030.2	1,029.7	1,030.2	1,030.2	1,030.2	1,030.2
(२) इंधन, शक्ती, दिवाळती व वंगण	84.59	579.9	559.6	566.0	568.7	568.8	572.3
(अ) कोळसा (खणीतील)	11.47	653.0	633.7	633.7	633.7	633.7	633.7
(ब) खनिज तेल	49.12	608.7	606.2	606.4	606.4	606.4	606.4
(क) विद्युत	24.00	486.1	428.8	451.1	460.5	460.9	473.1
(३) उत्पादित पक्का माल	498.74	342.6	336.2	339.3	341.8	346.3	347.2
(अ) अन्न पदार्थ	133.22	346.2	326.1	332.9	342.9	362.1	365.8
(ब) गेय, द्रव्ये, तंत्रावू व तंत्रावूचे पदार्थ	27.08	296.9	270.5	270.5	270.5	270.5	270.5
(क) कापड	110.26	275.8	287.5	286.8	283.9	280.6	280.2
(ड) कागद व कागदाच्या वस्तू	8.51	378.3	377.9	378.0	377.9	378.9	378.7
(इ) चामडे व चामडेच्या वस्तू	3.85	491.6	466.9	481.0	487.2	488.5	488.5
(फ) रबर व रबराच्या वस्तू	12.07	360.6	358.9	360.3	360.8	360.8	360.8
(ग) रसायने व रसायनीक पदार्थ	55.48	310.9	306.6	308.9	309.3	309.1	309.3
(ह) अधातू खनिज पदार्थ	14.15	450.9	453.6	460.4	457.4	457.4	485.7
(ई) मूलभूत धातू, मिश्र धातू व धातूच्या वस्तू	59.74	477.1	475.3	477.4	478.2	478.0	477.3
(ज) यंत्र सामुग्री व परिवहन साधने	67.18	337.9	328.2	333.3	334.9	336.0	336.8
(ख) सक्ती वस्तू	7.20	281.8	281.2	280.0	280.0	280.0	280.0
सर्व वस्तू	1,000.00	357.8	350.5	353.7	357.5	362.3	363.1

आधार.—आर्थिक सल्लागार, भारत सरकार, नवी दिल्ली./

PRICES AND INDICES

TABLE No. 28.4-B (11.4)

All India Index Number of wholesale prices by Groups and Sub-groups of commodities (New Series)

(1985-86)

(पाया १९७०-७१=१००)
(Base 1970-71=100)

Monthly Averages

सप्टेंबर	ऑक्टोबर	नोव्हेंबर	डिसेंबर	जानेवारी	फेब्रुवारी	मार्च	Groups and Sub-groups
September 1985	October 1985 (P)	November 1985 (P)	December 1985 (P)	January 1986 (P)	February 1986 (P)	March 1986 (P)	
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	
329.4	330.2	329.6	329.7	328.6	330.0	331.4	(J) Primary Articles
319.8	319.6	320.7	319.0	315.7	317.8	320.6	(A) Food Articles
302.8	305.4	304.2	300.1	298.9	303.2	306.9	(a) Food Grains (1+2)
269.6	268.2	265.7	252.1	253.4	258.3	273.3	(1) Cereals
466.4	488.4	494.3	486.8	473.9	475.4	466.8	(2) Pulses
354.6	352.1	361.5	353.9	347.3	350.7	365.4	(b) Fruits and vegetables
280.3	281.9	279.5	279.5	275.3	276.7	279.8	(c) Milk and Milk products
446.1	438.1	444.7	453.7	458.6	461.8	455.2	(d) Eggs, Fish and Meat
273.8	274.1	255.9	249.8	225.1	216.9	208.8	(e) Condiments and spices
356.4	344.0	352.1	376.9	377.8	365.2	338.7	(f) Other food articles
274.3	277.9	272.1	277.4	282.5	282.1	280.0	(B) Non-Food Articles
221.9	212.2	195.6	195.3	202.5	202.8	193.3	(a) Fibres
282.6	284.1	279.8	289.0	288.5	280.0	282.1	(b) Oil Seeds
346.7	334.1	337.8	341.2	353.0	362.3	361.9	(c) Other non-food articles
1,030.2	1,030.2	1,030.2	1,030.2	1,030.2	1,030.2	1,031.0	(C) Minerals
572.4	576.7	582.4	582.9	593.7	606.3	609.2	(II) Fuel, Power, Light and Lubricants
633.7	633.7	634.6	634.6	696.5	717.1	717.1	(a) Coal Mining
606.4	606.4	606.4	606.6	606.6	618.3	622.2	(b) Mineral Oils
473.4	488.6	508.2	509.7	518.3	529.2	581.0	(c) Electricity
344.8	348.2	348.4	340.3	341.5	341.1	341.3	(III) Manufacture Products
357.5	364.6	348.4	337.5	340.5	337.3	339.3	(a) Food products
283.7	319.8	319.8	320.9	321.4	322.0	322.4	(b) Beverages, Tobacco and Tobacco Products.
275.8	273.2	271.2	269.0	269.8	266.9	264.5	(c) Textiles
378.1	377.3	372.5	373.9	373.9	383.8	389.0	(d) Paper and paper products
489.4	492.1	493.8	497.3	504.7	504.7	504.7	(e) Leather and leather products
360.8	360.8	360.8	360.8	380.8	360.8	361.4	(f) Rubber and Rubber products
308.9	309.4	309.6	310.4	311.5	318.9	319.2	(g) Chemical and Chemical products
454.7	453.0	452.0	448.4	442.6	440.3	442.1	(h) Non-metallic mineral products
477.6	477.7	476.9	477.0	478.7	478.6	473.1	(i) Basic metal alloys and metal products
337.4	338.4	339.5	340.6	341.2	342.8	346.0	(j) Machinery and Transport equipments
279.7	280.6	280.6	280.6	280.7	281.5	281.6	(k) Miscellaneous products
357.6	360.0	357.9	356.4	357.5	358.9	359.8	All Commodities.

P--Provisional.

Source.—Economic Adviser, Government of India, New Delhi.

28. किमती व निर्देशांक/PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.5 (11.5)

मुंबई, जळगाव, पुणे, सोलापूर, औरंगाबाद, नांदेड व नागपूर केंद्रासाठी कामगारांकरिता ग्राहक किमतीचे निर्देशांक
Consumer price index number of working classes in Bombay, Jalgaon, Pune, Solapur, Aurangabad, Nanded and Nagpur

महिना व वर्ष Month and Year	अन्नगट Food	पान, सुपारी, तंबाखू, इत्यादी Pan, Supari, Tobacco. etc.	इंधन व दिवाबत्ती Fuel and lighting	घरभाडे House rent	कापड, बिछाना Clothing, bedding	संकीर्ण Miscellane- ous	ग्राहक किमतीचा निर्देशांक Consumer Price Index
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
मुंबई/Bombay							
(आधारभूत वर्ष : १९६०=१००)							
(Base Year : 1960=100)							
1977-78	344	344	380	144	325	252	318
1978-79	346	349	395	150	345	268	325
1979-80	983	386	458	157	377	294	359
1980-81	431	430	485	158	422	326	400
1981-82	508	484	548	159	460	358	460
1982-83	548	511	653	160	512	401	502
1983-84	625	585	725	165	555	433	564
1984-85	676	650	799	181	569	473	609
1985-86	714	753	857	190	612	526	654
एप्रिल/ April 1984	647	646	768	171	559	453	586
मे/ May 1984	660	650	785	171	559	456	595
जून/ June 1984	672	643	797	171	558	466	604
जुलै/ July 1984	682	649	798	184	562	468	611
ऑगस्ट/ August 1984	679	642	797	184	562	470	610
सप्टेंबर/ September 1984	677	630	799	184	565	471	609
ऑक्टोबर/ October 1984	687	634	800	184	569	474	615
नोव्हेंबर/ November 1984	690	640	803	184	573	476	618
डिसेंबर/ December 1984	677	644	803	184	576	480	612
जानेवारी/ January 1985	676	664	807	185	577	481	613
फेब्रुवारी/ February 1985	675	672	810	185	578	488	614
मार्च/ March 1985	686	689	822	185	585	496	624
एप्रिल/ April 1985	701	726	835	185	594	504	638
मे/ May 1985	704	737	835	185	600	508	641
जून/ June 1985	712	747	847	185	603	521	650
जुलै/ July 1985	712	742	850	191	604	524	651
ऑगस्ट/ Aug. 1985	711	740	850	191	606	526	650
सप्टेंबर/ Sept. 1985	690	735	855	191	609	529	639
ऑक्टोबर/ Oct. 1985	701	754	855	191	614	528	647
नोव्हेंबर/ Nov. 1985	712	755	855	191	614	531	654
डिसेंबर/ Dec. 1985	717	760	858	191	619	532	658
जानेवारी/ January 1986	732	764	864	195	622	534	668
फेब्रुवारी/ February 1986	735	784	891	195	627	535	672
मार्च/ March 1986	746	790	890	195	626	535	678

आधार.—कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई.

Source.—Office of the Commissioner of Labour Bombay.

तबला क्रमांक/TABLE No. 28.5 (11.5)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)			
जळगांव/Jalgaon										
(आधारभूत वर्ष : १९६१=१००)										
(Base year : 1961=100)										
	1977-78	346	..	304	144	316	259	314	
	1978-79	357	..	390	148	322	263	328	
	1979-80	394	..	434	159	330	286	359	
	1980-81	441	..	498	170	371	315	402	
	1981-82	530	..	542	177	450	342	472	
	1982-83	534	..	673	181	478	384	494	
	1983-84	608	..	710	183	510	445	554	
	1984-85	636	..	714	186	591	469	583	
	1985-86	668	..	736	188	608	530	615	
एप्रिल/	April	1984	608	..	711	183	554	462	561
मे/	May	1984	633	..	711	183	554	463	576
जून/	June	1984	638	..	713	183	565	465	581
जुलै/	July	1984	646	..	714	183	569	466	587
ऑगस्ट/	August	1984	652	..	714	188	617	467	595
सप्टेंबर/	September	1984	638	..	714	188	617	469	587
ऑक्टोबर/	October	1984	642	..	714	188	617	471	590
नोव्हेंबर/	November	1984	638	..	714	188	602	471	586
डिसेंबर/	December	1984	648	..	714	188	598	471	592
जानेवारी/	January	1985	631	..	714	188	601	471	582
फेब्रुवारी/	February	1985	636	..	714	188	601	471	585
मार्च/	March	1985	622	..	715	188	601	480	578
एप्रिल/	April	1985	629	..	720	188	603	493	585
मे/	May	1985	623	..	720	188	603	512	584
जून/	June	1985	631	..	720	188	603	516	589
जुलै/	July	1985	663	..	720	188	604	522	610
ऑगस्ट/	Aug.	1985	677	..	720	188	602	523	618
सप्टेंबर/	Sept.	1985	668	..	720	188	607	542	616
ऑक्टोबर/	Oct.	1985	678	..	720	188	611	542	623
नोव्हेंबर/	Nov.	1985	685	..	720	188	611	543	627
डिसेंबर/	Dec.	1985	691	..	720	188	613	542	631
जानेवारी/	January	1986	683	..	746	188	613	541	628
फेब्रुवारी/	February	1986	704	..	801	188	611	540	644
मार्च/	March	1986	678	..	801	188	612	545	629

तबता क्रमांक/TABLE No. 28.5 (11.5)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)		
नांदेद/Nanded									
(आधारभूत वर्ष : १९६१=१००)									
(Base year : 1961=100)									
	1977-78	359	..	350	166	308	271	330
	1978-79	367	..	392	174	312	272	338
	1979-80	407	..	473	202	349	309	379
	1980-81	467	..	608	240	397	350	438
	1981-82	579	..	634	277	462	385	523
	1982-83	594	..	676	289	478	411	542
	1983-84	665	..	697	308	510	455	598
	1984-85	719	..	784	361	525	510	649
	1985-86	710	..	801	386	569	578	662
एप्रिल/	April	1984	699	..	780	310	521	485	630
मे/	May	1984	702	..	780	310	521	504	635
जून/	June	1984	700	..	780	310	518	504	633
जुलै/	July	1984	723	..	780	310	518	504	647
ऑगस्ट/	August	1984	732	..	780	386	520	504	657
सप्टेंबर/	September	1984	731	..	780	386	525	507	658
ऑक्टोबर/	October	1984	750	..	780	386	525	510	669
नोव्हेंबर/	November	1984	743	..	788	386	517	510	665
डिसेंबर/	December	1984	728	..	788	386	523	511	657
जानेवारी/	January	1985	730	..	788	386	530	514	659
फेब्रुवारी/	February	1985	706	..	788	386	531	524	646
मार्च/	March	1985	682	..	793	386	556	537	636
एप्रिल/	April	1985	682	..	801	386	558	543	638
मे/	May	1985	685	..	801	386	557	560	643
जून/	June	1985	677	..	801	386	557	565	651
जुलै/	July	1985	714	..	801	386	561	570	662
ऑगस्ट/	Aug.	1985	721	..	801	386	561	569	667
सप्टेंबर/	Sept.	1985	717	..	801	386	562	569	664
ऑक्टोबर/	Oct.	1985	720	..	801	386	565	566	666
नोव्हेंबर/	Nov.	1985	714	..	801	386	569	600	668
डिसेंबर/	Dec.	1985	716	..	801	386	583	600	671
जानेवारी/	January	1986	726	..	801	386	583	600	677
फेब्रुवारी/	February	1986	726	..	801	386	583	600	677
मार्च/	March	1986	704	..	801	386	589	600	665

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.5 (11.5)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)			
पुणे/Pune										
(आधारभूत वर्ष : १९६१=१००)										
(Base year : 1961=100)										
	1977-78	334	..	353	130	327	242	302	
	1978-79	338	..	375	130	349	249	310	
	1979-80	367	..	430	131	369	269	336	
	1980-81	415	..	437	135	418	299	375	
	1981-82	490	..	458	138	492	332	432	
	1982-83	505	..	627	139	519	396	468	
	1983-84	609	..	686	143	517	445	541	
	1984-85	643	..	750	146	545	476	573	
	1985-86	662	..	809	150	600	509	601	
एप्रिल/	April	1984	609	..	723	144	529	456	546
मे/	May	1984	634	..	732	144	531	458	561
जून/	June	1984	642	..	732	144	531	466	568
जुलै/	July	1984	650	..	732	146	538	467	574
ऑगस्ट/	August	1984	642	..	732	146	538	467	569
सप्टेंबर/	September	1984	640	..	732	146	538	469	568
ऑक्टोबर/	October	1984	642	..	732	146	545	479	572
नोव्हेंबर/	November	1984	652	..	740	146	545	483	579
डिसेंबर/	December	1984	647	..	767	146	545	485	579
जानेवारी/	January	1985	656	..	789	149	545	485	585
फेब्रुवारी/	February	1985	650	..	791	149	577	497	588
मार्च/	March	1985	649	..	794	149	577	500	588
एप्रिल/	April	1985	645	..	797	149	576	505	587
मे/	May	1985	646	..	797	149	576	505	588
जून/	June	1985	646	..	797	149	589	506	589
जुलै/	July	1985	654	..	797	150	589	506	594
ऑगस्ट/	August	1985	654	..	797	150	593	507	594
सप्टेंबर/	September	1985	657	..	797	150	593	508	596
ऑक्टोबर/	October	1985	651	..	805	150	604	512	595
नोव्हेंबर/	November	1985	659	..	823	150	605	513	601
डिसेंबर/	December	1985	677	..	821	150	619	512	612
जानेवारी/	January	1986	684	..	818	153	619	511	616
फेब्रुवारी/	February	1986	685	..	830	153	620	514	618
मार्च/	March	1986	690	..	827	153	619	515	621

आधार.—कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई
Source—Office of the Commissioner of Labour, Bombay

सकता क्रमांक/TABLE No. 28.5 (11.5)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)		
सोलापूर/Solapur									
(आधारभूत वर्ष : १९६०=१००)									
(Base year : 1960=100)									
	1977-78	347	293	338	188	357	256	326
	1978-79	359	315	383	198	386	274	343
	1979-80	390	349	440	206	404	291	372
	1980-81	432	383	475	216	447	331	411
	1981-82	544	422	560	222	492	376	499
	1982-83	544	444	662	236	531	405	515
	1983-84	627	475	707	250	566	441	579
	1984-85	665	532	729	265	578	465	612
	1985-86	698	616	741	280	633	508	647
एप्रिल/	April	1984	636	508	708	255	567	455	588
मे/	May	1984	649	517	715	255	570	455	598
जून/	June	1984	653	521	727	255	561	461	601
जुलै/	July	1984	655	532	730	266	572	466	605
ऑगस्ट/	August	1984	664	535	730	266	572	465	611
सप्टेंबर/	September	1984	678	534	734	266	575	466	620
ऑक्टोबर/	October	1984	681	531	734	266	575	466	622
नोव्हेंबर/	November	1984	683	536	734	266	575	467	623
डिसेंबर/	December	1984	684	536	732	266	578	469	625
जानेवारी/	January	1985	679	537	732	273	595	469	623
फेब्रुवारी/	February	1985	666	535	732	273	595	470	615
मार्च/	March	1985	654	561	736	273	603	470	609
एप्रिल/	April	1985	658	589	740	273	606	472	614
मे/	May	1985	667	614	740	273	619	478	622
जून/	June	1985	673	614	740	273	619	478	626
जुलै/	July	1985	676	614	740	281	619	478	629
ऑगस्ट/	August	1985	685	627	740	281	619	475	634
सप्टेंबर/	September	1985	695	603	740	281	623	495	642
ऑक्टोबर/	October	1985	715	598	740	281	647	492	657
नोव्हेंबर/	November	1985	709	597	740	281	647	516	656
डिसेंबर/	December	1985	715	598	740	281	649	541	663
जानेवारी/	January	1986	725	648	740	286	646	555	672
फेब्रुवारी/	February	1986	732	648	745	286	646	555	677
मार्च/	March	1986	725	648	748	286	652	555	674

तबता क्रमांक/TABLE No. 28.5 (11.5)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
औरंगाबाद/Aurangabad							
(आधारभूत वर्ष : १९६१=१००)							
(Base year : 1961=100)							
1977-78	362	..	323	218	336	330
1978-79	376	..	372	228	351	346
1979-80	416	..	436	275	362	384
1980-81	456	..	478	300	399	422
1981-82	548	..	536	316	458	496
1982-83	548	..	680	316	486	514
1983-84	630	..	768	318	522	578
1984-85	679	..	772	326	566	617
1985-86	742	..	790	326	632	672
एप्रिल/ April	1984	629	..	771	326	543	581
मे/ May	1984	644	..	771	326	543	592
जून/ June	1984	654	..	771	326	544	599
जुलै/ July	1984	667	..	771	326	558	608
ऑगस्ट/ August	1984	665	..	771	326	565	608
सप्टेंबर/ September	1984	680	..	771	326	566	617
ऑक्टोबर/October	1984	684	..	771	326	573	620
नोव्हेंबर/ November	1984	700	..	771	326	573	631
डिसेंबर/ December	1984	704	..	771	326	576	635
जानेवारी/January	1985	712	..	772	326	576	640
फेब्रुवारी/ February	1985	704	..	772	326	578	636
मार्च/ March	1985	707	..	776	326	592	641
एप्रिल/ April	1985	715	..	784	326	593	647
मे/ May	1985	721	..	784	326	593	653
जून/ June	1985	699	..	789	326	612	641
जुलै/ July	1985	714	..	789	326	614	651
ऑगस्ट/ Aug.	1985	721	..	789	326	621	659
सप्टेंबर/ Sept.	1985	733	..	789	326	621	665
ऑक्टोबर/ Oct.	1985	741	..	789	326	653	673
नोव्हेंबर/ Nov.	1985	761	..	789	326	656	688
डिसेंबर/ Dec.	1985	765	..	789	326	654	690
जानेवारी/January	1986	772	..	789	328	654	695
फेब्रुवारी/ February	1986	787	..	803	328	655	705
मार्च/ March	1986	775	..	803	328	657	698

आधार:—कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई
Source—office of the Commissioner of Labour, Bombay.

तबता क्रमांक/TABLE No 28.5 (11.5)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)		
नागपुर/Nagpur									
(आधारभूत वर्ष : १९६० = १००)									
(Base year : 1960 = 100)									
	1977-78	347	276	281	186	385	226	315
	1978-79	353	293	320	188	397	239	325
	1979-80	374	358	395	192	426	286	354
	1980-81	419	395	438	202	487	328	398
	1981-82	505	455	547	216	547	366	469
	1982-83	534	490	738	241	577	393	507
	1983-84	598	551	780	278	599	425	558
	1984-85	647	581	871	314	616	450	601
	1985-86	671	690	929	338	634	489	632
एप्रिल/	April	1984	604	560	846	297	602	440	570
मे/	May	1984	626	572	848	297	604	445	584
जून	June	1984	628	572	848	297	603	448	585
जुलै/	July	1984	643	575	848	316	616	448	597
ऑगस्ट/	August	1984	655	578	848	316	619	453	605
सप्टेंबर/	September	1984	656	578	848	316	620	451	605
ऑक्टोबर/	October	1984	656	579	848	316	620	452	606
नोव्हेंबर/	November	1984	672	591	848	316	612	452	614
डिसेंबर/	December	1984	664	589	917	316	621	452	614
जानेवारी	January	1985	655	586	917	327	623	452	610
फेब्रुवारी/	February	1985	651	594	917	327	623	452	608
मार्च/	March	1985	659	594	921	327	626	454	613
एप्रिल/	April	1985	655	604	925	327	635	456	613
मे/	May	1985	654	619	923	327	640	459	614
जून/	June	1985	654	695	923	327	637	458	616
जुलै/	July	1985	666	686	928	338	637	462	625
ऑगस्ट/	August	1985	673	673	928	338	637	476	631
सप्टेंबर/	September	1985	681	718	928	338	630	503	640
ऑक्टोबर/	October	1985	682	710	928	338	630	503	641
नोव्हेंबर/	November	1985	692	709	928	338	634	505	647
डिसेंबर/	December	1985	680	710	928	338	633	506	640
जानेवारी/	January	1986	663	710	931	347	633	508	632
फेब्रुवारी/	February	1986	667	710	935	347	633	513	635
मार्च/	March	1986	686	738	946	347	633	515	648

28. किंमती आणि निर्देशांक/PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.6 (11.6)

भारतातील शेतमजुरांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक
Consumer price index number for agricultural labourers in Maharashtra

(पाया :—जुलै १९६०—जून १९६१=१००)
(Base :—July 1960--June 1961=100)

वर्ष/महिना Year/Month		भक्ष्य निर्देशांक Food Index	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index
(1)		(2)	(3)
	1961-62	97	98
	1966-67	190	173
	1971-72	223	204
	1976-77	338	309
	1980-81	421	383
	1981-82	515	462
	1982-83	488	447
	1983-84	553	502
	1984-85	567	517
	1985-86	579	534
एप्रिल/	April 1984	548	500
मे/	May 1984	542	496
जून/	June 1984	549	502
जुलै/	July 1984	563	514
ऑगस्ट/	August 1984	577	525
सप्टेंबर/	September 1984	587	533
ऑक्टोबर/	October 1984	590	535
नोव्हेंबर/	November 1984	586	532
डिसेंबर/	December 1984	566	517
जानेवारी/	January 1985	575	523
फेब्रुवारी/	February 1985	562	516
मार्च/	March 1985	554	510
एप्रिल/	April 1985	553	512
मे/	May 1985	553	513
जून/	June 1985	563	521
जुलै/	July 1985	563	522
ऑगस्ट/	August 1985	572	528
सप्टेंबर/	September 1985	576	532
ऑक्टोबर/	October 1985	580	535
नोव्हेंबर/	November 1985	584	538
डिसेंबर/	December 1985	606	556
जानेवारी/	January 1986	607	557
फेब्रुवारी/	February 1986	597	551
मार्च/	March 1986	591	546

जाधार.—लेबर ब्युरो, सिमला.

Source :—Labour Bureau, Simla.

28. किमती आणि निर्देशांक/PRICES AND INDICES

संख्या क्रमांक/TABLE No. 28.7 (11.7)

नागरी अधिकांश कर्मचाऱ्यांसाठी ग्राहक किमतीचे निर्देशांक
Consumer price index numbers for urban non-manual employees

(पाया वर्ष-१९६०=१००)
(Base year-1960=100)

महिना/वर्ष Month/Year		अखिल भारत All India	मुंबई Bombay	पुणे Pune	नागपूर Nagpur
(1)		(2)	(3)	(4)	(5)
	1961-62	104	103	101	103
	1966-67	146	142	142	144
	1971-72	180	172	174	174
	1976-77	277	255	280	276
	1981-82	413	393	412	400
	1982-83	446	440	446	429
	1983-84	492	493	490	484
	1984-85	532	538	526	530
	1985-86	568	568	567	562
एप्रिल/	April 1984	510	517	498	507
मे/	May 1984	514	525	506	508
जून/	June 1984	523	530	516	517
जुलै/	July 1984	533	535	522	537
ऑगस्ट/	August 1984	537	539	526	534
सप्टेंबर/	September 1984	538	541	527	533
ऑक्टोबर/	October 1984	540	544	531	537
नोव्हेंबर/	November 1984	541	545	535	537
डिसेंबर/	December 1984	537	544	534	536
जानेवारी/	January 1985	538	544	540	536
फेब्रुवारी/	February 1985	537	544	540	535
मार्च/	March 1985	540	545	542	539
एप्रिल/	April 1985	546	554	546	542
मे/	May 1985	552	561	553	547
जून/	June 1985	556	565	558	556
जुलै/	July 1985	565	568	562	565
ऑगस्ट/	August 1985	570	569	564	566
सप्टेंबर/	September 1985	569	566	564	563
ऑक्टोबर/	October 1985	572	570	568	564
नोव्हेंबर/	November 1985	575	572	574	568
डिसेंबर/	December 1985	574	568	577	564
जानेवारी/	January 1986	577	573	578	568
फेब्रुवारी/	February 1986	579	576	579	568
मार्च/	March 1986	584	579	582	574

साधन :- केंद्रीय सांख्यिकी संघटना, नवी दिल्ली.

Source :- Central Statistical Organisation, New Delhi.

28. किमती आणि निर्देशांक/PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.8 (11.8)

महाराष्ट्रातील नागरी विभागातील किरकोळ किमतीचा गटवार निर्देशांक
Retail price index numbers for urban Maharashtra by group of commodities**

(वर्षा १९८२=१००)
(Base : 1982=100)

महिना/वर्षे	अन्नपद*	पान, सुपारी, तंबाखू, इत्यादी Pan, Supari, Tobacco etc.	इंधन व दिवाजला Fuel and Lighting	कापड, बिछाना व पादत्राणे Clothing, bedding and footwear	सर्कीणं Miscellaneous	सर्वसाधारण General
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1983	118.34	112.85	110.40	112.23	115.55	116.47
1984	125.22	121.53	116.14	118.92	129.60	125.53
1985	130.54	139.41	127.46	130.61	141.23	133.86
एप्रिल/ April 1984	119.90	119.95	113.31	116.36	121.98	119.90
मे/ May 1984	121.96	119.71	113.61	117.03	123.55	121.56
जून/ June 1984	124.49	124.97	114.59	117.95	126.71	124.14
जुलै/ July 1984	126.28	122.40	115.11	117.54	127.76	125.40
ऑगस्ट/ August 1984	128.33	118.77	115.50	117.65	129.10	126.89
सप्टेंबर/ September 1984	127.97	117.81	115.72	119.20	129.77	126.99
ऑक्टोबर/October 1984	127.71	117.69	116.51	119.10	130.55	127.14
नोव्हेंबर/ November 1984	127.72	119.78	116.57	119.48	131.73	127.58
डिसेंबर/ December 1984	126.10	121.26	116.92	119.76	132.59	127.04
जानेवारी/ January 1985	124.77	123.89	118.12	120.63	133.26	126.71
फेब्रुवारी/ February 1985	123.21	124.80	118.22	120.70	133.63	126.02
मार्च/ March 1985	124.19	127.29	119.53	121.64	134.52	127.02
एप्रिल/ April 1985	125.29	130.00	124.81	122.87	135.92	128.53
मे/ May 1985	127.22	134.48	124.13	120.27	136.50	129.65
जून/ June 1985	129.29	140.58	124.10	123.96	136.00	131.14
जुलै/ July 1985	131.56	139.28	124.75	123.23	139.07	133.36
ऑगस्ट/ August 1985	132.13	136.31	124.57	123.76	140.45	133.81
सप्टेंबर/ September 1985	129.55	136.24	125.33	124.33	140.56	132.53
ऑक्टोबर/ October 1985	131.14	136.02	124.99	124.95	141.03	133.55
नोव्हेंबर/ November 1985	131.10	138.43	128.02	125.68	141.71	134.03
डिसेंबर/ December 1985	131.85	140.32	128.97	125.55	141.90	134.59
जानेवारी/ January 1986	131.79	144.92	129.90	148.03	145.41	137.16
फेब्रुवारी/ February 1986	132.20	147.05	135.40	152.20	147.12	138.56
मार्च/ March 1986	133.37	149.28	134.56	152.43	147.71	139.38

टीप— *निर्देशांक काढण्यासाठी तांदूळ, गहू, ज्वारी व गारूर ह्यांची स्वस्त धान्य दुकानातील व खुल्या बाजारातील किमतीच्या भाव मापेसाठी भारीत मरामरी वापरण्यात आली आहे.

**अस्वायी/Provisional.

Note.—*Weighted average price of fair price shops and open Market for the commodities rice, wheat, Jowar and sugar have been used to calculate index number of respective commodities.

साधर.—अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

28. किमती आणि निवेसांक/PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.9 (11.9)

महाराष्ट्रातील ग्रामीण विभागातील किरकोळ किमतींचा गटवार निवेसांक
Retail price index numbers in rural Maharashtra by group of commodities**

(पाया १९८३ = १००)
(Base 1982 = 100)

महिना/वर्ष Month/Year	गट/Groups				
	अन्नगट* Food*	इंधन व दिवाबत्ती Fuel and lighting	कापड Clothing	संकीर्ण Miscellaneous	सर्वसाधारण General
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1983	116.93	113.83	108.71	112.42	115.02
1984	123.06	123.11	114.78	124.32	122.71
1985	127.36	132.77	124.46	134.93	129.28
एप्रिल/ April 1984	117.12	119.64	111.69	118.66	117.25
मे/ May 1984	118.94	119.51	113.05	119.98	118.76
जून/ June 1984	121.03	120.20	112.56	122.25	120.59
जुलै/ July 1984	124.13	121.77	113.52	123.73	123.03
ऑगस्ट/ August 1984	126.53	123.14	114.07	123.33	124.57
सप्टेंबर/ September 1984	127.62	123.13	115.17	124.56	125.60
ऑक्टोबर/ October 1984	126.51	123.29	114.08	124.71	124.88
नोव्हेंबर/ November 1984	125.68	125.56	115.46	125.52	124.83
डिसेंबर/ December 1984	123.45	125.77	116.30	126.46	123.76
जानेवारी/ January 1985	122.85	124.36	116.42	127.11	123.43
फेब्रुवारी/ February 1985	121.19	124.66	116.53	127.35	122.50
मार्च/ March 1985	121.70	126.33	118.51	128.18	123.29
एप्रिल/ April 1985	122.29	128.26	121.08	129.40	124.28
मे/ May 1985	123.37	130.82	121.59	131.03	125.56
जून/ June 1985	124.91	131.30	122.80	132.54	126.98
जुलै/ July 1985	126.91	132.12	123.59	132.61	128.35
ऑगस्ट/ August 1985	128.44	132.55	123.91	132.54	129.34
सप्टेंबर/ September 1985	127.57	131.20	123.39	132.36	128.62
ऑक्टोबर/ October 1985	128.79	132.32	125.56	133.03	129.78
नोव्हेंबर/ November 1985	128.90	131.94	125.44	133.52	129.92
डिसेंबर/ December 1985	129.25	132.40	125.15	134.71	130.42
जानेवारी/ January 1986	129.21	135.36	126.76	141.35	132.25
फेब्रुवारी/ February 1986	129.29	137.19	126.64	143.06	132.83
मार्च/ March 1986	129.36	137.74	127.65	142.97	132.97

*निवेसांक काढण्यासाठी तांदूळ, गहू, ज्वारी व साखर ह्यांची स्वस्त धान्य दुकानातील व खुल्या बाजारातील किमतीच्या भाव सापेक्षाची भारीत सरासरी वापरण्यात आली आहे.

**अस्थायी/Provisional.

*Weighted average prices of fair price shops and open market for the commodities rice, wheat, jowar and sugar have been used to calculate Index numbers respective commodities.

बाधकः—अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.
Source.—Directorate of Economics and Statistics, Bombay.

29. पंचवार्षिक योजना**FIVE-YEAR PLAN**

२९.१. राज्य योजना व केन्द्र पुरस्कृत योजना यासंबंधीची पंचवार्षिक योजनांची माहिती या विभागात दिलेली आहे.

29.1. Data on State Plan and Centrally sponsored programmes in various Five-Year Plans are presented in this section.

29. पंच वार्षिक योजना/FIVE-YEAR PLAN

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29-1 (21.1)

राज्य योजना व केंद्र पुरस्कृत योजना/State Plan and Centrally Sponsored programmes

राज्य योजना/State Plan

(रुपये कोटीत)
(Rs. in crore)

अनुक्रमांक Serial No.	विकासाचे शीर्ष	1984-85		1985-86		Head of development
		अर्थसंकल्प Budget	प्रत्यक्ष Actuals	अर्थसंकल्प Budget	प्रत्यक्ष Actuals	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	कृषि व संलग्न सेवा	193.89	135.04	123.98	136.56	Agricultural and allied services
2	सहकार	18.11	16.79	18.56	16.02	Co-operation
3	जल व वीज विकास	454.94	658.70	608.66	728.70	Water and power development
4	उद्योग व खानकाम	56.50	67.62	64.38	57.75	Industry and mining
5	परिवहन व दळणवळण	68.05	104.67	67.85	102.56	Transport and communications
6	सामाजिक व सामूहिक सेवा	358.82	386.63	381.81	396.41	Social and community services
7	रोजगार हमी योजना	84.81	229.18	40.00	245.00	Employment Guarantee scheme
8	संकीर्ण*	19.00	71.49	80.16	64.20	Other programmes*
	एकूण	1,254.13	1,670.12	1,385.20	1,747.20	Grand Total

* यात वैज्ञानिक सेवा, आर्थिक सेवा, सर्वसाधारण सेवा, जिल्हापाच्या गरजा, मुंबई विकास आणि वर्धा योजना यांचा समावेश आहे.
Includes Scientific Services, Economic Services, General Services Needs of District, Bombay Development and Wardha Plan.

केंद्र पुरस्कृत योजना
Centrally sponsored programmes

सत्यमेव जयते

(रुपये कोटीत)
(Rs. in crore)

अनुक्रमांक Serial No.	विकासाचे शीर्ष	1984-85		1985-86		Head of development
		अर्थसंकल्प Budget	प्रत्यक्ष Actuals	अर्थसंकल्प Budget	प्रत्यक्ष Actuals	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	कृषि व संलग्न सेवा	54.23	67.22	75.84	70.50	Agricultural and allied services
2	सहकार	1.97	4.42	9.62	4.67	Co-operation
3	जल व वीज विकास	11.63	23.85	35.61	32.63	Water and power development
4	उद्योग व खानकाम	15.48	15.56	12.44	12.86	Industry and mining
5	परिवहन व दळणवळण	0.71	0.73	4.21	0.72	Transport and communications
6	सामाजिक व सामूहिक सेवा	85.43	87.76	88.38	84.49	Social and Community Services
7	ग्रामीण, भूमिहीन रोजगार हमी योजना	39.50	35.93	38.77	37.06	Rural, land less, Employment Guarantee Scheme
8	संकीर्ण	1.56	1.59	0.51	1.16	Other programmes
	एकूण	210.51	237.16	265.38	244.09	Grand Total

टीप—आकडे संक्षिप्ताने लिहिल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.

Note.--Totals may not add up due to rounding

साधर.—नियोजन विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Planning Department, Government of Maharashtra, Bombay.

29. पंच-वार्षिक योजना/FIVE-YEAR PLAN

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.2 (21.2)

महाराष्ट्र राज्याचा योजनांतर्गत खर्च
Plan expenditure of Maharashtra State

(रुपये कोटीत)
(Rs. in crore)

अनुक्रमांक Serial No.	विकासाचे शीर्ष	प्रत्यक्ष झालेला खर्च Expenditure incurred in								वार्षिक योजना Annual plans			Head of Development
		पहिली पंच- वार्षिक योजना 1st five year plan 1951-56	दुसरी पंच- वार्षिक योजना 2nd five year plan 1956-61	तिसरी पंच- वार्षिक योजना 3rd five year plan 1961-66	चौथी वार्षिक योजना Annual plan 1966-69	चवथी पंच- वार्षिक योजना 4th five year plan 1969-74	पाचवी पंच- वार्षिक योजना 5th five year plan 1974-79	1981-82	1982-83	1983-84	1984-85	1985-86	
		(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	
1	कृषि व संलग्न सेवा	26.21	35.18	123.42	105.65	195.96	308.13	111.35	151.09	126.03	135.04	136.56	Agricultural and allied services
2	सहकार, साठवण व पण	4.13	30.23*	10.78	5.56	25.75	35.19	14.06	24.97	22.09	16.79	16.02	Co-operation, storage and marketing.
3	जल व वीज विकास	35.07	70.56	158.76	172.14	449.61	1,411.93	542.03	670.08	698.01	658.70	728.71	Water and power development
4	उद्योग व खाणी	3.56	6.40	14.82	10.64	39.62	105.69	32.15	42.53	53.30	67.62	57.75	Industry and mining
5	परिवहन व इन्फ्रास्ट्रक्चर	13.89	22.19	37.45	35.19	81.08	220.08	84.40	66.55	82.77	101.67	102.56	Transport and communications
6	सामाजिक व सामूहिक सेवा	71.85	58.54	39.31	56.40	208.44	427.94	197.25	275.50	327.21	386.63	396.40	Social and Community services
7	रोजगार हमी योजना	3.75	149.96	116.58	116.75	177.75	220.18	245.00	Employment guarantee scheme
8	इतर कार्यक्रम	..	3.20	0.19	0.02	0.30	1.21	12.66	10.39	17.52	71.49	64.20	Other programmes
	एकूण	154.71	226.30	434.73	385.60	1,004.51	2,660.13	1,110.47	1,357.68	1,504.66	1,670.12	1,747.20	Grand Total

टीप.—(१) *सामूहिक विकास योजनांवरील खर्च धरून आता हा खर्च कृषि व इतर सेवा हा योजनेमध्ये वर्गीकृत केला आहे.
(२) पहिल्या व दुसऱ्या पंचवार्षिक योजनेमध्ये झालेला खर्च प्रतीच्या मुंबई राज्याच्या योजनांतर्गत खर्चावरून काढलेला आहे व त्यामुळे हा खर्च अदमासे काढलेला आहे.
(३) अंकडे सक्षिप्ताने केलेल्यामुळे काही टिकाणी बेरीज सुटणार नाही.

Note.—(1) *Includes expenditure on "Community Development" which has now been classified under "Agriculture and Allied Services".
(2) The figures for 1st and 2nd plan are carved out from the plans of the composite Bombay State and therefore they are an approximate.
(3) Totals may not add up due to rounding.

आधार.—नियोजन विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.
Source.—Planning Department, Government of Maharashtra, Bombay.

सत्यमेव जयते

30. संयुक्त भांडवली संस्था**JOINT STOCK COMPANIES**

३०.१ संयुक्त भांडवली संस्थांची आकडेवारी या विभागात दिलेली आहे.

30.1. Data on Joint Stock Companies are given in this section.

30. संयुक्त भांडवली संस्था/JOINT STOCK COMPANIES

तबता क्रमांक/TABLE No. 30-1 (18.4)

संयुक्त भांडवली संस्थांची संख्या/Number of Joint Stock Companies

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा District	मर्यादित भाग-भांडवल असलेल्या कंपन्या Companies limited by shares				हमीने मर्यादित असलेल्या कंपन्या व नपयासाठी काम न करणाऱ्या संघटना Companies limited by guarantee and association not for profit				एकूण Total		District
		सार्वजनिक Public		खाजगी Private		सार्वजनिक Public		खाजगी Private		(a)	(b)	
		(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	बृहन्मंबई	2,300	2,471	20,033	23,192	166	266	31	37	22,530	25,966	Greater Bombay
2	ठाणे	6	14	471	584	477	598	Thane
3	रायगड	38	44	38	44	Raigad
4	रत्नागिरी	14	18	14	18	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	3	3	3	3	Sindhudurg
6	नाशिक	9	7	162	196	4	6	2	2	177	211	Nashik
7	धुळे	1	1	27	29	28	30	Dhule
8	जळगाव	9	10	69	81	78	91	Jalgaon
9	अहमदनगर	11	11	60	83	4	4	75	98	Ahmadnagar
10	पुणे	75	72	1,566	1,794	14	18	4	10	1,659	1,894	Pune
11	सातारा	17	18	110	123	127	141	Satara
12	सांगली	14	15	70	78	3	3	1	1	88	97	Sangli
13	सोलापूर	1	1	82	110	83	111	Solapur
14	कोल्हापूर	25	26	192	215	4	4	221	245	Kolhapur
15	औरंगाबाद	15	16	121	142	2	2	138	160	Aurangabad
16	जालना	3	3	Jalna
17	परभणी	7	8	7	8	Parbhani
18	बीड	2	3	2	3	Beed
19	नांदेड	1	1	24	25	1	1	26	27	Nanded
20	उस्मानाबाद	1	1	4	4	5	5	Osmanabad
21	लातूर	1	1	..	3	1	4	Latur
22	बुलढाणा	4	1	6	6	..	3	10	10	Buldana
23	अकोला	13	13	39	41	2	2	54	56	Akola
24	अमरावती	6	6	54	59	60	65	Amravati
25	यवतमाळ	6	6	12	14	18	20	Yavatmal
26	वर्धा	3	3	16	16	1	1	20	20	Wardha
27	नागपूर	55	59	391	460	9	12	4	4	459	535	Nagpur
28	भंडारा	3	3	21	24	24	27	Bhandara
29	चंद्रपूर	3	2	8	9	..	1	11	12	Chandrapur
30	गडचिरोली	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		2,579	2,758	23,602	27,367	210	323	42	54	26,433	30,502	Maharashtra State

Note.—(a) = ३१-३-१९८५ रोजी/As on 31-3-1985.

(b) = ३१-३-१९८६ रोजी/As on 31-3-1986.

आधार.—कंपनी व्यवहार खाते, कायदा, न्याय आणि कंपनी व्यवहार, मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली.

Source.—Department of Company Affairs, Ministry of Law, Justice and Company Affairs, Government of India, New Delhi.

३१. स्थानिक संस्था :—

३१.१. महाराष्ट्र राज्यातील सर्व ग्रामपंचायती, नगरपरिषदा/ महानगरपालिका व जिल्हा परिषदा यांचे उत्पन्न व खर्च यासंबंधची माहिती या विभागात दिली आहे.

३१.२. ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्चासंबंधीची माहिती अनुक्रमे सुरवातीची, शिल्लक व अखेरची शिल्लक वगळून दिलेली आहे. उत्पन्न या शीर्षाखाली अनुदाने, कर व इतर उत्पन्न यासंबंधीची स्वतंत्र माहिती दर्शविली आहे. अनुदानामध्ये शासकीय अनुदाने तसेच जिल्हा परिषदा व पंचायत समित्यांकडून विकासविषयक कामांसाठी मिळालेल्या अनुदानांचा समावेश आहे. शासकीय अनुदाने मुख्यतः जमीन महसूल अनुदान, समीकरण अनुदान व स्थानिक उपकर अनुदान ही आहेत. इतर करांमध्ये ग्रामपंचायतीने लादलेले कर व दर यांचा समावेश आहे तसेच ग्रामपंचायतीच्या इतर उत्पन्नाची साधने म्हणजे अंशदाने, देणग्या, बक्षिसे आणि नियमांचा भंग केल्याबद्दल दंड ही आहेत.

३१.३. प्रत्येक नगरपालिकेचे उत्पन्न (१) दर व कर व (२) इतर साधने यानुसार दर्शविले आहे. मुख्यत्वे महागाई भत्ता, रस्ते, पाणी पुरवठा, शिक्षण, वैद्यकीय बाबी आणि जमीन महसूलाची टक्केवारी वगैरे यासाठी दिलेल्या शासकीय अनुदानांचा समावेश "इतर साधने" यात आहे. असाधारण उत्पन्नामध्ये कर्जे, आगाऊ रकमा, ठेवी, विक्रीसाठी मिळालेले उत्पन्न यांचा समावेश आहे. याच धर्तीवर महापालिकांच्या उत्पन्नासंबंधीची माहिती दिली आहे. नगरपालिका व महापालिका यांच्या खर्चाचा तपशील नेहमीचा व असाधारण खर्च आणि कर्जे असा स्वतंत्रपणे दिला आहे. नेहमीच्या खर्चाचा तपशील सहा ढोबळ लेखा शीर्षाखाली दर्शविला असून त्यात भाडवली व महसूली खर्च समाविष्ट आहे. मुंबई महापालिकेचे लेखे (१) शहरक्षेत्र, (२) उपनगर क्षेत्र, (३) विस्तारित उपनगर क्षेत्र, (४) शिक्षण निधी, (५) सुधार योजना व (६) शहर व उपनगरे यांसाठी गलिच्छ वस्ती निर्मूलन योजना, या बाबीसाठी स्वतंत्र ठेवले आहेत. संपूर्ण मुंबई महापालिकेसाठी एकूण बेरीज ही वरील लेख्यांचे एकत्रिकरण करून व लेखांमार्फत फेरफार वगळून केली आहे. मात्र यामध्ये बेस्ट हफ-क्रमांचे उत्पन्न व खर्च यांचा समावेश केला नाही. नागपूर महापालिकेच्या बाबतीत उत्पन्न व खर्च दर्शविताना नागपूर सुधारप्रण्यासचा त्यात समावेश केला नाही. या बाबतीत असे नमूद करण्यात येते की, सर्व नगरपरिषदा व महापालिका उत्पन्न व खर्चाचे लेखे समान पद्धतीने ठेवत नाहीत. परिणामतः तुलनात्मक आकडेवारी तयार करणे फार कठीण जाते. त्यामुळे येथे दिलेली आकडेवारी ही ढोबळमानाने केलेले वर्गीकरण समजावे.

३१.४. जिल्हापरिषदांचे उत्पन्न व खर्च यात अनुक्रमे सुरवातीची शिल्लक व अखेरची शिल्लक यांचा समावेश नाही. उत्पन्न हे चार उपशीर्षाखाली दर्शविले आहे. ती अशी (१) स्वनिर्मिती, (२) शासकीय अनुदाने, (३) अभिकरण योजनांसाठी अनुदाने व

31. Local Bodies:—

31.1 Information on income and expenditure of all Village Panchayats, Municipal Councils, Municipal Corporations and Zilla Parishads is given in this section.

31.2 Income and expenditure of Village Panchayats are exclusive of opening and closing balance respectively. Under income, information is separately shown under grants, taxes and other income, grants include Government grants as well as grants from Zilla Parishads and Panchayat Samitis for development activities, Government grants are mainly Land Revenue grants, equalization grants and "Local cess grants." The other taxes include other taxes and fees imposed by the village Panchayats. Similarly, the other income of village Panchayats is contributions, donations, gifts and fines for contraventions of rules.

31.3 The receipts position of each Municipal body is shown according to (i) Municipal rates and taxes and (ii) other sources. Government grants under (iii) other sources are mainly grants on account of dearness allowance, grants for roads, for water-supply, for educational purposes for medical purposes and on account of percentage in land revenue, etc. The income from extraordinary receipts and debts includes loans, advances, deposits, sale-proceeds, etc., similar income position in respect of Municipal Corporations is also given. The expenditure by Municipal Councils and by Municipal Corporations has been shown separately under current and under extraordinary expenditure and debts. The break-up of current expenditure is shown under six broad heads of the expenditure and includes both capital and revenue expenditure. The accounts of the Bombay Municipal Corporation are maintained separately for (i) city area, (ii) suburban area, (iii) extended suburban area, (iv) education fund, (v) improvement scheme, and (vi) slum clearance scheme for city and suburban areas. The totals for the entire Bombay Municipal Corporation are arrived at by summing up the above accounts excluding the inter-account transfers. They however, do not cover the income and expenditure of Bombay Electricity Supply and Transport Undertakings. In the case of Nagpur Municipal Corporation income and expenditure of Nagpur Improvement Trust is not included. It may be mentioned here that all the Municipalities do not follow a uniform procedure for presentation of statistics regarding income and expenditure, with the result that it was very difficult to build up these statistics on comparable basis. The figures shown in these statements may, therefore, be regarded as only broad distribution into the items shown.

31.4 The receipts and expenditure of the Zilla Parishads are exclusive of opening balance and closing balance, respectively. The receipts are shown under four sub-heads viz. (i) Self-raised resources, (ii)

(४) कर्जे, स्वनिर्मित उत्पन्नामध्ये मुख्यत्वे जमीन महसूल उपकर, स्थानिक उपकर, जमीन महसूल, इतर कर व जिल्हापरिषदांना लादलेले कर व दर यांचा समावेश आहे. शासकीय अनुदानात मुख्यत्वे जमीन महसूल अनुदान, सहेतूक अनुदान, आस्थापना अनुदान, योजना अनुदान, गट अनुदान इत्यादींचा समावेश आहे. खर्चाचा तपशील (१) सर्वसाधारण प्रशासन, (२) शिक्षण, (३) समाज विकास, (४) कर्ज विभाग व (५) इतर या पाच भागात दर्शविला आहे. समाजविकासासाठी दर्शविलेल्या खर्चामध्ये "संकीर्ण विभाग" या शीर्षखाली खर्चाचा समावेश नाही. तसेच हा खर्च फक्त महसूली खर्च असून त्यात भांडवली खर्च व कर्ज व आगाऊ रकमा यांचा समावेश नाही, परंतु त्यात स्थानिक विकास कामे, अभिकरण योजना, प्रशिक्षण योजना आणि सर्वसाधारण योजना यावरील महसूली खर्चाचा समावेश आहे.

Government grants, (iii) grants for agency schemes and (iv) debt section, Self-raised resources are mainly land revenue cess, local cess, local revenues, other taxes and fees imposed by the Zilla Parishads. While Government grants are mainly land revenue grants, purposive grants, establishment grants, plan grants, block grants etc. The expenditure is likewise shown under five broad heads, viz. (i) General administration, (ii) education, (iii) community development, (iv) debt section and (v) others. The expenditure under community development is exclusive of expenditure under the head miscellaneous departments. It is also restricted to revenue expenditure and does not include capital expenditure and loans and advances. However, it includes revenue expenditure under local development works, agency scheme, training scheme and other general schemes.

31. स्थानिक संस्था/LOCAL BODIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 31.1 (1.8)

महाराष्ट्र राज्यातील तालुके व पंचायत समित्या

Table showing names of talukas and panchayat samities in Maharashtra State

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा, तालुका आणि पंचायत समित्यांचे नाव	Name of the district, taluka and panchayat samiti	अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा, तालुका आणि पंचायत समित्यांचे नाव	Name of the district, talu/ and panchayat samiti
(1)	(2)		(1)	(2)	
1	बृहन्मंबई अंधेरी* बोरिवली* कुर्ला*	Greater Bombay Andheri* Borivali* Kurla*	6	नाशिक नाशिक पेट दिंडोरी सुरगाणा कळवण बागलण मालेगाव चांदोर नांदगाव येवले निफाड सिन्नर इगतपुरी	Nashik Nashik Paiit Dindori Surgaua Kalwan Baglan Malegaon Chandor Nandgaon Yeola NiPhad Sinner Igatpuri
2	ठाणे ठाणे वसई पालघर डहाणू तालासरी जवहार मोखाडा वाडा भिवंडी शहापूर मुरबाड कल्याण उल्हासनगर	Thane Thane Vasai Palghar Dahanu Talasari Jawhar Mokhada Wada Bhivandi Shahapur Murbad Kalyan Ulhasnagar	7	धुळे धुळे साक्री नवापूर नंदुरबार तळोदे अककलकुवा अकरणी शहादा शिरपुर सिंदखेड	Dhule Dhule Sakri Nawapur Nandurbar Talode Akalkuva Akarani Shahada Shirpur Sindhkhed
3	रायगड अलिबाग उरण पनवेल करंजत खालापूर पेण सुधागड रोहा माणगाव महाड पोलादपूर महनाळा श्रीवर्धन मुरुड	Raigad Alibag Uran Panvel Karjat Khalapur Pen Sudhagad Roha Mangaon Mahad Poladpur Mhasala Srivardhan Murud	8	जळगाव जळगाव चोपडा यावल रावेर एदलाबाद भुसावळ जामनेर पाचोरा चाळीसगाव भडगाव पाळोला एरंदोल अमळनेर	Julgaon Jalgaon Chopda Yawal Raver Edalabad Bhusawal Jamner Pachora Chalisgaon Bhadgaon Parola Erandol Amalner
4	रत्नागिरी रत्नागिरी गुहागर दापोली मंजगाव खेड चिपळण संगमेश्वर लाजा राजापूर सिंधुदुर्ग कणकवली कुडाळ सावंतवाडी वेगुर्ला मालवण देवगड वभववाडी	Ratnagiri Ratnagiri Guhagar Dapoli Manjangaon Khed Chiplun Sangameshwar Lanja Rajapur Sindhudurg Kankavli Kudal Sawantwadi Vengurla Malvan Devgad Vai bhavwadi	9	अहमदनगर अहमदनगर राहुरी श्रीरामपूर नेवामे शेवगाव पाथर्डी जामखेड करंजत श्रीगंडी पारनेर अकोला संगमनेर कोपरगाव	Ahmednagar Ahmednagar Rahuri Shrirampur Nevasa Shevgaon Pathardi Jamkhed Karjat Shrigonda Parner Akola Sangamner Kopargaoon

(1)	(2)	(1)	(2)		
10	पुणे पुणे शहर* हवेली खेड आंबेगाव जुन्नर सिरूर दोड इंदापूर बारासती पुरंदर भोर वेल्ले मुळशी मावळ	Pune Pune City* Haveli Khod Ambegaon Junner Sirur Dhond Indapur Baramati Purandhar Bhor Velhe Mulshi Maval	15	बीरंगाबाव बीरंगाबाव खुन्दाबाव कन्नड सोयगाव सिल्लोड पैठण गंगापूर वैजपूर	Aurangabad Aurangabad Khuldabad Kannad Soegaon Sillod Paithan Gangapur Vajapur
11	सातारा सातारा वाई खंडाळा कोरेगाव फळटण माण खटाव कराड पाटण जावळी महाबलेश्वर	Satara Satara Wai Khandala Koregaon Phaltan Man Khatau Karad Patan Javli Mahabaleshwar	16	जालना जालना अंबड जाफगाव परतूर भोकरदन	Jalna Jalna Ambad Jafferabad Partur Bhokardan
12	सांगली मिरज बामनाव खानापूर आटपाडी जत कवठे मंत्रांकळ नाळवा शिराळा	Sangli Miraj Tasgaon Khanapur Atpadi Jath Kavathe Mahankal Valva Shirala	17	परभणी परभणी जिंतूर हिंगोली कळमनुरी बसमत गंगखेड पाथरी	Parbhani Parbhani Jintur Hingoli Kalamnuri Basmath Gangakhed Pathri
13	सोलापूर उत्तर सोलापूर बाशी अक्कलकोट दक्षिण सोलापूर मोहोळ मंगळवेढे पंढरपूर सांगोला माळशिरस करमाळा माढा	Solapur North Solapur Barshi Akkalkot South Solapur Mohol Mangalvedhe Pandharpur Sangola Malsiras Karmala Madha	18	बीड बीड गेवराई मांजलेगाव आंबेजोगाई केज पाटोदा आष्टी	Beed Beed Gevrai Manjlegaon Ambajogai Kaij Patoda Ashti
14	कोल्हापूर करवीर पन्हाळा हातकणगे शिरोळ कागल गडहिंगलज चांदगाड आजरा बुधरगाड राधानगरी बावडा	Kolhapur Karvir Panhala Hatkanagale Shirol Kagal Gadhinglaj Chandgad Ajra Budhargad Radhanagari Bavda	19	नांदेड नांदेड हदगाव किनवट भोकर बिलोली देगलूर मुखेड कंधार	Nanded Nanded Hadgaon Kinwat Bhokar Biloli Deglur Mukhed Kandhar
			20	उस्मानाबाद उस्मानाबाद कळंब लातूर अहमदपूर उदगीर निलगा औसा उमरगा तुळजापूर परंदा भूम	Osmanabad Osmanabad Kallam Latur Ahmadpur Udgir Nilanga Ausa Umarga Tuljapur Parenda Bhum
			21	बुलढाणा चिखली देऊळगांवराजा बुलढाणा मल्कापूर मल्कापूर	Buldana Chikhli Deulgaon-Raja Buldana Malkapur Malkapur

सप्तम कर्मांक/TABLE No. 31.1 (1.8)—contd.

(1)	(2)	(1)	(2)		
21—contd.	बळगाव संग्रामपूर खामगाव शेगाव मेहकर सिंधखेड-राजा लोणार	Jalgaon Sangrampur Khamgaon Shegaon Mehkar Sindkhed-Raja Lonar	25	वर्धा वर्धा देवळी सेलू आर्वी कारजा हिंगणघाट समुद्रपूर	Wardha Wardha Deoli Seloo Arvi Karanja Hinganghat Samudrapur
22	अकोला अकोला बाशी टाकळी अकोट तेल्हारा मुक्तिनापूर कारजा मंगरुळपीर मनोरा वाशिम मालेगाव रिसोड बाळापूर पानूर	Akola Akola Barsi Takli Akot Telhara Murtizapur Karanja Mangrulpir Manora Washim Malegaon Risod Balapur Patur	26	नागपूर नागपूर हिंगणा कामठी नागपूर शहर काटोल नरखेड सावनेर कळमेश्वर रामटेक पारसेनी मौदा उमरेड भिवापूर कुही	Nagpur Nagpur Hingna Kamptee Nagpur City Katol Narkhed Saoner Kalmeshwar Ramtek Parseoni Mauda Umrer Bhiwapur Kuhi
23	अमरावती अमरावती नांदगाव खांदेस्वर भातकुली अचलपूर चांदूर बाजार मोर्शी वरुड चांदूर रेल्वे त्रिवसा दर्यापूर अंजनगांव मेलघाट चिखलदरा धारणी	Amravati Amravati Nandgaon-Khandeshwar Bhatkuli Achalpur Chandur Bazar Morshi Warud Chandur Railway Teosa Daryapur Anjangaon Melghat Chikhaldara Dharni	27	भंडारा भंडारा पवनी मोहाडी तुमसर गोंदिया गोरेगांव सालेकसा आमगांव तिरोरा साकोली देवळी लाक्षापूर मोरेगांव अर्जुनी	Bhandara Bhandara Paoni Mohadi Tumsar Gondia Goregaon Salekasa Amgaon Tirora Sakoli Deoli Lakhandur Moregaon Arjuni
	यवतमाळ यवतमाळ बाभुळगाव कलम केलापूर पान्दबर्कादा रालेगाव घाटान्जी वानी मोरेगांव पुसद महागाव उमरखेड दारव्हा नेर दिग्रस	Yavatmal Yavatmal Babulgaon Kalam Kelapur Pandbarkoda Ralegaon Ghatanji Wani Moregaon Pusad Mahagaon Umarkhed Darwha Ner Digras	28	चंद्रपूर चंद्रपूर गोंड पीपरी मूल वरोरा चिमूर भद्रावती ब्रह्मपुरी सिंदेवाही नागभोई राजुरा	Chandrapur Chandrapur Gond Pipri Muli Warora Chimur Bhadravati Brahamapuri Sindewahi Nagbhid Rajura
			29	गडचिरोली गडचिरोली धानोरा कुरुखेडा आरमोरी चामोर्शी सिरोंचा अहेरी इटापल्ली	Gadchiroli Gadchiroli Dhanora Kurkheda Armori Chamorshi Sironcha Aheri Etapalli

टीप.—*बृहन्मुंबई जिल्हा, पुणे शहर तहसील व नागपूर शहर यामध्ये पंचायत समिती नाहीत.

Note.—*In Greater Bombay district, Pune city tahsil and Nagpur City no Panchayat Samiti exists.

31. स्थानिक संस्था/

संस्था क्रमांक/

ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न आणि खर्च/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	ग्रामपंचायतीची संख्या No. of Village Panchayats	सामील केलेली गावे No. of Villages covered	लोकसंख्या (हजाराने) Population (000)	उत्पन्न Income	
					एकूण अंशदाने, दणभ्या, बक्षिसे Total Grants, Contributions & Donations	इमारती व जमीन यावरील कर Taxes on Lands and Buildings
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	हाणे	903	1,638	2,275	7,451	11,117
2	रायगड	660	1,770	1,318	8,707	4,676
3	रत्नागिरी	759	1,119	1,286	7,417	2,453
4	सिंधुदुर्ग	400	408	683	6,256	1,079
5	नाशिक	1,247	1,640	2,149	6,692	3,103
6	बुध्दे	945	1,403	1,669	4,175	1,437
7	जळगाव	1,072	1,453	1,996	8,204	4,985
8	अहमदनगर	1,162	1,318	2,371	5,218	2,492
9	पुणे	1,151	1,504	2,347	5,772	4,361
10	सातारा	1,198	1,173	1,798	6,891	3,408
11	सांगली	631	544	1,469	11,273	2,438
12	सोलापूर	929	945	1,847	7,049	2,729
13	कोल्हापूर	902	1,094	1,925	11,582	3,587
14	औरंगाबाद	697	1,186	1,187	3,442	1,455
15	परभणी	1,056	1,438	1,487	10,042	1,082
16	बीड	897	1,000	1,264	3,723	1,297
17	नांदेड	1,147	1,388	1,422	2,897	1,184
18	उस्मानाबाद	527	640	1,887	3,163	773
19	जालना	556	928	879	2,080	871
20	लातूर	637	821	910	7,271	807
21	बुलढाणा	801	1,397	1,230	10,159	1,461
22	अकोला	956	1,708	1,372	6,414	1,193
23	अमरावती	803	1,978	1,317	5,181	2,700
24	यवतमाळ	1,126	1,931	1,475	7,501	2,812
25	वर्धा	484	1,376	695	2,892	1,109
26	नागपूर	722	1,884	1,145	12,952	2,630
27	भंडारा	1,007	1,659	1,609	4,830	2,273
28	चंद्रपूर	788	1,742	1,039	3,174	2,532
29	गडचिरोली	468	1,631	779	2,666	1,499
महाराष्ट्र राज्य		24,631	38,716	42,830	1,85,074	73,543

आधार—अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

LOCAL BODIES

TABLE No. 31-2-A (19.1)

Income and expenditure of Village Panchayats

(1984-85)

(रुपये हजारोंत)
(Rs. in thousand)

जकात कर Octroi	इतर कर व दर दगैरे Other taxes and fees	उत्पन्न Income		एकूण उत्पन्न Total Income	एकूण खर्च Total expenditure	District
		एकूण कर व दर Total taxes and fees	सुरुवातीची गिल्लक धरून इतर मार्गांनी मिळालेले उत्पन्न Income from other sources including opening balance			
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)
69	6,316	17,502	11,281	36,234	30,273	Thane
1,453	2,516	8,645	7,595	24,947	18,372	Raigad
..	505	2,958	4,989	15,364	10,605	Ratnagiri
..	346	1,425	2,207	9,888	7,604	Sindhudurg
704	10,666	14,473	7,537	28,702	20,960	Nashik
..	3,937	5,374	87,89	18,338	14,004	Dhule
793	11,222	17,000	15,953	41,157	32,886	Jalgaon
1,256	2,164	5,912	21,593	32,723	24,088	Ahmadnagar
291	3,673	8,325	14,079	28,176	20,005	Pune
1,562	3,445	8,415	15,600	30,906	21,019	Satara
11	5,255	7,704	5,770	24,747	18,877	Sangli
2,666	4,723	10,118	5,642	22,809	18,564	Solapur
..	9,296	12,883	9,171	33,636	25,010	Kolhapur
..	942	2,397	5,006	10,845	6,875	Aurangabad
..	1,015	2,097	705	12,844	13,410	Parbhani
..	309	1,606	5,039	10,368	3,594	Beed
..	1,678	2,862	4,244	10,003	7,765	Nanded
..	239	1,012	4,106	8,281	4,759	Osmanabad
..	1,480	2,351	5,205	9,636	3,621	Jalna
15	1,688	2,510	4,967	14,748	12,040	Latur
2	192	1,655	4,341	16,155	12,275	Buldana
..	571	1,764	..	8,178	7,530	Akola
..	625	3,325	2,951	11,457	13,684	Amravati
..	601	3,413	12,578	23,492	13,651	Yavatmal
..	484	1,593	4,755	9,240	5,465	Wardha
260	784	3,674	5,004	22,230	15,987	Nagpur
..	1,417	3,690	4,818	13,338	9,579	Bhandara
209	1,591	4,332	8,505	16,011	10,382	Chandrapur
..	903	2,402	3,015	8,083	5,597	Gaichiroli
9,291	78,583	1,61,417	2,06,045	5,52,536	4,08,391	Maharashtra State

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Bombay

31. स्थानिक संस्था/LOCAL BODIES

तबता क्रमांक/TABLE No. 31.2 B (19.1)

ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च/Income and Expenditure of Village Panchayats (1985-86)

(रुपये हजाराने)/(Rs. in thousands)

क्रमांक Serial No.	जिल्हाचे नाव	ग्रामपंचायतीची संख्या	सामील केलेली गावे	No. of villages covered	लोकसंख्या (हजाराने)	एकूण असुराने, देण्या व बक्षिसे	उत्पन्न/Income					एकूण उत्पन्न Total Income	एकूण खर्च Total Expenditure	Name of the District
							No. of Village Panchayats	No. of villages covered	Population ('000)	Total Grants, contributions and donations	Taxes on Buildings and lands			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)	
1	ठाणे	891	1,638	2,275	7,578	9,123	130	5,681	14,934	10,797	33,309	28,513	Thane	
2	रायगड	660	1,770	1,318	9,936	6,607	1,471	2,896	10,974	8,167	29,077	21,730	Raigad	
3	रत्नागिरी	759	1,119	1,286	7,586	2,933	..	788	3,721	5,045	16,352	11,319	Ratnagiri	
4	सिंधुदुर्ग	400	408	683	7,178	1,228	..	393	1,621	2,283	11,082	8,325	Sindhudurg	
5	नागिक	1,247	1,640	2,149	8,064	3,958	462	9,913	14,333	7,742	30,139	22,164	Nashik	
6	धुळे	952	1,403	1,669	10,801	1,293	175	3,830	5,298	..	16,099	16,261	Dhule	
7	जळगाव	1,073	1,453	1,996	18,527	4,799	835	5,091	10,725	14,881	44,133	35,256	Jalgaon	
8	अहमदनगर	1,161	1,318	2,371	7,112	2,807	1,310	7,215	11,332	16,482	34,926	25,042	Ahmadnagar	
9	पुणे	1,170	1,504	2,347	17,324	5,757	220	4,277	10,254	16,697	44,315	29,361	Pune	
10	सातारा	1,212	1,173	1,798	12,243	3,007	1,884	1,965	6,856	12,808	31,907	21,276	Satara	
11	सांगली	631	544	1,469	11,140	2,516	38	6,178	8,732	5,871	25,743	19,302	Sangli	
12	सोलापूर	938	945	1,847	9,578	3,335	2,922	5,457	11,714	3,067	24,359	23,478	Solapur	
13	कोल्हापूर	903	1,094	1,925	15,001	4,011	..	10,382	14,393	8,617	38,011	28,723	Kolhapur	
14	जोश्याबाद	694	1,186	1,187	2,874	1,701	..	1,625	3,326	4,804	11,004	8,219	Aurangabad	
15	परभणी	1,062	1,438	1,487	11,875	1,218	..	977	2,195	7,200	21,270	13,932	Parbhani	
16	बीड	898	1,000	1,264	4,676	1,805	..	1,393	3,198	6,788	14,662	8,201	Beed	
17	नांदेड	1,148	1,388	1,422	5,090	2,506	..	1,762	4,268	2,773	12,131	9,093	Nanded	
18	उस्मानाबाद	530	640	1,887	2,363	562	..	331	893	3,536	6,792	4,915	Osmanabad	
19	जालना	557	928	879	1,147	653	..	1,348	2,001	6,220	9,368	3,755	Jalna	
20	लातूर	646	821	910	7,313	1,360	101	1,937	3,398	3,840	14,551	11,363	Latur	
21	बुलढाणा	801	1,397	1,230	10,375	1,932	..	222	2,154	4,484	17,013	12,807	Buldana	
22	अकोला	956	1,708	1,372	6,855	2,692	2	922	3,616	5,444	15,915	10,048	Akola	
23	अमरावती	803	1,978	1,317	5,432	2,090	..	1,119	3,269	8,790	17,431	12,975	Amravati	
24	यवतमाळ	1,126	1,931	1,475	8,841	2,886	..	569	3,455	14,030	26,326	16,462	Yavatmal	
25	वर्धा	484	1,376	695	4,743	1,588	..	411	1,999	4,491	11,233	7,250	Wardha	
26	नागपूर	722	1,884	1,145	13,617	2,884	19	652	3,555	7,105	24,277	16,830	Nagpur	
27	भंडारा	1,010	1,659	1,609	6,691	2,581	..	1,587	4,168	3,759	14,618	10,253	Bhandara	
28	चंद्रपूर	789	1,742	1,039	5,733	3,040	261	1,735	5,036	6,653	17,422	10,527	Chandrapur	
29	गडचिरोली	465	1,631	779	2,551	1,645	..	281	1,926	3,632	8,109	5,757	Gadchiroli	
महाराष्ट्र राज्य		24,688	38,716	42,830	2,42,284	82,517	9,830	80,937	1,73,284	2,06,006	6,21,574	4,53,137	Maharashtra State	

Source—अर्थ व सांख्यिकी विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई. Source—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

31. स्थानिक संस्था/LOCAL BODIES.

तक्ता क्रमांक/FABLE No. 31.3-A (19.2)

नगर परिषदा आणि महानगरपालिकांचे उत्पन्न
Income of Municipal Councils and Corporations

(1984-85)

(रुपये हजाराने)
(Rs. in thousand)

क्रमांक Serial No.	जिल्हा/नगरपरिषदा/ महानगरपालिका	गुजरातीची शिल्लक Openings Balance	I - Rates and taxes				IV - Other sources				Total (9 + 10 + 11)	Total (5 + 7 + 8 + 12 + 13)	District/Municipal Councils/Corporations	
			जकात Charitable contributions	घरावरील व जमिनीवरील कर Taxes on houses and lands	इतर कर व शुल्क Other taxes and duties	Total (4 + 5 + 6)	मासवीर्य बंदस्ताने Government grants	शैक्षणिक संस्थांकडून फी Fees from educational institutions	बाजार व कलकलाने याच्यार्पासून उत्पन्न Receipts from markets and slaughter houses	सहोप Miscellaneous				Total (9 + 10 + 11)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1.	रायगड	..	76,129	15,898	2,993	95,020	34,180	6,590	991	8,058	15,639	14,057	1,64,783	Thane
1.1	उदुपलवरा	..	29,600	7,256	128	36,784	9,323	6,590	101	5,701	12,392	..	60,266	Ulhasnagar
1.2	भिवंडी-निजामपूर	..	44,917	7,942	2,640	55,499	21,225	..	743	1,912	2,655	11,809	93,992	Bhivandi-Nizampur
1.3	वसई	..	1,514	554	67	2,135	3,375	..	117	404	521	624	7,088	Vasai
1.4	जवहार	..	298	146	158	602	257	..	30	41	71	1,624	3,467	Jawhar
2.	रायगड	..	23,384	7,045	2,755	33,184	12,564	1	405	2,752	3,158	22,189	85,610	Raigad
2.1	पुणे	..	3,814	1,288	630	5,732	2,448	..	157	212	369	5,403	15,971	Panvel
2.2	खापेरी	..	10,973	2,999	214	14,186	3,774	1	58	1,432	1,491	9,593	34,081	Khopoli
2.3	अजिबाद	..	935	584	332	1,851	690	..	71	45	116	830	3,851	Alibag
2.4	मराठ	..	1,565	280	140	1,985	1,256	..	19	196	215	1,230	5,148	Mahad
2.5	पेण	..	1,660	538	164	2,362	1,803	..	3	190	193	1,840	7,580	Pen
2.6	रोहा	..	620	258	158	1,036	657	..	22	176	198	208	2,366	Roha
2.7	उरण	..	2,380	566	445	3,421	787	..	23	312	335	864	7,723	Uran
2.8	मुरड-अंबिक	..	639	179	32	850	303	..	8	83	91	1,403	3,679	Murud-Janjira
2.9	श्रीवर्धन	..	625	129	52	806	367	..	26	80	106	189	2,421	Shriwardhan
2.10	माथेरान	..	173	194	588	955	479	..	18	26	44	229	2,490	Matheran

तत्त्वा क्रमिक/TABLE No. 31.3-A (19.2) - contd.
(स्वयं हजारान्)/
(Rs. in Thousand)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
3.	रत्नागिरी	8,932	10,078	2,649	2,039	14,765	8,841	..	290	1,599	1,889	6,945	41,373	Ratnagiri—
3.1	रत्नागिरी	2,326	5,109	1,633	1,591	8,333	5,945	..	203	536	739	3,084	20,427	Ratnagiri
3.2	चिपळूण	3,857	2,735	685	288	3,708	1,531	..	84	703	787	2,176	12,059	Chiplun
3.3	वेड	1,462	1,165	218	78	1,461	660	..	2	180	182	952	4,717	Kbed
3.4	राजापूर	1,287	1,069	113	82	1,264	705	..	1	180	181	733	4,170	Rajapur
4.	सिंधुदुर्ग	4,137	4,270	676	128	5,074	2,742	..	136	832	968	2,808	15,729	Sindhudurg—
4.1	मालवण	2,670	1,319	230	27	1,576	870	..	42	295	337	2,138	7,591	Malwan
4.2	वेगुर्ला	419	934	125	72	1,131	786	..	34	342	376	..	2,712	Vengurla
4.3	सावंतवाडी	1,048	2,017	321	29	2,367	1,086	..	60	195	255	670	5,426	Sawantwadi
5.	नाशिक	7,234	40,331	8,047	5,321	53,699	35,082	42	1,227	5,186	6,455	14,858	1,17,328	Nashik—
5.1	मुल्गाव	2,353	31,109	5,928	1,661	38,698	22,406	..	408	1,813	2,221	7,144	72,822	Mulgaon
5.2	सन्माड	1,394	2,085	463	847	3,995	5,945	37	559	229	825	2,556	14,715	Manmad
5.3	इगतपुरी	1,440	785	261	3	1,019	714	2	1	825	828	498	4,529	Igatpuri
5.4	नांदगाव	517	745	181	198	1,124	2,308	..	20	137	157	..	4,106	Nandgaon
5.5	सिन्नर	125	1,067	247	727	2,041	765	..	1	1,444	1,445	..	4,376	Sinnar
5.6	येवला	125	1,684	315	688	2,687	1,609	..	8	227	235	3,408	8,064	Yeola
5.7	ट्यांक	379	148	41	63	252	322	..	33	107	140	251	1,344	Trimbak
5.8	भगुर	285	360	135	128	623	416	3	71	57	131	256	1,711	Bagur
5.9	सटाणा	616	1,748	476	1,006	3,230	597	..	126	347	473	745	5,661	Satana
6.	डहूले	13,097	21,832	7,416	4,269	33,517	22,799	175	1,601	8,697	10,473	25,063	1,04,949	Dhule—
6.1	डहूले	8,346	12,265	5,000	2,120	19,385	10,592	9	487	1,852	2,348	18,455	59,126	Dhule
6.2	नंदुरबार	1,247	4,171	617	722	5,510	6,860	1	13	5,846	5,860	880	20,357	Nandurbar
6.3	शिरपुर-वरवडे	612	1,570	609	457	2,636	1,242	124	334	70	528	1,356	6,374	Shirpur Varvade
6.4	तलोदा	326	369	237	151	757	743	..	45	42	87	719	2,632	Talode
6.5	शाहदा	877	1,481	416	436	2,333	1,702	39	432	207	678	1,861	7,451	Shahade
6.6	दोडाचो-वरवडे	1,422	1,632	380	203	2,215	1,174	2	274	352	628	1,792	7,231	Dondaicha Varvade
6.7	नावापूर	267	344	157	180	681	486	..	16	328	344	..	1,778	Navapur
7.	जांजगाव	8,651	35,551	11,486	12,660	59,697	43,088	450	1,063	16,198	17,711	30,154	1,59,301	Jaingao—
7.1	जळगाव	517	11,943	4,436	5,745	22,124	11,433	..	250	7,145	7,395	4,031	45,500	Jalgaon
7.2	भुसावळ	688	2,969	2,588	2,004	7,561	9,538	135	14	1,852	2,601	5,200	25,008	Bhusawal
7.3	अमळनेर	665	6,927	740	832	8,499	7,395	..	204	1,310	1,514	10,967	29,040	Amalner
7.4	चळीसगाव	2,922	3,364	1,058	991	5,413	6,466	..	104	1,291	1,395	1,448	17,644	Chalisgaon
7.5	चोपडा	516	1,551	445	797	2,793	1,220	56	70	51	177	1,677	6,383	Chopda
7.6	पाचोरा	517	3,157	508	91	3,756	1,647	..	21	1,291	1,312	2,617	9,849	Pachora
7.7	फैजपूर	291	509	164	199	872	630	133	48	40	221	397	2,411	Faizapur
7.8	यावल	539	773	198	220	1,191	577	84	37	194	315	352	2,974	Yaval
7.9	रावर	844	1,161	273	478	1,912	771	..	81	365	446	1,351	5,324	Raver
7.10	सावदा	282	778	220	399	1,397	1,407	42	77	644	763	1,698	5,547	Savda
7.11	पारोला	426	1,368	373	125	1,866	618	..	33	398	431	..	3,341	Purola
7.12	धरंगाव	206	616	229	460	1,305	845	..	61	1,402	1,463	150	3,969	Dharangaon
7.13	एरंदोल	238	435	254	319	1,008	521	..	63	215	278	266	2,311	Erandol

8.	अहमदनगर	7,669	41,274	8,279	5,657	55,210	29,500	102	994	22,914	24,010	11,232	1,27,621	अहमदनगर—
	8.1 अहमदनगर	2,906	31,034	4,260	2,728	38,022	13,468	..	557	20,567	21,124	834	76,354	अहमदनगर
	8.2 सोलापूर	1,108	3,635	1,472	533	5,640	5,792	20	113	977	1,110	2,578	16,228	शिरूर
	8.3 सोलापूर	2,227	2,637	673	720	4,030	5,044	16	33	579	628	2,801	14,090	सोलापूर
	8.4 सोलापूर	990	2,210	652	783	3,045	1,657	3	213	650	866	4,869	11,937	सोलापूर
	8.5 सोलापूर	390	1,001	350	774	2,125	3,374	11	58	141	210	150	6,249	सोलापूर
	8.6 सोलापूर	138	757	872	119	1,738	205	52	20	..	72	..	2,163	सोलापूर
9.	पुणे	19,153	13,711	5,090	3,731	22,532	16,125	425	825	4,966	6,216	14,798	78,824	पुणे—
	9.1 सोलापूर	4,091	3,503	911	1,259	5,673	5,305	194	526	2,452	3,172	2,680	20,921	सोलापूर
	9.2 सोलापूर	7,122	2,841	1,730	566	5,137	3,287	10	107	78	195	3,319	19,060	सोलापूर
	9.3 सोलापूर	1,186	1,359	364	301	2,024	545	7	1	242	250	2,294	6,290	सोलापूर
	9.4 सोलापूर	140	244	71	109	424	460	..	1	..	1	315	1,340	सोलापूर
	9.5 सोलापूर	367	284	125	125	534	298	..	5	353	358	143	1,700	सोलापूर
	9.6 सोलापूर	3,504	1,148	320	89	1,557	1,070	..	49	410	459	109	6,699	सोलापूर
	9.7 सोलापूर	289	222	189	91	502	1,086	..	116	172	288	514	2,679	सोलापूर
	9.8 सोलापूर	205	1,476	9	61	1,526	1,733	71	5	..	76	1,425	4,985	सोलापूर
	9.9 सोलापूर	270	578	245	185	1,008	512	73	84	1,541	3,415	सोलापूर
	9.10 सोलापूर	1,467	942	253	474	1,609	1,077	143	4	1,130	1,277	1	5,491	सोलापूर
	9.11 सोलापूर	512	1,114	873	471	2,458	752	56	56	2,457	6,235	सोलापूर
10.	सातारा	10,908	15,762	6,593	5,477	27,832	23,763	577	563	10,951	12,091	14,711	89,305	सातारा—
	10.1 सातारा	2,046	6,294	2,623	1,933	10,850	10,991	..	113	2,548	2,661	9,968	36,516	सातारा
	10.2 सातारा	2,327	4,415	1,250	1,088	6,753	6,023	22	48	5,958	6,028	582	21,713	सातारा
	10.3 सातारा	1,843	2,069	676	494	3,239	1,992	..	344	340	684	3,732	11,490	सातारा
	10.4 सातारा	219	198	94	113	405	345	3	..	20	23	42	1,034	सातारा
	10.5 सातारा	601	523	98	72	693	633	..	7	121	128	120	2,175	सातारा
	10.6 सातारा	924	11,093	932	31	2,056	2,484	..	22	1,143	1,165	..	6,629	सातारा
	10.7 सातारा	1,476	397	278	319	1,034	532	549	27	125	701	154	3,867	सातारा
	10.8 सातारा	1,472	773	642	1,417	2,832	763	3	2	696	701	113	5,881	सातारा
11.	सांगली	25,936	24,411	8,324	12,005	44,740	32,120	851	362	5,673	6,886	18,460	1,28,142	सांगली—
	11.1 सांगली	18,120	15,302	4,806	8,270	28,378	16,550	3,922	3,922	11,612	78,582	सांगली
	11.2 सांगली	4,763	5,452	2,163	2,416	10,031	9,324	719	35	891	1,645	3,095	28,858	सांगली
	11.3 सांगली	1,756	1,389	536	486	2,411	2,080	..	21	367	388	1,575	8,210	सांगली
	11.4 सांगली	433	1,099	305	317	1,721	3,186	..	69	148	217	382	5,939	सांगली
	11.5 सांगली	154	327	129	150	606	457	..	10	144	154	249	1,620	सांगली
	11.6 सांगली	710	822	385	366	1,593	523	132	227	201	560	1,547	4,933	सांगली
12.	सोलापूर	12,868	15,674	4,014	4,240	23,928	24,397	15	328	3,147	3,490	26,717	91,400	सोलापूर—
	12.1 सोलापूर	4,708	4,582	1,545	1,153	7,620	7,093	..	37	850	887	11,525	31,893	सोलापूर
	12.2 सोलापूर	2,455	4,839	1,258	2,014	8,111	7,169	15	44	499	558	10,888	29,181	सोलापूर
	12.3 सोलापूर	1,198	1,212	220	100	1,532	546	..	12	412	424	192	3,892	सोलापूर
	12.4 सोलापूर	745	523	165	158	1,146	511	..	5	136	141	534	3,077	सोलापूर
	12.5 सोलापूर	2,821	1,987	209	115	2,311	4,015	..	2	512	514	1,217	10,878	सोलापूर
	12.6 सोलापूर	418	543	195	179	917	1,845	..	159	144	303	1,418	4,901	सोलापूर
	12.7 सोलापूर	147	243	77	143	463	729	396	396	..	1,735	सोलापूर
	12.8 सोलापूर	114	426	89	130	645	530	..	5	21	26	10	1,325	सोलापूर
	12.9 सोलापूर	262	619	256	248	1,123	1,959	..	64	177	241	933	4,518	सोलापूर

(अथे हजारत) /
(Rs. in Thousand)

संसाधन विभाग / TABLE No. 31.3-A (19.2)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
13.	कोल्हापूर	38,418	42,751	5,699	3,188	51,638	18,272	43	240	7,173	7,456	5,309.4	1,68,878	कोल्हापूर—
13.1	इचलकरंजी	33,140	36,738	3,788	1,718	42,244	9,370	38	26	5,680	5,744	49,372	1,39,870	इचलकरंजी
13.2	जयसिंगपूर	508	1,709	774	490	2,973	3,134	2	7	189	198	1,360	8,173	जयसिंगपूर
13.3	मलकापूर	257	297	83	87	467	276	..	10	148	158	..	1,158	मलकापूर
13.4	मुल्गाड	326	308	74	101	483	391	..	64	..	64	160	1,424	मुल्गाड
13.5	वरगाव	561	919	166	127	1,212	794	..	9	281	290	599	3,456	वरगाव
13.6	गडहिंग्लज	2,353	1,404	420	232	2,056	2,281	..	22	418	440	666	7,796	गडहिंग्लज
13.7	कुंदवाड	452	594	163	32	789	973	..	92	297	389	241	2,844	कुंदवाड
13.8	कगल	226	739	166	310	1,215	562	..	9	52	61	636	2,700	कगल
13.9	पन्हाळा	595	43	65	91	199	491	3	1	108	112	60	1,457	पन्हाळा
14.	अंभेगाव	2,662	3,061	743	671	4,475	2,522	6	122	472	600	1,112	11,371	अंभेगाव—
14.1	करंड	476	697	168	9	874	528	4	2	156	162	..	2,040	करंड
14.2	पंढण	1,026	738	114	220	1,072	782	..	53	61	114	..	2,994	पंढण
14.3	वैजपूर	728	1,159	269	293	1,721	686	2	13	208	223	1,112	4,470	वैजपूर
14.4	गणपूर	310	318	126	140	584	319	..	44	29	73	..	1,286	गणपूर
14.5	मुल्गावड	122	149	66	9	224	207	..	10	18	28	..	581	मुल्गावड
15.	जालना	6,244	12,593	21,108	1,322	16,023	8,488	91	254	1,536	1,881	9,269	41,905	जालना—
15.1	जालना	5,667	11,377	1,724	1,134	14,235	7,340	..	238	1,410	1,648	8,889	37,779	जालना
15.2	अंबड	305	499	143	32	674	365	2	7	116	125	380	1,849	अंबड
15.3	भाकरदन	56	148	161	..	309	420	89	7	..	96	..	881	भाकरदन
15.4	परतूर	216	569	80	156	805	363	..	2	10	12	..	1,396	परतूर
16.	परभणी	8,053	15,419	4,962	3,368	23,749	12,193	334	1,137	4,056	5,527	2,016	51,538	परभणी—
16.1	परभणी	1,345	5,193	2,942	1,350	9,485	4,586	..	966	681	1,647	..	17,063	परभणी
16.2	हिंगोली	3,028	2,478	284	75	2,837	1,144	2	5	712	719	317	8,045	हिंगोली
16.3	मानवत	496	1,462	330	68	1,860	785	..	5	312	317	144	3,602	मानवत
16.4	बसमतनगर	848	1,068	164	349	1,581	699	..	10	190	200	1,476	4,804	बसमतनगर
16.5	सोनेपठ	147	228	59	1	288	367	..	9	185	194	..	996	सोनेपठ
16.6	पूर्णा	405	632	89	715	1,436	674	9	122	48	179	..	2,994	पूर्णा
16.7	रुळमनूरी	238	455	57	22	534	671	7	3	374	384	..	1,827	रुळमनूरी
16.8	गंगापेठ	328	882	328	54	1,264	684	8	10	239	257	65	2,598	गंगापेठ
16.9	सेलू	643	1,550	248	306	2,104	1,656	304	..	1,115	1,419	..	5,822	सेलू
16.10	जिंतूर	391	956	304	165	1,425	568	4	4	85	93	14	2,491	जिंतूर
16.11	पाथरी	184	515	157	263	935	359	..	3	115	118	..	1,596	पाथरी
17.	बीड	3,914	9,089	2,304	2,460	13,853	7,027	2,874	42	1,270	4,186	3,191	32,171	बीड—
17.1	बीड	610	4,253	916	982	6,151	2,744	..	5	17	22	..	9,527	बीड
17.2	अंबेगाव	731	836	150	71	1,057	1,066	..	2	912	914	2,000	5,768	अंबेगाव
17.3	परळी-बेवनाथ	1,224	2,376	900	1,068	4,344	1,617	2,873	2,873	397	10,955	परळी-बेवनाथ
17.4	सांजेशाव	793	691	137	48	876	502	1	1	341	343	201	2,715	सांजेशाव
17.5	गवराई	225	608	173	206	987	833	..	34	..	34	514	2,593	गवराई
17.6	धारूर	331	325	28	85	438	265	79	1,113	धारूर

(रुपये हजारतः)
(Rs. in thousand)

तस्मिन् क्रमिक / TABLE No. 31.3-A (19.2)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
22.	अकोला-वाल्म.													Akola—contd.
22.6	बाळापूर	7	372	375	104	851	1,450	•	45	33	78	310	2,696	Balapur
22.7	तेमपुरा	302	639	235	62	936	1,633	1	9	438	438	86	3,395	Telhara
22.8	पापूर	339	351	38	8	397	1,258	•	1	20	21	305	2,120	Patur
22.9	मंगरुपूर	422	715	228	41	984	1,903	•	18	129	147	1,273	4,729	Mangrulpir
23.	अमरावती	4,061	11,852	2,594	1,113	15,559	16,850	49	130	1,841	2,620	40,11	42,501	Amravati—
23.1	अचलपूर	340	5,018	588	201	5,807	5,363	20	5	674	699	•	12,209	Achalpur
23.2	अजिंठा-सुरजी	336	1,235	359	13	1,607	1,931	13	2	87	102	80	4,056	Anjangaon-Surji
23.3	मोर्शी	710	576	276	12	864	697	•	6	74	80	3,073	5,424	Morshi
23.4	वरुड	827	1,100	182	221	1,503	1,710	3	19	57	79	526	4,645	Varud
23.5	दर्यापूर	658	1,074	536	6	1,616	1,751	1	15	196	212	32	4,269	Daryapur
23.6	चंद्रपूर-रत्ने	274	431	99	100	630	914	•	20	45	65	64	1,947	Chander Railway
23.7	चांदूर-बाजार	203	682	79	195	956	1,063	12	31	287	330	•	2,552	Chandur Bazar
23.8	धामनागिरी	145	1,377	206	240	1,823	2,013	•	14	174	188	•	4,169	Dhama nagri
23.9	शंभुजना	249	264	84	121	469	959	•	16	93	109	166	1,952	Shandujana
23.10	चिंचलपूर	319	95	185	4	284	449	•	2	154	156	70	1,278	Chikhalpura
24.	यावतमाल	5,872	16,135	4,253	2,107	22,495	21,257	128	646	1,390	2,164	15,632	67,440	Yavatmal -
24.1	यवतमाल	1,836	5,726	2,011	128	865	6,985	30	311	85	426	9,885	26,997	Yavatmal
24.2	वारी	417	2,657	519	47	3,220	2,607	•	134	338	472	459	7,166	Wari
24.3	पुसाद	423	2,157	348	90	3,114	3,320	•	42	125	167	961	8,285	Pusad
24.4	दिगस	1,397	1,722	397	36	2,155	2,336	•	85	291	376	2,348	8,612	Digras
24.5	दरवाहा	275	849	312	97	1,258	1,207	•	•	330	330	64	3,134	Darwaha
24.6	पांढरकवाडा	300	887	254	195	1,336	1,348	2	23	66	91	967	4,042	Pandharkawada
24.7	उमरकहेड	370	1,511	288	476	2,275	2,124	96	15	135	246	655	5,670	Umrkhed
24.8	घाटान्जी	854	626	127	19	972	1,330	•	36	20	56	322	3,434	Ghatanji
25.	वारीता	2,843	11,786	3,687	1,474	15,947	16,075	135	2,022	2,365	4,522	6,573	46,960	Waritha—
25.1	वारीता	1,339	4,752	2,469	350	7,551	5,806	•	6	1,639	1,645	1,544	17,885	Wardha
25.2	हिंगंगंबाट	562	3,189	272	179	3,640	3,504	119	1,863	•	1,982	4,264	13,952	Hingangbat
25.3	अरवी	198	1,621	307	253	2,181	2,917	•	15	282	297	44	5,637	Arvi
25.4	पुल्गाव	244	1,531	483	485	2,499	2,323	9	18	394	421	401	5,888	Pulgaon
25.5	देवळी	458	331	87	114	532	656	4	106	37	147	178	1,971	Deoli
25.6	सिंदी	42	362	69	113	544	869	3	14	13	30	142	1,627	Sindi
26.	नागपूर	5,859	8,520	3,147	975	12,642	17,822	181	504	1,725	2,410	8,683	47,416	Nagpur—
26.1	कामठी	886	2,017	1,383	1	3,401	5,683	1	286	•	287	3,708	13,965	Kamptee
26.2	उमरकहेड	453	1,126	837	242	2,205	2,160	8	26	267	301	655	5,774	Umrk
26.3	रामटेक	434	1,189	138	175	802	1,187	1	13	50	64	433	2,920	Ramtek
26.4	खण्डा	228	604	60	63	727	834	•	•	194	194	1,050	3,033	Khanda
26.5	कळमेश्वर	700	725	57	32	814	1,277	16	25	401	442	17	3,250	Kalmeshwar

26.6 मोवाड	110	144	47	13	204	619	7	16	83	106	57	1,096	Mowad
26.7 सावनेर	1,817	986	149	151	1,286	1,223	4	30	296	317	1,092	5,735	Saoner
26.8 साटोल	541	1,696	294	207	2,197	2,539	135	30	56	221	1,340	6,838	Katol
26.9 नरखड	278	592	130	28	750	1,576	9	13	252	274	213	3,091	Narkhed
26.10 मोहपा	412	141	52	63	256	724	..	78	126	204	118	1,714	Mohpa
27. भंडारा	938	14,590	2,600	1,914	19,104	19,210	883	724	2,586	4,193	8,195	51,640	Bhandara—
27.1 गदिवा	518	8,501	763	283	9,547	7,873	827	541	1,848	3,216	1,801	22,955	Gondiya
27.2 मंडारा	228	3,221	1,034	983	5,238	4,621	20	92	295	407	5,852	16,346	Bhandara
27.3 तुमसर	32	1,546	428	527	2,501	3,105	14	62	213	289	242	6,169	Tumsar
27.4 पवती	52	462	125	121	708	2,169	16	23	111	150	109	3,188	Pavni
27.5 तिरोडा	108	860	250	..	1,110	1,442	6	6	119	131	191	2,982	Tiroda
28. चंद्रपूर	5,455	17,346	4,043	1,594	22,983	15,409	5	190	406	601	3,780	48,228	Chandrapur—
28.1 चंद्रपूर	2,787	10,549	1,700	1,320	13,569	7,302	4	29	149	178	2,419	26,255	Chandrapur
28.2 बलारपूर	1,420	4,180	1,805	60	6,045	5,569	4	153	27	184	1,022	14,240	Ballarpur
28.3 बरोडा	424	1,970	455	57	2,482	1,886	1	8	206	215	339	5,346	Warora
28.4 राजुरा	824	647	83	157	887	652	24	24	..	2,387	Rajura
29. गडचिरोली	487	1,094	299	34	1,427	668	..	20	145	165	193	2,940	Gadchiroli—
29.1 देसागाज	487	1,094	299	34	1,427	668	..	20	145	165	193	2,940	Desaiganj
एकूण महानगरपालिका	2,61,885	5,65,885	14,124	95,405	8,03,114	5,42,096	14,346	16,638	1,41,808	1,72,792	8,83,453	3,83,453	Total of Municipal Councils
1. मुंबई महानगरपालिका	466	17,29,208	15,88,454	27,133	33,44,795	1,36,632	2,008	70,695	3,81,985	4,54,688	..	39,36,581	Bombay Mpl. Corporations
2. ठाणे महानगरपालिका	1,42,143	1,64,421	18,300	1,328	1,84,049	12,385	..	229	31,326	31,555	1,30,379	5,00,511	Thane Mpl. Corporations
3. नाशिक महानगरपालिका	37,144	82,415	15,431	769	98,615	15,095	87	1,490	71,989	73,566	..	2,24,420	Nashik Mpl. Corporations
4. पुणे महानगरपालिका	27,985	1,92,698	45,345	33,927	2,71,970	10,830	203	1,816	22,389	24,408	4,43,267	7,78,460	Pune Mpl. Corporations
5. पिंपरी-चिंचवड महानगरपालिका	3,33,035	1,61,195	12,791	2,834	1,76,820	14,867	7	300	830	1,137	59,641	5,85,500	Pimpri-Chinchwad Mpl. Corps.
6. सोलापूर महानगरपालिका	48,771	59,546	10,444	18,669	88,659	25,538	..	1,479	16,935	18,414	39,519	2,20,901	Solapur Mpl. Corporations
7. कोल्हापूर महानगरपालिका	6,107	60,160	8,938	3,879	72,977	19,114	20	426	2,12,674	2,13,120	16,500	3,27,818	Kolhapur Mpl. Corporations
8. औरंगाबाद महानगरपालिका	14,995	40,035	13,421	5,885	59,341	21,961	33	66	4,699	4,798	13,161	1,14,256	Aurangabad Mpl. Corporations
9. नागपूर महानगरपालिका	25,910	1,20,697	13,478	59,351	1,93,526	47,551	..	3,839	11,481	15,320	1,11,596	3,93,903	Nagpur Mpl. Corporations
10. कान्हाण महानगरपालिका	35,312	60,379	15,691	18,760	94,830	23,415	71	230	3,250	3,551	15,709	1,72,817	Kalyan Mpl. Corporations
11. अमरावती महानगरपालिका	7,553	23,613	6,476	2,962	33,051	23,204	..	13	3,050	3,063	7,542	74,413	Amravati Mpl. Corporations
एकूण महानगरपालिका	6,79,421	26,94,367	17,48,769	1,75,497	46,18,633	3,50,592	2,429	80,583	7,60,608	8,43,620	8,37,314	73,29,580	Total of Municipal Corporations
महाराष्ट्र राज्य	9,41,306	32,60,252	18,90,593	2,70,902	54,21,747	8,92,688	16,775	97,221	9,02,416	10,16,412	12,20,767	94,92,920	Maharashtra State

*५०० रुपयांपेक्षा कमी/Less than 500 rupees.

आधार.—अर्थ व सांख्यिकी मंत्रालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

31 स्थानिक संस्था/LOCAL BODIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 31.3-B (19.2)

नगरपरिषदा आणि महानगरपालिका यांचे उत्पन्न

Income of Municipal Councils and Corporations

(1985-86)

(राये हजाराने)
(Rs. in thousand)

क्रमांक Serial No.	जिल्हा/नगरपालिका/ महानगरपालिका	दर आणि कर/Rates and Taxes			इतर साधने/Other Sources			असाधारण उत्पन्न करे व वाणिज्यिक संस्थेचे उत्पन्न					
		मुखावची शिल्लक	जकात	घरे व अग्निवरील कर	इतर कर व शुल्क	इतर कर व शुल्क	भासकीय अनुदाने	शैक्षणिक संस्थांकडून का यांच्यापासून उत्पन्न	बाजार व कानलयात उत्पन्न	सर्कीय संस्थेचे उत्पन्न	एकूण	एकूण	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	राज्ये	25,344	82,555	13,402	3,597	99,554	21,542	8,263	585	8,200	17,048	68,305	2,31,793
1.1	उत्तरप्रदेश	4,869	31,369	4,635	182	36,186	8,207	7,955	..	5,188	13,143	57,536	1,19,941
1.2	मिझोर-मिझोरम	16,990	46,222	5,860	2,307	54,389	10,879	308	294	2,329	2,931	8,821	94,010
1.3	बम्बई	2,077	1,862	549	68	2,479	1,630	..	142	522	664	645	7,495
1.4	गुजरात	1,030	417	176	195	788	557	..	2	123	125	1,303	3,803
1.5	महाराष्ट्र	378	2,685	2,182	845	5,712	269	..	147	38	185	..	6,544
1.6	झारखंड	Nil
1.7	बिहार	Nil
2	राज्ये	13,817	32,384	7,017	4,499	3,900	14,850	1	564	1,818	2,383	27,323	1,02,273
2.1	पुणे	947	5,249	1,637	702	7,588	2,116	..	227	280	507	6,627	17,785
2.2	कोल्हापूर	5,023	16,406	2,156	1,186	19,748	4,622	1	82	496	579	11,288	41,260
2.3	अहमदाबाद	182	1,698	735	365	2,198	742	..	86	41	127	696	3,946
2.4	महाराष्ट्र	647	1,704	422	203	2,329	2,204	..	46	79	125	2,406	7,711
2.5	पेण	1,876	2,010	587	337	2,934	1,776	..	5	153	158	1,980	8,724
2.6	राज्या	263	953	310	147	1,410	1,323	..	37	196	233	693	3,922
2.7	उत्पन्न	1,909	32,21	576	769	4,566	929	..	24	211	235	870	8,509
2.8	मुंबई अजिंठा	1,201	807	254	54	1,115	400	..	9	213	222	1,963	4,901
2.9	श्रीवर्धन	1,424	719	138	60	917	222	..	27	115	142	209	2,914
2.10	महाराष्ट्र	245	217	202	676	1,095	515	..	21	34	55	591	2,601
3.	स्वायत्ती	7,416	11,491	2,999	2,090	16,580	9,467	..	385	988	1,373	6,915	41,751
3.1	स्वायत्ती	2,855	5,820	2,035	1,556	9,411	5,838	..	228	..	228	3,927	22,259
3.2	चिपळूण	2,811	3,033	567	319	3,919	2,043	..	100	475	575	1,704	11,052
3.3	वेड	800	1,453	293	132	1,878	1,077	..	3	300	303	746	4,804
3.4	राजपूर	950	1,185	104	83	1,372	509	..	54	213	267	538	3,636

संसाधन विभाग / TABLE No. 31.3-B (19.2)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
9.	पुणे	21,053	16,980	5,187	3,007	25,174	19,087	318	1,285	5,545	7,148	20,253	92,715	Pune—
9.1	बारासती	4,410	4,150	851	432	5,433	6,620	..	948	2,323	3,271	5,121	24,855	Baramati
9.2	भाणवळा	8,613	3,159	1,732	548	5,439	4,313	10	50	424	484	4,501	23,350	Lonavala
9.3	सामवड	1,338	1,905	5	831	2,741	952	8	28	205	241	2,582	7,854	Saswad
9.4	जेजुरी	340	279	115	169	563	255	..	2	..	2	149	1,309	Jejuri
9.5	इसापुर	252	713	152	163	1,028	599	..	6	235	241	342	2,462	Indapur
9.6	सिरूर	3,921	1,512	617	3	2,132	491	..	42	594	636	367	7,547	Sirur
9.7	आळंदी	250	332	214	107	653	1,138	..	187	194	381	591	3,013	Alandi
9.8	जुन्नर	183	1,424	279	..	1,703	2,174	39	..	127	166	2,502	6,728	Junner
9.9	भार	328	886	112	129	1,127	603	..	12	169	181	1,405	3,644	Bhor
9.10	दांड	945	1,360	320	333	2,013	1,135	..	4	1,191	1,195	158	5,416	Daund
9.11	ताळेगाव समाज	473	1,260	790	292	2,342	807	261	6	83	350	2,535	6,507	Talegaon Dabhade
10.	सातारा	9,993	20,422	7,455	6,214	34,091	25,490	518	611	6,112	7,241	21,626	98,441	Satara--
10.1	सातारा	862	7,850	2,713	1,961	12,524	11,809	..	107	1,816	1,923	12,016	39,134	Satara
10.2	कांढ	2,358	5,671	1,597	1,248	8,416	6,495	14	47	1,008	1,069	5,438	23,776	Karad
10.3	फारुख	1,508	2,740	677	605	4,042	2,310	..	372	300	672	2,428	10,960	Phaltan
10.4	रहमतपूर	342	237	82	146	465	557	2	17	11	30	115	1,509	Rahmatpur
10.5	महावड	982	582	102	70	754	586	..	8	137	145	163	2,630	Mhaswad
10.6	वाई	824	1,831	1,116	38	2,985	2,345	..	27	2,543	2,570	342	8,724	Wai
10.7	पाचगणी	1,743	510	536	497	1,543	579	500	28	297	325	342	5,032	Panchgani
10.8	महाबळेश्वर	1,374	981	732	1,649	3,362	809	2	5	..	7	1,124	6,676	Malabaleshwar
11.	सांगली	25,436	31,855	10,374	12,002	54,231	39,701	..	224	7,667	7,891	17,668	1,44,927	Sangli--
11.1	सांगली	19,761	19,140	6,627	6,057	31,824	20,957	4,048	4,048	13,386	89,976	Sangli
11.2	मिरज	4,790	6,871	2,203	2,552	11,606	11,594	..	24	2,456	2,480	2,781	33,251	Miraj
11.3	इस्लामपूर	70	2,118	653	1,978	4,749	1,755	..	23	..	23	520	7,117	Islampur
11.4	तासगाव	370	1,319	283	342	1,944	2,997	..	121	131	252	360	5,923	Tasgaon
11.5	आष्टा	98	417	171	288	876	972	..	13	33	46	496	2,488	Ashta
11.6	विटा	347	1,990	437	805	3,232	1,426	..	43	999	1,042	125	6,172	Vita
12.	सोलापूर	30,407	19,166	3,860	4,389	27,415	23,818	16	641	5,383	6,040	16,234	83,914	Solapur--
12.1	बागी	3,177	5,949	1,509	1,105	8,563	4,841	..	314	2,757	3,111	..	19,692	Barsi
12.2	पटारपूर	1,336	5,983	1,348	2,426	9,757	9,186	15	50	520	585	10,838	31,702	Pandharpur
12.3	कामळा	553	1,410	217	168	1,795	861	1	45	352	398	504	4,111	Karmala
12.4	सांगली	527	1,075	148	111	1,334	564	..	6	192	198	1,067	3,690	Sangola
12.5	असलकोट	3,839	2,317	251	130	2,698	3,615	..	2	652	654	1,674	12,480	Akalkot
12.6	माळवेडा	278	672	178	130	980	1,927	..	130	255	385	1,090	4,660	Mangalwedha
12.7	मैदा	371	302	..	170	472	489	..	10	297	307	..	1,639	Maindargi
12.8	दुधनी	26	635	27	28	690	594	..	4	68	72	177	1,559	Dudhani
12.9	कुंदवाडी	300	823	182	121	1,126	1,741	..	80	250	330	884	4,381	Kurduwadi

13. कोल्हापूर	45,306	47,247	7,460	3,218	57,925	18,486	47	161	8,089	8,217	38,727	1,68,671	Kolhapur—
13.1 इचलकरंजी	40,169	39,969	5,370	1,803	47,142	9,560	44	23	6,406	6,473	33,701	1,37,045	Ichalkaranji
13.2 जयसिंगपूर	206	2,027	742	411	3,180	3,310	2	..	100	102	1,778	8,576	Jaysingpur
13.3 मलकापूर	416	399	154	28	581	226	..	13	79	92	..	1,315	Malakapur
13.4 मुंगुड	356	352	97	68	511	352	..	77	34	111	318	1,654	Mungud
13.5 वडगाव	631	1,034	170	136	1,340	649	..	9	234	243	977	3,840	Wadgaon
13.6 गडहिंग्लज	2,031	1,703	516	267	2,486	2,363	..	25	489	514	995	8,389	Gadhinglaj
13.7 कुरुववाड	551	790	174	34	998	1,053	..	2	453	455	483	3,540	Kurumwad
13.8 कायल	414	902	150	306	1,358	680	..	12	104	116	372	2,940	Kagal
13.9 पन्हाळा	532	71	87	165	323	303	1	..	110	111	103	1,372	Panhala
14. औरंगाबाद	2,563	4,236	590	719	5,545	4,086	26	125	538	689	910	13,793	Aurangabad—
14.1 कसड	263	873	41	..	914	746	85	85	..	2,008	Kaswad
14.2 गळप	721	1,117	169	275	1,561	792	..	35	69	104	..	3,178	Palhan
14.3 वंजापूर	1,130	1,421	233	297	1,951	1,490	1	15	252	266	815	5,654	Vajapur
14.4 गंगापूर	287	595	76	102	773	672	..	49	125	174	95	2,001	Gangapur
14.5 खुल्दाबाद	162	230	71	45	346	386	25	26	7	58	..	952	Khuldabad
15. जालना	5,879	16,579	1,507	1,315	19,401	10,664	157	186	1,836	2,179	9,407	47,530	Jalna—
15.1 जालना	5,080	14,654	1,315	1,094	17,063	9,162	..	163	1,644	1,807	9,407	42,519	Jalna
15.2 अंबड	466	654	53	41	748	489	94	9	152	255	..	1,958	Ambad
15.3 भोकरदन	239	201	46	35	282	353	63	..	6	69	..	943	Bhokardan
15.4 परतूर	94	1,070	93	145	1,308	660	..	14	34	48	..	2,110	Partur
16. परभणी	6,545	19,264	5,714	3,642	28,620	16,530	317	1,074	5,490	6,881	4,184	62,760	Parbhani—
16.1 परभणी	287	5,980	3,621	1,530	11,131	5,461	12	72	2,528	2,612	1,516	21,007	Parbhani
16.2 हिंगोली	3,222	3,062	262	89	3,413	1,458	1	55	701	757	235	9,085	Hingoli
16.3 मानवत	280	1,967	386	365	2,718	1,360	..	5	31	36	396	4,790	Manwat
16.4 बसमतनगर	339	1,548	358	291	2,197	1,979	1,885	6,400	Basmatnagar
16.5 सोनेपेठ	197	303	68	4	375	445	..	8	123	131	..	1,148	Sonepeth
16.6 पूर्णा	524	733	123	62	918	1,207	10	912	23	945	..	3,594	Purna
16.7 कळमनुरी	257	561	41	66	668	446	4	6	46	56	16	1,443	Kalmanuri
16.8 गंगकहद	351	1,151	276	262	1,689	691	9	9	184	202	..	2,933	Gangakhed
16.9 सालू	507	2,120	208	395	2,723	1,945	278	2	1,644	1,924	..	7,099	Salu
16.10 जितूर	404	1,247	243	351	1,841	1,176	3	2	88	93	136	3,650	Jintur
16.11 पथारी	177	592	128	227	947	362	..	3	122	125	..	1,611	Pathari
17. बीड	4,326	12,590	2,903	2,948	18,431	7,962	4	24	1,616	1,644	2,639	35,082	Beed—
17.1 बीड	1,262	6,158	1,285	1,069	8,512	3,116	..	1	17	18	..	12,988	Beed
17.2 आंबेजोगाई	1,151	1,202	119	82	1,403	850	2	..	761	763	557	4,724	Ambejogai
17.3 परळी वैजनाथ	1,142	2,808	1,043	1,198	5,049	2,181	316	316	1,695	10,383	Parli Vajjanath
17.4 मांजलीवाव	353	1,110	278	105	1,493	635	2	9	377	388	..	2,869	Manjalegaon
17.5 गवराई	148	884	133	345	1,362	831	..	14	..	14	387	2,742	Georai
17.6 धारूर	270	418	45	149	612	349	145	145	..	1,376	Dharur

तस्मात् क्रमांक/ TABLE No. 31.3-B (19.2)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
18.	नांदेड	6,372	25,338	5,327	10,121	40,786	17,241	13	151	1,618	1,782	5,608	71,789	Nanded—
18.1	नांदेड	1,161	18,706	4,250	8,929	31,885	11,228	..	5	..	5	3,225	47,504	Nanded
18.2	बिलोली	8	235	84	21	340	341	43	43	..	732	Biloli
18.3	उमरी	302	429	48	17	494	324	11	3	14	28	18	1,166	Umari
18.4	मुक्कद	256	246	204	25	475	312	..	12	24	36	..	1,079	Mukhed
18.5	कांधार	425	744	144	267	1,155	706	..	5	32	37	447	2,770	Kandhar
18.6	हदागाव	778	459	59	102	620	386	..	6	34	40	..	1,824	Hadgaon
18.7	धर्माबाद	989	903	171	49	1,123	848	..	5	171	176	698	3,834	Dharmabad
18.8	देगलूर	695	1,980	126	85	2,191	1,216	2	83	355	440	267	4,809	Deglur
18.9	कुंदलवाडी	24	252	71	105	428	490	..	@	28	28	3	973	Kundalwadi
18.10	मुक्कद	183	664	46	121	831	449	..	9	23	32	..	1,495	Mukhed
18.11	किन्वत	1,551	720	124	409	1,241	941	..	23	894	917	950	5,603	Kinwat
19.	उस्मानाबाद	4,972	7,782	1,257	3,546	12,585	7,713	1,958	207	1,644	3,809	3,317	32,396	Osmanabad—
19.1	उस्मानाबाद	1,757	2,489	635	2,235	5,359	1,906	1,932	77	2,228	2,237	1,359	12,618	Osmanabad
19.2	तुळजापूर	690	1,211	154	590	1,955	1,961	..	1	401	402	..	5,008	Tuljapur
19.3	उमरगा	238	1,411	120	246	1,777	793	1	16	..	17	406	3,231	Omurga
19.4	पारंडा	393	303	40	69	412	79	4	52	451	507	155	1,546	Paranda
19.5	भूम	205	420	55	256	731	703	12	36	37	85	..	1,724	Bhoom
19.6	मुरूम	87	248	56	65	369	531	..	5	76	81	..	1,068	Murum
19.7	नांदुरी	90	542	112	64	718	326	1,134	Naldurg
19.8	कळंब	1,512	1,158	85	21	1,264	1,414	9	20	451	480	1,397	6,067	Kallam
20.	लातूर	3,314	17,183	2,766	3,590	23,539	13,080	..	56	1,341	1,397	8,378	49,708	Latur—
20.1	लातूर	2,402	10,636	1,833	2,498	14,967	8,163	..	2	822	824	6,636	32,992	Latur
20.2	उदगीर	244	4,640	435	717	5,792	3,052	..	29	164	193	1,464	10,745	Udgir
20.3	महलपूर	99	570	170	83	823	777	..	13	80	93	..	1,792	Ahmedpur
20.4	निलंगा	353	805	254	106	1,165	641	..	5	238	243	..	2,402	Nilanga
20.5	औसा	216	532	74	186	792	447	..	7	37	44	278	1,777	Ausa
21.	बुलढाणा	4,028	18,091	4,824	2,587	25,502	27,743	72	325	6,341	6,738	6,299	70,310	Buldana—
21.1	बुलढाणा	433	1,500	944	808	3,252	2,734	..	75	500	575	505	7,499	Buldana
21.2	खामगाव	1,513	4,848	1,176	504	6,528	6,865	7	38	4,190	4,235	3,954	23,095	Khangaon
21.3	मलकापूर	380	4,692	760	34	5,486	4,289	17	7	388	412	57	10,624	Malkapur
21.4	शेगाव	157	1,305	368	65	1,738	2,865	39	88	489	616	797	6,173	Shegaon
21.5	जळगाव-जामोद	111	424	107	97	628	1,087	..	13	20	33	95	1,954	Jalgaon-Jamod
21.6	मेहकार	96	1,237	400	325	1,962	1,934	..	18	439	457	450	4,899	Mehkar
21.7	नांदुरा	252	1,054	625	11	1,690	2,381	..	29	29	58	173	4,554	Nandura
21.8	चिक्कली	484	1,975	315	508	2,798	2,601	3	43	249	295	268	6,446	Chikhal
21.9	देऊगाव राजा	602	1,056	129	235	1,420	2,987	6	14	37	57	..	5,066	Deulgaon-Raja

22. अकोला	13,103	32,131	9,315	4,352	45,798	49,239	144	705	1,424	2,273	52,201	1,62,614	अकोला—
22.1 अकोला	8,277	19,128	6,160	2,946	28,234	28,185	331	365	..	396	42,569	1,07,661	अकोला
22.2 अकोट	656	3,786	443	160	4,389	4,445	30	22	104	157	1,616	11,263	अकोट
22.3 बारजा	432	2,468	401	404	3,273	3,635	62	22	..	84	3,021	10,445	कारांजा
22.4 बाणिस	219	2,703	1,176	3	3,382	3,018	7	160	415	582	3,474	11,175	वार्धम
22.5 भणिकापूर	27	1,450	261	400	2,111	2,652	13	3	83	99	237	5,126	मुरतियापूर
22.6 भणिकापूर	20	483	196	157	336	1,326	..	94	772	866	65	3,313	बाजापूर
22.7 तेंक्या	682	863	296	113	1,272	1,828	6	9	15	24	232	4,038	तेलुवा
22.8 पातुर	2,320	262	162	145	569	1,648	6	17	17	34	623	5,194	पतुर
22.9 सरळ्यापूर	470	988	220	24	1,232	2,302	1	12	18	31	364	4,399	मंगरुपूर
23. अमरावती	3,199	15,015	2,311	1,909	19,235	20,779	259	387	2,878	3,524	5,143	51,880	अमरावती—
23.1 अचलपूर	786	6,397	429	825	7,222	6,011	235	5	1,080	1,320	572	15,911	अचलपूर
23.2 अजनाव मुर्जी	24	1,602	166	96	2,127	2,543	4	17	113	134	10	5,924	आजनाव मुर्जी
23.3 मंजी	476	794	276	207	1,055	1,505	..	22	35	57	2,481	5,574	मंजी
23.4 वरद	604	1,627	276	207	2,110	1,992	4	26	323	355	579	5,700	वरद
23.5 दयापूर	436	1,366	612	42	2,020	1,785	6	37	344	381	27	4,649	दयापूर
23.6 जातूर रेल्वे	227	504	132	159	795	1,360	..	14	139	153	89	2,624	चंद्रपूर
23.7 चातूर बजार	161	831	90	64	985	1,566	13	192	119	324	627	3,663	चंद्रपूर री.
23.8 धामनाव	53	1,523	192	245	1,960	2,362	1	16	226	243	76	4,694	धामनाव
23.9 गंगुजना	152	308	106	150	564	1,324	2	54	152	208	516	2,764	शेंदुरजा
23.10 तिलवट्टा	220	63	308	26	397	331	..	2	347	349	70	1,367	चुकहलदरा
24. यवतमाळ	6,817	19,577	4,879	2,446	26,902	22,892	40	827	1,990	2,857	10,068	69,536	यवतमाळ—
24.1 यवतमाळ	794	7,757	2,297	86	1,040	7,434	29	331	259	619	5,011	23,998	यवतमाळ
24.2 वणी	720	2,952	1,024	50	4,026	2,667	..	4	439	443	760	8,626	वणी
24.3 पुण्ड	423	2,157	348	909	3,614	3,320	..	42	125	167	961	8,285	पुण्ड
24.4 दिवास	1,455	1,900	265	309	2,474	3,163	..	258	130	388	1,028	8,508	दिवास
24.5 दारव्हा	166	976	188	132	1,296	1,516	..	53	419	477	171	3,621	दारव्हा
24.6 पादरकवडा	1,808	1,028	260	175	1,463	1,463	5	69	217	291	968	5,993	पादरकवडा
24.7 उमरवट	258	1,926	370	774	3,670	2,187	6	22	179	207	822	6,544	उमरवट
24.8 घाटशी	1,183	881	127	11	1,019	1,142	..	48	222	270	347	3,961	घाटशी
25. वर्धा	2,037	14,330	2,369	5,600	22,299	22,583	73	671	1,218	1,962	8,752	57,613	वर्धा—
25.1 वर्धा	631	6,404	484	3,324	10,212	8,703	..	4	562	566	4,429	24,541	वर्धा
25.2 हिंगणघाट	786	3,622	782	1,364	5,758	5,423	..	308	141	449	3,382	15,808	हिंगणघाट
25.3 आर्वी	226	1,712	321	213	2,446	3,230	41	144	40	225	294	6,221	आर्वी
25.4 पुल्गाव	101	1,765	532	597	2,894	2,748	23	32	425	480	199	6,422	पुल्गाव
25.5 देवळी	270	382	185	..	567	1,066	3	140	14	157	282	2,342	देवळी
25.6 मिरा	23	445	65	102	612	1,413	6	43	36	85	146	2,279	सिंदी
26. नागपूर	4,368	11,004	3,100	2,046	16,150	20,160	155	718	1,675	2,548	7,715	50,941	नागपूर—
26.1 नागपूर	492	2,575	750	753	4,678	6,979	5	309	..	314	1,700	13,563	नागपूर
26.2 उमरवट	167	1,699	548	292	2,539	2,789	12	41	373	426	378	6,299	उमरवट
26.3 रामटेक	528	575	168	222	965	1,196	1	15	96	112	1,982	4,783	रामटेक
26.4 वाघा	197	427	70	93	590	1,395	5	75	82	162	300	2,644	वाघा
26.5 कळयेश्वर	507	884	777	104	1,765	1,005	40	6	87	133	..	3,410	कळयेश्वर
26.6 साबरी	29	161	57	22	240	581	8	45	23	76	168	1,094	साबरी
26.7 साबरी	1,565	1,103	149	150	1,402	1,578	7	30	321	358	1,102	6,005	साबरी
26.8 काटोल	281	2,451	371	293	3,115	2,531	61	92	122	275	1,652	7,854	काटोल
26.9 नांदेड	258	958	152	37	1,147	1,523	16	27	484	527	270	3,725	नांदेड
26.10 मोरणा	344	171	58	80	309	583	..	78	87	165	163	1,564	मोरणा

तत्संख्या / TABLE No. 31.3-B (19.2)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
27.	पंचायत	1,619	16,568	2,800	2,123	21,491	23,555	849	1,047	3,723	5,619	6,053	58,337	Bhandara—
27.1	गोंदिया	961	9,555	816	582	10,953	9,284	803	842	2,951	4,596	3,440	29,234	Gondia
27.2	भंडारा	500	3,716	1,093	733	5,542	5,214	22	83	215	320	2,217	13,793	Bhandara
27.3	कुसूर	44	1,792	454	414	2,660	4,724	13	79	425	517	53	7,998	Tumsar
27.4	पान्नी	58	534	146	178	858	2,677	7	25	20	52	128	3,773	Panni
27.5	तिरंगा	54	971	291	216	1,478	1,656	4	18	112	134	215	3,539	Tirora
28.	चंद्रपूर	4,801	19,330	3,263	5,297	27,790	17,888	8	526	2,052	2,586	1,133	54,198	Chandrapur—
28.1	चंद्रपूर	2,580	10,986	2,706	4,760	18,452	8,713	2	337	442	781	100	30,626	Chandrapur
28.2	बलारपूर	1,448	5,095	110	87	5,292	4,878	5	87	1,431	1,523	824	13,965	Ballarpur
28.3	वारोरा	420	2,304	263	250	2,817	2,612	1	100	155	256	209	6,314	Warora
28.4	राजुरा	353	845	184	200	1,229	1,685	..	2	24	26	..	3,293	Rajura
29.	गडचिरोली	912	1,591	225	147	1,963	1,129	2	73	724	799	527	5,330	Gadchiroli—
29.1	देशाईगंज	862	1,285	213	24	1,522	940	..	34	196	230	481	4,035	Desaigajj
29.2	गडचिरोली	50	306	12	123	441	189	2	39	528	569	46	1,295	Gadchiroli
	एकूण नगरपालिका	2,77,467	6,85,637	1,49,761	1,20,284	9,55,682	5,93,321	14,750	17,809	1,08,427	1,40,806	4,68,245	24,35,521	Total Municipal Councils
I	मुंबई महानगरपालिका	1,274	19,92,400	5,50,500	10,58,100	36,01,000	2,06,351	2,361	78,249	4,36,008	5,16,618	..	43,25,248	Bombay M. Cor
II	ठाणे महानगरपालिका	1,75,518	1,98,640	24,203	1,587	2,24,430	29,342	..	208	83,891	84,099	77,434	5,90,823	Tbane M. Cor
III	नासिक महानगरपालिका	22,524	97,477	20,315	1,812	1,19,604	25,823	87	1,716	25,391	27,194	48,302	2,43,447	Nashik M. Cor
IV	पुणे महानगरपालिका	39,688	2,32,664	52,325	7,536	2,92,525	69,874	358	2,482	42,420	45,260	34,000	4,81,347	Pune M. Cor
V	पिंपरी-चिंचड महानगरपालिका	4,29,069	2,02,760	13,724	7,929	2,24,413	16,867	7	70	1,363	1,440	44,237	7,16,026	Pimpri Chinchwad M. Cor
VI	सोलापूर महानगरपालिका	63,335	70,126	10,932	19,718	1,00,776	27,094	..	1,510	25,704	27,214	50,280	2,68,699	Solapur M. Cor
VII	कोल्हापूर महानगरपालिका	9,489	66,950	10,317	4,278	81,545	24,724	41	436	1,27,487	1,27,964	5,500	2,49,222	Kolhapur M. Cor
VIII	औरंगाबाद महानगरपालिका	14,995	40,035	13,421	5,885	59,341	21,961	33	66	4,699	4,798	13,161	1,14,256	Aurangabad M. Cor
IX	नागपूर महानगरपालिका	11,410	1,46,906	18,055	65,286	2,30,247	56,110	..	4,002	10,875	14,877	79,560	3,92,204	Nagpur M. Cor.
X	कल्याण महानगरपालिका	47,026	80,088	21,417	2,297	1,03,802	28,466	..	248	10,000	10,248	27,218	2,16,760	Kalyan M. Cor
XI	अमरावती महानगरपालिका	11,633	26,110	2,375	2,028	30,513	29,720	..	173	13,394	13,567	3,756	89,189	Amravati M. Cor
	एकूण महानगरपालिका	8,25,961	31,54,156	7,37,584	11,76,456	50,68,196	5,36,332	2,887	89,160	7,81,232	8,73,279	3,83,448	76,87,216	Total Municipal Corporations.
	महाराष्ट्र राज्य	11,03,428	38,39,793	8,87,345	12,96,740	60,23,878	11,29,653	17,457	1,06,969	8,89,659	10,14,085	8,51,693	1,01,22,737	Maharashtra State

टीप/Note.—(१) हे आकडे पाचवे रेशा रुमो आहेत/figures are less than five hundred Rupees.

आधार—अर्थ व मासिकी मंत्रालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra Bombay.

तबला क्रमांक/TABLE No. 31.4

सत्यमेव जयते

सत्यमेव जयते

LOCAL BODIES

TABLE No. 31-4 (A) (19-3)

Expenditure of Municipal Councils and Corporations
(1984-85)

(आकडे हजारत/ Figures in thousand Rs.)

Current Expenditure works बांधकामे		एकूण (९ ते ११)	संकीर्ण	एकूण (३+४+५+ ६+७+१२+१३)	असाधारण खर्च, कर्ज व वाणिज्यिक उपक्रमामाठी खर्च Extra Ordinary Expenditure debts & Expenditure of Commer- cial enterprises	अखेरची मिल्लक	एकूण	
रस्ते works Roads	इतर माध्यमिक बांधकामे Other public works	Total 9 to 11	Miscell- aneous	Total (3+4+5+ 6+7+12+ 13)		Closing Balance	Total	District/Municipal Councils/Corporations
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
18,858	9,239	31,633	23,851	1,24,914	4,912	24,957	1,64,783	Tbane
10,558	5,725	16,302	6,834	55,397	..	4,869	60,266	Ulhasnagar
7,287	3,324	13,801	16,077	63,861	13,411	16,990	93,992	Bhiwandi-Zanpur
890	185	1,376	697	4,497	485	2,076	7,058	Vasai
123	5	154	243	1,159	1,286	1,022	3,467	Jawhar
6,766	3,598	15,515	3,672	50,022	21,804	13,784	85,610	Ralgad
1,836	373	2,408	732	9,443	5,581	947	15,971	Panvel
2,081	2,046	6,686	310	19,527	9,531	5,023	34,081	Khopoli
773	175	961	91	2,694	975	182	3,851	Alibag
838	20	1,657	498	3,635	1,166	647	5,448	Mahad
272	24	846	351	4,086	1,618	1,876	7,580	Pen
113	270	405	168	1,904	200	262	2,366	Roha
453	563	1,923	529	5,012	802	1,909	7,723	Uran
90	41	189	94	952	1,526	1,201	3,679	Muru'-Janjira
116	..	124	133	836	193	1,392	2,421	Shrivardhan
194	86	316	766	1,933	212	345	2,490	Matheran
1,770	1,339	5,696	5,711	27,095	6,862	7,416	41,373	Ratnagiri
632	777	2,115	3,023	14,400	3,172	2,855	20,421	Ratnagiri
785	344	2,970	496	7,267	1,981	2,811	12,059	Chiplun
151	125	313	1,475	2,960	957	800	4,717	Khed
202	93	298	717	2,468	752	950	4,170	Rajapur
1,538	1,198	2,942	1,274	9,138	2,027	4,564	15,729	Sindhudurga
460	144	671	547	2,792	1,677	3,122	7,591	Malwan
179	918	1,159	10	2,512	..	200	2,712	Vengurla
899	136	1,112	717	3,834	350	1,242	5,426	Sawantwadi
2,829	15,629	22,494	12,017	96,554	13,164	7,610	1,17,328	Nashik
2,288	11,252	17,368	7,601	63,613	4,909	4,300	72,822	Malegaon
92	2,229	2,335	576	12,388	2,235	92	14,715	Manmad
..	194	233	355	1,903	1,394	1,232	4,529	Igatpuri
19	271	417	299	3,566	..	540	4,106	Nadgaon
146	371	519	1,368	4,096	..	280	4,376	Sinnar
82	99	192	338	4,284	3,643	137	8,064	Yeola
189	8	197	424	899	159	286	1,344	Trimbak
2	284	292	144	1,180	208	323	1,711	Bhagur
11	921	941	912	4,625	616	420	5,661	Satana
2,942	6,221	9,869	13,854	61,219	30,600	13,130	1,04,949	Dhule
1,692	4,582	6,428	7,650	31,014	21,461	6,651	59,126	Dhule
201	474	778	4,059	14,922	3,888	1,547	20,357	Nandurbar
321	184	531	482	4,322	1,429	623	6,374	Shirpur-Barbade
147	301	451	538	1,887	402	343	2,632	Taloda
82	552	865	296	4,167	1,909	1,375	7,451	Shahada
370	102	661	452	3,536	1,491	2,204	7,231	Dondacha-Barbade
129	26	155	377	1,371	20	387	1,778	Nawapur

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
7.	जळगाव	18,497	3,545	9,134	19,082	9,145	27,299	5,438
7.1	जळगाव	7,406	1,530	4,194	6,897	2,453	9,725	1,028
7.2	भुसावळ	767	198	1,302	475	866	7,842	81
7.3	अमळनेर	2,165	297	356	3,813	1,438	4,483	1,004
7.4	साळीसगाव	2,079	304	540	1,646	1,027	3,677	330
7.5	चोपडा	927	412	494	1,341	434	71	814
7.6	पानागा	1,523	186	574	1,170	732	265	724
7.7	फैजपूर	437	81	233	426	107	243	14
7.8	यावल	478	65	211	553	267	270	45
7.9	रावेर	751	105	339	540	432	503	8
7.10	माबदा	485	83	262	470	532	191	978
7.11	पारोळा	364	57	211	650	347	28	54
7.12	धरणगाव	790	92	283	824	209		336
7.13	एरंडोल	235	135	135	277	301	1	12
8.	अहमदनगर	12,784	3,709	9,240	16,289	4,541	6,927	4,874
8.1	अहमदनगर	7,874	2,145	6,751	9,431	1,996	928	3,323
8.2	श्रीरामपूर	1,255	696	769	3,678	605	1,295	
8.3	सगमनेर	1,329	379	738	1,060	511	2,670	2
8.4	कोपरगाव	1,082	225	590	1,139	562	478	1,055
8.5	गहुणे	1,018	231	341	895	859	1,500	494
8.6	देवशाली प्रवरा	226	33	51	86	8	56	
9.	पुणे	7,322	1,274	3,400	5,599	2,623	4,003	6,896
9.1	बारामती	2,518	352	529	1,358	719	370	2,978
9.2	लोणावळा	1,036	165	613	1,011	1,003	1,861	459
9.3	नाभवड	515	197	255	284	87	140	3
9.4	केसरी	132	69	124	95	11		
9.5	ईन्दापूर	374	32	144	133	32	5	
9.6	मिर्ज	438	87	288	447	321	37	810
9.7	आळंदी	206	46	156	171	76	531	841
9.8	जुन्नर	406	35	140	293	242	1,034	195
9.9	भोर	415	39	301	285	20		765
9.10	डोड	736	129	167	1,201		25	748
9.11	तळेगाव-नाभाडे	546	123	683	321	112		97
10.	सातारा	7,866	1,771	5,521	10,427	1,981	10,777	6,053
10.1	सातारा	3,104	533	1,631	5,449	492	5,616	4,516
10.2	कराड	1,458	491	2,141	2,343	309	3,252	555
10.3	फळटण	1,696	386	848	1,573		50	566
10.4	रहमतपूर	159	36	212	3	33	67	@
10.5	म्हसवळ	215	93	141	254	65		
10.6	वाई	616	93	525	468	217	1,034	54
10.7	पांचगणी	457	35	1	319	240	549	35
10.8	मटावटेश्वर	161	104		18	625	200	327
11.	सांगली	8,154	2,201	12,427	11,197	3,734	20,450	3,433
11.1	सांगली	3,776	1,170	9,318	6,559	2,769	10,663	842
11.2	मिर्ज	1,680	523	243	3,053	868	7,459	1,232
11.3	टम्लामपूर	1,250	146	977	445	71		818
11.4	तामगाव	647	134	556	403	26	2,148	88
11.5	आण्टा	316	70	244	265	@	30	159
11.6	विटा	485	158	1,089	472	@	150	294
12.	सोलापूर	6,976	1,044	4,219	6,785	2,415	14,323	12,551
12.1	वाशी	1,851	295	2,477	1,839	665	5,560	4,337
12.2	पंढरपूर	1,970	283	522	2,284	1,062	4,798	5,471
12.3	करभुजा	524	81	116	587	110	30	399
12.4	मागोला	427	88	169	226	98		409
12.5	अक्कलकोट	629	87	70	590	261	2,367	728
12.6	मंगळवेदा	464	84	307	522	64	1,095	465
12.7	मैदगी	252	33	118	197	9		
12.8	बुधनी	281	37	87	245	55	94	161
12.9	बुधुवाशी	598	56	353	295	91	379	581

TABLE No. 31-4A (19.3)—contd.

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
4,093	5,014	14,545	22,218	1,23,375	27,627	8,299	1,59,301	Jalgaon
1,551	2,535	5,124	2,446	39,775	5,011	714	45,500	Jalgaon
527	521	1,129	8,627	21,206	3,498	304	25,008	Bhusaval
400	984	2,388	4,300	19,240	9,542	258	29,040	Amalner
584	230	1,144	1,632	12,049	2,523	3,072	17,644	Chalisgaon
42	208	1,064	248	4,991	1,275	117	6,383	Chopda
389	156	1,269	1,002	6,721	1,528	1,600	9,849	Pachora
97	15	126	384	2,037	339	35	2,411	Faizpur
9	11	65	122	2,031	889	54	2,974	Yawel
204	82	294	442	3,406	1,252	666	5,324	Raver
211	207	1,396	346	3,765	1,358	424	5,547	Savada
46	59	159	918	2,734	..	607	3,341	Parola
18	..	354	1,204	3,756	44	169	3,969	Dharangaon
15	6	33	547	1,664	368	279	2,311	Erandoi
7,573	5,362	17,809	11,003	82,302	34,912	10,407	1,27,621	Ahmadnagar
6,016	1,332	10,671	5,087	44,883	24,555	6,916	76,354	Ahmadnagar
332	1,003	1,335	3,971	13,604	2,180	444	16,228	Shrirampur
921	2,812	3,735	1,348	11,770	2,525	395	14,690	Sangamner
149	91	1,295	340	5,711	5,589	637	11,937	Kopergaon
155	123	772	184	5,800	54	395	6,249	Rahuri
..	1	1	73	534	9	1,620	2,163	Deolali-Pravara
2,628	1,937	11,461	7,445	43,127	14,644	21,053	78,824	Pune
204	60	3,242	4,450	13,538	2,974	4,409	20,921	Baramati
326	525	1,310	479	7,478	2,969	8,613	19,060	Lonavala
464	5	472	373	2,323	2,639	1,337	6,299	Saswad
..	194	194	..	625	375	340	1,340	Jejuri
39	21	60	472	1,252	197	251	1,700	Indapur
1	101	912	182	2,712	66	3,921	6,699	Sirur
14	14	869	112	2,167	260	252	2,679	Alandi
120	160	475	295	2,920	1,882	183	4,985	Junner
85	31	881	57	1,998	1,089	328	3,415	Bhor
603	291	1,642	646	4,546	..	945	5,491	Daund
772	535	1,404	379	3,568	2,193	474	6,235	Talegaon-Dabhade
4,224	5,196	15,473	13,966	67,782	11,539	9,984	89,305	Satara
1,651	3,815	9,982	1,466	28,295	7,360	861	36,516	Satara
547	334	1,436	7,620	19,050	305	2,358	21,713	Karad
890	531	1,987	540	7,080	2,902	1,508	11,490	Phaltan
2	..	2	132	653	39	342	1,034	Rahimatpur
207	3	210	131	1,109	82	984	2,175	Mhaswad
296	358	683	2,164	5,805	..	814	6,629	Waj
8	133	176	242	2,019	105	1,743	3,867	Panchagani
623	42	992	1,671	3,771	746	1,364	5,881	Mahabaleshwar
5,513	10,445	19,391	9,684	87,238	15,414	25,490	1,28,142	Sangli
1,333	5,061	7,236	5,242	46,733	12,088	19,761	78,582	Sangli
1,459	3,367	6,058	2,805	22,689	1,380	4,789	28,858	Miraj
2,111	1,403	4,332	261	7,482	659	69	8,210	Islampur
195	419	702	593	5,209	360	370	5,939	Tasgaon
53	..	212	106	1,243	223	154	1,620	Ashta
362	195	851	677	3,882	704	347	4,933	Vita
3,361	3,258	19,170	5,803	60,735	20,392	10,273	91,400	Solapur
1,863	629	6,829	1,445	20,961	7,755	3,177	31,893	Barshi
723	1,139	7,333	1,416	19,668	8,177	1,336	29,181	Pandharpur
202	194	795	548	2,791	548	553	3,892	Karmala
96	6	511	454	1,973	576	528	3,077	Sangola
191	443	1,362	724	6,090	949	3,839	10,878	Akkalkot
2	224	691	151	3,378	1,245	273	4,901	Mangalwedha
144	482	626	284	1,499	..	236	1,735	Mandargi
139	141	441	..	1,240	59	26	1,325	Dudhami
1	..	582	781	3,135	1,083	300	4,518	Kurduwadi

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
13.	कोल्हापूर	8,403	3,035	10,171	8,756	6,074	8,401	659
13.1	दुबलकरजी	4,560	1,709	7,914	6,365	5,459	4,065	148
13.2	जयसिंगपूर	1,000	856	858	182	190	2,091	167
13.3	मलकापूर	392	34	25	58	0	1	5
13.4	मुरगुड	323	71	86	249	..	6	6
13.5	वडगाव	456	79	232	387	188	74	13
13.6	गडहिल्लज	634	69	464	692	179	2,118	61
13.7	कुरदवारी	395	101	182	327	43	..	43
13.8	कागल	398	79	359	415	22	47	51
13.9	परदाव्या	245	17	51	81	3	89	165
14.	औरंगाबाद	1,972	367	1,112	1,684	39	82	273
14.1	करुड	465	80	162	368	17
14.2	पेठण	311	97	314	536	..	26	208
14.3	वीजापूर	636	106	449	466	29	56	32
14.4	गगापूर	367	42	167	208	8	..	2
14.5	खुलदाबाद	193	42	..	106	2	..	14
15.	जालना	5,025	901	4,189	3,379	957	2,260	445
15.1	जायना	3,734	727	3,990	2,943	926	2,230	175
15.2	अथड	396	109	82	206	31	22	77
15.3	भोकरदन	374	30	32	8	86
15.4	परनूर	521	35	85	230	107
16.	परभणी	8,027	2,364	5,971	5,732	296	430	5,053
16.1	परभणी	2,660	1,451	2,109	1,821	130	94	3,177
16.2	हिंगोली	1,136	219	1,391	808	7	49	134
16.3	मानस	898	89	526	409	4	47	167
16.4	बसमननगर	92	150	168	431	55	21	757
16.5	सोनेपेठ	285	19	50	110	194
16.6	पूर्णा	493	101	484	382	7	59	75
16.7	काळमनरो	36	50	149	103	..	53	193
16.8	गगावेड	690	49	163	335	35	46	204
16.9	मंळ	790	99	486	710	41	17	135
16.10	जिन्नूर	554	69	278	414	9	44	21
16.11	वाशने	387	65	167	209	8
17.	बोड	4,769	1,200	3,094	4,388	695	295	1,183
17.1	बोड	1,642	342	907	2,291	656	..	954
17.2	अंबेडगेगाई	569	197	576	426	15	7	..
17.3	परळी येजनाथ	1,233	371	1,683	823	11	176	60
17.4	माऊजगाव	553	119	166	411	13	39	112
17.5	गंवराई	396	139	213	312	..	73	57
17.6	घागर	376	32	149	125
18.	नांदेड	10,570	2,425	5,748	11,026	3,169	855	678
18.1	नांदेड	6,221	1,818	3,524	8,292	3,079	385	651
18.2	बिल्लोली	377	41	141	164	18	111	1
18.3	उमरी	279	60	85	196
18.4	मुदगेड	171	37	140	159	18	50	..
18.5	रुंधार	576	38	391	337	8	..	3
18.6	हदगाव	371	41	157	126	15
18.7	धमाबाद	568	113	264	417	0	41	6
18.8	देगलूर	899	145	487	634	26	193	17
18.9	कुडलवाडी	179	21	80	90	..	3	..
18.10	मुगेड	424	54	193	240	5	72	..
18.11	किनवट	305	57	286	371
19.	उस्मानाबाद	2,640	1,551	2,717	2,086	214	2,531	3,150
19.1	उस्मानाबाद	793	767	1,378	822	..	1,507	2,390
19.2	तुळजापूर	86	311	392	273	101	585	724
19.3	उमरगा	135	261	274	255	..	335	4
19.4	परांडा	263	44	100	127	..	8	5
19.5	भूम	320	45	212	110	6	56	1
19.6	मुसम	280	46	91	86	6
19.7	नळदुर्ग	132	45	33	93	106	..	4
19.8	कळब	631	32	237	320	1	40	16

TABLE No. 31-4A (19.3)

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
1,761	4,405	6,825	5,907	57,662	65,907	45,309	1,68,878	Kolhapur
594	2,740	3,482	3,421	36,985	62,716	40,169	1,39,870	Ichalkaranji
110	720	997	741	6,915	1,052	206	8,173	Jaysingpur
12	..	17	207	734	7	417	1,158	Malkapur
127	..	133	84	952	116	356	1,424	Murgud
219	27	259	208	1,883	942	631	3,456	Vadgaon
431	74	566	470	5,192	573	2,031	7,796	Gadhinglaj
116	389	548	449	2,045	247	552	2,844	Kurundwad
85	410	546	209	2,075	211	414	2,700	Kagal
67	45	277	118	881	43	533	1,457	Panhal
875	798	1,926	795	7,977	911	2,483	11,371	Aurangabad
164	476	657	45	1,777	..	263	2,040	Kannad
623	57	888	183	2,355	..	639	2,994	Parathan
19	233	284	438	2,464	876	1,130	4,470	Vaijapur
21	32	55	97	964	35	287	1,286	Gangapur
28	..	42	32	417	..	164	581	Khuldabad
672	8,309	9,426	2,400	28,537	7,489	5,879	41,905	Jalna
593	8,101	8,869	2,090	25,509	7,190	5,080	37,779	Jalna
55	72	204	34	1,084	299	466	1,849	Ambad
8	25	119	79	642	..	239	881	Bhokardan
16	111	234	197	1,302	..	95	1,396	Partur
3,039	3,657	11,719	8,883	43,422	1,640	6,476	51,538	Parbhani
626	..	3,803	4,708	16,776	..	287	17,063	Parbhani
362	71	567	210	4,387	436	3,222	8,045	Hingoli
577	141	885	161	3,019	303	280	3,602	Minwat
805	252	1,310	1,533	4,260	205	339	4,804	Basmathnagar
20	..	214	121	799	..	197	996	Sonepet
20	373	468	176	2,170	..	524	2,694	Purna
71	26	290	607	1,288	..	539	1,827	Kalamnuri
161	72	437	492	2,247	351	..	2,598	Gangakhed
131	2,496	2,762	404	5,315	..	507	5,822	Sulu
76	37	134	240	1,742	345	404	2,491	Jintur
160	189	349	231	1,419	..	177	1,596	Pathri
2,331	3,799	7,313	1,850	23,604	4,252	4,315	32,171	Beed
858	348	2,160	317	8,315	..	1,212	9,527	Beed
331	57	388	800	2,978	1,639	1,151	5,768	Ambajogai
738	2,727	3,525	314	7,536	1,777	1,142	10,455	Parli-Vaijath
210	247	569	223	2,093	269	353	2,715	Manjlegaon
112	420	589	196	1,918	488	187	2,593	Georai
82	..	82	..	764	79	270	113	Dharur
2,426	12,811	15,915	6,295	56,003	6,874	6,458	69,335	Nanded
1,889	12,228	14,768	4,800	42,887	5,369	1,217	49,473	Nanded
26	..	27	104	983	..	27	1,010	Biloli
66	..	66	125	811	..	313	1,124	Umari
29	..	29	68	672	..	256	928	Mudkhed
92	15	110	173	1,633	3	425	2,061	Kandhar
23	..	23	46	779	204	778	1,761	Hirgaon
98	37	141	75	1,619	336	989	2,944	Dharmabad
68	305	390	504	3,278	468	695	4,441	Degulur
7	..	7	..	380	85	24	489	Kunjawadi
14	46	60	29	1,077	..	183	1,260	Mukhed
114	180	294	371	1,884	409	1,551	3,844	Kinwat
717	1,842	5,709	2,014	19,462	2,765	4,975	27,202	Osmanabad
..	98	2,488	485	8,240	1,516	1,757	11,513	Osmanabad
292	741	1,757	509	4,014	6	690	4,710	Tuljapur
200	7	211	162	1,633	350	238	2,221	Omarga
91	94	190	523	1,255	172	394	1,821	Paranda
11	262	274	34	1,057	..	208	1,265	Bhoon
82	..	88	219	810	..	86	896	Murum
34	..	38	41	488	..	90	578	Naldurg
7	640	663	41	1,965	721	1,512	4,198	Kallam

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
20.	लानूर	5,280	2,962	4,292	6,395	1,339	1,468	6,296
20.1	लानूर	2,739	2,367	3,117	4,323	1,159	1,467	4,675
20.2	उदनीर	1,458	445	938	1,473	161		1,411
20.3	अहमदपुर	390	10	45	251			189
20.4	निलगा	321	87	58	136	19		
20.5	ओमा	322	53	134	212		1	21
21.	बलहाणा	9,518	1,362	3,909	7,139	1,581	11,060	1,076
21.1	बुलहाणा	262	376	1,224	658	68	991	466
21.2	खामगाव	2,623	272	898	2,391	393	2,430	
21.3	मलकापूर	2,411	216	677	1,003	319	1,262	60
21.4	शेगांव	985	81	347	544	182	1,260	2
21.5	जळगाव-जामोद	271	28		291	43	575	327
21.6	महफर	703	94	366	598	222	895	214
21.7	नादुरा	921	65	7	679	20	799	1
21.8	चिखली	639	143	224	586	234	987	
21.9	देळगाव-गजा	703	87	166	389	100	1,861	6
22.	अकोला	15,789	3,871	6,274	15,463	2,662	14,880	962
22.1	अकोला	8,485	3,038	4,444	10,266	1,047	7,520	
22.2	अकोट	1,595	184	152	1,645	394	1,410	43
22.3	कारगा	1,341	72	109	181	218	1,432	259
22.4	वाशिम	1,107	307	515	1,012	393	1,325	29
22.5	मुनिजापूर	882	71	550	918	139	1,165	2
22.6	बाळापूर	458	55	238	281	116	661	35
22.7	तेल्हारा	609	50	11	344	177	355	214
22.8	गानूर	445	19	10	260	63	199	341
22.9	मंगरुळीर	867	75	245	556	115	813	39
23.	अमरावती	7,778	774	1,766	5,559	1,635	9,053	993
23.1	अचलपूर	2,342	289	203	1,605	599	2,706	215
23.2	अजतगाव-मुर्जी	1,025	68	170	736	189	1,215	21
23.3	मोर्गी	472	25	79	423	67	726	
23.4	वरड	986	68	450	699	74	978	65
23.5	दर्यापूर	531	55	339	498	102	856	342
23.6	चान्दूर जेल्वे	445	74	88	309	111	414	
23.7	चान्दूर बाजार	452	44	64	443	218	601	
23.8	धामणगांव	1,033	66	223	676	220	1,04	340
23.9	शेन्डूरजना	306	42	117	170	18	753	
23.10	निखलदरा	186	43	33		37		10
24.	यवतमाळ	8,972	1,636	4,838	10,541	1,667	10,974	4,367
24.1	यवतमाळ	2,412	929	1,384	5,535	233	4,268	2,268
24.2	वर्णा	1,412	121	453	1,271	384	1,031	149
24.3	पुमढ	1,288	209	1,105	985	387	1,465	388
24.4	दिग्रम	953	102	359	804	295	1,226	1,082
24.5	दारव्हा	796	21	434	318	86	714	
24.6	पाडरकवडा	578	78	370	559	140	553	374
24.7	उमरवेड	1,070	124	583	848	21	1,133	106
24.8	घाटजी	463	52	150	222	121	584	
25.	बघा	7,004	1,153	3,960	7,924	1,684	7,221	354
25.1	बघा	2,504	652	1,673	3,568	85	2,685	61
25.2	द्विगणघाट	1,362	214	1,047	1,740	727	1,372	29
25.3	आर्धी	1,120	150	303	1,209	400	1,527	8
25.4	पुलगाव	945	75	793	1,232	299	990	17
25.5	देवळी	810	38	61	40	53	65	239
25.6	सिन्दी	263	24	83	135	120	582	
26.	नागपूर	7,149	1,034	2,722	6,621	1,623	8,315	1,095
26.1	कामठी	1,704	382	1,025	2,805	486	2,242	115
26.2	उमरवेड	949	91	237	795	376	1,205	57
26.3	रामटेक	672	83	31	474	80	404	144
26.4	खापा	493	49	58	377	109	404	
26.5	कळमेघवर	659	93	572	245	29	479	624
26.6	मोवाड	240	33	16	119	60	399	53
26.7	सावनर	771	112	239	350	27	728	5
26.8	काटोल	837	80	401	858	297	1,247	14
26.9	नरवेड	506	68	51	419	82	991	82
26.10	मोहपा	318	43	92	179	77	216	1

TABLE No. 31-4A (19.3)

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
4,228	1,356	11,880	2,509	36,125	7,372	2,265	45,762	Latur
3,199	437	8,311	1,336	24,869	5,853	1,261	31,983	Latur
530	340	2,281	682	7,438	1,320	244	9,002	Udgir
46	..	235	33	964	69	99	1,132	Ahmedpur
240	43	283	389	1,293	..	445	1,738	Nilanga
213	536	770	69	1,561	130	216	1,907	Ausa
1,943	1,991	5,010	13,541	53,120	6,713	5,523	65,356	Buldana
683	435	1,534	557	5,720	606	282	6,608	Buldana
492	513	1,095	9,749	19,761	3,819	3,153	26,733	Khamgaon
200	130	390	1,308	7,586	164	379	8,129	Malhapur
123	82	207	357	3,963	1,368	157	5,488	Shegaon
186	21	514	100	1,842	92	94	2,028	Jalgaon-Jamod
157	73	444	368	3,690	421	95	4,206	Mehkar
81	228	310	266	3,067	83	252	3,402	Nandura
..	506	506	831	4,150	160	484	4,794	Chikhali
21	3	30	5	3,341	..	627	3,968	Dargaon-Raja
1,827	4,453	7,242	6,162	72,343	54,093	11,896	1,38,332	Akola
..	2,556	2,556	2,295	39,651	44,207	8,852	92,710	Akola
291	591	925	346	6,651	610	656	7,917	Akot
502	331	1,092	1,680	6,125	2,881	432	9,438	Karanja
390	111	530	433	5,622	3,780	219	9,621	Washim
125	220	347	100	4,172	1,110	224	5,506	Murtizapur
..	6	41	619	2,469	207	20	2,696	Balapur
65	347	626	524	2,696	77	622	3,395	Teklhara
17	..	358	19	1,373	545	402	2,320	Patur
437	291	767	146	3,564	676	469	4,729	Margulpir
1,374	2,255	4,622	3,989	35,176	4,017	3,308	42,501	Amravati
389	1,252	1,856	1,811	11,411	12	786	12,209	Achalpur
109	146	276	16	3,695	337	24	4,056	Anjangaonsurji
150	..	150	149	2,091	2,780	553	5,424	Morshi
154	146	365	77	3,697	285	664	4,645	Warud
145	61	548	656	3,585	250	434	4,269	Daryapur
33	127	160	51	1,652	67	228	1,947	Chandur Rly.
75	..	75	494	2,391	1	161	2,552	Chandur-Bazar
247	222	809	285	4,116	..	53	4,169	Dhamangaon
58	24	82	95	1,583	217	152	1,952	Shendur Jama
14	277	301	355	955	70	253	1,278	Chikhaldara
10,139	1,227	15,733	2,790	57,151	5,287	5,002	67,440	Yavatmal
9,088	..	11,356	86	26,203	..	794	26,997	Yavatmal
187	206	542	418	5,632	804	730	7,166	Wani
406	202	996	591	7,026	1,103	156	8,285	Pusad
140	141	1,363	398	5,499	1,690	1,423	8,612	Digras
..	508	2,877	91	166	3,134	Durwha
66	536	976	38	3,292	458	292	4,042	Pandharkawada
104	3	213	548	4,540	872	258	5,670	Umethed
148	139	287	203	2,082	269	1,183	3,534	Ghatnaji
1,876	1,813	4,043	7,460	40,449	4,485	2,026	46,960	Wardha
1,369	245	1,675	1,871	14,713	2,552	620	17,885	Wardha
270	361	660	4,678	11,800	1,366	786	13,952	Hingnagar
63	198	269	337	5,315	96	226	5,637	Arvi
106	821	944	290	5,568	219	101	5,888	Pulgaon
48	74	361	121	1,549	152	270	1,971	Deolji
20	114	134	163	1,504	100	23	1,627	Sindi
945	2,761	4,801	2,428	34,693	8,040	4,683	47,416	Nagpur
395	2,270	2,780	..	11,424	1,788	753	13,965	Kamptee
167	77	301	734	4,688	929	157	5,774	Umethed
11	77	232	63	2,038	354	528	2,920	Rontek
38	..	38	208	1,736	1,050	247	3,033	Khapa
9	5	638	32	2,747	4	499	3,250	Kalmeshwar
49	33	135	29	1,031	36	29	1,096	Mowar
3	95	103	534	2,864	1,306	1,565	5,735	Saoner
179	170	363	179	4,262	2,273	303	6,838	Katol
52	..	134	408	2,659	174	258	3,091	Narkhed
42	34	77	242	1,244	126	344	1,714	Mohpa

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
27.	भंडारा	10,840	2,249	2,210	6,303	378	7,464	4,271
27.1	गोंदिया	2,982	1,505	945	3,712	301	4,225	1,046
27.2	भंडारा	3,526	478	812	790	19	1,012	2,892
27.3	सुमनर	2,697	97	332	1,192	7	..	4
27.4	पवनी	794	47	121	225	15	1,492	11
27.5	तिरंगा	841	122	..	384	36	735	318
28.	चंद्रपूर	6,593	1,525	3,663	6,850	864	7,616	3,263
28.1	चंद्रपूर	2,300	683	2,339	4,060	159	3,469	1,634
28.2	बल्लारपूर	2,943	474	387	2,075	395	2,608	1,207
28.3	बगोरा	1,155	113	311	550	310	975	300
28.4	राजुरा	195	255	76	165	..	564	122
29.	गडचिरोली	695	64	262	197	42	27	11
29.1	देमाईगज	695	64	262	197	42	27	11
एकूण नगरपरिषदा		2,30,202	54,456	1,40,262	2,36,192	70,378	2,29,894	89,596
महानगरपालिका :-								
I	भुवई	1,13,136	1,07,136	41,042	5,46,335	4,21,596	6,12,948	29,569
II	ठाणे	14,869	7,893	29,766	25,907	11,508	29,326	6,821
III	नासिक	13,255	7,770	20,861	23,599	4,870	21,034	18,410
IV	पुणे	29,664	4,986	33,892	51,004	14,623	30,529	5,579
V	पिंपरी-चिंचवड	12,576	9,338	26,790	19,340	6,830	9,192	2,279
VI	सोलापूर	9,037	4,313	16,168	18,965	4,955	33,257	11,041
VII	कोल्हापूर	9,005	3,009	1,515	11,702	6,442	23,658	6,450
VIII	औरंगाबाद	3,404	2,685	7,998	12,559	1,454	6,089	3,306
IX	नागपूर	41,414	6,866	38,464	48,158	11,466	37,913	3,811
X	कल्याण	16,437	3,392	29,993	5,965	9,359	8,861	6,270
XI	अमरावती	2,995	3,534	2,067	11,097	2,487	11,722	508
एकूण महानगरपालिका		2,72,092	1,60,922	6,18,206	7,74,631	4,95,590	8,24,529	94,044
महाराष्ट्र राज्य		5,02,294	2,15,378	7,58,468	10,10,823	5,65,968	10,54,423	1,83,640

टीप.—हे वाकडे ५०० पेजा कमी आहेत.

N. R.—अनुबाध वस्राप्त.

साधार :—अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

TABLE No. 31-4A (19.3)

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
1,365	1,578	7,214	4,926	41,584	8,438	1,618	51,640	Bhandara
754	1,238	3,038	2,513	19,221	2,773	961	22,955	Gondiya
459	96	3,447	1,780	11,864	3,982	500	16,346	Bhandara
11	181	196	171	4,692	1,433	44	6,169	Tumsar
36	5	52	170	2,916	215	57	3,188	Panni
105	58	481	292	2,891	35	56	2,982	Tirora
2,337	1,619	7,219	4,966	39,296	4,119	4,813	48,228	Chandrapur
1,950	135	3,719	3,225	20,504	3,169	2,582	26,255	Chandrapur
185	1,234	2,626	666	12,174	587	1,479	14,240	Ballarpur
186	246	732	422	4,568	363	415	5,346	Warora
16	4	142	653	2,050		337	2,387	Rajura
54	67	132	263	1,682	396	862	2,940	Gadchiroli
54	67	132	263	1,682	396	862	2,940	Desaiganj
99,954	1,23,177	3,12,727	2,07,676	14,81,787	4,06,695	2,74,858	21,63,340	Total of Municipal Councils
79,302	4,992	1,13,863	11,30,203	34,55,909		4,80,672	39,36,581	Municipal Corporations
20,682	10,119	37,622	1,51,849	3,08,740	38,785	1,52,986	5,00,511	Bombay
28,179	11,823	53,412	52,095	2,01,896		22,524	2,24,420	Thane
21,432	11,484	38,495	92,483	2,95,676	4,58,215	24,569	7,78,460	Nashik
19,402	1,704	23,385	31,796	1,39,247	95,598	3,50,655	5,85,500	Pune
6,383	8,889	26,313	40,747	1,53,755	14,281	52,865	2,20,901	Pimpri Chinchwad
1,303	206	7,959	2,38,540	3,01,830	16,500	9,488	3,27,818	Salapur
11,149	17,943	32,398	11,213	77,800	18,218	18,238	1,14,256	Kolhapur
37,809	29,285	70,905	20,398	2,75,584	1,06,909	11,410	3,93,903	Aurangabad
8,737	8,259	23,266	10,457	1,07,730	17,474	47,613	1,72,817	Nagpur
4,684	6,638	11,830	766	52,798	9,982	11,633	74,413	Kalyan
2,39,062	1,11,342	4,44,448	17,80,547	53,70,965	7,75,962	11,82,653	73,29,580	Amravati
2,39,062	1,11,342	4,44,448	17,80,547	53,70,965	7,75,962	11,82,653	73,29,580	Total of Municipal Corporations
3,39,016	2,34,519	7,57,175	19,88,223	68,52,752	11,82,657	14,57,511	94,92,920	Total of Maharashtra State

Note— Figures are less than 500.

Not reported.

Source— Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

31. स्थानिक संस्था/

तबता क्रमांक/

नगरपरिषदा आणि महानगरपालिका यांचे खर्च/

अनुक्रमांक	जिल्हा/नगरपरिषदा/महानगरपालिका	चाहू खर्च/						
		सामान्य प्रशासन व वस्तुकीचा खर्च	सार्वजनिक दिवाबत्ती	पाणी पुरवठा	गटारे जलनि सारण व सफाई	इस्पितळे इवासाने व लस टोचणी	शिक्षण	सार्वजनिक Public इमारती
Serial No.		General administration and Collection charges	Public lighting	Water-supply	Drainage conservancy and sanitation	Hospitals dispensaries and Vaccination	Public Institutions	Building
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1.	ठाणे	14,823	6,190	13,999	26,551	9,193	19,468	2,564
1.1	उल्हासनगर	4,339	3,016	4,899	11,149	1,784	11,755	63
1.2	मिबडी-निजामपूर	8,590	2,595	8,007	13,591	6,240	7,605	2,263
1.3	वसई	1,003	283	110	1,297	756	68	227
1.4	जवहार	332	52	187	178	..	35	11
1.5	भाईंदर	559	244	796	336	413	5	..
1.6	रुहाण
1.7	विरार
2.	रायगड	10,246	2,655	580	7,864	3,145	4,015	2,413
2.1	पनवेल	2,027	692	1,749	2,751	1,059	44	128
2.2	सोपोली	2,767	562	1,346	1,451	1,119	2,883	1,001
2.3	अलिबाग	877	63	315	451	..	41	46
2.4	महाड	812	101	415	548	127	107	58
2.5	पेण	885	140	206	810	225	908	894
2.6	रोहडा	555	87	354	399	152	..	53
2.7	उरण	1,245	619	886	839	245	4	45
2.8	गुरुड-जजिरा	487	123	57	138	59	19	149
2.9	श्रावर्धन	304	143	201	190	..	9	18
2.10	माथेरान	287	125	51	287	159	..	21
3.	रत्नागिरी	4,397	642	3,037	2,530	1,184	3,728	1,485
3.1	रत्नागिरी	2,000	263	1,916	1,194	415	3,392	340
3.2	चिपळूण	1,400	230	828	969	242	227	1,073
3.3	खेड	542	66	153	155	321	101	69
3.4	राजापूर	455	83	140	212	206	8	13
4.	सिधुदुर्ग	2,217	696	78	1,466	681	347	298
4.1	मालवण	698	328	..	505	423	106	225
4.2	वेगुळे	180	157	27	320	158	132	3
4.3	सावतवाडी	1,339	211	51	641	100	107	70
5.	नासिक	13,840	2,198	8,464	19,084	5,172	20,065	1,680
5.1	मालेगाव	8,300	898	3,513	12,064	3,348	18,529	1,199
5.2	मनमाड	1,598	411	1,704	2,651	578	292	13
5.3	इगतपूरी	462	192	108	717	173	64	93
5.4	नांदगाव	496	105	320	429	142	1,052	37
5.5	सिन्नर	879	131	683	533	234	8	..
5.6	येवला	466	192	928	1,339	569	..	12
5.7	थंजवक	77	31	49	128	8
5.8	भणूर	309	31	171	184	120	38	293
5.9	गुदागा	1,253	207	988	1,039	..	82	33

/LOCAL BODIES

/TABLE No. 314 B (19.3)

Expenditure of Municipal Councils and Corporations

(1985-86)

(आकड़े हजारों में) (Figures in thousand Rs.)

बाधकाम works		एकूण (अ ते क)	सकीर्ण	एकूण	असाधारण खर्च, कर्ज व वाणिज्यिक उपक्रमों की खर्च Extra Ordinary Expenditure debts & of Commercial enter- prises	अखिरची शिल्लक	एकूण	District/Municipal Councils/Corporations
रस्ते Roads	द्वारा सार्वजनिक बाधकामे Other public works	Total	Miscell- aneous	Total (3+4+5+ 6+7+12+ 13)		Closing Balance	Total	
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
12,352	12,491	27,407	23,120	1,40,751	21,044	69,998	2,31,793	Thane
5,116	946	6,125	15,495	58,562	6,656	54,723	1,19,941	Ulhasnagar
5,537	10,568	18,568	5,906	70,902	12,969	10,139	94,010	Bhivandi-Nizampur
1,002	925	2,154	661	6,332	549	614	7,495	Vasai
149	..	160	398	1,342	870	1,591	3,803	Jawhar
548	52	600	660	3,613	..	2,931	6,544	Bhayandar
Nil	Dahanu
Nil	Virar
5,836	7,570	15,819	11,734	61,058	23,294	17,921	1,02,273	Raigad
978	273	1,379	993	10,694	5,786	1,305	17,785	Panvel
960	5,060	7,021	6,906	24,055	8,556	8,649	41,260	Khopoli
479	143	668	120	2,535	826	585	3,946	Alibag
1,045	350	1,453	1,341	4,904	2,001	806	7,711	Mahad
365	123	1,382	493	5,049	2,130	1,545	8,724	Pen
867	90	1,010	619	3,176	516	230	3,922	Roha
716	1,352	2,113	675	6,626	847	1,036	8,509	Uran
119	128	396	119	1,398	2,065	1,438	4,901	Merud-Janjira
112	..	130	200	1,177	378	1,359	2,914	Shriwardhar
195	51	267	268	1,444	189	968	2,601	Matheran
2,448	722	4,655	1,989	22,162	8,676	10,913	41,751	Ratnagiri
1,289	473	2,102	..	11,282	5,865	5,112	22,259	Ratnagiri
674	96	1,343	623	6,362	1,396	3,294	11,052	Chiplun
185	153	407	959	2,704	849	1,251	4,804	Khed
300	..	303	407	1,814	566	1,256	3,636	Rajapur
934	1,180	2,412	1,964	9,861	1,787	5,045	16,693	Sindhudurg
312	319	856	327	3,243	1,406	3,358	8,007	Malwan
214	577	794	811	2,579	..	658	3,237	Vengurla
408	284	762	826	4,039	381	1,029	5,449	Sawantwadi
1,794	12,838	16,312	15,234	1,00,369	11,212	6,931	1,18,512	Nashik
1,392	11,034	13,625	6,341	66,618	4,488	3,458	74,960	Malegaon
30	1,507	1,550	307	9,091	3,199	112	12,402	Manmad
2	23	118	2,253	4,087	1,579	1,167	6,833	Igatpuri
14	11	62	771	3,377	130	136	3,643	Nandgaon
56	38	94	1,224	3,786	..	440	4,226	Sinnar
69	..	81	2,944	6,519	722	301	7,542	Yeola
61	9	70	434	797	65	252	1,114	Trimbak
58	40	391	226	1,470	224	352	2,046	Bhagur
112	176	321	734	4,624	409	713	5,746	Satana

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
6.	धुळे	12,600	1,816	7,144	4,227	3,151	11,301	1,761
6.1	धुळे	6,152	828	2,491	125	2,052	3,482	368
6.2	नंदुरवार	1,697	431	1,152	58	...	7,086	203
6.3	गिरपूर-बरवडे	1,118	108	2,461	1,148	190	402	12
6.4	तळोदा	474	101	32	478	119	127	104
6.5	गहादा	1,320	195	240	973	608	181	202
6.6	शोराडच-वरवडे	1,430	97	556	1,062	182	...	872
6.7	नवापूर	409	56	212	383	...	23	...
7.	जळगाव	18,301	4,416	13,631	25,266	7,914	29,030	2,054
7.1	जळगाव	6,544	2,008	6,375	10,208	2,608	10,286	484
7.2	भगावळ	1,851	267	1,847	619	910	7,643	25
7.3	अमळनेर	2,550	442	389	4,653	1,123	4,831	520
7.4	चाळीसगाव	214	439	1,058	2,205	997	4,211	63
7.5	चोपडा	1,063	191	598	1,587	254	196	74
7.6	पाचोरा	1,314	176	636	1,265	561	470	713
7.7	फंजपूर	582	83	374	581	139	340	8
7.8	यात्रळ	556	102	424	608	137	180	17
7.9	रावेर	917	193	476	799	265	177	4
7.10	साबना	525	105	227	602	261	453	20
7.11	पारोळा	887	123	405	714	155	83	18
7.12	घरणगांव	826	132	542	980	283	59	99
7.13	परुडाल	472	145	280	445	221	101	9
8.	अहमदनगर	17,063	3,863	13,720	19,368	5,084	4,621	3,827
8.1	अहमदनगर	10,852	2,195	9,731	12,156	2,122	226	2,689
8.2	श्रीरामपूर	1,536	666	1,119	3,196	845	98	...
8.3	सगमनेर	1,513	374	1,021	1,199	573	2,106	20
8.4	कोपरगाव	1,550	301	1,084	1,396	608	480	919
8.5	राहुरी	1,032	227	407	1,127	900	1,711	184
8.6	देवळानी प्रवरा	296	56	303	192	36	...	10
8.7	पाचडी	284	44	55	102
9.	पुणे	8,056	1,709	6,043	5,456	2,893	4,081	2,000
9.1	बारामती	1,980	330	555	841	1,021	...	813
9.2	सांगली	1,383	164	705	1,213	825	2,331	111
9.3	सामवड	690	503	632	380	176	170	22
9.4	जेजुरी	159	125	186	103	7
9.5	इंदापूर	430	40	198	225	16	...	28
9.6	शिर्डी	691	46	905	579	210	86	363
9.7	आळंदी	299	42	190	291	102	357	127
9.8	गुंथर	525	75	782	29	325	1,096	24
9.9	भोर	510	27	423	363	23	...	36
9.10	दोड	783	173	648	1,094	79	29	146
9.11	तळेगाव-दाभाडे	606	184	819	338	109	12	335
10.	सातारा	5,990	2,475	6,067	12,289	2,038	11,967	4,844
10.1	सातारा	390	679	2,297	5,778	729	5,852	2,421
10.2	कराड	1,642	1,089	1,950	2,858	365	3,012	1,325
10.3	फलटण	1,615	250	902	1,717	...	125	643
10.4	रहिमतपूर	293	54	297	105	55	...	275
10.5	म्हसवड	261	74	134	434	72
10.6	वाई	688	127	455	544	384	2,152	32
10.7	पाचगणी	465	56	9	444	173	550	31
10.8	महाबळेश्वर	636	146	23	409	260	276	117
11.	सांगली	8,989	2,889	11,561	13,686	3,739	19,313	2,058
11.1	सांगली	3,968	1,338	7,634	7,854	2,742	10,095	457
11.2	मिरज	2,055	697	255	3,894	816	7,306	1,054
11.3	इस्लामपूर	1,197	233	1,086	540	179	...	296
11.4	तासगांव	801	191	667	588	2	1,387	89
11.5	आण्टा	344	87	443	302	...	525	61
11.6	विटा	624	343	1,476	508	101

TABLE No. 31.4 (B) (19.3)

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
3,056	7,643	12,460	8,055	60,754	53,281	9,366	1,23,401	Dhule
1,891	6,582	8,841	...	23,971	43,918	3,832	71,721	Dhule
384	183	770	6,068	17,262	4,711	1,419	23,392	Nandurbar
166	...	178	392	5,997	609	231	6,837	Shirpur-Warvade
150	78	332	508	2,171	509	461	3,141	Taloda
163	586	951	745	5,213	1,670	1,274	8,157	Shahada
59	102	1,033	330	4,690	1,653	1,539	7,882	Dondaich-Warvade
243	112	355	12	1,450	211	610	2,271	Nawapur
5,206	7,618	14,878	22,723	1,36,159	29,246	10,460	1,75,865	Jalgaon
2,086	4,354	6,924	1,780	46,733	5,987	435	53,155	Jalgaon
360	593	978	8,964	23,079	4,658	1,760	29,497	Bhusaval
1,051	803	2,374	3,102	19,464	9,850	550	29,864	Amalner
735	622	1,420	4,578	15,122	2,221	3,131	20,474	Chalisgaon
298	140	512	583	4,984	1,207	295	6,486	Chopda
183	130	1,026	1,080	6,528	1,124	1,715	9,367	Pachora
87	74	169	398	2,666	273	164	3,103	Faizpur
43	16	76	451	2,544	569	138	3,251	Yawal
46	49	99	358	3,284	1,296	522	5,102	Raver
22	709	751	278	3,202	899	216	4,317	Savada
156	24	198	276	284	749	1,018	4,608	Parola
117	46	262	723	3,807	81	266	4,154	Dharangaon
22	58	89	152	1,905	332	250	2,487	Erandol
11,738	4,563	20,123	14,503	98,345	34,853	9,630	1,42,828	Ahmednagar
11,006	1,959	15,654	6,660	59,596	24,024	3,521	87,141	Ahmednagar
...	654	654	5,508	13,622	2,176	733	16,531	Shrirampur
245	255	520	1,270	8,576	2,850	2,517	13,943	Sangamner
310	349	1,578	654	7,651	4,678	1,003	13,332	Kopergaon
106	59	349	411	6,164	802	560	7,526	Rahuri
38	1,287	1,335	...	2,218	...	1,240	3,458	Deolali-Pravara
33	...	33	...	518	323	56	897	Pathardi
1,129	3,893	7,022	14,145	49,405	16,878	26,432	92,715	Pune
319	2,482	3,614	6,824	15,165	2,497	7,193	24,855	Baramati
117	208	436	2,991	10,048	3,993	9,309	23,350	Lonavala
95	2	119	480	3,150	2,220	2,484	7,854	Saswad
1	105	106	377	1,063	...	246	1,309	Jejuri
14	56	98	503	1,510	381	571	2,462	Indapur
102	142	607	562	3,686	168	3,693	7,547	Sirur
42	459	628	157	2,066	912	35	3,013	Alandi
255	10	289	870	3,991	2,547	190	6,728	Junner
13	109	158	99	1,603	1,781	260	3,644	Bhor
45	292	478	1,075	4,359	85	1,002	5,446	Daund
126	28	489	207	2,764	2,294	1,449	6,507	Talegaon-Dabhade
3,671	4,403	12,918	9,655	63,399	20,355	14,687	98,441	Satara
1,323	2,585	6,329	4,763	26,817	11,186	1,131	39,134	Satara
344	1,020	2,689	1,139	14,744	5,104	3,928	23,776	Karad
670	417	1,730	826	7,165	2,055	1,740	10,960	Phaltan
49	20	344	55	1,203	104	202	1,509	Rahimatpur
5	13	18	120	1,113	207	1,310	2,630	Mhaswad
367	320	719	2,292	7,361	...	1,363	8,724	Wai
349	28	408	388	2,493	178	2,361	5,032	Panchagani
564	...	681	72	2,503	1,521	2,652	6,676	Mahabaleshwar
8,762	6,308	17,128	11,440	88,745	16,052	40,130	1,44,927	Sangli
2,898	3,857	7,212	5,070	45,913	12,420	31,643	89,976	Sangli
4,903	1,369	7,326	3,025	25,374	1,898	5,979	33,251	Miraj
605	324	1,225	978	5,438	925	754	7,117	Islampur
163	343	595	523	4,754	474	695	5,923	Tasgaon
169	...	230	45	1,976	235	277	2,488	Ashta
24	415	540	1,799	5,290	100	782	6,172	Vita

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
12.	सोलापूर	8,966	1,610	5,238	7,550	3,275	10,484	7,674
12.1	बाशी	2,755	629	2,649	2,283	697	489	1,730
12.2	पठरपूर	2,636	445	867	2,769	1,314	5,276	2,607
12.3	करमाळा	764	104	105	98	573	106	577
12.4	सगोला	490	58	279	352	112		819
12.5	अक्कलकोट	715	156	83	667	288	2,451	1,709
12.6	मंगळवेढा	486	82	396	540	138	972	104
12.7	मैदगी	230	38	195	248	24	4	
12.8	हुयती	312	52	221	259	59		55
12.9	कुईबाडी	578	46	443	334	70	1,186	73
13.	कोल्हापूर	11,086	1,959	7,345	11,829	5,318	9,261	505
13.1	दुवलकरजी	5,566	1,212	4,150	8,074	4,726	5,216	139
13.2	जयसिंगपूर	1,998	215	1,138	781	203	1,995	35
13.3	मलकापूर	407	64	215	285	17	35	13
13.4	मूरगुड	427	51	70	294		29	9
13.5	बडगाव	650	98	290	451	242	106	35
13.6	गडाहिलज	781	101	1,152	864	72	1,749	124
13.7	कुरवाडी	473	105	9	497	8	40	61
13.8	कागल	599	89	312	522	50	47	18
13.9	पेन्नाळा	185	24	9	61		50	68
14.	औरंगाबाद	3,073	659	1,346	2,051	33	118	182
14.1	कन्नड	1,043	68	236	35			8
14.2	दंडण	378	204	325	1,105		37	18
14.3	वैजापूर	880	150	602	502	28	61	114
14.4	गंगापूर	469	176	172	276	?		33
14.5	मुल्दाबाद	303	61	11	133	2	20	9
15.	जालना	6,509	947	6,961	5,625	432	2,672	148
15.1	जालना	4,899	778	6,617	5,110	432	2,632	20
15.2	भंबड	507	96	107	242		30	40
15.3	भोकरदन	429	30	104	9			88
15.4	परतूर	674	43	133	264		10	
16.	परभणी	11,011	2,019	5,716	7,601	1,075	663	5,328
16.1	परभणी	2,981	1,045	1,855	2,371	937	250	2,072
16.2	हिंगोली	1,384	246	907	1,201	9	50	873
16.3	मानवत	1,433	70	557	590	11	42	124
16.4	दममननगर	907	65	264	666	36	9	1,811
16.5	सोनेपेठ	332	28	55	118			
16.6	दूर्गा	583	81	704	470	7	105	25
16.7	कडमनूरी	343	59	121	110		54	50
16.8	गंगालेड	913	111	400	521	62	70	204
16.9	सेरु	1,069	118	453	863	2	28	52
16.10	जिन्नूर	709	124	316	622	10	55	37
16.11	पाथरो	357	72	84	69	1		80
17.	बीड	6,156	1,594	4,252	6,363	1,346	421	574
17.1	बीड	2,112	765	1,765	2,978	1,265		381
17.2	अंबेजोगाई	686	226	302	597	7	13	32
17.3	परळी-वैजनाथ	1,534	329	1,319	1,781	55	269	
17.4	मांजळेगाव	788	162	404	384	19	42	86
17.5	गेवराई	674	47	311	492		97	75
17.6	धाकर	362	65	151	131			
18.	नांदेड	6,590	2,451	8,776	5,268	9,276	1,048	793
18.1	नांदेड	1,558	1,769	5,906	2,426	9,196	498	744
18.2	बिस्फीली	275	45	101	135	7	115	16
18.3	उमरी	316	45	89	152			
18.4	मुदखेड	237	43	124	206	8	37	
18.5	कंधार	636	56	399	394	12	57	1
18.6	हादगाव	365	48	211	165			
18.7	धर्माबाद	688	123	1,044		47	21	17
18.8	देगलूर	995	78	439	757	3	212	15
18.9	कुडबलवाडी	322	35	61	111		0	
18.10	मुखेड	528	106	132	294	3	85	
18.11	किनवट	670	103	250	628		14	

TABLE No. 31-B (193)

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
2,842	2,677	13,193	5,910	56,226	13,354	14,334	83,914	Solapur
721	565	3,016	1,987	14,505	..	5,187	19,692	Barshi
916	788	4,311	1,534	19,152	8,612	3,938	31,702	Pandharpur
107	83	767	526	3,043	373	695	4,111	Karmala
81	240	1,140	328	2,759	562	369	3,690	Sangola
315	384	2,408	881	7,649	1,277	3,554	12,480	Akkalkot
50	80	234	140	2,988	1,309	363	4,660	Mangalwedha
264	414	678	218	1,635	..	4	1,639	Maindargi
163	123	341	95	1,339	143	77	1,559	Dudham
225	..	298	201	3,156	1,078	147	4,381	Kurduwadi
1,575	3,437	5,517	6,860	59,175	57,976	51,520	1,68,671	Kolhapur
245	3,054	3,438	4,228	36,610	53,550	46,885	1,37,045	Ichalkaranji
221	24	280	306	6,916	1,209	451	8,576	Jaysingpur
..	..	13	63	1,099	..	216	1,315	Malkapur
14	5	28	133	1,032	110	512	1,654	Murgud
77	51	163	197	2,191	1,092	557	3,840	Vadgaon
203	148	475	557	5,751	939	1,699	8,389	Gadhinglaj
602	62	728	594	2,454	482	604	3,540	Kurundwad
132	18	168	653	2,440	407	93	2,940	Kagal
81	75	224	129	682	187	503	1,372	Panhala
256	677	1,115	1,423	9,818	1,186	2,789	13,793	Aurangabad
92	36	136	195	1,713	..	295	2,008	Kannad
50	61	129	465	2,643	..	535	3,178	Paithan
12	538	664	484	3,371	874	1,409	5,654	Vaijapur
52	5	90	185	1,371	312	318	2,001	Gangapur
50	37	96	94	720	..	232	952	Khuldabad
347	627	1,122	549	24,817	8,942	13,771	47,530	Jalna
69	397	486	..	20,954	8,942	12,623	42,519	Jalna
223	18	281	197	1,460	..	498	1,958	Ambad
30	21	139	3	714	..	229	943	Bhokardan
25	191	216	349	1,689	..	421	2,110	Partur
6,496	5,853	17,677	4,008	49,770	5,857	7,133	62,760	Parbhani
2,533	143	4,748	1,527	15,714	4,949	344	21,007	Parbhani
362	402	1,637	182	5,616	168	3,301	9,085	Hingoli
928	704	1,756	55	4,514	155	121	4,790	Manwat
1,862	27	3,700	126	5,773	326	301	6,400	Basmathnagar
27	281	308	179	1,020	..	128	1,148	Sonepet
266	654	954	134	3,029	..	565	3,594	Purna
71	26	147	34	868	217	358	1,443	Kalamnuri
161	39	404	282	2,763	..	170	2,933	Gangakhed
90	2,915	3,057	513	6,103	..	996	7,099	Sailu
67	573	677	385	2,898	42	710	3,650	Jintur
129	89	298	591	1,472	..	139	1,611	Putluri
1,451	3,478	5,503	2,441	28,076	3,013	3,913	35,002	Beed
1,174	1,049	2,604	879	12,368	..	540	12,908	Beed
141	33	206	821	2,858	782	1,084	4,724	Ambejogai
..	1,969	1,969	129	7,385	1,921	1,077	10,383	Parli-Vajnath
82	245	413	150	2,362	..	507	2,869	Manjlegaon
46	177	298	325	2,244	310	188	2,742	Georai
8	5	13	137	859	..	517	1,376	Dinapur
2,669	1,719	5,181	16,636	55,226	5,811	10,752	71,789	Nanded
2,061	1,524	4,329	14,513	40,195	3,314	3,995	47,504	Nanded
..	17	33	..	711	..	21	732	Biloli
..	40	40	150	791	..	374	1,166	Umari
40	..	40	184	879	..	200	1,079	Mudkhed
223	36	260	95	1,909	344	517	2,770	Kandhar
65	52	117	49	955	..	869	1,824	Hadgaon
131	..	148	173	2,244	435	1,155	3,834	Dharmabad
66	39	120	125	2,749	471	1,589	4,809	Degular
36	..	36	35	609	21	343	973	Kandawadi
13	..	13	65	1,227	..	269	1,495	Mukhed
34	11	45	1,247	2,957	1,226	1,420	5,603	Kinwat

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
19.	उस्मानाबाद	4,107	1,174	4,329	3,335	132	2,882	112
19.1	उस्मानाबाद	998	644	2,078	1,355	..	1,922	..
19.2	मुळजापूर	577	48	470	487	115	791	24
19.3	उमरगा	557	181	700	410	..	19	..
19.4	पराडा	295	46	113	209	@	9	9
19.5	भूम	434	58	245	212	8	76	1
19.6	मुरम	243	27	88	159	29
19.7	नळदुमं	251	60	136	80
19.8	कळय	752	110	499	423	9	65	49
20.	लातूर	6,602	1,747	4,342	8,494	1,277	1,675	5,571
20.1	लातूर	3,195	1,054	2,874	5,740	1,248	1,669	3,890
20.2	उदगीर	1,768	363	860	1,947	17	..	647
20.3	अहमदपूर	540	60	130	320	426
20.4	निळगा	730	201	286	250	340
20.5	ओमा	369	69	192	237	12	6	268
21.	बुलडाणा	12,222	1,372	5,477	9,870	1,777	13,066	1,144
21.1	बुलडाणा	1,218	135	876	764	106	1,120	619
21.2	खामगाव	3,191	347	1,088	2,877	450	2,702	..
21.3	मलकापूर	2,320	154	1,288	2,257	309	2,255	..
21.4	शेगाव	1,011	135	683	736	202	1,397	13
21.5	जळगाव-जामाद	336	30	..	319	42	701	47
21.6	मेहकर	770	136	403	727	229	1,119	51
21.7	नादुरा	766	102	228	734	14	916	48
21.8	विखली	1,614	235	600	891	327	1,271	95
21.9	शेडगाव-राजा	996	98	311	495	107	1,585	271
22.	अकोला	18,852	3,288	9,284	19,498	3,043	17,867	4,466
22.1	अकोला	10,426	1,995	7,517	11,068	1,221	8,686	39
22.2	अकोट	1,665	156	488	2,252	352	1,689	1,644
22.3	कारजा	1,513	466	103	1,931	542	1,899	270
22.4	वाणिम	1,357	253	505	1,335	381	1,572	18
22.5	मुंतिजापूर	1,141	71	451	1,050	160	1,315	19
22.6	शाळापूर	699	125	228	361	122	896	16
22.7	तेहारा	339	52	16	476	117	404	951
22.8	पातूर	477	43	7	273	58	377	1,266
22.9	ममळपूर	735	127	269	752	90	1,029	243
23.	अमरावती	9,373	1,215	2,307	6,667	1,811	10,103	449
23.1	अचलपूर	3,394	429	204	2,177	646	2,893	227
23.2	अजनगाव-मुर्गी	1,249	114	273	951	231	1,540	7
23.3	मोर्शी	545	37	69	483	63	871	..
23.4	वस्ड	763	135	378	654	105	1,003	41
23.5	दयोपूर	613	131	593	713	87	934	15
23.6	चांदूर रेल्वे	529	160	175	427	159	467	33
23.7	चांदूर बाजार	536	29	86	328	219	692	..
23.8	धामणगाव	1,169	131	287	637	267	903	88
23.9	शेदूरजना	332	59	220	228	24	800	..
23.10	चिखलदरा	243	50	22	69	38
24.	यवतमाळ	10,341	1,759	5,034	11,936	1,797	11,535	2,715
24.1	यवतमाळ	2,513	960	1,297	5,988	198	4,154	..
24.2	वर्णे	1,443	114	999	1,470	338	1,169	98
24.3	पुमद	1,288	209	1,105	985	387	1,465	388
24.4	दिपम	1,680	127	271	946	403	1,354	1,685
24.5	दारव्हा	887	43	234	393	125	826	..
24.6	पाहरेकवडा	722	117	383	954	198	671	496
24.7	उमरभेड	1,240	108	532	1,041	24	1,326	48
24.8	घाटजो	568	81	213	249	124	570	..
25.	वर्धा	8,377	1,436	5,449	7,752	1,265	9,637	608
25.1	वर्धा	2,799	763	2,705	3,762	22	3,170	401
25.2	हिंगणघाट	1,924	292	1,593	1,857	417	2,454	41
25.3	आर्वी	1,577	116	279	192	305	1,634	36
25.4	पुळगाव	1,255	158	700	1,472	311	1,181	122
25.5	वेचळी	366	67	75	256	105	410	5
25.6	सिन्दी	456	40	97	213	105	788	..

TABLE No. 31-4 B (193)

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
928	3,640	4,680	2,449	23,088	3,134	6,174	32,396	Osmanabad
167	1,307	1,474	616	9,087	1,514	2,017	12,618	Osmanabad
95	233	352	1,014	3,854	14	1,140	5,008	Tuljapur
183	88	271	250	2,388	267	576	3,231	Omerga
241	66	316	82	1,070	..	476	1,546	Paranda
108	188	297	63	1,393	..	331	1,724	Bhoom
60	55	144	223	884	..	184	1,068	Murum
..	133	133	108	768	..	366	1,134	Naldurg
74	1,570	1,693	93	3,644	1,339	1,084	6,067	Kallam
2,885	1,140	9,596	3,850	37,583	6,610	5,515	49,708	Latur
2,114	707	6,711	2,524	25,015	5,039	2,938	32,992	Latur
464	422	1,533	1,136	7,624	1,464	1,657	10,745	Udgir
85	..	511	31	1,592	8	192	1,792	Ahmedpur
22	..	362	88	1,917	..	485	2,402	Nilanga
200	11	479	71	1,435	99	243	1,777	Ausa
1,903	2,116	5,163	8,797	57,744	8,269	4,297	70,310	Buldana
736	269	1,624	143	5,986	454	1,059	7,499	Buldana
..	1,212	1,212	4,721	16,586	4,535	1,972	23,095	Khamgaon
368	210	578	886	10,047	278	299	10,624	Malkapur
119	6	138	734	5,036	1,122	15	6,173	Shegaon
33	27	107	109	1,644	104	206	1,954	Jalgaon-Jamod
63	130	240	469	4,163	459	277	4,999	Mahkar
176	232	456	869	4,085	253	216	4,554	Nandura
327	..	422	101	5,461	732	253	6,446	Chikhali
76	30	377	765	4,734	332	..	5,066	Doulgaon-Raja
11,164	2,669	18,299	3,107	93,238	56,276	13,100	1,62,614	Akoja
9,904	1,304	11,247	520	52,680	46,032	8,949	1,07,661	Akola
266	703	2,613	939	9,854	556	853	11,263	Akot
171	127	768	86	7,308	2,514	623	10,445	Karanja
339	205	562	566	6,531	3,347	1,297	11,175	Washim
137	65	221	71	4,480	633	13	5,126	Murtizapur
93	6	115	643	3,189	57	67	3,313	Balapur
46	18	1,015	182	3,101	209	728	4,038	Telhara
93	1	1,360	100	2,695	2,137	362	5,194	Patur
115	40	398	..	3,490	791	208	4,399	Mangrulpir
1,777	2,697	4,923	5,251	41,650	4,477	5,753	51,880	Amravati
687	1,609	2,523	1,748	14,014	..	1,897	15,911	Achalpur
151	99	257	61	4,676	201	57	4,934	Anjangaon-Surji
92	186	278	974	3,320	1,401	853	5,574	Morshi
289	138	468	680	4,186	287	1,227	5,700	Warud
180	32	227	73	3,371	589	689	4,649	Daryapur
57	41	131	9	1,997	523	104	2,624	Chandur Rly.
23	200	223	530	2,643	824	196	3,663	Chandur Bazar
177	77	342	706	4,442	..	252	4,694	Dhumangaon
111	29	140	177	1,990	559	215	2,764	Shendur Jana
10	286	334	293	1,011	93	263	1,367	Chikhaldara
972	3,541	7,228	3,087	52,717	10,007	6,812	69,536	Yavatmal
..	2,678	2,678	259	17,957	4,664	1,377	23,998	Yavatmal
72	254	424	572	6,529	1,322	775	8,626	Wani
406	202	996	591	7,026	1,103	156	8,285	Pusad
103	236	2,021	216	7,018	1,115	375	8,508	Digras
..	64	64	534	3,106	128	387	3,621	Darwha
186	65	747	98	3,890	395	1,708	5,993	Pandharkawada
145	9	202	583	5,056	925	563	6,544	Umerkhed
63	33	96	234	3,125	355	1,471	3,961	Ghatanji
2,196	3,243	6,047	6,169	46,132	8,853	2,628	57,613	Wardha
1,557	1	1,959	3,709	18,889	4,708	944	24,541	Wardha
171	2,800	3,015	113	11,665	3,135	1,008	15,808	Hinganghat
69	106	211	1,670	5,984	118	119	6,221	Arvi
197	272	591	217	5,885	507	30	6,422	Pulgaon
152	46	203	339	1,821	289	232	2,342	Deoli
50	18	68	121	1,888	96	295	2,279	Sindi

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
26.	नागपुर	8,911	1,240	2,953	7,723	1,598	9,975	477
26.1	कामठी	2,378	391	681	3,686	371	2,885	37
26.2	उमरेड	1,278	113	310	821	334	1,218	..
26.3	रामटेक	674	163	43	427	112	478	212
26.4	सागा	525	112	107	266	93	506	2
26.5	कळमेखर	869	57	707	310	11	649	74
26.6	मोवाड	249	31	15	146	63	444	37
26.7	सावनेर	864	140	296	361	45	789	71
26.8	काटोल	1,197	128	654	989	381	1,561	18
26.9	नरखेड	541	70	40	512	108	1,205	24
26.10	मोहपा	336	35	100	205	80	240	2
27.	बंदारा	11,021	2,767	1,929	7,069	507	10,572	4,855
27.1	गोंदिया	3,274	1,552	1,132	4,327	435	5,006	3,449
27.2	भंडारा	4,284	615	211	684	18	1,221	1,194
27.3	धुमसर	1,424	396	385	1,692	9	1,789	1
27.4	पबनी	914	57	134	303	18	1,789	..
27.5	त्रिरोरा	1,125	147	67	63	27	767	211
28.	चंद्रपूर	6,964	1,973	3,151	9,182	820	8,930	786
28.1	चंद्रपूर	3,414	980	2,440	5,182	491	3,925	169
28.2	बल्लांगपूर	2,011	386	..	3,031	8	3,295	361
28.3	बरोरा	1,279	141	562	693	321	1,040	108
28.4	राजूरा	260	466	149	276	..	670	148
29.	गडचिरोली	1,210	162	364	436	33	27	17
29.1	देमाईराज	785	74	238	250	33	24	8
29.2	गडचिरोली	425	88	126	186	..	3	9
	एकूण नगरपरिषद	2,67,893	58,921	1,73,577	2,76,036	79,009	2,48,872	61,383
	महानगरपालिका :—							
I	मुंबई	1,42,344	1,08,245	4,50,746	6,91,823	4,63,272	6,47,354	34,770
II	ठाणे	22,703	25,102	34,627	28,581	12,261	51,423	30,091
III	नासिक	18,399	8,390	18,821	22,376	6,105	28,242	26,170
IV	पुणे	37,689	6,844	34,160	66,784	17,253	69,858	2,119
V	विपरी-सिचवड	38,964	7,971	66,315	22,015	9,092	5,082	1,146
VI	सोलापूर	11,324	2,488	16,181	20,867	6,227	33,871	5,095
VII	कोल्हापूर	10,645	3,501	1,859	16,473	8,777	25,905	8,103
VIII	औरंगाबाद	3,404	2,685	7,998	12,559	1,454	6,089	3,306
IX	नागपूर	35,882	9,471	45,699	47,814	13,523	39,984	9,807
X	कल्याण	23,197	7,351	N.R.	15,546	11,616	9,954	2,554
XI	अमरावती	10,782	5,252	4,893	12,827	3,544	13,599	3,040
	एकूण महानगरपालिका	3,55,333	1,87,300	6,80,999	9,57,665	5,53,124	9,21,361	1,26,201
	महाराष्ट्र राज्य	6,23,226	2,46,221	8,54,576	12,33,701	6,32,133	11,70,233	1,87,584

टीप.—हे आकडे ५०० पेक्षा कमी आहेत.

अहवाल अप्रामाण

आधार : अर्थ व सांख्यिकी सचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

TABLE No. 3] 4-B-(19.3)

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
1,033	1,451	2,961	2,705	38,066	5,978	6,897	50,941	Nagpur
208	380	625	28	11,045	1,606	912	13,563	Kamptee
221	170	391	936	5,401	571	327	6,299	Umred
141	34	387	145	2,429	311	2,043	4,783	Ramtek
59	307	368	109	2,086	242	316	2,644	Khapa
..	..	74	121	2,798	..	612	3,410	Kalmeshwar
29	1	67	41	1,056	35	3	1,094	Mowar
103	242	416	356	3,267	962	1,776	6,005	Saoner
177	267	462	256	5,628	1,844	382	7,854	Katol
89	49	162	652	3,290	314	121	3,725	Narkhed
6	1	9	61	1,066	93	405	1,564	Mohpa
1,975	533	7,363	6,519	47,747	9,349	1,241	58,337	Bhandara
1,034	243	4,726	3,207	23,659	5,413	162	29,234	Gondiya
476	38	1,708	1,111	9,852	3,073	868	1,37,931	Bhandara
286	190	477	1,190	7,362	613	23	7,998	Tumsar
47	34	81	171	3,467	167	139	3,773	Pauni
132	28	371	840	3,407	83	49	3,539	Tirora
2,669	4,496	7,951	8,256	47,227	2,636	4,335	54,198	Chandrapur
1,908	1,908	3,985	5,408	25,825	2,343	2,458	30,626	Chandrapur
127	1,458	1,946	2,473	13,150	..	815	18,965	Ballarpur
58	927	1,093	299	5,428	293	593	6,314	Warora
576	203	927	76	2,824	..	469	3,293	Rajura
73	61	151	451	2,834	879	1,617	5,330	Gadchiroli
73	61	142	204	1,750	807	1,478	4,035	Desaiganj
..	..	9	247	1,084	72	139	1,295	Gadchiroli
1,00,137	1,13,284	2,74,804	2,23,030	16,02,142	4,49,285	3,84,094	24,35,521	Total of Municipal Councils
1,33,032	5,814	1,73,616	11,12,850	37,90,250	..	5,34,993	43,25,253	Municipal Corporations
53,111	32,995	1,16,197	5,932	2,86,826	1,82,184	1,21,813	5,90,823	Bombay
13,022	22,945	62,137	13,565	1,78,035	42,107	23,305	2,43,447	Thane
21,309	12,042	35,470	1,43,571	4,11,629	26,323	43,395	4,81,347	Nashik
9,527	10,089	20,762	26,381	1,96,582	..	5,19,444	7,16,026	Pune
7,876	21,145	34,116	49,865	1,74,939	18,340	75,420	2,68,699	Pimpri Chinchwad
615	145	8,863	1,59,908	2,35,931	5,500	7,791	2,49,222	Solapur
11,149	17,943	32,298	11,213	77,800	18,218	18,238	1,14,256	Kolhapur
18,103	25,858	53,763	9,383	2,55,524	1,00,431	36,249	3,92,204	Aurangabad
26,065	8,930	37,549	41,735	1,46,948	22,400	47,412	2,16,760	Nagpur
6,879	4,687	14,606	2,120	67,323	19,543	2,323	89,189	Kalyan
3,00,688	1,62,593	5,89,482	15,76,523	58,21,787	4,35,046	14,30,383	76,87,216	Amravati
4,00,825	2,75,877	8,64,286	17,99,553	74,23,929	8,84,331	18,14,477	1,01,22,737	Total of Municipal Corporations
								Maharashtra State

Note.—Figures are less than 500

N. R.—Not reported

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

31. स्थानिक संस्था/

तकता क्रमांक/

जिल्हा परिववांचे उत्पन्न आणि खर्च/-

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	उत्पन्न Receipts				
		स्वनिर्मित साधनाकरवी Self-raised resources	एकूण शासकीय अनुदाने, अभिकरण योजनासहित Government grants; including Government grants for agency schemes	शासकीय अनुदान अभिकरण योजनाकरिता Government grants for agency schemes	ऋण विभाग Debt section	एकूण उत्पन्न Total Receipt
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	ठाणे	0.85	20.39	0.00	17.22	38.46
2	रायगड	0.76	16.62	0.00	13.19	30.57
3	रत्नागिरी	0.10	18.14	0.26	17.80	36.04
4	सिंधुदुर्ग	0.21	11.37	0.02	16.68	28.26
5	नाशिक	0.87	19.95	0.00	18.76	39.58
6	घुळे	1.25	16.04	0.00	14.30	31.59
7	जळगांव	1.47	26.36	0.06	19.71	47.54
8	अहमदनगर	0.87	23.15	0.00	26.54	50.56
9	पुणे	1.05	25.05	0.00	28.49	54.59
10	सातारा	1.49	22.71	0.00	26.21	50.41
11	सांगली	0.93	18.08	0.00	17.22	36.23
12	सांगली	1.12	17.72	0.00	20.73	39.57
13	कोल्हापूर	0.99	20.88	0.00	16.70	38.57
14	औरंगाबाद	0.30	14.66	0.02	14.64	29.60
15	परभणी	0.24	15.00	0.00	12.57	27.81
16	बीड	0.39	15.19	0.00	28.06	43.64
17	नांदेड	0.48	16.79	0.00	15.79	33.06
18	उस्मानाबाद	0.18	12.50	0.28	9.63	22.31
19	जालना	0.28	9.17	0.00	8.13	17.58
20	लातूर	0.13	12.92	0.00	10.28	23.33
21	वृहदाणा	1.09	13.41	0.00	14.67	29.17
22	अकोला	0.96	12.54	0.00	10.92	24.42
23	अमरावती	0.92	18.34	0.03	15.67	34.93
24	यवतमाळ	0.92	16.04	0.00	18.19	35.15
25	वर्धा	0.32	8.97	0.00	6.11	15.40
26	नागपूर	0.92	15.59	0.00	11.92	28.43
27	भंडारा	1.12	15.02	0.02	13.06	31.20
28	छत्रपूर	0.64	11.67	0.04	12.46	24.77
29	गडचिरोली	0.21	6.00	0.00	20.35	26.56
महाराष्ट्र राज्य		23.06	470.27	0.73	476.00	969.33

आधार.—अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.।

LOCAL BODIES

TABLE No. 31.5 A (19.4)

Receipts and Expenditure of Zilla Parishads

(1984-85)

(रुपये कोटीत)
(Rs. in crore)

खर्च Expenditure						District
सामान्य प्रशासन General Administration	शिक्षण Education	सामूहिक विकास Community Development	इतर Other	श्रृण विभाग Debt section	एकूण खर्च Total Expenditure	
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)
2.67	9.71	0.02	8.86	17.46	38.72	Thane
1.92	9.91	0.04	5.38	13.18	30.43	Raigad
2.11	10.30	0.00	5.21	17.28	34.90	Ratnagiri
0.88	6.89	0.00	4.17	14.37	26.31	Sindhudurg
2.68	11.87	0.02	6.56	19.83	40.96	Nashik
1.63	8.14	0.21	7.33	14.07	31.38	Dhule
2.90	12.42	0.33	11.17	20.11	46.93	Jalgaon
2.13	13.42	0.43	8.18	26.49	50.65	Ahmadnagar
2.81	14.63	0.04	7.98	28.03	53.49	Pune
1.72	12.58	0.06	10.63	25.34	50.33	Satara
1.99	10.51	0.24	5.56	16.93	35.23	Sangli
2.12	10.73	0.08	6.48	19.05	38.46	Solapur
2.39	11.61	0.03	6.41	17.84	38.28	Kolhapur
1.56	8.89	0.01	3.98	14.62	29.06	Aurangabad
1.72	8.20	0.08	4.42	12.58	27.00	Parbhani
1.99	8.52	0.06	4.70	27.98	43.25	Beed
2.01	9.39	0.04	5.79	15.68	32.91	Nanded
0.79	7.20	0.02	3.97	9.42	21.40	Osmanabad
1.09	4.85	0.01	3.14	7.65	16.74	Jalna
0.81	8.06	0.03	3.78	9.85	22.53	Latur
2.16	8.14	0.03	3.72	14.35	28.40	Buldana
1.52	7.55	0.02	4.22	11.48	24.79	Akola
2.53	9.24	0.02	5.67	15.36	32.82	Amravati
2.61	8.79	0.02	4.68	18.52	34.62	Yavatmal
1.37	4.25	0.01	3.42	6.18	15.23	Wardha
1.97	8.63	0.11	5.67	12.26	28.64	Nagpur
2.19	10.27	0.00	4.23	14.12	30.81	Bhandara
0.63	6.55	0.02	5.09	12.00	24.29	Chandrapur
0.85	2.57	0.01	2.89	20.40	26.72	Gadchiroji
53.75	263.82	1.99	163.29	472.43	955.28	Maharashtra State

Source.— Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

31. स्थानिक संस्था/LOCAL BODIES

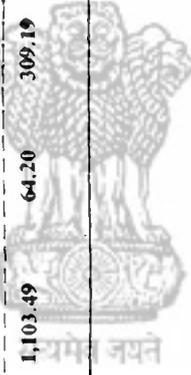
तबला क्रमांक/TABLE No. 31.5 B (19.4)

जिल्हा परिषदेचे उत्पन्न व खर्च/Receipt and Expenditure of Zilla Parishade
(1985-86)

(एकूण खर्च/Rs. in Crore)

क्र. सं. Serial No.	जिल्हा	स्वनिर्मित साधनाकर्ये	एकूण शासकीय अनुदान अर्थिकरण योजना	शासकीय अनुदान अर्थिकरण योजना	ग्रान्ट्स सहित Government Grants including Government grants for agency scheme	एकूण उत्पन्न	सामान्य प्रशासन	शिक्षण	सांस्कृतिक विकास	इतर	व्यय विभाग	एकूण खर्च	जिल्हा
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
		Self raised resources	Government Grants including Government grants for agency scheme	Government grants for agency scheme	Debt Section	Total Receipts	General Administration	Education	Community Development	Other	Debt Section	Total Expenditure	District
1	ठाणे	0.87	23.26	0.00	20.53	44.66	3.21	11.81	0.03	9.20	20.95	45.20	Thane
2	रायगड	0.29	19.10	0.00	14.41	33.80	1.87	10.70	0.07	6.70	14.72	34.06	Raigad
3	रत्नागिरी	0.66	20.72	0.40	20.76	42.14	2.36	11.98	0.00	7.33	20.83	42.50	Ratnagiri
4	सिंधुदुर्ग	0.32	13.30	0.00	12.31	25.93	0.94	8.47	0.00	3.80	14.17	27.38	Sindhudurg
5	नाशिक	1.07	24.29	0.02	28.86	54.22	3.18	14.56	0.03	7.75	28.38	53.90	Nashik
6	धुळे	0.62	21.14	0.00	16.84	38.60	1.66	9.94	0.29	9.54	17.36	38.59	Dhule
7	जळगाव	1.25	31.42	0.00	21.82	54.49	3.23	14.31	0.31	13.92	22.77	54.54	Jalgaon
8	अहमदनगर	0.87	23.15	0.00	26.54	50.56	2.13	13.42	0.43	8.18	26.49	50.65	Ahmadnagar
9	पुणे	1.01	30.31	0.00	56.67	87.99	3.48	17.72	0.06	10.83	57.41	89.50	Pune
10	सातारा	1.48	27.77	00.0	28.82	58.07	2.13	14.71	0.08	12.70	29.36	58.98	Satara
11	सांगली	1.78	19.96	0.00	19.60	41.34	2.45	12.10	0.14	6.36	20.05	41.10	Sangli
12	सांगापूर	0.71	22.90	0.00	21.28	44.89	2.62	12.65	0.10	9.38	22.08	46.83	Solapur
13	कोल्हापूर	0.81	23.56	0.00	20.54	44.91	3.07	13.70	0.02	8.04	20.34	45.17	Kolhapur
14	औरंगाबाद	0.79	16.53	0.00	17.63	34.95	1.77	10.24	0.00	4.72	18.25	34.98	Aurangabad
15	परभणी	0.28	15.67	0.00	12.66	28.61	1.88	9.88	0.04	4.37	12.59	28.76	Parbhani
16	बीड	0.52	17.84	0.00	13.63	31.99	2.59	10.12	0.04	5.17	14.09	32.01	Beed
17	नांदेड	0.48	16.79	0.00	15.79	33.06	2.02	9.39	0.03	5.79	15.68	32.91	Nanded
18	उस्मानाबाद	0.50	13.87	0.00	10.85	25.22	0.85	8.41	0.02	4.61	10.59	24.48	Osmanabad
19	जालना	0.50	9.92	0.00	9.53	19.95	1.32	5.76	0.01	3.23	10.19	20.51	Jalna
20	लातूर	0.24	15.29	0.00	11.89	27.72	1.04	9.57	0.05	4.65	12.45	27.76	Latur

21 बुल्ढाणा	1.03	15.09	0.00	10.79	26.91	2.78	9.87	0.01	3.61	10.25	26.52	Buddana
22 बकोला	1.53	17.89	0.00	17.65	37.07	2.51	10.59	0.05	6.28	17.69	37.12	Akola
23 अमरावती	1.70	19.23	0.06	18.55	39.48	3.09	10.84	0.02	6.80	18.80	39.55	Amravati
24 यवतमाळ	1.10	17.61	0.00	22.65	41.36	2.98	10.36	0.02	6.01	21.17	40.54	Yavatmal
25 वर्धा	0.53	10.60	0.00	7.63	18.76	1.86	5.10	0.01	3.83	7.73	18.53	Wardha
26 नागपूर	1.21	18.57	0.00	14.61	34.39	2.75	10.01	0.22	6.70	14.83	34.51	Nagpur
27 भंडारा	3.01	17.60	0.05	16.23	36.84	2.76	12.28	0.00	5.42	17.22	37.68	Bhandara
28 चंद्रपूर	0.48	14.34	0.01	13.49	28.31	0.68	7.60	0.02	5.73	14.68	28.71	Chandrapur
29 गडचिरोली	0.21	7.38	0.00	9.68	17.27	0.99	3.11	0.01	3.39	9.65	17.15	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य	25.85	545.40	0.54	532.24	1,103.49	64.20	309.19	2.12	193.84	540.77	1,110.12	Maharashtra State.

सत्यमेव जयते

32. संकीर्ण

३२.१. या विभागात सावकारीचे व्यवहार, रिझर्व्ह बँकेचे व्यवहार, आयकराचे वर्गीकरण, नोंदलेले दस्तऐवज, विवाह व सार्वजनिक निवडणुकांचे निकाल यासंबंधी आकडेवारी दिलेली आहे. अधिक गणनेसंबंधी आकडेवारीही यात दिलेली आहे.

३२.२. राज्यातील सावकारी कर्जाची नियमित होणारी देवाण-घेवाण ही मुंबई सावकारी नियंत्रण कायदा, १९४६ नुसार नियंत्रित करण्यात येते. या कायदानुसार सावकारांचा ज्या क्षेत्रात व्यवसायासाठी अनुज्ञप्ती मिळाली असल त्याच क्षेत्रात व अशा अनुज्ञप्तीच्या अटीनुसारच त्यांचा आपला व्यवसाय करणे आवश्यक असते.

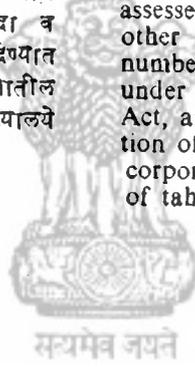
३२.३. ह्या विभागात ३१ मार्चच्या अखेरीस आयकर भरणाऱ्यांचे आयकर पात्र उत्पन्न गटानुसार वर्गीकरण देण्यात आले आहे. आयकरदात्यांचे पुढीलप्रमाणे उपविभाग पाडण्यात येतात.— (अ) वैयक्तिक, (ब) हिंदु अविभक्त कुटुंबे, (क) अनॉदणीकृत व्यवसाय, (ड) व्यक्ती समूह, (इ) नॉदणीकृत व्यवसाय, (ए) संस्था. ह्या तक्त्यात दाखविलेले उत्पन्न हे एकूण उत्पन्नातून नुकसानभरपाई व इतर अनुज्ञेय सूट वगळून राहिलेले करपात्र उत्पन्न असते. मुंबई विवाह कायदा, विशेष विवाह कायदा व इतर कायदानुसार राज्यात नोंदलेल्या विवाहांची संख्या देण्यात आली आहे. मुंबई विवाह नोंदणी कायदा, १९५४ हा राज्यातील सर्व महानगरपालिका, नगरपालिका आणि तालुक्यांची मुख्यालये यांना लागू करण्यात आला आहे.

MISCELLANEOUS

32.1. In this section are given data on money-lending, operations of Reserve Bank, classification of Income Tax, documents and marriages registered and results of general elections. Data on Economic Census are also given.

32.2. The transaction of money-lending in the State are controlled under the provisions of the Bombay Money Lenders Act, 1946. According to the Act, no money-lender is to carry on the business of money-lending except in the area for which he has been granted a licence and except in accordance with the terms and conditions of such licence.

32.3. In this section, classification of the assesses assessed to income tax according to range of income assessed to tax their income and tax payable for the assessment year ending 31st March. The assesses are subdivided into (i) individuals, (ii) Hindu undivided families, (iii) unregistered firms, (iv) association of persons, (v) registered firms, (vi) companies. The total income shown in the table represents the income assessed to tax after deduction, setoff of losses and other admissible rebate from gross income. The number of marriages registered in Maharashtra State under Bombay Marriages Act, Special Marriages Act, and other Acts is given. The Bombay Registration of Marriages Act, 1954, is applicable to all the corporation cities, municipal towns and headquarters of tahsils.

32. संकीर्ण/MISCELLANEOUS

सक्ता क्रमांक/TABLE No. 32.1 (2.24)

बिगर शेतकी आस्थापनांची संख्या व रयातील रोजगार

Number of Non-agricultural Establishments and Employment

आर्थिक गणना/Economic Census, 1980

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	आस्थापना (संख्या) Establishment (No.)			सामान्यतः काम करणारे कामगार (संख्या) Usually employed (No.)			पगारी कामगार (संख्या) Hired workers (No.)			जिल्हा (7)	
		ग्रामीण Rural (3)	नगरी Urban (4)	एकूण Total (5)	ग्रामीण Rural (6)	नगरी Urban (7)	एकूण Total (8)	ग्रामीण Rural (9)	नगरी Urban (10)	एकूण Total (11)		
1	वृहन्मुंबई	..	1,63,384	1,63,384	..	19,30,076	19,30,076	..	17,44,112	17,44,112	Greater Bombay	
2	ठाणे	..	14,839	25,039	39,878	1,38,151	2,67,190	4,05,341	1,28,757	2,46,850	Thane	
3	रायगड	..	8,922	4,600	13,522	46,680	38,710	85,340	42,364	34,299	Raigad	
4	रत्नागिरी	..	17,556	3,712	21,268	58,564	28,269	86,833	54,306	25,692	Ratnagiri	
5	नाशिक	..	10,199	13,988	24,187	50,157	1,54,727	2,04,884	46,472	1,40,378	Nashik	
6	डुळे	..	6,901	5,811	12,712	29,788	43,126	72,914	27,274	37,726	Dhule	
7	जळगाव	..	9,756	7,193	16,949	46,517	66,748	1,13,265	42,588	59,392	Jalgaon	
8	अहमदनगर	..	12,009	5,558	17,567	83,234	42,419	1,25,653	76,800	36,358	Ahmadnagar	
9	पुणे	..	13,378	26,311	39,689	66,304	3,18,566	3,84,870	59,507	2,89,942	Pune	
10	सातारा	..	9,866	4,606	14,472	50,876	37,360	88,236	47,421	32,600	Satara	
11	सांगली	..	8,076	5,857	13,933	37,671	57,062	94,733	34,053	51,080	Sangli	
12	सोलापूर	..	13,807	13,079	26,886	54,648	1,30,399	1,85,047	48,396	1,14,563	Solapur	
13	कोल्हापूर	..	12,110	12,795	24,905	70,414	1,11,530	1,81,944	63,785	96,429	Kolhapur	
14	औरंगाबाद	..	5,801	6,625	12,426	22,599	67,520	90,119	20,075	61,666	Aurangabad	
15	परभणी	..	5,865	5,500	11,365	17,307	34,662	51,969	15,334	30,175	Parbhani	
16	बीड	..	4,381	3,185	7,566	17,273	22,065	39,338	15,364	19,048	Beed	
17	नांदेड	..	6,015	4,548	10,563	22,632	35,627	58,259	20,575	31,451	Nanded	
18	उस्मानाबाद	..	8,390	5,066	13,456	27,950	32,407	60,357	25,381	29,061	Osmanabad	
19	बुलढाणा	..	6,046	4,013	10,059	18,836	29,784	48,620	17,186	26,503	Buldana	
20	अकोळा	..	6,392	5,407	11,799	25,448	45,854	71,302	23,310	39,900	Akola	
21	अमरावती	..	6,238	7,030	13,268	20,575	53,577	74,152	18,672	46,731	Amravati	
22	यवतमाळ	..	6,117	3,899	10,016	22,500	32,654	55,154	20,690	28,853	Yavatmal	
23	वर्धा	..	3,833	2,993	6,826	14,248	31,653	45,901	13,237	29,026	Wardha	
24	नागपूर	..	6,388	18,338	24,726	56,755	1,59,852	2,16,607	54,426	1,42,058	Nagpur	
25	भंडारा	..	6,298	3,484	9,782	44,968	29,440	74,408	41,097	26,074	Bhandara	
26	चंद्रपूर	..	7,679	2,786	10,465	36,429	30,521	66,950	33,868	28,465	Chandrapur	
महाराष्ट्र राज्य		..	2,16,862	3,64,807	5,81,669	10,80,474	38,31,798	49,12,272	9,90,938	34,48,432	44,39,370	Maharashtra State

आधार :—अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई /Source.—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

32. संकीर्ण/MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 32-2 (17.1)

मुंबई सावकार नियंत्रण कायदा, १९४६ चाली दिलेल्या अनुज्ञप्तीची जिल्हावार संख्या.
Number of licences granted in each district under the Bombay Money Lenders' Act, 1946

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	अनुज्ञप्ती करिता घालेल्या अर्जांची संख्या Number of applications received		दिलेल्या अनुज्ञप्तीची संख्या Number of licences granted		नवीकरण केलेल्या अनुज्ञप्तीची संख्या Number of licences renewed		वेद्य अनुज्ञप्तीधारक सावकाराची संख्या Number of money-lenders holding valid licences		District
		A	B	A	B	A	B	A	B	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	बृहन्मुंबई	2,159	2,150	109	173	2,038	1,977	2,147	2,150	Greater Bombay
2	ठाणे	239	252	10	27	228	225	238	252	Thane
3	रायगड	46	50	4	5	42	44	46	49	Raigad
4	रत्नागिरी	4	4	4	4	4	4	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	5	6	..	1	2	4	4	5	Sindhudurg
6	नाशिक	71	75	..	2	50	24	71	70	Nashik
7	धुळे	42	46	3	3	39	42	42	46	Dhule
8	जळगाव	82	73	8	1	70	64	78	67	Jalgaon
9	अहमदनगर	32	30	9	..	31	30	Ahmadnagar
10	पुणे	192	180	12	22	109	86	187	164	Pune
11	सातारा	82	81	8	2	72	79	82	81	Satara
12	सांगली	104	91	5	8	92	47	103	88	Sangli
13	कोल्हापूर	230	237	25	26	194	207	223	236	Kolhapur
14	कोल्हापूर	170	269	11	7	135	262	168	269	Kolhapur
15	औरंगाबाद	20	38	13	28	20	31	Aurangabad
16	जालना	22	22	..	1	2	7	19	22	Jalna
17	परभणी	49	49	9	7	10	18	47	46	Parbhani
18	बीड	13	13	5	..	4	..	13	13	Beed
19	नांदेड	38	54	11	17	14	23	34	52	Nanded
20	उस्मानाबाद	20	22	5	5	15	14	20	18	Osmanabad
21	लातूर	36	68	14	23	6	41	33	66	Latour
22	बुलढाणा	46	63	..	6	15	4	44	58	Buldana
23	अकोला	99	104	10	11	68	81	96	102	Akola
24	अमरावती	144	157	13	9	131	110	44	154	Amravati
25	यवतमाळ	41	52	1	7	40	29	41	51	Yavatmal
26	वर्धा	85	78	4	1	56	27	81	73	Wardha
27	नागपूर	573	586	46	55	388	300	534	560	Nagpur
28	भंडारा	227	248	6	29	205	202	211	241	Bhandara
29	चंद्रपूर	128	136	11	11	41	41	119	128	Chandrapur
30	गडचिरोली	29	37	3	6	4	21	29	33	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		5,028	5,271	333	465	4,096	4,011	4,909	5,159	Maharashtra State

A = 1984-85.

B = 1985-86.

आधार—सहकार आयुक्त आणि निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source:—Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Govt. of Maharashtra, Pune.

17. संकीर्ण/ MISCELLANEOUS

तक्ता क्र. ३३/TABLE No. 32.3 (17.2)

जिल्हावार अनुमती धारक सावकारांच्या व्यवहारांची माहिती
Transactions of licensed money-lenders in each district

(रुपये लाखात)
(Rs. in lakhs)

मुंबई सावकार नियंत्रण कायदा, १९४६ च्या कलम २२ खाली न मिळालेले
Not exempted under section 22 of the Bombay Money-Lenders Act, 1946

मुंबई सावकार नियंत्रण कायदा, १९४६ च्या कलम २२ खालील मूठ मिळालेले
Exempted under section 22 of the Bombay Money-Lenders Act, 1946

क्रमांक Serial No.	जिल्हा District	व्यापार्यास दिलेली रक्कम Loans advanced to traders		विगर व्यापार्यास दिलेली रक्कम Loans advanced to non-traders		एकूण रक्कम Total loans advanced		व्यापार्यास दिलेली रक्कम Loans advanced to traders		विगर व्यापार्यास दिलेली रक्कम Loans advanced to non-traders		एकूण रक्कम Total loans advanced		जिल्हा District
		(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	बुधसुई	11	..	2,551	1,865	2,563	1,864	Greater Bombay
2	ठाणे	..	3	149	133	149	135	Thane
3	रायगड	6	6	6	6	Raigad
4	रत्नागिरी	..	1	2	3	3	4	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	..	1	3	3	3	4	Sindhudurg
6	नाशिक	..	34	91	86	125	111	Nashik
7	धुळे	28	75	28	75	Dhule
8	जळगाव	..	1	49	27	50	27	Jalgaon
9	अहमदनगर	..	4	38	15	42	48	Ahmadnagar
10	पुणे	..	52	391	126	443	176	Pune
11	सातारा	..	4	148	120	152	142	4	4	9	9	13	13	Satara
12	सांगली	..	66	77	89	142	131	Sangli
13	सोलापूर	..	265	110	266	375	683	Solapur
14	कोल्हापूर	..	3	24	30	27	33	Kolhapur
15	औरंगाबाद	..	31	50	2	81	5	Aurangabad
16	जालना	..	11	10	13	19	24	Jalna
17	परभणी	..	14	4	3	28	6	Parbhani
18	बीदर	..	51	1	..	52	29	..	29	..	Beed
19	नांदेड	20	1	21	31	Nanded
20	उस्मानाबाद	..	40	80	4	46	84	Osmanabad

21	सातूर	337	7	9	99	347	16	17	..	Latur	
22	बुलढाना	25	38	31	37	Buldana	
23	अकोला	120	129	121	129	Akola	
24	अमरावती	17	107	306	126	323	13	Amravati	
25	यवतमाळ	8	20	57	28	66	Yavatmal	
26	वर्धा	97	31	110	31	Wardha	
27	नागपूर	409	408	496	471	..	2	44	44	..	Nagpur	
28	भंडारा	6	156	156	162	180	Bhandara	
29	चंद्रपूर	5	45	50	50	53	Chandrapur	
30	गडचिरोली	5	33	44	38	53	Gadchiroli	
	महाराष्ट्र राज्य	831	1,183	4,785	4,095	5,279	20	6	82	69	103	74	Maharashtra State

(a) = 1984-85.

(b) = 1985-86.

● ५,०,००० पेक्षा कमी/Less than 50,000.

भाषार—महाराष्ट्र राज्य आणि निबंधक, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Commissioner for Co-operation and Registrar Co-operative Societies, Maharashtra State, Pune.

वर्षातील शेवटचा शुक्रवार Last Friday of the year	पत्रक विभाग Issue Department						बँक व्यवहार विभाग Banking Department				
	जबाबदारी Liabilities			मालमत्ता Assets			जबाबदारी Liabilities				
							ठेवी Deposits				
	चलनात असलेल्या नोटा Notes in circulation	एकूण सयार केलेल्या नोटा Total notes issued	सोन्याची नाणी यु एमडी Gold coin and bullion	परदेशी रोखे Foreign securities	रुपये नाणी(अ) Rupee coin (a)	भारत सरकारचे हयातीत रोखे Govt. of India rupee securities	केंद्र शासन Central Govern- ment	राज्य शासन State Govern- ment	इतर Others	एकूण इतर धरून Total including others	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	
1960-61	1,985	1,993	118	123	120	1,632	76	29	159	264	
1965-66	2,866	2,891	116	95	94	2,586	51	26	298	375	
1970-71	4,212	4,221	183	273	52	3,714	251	13	289	553	
1975-76	6,535	6,573	183	272	13	6,105	660	10	2,243	2,913	
1980-81	13,733	13,755	226	2,364	56	11,110	778	11	5,732	6,521	
1981-82	14,752	14,767	226	1,564	37	12,940	273	3	6,973	7,249	
1982-83	17,000	17,046	226	1,564	26	15,230	3,844	14	9,932	13,790	
1983-84	19,931	19,947	226	1,564	17	18,140	248	5	14,007	14,260	
1984-85	23,132	23,156	246	1,564	12	21,328	5,421	4	13,411	18,836	
1985-86	25,519	25,535	247	1,564	72	23,652	160	19	16,945	17,124	

टीप.—(अ) भारत सरकारच्या हयातीत नोटाधरून.

(ब) भरलेले भांडवल आणि राखीव भांडवल.

(क) रोख आणि अल्प मुदतीचे रोखधरून.

भाकडे संक्षिप्त केल्यामुळे स्तंभ (११) व (१३) मधील बेरजा जुळणार नाहीत.

साधार.—रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया, बुलेटिन, मार्च १९८६.

MISCELLANEOUS

TABLE No. 32-4 (26.1)

Financial statistics relating to the Reserve Bank of India

(कोटी रुपयात)
(In crore rupees)

बैंक व्यवहार विभाग Banking Department							
जबाबदारी Liabilities				मालमत्ता Assets			
इतर जबाबदारी (ब) Other liabilities(b)	एकूण ताळेबंद Total liabilities or assets	नोटा व नाणी Notes and coins	परदेशात असलेली शिल्लक (क) Balance held abroad(c)	कर्ज व आगाऊ रकमा Loans and advances	खरेदी केलेली विले भागि वटाव Bills purchased and discounted	गुंतवणूक Investments	इतर मालमत्ता Other assets
(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)
231	495	8	13	225	39	181	20
349	724	25	15	456	53	132	43
689	1,242	10	77	958	38	113	46
2,137	5,050	37	1,246	2,053	739	444	531
5,108	11,629	23	1,956	3,504	3,162	1,593	1,390
6,386	13,635	15	1,274	5,484	3,191	2,357	1,314
6,072	19,862	46	2,264	4,199	9,031	2,122	2,199
7,260	21,520	15	3,124	6,191	5,630	2,721	3,839
9,146	27,982	18	4,179	7,277	7,927	6,513	2,070
11,641	28,765	16	3,859	5,187	10,501	7,596	1,606

Notes.— (a) Including Government of India Rupee notes.

(b) Including paid-up capital and reserves.

(c) Including cash and short-term securities.

Details may not add up to totals and Cols. (11) and (13) due to rounding.

Source.— Reserve Bank of India Bulletin, March 1986.

32. संकीर्ण/MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 32.5 (26.2)

एकूण करपात्र उत्पन्नाच्या श्रेणीनुसार व करादात्यांच्या वर्गानुसार सरावयाच्या आयकराचे वर्गीकरण
 Classification of the income tax payable by assesses according to the range of total income assessed and classes of assesses

महाराष्ट्र राज्य
 Maharashtra State

(रक्कम लाख रुपयांत)
 (Amount in lakh Rs.)

क्रमांक Serial No.	उत्पन्न श्रेणी (रुपयांत) Income range (in Rs.)	वर्ष Year	व्यक्ति Individuals			अविभक्त हिंदू कुटुंब Hindu undivided families			नोंदणी न झालेल्या व्यापारी संस्था Unregistered firms			व्यक्तित्वा संस्था Association of persons		
			करदात्यांची संख्या No. of assesses	करपात्र उत्पन्न Income assessed (000)	एकूण कर Total tax (IT+SC) (000)	करदात्यांची संख्या No. of assesses	करपात्र उत्पन्न Income assessed (000)	एकूण कर Total tax (IT+SC)	करदात्यांची संख्या No. of assesses	करपात्र उत्पन्न Income assessed	एकूण कर Total tax (IT+SC)	करदात्यांची संख्या No. of assesses	करपात्र उत्पन्न Income assessed	एकूण कर Total tax (IT+SC)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)
1	Below 10,000	1982-83	1,217	74	7	39	3	..	18	2	..	304	116	6
		1983-84	775	37	4	5	33	..	4	279	10	5
2	10,001 to 15,000	1982-83	47,765	4,975	236	1,333	110	10	317	39	2	292	36	6
		1983-84	16,328	212	85	901	120	6	141	19	69	315	41	43
3	15,001 to 20,000	1982-83	47,841	9,180	595	1	251	27	154	27	3	197	34	8
		1983-84	48,894	8,391	461	1,247	217	22	186	33	2	260	44	7
4	20,001 to 25,000	1982-83	29,858	6,659	772	973	219	35	116	27	4	140	32	7
		1983-84	23,671	6,432	750	818	182	29	68	16	2	75	17	5
5	25,001 to 30,000	1982-83	16,727	4,597	706	731	200	41	104	30	5	106	29	8
		1983-84	20,594	5,638	856	601	164	32	52	15	2	89	25	7
6	30,001 to 40,000	1982-83	15,161	6,038	1,240	822	280	70	104	38	9	174	61	17
		1983-84	20,194	6,945	1,399	633	219	57	71	26	6	114	40	14
7	40,001 to 50,000	1982-83	7,900	3,611	923	441	197	63	98	41	12	112	51	17
		1983-84	8,607	3,837	973	360	161	51	53	25	7	97	44	16
8	50,001 to 70,000	1982-83	6,479	3,782	1,201	379	223	82	99	60	20	112	67	29
		1983-84	6,598	3,853	1,208	317	185	66	60	37	11	88	52	20
9	70,001 to 1,00,000	1982-83	3,150	2,591	1,000	215	177	76	104	92	39	83	69	32
		1983-84	3,049	2,510	954	197	160	67	71	61	24	40	34	12
10	1,00,001 to 2,00,000	1982-83	1,897	2,537	1,296	94	128	71	75	111	60	70	93	48
		1983-84	1,765	2,315	1,110	90	123	67	68	97	48	63	87	43
11	2,00,001 to 3,00,000	1982-83	317	752	443	32	81	51	15	38	23	15	37	20
		1983-84	303	723	405	15	35	21	16	38	21	22	54	29
12	3,00,001 to 4,00,000	1982-83	92	320	197	7	25	16	9	32	20	2	6	4
		1983-84	104	362	206	6	21	13	4	14	8	2	7	4
13	4,00,001 to 5,00,000	1982-83	52	229	142	2	9	7	8	36	24	3	14	8
		1983-84	42	185	103	1	5	3	3	13	8	2	9	5
14	Over 5,00,000 रूपात जाण	1982-83	9	80	53	5	30	18	1	5	4
		1983-84	107	2,355	1,682	4	34	23	11	182	116	10	198	88
Total			1,78,465	4,543	8,812	6,517	1,993	569	1,211	572	221	1,611	546	211
			1,56,031	45,713	10,198	5,195	1,627	457	808	575	257	1,456	660	260

32. संकीर्ण/MISCELLANEOUS

तबता क्रमांक/TABLE No. 32-6 A (2.6.3)

नोंद केलेल्या दस्तऐवजांची संख्या व वर्णन व हस्तांतरित केलेल्या मिळकतीचे मूल्य/Number and description of registered documents and value of property transferred

1984-85

(रुपये लाखात)
(Rs. in lakh)

संक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	नोंदणी कार्यालय Registration office		संज्ञात्मक Compulsory		स्वावर मिळकतीबाबतच्या नोंदी/ Registrations affecting immovable property			जमम मिळकतीबाबतच्या नोंदी Registrations affecting movable property		जिल्हा District
		संख्या No.	एकूण मूल्य Aggregate value	संख्या No.	एकूण मूल्य Aggregate value	संख्या No.	एकूण मूल्य Aggregate value	संख्या No.	एकूण मूल्य Aggregate value	संख्या No.	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	बुध्दगाव	..	31,607	46,771	4,659	4,945	36,266	51,716	280	10	Greater Bombay
2	ठाणे	..	17,556	4,497	4,303	2,732	21,864	7,229	141	2	Thane
3	रायगड	..	6,285	855	228	84	6,513	938	22	3	Raigad
4	रत्नागिरी	..	7,294	519	34	3	7,328	522	8	1	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	..	6,515	181	47	4	6,562	185	44	1	Sindhudurg
6	नाशिक	..	22,954	2,594	977	164	23,931	2,758	6,442	..	Nashik
7	फुले	..	11,623	1,202	163	83	11,786	1,285	304	3	Dhule
8	जळगाव	..	26,379	8,446	711	142	27,090	8,588	519	2	Jalgaon
9	बहुमदनगर	..	31,767	6,666	1,917	313	33,684	6,999	241	30	Ahmednagar
10	पुणे	..	38,719	4,321	9,841	9,167	48,560	13,488	127	..	Pune
11	सातारा	..	32,504	1,889	767	133	33,271	2,022	Satara
12	सांगली	..	21,177	2,179	692	171	21,869	2,351	125	1	Sangli
13	सोलापूर	..	21,319	1,932	1,945	418	23,264	2,350	75	2	Solapur
14	कोल्हापूर	..	26,585	2,305	480	45	27,065	2,350	290	157	Kolhapur
15	औरंगाबाद	..	22,781	1,634	1,010	153	23,791	1,788	276	2	Aurangabad
16	जालना	..	15,934	1,287	287	18	16,221	1,305	Jalna
17	परभणी	..	9,652	1,462	123	5,914	9,775	7,376	Parbhani
18	बीड	..	23,735	9,240	1,568	172	25,303	9,412	532	2	Beed
19	नांदेड	..	21,174	1,508	317	43	21,491	1,552	10	1	Nanded
20	उस्मानाबाद	..	10,329	2,126	305	513	10,634	2,639	54	..	Osmanabad
21	लातूर	..	14,536	768	145	23	14,681	791	406	36	Latur
22	बुलढाना	..	19,868	1,319	107	60	19,975	1,379	Buldana
23	अकोला	..	26,160	1,61,932	170	1,599	26,330	1,63,531	161	..	Akola
24	अमरावती	..	28,519	1,493	1,773	122	30,292	1,615	471	2	Amravati
25	यवतमाळ	..	14,490	1,485	137	65	14,627	1,549	491	..	Yavatmat

32. संकीर्ण/MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 32.6 B (26.3)

नोंदिलेल्या दस्तऐवजांची संख्या व वर्णन व हस्तांतरितकेलेल्या मिळकतीचे मूल्य
Number and description of registered documents and value of property transferred

(1985-86)

(रुपये लाखात)
(Rs. in lakh)

क्रमांक Serial No.	जिल्हा	नोंदणी कार्यालये Registration offices				स्वावर मिळकतीबाबतच्या नोंदी Registrations affecting immovable property				जंगम मिळकतीबाबतच्या नोंदी Movable property		जिल्हा District
		नोंदणी कार्यालये Registration offices	संकीर्ण Compulsary	संख्या No.	एकूण मूल्य* Aggregate value	संख्या No.	ऑप्शन Optional	एकूण मूल्य* Aggregate value	संख्या No.	एकूण मूल्य* Aggregate value	संख्या No.	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	
1	बुलढाई	..	23,743	37,932	9,806	12,065	33,549	49,997	447	40	Greater Bombay	
2	ठाणे	..	18,877	6,657	9,950	6,696	28,827	13,353	83	..	Thane	
3	रायगड	..	7,105	1,164	528	224	7,633	1,388	29	..	Raigad	
4	रत्नागिरी	..	5,660	496	89	10	5,749	506	2	1	Ratnagiri	
5	सिंधुदुर्ग	..	5,678	292	138	10	5,816	302	127	..	Sindhudurg	
6	नाशिक	..	25,713	2,243	1,810	98	27,523	2,350	302	1	Nashik	
7	धुळे	..	12,549	1,515	202	285	12,751	1,800	300	4	Dhule	
8	जळगाव	..	26,699	2,785	655	2,336	27,354	5,121	318	7	Jalgaon	
9	अहमदनगर	..	33,624	3,327	1,695	580	35,319	3,907	266	75	Ahmednagar	
10	पुणे	..	41,086	4,206	9,452	13,251	50,538	17,457	8,974	622	Pune	
11	सातारा	..	25,264	2,910	754	151	26,018	3,062	72	..	Satara	
12	सांगली	..	21,342	2,244	2,352	584	23,694	2,828	125	..	Sangli	
13	सोलापूर	..	24,294	2,932	1,649	309	25,943	3,241	104	..	Solapur	
14	कोल्हापूर	..	27,437	3,107	399	249	27,836	3,356	159	..	Kolhapur	
15	औरंगाबाद	..	24,820	8,647	929	715	25,739	9,361	463	64	Aurangabad	
16	जालना	..	16,842	8,815	95	831	16,937	8,646	24	..	Jalna	
17	परभणी	..	22,032	1,609	429	12	23,061	1,621	106	2	Parbhani	
18	बीड	..	22,092	1,792	1,278	198	23,370	1,990	82	..	Beed	
19	नांदेड	..	30,604	1,825	6,541	711	27,145	2,536	20	1	Nanded	
20	उस्मानाबाद	..	10,286	8,465	256	410	10,542	8,875	113	15	Osmanabad	

21	लखनऊ	..	5	14,055	8,565	248	16	14,303	8,581	341	33	Latur
22	बुधवार	..	13	19,915	2,266	137	8	20,052	2,274	96	..	Bukhana
23	अकोला	..	13	27,664	1,830	321	32	27,385	1,862	312	1	Akola
24	अमरावती	..	12	21,469	1,467	323	104	21,792	1,661	692	..	Amravati
25	अहमदनगर	..	14	11,948	1,30,758	338	5,577	12,256	1,36,335	334	450	Yavatmal
26	बेळगांव	..	6	11,879	1,210	406	32	12,279	1,242	209	789	Wardha
27	नागपूर	..	13	29,793	4,397	820	76	30,613	4,473	308	36	Nagpur
28	भंडारा	..	13	18,139	1,520	175	..	18,316	1,520	25	..	Bhandara
29	चंद्रपूर	..	10	8,740	817	325	815	9,065	1,633	181	10	Chandrapur
30	गडचिरोली	..	4	2,984	2,990	7	136	2,991	3,127	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		..	269	5,82,293	2,57,783	52,113	46,611	6,34,406	3,04,395	14,544	2,137	Maharashtra State

• अंदाज मूल्य.

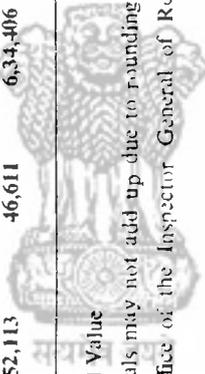
• Estimated Value

टीप—आर.के. संस्थान विद्यापीठ बंगला बुधवार नाहीत.

Note.—Totals may not add up due to rounding.

आधार.—नोंदणी महानिरीक्षक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Office of the Inspector General of Registration, Government of Maharashtra, Pune.

32. संकीर्ण/MISCELLANEOUS

सफता क्रमांक/TABLE No. 32-7 (26.4)

महाराष्ट्र राज्यातील नोंदलेल्या विवाहांची संख्या
Number of marriages registered in the State of Maharashtra

अनुक्रमांक Serial No. (1)	वर्ष Year (2)	बृहन्मूर्ध विवाह कायद्याखालील Under Bombay Marriage Act (3)	विशेष विवाह कायद्याखालील Under Special Marriage Act (4)	इतर कायद्याखालील Under Other Acts (5)	एकूण Total (6)
1	1966-67	20,583	1,129	460	22,172
2	1970-71	21,453	3,359	438	25,250
3	1975-76	20,394	633	6	21,033
4	1980-81	26,609	2,061	18	28,688
5	1981-82	29,836	3,075	19	32,930
6	1982-83	31,983	2,825	94	34,902
7	1983-84	29,223	3,090	173	32,486
8	1984-85	33,646	2,945	20	36,611
9	1985-86	29,152	2,320	57	31,529

आधार—नोंदणी महानिरीक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Inspector General of Registration, Government of Maharashtra, Pune.

32. संकीर्ण/MISCELLANEOUS

सफता क्रमांक/TABLE No. 32-8 A (26.5)

सार्वजनिक निवडणुकांचे निकाल/Results of general elections

अनुक्रमांक Serial No. (1)	नाम (2)	लोकसभा (१९८२) Lok Sabha (1984) (3)	विधानसभा (१९८५) Vidhan Sabha (1985) (4)	Item (2)
1	एकूण जागांची संख्या	48	288	Total number of seats of constituencies
2	वर्गीकृत जातीकरिता राखीव जागा	3	18	Number of seats reserved for Scheduled Castes
3	वर्गीकृत जमातीकरिता राखीव जागा	4	22	Number of seats reserved for Scheduled Tribes
4	सर्वसाधारण जागा	41	248	Number of general seats
5	उमेदवारांची संख्या—			Number of candidates—
	(अ) पुरस्कृत	948	5,885	(a) Nominated
	(ब) ज्याचा पुरस्कार त्याज्य ठरवला असे	40	179	(b) Whose nomination was rejected
	(क) पुरस्कार मागे घेणारे	410	3,476	(c) Withdrew
	(ड) निवडणुका लढविणारे	498	2,230	(d) Contested
	(इ) निवडून आलेले	48	288	(e) Elected
6	मतदारांची संख्या (हजारान) —			Number of electors (thousands)—
	पुरुष	18,865	19,409	Men
	स्त्रिया	17,801	18,336	Women
	एकूण	36,666	37,745	Total
7	मतदान केलेल्यांची संख्या (हजारान)	22,451	22,338	Number of voters who voted (thousands)
8	वैध मत (हजारान)	21,827	21,934	Number of valid votes polled (thousands)
9	मतदान केलेल्यांचे शेकड्या प्रमाण	62	59	Percentage of electors voting

आधार—मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Bombay.

32. संकीर्ण/MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 32-8 B (26.5)

उमेदवारांचे पक्ष पाठिंब्यानुसार वर्गीकरण/Candidates according to party affiliations

(संख्या/Number)

अनुक्रमांक Serial No.	पक्षाचे नाव (2)	लोकसभा Lok Sabha (1984)		विधानसभा Vidhan Sabha (1985)		Name of the party (2)		
		पुरस्कृत केलेले sponsored	निवडून आलेले elected	पुरस्कृत केलेले sponsored	निवडून आलेले elected			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)		
1	इंडियन नॅशनल काँग्रेस (इ)	47	43	288	162	Indian National Congress (I)
2	इंडियन नॅशनल काँग्रेस (एस)	15	2	126	54	Indian National Congress (S)
3	जनता पक्ष	15	1	61	20	Janta Party
4	भारतीय जनता पक्ष	20	..	67	16	Bhartiya Janta Party
5	लोकदल	13	..	36	..	Lokdal
6	कम्युनिस्ट पार्टी ऑफ इंडिया	2	..	30	2	Communist Party of India
7	कम्युनिस्ट पार्टी (मार्क्सिस्ट)	2	..	15	2	Communist Party (Marxist)
8	शेतकरी कामगार पक्ष	3	1	29	13	Peasants and workers Party
9	अपक्ष	377	1	1,494	19	Independent
10	इतर	4	..	84	..	Others
एकूण	498	48	2,230	288	Total

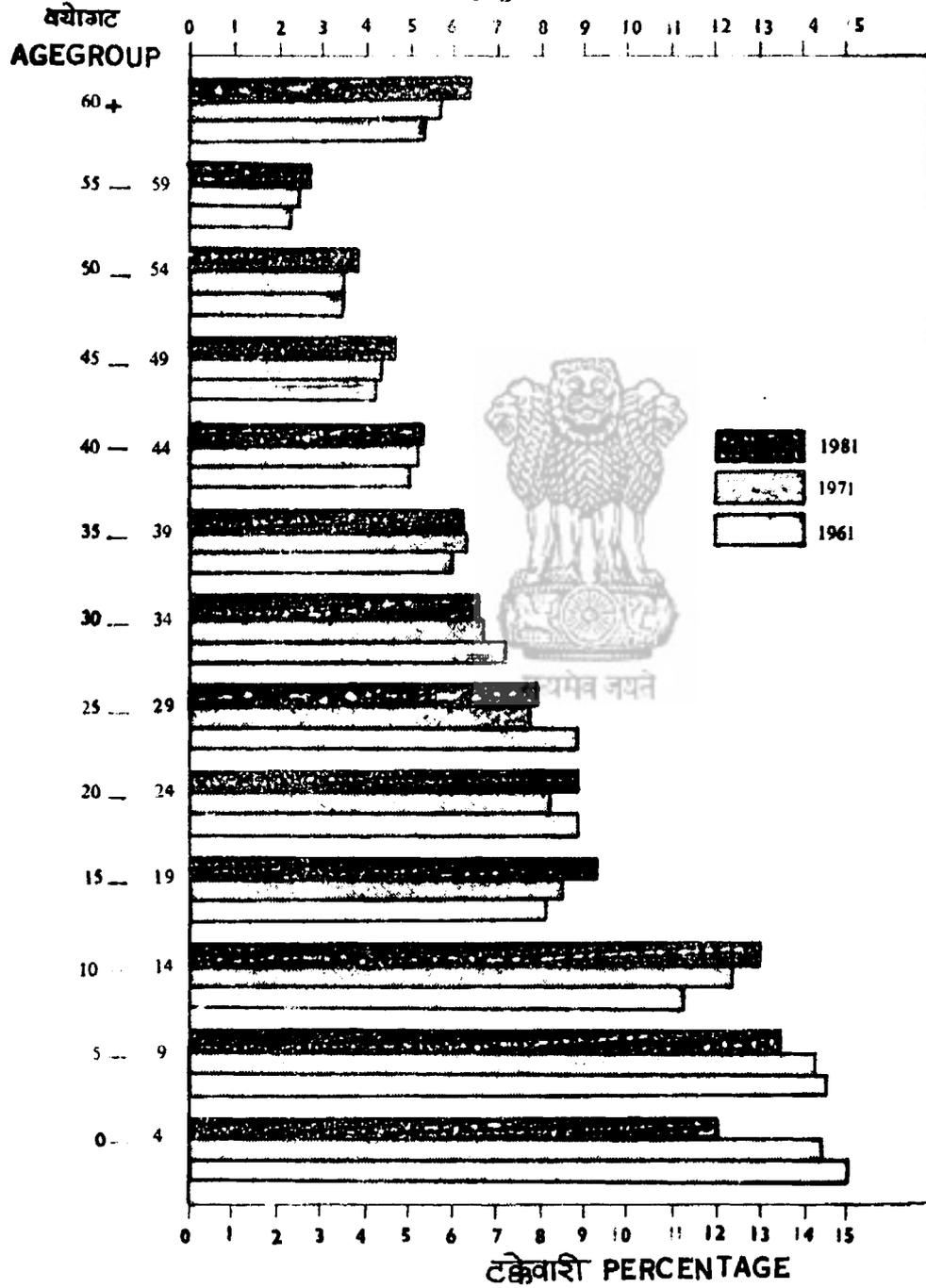
मासुर.—मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Bombay.

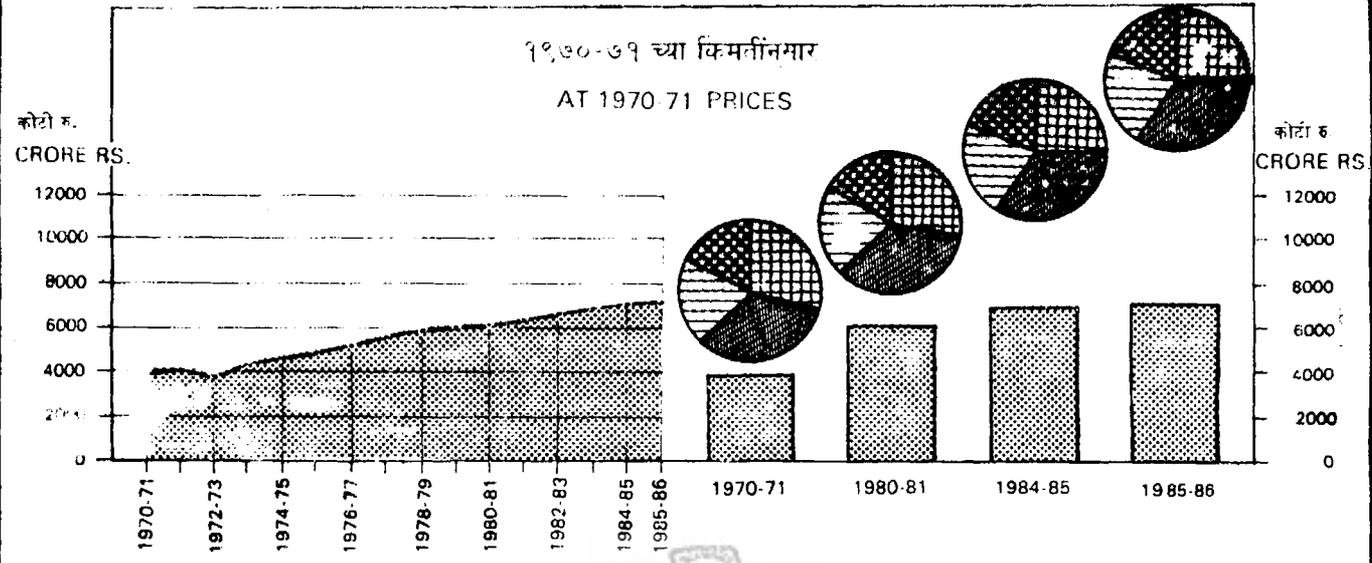
वयोगटांनुसार लोकसंख्येची टक्केवारी

PERCENTAGE OF POPULATION
ACCORDING TO AGE GROUP

टक्केवारी PERCENTAGE

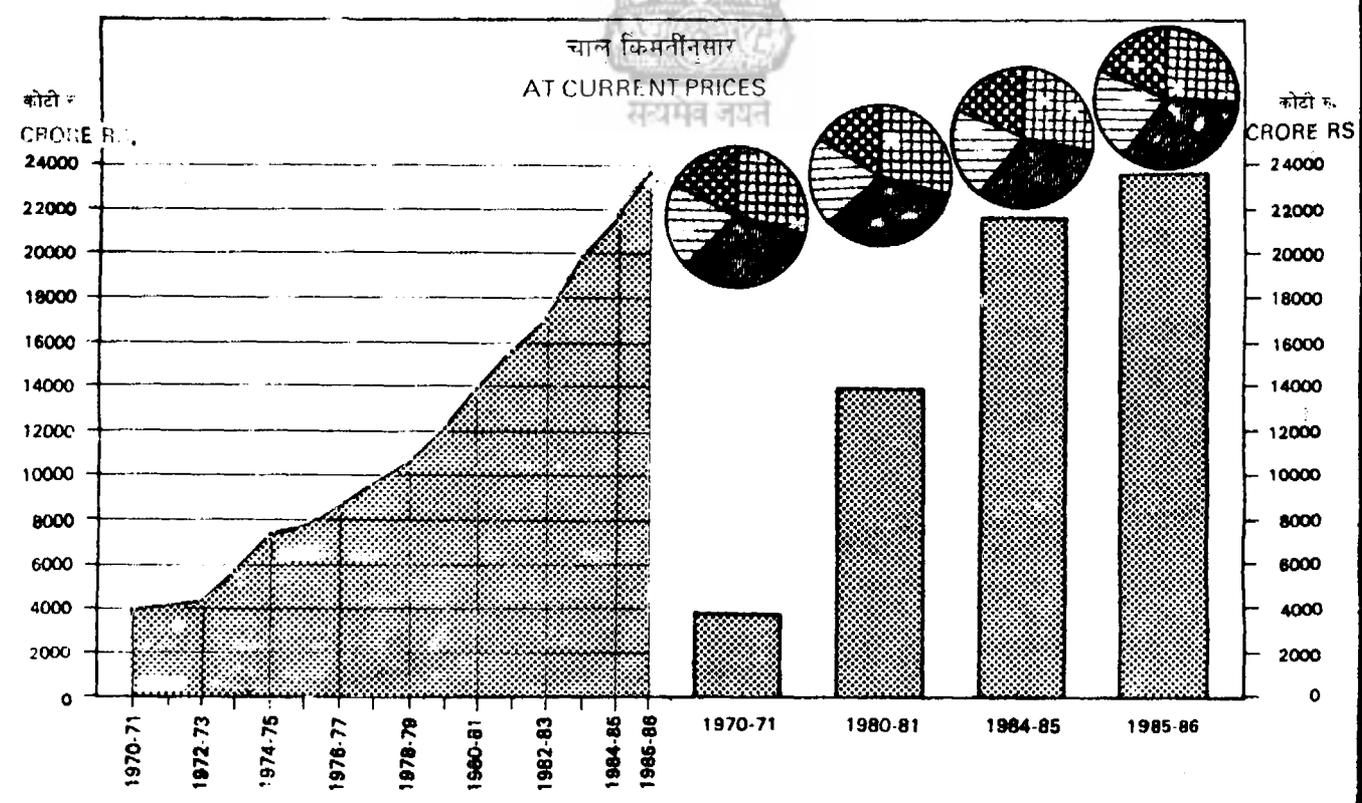

राज्य उत्पन्न STATE INCOME

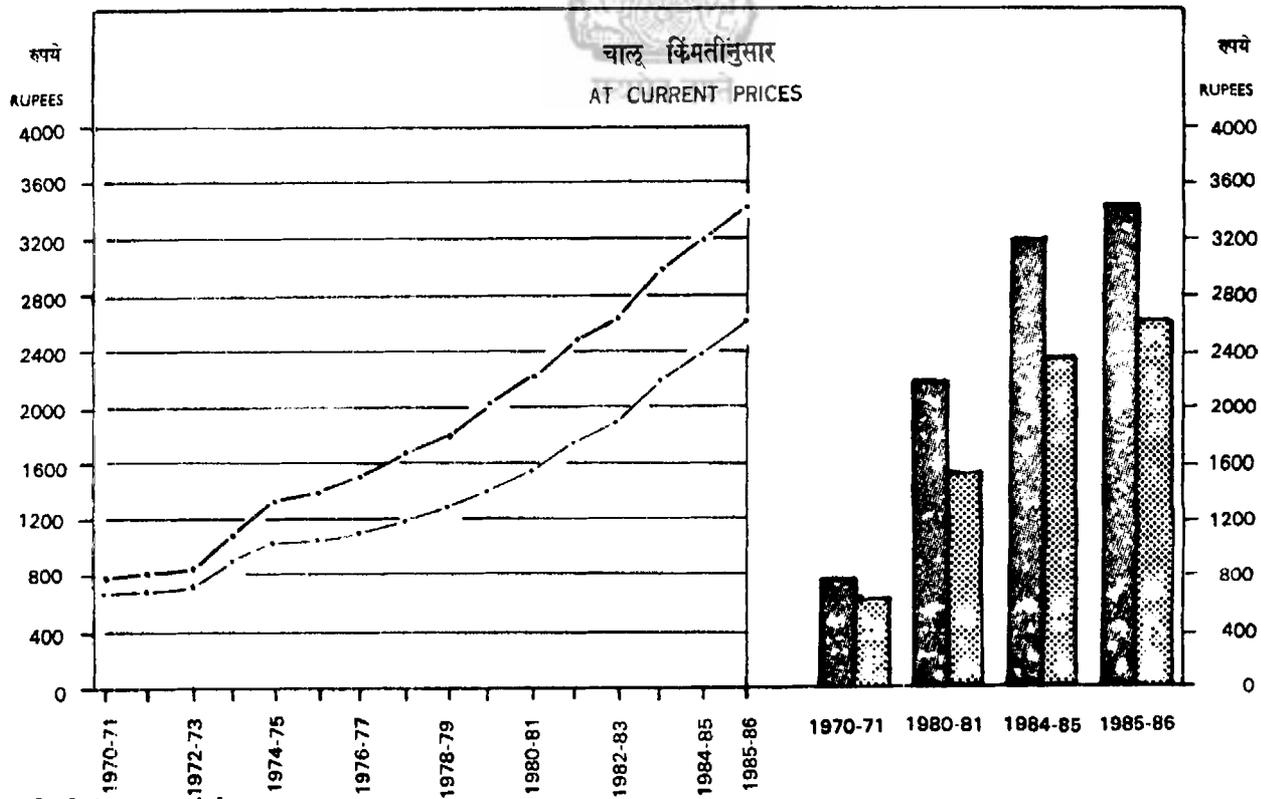
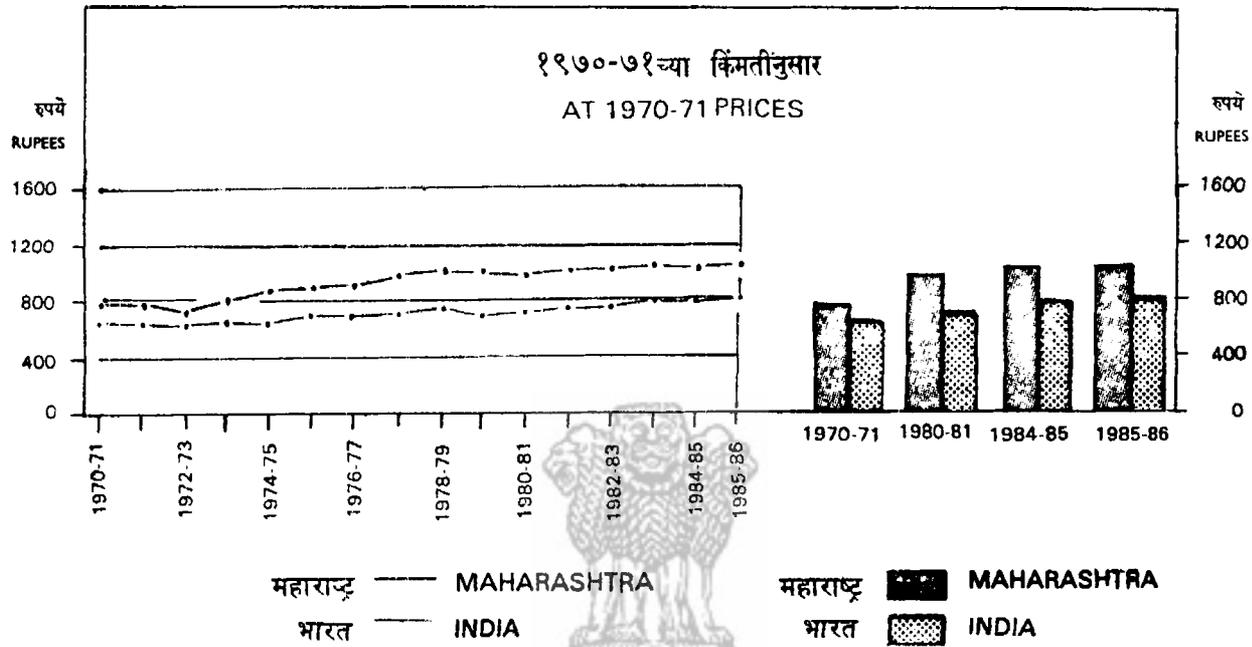

कृषि, पशुसंवर्धन, खणिकाम वगैरे
 उद्योग, बांधकाम, वीज वगैरे
 परिवहन आणि दळणवळण, व्यापार वगैरे
 इतर

AGRICULTURE, ANIMAL HUSBANDRY, MINING ETC.
 INDUSTRY, CONSTRUCTION, ELECTRICITY ETC.
 TRANSPORT AND COMMUNICATION, TRADE ETC.
 OTHERS

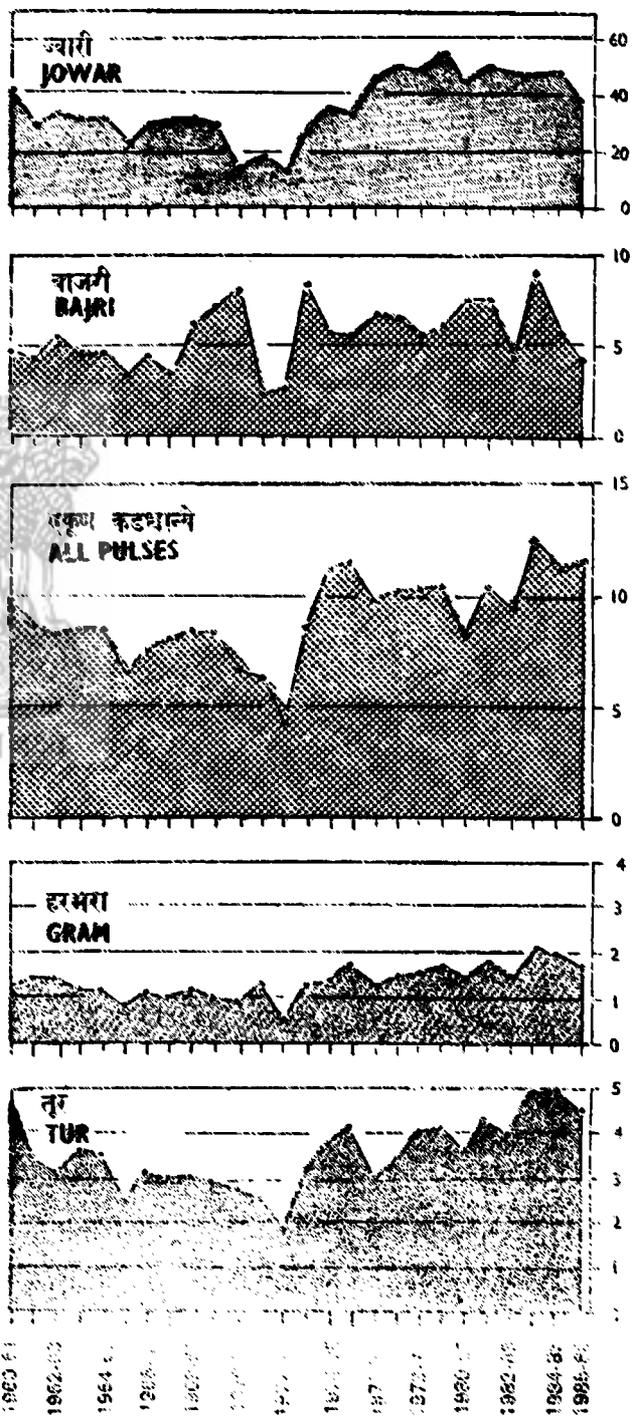
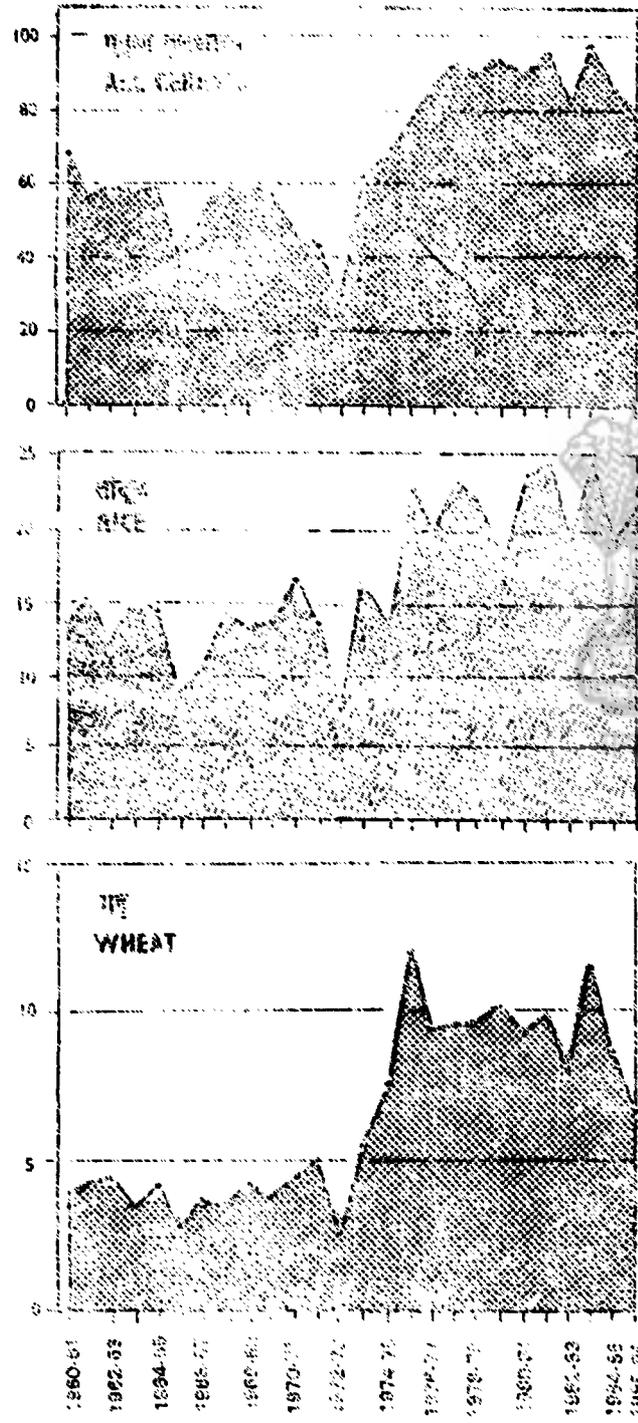
दरडोई उत्पन्न PER CAPITA INCOME

अन्नधान्य उत्पादन FOODGRAINS PRODUCTION

उत्पादन वर्ष के अनुसार
CEREALS & PULSES

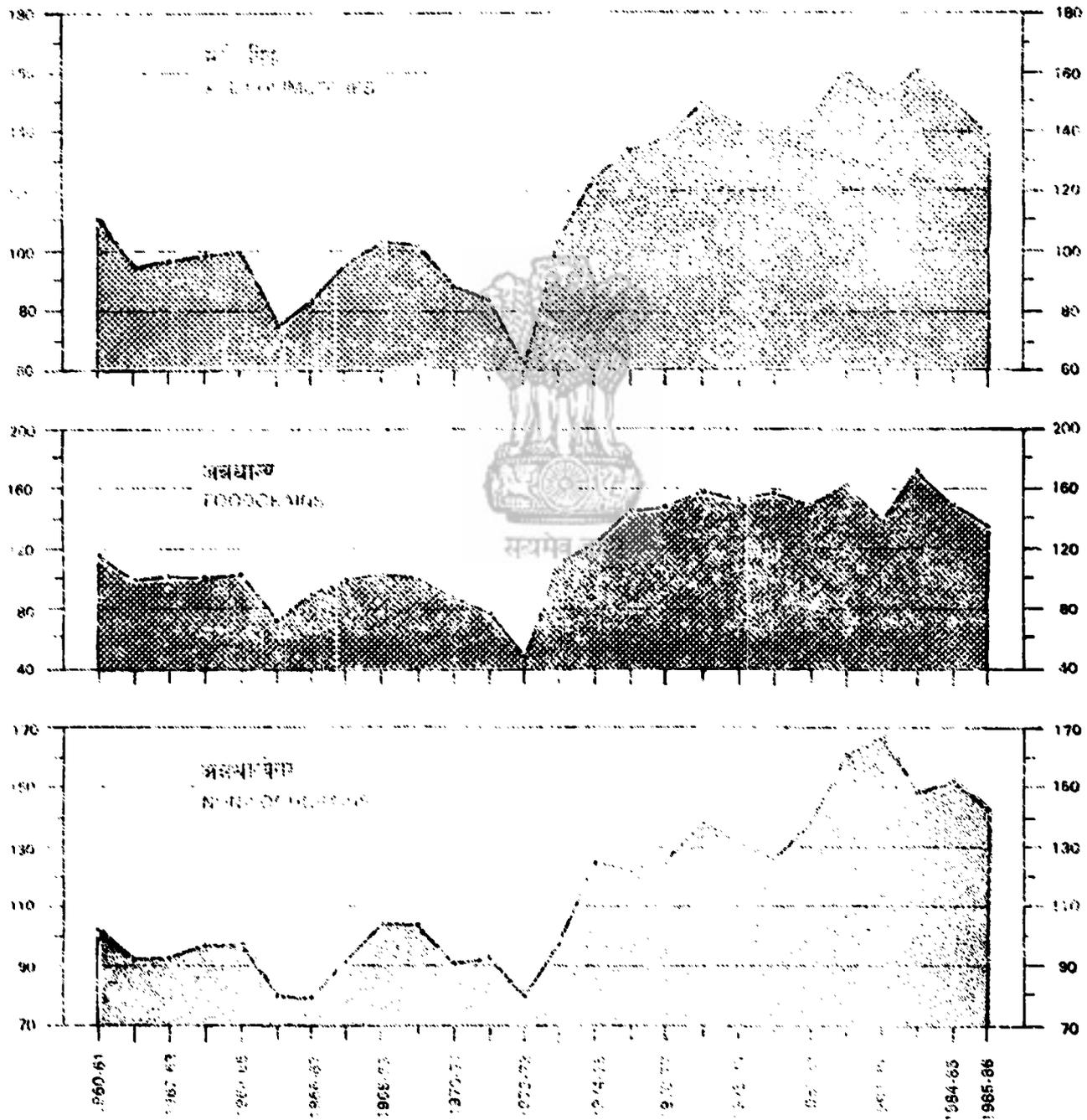
(आंकड़े लाख मेट्रिक टन में दिये जाते हैं)
(FIGURES IN LAKH TONNES)

कृषि उत्पादनाचे निर्देशांक

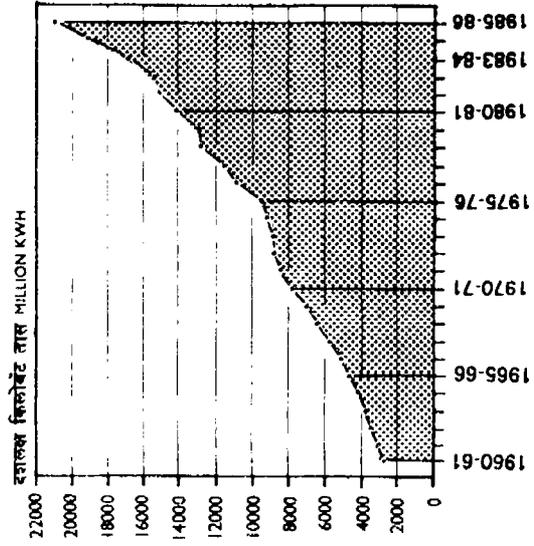
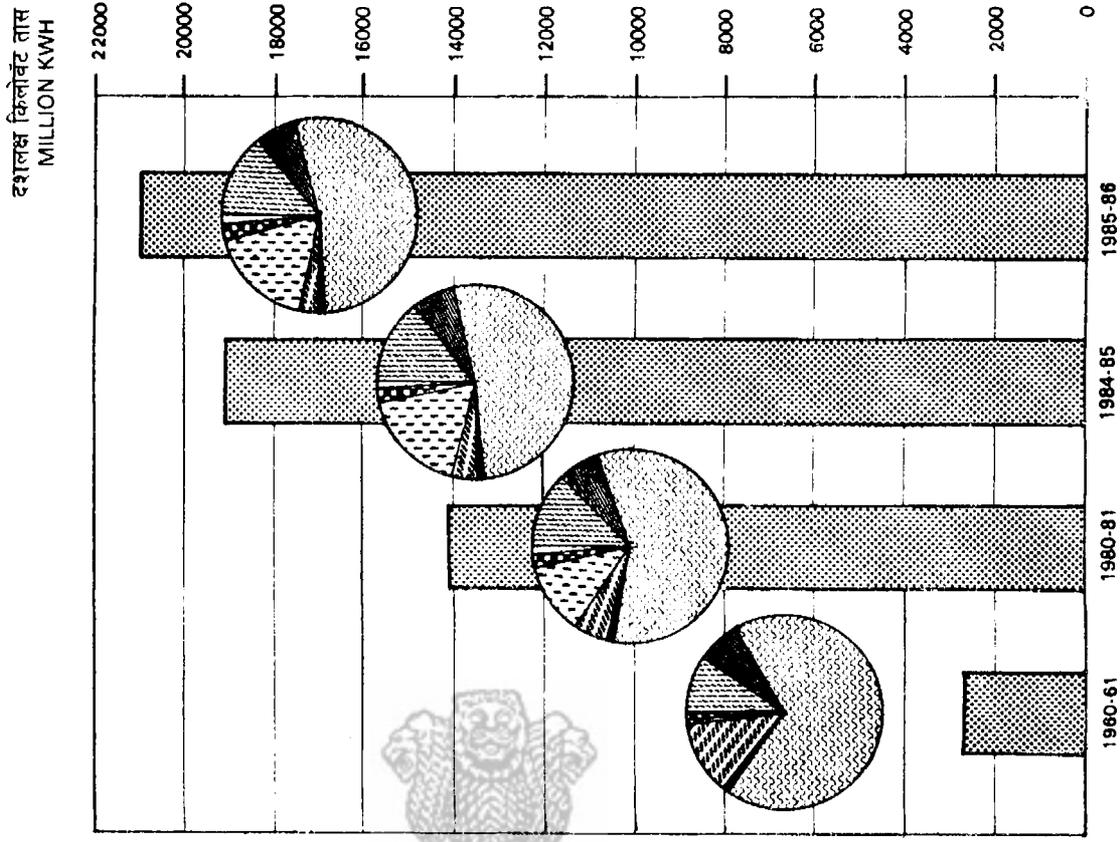
INDEX NUMBERS OF AGRICULTURAL PRODUCTION

संवत् / BASE 1957-76 = 100

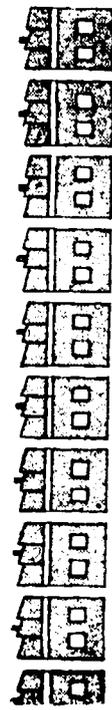
विजेचा वापर ELECTRICITY CONSUMPTION

- घरातील दिवाबत्ती व लहान प्रमाणावर वीजशक्ती
DOMESTIC LIGHT AND SMALL POWER
- व्यावसायिक दिवाबत्ती व लहान प्रमाणावर वीजशक्ती
COMMERCIAL LIGHT AND SMALL POWER
- उद्योगधंद्याकरिता वीज
INDUSTRIAL POWER
- सार्वजनिक दिवाबत्ती
PUBLIC LIGHTING
- कर्मण (वाहनासाठी)
TRACTION
- जलसिंचन व जलापत्यन
IRRIGATION AND DEWATERING
- सार्वजनिक पाणीपुरवठ्याची कामे
PUBLIC WATER WORKS
- MISCELLANEOUS

कारखाने आणि त्यांतील रोजगार

FACTORIES AND FACTORY EMPLOYMENT

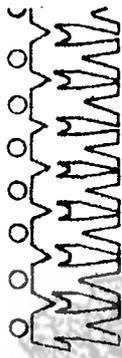
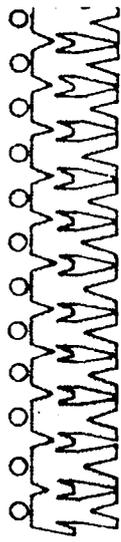
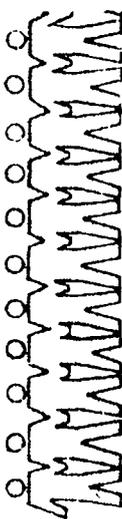
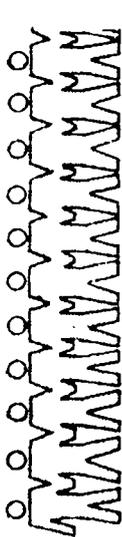
1960

1980

1984

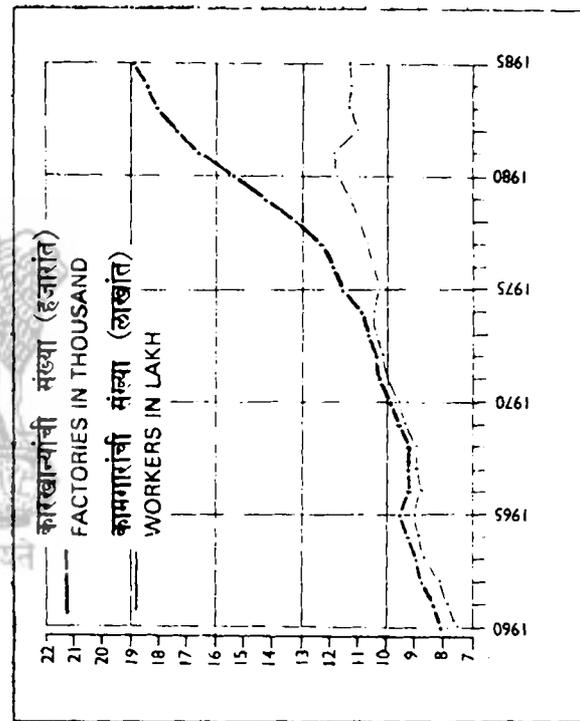
दोन हजार कारखाने

2 THOUSAND FACTORIES

एक लाख कामगार

1 LAKH WORKERS

कामगारांचे ग्राहक किमतींचे निर्देशांक

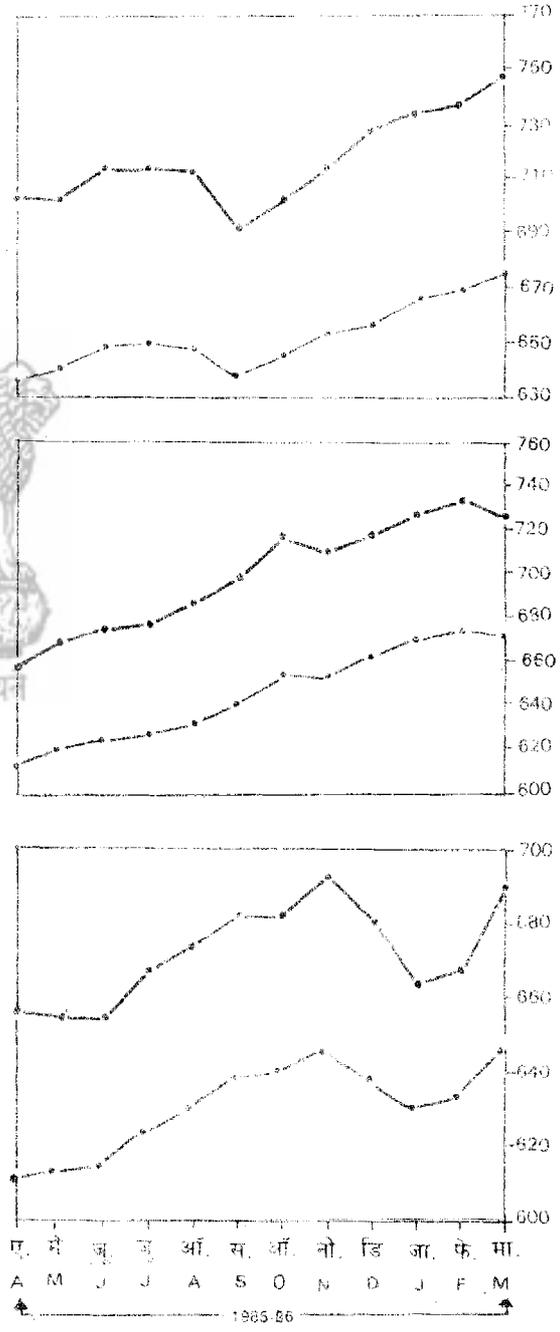
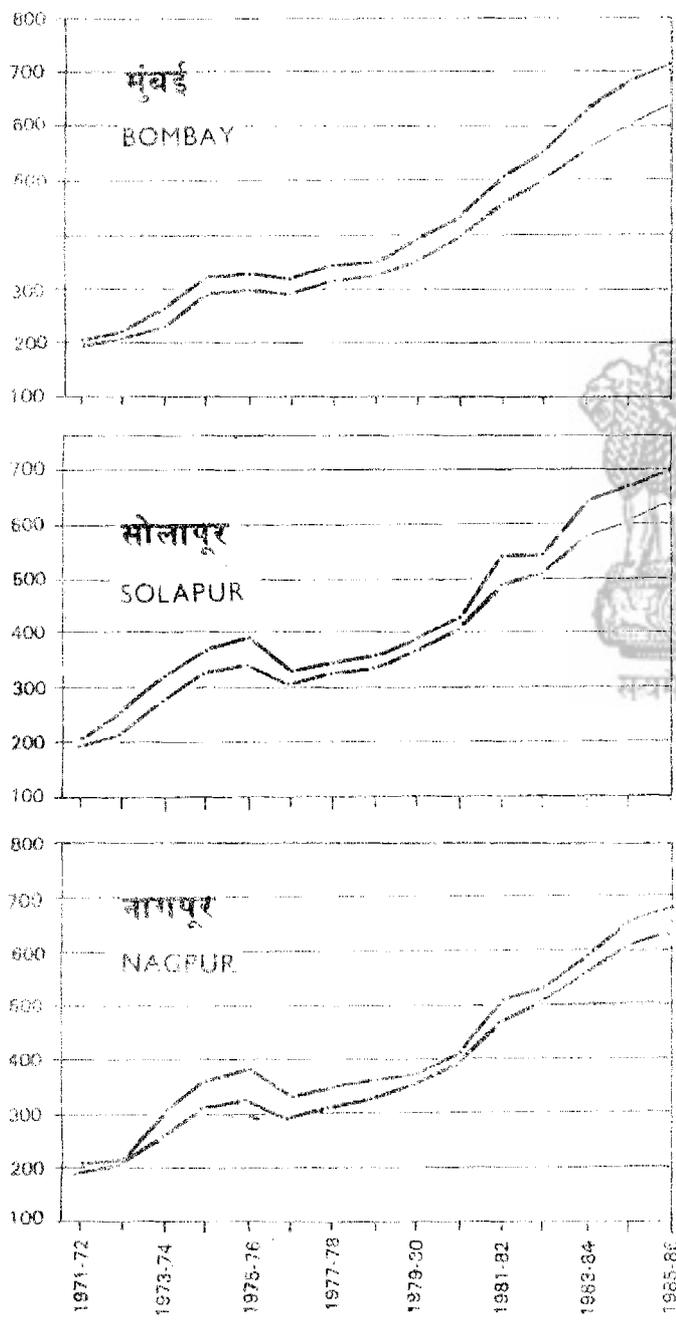
CONSUMER PRICE INDEX NUMBERS

FOR WORKING CLASS

उपग्र — FOOD

सर्वसामान्य निर्देशांक — ALL COMMODITIES

पायाभूत वर्ष / BASE YEAR 1969 = 100

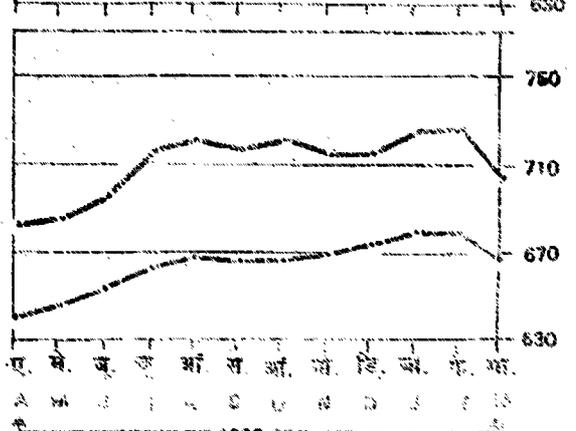
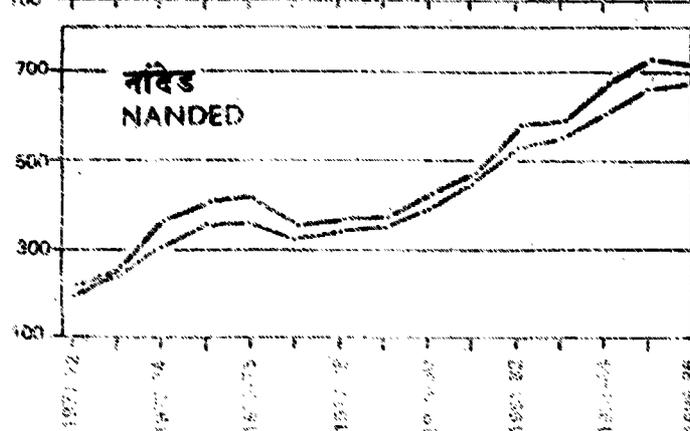
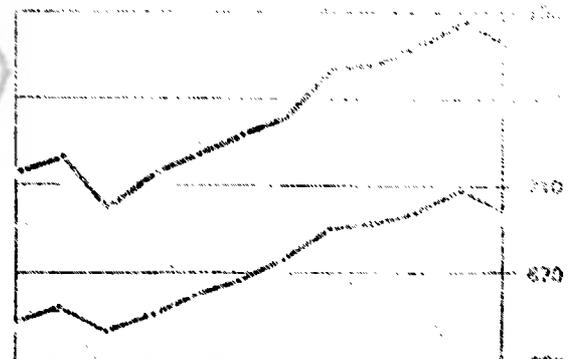
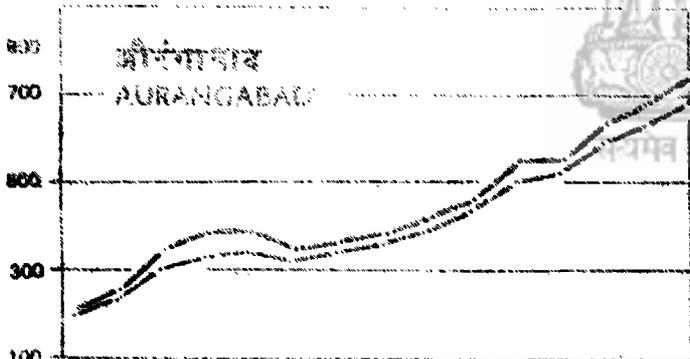
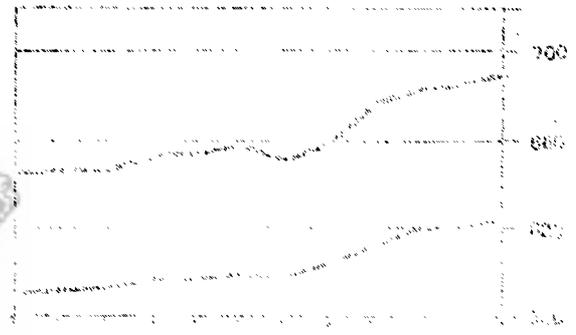
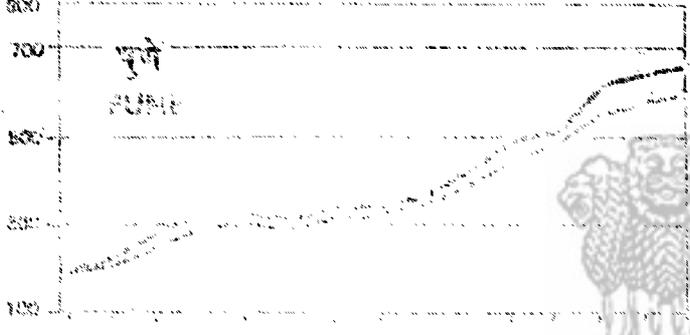
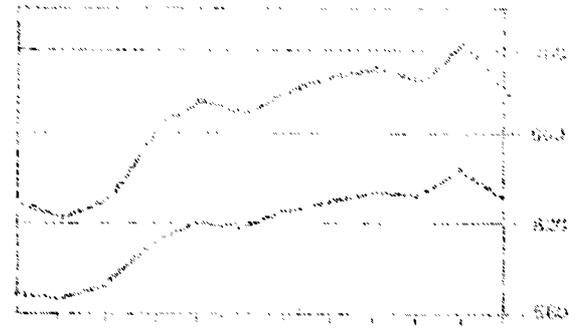
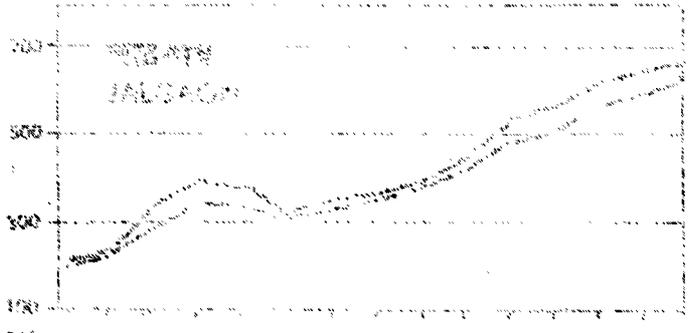
शहारांचि माहक किमतींचि निर्देशांक CONSUMER PRICE INDEX NUMBERS

FOR WORKING CLASS

वर्ष - १९८५

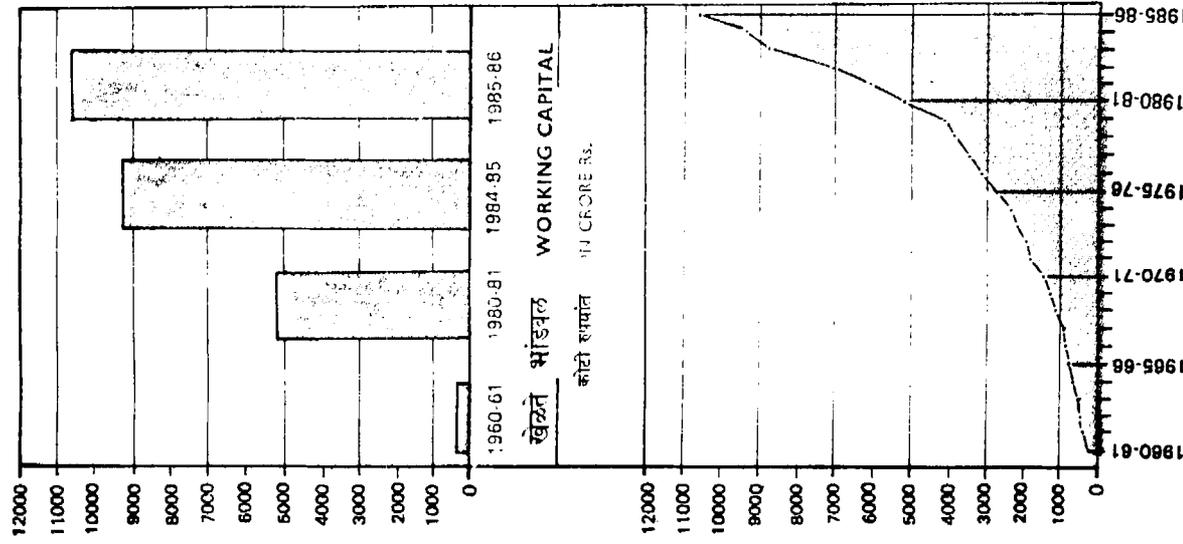
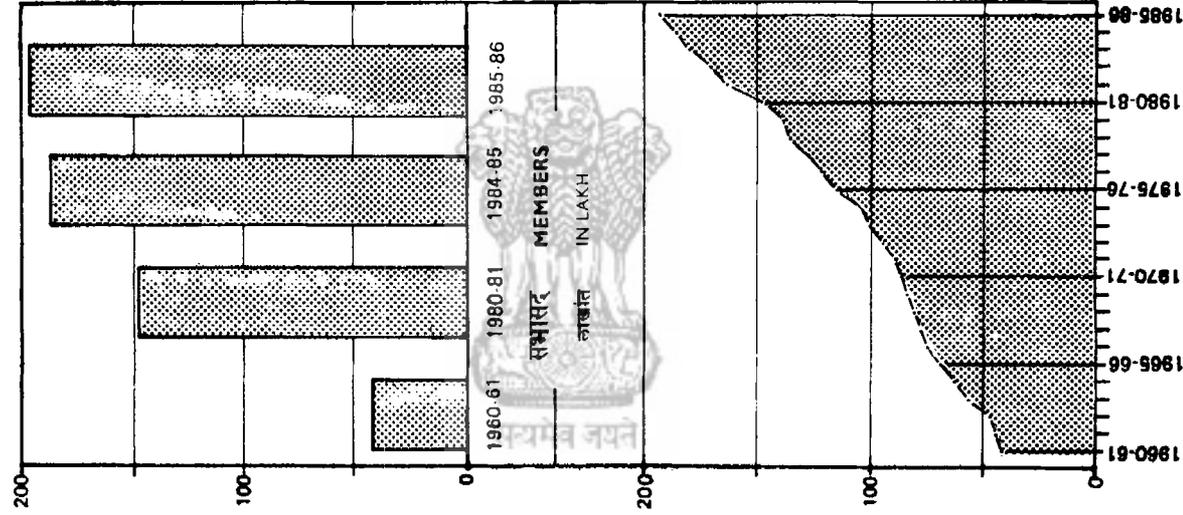
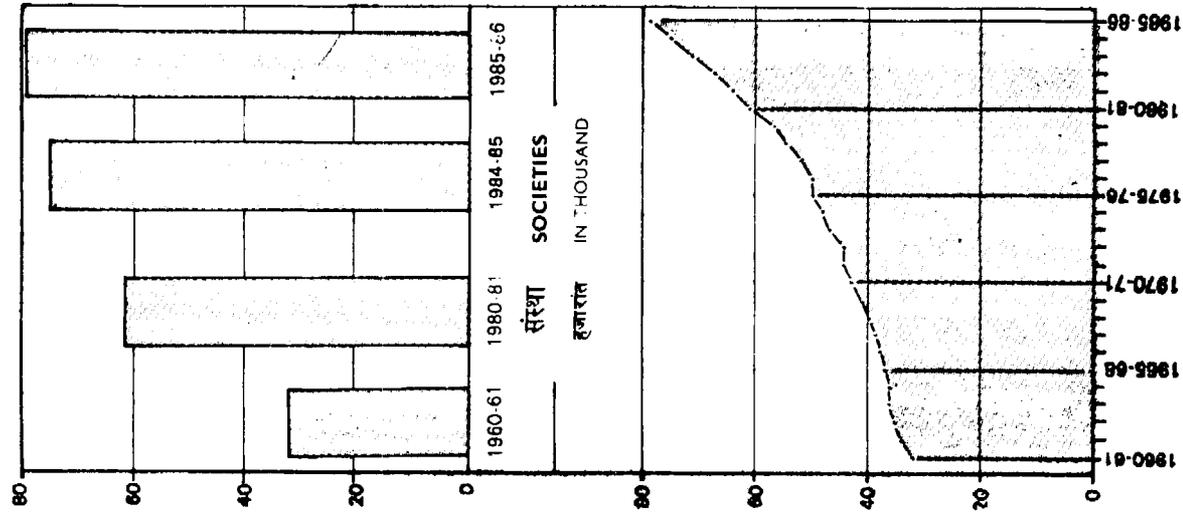
शहारांमदीं वर्ग/CLASS CLASS

वर्षांतलें सर्वेक्षण/1985-86

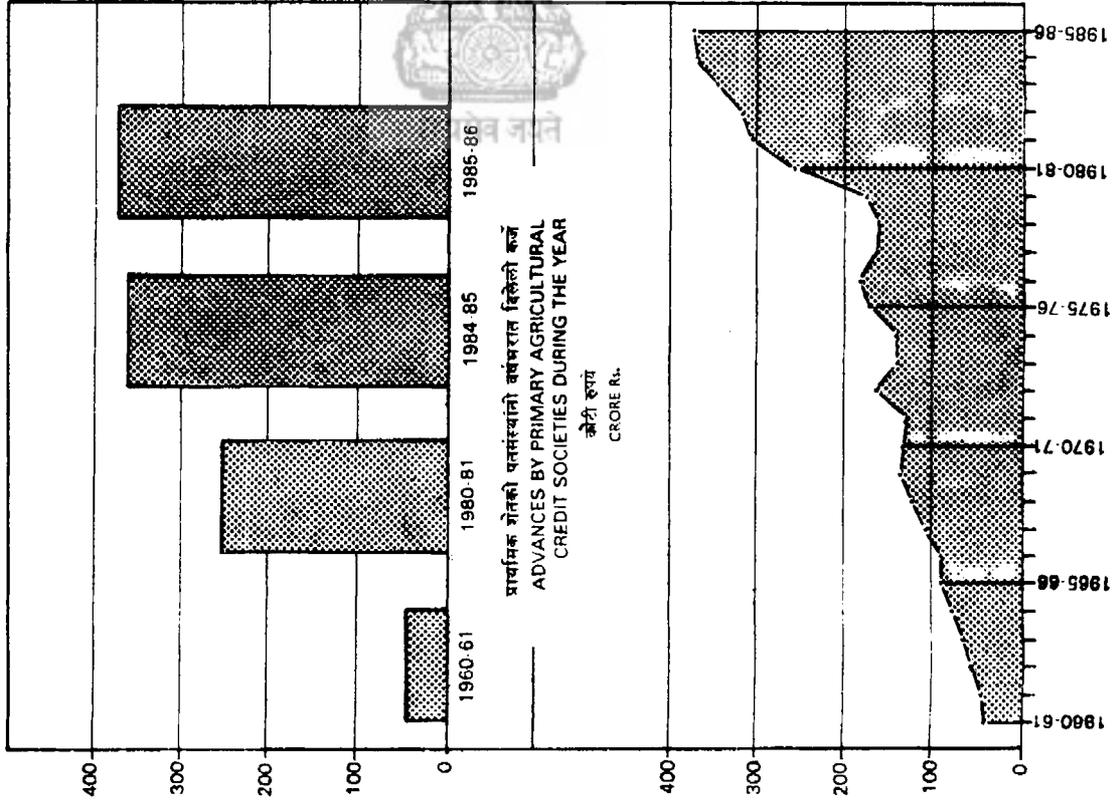

सहकारी चळवळीची प्रगती

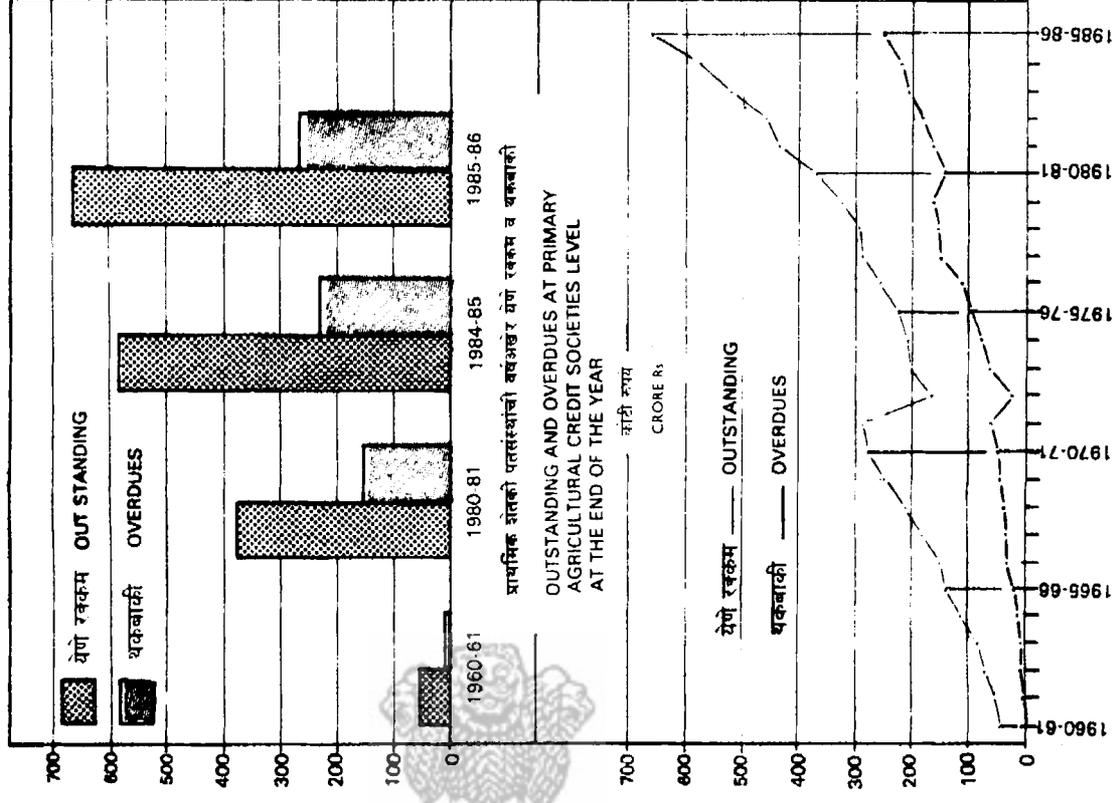
GROWTH OF CO-OPERATION

सहकारी चळवळीची प्रगती

GROWTH OF CO-OPERATION

शुद्धिपत्र/ERRATA

अनुक्रमांक Serial No.	पृष्ठ Page	तक्ता क्रमांक Table No.	बाब Item	स्तंभ क्रमांक Column No.	त्रुटि Incorrect	सुधार Correct
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	V	अनुक्रमणिका Contents	तक्ता क्रमांक Table No.	1	9.23B (23.23)	9.23 (23.23)
2	29	सारांश तक्ते Summary table (9)	9 B (ii)	8	10, 252	10, 250
3	31	निर्देशांक/ Indicator	जाशना Jalna	49	काही नाही blank	••
4	43	..	चंद्रपूर Chandrapur	41	काही नाही blank	880
5	44	..	महाराष्ट्र Maharashtra	71	90.9	9.9
6	49	..	गडचिरोली Gadchiroli	108	32.27	23.27
7	59	..	बुलढाणा Buldhana	14	4.30	4.39
8	61	1.4 (1.2)	रायगड Raigad 1981	6	17.69	(+)17.69
9	86	1.10 (2.1)	नागपूर Nagpur	10	1, 89, 250	18,250
10	86	1.10 (2.1)	..	11	2,213	2,293
11	92	1.13 (--)	Assam	12	काही नाही blank	उ. ना. N. A.
12	93	1.141 (-)	बुलढाणा Buldhana	13	1,827	1,877
13	95	1.18 (2.2)	जळगाव (ग्रामीण) Jalgaon (Rural)	12	1,81,212	1,18,212
14	106	1.20 (2.4)	रत्नागिरी Ratnagiri	8	13,670	13,676
15	117	1.21 (2.5)	ग्रामीण Rural	5	25,954	25,959
16	344	11.2A (4.2)	बीड Beed	9	1.557	1,257
17	370	12.2 (4.5)	सोलापूर Solapur	9	311	131
18	370	12.2 (4.5)	यवतमाळ Yavatmal	10	32	82
19	378	12.4	ठाणे Thane	8	103	109
20	378	12.4	रायगड Raigad	7	9.56	3.56
21	392	13.2 B (5.2)	वर्धा Wardha	28	31.252	13.252
22	522	25.5-B	255-B	25.5 B